Digitized by Google

BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
RACCOLTA
VILLAROSA
H
141
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

605278 Racc. Vicl. H. 141

DECISIONES SACRAE ROTAE ROMANAE.

Coram Eminentiſsimo

IO. GARZIA CARDINALI

MILLINO

EIVSDEM ROTÆ OLIM AVDITORE.

Nunc primum in Lucem prodeunt.

AD ILLVSTRISS.MVM NOBILISSIMVMQ; VIRVM DOMINVM

DON ALPHONSO DELA TORRE ET VERNA.

VENETIIS. Apud Guerilios. MDCXLIX.

Superiorum permiſſu, & Priuilegio.

Digitized by Google

ILLVSTRISS.^MO NOBILISSIMOQ; VIRO DOMINO

DON ALPHONSO
DELA TORRE, ET VERNA

A conſilijs Catholicę Maieſtatis Philippi Quarti Hiſpaniarum vtriuſq; Siciliæ, & Indiarum Monarchæ

Necnon Regiæ Valliſoletanæ Cancellariæ eiuſdem Auditori Regnorumq; omnium Dicti Regis in Romana curia generali negotiorum agenti &c.

IOANNES PAVLVS ROCCHETTVS. S.

COgitanti mihi Cuinam ſublimioris Tribunalis Celeberrima decreta, Sacræ videlicet Rotæ, in ordinem à Doctiſsimo æque ac Pręclariſsimo Viro Ioanne Garzia Cardinali Millino digeſta, à me perquiſita, Ediq; typis procurata dicarem; Vnicum mihi ſuggeſsit animus Eligendum te (vir Illuſtriſsime) cuius humanitate raptus eidem me conſecrarat ſed neq; vt ſpero, temere, vel minus prudenter. Cum enim re vera Non ſecus ac nomine, tu ſis Editiſsima nobiliſsimaq; Turris eruditionis qua mediante tuti Portus Indicium Prudentiſsimis quibuſq: in Vaſtiſsimo Iurium Oceano vela dantibus affulgeat, Sacrarum huiuſmodi ſententiarum Lux ſub

a 2 auſpi-

auſpicijs tuis produci debuit, Nec tamen eſt quod Aliquis ſplendori tuo quidquam addere ne poſse ſic arbitretur, tantus enim eſt, vt eius augumentum dignoſcere ſit difficilius quam reliqua ſydera exorto illorum Principe. Solius Igitur obſeruantiæ meæ te proteſtor eſſe argumentum, opus hoc, quod tibi dedico: & illud ſi benigne complexus fueris Immortali tuo ſplendori Librum, Orbemq; totum maiori luce decorabis. Vale.

IN-

Digitized by Google

INDEX CAVSARVM
IN QVIBVS FACTÆ SVNT DECISIONES
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ
IN PRÆSENTI VOLVMINE POSITÆ.
Alphabetica ſerie diſpoſitus.

A

ABulen.Parochialis. *Lunæ* 1. *Februarij* 1593. dec.32.
Abulen.Parochialis.*Lunæ* 8.*Martij* 1593.deciſ. 35.
Abulen.Capellaniæ. *Veneris* 20.*Iunii* 1603. deci. 388.
Abulen. Capellaniæ.*Veneris* 20. *Iunii* 1603. dec. 388.
Acheruntina,ſeu Matheranen. Iuriſdictionis.*Lunæ* 24. *Ianuarii* 1600.dec.204.
Æſina Bonorum.*Mercurij* 24. *Nouembris* 1593.dec.55.
Æſina Reſtitutionis Dotis. *Veneris* 10. *Decembris* 1593. dec. 57.
Albiganen. Parochialis. *Lunæ* 26. *Iunij* 1595.dec.123.
Algaren. Decimarum Animalium. *Lunæ* 4. *Iunii* 1601. dec. 269.
Anconitana Fideicommiſſi. *Mercurii* 9. *Iunii* 1599. deciſ. 181.
Anagnina legati. *Veneris* 16. *Iunii* 1600. dec.231.
Anagnina Vicedominatus. *Veneris* 23. *Februarii* 1601. dec. 257.
Anagnina Vicedominatus. *Lunę* 27. *Octobris* 1603. deciſ.398.
Anconitana Cenſus.*Veneris* 16. *Februar.* 1601. deci. 254.
Anconitana Dotis. *Veneris* 28.*Iunii* 1602.dec.332.
Aquilejen. Præeminentiarum. *Luna* 19.*Iunij* 1595. deciſ.120.
Aretina Penſionis. *Mercurii* 28.*Iunii* 1600.dec.237.
Aretina Plebis.*Lunę* 14. *Decembris* 1600.dec.246.
Ariminen. Tranſactionis. *Mercurii* 13. *Iunii* 1601. deciſ.273.
Aſculana Hæreditatis. *Lunæ* 14. *Nouembris*, & *Veneris* 16. *Decembris* 1594. dec.87.
Auximana Iuriſpatronatus. *Veneris* 28. *Maij* 1593. deciſ.42.
Auximana Bonorum. *Veneris* 2.*Iunij* 1595.dec.116.
Auximana Bonorum. *Lunę* 4. *Martii* 1602.dec.308.
Auximana Bonorum.*Veneris* 11. *Aprilis* 1603. dec.368.

B

BAren. Pecuniaria. *Mercurii* 10. *Maii* 1600.dec.222.
Barchinonen.Beneficij. *Mercurii* 28. *Iunii* 1600.deciſ.238.
Barchinonen. Canonicatus. *Lunæ* 9.*Martii* 1598. deciſ.168.
Bononien.de Blanchettis. *Mercurij* 20. *Nouembris* 1591. dec. 1.
Bononien. De Blanchettis. *Veneris* 6. *Martij* 1592. deciſ.3.
Bononien.Domus de Blanchettis,& Arioſtis. *Mercurij* 9. *Decembris* 1592. dec.26.
Bononien. Penſionis. *Lunæ* 17.*Maij* 1593. dec.40.
Bononien.Bonorum de Marano. *Veneris* 16. *Iunij* 1595. dec. 119.
Bononien. Bonorum de Martano. *Lunæ* 20. *Nouembris* 1595. dec.135.
Bononien.Bonorum. *Mercurij* 11. *Februarij* 1598. deciſ.162.
Bononien. Bonorum de Bouijs. *Veneris* 20. *Februarij* 1598.dec.163.
Bononien.de Sauonantis. *Lunæ* 17.*Maii* 1599.dec.178.
Bononien.de Sauonantijs. *Lunę* 3. *Iunii* 1600.dec.239.
Bononien.Bonorum de Sauonantijs.*Veneris* 15. *Decembris* 1600.dec. 248.
Bononien. Hæreditatis de Gargantibus. *Mercurii* 14. *Martii* 1601. dec. 260.
Bononien. Translationis Penſionis. *Veneris* 22. *Iunii* 1601.dec.277.
Bononien.Euictionis. *Mercurii* 4. *Iunii* 1601. dec. 281.
Bononien.Hæreditatis de Gargantibus.*Veneris* 16.*Nouembris* 1601.dec. 289.
Bononien.Simulationis contractus. *Lunę* 4. *Februarii* 1602.dec.302.
Bononien.Cenſus.*Veneris* 8. *Februarii* 1602.dec.303.
Bononien.Cenſus. *Lunę* 20. *Maii* 1602.dec.321.
Bononien. Succeſſionis,& Legati. *Veneris* 12. *Decembris* 1603.dec. 408.
Boianen.Penſionis. *Veneris* 27. *Iunii* 1603. dec. 391.

Brundusina Archidiaconatus. *Veneris* 16. *Ianuarii* 1604. dec. 414.
Brixien. Parochialis. *Lunæ* 8. *Iunij* 1592. dec. 15.
Brixien. Parochialis. *Mercurij* 2. *Decemb.* 1592. dec. 23.
Brixien. Penſionis. *Lunæ* 23. *Maij* 1594. dec. 73.
Brixien. Penſionis. *Lunæ* 28. *Nouembris* 1594. deciſ. 91.
Brixien. Penſionis. *Veneris* 19. *Decembris* 1597. dec. 158.
Brixien. Penſionis. *Veneris* 6. *Martii*. 1598. dec. 164.
Burgen. Quartæ Funeralium. *Lunæ* 11. *Octobris* 1593. dec. 49.
Burgen. Funeralium. *Veneris* 29. *Octobris* 1593. dec. 52.
Burgen. Parochialis de Latas. *Lunæ* 17. *Octobris* 1594. dec. 83.
Burgen. Parochialis de Latas. *Mercurij* 26. *Octobris* 1594. dec. 85.
Burgen. Parochialis de Latas. *Sabbati* 26. *Nouemb.* 1594. dec. 90.
Burgen. Parochialis de Latas. *Lunæ* 19. *Decembris* 1594. deciſ. 95.
Burgen. Iuris Votandi. *Veneris* 3. *Decembris* 1599. deciſ. 196.

C

Camerinen. Pecuniaria. *Veneris* 2. *Aprilis* 1599. deciſ. 172.
Calaguritana Dimidiarum Portionum del Burgo. *Lunæ* 20. *Decembris* 1593. dec. 58.
Calaguritana Dimidiarum Portionum del Burgo. *Veneris* 4. *Martij* 1594. dec. 63.
Calaguritana præeminentiarum de Victoria. *Veneris* 3. *Martij* 1595. dec. 102.
Calaguritana Dimidiarum Portionum del Burgo. *Lunæ* 5. *Aprilis* 1593. dec. 38.
Camerinen. Dotis. *Lunæ* 17. *Maii* 1599. dec. 177.
Camerinen. Dotis. *Veneris* 17. *Martii* 1600. dec. 213.
Camerinen. Cenſus. *Lunæ* 10. *Martii* 1603. dec. 364.
Camerinen. Cenſus. *Veneris* 12. *Decembris* 1603. dec. 409.
Carpen. Fructuum. *Lunæ* 1. *Iulii* 1602. dec. 333.
Catanien. Illegitimitatis. *Veneris* 26. *Iunij* 1592. dec. 18.
Catanen. Antiquæ Illegitimitatis. *Veneris* 10. *Maii* 1602. dec. 316.
Catanen. Antiquæ Illegitimitatis. *Veneris* 15. *Nouembris* 1602. dec. 341.
Catanen. Antiquæ Illegitimitatis. *Lunæ* 14. *Aprilis* 1603. dec. 370.
Cæſenaten. Societatis. *Mercurii* 26. *Februar.* 1603. deciſ. 361.
Ciuitatis Caſtelli Bonorum. *Lunæ* 19. *Februarij* 1596. dec. 143.
Ciuitatis Caſtelli Bonorum. *Lunæ* 9. *Martij* 1598. deciſ. 167.
Ciuitatis Caſtelli Cenſus. *Lunæ* 10. *Maii* 1599. dec. 176.
Ciuitatis Caſtellanæ Iuris paſcendi, & lignandi. *Mercurii* 14. *Martii* 1601. dec. 259.
Ciuitatis Caſtelli Fideicommiſſi. *Lunæ* 28. *Iunii* 1604. deciſ. 443.
Ciuitaten. Scholaſtricæ. *Veneris* 20. *Octobris*. 1595. deciſ. 126.
Colonien. Status. *Veneris* 12. *Nouembris* 1599. dec. 192.
Colimbrien. Canonicatus. *Lunæ* 24. *Maii* 1599. dec. 179.
Colimbrien. reſeruationis fructuum. *Mercurii* 31. *Ianuarii* 1601. dec. 252.
Comen. Hoſpitalis. *Veneris* 4. *Decembris* 1592. dec. 24.
Comen. Iuriſpatronatus. *Lunæ* 6. *Martij* 1595. dec. 103.
Conimbricen. Decanatus. *Veneris* 19. *Nouembris* 1593. dec. 54.
Conimbricen. Penſionis. *Veneris* 28. *Ianuarii* 1605. deciſ. 448.
Corduben. Capellaniæ. *Veneris* 22. *Martii* 1602. dec. 312.
Corduben. Capellaniæ. *Veneris* 17. *Maii* 1602. dec. 319.
Corduben. Capellaniæ. *Lunæ* 17. *Martii* 1603. dec. 366.
Corduben. Capellaniæ. *Veneris* 25. *Iunii* 1604. dec. 440.
Cracouien. Capellaniæ. *Lunæ* 24. *Ianuarij* 1594. dec. 61.
Cremonen. Capellaniæ. *Veneris* 14. *Ianuarij* 1694. d. 59.
Cremonen. Aquarum. *Mercurij* 5. *Maij* 1599. dec. 175.
Cremonen. Aquarum. *Veneris* 9. *Iunii* 1600. dec. 228.
Cremonen. Præpoſituræ. *Lunæ* 20. *Nouembris* 1600. deciſ. 242.
Cuſentina Capellæ. *Veneris* 26. *Octobris* 1601. dec. 285.
Cuſentina Capellaniæ. *Veneris* 26. *Aprilis* 1602. dec. 314.

E

Egitanen. Archidiaconatus. *Lunæ* 5. *Aprilis* 1593. deciſ. 39.
Elboren. erectionis Parochialium. *Mercurii* 5. *Nouembris* 1603. dec. 399.
Elnen. Executionis Literarum Apoſtolicarum. *Veneris* 6. *Iunii* 1603. dec. 384.
Eluen. Hæreditatis. *Veneris* 27. *Iunii* 1603. dec. 392.
Eluen. Tranſactionis. *Lunæ* 15. *Decembris* 1603. dec. 411.
Eluen. Diſmembrationis. *Lunæ* 12. *Ianuarii* 1604. dec. 413.
Eluen. Beneficij. *Lunæ* 22. *Martii* 1599. dec. 171.

F

Farfen. Territorij. *Lunæ* 31. *Maii* 1604. dec. 432.
Fanen. Parochialis. *Lunæ* 26. *Iunij* 1595. dec. 122.
Ferrarien. Societatis. *Lunæ* 28. *Iunii* 1599. dec. 186.
Ferrarien. Societatis. *Lunæ* 20. *Decembris* 1599. dec. 201.
Ferrarien. Bonorum. *Lunæ* 10. *Ianuarii* 1600. dec. 202.
Ferrarien. Societatis. *Veneris* 17. *Martii* 1600. dec. 212.
Ferrarien. Bonorum, ſeu Palatij. *Lunæ* 1. *Iulii* 1602. deciſ. 337.
Ferrarien. Bonorum, ſeu Palatij. *Lunæ* 21. *Aprilis* 1603. dec. 374.
Ferrarien. Bonorum. *Veneris* 23. *Ianuari* 1604. dec. 415.
Ferrarien. Prædij. *Lunæ* 21. *Iunii* 1604. dec. 439.
Firmana Penſionis. *Lunæ* 14. *Decembris* 1592. dec. 28.
Firmana Penſionis. *Lunæ* 21. *Iunij* 1593. dec. 45.
Firmana Bonorum. *Veneris* 11. *Februarii* 1605. deciſ. 449.
Florentina Archipresbyteratus. *Lunæ* 2. *Martij* 1592. dec. 2.
Florentina Bonorum. *Veneris* 17. *Aprilis* 1592. dec. 7.
Florentina Bonorum. *Veneris* 29. *Octobris* 1593. dec. 51.
Foroliuien. Canonicatus. *Mercurii* 31. *Maii* 1600. deciſ. 227.
Foroliuien. Cenſus. *Lunæ* 17. *Maii* 1604. dec. 429.

G

Gerunden. Statuti. *Lunæ* 9. *Martij* 1592. dec. 5.
Gerunden. Fontis. *Lunæ* 14. *Iuny* 1593. dec. 43.

H

Hiſpalen. Beneficiorum. *Veneris* 6. *Martij* 1592. deciſ. 4.

Hi-

Hiſpalen.Caurien.Permutationis Beneficiorum. Lunæ 23. Iunij 1597. dec. 153.

I

IAcen. Portionis. Lunę 16. Decembris 1602.dec.352.

Iacen.Portionis de Anſo. Veneris 4. Maii 1601. deciſ.264.

Iacen.Portionis. Lunę 12. Ianuarii 1604.dec.412.

Illerden.Iuris Decimandi. Veneris 5. Maii 1600.dec.221.

Illerden, Iuris Decimandi, Veneris 10. Ianuarii 1603. dec. 354.

Illerden. Iuris Decimandi, Veneris 20. Iunii 1603. deciſio 387.

Illerden.Iuris Baptizandi. Veneris 19. Martii 1604. deciſio 425.

Illerden.Iuris Baptizandi. Lunæ 5. Iunii 1604.deciſ.445.

Imolen. Executionis Laudi, Veneris 28. Ianuarii 1600, dec. 205.

L

LEodien.Capellaniæ. Lunæ 4. Martij 1596.dec.144.

Legionen, Canonicatus. Mercurij 4. May 1594. d.67.

Lucana Capellaniæ. Lunę 21. Maii 1601. dec.267.

Lucana Iuriſpatronatus. Veneris 21. Iunii 1602.dec.330.

Lugdunen, computorum. Lunæ 8. Nouembris 1599. deciſ. 191.

Lugdunen. Computorum. Mercurii 23. Ianuarii 1602. deciſ.299.

Lugdunen, Computorum. Lunę 29. Aprilis 1602. deciſ.315.

Lugdunen. Computorum, Veneris 15. Nouembris 1602. dec. 342.

Lunen, Sarzanen. Beneficij. Lunæ 5. Iulii 1599. dec.187.

Lunen. Sarzanen. Beneficij. Lunę 5. Nouembris 1601. deciſ. 287.

M

MAceraten, Ceſſionis. Lunę 26. Iunii 1600.dec.236.

Maceraten. Domus, ſeu Saluiani. Veneris 11. Maii 1601. deciſ. 266.

Maceraten, Ceſſionis. Lunę 9. Aprilis 1601. dec.263.

Maceraten. Domus, extra Rotam. Lunę 17. Iunii 1602. dec. 328.

Maceraten Dotis. Veneris 10. Iunij 1594. dec. 76.

Mediolanen. Pecuniaria. Mercurij 1. Iulij 1592. dec.21.

Mediolanen. Pecuniaria. Mercurij 9. Decembris 1592. deciſ. 27.

Mediolanen, Pecuniaria, Mercurij 27. Ianuarij 1593. deciſ. 29.

Mediolanen. Bonorum. Lunæ 28. Martij 1594. dec.65.

Mediolanen. Locationis. Veneris 13. May 1594. dec.71.

Mediolanen. Pecuniaria. Sabbati 5. Nouembris 1594. deciſ. 86.

Mediolanen. Bonorum. Lunæ 5. Decembris 1594. dec.93.

Mediolanen. Bonorũ. Veneris 16. Decemb 1594. dec.94.

Mediolanen. Bonorum. Mercurij 28. Iunij 1595. dec.124.

Mediolanen Bonorum, Lunæ 12. Iunij 1595. dec.118.

Mediolanen. Hæreditatis. Lunæ 11. Martij 1596. dec.146.

Mediolanen. Decimarum. Veneris 51 Decembris 1597. dec. 156.

Mediolanen, Euictionis, Veneris 4. Februarii 1600. deciſ.206.

Mediolanen. Matrimonij. Lunę 11. Februarii 1602. deciſ.305.

Mediolanen. Matrimonij. Lunę 17. Iunii 1602. dec. 329.

Maioricen. Canonicatus. Lunæ 15. Nouembris 1593. deciſ.53.

Maioricen. Canonicatus. Lunæ 2. Maij 1594. dec. 66.

Meliten. Canonicatus. Lunæ 6. Martij 1595. dec. 104.

Meliten. Portionis. Lunæ 13. Nouembris 1595. dec.134.

Montis Regalis Iuriſdiictionis. Lunę 10. Iunii 1602. deciſ. 325.

Montis Regalis Iuriſdictionis. Mercurii 27. Nouembris 1602. dec. 345.

Montis Regalis Iuriſdictionis. Lunę 17. Nouembris 1603. dec.401.

Montis Faliſci Dotis. Veneris 19. Ianuarii 1601. dec.249.

Montis Regalis, ſeu Catanen. Iuriſdictionis. Veneris 14. Maii 1604. dec.428.

Meſſanen. Prioratus. Veneris 5. May 1595. dec.111.

N

NEpeſina Dotis. Mercurii 4. Iunii 1601. deciſ.283.

Nicoteren, Donationis. Veneris 22. Iunii 1601. deciſ. 278.

Nicoteren. Donationis. Lunę 4. Martii 1602. dec.307.

Nullius, ſeu Vrgellen. Iuriſdictionis. Mercurii 16. Ianuarii 1602. dec.298.

Nullius, ſeu Cryptæ Ferratæ. Lunę 26. Ianuarii 1604. deciſ. 416.

O

OScen. Indulti. Veneris 10. Decembris 1599. dec.198.

Oſcen. Indulti. Mercurii 14. Iunii 1600. deciſ. 230.

Oſcen. Indulti. Mercurii 5. Decembris 1601. dec. 295.

Oſcen. Indulti. Lunę 11. Iulii 1602. dec.335.

Oſcen. Indulti. Mercurii 19. Nouembris 1603. dec. 403.

Oſtien. & Velitren. Penſionum. Lunæ 15. Martij 1592. dec. 6.

P

PAmpilonen. Congruæ. Veneris 21. Octobris 1594. deciſ. 84.

Pampilonen. Congruæ. Veneris 7. Aprilis 1595. dec.106.

Pampilonen. de Vxue. Lunę 29. Maij 1595. dec. 115.

Pampilonen. Prioratus de Vxue. Lunæ 18. Decembris 1595. dec.140.

Pacen. Decimarum. Lunæ 20. Iunij 1594. dec.78.

Papien. Iuriſpatronatus. Lunæ 9. Maij 1594. dec.69.

Papien. Bonorum. Veneris 20. Maij 1594. dec.72.

Papien. Matrimonij Mercurij 1. Iunij 1594. dec. 75.

Papien. Bonorum. Veneris 28. Aprilis 1595. dec.110.

Papien. Iuriſpatronatus. Lunæ 22. Maij 1595. dec. 114.

Papien. Præpoſituræ. Veneris 31. Ianuar. 1603. dec. 360.

Papien. Præpoſituræ. Mercurii 5. Nouemb. 1603. dec.400.

Parmen. Status. Lunę 27. Nouembris 1600. dec.244.

Parmen. Status. Veneris 23. Martii 1601. dec. 261.

Parmen. Status. Lunę 4. Iunii 1601. dec. 270.

Parmen Status. Lunę 18. Martii 1602. dec.311.

Parmen. Status, Veneris 24. Maii 1602. dec. 322.

Parmen. Status. Lunę 28. Aprilis 1603. dec.376.

Parmen. Status. Veneris 17. Octobris 1603. dec. 397.

Parmen. Status. Veneris 5. Decembris 1603. dec.407.

Parmen. Status. Mercurii 11. Februarii 1604. dec.419.

Parmen. Status. Veneris 4. Iunii 1604. deciſ.434.

Par-

Parmen Status. *Veneris* 11. *Ianuarii* 1602. dec. 297.
Parmen. Status. *Lunę* 9. *Decembris* 1602. dec. 349.
Peruſina de Oddis. *Veneris* 27. *Maij* 1594. dec. 74.
Peruſina Dotis. *Veneris* 10. *Maii* 1602. dec. 317.
Peruſina Spolij. *Lunę* 5. *Maii* 1603. dec. 378.
Peruſina de Oddis. *Veneris* 4. *Iulii* 1603. dec. 395.
Peruſina Dotis. *Veneris* 4. *Iunii* 1603. dec. 396.
Peruſina de Oddis. *Lunæ* 28. *Iunii* 1604. dec. 442.
Præneſtina Spolij. Extra Rotam. *Lunæ* 25. *Octobris* 1599. dec. 188.
Præneſtina Molendini. *Lunę* 16. *Februarii* 1604. dec. 422.
Placentina Vſurarum. *Veneris* 12. *Februarij* 1593. dec. 33.
Placentina Aquarum. *Veneris* 3. *Decembris* 1599. deciſ. 197.
Placentina Beneficiorum. *Lunę* 19. *Februarii* 1601. deciſ. 255.
Placentina Caſtri. *Mercurii* 4. *Iunii* 1601. dec. 282.
Placentina Caſtri. *Mercurii* 26. *Iunii* 1602. dec. 331.
Placentina Beneficiorum. *Veneris* 2. *Maii* 1603. dec. 377.
Placentina Fructuum. *Lunę* 15. *Martii* 1604. dec. 424.
Portuen Bonorum. *Veneris* 26. *Martij* 1593. dec. 36.
Portuen. Beneficij. *Mercurij* 27. *Martij* 1596. dec. 149.
Portugalen. Parochialis. *Lunæ* 28. *Iunii* 1604. dec. 441.
Poſnanien. Decimarum. *Lunæ* 16. *Iunij* 1597. dec. 152.

R

Rauennaten. Bonorum. *Veneris* 13. *Ianuarij* 1595. deciſ. 96.
Rauennaten. Pecuniaria. *Mercurii* 23. *Februarii* 1600. deciſ. 208.
Rauennaten. Cenſus. *Veneris* 31. *Ianuarii* 1603. dec. 359.
Recanaten. S. Antonij. *Lunæ* 27. *Aprilis* 1592. dec. 9.
Recanaten. Beneficij S. Antonij. *Lunæ* 25. *Maij* 1592. deciſ. 14.
Recanaten. Pecuniaria. *Lunæ* 7. *Februarij* 1594. dec. 62.
Recanaten. Prædij. *Lunæ* 14. *Iunii* 1604. deciſ. 437.
Regien. Prioratus. *Mercurij* 29. *Aprilis* 1592. dec. 10.
Regien. Prioratus. *Lunæ* 22. *Iunij* 1592. dec. 17.
Regien. Iuriſpatronatus. *Mercurij* 16. *Nouembris* 1594. dec. 89.
Regien. Primatus. *Lunæ* 19. *Iunij* 1595. dec. 131.
Regien. Præbendæ Theologalis. *Lunæ* 13. *Nouembris* 1595. dec. 133.
Regien. Canonicatus, & Præbendæ. *Veneris* 26. *Ianuarij* 1596. dec. 141.
Romana Domus. *Lunæ* 11. *Maij* 1592. dec. 11.
Romana Cambiorum de Gradis. *Veneris* 15. *Maij* 1592. dec. 12.
Romana Hæreditatis. *Lunæ* 25. *Maij* 1592. dec. 13.
Romana Cambiorum de Gradis. *Veneris* 19. *Iunij* 1592. dec. 16.
Romana Hæreditatis. *Veneris* 26. *Iunij* 1592. dec. 19.
Romana Secretariatus. *Veneris* 20. *Nouembris* 1592. deciſ. 22.
Romana Cambiorum. *Veneris* 4. *Decemb.* 1592. dec. 25.
Romana Redditionis Computorum. *Veneris* 29. *Ianuarij* 1593. dec. 30.
Romana Hæreditatis. *Lunæ* 1. *Februarij* 1593. dec. 31.
Romana Cambiorum. *Veneris* 26. *Martij* 1593. dec. 37.
Romana Caſalis. *Veneris* 18. *Iunij* 1593. dec. 44.
Romana Pecuniaria. *Mercurij* 20. *Octobris* 1593. dec. 50.
Romana Domus. *Mercurij* 19. *Ianuarij* 1594. dec. 60.
Romana Computorum. *Veneris* 18. *Martij* 1594. dec. 64.
Romana Hæreditatis. *Mercurij* 4. *Maij* 1594. dec. 68.
Romana de Nardonibus. *Veneris* 13. *Maij* 1594. dec. 70.
Romana Hæreditatis della Porta. *Veneris* 17. *Iunij* 1594. dec. 77.
Romana Saluiani Interdicti. *Mercurij* 22. *Iunij* 1594. deciſ. 79.
Romana Viridarij. *Veneris* 1. *Iulij* 1594. dec. 81.
Romana de Nardonibus. *Lunæ* 10. *Octob.* 1594. dec. 82.
Romana Vineæ. *Mercurij* 16. *Nouembris* 1594. dec. 88.
Romana Fructuum. *Veneris* 2. *Decembris* 1594. dec. 92.
Romana de Nardonibus. *Lunæ* 16. *Ianuarij* 1595. deciſ. 97.
Romana Pecuniaria de Palacios. *Veneris* 27. *Ianuarij* 1595. dec. 98.
Romana Concordiæ. *Veneris* 17. *Februarij* 1595. dec. 99.
Romana de Croccolis. *Lunæ* 20. *Februarij* 1595. dec. 100.
Romana Fructuum, & intereſſe. *Veneris* 3. *Martij* 1595. dec. 101.
Romana Iuriſpatronatus. *Veneris* 10. *Martij* 1595. deciſ. 105.
Romana Domus. *Lunæ* 10. *Aprilis* 1595. dec. 107.
Romana Deuolutionis. *Mercurij* 10. *Maij* 1595. dec. 113.
Romana Inueſtimenti. *Veneris* 2. *Iunij* 1595. dec. 117.
Romana Vineæ. *Lunæ* 30. *Octobris* 1595. dec. 128.
Romana Deuolutionis Domus. *Veneris* 10. *Nouembris* 1595. dec. 132.
Romana Pecuniaria. *Veneris* 24. *Nouembris* 1595. deciſ. 136.
Romana Hæreditatis. *Veneris* 24. *Nouembris* 1595. deciſ. 137.
Romana alimentorum. *Veneris* 1. *Decembris* 1595. deciſ. 138.
Romana Remiſſionis Affictus. *Veneris* 15. *Decembris* 1595. dec. 139.
Romana Remiſſionis Affictus. *Lunæ* 4. *Martij* 1596. deciſ. 145.
Romana Pecuniaria. *Veneris* 15. *Martij* 1596. dec. 147.
Romana Remiſſionis Affictus. *Veneris* 22. *Martij* 1596. dec. 148.
Romana redditionis computorum. *Veneris* 29. *Martij* 1596. dec. 150.
Romana de Nardonibus. *Lunæ* 1. *Aprilis* 1596. dec. 151.
Romana Depoſiti. *Lunæ* 27. *Octobris* 1597. dec. 155.
Romana liberationis ab obligatione. *Veneris* 19. *Decembris* 1597. dec. 159.
Romana Societatis Officij. *Lunæ* 12. *Ianuarij* 1598. deciſ. 160.
Romana Pecuniaria. *Lunæ* 19. *Ianuarij* 1598. dec. 161.
Romana Pecuniaria. *Lunæ* 9. *Martii* 1598. dec. 166.
Romana Vineæ. *Veneris* 17. *Aprilis* 1603. dec. 169.
Romana Fideicommiſſi de Bonadies. *Lunę* 21. *Aprilis* 1603. dec. 173.
Romana Conſignationis Grani. *Mercurii* 5. *Maii* 1599. dec. 174.
Romana redhibitionis librorum. *Mercurii* 2. *Iunii* 1599. dec. 180.
Romana, ſeu Cornetana Pecuniaria. *Veneris* 18. *Iunii* 1599. dec. 182.
Romana Dotis. *Veneris* 25. *Iunii* 1599. dec. 185.
Romana Vineæ de Pannellinis. *Veneris* 29. *Octob.* 1599. dec. 189.
Romana Caſalis Sancti Abroccoli. *Lunæ* 8. *Nouembris* 1599. dec. 190.
Romana Dotium. *Veneris* 12. *Nouembris* 1599. dec. 193.

Ro-

Index Deciſionum.

Romana Vineæ. *Lunæ* 15. *Nouembris* 1599. dec. 194.
Romana Dotium de Trincijs. *Lunæ* 29. *Nouembris* 1599. dec. 195.
Romana Bonorum de Cincijs. *Veneris* 10. *Decemb.* 1599. dec. 199.
Romana Societatum. *Lunæ* 24. *Ianuarii* 1600. dec. 203.
Romana de Cincijs. *Lunæ* 21. *Februarii* 1600. dec. 207.
Romana Dotis. *Lunæ* 28. *Februarii* 1600. dec. 209.
Romana Saluiani Interdicti. *Veneris* 10. *Martii* 1600. dec. 211.
Romana Hæreditatis de Valle. *Lunæ* 20. *Martii* 1600. deciſ. 214.
Romana Pecuniaria. *Lunæ* 17. *Aprilis* 1600. dec. 216.
Romana Fructuum. *Lunę* 17. *Aprilis* 1600. dec. 217.
Romana expeditionis Bullarum. *Veneris* 21. *Aprilis* 1600. dec. 218.
Romana Grani. *Lunę* 24. *Aprilis* 1600. dec. 219.
Romana Retractus. *Veneris* 28. *Aprilis* 1600. dec. 220.
Romana Cenſus. *Lunę* 15. *Maii* 1600. dec. 223.
Romana Pecudum. *Mercurii* 24. *Maii*. 1600. dec. 224.
Romana Dotis de Cincijs. *Veneris* 9. *Iunii* 1600. deciſ. 229.
Romana Pecuniaria. *Lunæ* 19. *Iunii* 1600. dec. 232.
Romana Societatis. *Veneris* 23. *Iunii* 1600. dec. 233.
Romana Cenſuum. *Veneris* 23. *Iunii* 1600. dec. 235.
Romana Domus. *Lunę* 3. *Iunii* 1600. dec. 240.
Romana Dotis de Cincijs. *Veneris* 24. *Nouembris* 1600. dec. 243.
Romana deuolutionis domus. *Veneris* 1. *Decembris* 1600. dec. 245.
Romana Iuriſpatronatus. *Veneris* 10. *Decembris* 1600. & *Lunę* 29. *Ianuarii* 1601. dec. 250.
Romana Societatum. *Lunę* 29. *Ianuarii* 1601. dec. 251.
Romana Vineæ. *Mercurii* 31. *Ianuarii* 1601. dec. 253.
Romana Annuæ Prouiſionis. *Veneris* 23. *Februar.* 1601. dec. 256.
Romana Hæreditatis de Valle. *Lunę* 26. *Februarii* 1601. dec. 258.
Romana Executionis. *Veneris* 8. *Iunii* 1601. dec. 272.
Romana Fideicommiſſi de Spinis. *Veneris* 15. *Iunii* 1601. dec. 274.
Romana Cenſus. *Lunę* 18. *Iunii* 1601. dec. 275.
Romana Pecuniaria. *Lunę* 18. *Iunii* 1601. dec. 276.
Romana Pecuniaria. *Lunę* 25. *Iunii* 1601. dec. 280.
Romana Cenſus Scutorum 18000. *Lunę* 26. *Nouembris* 1601. dec. 291.
Romana Domus. *Mercurii* 28. *Nouembris* 1601. dec. 292.
Romana de Perottis. *Lunę* 3. *Decembris* 1601. dec. 293.
Romana Bonorum de Cincijs. *Lunę* 3. *Decembris* 1601. dec. 294.
Romana Societatis Officij. *Veneris* 14. *Decembris* 1601. dec. 296.
Romana Societatis Officij. *Lunę* 28. *Ianuarii* 1602. deciſ. 300.
Romana Vineæ *Veneris* 1. *Februarii* 1602. deciſ. 301.
Romana Vineæ. *Veneris* 1. *Martii* 1602. dec. 306.
Romana reſtitutionis dotis. *Veneris* 15. *Martii* 1602. deciſ. 309.
Romana Fideicommiſſi de Spinis. *Lunę* 18. *Martii* 1602. dec. 310.
Romana de Cincijs. *Veneris* 17. *Maii* 1602. dec. 318.
Romana Societatum. *Lunę* 20. *Maii* 1602. dec. 320.
Romana remiſſionis affictus. *Mercurii* 5. *Iunii* 1602. deciſ. 323.
Romana Pecuniaria. *Veneris* 14. *Iunii* 1602. dec. 316.
Romana Pignorum. *Veneris* 4. *Iunii* 1602. dec. 327.
Romana Pecuniaria. *Lunę* 1. *Iulii* 1602. dec. 334.
Romana Hæreditatis de Gauellis. *Lunę* 1. *Iulii* 1602. dec. 336.
Romana Cenſus. *Mercurii* 30. *Octobris* 1602. dec. 339.
Romana Cenſuum. *Mercurii* 20. *Nouembris* 1602. deciſ. 343.
Romana Pecuniaria. *Mercurii* 27. *Nouembris* 1602. deciſ. 344.
Romana Spolij, ſeu nullitatis ſubhaſtationis. *Veneris* 29. *Nouembris* 1602. dec. 346.
Romana Pecuniaria. *Veneris* 29. *Nouembris* 1602. deciſio 347.
Romana Pecuniaria. *Lunę* 16. *Decembris* 1602. 351.
Romana Fructuum Dotis. *Veneris* 20. *Decembris* 1602. dec. 353.
Romana damnorum, & intereſſe. *Lunę* 13. *Ianuar.* 1603. dec. 355.
Romana Compenſationis. *Mercurii* 15. *Ianuarii* 1602. dec. 356.
Romana Vineæ de Pannelinis. *Mercurii* 26. *Februarii* 1603. dec. 362.
Romana Remiſſionis Affictus. *Mercurii* 5. *Martii* 1603. dec. 363.
Romana Pecuniaria. *Veneris* 14. *Martii* 1603. dec. 365.
Romana Alimentorum. *Lunę* 14. *Aprilis* 1603. dec. 371.
Romana de Ruſconibus. *Veneris* 18. *Aprilis* 1603. deciſ. 372.
Romana Cenſus Scutorum 18000. *Lunę* 5. *Maii* 1603. dec. 379.
Romana Prætenſæ vſuræ, extra Rotam. *Lunę* 12. *Maii* 1603. dec. 380.
Romana Pecuniaria. *Lunę* 2. *Iunii* 1603. dec. 381.
Romana viginti millium. *Lunę* 2. *Iunii* 1603. dec. 382.
Romana Vaccarum. *Veneris* 6. *Iunii* 1603. dec. 383.
Romana Fructuum Cenſus. *Veneris* 13. *Iunii* 1603. deciſ. 386.
Romana Pecuniaria de Spinola. *Lunę* 23. *Iunii* 1603. deciſ. 389.
Romana Pecuniaria. *Lunę* 23. *Iunii* 1603. dec. 390.
Romana Dotis, & Legati. *Veneris* 28. *Nouembris* 1603. dec. 404.
Romana de Marganis. *Lunę* 1. *Decembris* 1603. dec. 405.
Romana Pignorum. *Lunę* 1. *Decembris* 1603. deciſ. 406.
Romana Societatis Officij. *Mercurii* 28. *Ianuarii* 1604. dec. 417.
Romana adminiſtrationis Tutelę. *Lunę* 16. *Februar.* 1604. dec. 421.
Romana Vigintimillium. *Veneris* 20. *Februarii* 1604. deciſ. 423.
Romana Pignorum. *Lunæ* 17. *Maii* 1604. dec. 430.
Romana de Cinclis. *Veneris* 4. *Iunii* 1604. dec. 433.
Romana Pecuniaria. *Mercurii* 9. *Iunii* 1604. dec. 436.
Romana Pecuniaria. *Lunæ* 28. *Iunii* 1604. dec. 444.
Romana retractus Palatij in Monte Iordani, extra Rotam. *Veneris* 12. *Nouembris* 1604. dec. 446.

S

Salamantina Penſionis. *Lunæ* 17. *Maij* 1593. dec. 41.
Salamantina Iuris Lignandi, & Paſcendi. *Veneris* 10. *Nouembris* 1595. dec. 131.
Salamantina Portionis. *Veneris* 30. *Aprilis* 1599. deciſ.

ciſ. 173.
Salamantina Penſionis. *Veneris* 25. *Iunii* 1599. dec. 184.
Sabinen. Tenutę Collis Rampolli. *Veneris* 6. *Aprilis* 1601. dec. 262.
Sabinen. Tenutæ Collis Rampolli. *Veneris* 24. *Ianuarii* 1603. dec. 357.
Spoletana Bonorum. *Lunæ*. 15. *Martii*. 1599. dec. 169.
Spoletana terrarum. *Lunæ* 21. *Iunii* 1599. dec. 183.
Spoletana Terrarum. *Mercurii* 15. *Decembris* 1599. deciſ. 200
Spoletana Terrarum. *Luna* 6. *Martii* 1600. dec. 210.
S. Seuerini Bonorum. *Veneris* 8. *Februarii* 1602. dec. 304.
S. Seuerini Bonorum. *Lunę* 10. *Maii* 1604. dec. 427.
Seguntina Decimarum. *Veneris* 19. *Martii* 1599. deciſ. 170.
Seguntina Decimarum de Anguita. *Veneris* 26. *Octobris* 1601. dec. 286.
Surrentina Beneficij. *Mercurii* 5. *Iunii* 1602. dec. 324.

T

TAruiſina Plebis de Meldulo. *Luna* 21. *Iunij* 1593. deciſ. 46.
Tiraſonen. Iuriſdictionis. *Veneris* 19. *Februarij* 1593. dec. 34.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Lunæ* 5. *Iulij* 1593. dec. 48.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Lunæ* 27. *Iunij* 1594. dec. 80.
Tiraſonen. Taxationis expenſarum. *Lunæ* 23. *Iunij* 1597. dec. 154.
Tiraſonen. Iuris nominandi Prædicatorem. *Veneris* 8. *Iunii* 1601. dec. 271.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Lunę* 12. *Nouembris* 1601. dec. 288.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Veneris* 26. *Aprilis* 1602. dec. 313.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Mercurii* 6. *Nouembris* 1602. dec. 340.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Lunę* 9. *Iunii* 1603. dec. 385.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Veneris* 14. *Nouembris* 1603. dec. 402.
Tiraſonen. Iuriſdictionis. *Veneris* 21. *Maii* 1604. dec. 431.
Tiburtina Beneficij. *Luna* 28. *Iunij* 1593. dec. 47.
Tiburtina Caſtris Arſulatum. *Luna* 24. *Aprilis* 1595. deciſ. 109.
Tiburtina Caſtri Arſulatum. *Luna* 12. *Februarij* 1596. deciſ. 142.
Tiburtina Locationis. *Veneris* 5. *Decemb* 1597. dec. 157.
Tiburtina Compromiſſi. *Veneris* 26. *Maii* 1600. dec. 225.
Toletana Capellæ. *Veneris* 14. *Aprilis* 1595. dec. 108.
Toletana Matrimonij. *Veneris* 5. *May* 1595. dec. 112.
Toletana Puritatis. *Lunæ* 6. *Nouembris* 1595. dec. 129.
Toletana Capellæ. *Lune* 6. *Nouembris* 1595. dec. 130.
Toletana Decimarum. *Veneris* 27. *Iunii* 1603. deciſ. 393.
Toletana Capellaniæ. *Veneris* 4. *Iunii* 1603. dec. 394.
Turritana Capellæ. *Veneris* 6. *Martii* 1598. dec. 165.
Treuentina Beneficij. *Veneris* 14. *Aprilis* 1600. dec. 215.
Tridentina Canonicatus. *Lunę* 15. *Decembris* 1603. deciſ. 410.
Tridentina Canonicatus. *Veneris* 13. *Februarii* 1604. deciſ. 420.
Theatina Abbatiæ. *Lunę* 28. *Aprilis* 1603. dec. 375.

V.

VAlentina Penſionis. *Veneris* 3. *Decemb.* 1593. de. 56.
Valentina Iuriſdictionis. *Lunæ* 3. *Iulij* 1595. de. 125.
Valentina Penſionis. *Veneris* 25. *Maii* 1601. dec. 268.
Valentina Penſionis. *Lunę* 25. *Iunii* 1601. deci. 279.
Valentina expenſarum. *Lunę* 26. *Nouembris* 1601. de-deciſ. 290.
Valliſoletana Decanatus. *Lunę* 11. *Decembris* 1600. deciſ. 247.
Varmien. Canonicatus. *Mercurii* 4. *Februarii* 1604. deciſio 418.
Varmien. Canonicatus. *Veneris* 7. *Maii* 1604. dec. 426.
Varmien. Canonicatus. *Luna* 14. *Iunii*. 1604. dec. 438.
Varmien. Canonicatus. *Veneris* 3. *Decembris* 1604. deciſ. 447.
Venetiarum Pecuniaria. *Mercurii* 11. *Decembris* 1602. deciſ. 350.
Venetiarum Pecuniaria. *Lunę* 27. *Ianuarii* 1603. de. 358.
Venetiarum Pecuniaria. *Mercurii* 9. *Iunii* 1604. dec. 435.
Veronen. Penſionis. *Veneris* 24. *Aprilis* 1592. dec. 8.
Veronen. Penſionis. *Mercurij* 1. *Iulij* 1592. dec. 20.
Veronen. Penſionis. *Lunæ* 30. *Octobris* 1595. dec. 127.
Vercellen. Capellaniæ. *Lunę* 7. *Maii* 1601. deciſ. 265.
Virdunen. Canonicatus. *Veneris* 26. *Maii* 1600. dec. 226.
Viterbien. Porcorum. *Veneris* 23. *Iunii* 1600. dec. 234.
Viterbien. Porcorum. *Mercurii* 4. *Iulii* 1601. dec. 284.
Viterbien. Porcorum. *Lunę* 11. *Iulii* 1602. dec. 338.
Viterbien. Porcorum. *Lunę* 17. *Martii* 1603. dec. 367.
Vrgellen. Siue nullius, Iuriſdictionis. *Veneris* 17. *Nouembris* 1600. dec. 241.

FINIS.

INDEX ARGVMENTORVM DECISIONVM SACRÆ ROTÆ ROMANÆ

QVÆ IN PRÆSENTI VOLVMINE CONTINENTVR.

VNA CVM INDICE CAVSARVM PRO VT IN VOLVMINE IACENT.

Bononien.de Blanchettis. *Mercurii* 20. *Nouembris* 1591.

Argumentum. I.

Euictio proueniens ex natura rei, an debeatur.

Florentina Archipresbyteratus. *Lunæ* 2.*Martij* 1592.

Argumentum. II.

Augmentum dotis faciendum pro reſeruatione Iuriſpatronatus, debet fieri de certis bonis, ex quibus fructus percipiuntur.

Bononien.de Blanchettis. *Veneris* 6.*Martii* 1592.

Argumentum. III.

Obligatus ad legitimam, & generalem defenſionem, & ad euictionem in forma, an teneatur ad euictionem prouenientem ex natura rei.

Hiſpalen.Beneficiorum.*Veneris* 6.*Martii* 1592.

Argumentum. IV.

Simonia conuentionalis, in quo cęla tolli dicatur.

Gerunden.Statuti. *Lunæ* 9.*Martii* 1592.

Argumentum. V.

Agitur de irreleuantia articulorum.

Oſtien.& Velitren. Penſionum. *Lunæ* 15.*Martii* 1592.

Argumentum. VI.

Penſiones aſſignatæ Suffraganeis, an cenſeantur aſſignatæ propter onus Pontificalia exercendi; an potius, vt ſuum ſtatum decentius ſuſtinere poſſint.

Florentina Bonorum. *Veneris* 17. *Aprilis* 1592.

Argumentum. VII.

Depoſitum multis modis probatur; De quibus in Deciſione.

Veronen. Penſionis. *Veneris* 24.*Aprilis* 1592.

Argumentum. VIII.

Penſio ſecunda, non facta mentione primæ, an, & quando ſit valida.

Recanaten. S. Antonij. *Lunæ* 27.*Aprilis* 1592.

Pro Argumento legatur Summarium.

Regien. Prioratus. *Mercurii* 29. *Aprilis* 1592.

Argumentum. X.

Deſcendentia quomodo probetur, ad effectum Iuriſpatronatus.

Romana Domus. *Lunæ* 11. *Maii* 1592.

Argumentum. XI.

Dominium, ad effectum recognitionis, & ſolutionis canonis, quomodo probetur.

Romana Cambiorum de Gradis.*Veneris* 15.*Maii* 1592.

Argumentum. XII.

Agitur de damno emergenti, ob quod vitandum poſſint pecuniæ ſumi ad intereſſe.

Romana Hæreditatis. *Lunæ* 25. *Maii* 1592.

Argumentum. XIII.

Legatum quando non admittat dilationem temporis ad eius ſolutionem: Et quando dicatur reformatum.

Recanaten.Beneficij S.Antonij.*Lunæ* 25. *Maii* 1592.

Argumentum. XIV.

Subrogatio gratioſa quando non tribuat titulum.

Brixien. Parochialis. *Lunæ* 8.*Iunii* 1592.

Argumentum. XV.

Reſtitutio aduerſus rem iudicatam, quid operetur.

Romana Cambiorum de Gradis. *Veneris* 19.*Iunii* 1592.

Vide Deciſ. 12. Ex qua ſumi poteſt Argumentum.

Regien. Prioratus.*Lunæ* 22.*Iunii* 1592.

Argumentum. XVII.

Reſtitutio in integrum quando non competat aduerſus rem iudicatam.

Catanien. illegitimitatis *Veneris* 26. *Iunii* 1592.

Argumentum. XVIII.

Agitur de impedimentis contra executionē remiſſoriæ.

Romana Hæreditatis.*Veneris* 26. *Iunii* 1592.

Ex Deciſ. 13. in hac eadē Cauſa deſumi poteſt argum.

Veronen. Penſionis. *Mercurii* 1. *Iunii* 1592.

Argumentum. XX.

Agitur de reſeruatione penſionis, cum decreto, quòd ſi ante

Digitized by Google

ciſ. 173.
Salamantina Penſionis. *Veneris* 25. *Iunii* 1599. dec. 184.
Sabinen. Tenuţ Collis Rampoſli. *Veneris* 6. *Aprilis* 1601. dec. 262.
Sabinen. Tenutæ Collis Rampolli. *Veneris* 24. *Ianuarii* 1603. dec. 357.
Spoletana Bonorum. *Lunæ* 15. *Martii*. 1599. dec. 169.
Spoletana terrarum. *Lunæ* 21. *Iunii* 1599. dec. 183.
Spoletana Terrarum. *Mercurii* 15. *Decembris* 1599. deciſ. 200
Spoletana Terrarum. *Lunæ* 6. *Martii* 1600. dec. 210.
S. Seuerini Bonorum. *Veneris* 8. *Februarii* 1602. dec. 304.
S. Seuerini Bonorum. *Lunę* 10. *Maii* 1604. dec. 427.
Seguntina Decimarum. *Veneris* 19. *Martii* 1599. deciſ. 170.
Seguntina Decimarum de Anguita. *Veneris* 26. *Octobris* 1601. dec. 286.
Surrentina Beneficij. *Mercurii* 5. *Iunii* 1602. dec. 324.

T

TAruiſina Plebis de Meldulo. *Lunæ* 21. *Iunij* 1593. deciſ. 46.
Tiraſonen. Iuriſdictionis. *Veneris* 19. *Februarij* 1593. dec. 34.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Lunæ* 5. *Iulij* 1593. dec. 48.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Lunæ* 27. *Iunij* 1594. dec. 80.
Tiraſonen. Taxationis expenſarum. *Lunæ* 23. *Iunij* 1597. dec. 154.
Tiraſonen. Iuris nominandi Prædicatorem. *Veneris* 8. *Iunii* 1601. dec. 271.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudella. *Lunę* 12. *Nouembris* 1601. dec. 288.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Veneris* 26. *Aprilis* 1602. dec. 313.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Mercurii* 6. *Nouembris* 1602. dec. 340.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Lunę* 9. *Iunii* 1603. dec. 385.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Veneris* 14. *Nouembris* 1603. dec. 402.
Tiraſonen. Iuriſdictionis. *Veneris* 21. *Maii* 1604. dec. 431.
Tiburtina Beneficij. *Lunæ* 28. *Iunij* 1593. dec. 47.
Tiburtina Caſtris Arſulatum. *Lunæ* 24. *Aprilis* 1595. deciſ. 109.
Tiburtina Caſtri Arſulatum. *Lunæ* 12. *Februarij* 1596. deciſ. 142.
Tiburtina Locationis. *Veneris* 5. *Decemb* 1597. dec. 157.
Tiburtina Compromiſſi. *Veneris* 26. *Maii* 1600. dec. 225.
Toletana Capellæ. *Veneris* 14. *Aprilis* 1595. dec. 108.
Toletana Matrimonij. *Veneris* 5. *Maij* 1595. dec. 112.
Toletana Puritatis. *Lunæ* 6. *Nouembris* 1595. dec. 129.
Toletana Capellæ. *Lunæ* 6. *Nouembris* 1595. dec. 130.
Toletana Decimarum. *Veneris* 27. *Iunii* 1603. deciſ. 393.
Toletana Capellaniæ. *Veneris* 4. *Iunii* 1603. dec. 394.
Turritana Capellæ. *Veneris* 6. *Martii* 1598. dec. 165.
Treuentina Beneficij. *Veneris* 14. *Aprilis* 1600. dec. 215.
Tridentina Canonicatus. *Lunę* 15. *Decembris* 1603. deciſ. 410.
Tridentina Canonicatus. *Veneris* 13. *Februarii* 1604. deciſ. 420.
Theatina Abbatiæ. *Lunę* 28. *Aprilis* 1603. dec. 375.

V.

VAlentina Penſionis. *Veneris* 3. *Decemb.* 1593. de. 56.
Valentina Iuriſdictionis. *Lunæ* 3. *Iulij* 1595. de. 125.
Valentina Penſionis. *Veneris* 25. *Maii* 1601. dec. 268.
Valentina Penſionis. *Lunę* 25. *Iunii* 1601. deci. 279.
Valentina expenſarum. *Lunę* 26. *Nouembris* 1601. dedeciſ. 290.
Vallisoletana Decanatus. *Lunę* 11. *Decembris* 1600. deciſ. 247.
Varmien. Canonicatus. *Mercurii* 4. *Februarii* 1604. deciſio 418.
Varmien. Canonicatus. *Veneris* 7. *Maii* 1604. dec. 426.
Varmien. Canonicatus. *Lunæ* 14. *Iunii*. 1604. dec. 438.
Varmien. Canonicatus. Veneris 3. *Decembris* 1604. deciſ. 447.
Venetiarum Pecuniaria. *Mercurii* 11. *Decembris* 1602. deciſ. 350.
Venetiarum Pecuniaria. *Lunę* 27. *Ianuarii* 1603. de. 358.
Venetiarum Pecuniaria. *Mercurii* 9. *Iunii* 1604. dec. 435.
Veronen. Penſionis. *Veneris* 24. *Aprilis* 1592. dec. 8.
Veronen. Penſionis. *Mercurij* 1. *Iulij* 1592. dec. 20.
Veronen. Penſionis. *Lunæ* 30. *Octobris* 1595. dec. 127.
Vercellen. Capellaniæ. *Lunę* 7. *Maii* 1601. deciſ. 265.
Virdunen. Canonicatus. *Veneris* 26. *Maii* 1600. dec. 226.
Viterbien. Porcorum. *Veneris* 23. *Iunii* 1600. dec. 234.
Viterbien. Porcorum. *Mercurii* 4. *Iulii* 1601. dec. 284.
Viterbien. Porcorum. *Lunę* 11. *Iulii* 1602. dec. 338.
Viterbien. Porcorum. *Lunę* 17. *Martii* 1603. dec. 367.
Vrgellen. Siue nullius, Iuriſdictionis. *Veneris* 17. *Nouembris* 1600. dec. 241.

FINIS.

IN-

INDEX ARGVMENTORVM DECISIONVM SACRÆ ROTÆ ROMANÆ QVÆ IN PRÆSENTI VOLVMINE CONTINENTVR.

VNA CVM INDICE CAVSARVM PRO VT IN VOLVMINE IACENT.

Bononien.de Blanchettis. *Mercurii 20. Nouembris* 1591.

Argumentum. I.

Euictio proueniens ex natura rei, an debeatur.

Florentina Archipresbyteratus. *Lunæ 2.Martij* 1592.

Argumentum. II.

Augmentum dotis faciendum pro reſeruatione Iuriſpatronatus, debet fieri de certis bonis, ex quibus fructus percipiuntur.

Bononien.de Blanchettis. *Veneris 6.Martii* 1592.

Argumentum. III.

Obligatus ad legitimam, & generalem defenſionem, & ad euictionem in forma, an teneatur ad euictionem prouenientem ex natura rei.

Hiſpalen.Beneficiorum. *Veneris 6.Martii* 1592.

Argumentum. IV.

Simonia conuentionalis, in quo cela tolli dicatur.

Gerunden.Statuti. *Lunæ 9.Martii* 1592.

Argumentum. V.

Agitur de irreleuantia articulorum.

Oſtien.& Velitren. Penſionum. *Lunæ 15.Martii* 1592.

Argumentum. VI.

Penſiones aſſignatæ Suffraganeis, an cenſeantur aſſignatæ propter onus Pontificalia exercendi; an potius, vt ſuum ſtatum decentius ſuſtinere poſſint.

Florentina Bonorum. *Veneris 17. Aprilis* 1592.

Argumentum. VII.

Depoſitum multis modis probatur; De quibus in Deciſione.

Veronen. Penſionis. *Veneris 24. Aprilis* 1592.

Argumentum. VIII.

Penſio ſecunda, non facta mentione primæ, an, & quando ſit valida.

Recanaten. S. Antonij. *Lunæ 27. Aprilis* 1592.

Pro Argumento legatur Summarium.

Regien. Prioratus. *Mercurii 29. Aprilis* 1592.

Argumentum. X.

Deſcendentia quomodo probetur, ad effectum Iuriſpatronatus.

Romana Domus. *Lunæ 11. Maii* 1592.

Argumentum. XI.

Dominium, ad effectum recognitionis, & ſolutionis, canonis, quomodo probetur.

Romana Cambiorum de Gradis. *Veneris 15. Maii* 1592.

Argumentum. XII.

Agitur de damno emergenti, ob quod vitandum poſſint pecuniæ ſumi ad intereſſe.

Romana Hæreditatis. *Lunæ 25. Maii* 1592.

Argumentum. XIII.

Legatum quando non admittat dilationem temporis ad eius ſolutionem: Et quando dicatur reformatum.

Recanaten.Beneficij S.Antonij. *Lunæ 25. Maii* 1592.

Argumentum. XIV.

Subrogatio gratioſa quando non tribuat titulum.

Brixien. Parochialis. *Lunæ 8.Iunii* 1592.

Argumentum. XV.

Reſtitutio aduerſus rem iudicatam, quid operetur.

Romana Cambiorum de Gradis. *Veneris 19.Iunii* 1592.

Vide Deciſ. 12. Ex qua ſumi poteſt Argumentum.

Regien. Prioratus. *Lunæ 22.Iunii* 1592.

Argumentum. XVII.

Reſtitutio in integrum quando non competat aduerſus rem iudicatam.

Catanien. illegitimitatis. *Veneris 26. Iunii* 1592.

Argumentum. XVIII.

Agitur de impedimentis contra executioné remiſſoriæ.

Romana Hæreditatis. *Veneris 26. Iunii* 1592.

Ex Deciſ. 13. in hac eadẽ Cauſa deſumi poteſt argum.

Veronen. Penſionis. *Mercurii 1. Iunii* 1592.

Argumentum. XX.

Agitur de reſeruatione penſionis, cum decreto, quòd ſi

ante

Digitized by Google

ante expeditas Literas penſio exigatur, reſeruatio ſit nulla ipſo iure.
Mediolanen. Pecuniaria. *Mercurii 1. Iulii* 1592.
Argumentum. XXI.
Contractus continens promiſſionem ſolutionis in futurum, propter dilationem temporis non eſt validus.
Romana Secretariatus. *Veneris* 20. *Nouembris* 1592.
Argumentum. XXII.
Statutum Vrbis *lib. 1. cap.* 178. an compræhendat Collegia. Multa de Proteſtatione.
Brixien. Parochialis. *Mercurii 2. Decembris* 1592.
Argumentum. XXIII.
Reſtitutio in integrum an tollat effectum executionis rei iudicatæ.
Comen. Hoſpitalis. *Veneris 4. Decembris* 1592.
Argumentum. XXIV.
De probatione valoris Beneficij expreſſi negatiuè per non exceſſum.
Romana Cambiorum. *Veneris 4. Decembris* 1592.
Argumentum. XXV.
Statutum Vrbis, De duab. conformib. non compræhendit Incolas, qui in Vrbe domiciliũ non contraxerunt.
Bononien. Domus de Blanchettis, & Arioſtis. *Mercurii 9. Decembris* 1592.
Argumentum. XXVI.
Promiſſio euictionis ſecundum ſtilum Notariorum Bononiæ, & ſecundum formam Statutorum, an compræhendat euictionem prouenientem ex natura rei. Vide Dec. 1. & 3.
Mediolanen. Pecuniaria. *Mercurii 9. Decembris* 1592.
Argumentum. XXVII.
Intereſſe lucri ceſſantis an poſſit deduci in pactum, dilatione pendente.
Firmana Penſionis. *Lunæ 14. Decembris* 1592.
Argumentum. XXVIII.
Executio obligationis Cameralis, in quo caſu non habeat locum.
Mediolanen. Pecuniaria. *Mercurii 27. Nouembris* 1593.
Argumentum. XXIX.
Contractus Dationis in ſolutum, quando cenſeatur pignoratitius, & ſimulatus.
Romana Redditionis Computorum. *Veneris 29. Ianuarii* 1593.
Summarium ſeruit loco Argũmenti.
Romana Hæreditatis. *Lunæ 1. Februarii* 1593.
Argumentum. XXXI.
Pactum, quòd in caſu reſtitutionis dotis reſtituatur abſque alia donatione, quarto dotali, &c. an habeat locum, extantibus filijs communis matrimonij.
Abulen. Parochialis. *Lunæ 1. Februarii* 1593.
Argumentum. XXXII.
Regula, quòd Capitulum, Sede vacante non poſſit Beneficia conferre, an habeat locum in collatione neceſſaria.
Placentina Vſurarum. *Veneris 12. Februarii* 1593.
Argumentum. XXXIII.
Examẽ teſtiũ, poſt quadrienniũ, in quo caſu ſit validũ.
Tiraſonen. Iuriſdictionis. *Veneris 19. Februarii* 1593.
Argumentum. XXXIV.
Iura extracta ex Archiuio, cuius cuſtodia ſit penes Capitulum, an probent contra Epiſcopum.
Abulen. Parochialis. *Lunæ 8. Maii* 1593.
Vide pro Argumento Deciſionem 32.
Portuen. Bonorum. *Veneris 26. Martii* 1593.
Argumentum. XXXVI.
Locatio reſtricta ad ius paſcendi, an ſit excluſiua omnis iuris præter ius paſcendi.
Romana Cambiorum. *Veneris 26. Martii* 1593.
Argumentum. XXXVII.
Socius an poſſit ſoluere, vel ordinare quòd ſoluantur debita leuiora ſocietatis, omiſſis grauioribus.
Calaguritana dimidiarum portionum del Burgo. *Lunæ 5. Aprilis* 1593.
Argumentum. XXXVIII.
Diuerſitas cauſæ, & diuerſitas perſonarum, quomodo probentur. Compulſatio, & citatio partis, quando non ſint neceſſariæ.
Egitanen. Archidiaconatus. *Lunæ 5. Aprilis* 1593.
Argumentum. XXXIX.
Gratia iuſtificatio probatur ex multis, vt hic.
Bononien. Penſionis. *Lunæ 17. Maii* 1593.
Argumentum. XL.
Narrata in reſeruatione penſionis, quando præſumantur iuſtificata.
Salamantina Penſionis. *Lunæ 17. Maii* 1593.
Argumentum. XLI.
Agitur de Titulari obligato in forma Cameræ ad ſolutionem penſionis, habita, vel non habita poſſeſſione Beneficij.
Auximana Iuriſpatronatus. *Veneris 28. Maii* 1593.
Argumentum. XLII.
Probatur in caſu Deciſionis, non conſtare de Iurepatronatus.
Gerunden. Fontis. *Lunæ 14. Iunii* 1593.
Argumentum. XLIII.
Aquæ diuerſitas ex quibus probetur.
Romana Caſalis. *Lunæ 18. Iunii* 1593.
Argumentum. XLIV.
Aditio hæreditatis, ex quibus actibus præſumatur.
Firmana Penſionis. *Lunæ 21. Iunii* 1593.
Argumentum. XLV.
Penſiones quando, contra ſtilum, non cenſeantur extinctæ per promotionem ad Epiſcopatum.
Taruiſina plebis de Medulo. *Lunæ 21. Iunii* 1593.
Argumentum. XLVI.
Vnio in quo caſu ſit inualida, etiam facta à Papa.
Tiburtina Beneficii. *Lunæ 28. Iunii* 1593.
Argumentum. XLVII.
Quando quis prætendit ius conferendi ad ſe pertinere, interim, donec hoc probetur, prouiſus ab Ordinario eſt præferendus.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Lunæ 5. Iulii* 1593.
Argumentum. XLVIII.
Decanus, & Capitulum Tiraſonenſe, an ſint exempti à iuriſdictione Epiſcopi, & priuatiuè quoad ipſum eis competat iuriſdictio ordinaria.
Burgen. quartæ Funeralium. *Lunæ 11. Octobris* 1593.
Argumentum. XLIX.
Agitur de iure percipiendi quartam funeralium, competente Rectoribus Eccleſiarum.
Romana Pecuniaria. *Mercurii 20. Octobris* 1593.
Argumentum. L.
Contractus Societatis Officij detecto ſimulato an remaneat obligatus Officialis, ita vt poſſit contra eum relaxari, & exequi Mandatum.
Florentina Bonorum. *Veneris 29. Octobris* 1593.
Argumentum. LI.
Exhibitio librorum in quo caſu non ſit facienda.

Bur-

Digitized by Google

Index Argumentorum.

Burgen Funeralium. *Veneris* 29. *Octobris* 1593.
Hæc Deciſio non eget Argumento.
Maioricen. Canonicatus. *Lunæ* 15. *Nouembris* 1593.
Argumentum. LIII.
Agitur de acceptatione alternatiuę, & reſidentia Epiſc.
Conimbricen. Decanatus, *Veneris* 19. *Nouembris* 1593.
Argumentum. LIV.
Agitur de nullitate ſententiæ ex incertitudine Monitorij, & ex alijs defectibus, de quibus in Deciſione.
Æſina Bonorum. *Mercurii* 24. *Nouembris* 1599.
Argumentum. LV.
Recenſentur multa adminicula, ex quibus probatur ſolutio dotis.
Valentina Penſionis. *Veneris* 3. *Decembris* 1593.
Argumentum. LVI.
Ex quibus conſtet, penſionem reſeruatam eſſe ad fauorem alterius, quam ſupplicantis.
Æſina reſtitutionis Dotis. *Veneris* 10. *Decembris* 1593.
Argumentum. LVII.
Probatio plena ſolutionis dotis reſultat ex quietantijs recognitis, & ex adminiculis.
Calaguritana dimidiarum portionum del Burgo. *Lunę* 20. *Decembris* 1593.
Argumentum. LVIII.
In quo caſu ſit locus ſubrogationi gratioſæ, alio exiſtente in poſſeſſione; ita vt non ſit neceſſe agere via ordinaria.
Cremonen. Capellaniæ. *Veneris* 14. *Ianuarii* 1594.
Argumentum. LIX.
Probatur exiſtentia Iuriſpatronatus. Declaratur verba, *Pro ſe, & primogenitis maſculis ab eo deſcendentibus*.
Romana Domus *Mercurii* 19. *Ianuarii* 1594.
Argumentum. LX.
Agitur de probatione identitatis domus, ad effectum recognitionis, & ſolutionis Canonis.
Cracouien. Capellaniæ. *Lunę* 24. *Ianuarii* 1594.
Hæc Deciſio ob ſui breuitatem non eget Argumento.
Recanaten. Pecuniaria. *Lunę* 7. *Februar.* 1594.
Non eget Argumento.
Calaguritana dimidiarum Portionum del Burgo. *Veneris* 4. *Martii* 1594.
Argumentum. LXIII.
Iura quando dicantur non eſſe in forma probanti.
Romana Computorum. *Veneris* 18. *Martij* 1594.
Argumentum. LXIV.
Executio non poteſt fieri contra bona tertij poſſeſſoris, quando fuit actum actione perſonali.
Mediolanen. Bonorum. *Lunæ* 28. *Martij* 1594.
Argumentum. LXV.
Eugeniana cui competat. Declaratur Statutum Mediolanenſe, *De continuanda poſſeſſione defuncti in hæredem*.
Maioricen. Canonicatus. *Lunæ* 2. *Maij* 1594.
Argumentum. LXVI.
Agitur de reſtitutione fructuum perceptorum à Syndico Capituli.
Legionen. Canonicatus. *Mercurij* 4. *Maij* 1594.
Summarium eſt loco Argumenti.
Romana Hæreditatis. *Mercurii* 4. *Maii* 1594.
Argumentum. LXVIII.
Statuti Vrbis *lib.* 1. *cap.* 141. & 145. an habeat locum in hæreditate Auunculi.
Papien. Iuriſpatronatus. *Lunæ* 9. *Maij* 1594.
Argumentum. LXIX.
Iuſpatronatus quomodo probetur eſſe mixtum.

Romana de Nardonibus. *Veneris* 13. *Maij* 1594.
Argumentum. LXX.
Ius offerēdi quomodo competat illi, qui emit ſub haſta.
Mediolanen. Locationis. *Veneris* 13. *May* 1594.
Argumentum. LXXI.
Commiſſio quando dicatur ſubreptitia in materia locationis.
Papien. Bonorum. *Veneris* 20. *May* 1594.
Hæc Deciſio non eget Argumento.
Brixien. Penſionis. *Lunæ* 23. *Maii* 1594.
Argumentum. LXXIII.
Quaſi poſſeſſio transferentis non ſuffragatur translatario, ad effectum mandati de manutenendo.
Peruſina de Oddis. *Veneris* 27. *Maii* 1594.
Argumentum. LXXIV.
Declaratur Statutum Peruſinum, De ſucceſſione patris in hæreditate filij, &c.
Papien. Matrimonij *Mercurij* 1. *Iunij* 1594.
Argumentum. LXXV.
Matrimonium fuiſſe contractum, ex quibus probetur. Concil. Trident. an annulet matrimonia Clādeſtina.
Maceraten. Dotis. *Veneris* 10. *Iunii* 1594.
Argumentum. LXXVI.
De dote conſtituenda ſorori à fratre, iuxta Statutum Maceratenſe.
Romana Hæreditatis della Porta. *Veneris* 17. *Iunii* 1594.
Argumentum. LXXVII.
De diſpoſitione legis, *Si quis à liberis, § item receperunt, ff. de lib. agnoſc.* quòd hæres filij teneatur pręſtare alimenta matri.
Pacen. Decimarum. *Lunæ* 20. *Iunij* 1594.
Argumentum. LXXVIII.
Reijciuntur exceptiones nullitatis, & iniuſtitiæ contra ſententiam, de qua in Deciſione.
Romana Saluiani Interdicti. *Mercurii* 22. *Iunij* 1594.
Argumentum. LXXIX.
Confeſſio debitoris an probet debitum in pręiudicium aliorum Creditorum.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Lunę* 27. *Iunii* 1494.
Argumentum. LXXX.
Confirmatio priuilegiorum, Dummodo ſint rationabilia, &c. quando habeat vim nouæ conceſſionis.
Romana Viridarij *Veneris* 1. *Iunii* 1594.
Argumentum. LXXXI.
De melioramentorum liquidatione, & compenſatione.
Romana de Nardonibus. *Lunæ* 10. *Octobris* 1594.
Argumentum. LXXXII.
Ius offerendi, ementi ſub haſta non competit vti creditori, quando mandatum eſt nullum, & iniuſtum. Vide Deciſ. 70.
Burgen. Parochialis de Latas. *Lunæ* 17. *Octobris* 1594.
Argumentum. LXXXIII.
Augmento miniſtrorum Eccleſiæ vt ſit locus, quæ requirantur.
Pampilonen. Congruæ. *Veneris* 21. *Octobris* 1594.
Argumentum. LXXXIV.
Congrua ſemel aſſignata, an poſſit amplius augeri.
Burgen. Parochialis de Latas. *Mercurii* 26. *Octobr.* 1594.
Summarium ſeruit pro Argumento.
Mediolanen. Pecuniaria. *Sabbati* 5. *Nouembris* 1594.
Argumentum. LXXXVI.
De continuatione ſocietatis probanda, ad effectum ſimulationis.
Aſculana Hæreditatis. *Lunæ* 14. *Nouembris*, & *Veneris* 16.

Decembris 1594.

Argumentum. LXXXVII.

Inſtitutio hæredis, quoad Vidualem vitam ſeruauerit; quo caſu cenſeatur reſoluta ab initio.

Romana Vineæ. *Mercurij* 16. *Nouembris* 1594.

Argumentum. LXXXVIII.

Agitur de contractu locationis, cũ pacto de mutuando.

Regien. Iuriſpatronatus. *Mercurij* 16. *Nouembris* 1594.

Argumentum. LXXXIX.

Liber antiquus, an ad effectum probandi, egeat recognitione manus.

Burgen. Parochialis de Latas. *Sabbati* 26. *Nouemb.* 1594.

Argumentum. XC.

In quo caſu percipientes Decimas teneantur ad quartam pro fabrica.

Brixien. Penſionis. *Lunæ* 28. *Nouembris* 1594.

Argumentum. XCI.

Translatarius debet iuſtificare gratiam transferentis contra ſucceſſorem in Beneficio, qui non conſenſit reſeruationi penſionis.

Romana Fructuum. *Veneris* 2. *Decembris* 1594.

Argumentum. XCII.

De mora in vendente cum pacto redimendi.

Mediolanen. Bonorum. *Lunæ* 5. *Decembris* 1594.

Argumentum. XCIII.

Eugeniana, & remedium Legis, *Diffamari*, cui competant. Vide deciſ. 65.

Mediolanen. Bonorũ. *Veneris* 16. *Decemb* 1594.

Argumentum. XCIV.

Agitur de ſucceſſione ſpurij in emphyteuſi Eccleſiaſtica.

Burgen. Parochialis de Latas. *Lunæ* 19. *Decembris* 1594.

Argumentum. XCV.

De probatione conſuetudinis.

Rauennaten. Bonorum *Veneris* 13. *Ianuarij* 1595.

Argumentum. XCVI.

Subſtitutio facta duob. ſi deceſſerint ſine filijs, non dicitur purificata ad fauorẽ ſubſtituti, poſ tertiũ ex grauatis decedente ſine filijs, ſi adſint filij alterius grauati.

Romana de Nardonibus. *Lunæ* 16. *Ianuarij* 1595.

Argumentum. XCVII.

Agitur de nullitate, & iniuſtitia mandati. Vide Dec. 70. & 82.

Romana Pecuniaria de Palacios. *Veneris* 27. *Ianu.* 1595.

Argumentum. XCVIII.

Quando non conſtet de ſufficienti petitione, quoad ſolutiones redditum.

Romana Concordiæ. *Veneris* 17. *Februarii* 1595.

Argumentum. XCIX.

Mandatum ex quibus probetur ſufficiens ad concordandum.

Romana de Croccolis. *Lunæ* 20. *Februarij* 1595.

Argumentum. C.

Mandatum quãdo nõ expiret per mortẽ conſtituentis.

Romana fructuum, & intereſſe. *Veneris* 3. *Martij* 1595.

Argumentum. CI.

Fructus pendentes tẽpore dati an ſpectent ad emptorem, vel venditorem. Diſpoſitio legis *Curabit*, in quo caſu non habeat locum.

Calaguritana præeminentiarum de Victoria. *Veneris* 3. *Martii* 1595.

Argumentum. CII.

Agitur de remiſſoriæ denegatione.

Comen. Iuriſpatronatus. *Lunæ* 6. *Martij* 1595.

Argumentum. CIII.

Scripturæ quomodo cenſeantur eſſe in forma probandi, ad effectum præſentationis ſimoniacæ.

Meliten. Canonicatus. *Lunæ* 6. *Martij* 1595.

Argumentum. CIV.

Simonia, & confidentia, quando excludatur. Epiſcopus poteſt reſeruare penſionem ad fauorem alterius, ex iuſta cauſa. Et quænã in tali caſu dicatur cauſa iuſta.

Romana Iuriſpatronatus. *Veneris* 10. *Martii* 1595.

Argumentum. CV.

Iuſpatronatus, ex quibus probetur.

Pampilonen. Congruæ. *Veneris* 7. *Aprilis* 1595.

Argumentum. CVI.

Dominium, ex quibus probetur.

Romana Domus. *Lunæ* 10. *Aprilis* 1595.

Argumentum. CVII.

Mandatum de manutenendo, quando concedatur. Quaſi poſſeſſio exigendi, quando non amittatur per non exactionem ſpacio decem annorum.

Toletana Capellæ. *Veneris* 4. *Aprilis* 1595.

Argumentum. CVIII.

Clauſula, *Parito*, in quo caſu non obſtet.

Tiburtina Caſtris Arſularum. *Lunæ* 24. *Aprilis* 1595.

Argumentum. CIX.

Fructus bonorum quomodo veniant taxandi.

Papien. Bonorum. *Veneris* 28. *Aprilis* 1595.

Argumentum. CX.

De probatione Dominij Eccleſiæ.

Meſſanen. Prioratus. *Veneris* 5. *Maij* 1595.

Argumentum. CXI.

Agitur de facultate optandi.

Toletana Matrimonij. *Veneris* 5. *Maii* 1595.

Argumentum. CXII.

De articulis irreleuantibus, & calumnioſis, ad effectum denegandi remiſſoriam.

Romana Deuolutionis. *Mercurii* 10. *Maii* 1595.

Argumentum. CXIII.

Translatio quando non ſuſtineatur.

Papien. Iuriſpatronatus. *Lunæ* 22. *Maij* 1595.

Argumentum. CXIV.

Iuriſpatronatus quando dicatur Mixtum.

Pampilonen. de *Vrue.* *Lunæ* 29. *Maij* 1595.

Argumentum. CXV.

Prior quãdo teneatur reſidere perſonaliter in Eccleſia.

Auximana Bonorum. *Veneris* 2. *Iunii* 1595.

Argumentum. CXVI.

Emptor bonorum fideicommiſſariorum quomodo reddatur ſecurus.

Romana Inueſtimenti. *Veneris* 2. *Iunii* 1595.

Argumentum. CXVII.

Inueſtimentum pro ſecuritate emptoris, in quibus bonis ſit faciendum.

Mediolanen. Bonorum. *Lunæ* 12. *Iunij* 1595.

Argumentum. CXVIII.

Eugeniana in quo caſu non habet locum.

Bononien. Bonorum de Marrano. *Veneris* 16. *Iunij* 1595.

Argumentum. CXIX.

Locatio Bonorum Eccleſiaſticorũ quomodo probetur facta in euidentẽ Eccleſiæ vtilitatem. Non euidentis Eccleſiæ vtilitatis probatio cui incumbat. In valore rei Eccleſiæ iudicando, quod tempus inſpiciendum.

Aquileien. Præeminentiarum. *Lunæ* 19. *Iunij* 1595.

Hæc Deciſio non eget Argumento.

Regien. Primatus. *Lunæ* 19. *Iunij* 1595.

Ar-

Index Argumentorum.

Argumentum. CXXI.

Adminicula quædam recenſentur ad probandam quaſi poſſeſſionem præſentandi.

Famen. Parochialis. *Lunæ 26. Iunij* 1595.

Argumentum per ſe patet.

Albiganen. Parochialis. *Lunæ 26. Iunii* 1595.

Argumentum. CXXIII.

Reſignatio Eccleſiæ non eſt valida, non docto de publicatione.

Mediolanen. Bonorum. *Mercurij 28. Iunij* 1595.

Argumentum. CXXIV.

Poſſeſſio in Bonis feudalibus an tranſeat ſine apprehenſione.

Valentina Iuriſdictionis. *Lunæ 3. Iulii* 1595.

Argumentum. CXXV.

Archiepiſcopus an poſſit compellere Epiſcopum.

Ciuitaten. Scholaſtricæ. *Veneris 20. Octobris* 1595.

Hæc Deciſio, ob ſui breuitatem, non eget Argumento.

Veronen. Penſionis. *Lunæ 30. Octobris* 1595.

Argumentum. CXXVII.

De Penſione exacta ante expeditionem Literarum Apoſtolicarum.

Romana Vineæ. *Lunæ 30. Octobris* 1595.

Argumentum. CXXVIII.

De nullitate, & iniuſtitia ſententiæ in Saluiano. Agitur item de melioramentis.

Toletana Puritatis. *Lunæ 6. Nouembris* 1595.

Argumentum. CXXIX.

Remiſſoria quando denegetur.

Toletana Capellæ. *Lunæ 6. Nouembris* 1595.

Argumentum. CXXX.

De Proceſſu multos patiente defectus.

Salamantina iuris lignandi, & paſcendi. *Veneris 10. Nouembris* 1595.

Argumentum. CXXXI.

Quæ requirantur ad acquirendam ſeruitutem iuris lignandi, & paſcendi.

Romana deuolutionis Domus. *Veneris 10. Nouēb.* 1595.

Argumentum. CXXXII.

Agitur de excluſione deuolutionis.

Regien. præbendæ Theologalis. *Lunæ 13. Nouemb.* 1595.

Argumentum. CXXXIII.

Gratia Apoſtolica de Canonicatu, & Præbenda primò vacaturis, quando cenſeatur conſumpta.

Meliten. Portionis. *Lunæ 13. Nouembris* 1595.

Argumentum. CXXXIV.

Agitur de nullitate, & iniuſtitia ſententiæ.

Bononien. Bonorũ de Marrano. *Lunæ 20. Nouemb.* 1595.

Argumentum. CXXXV.

Locatio rerum Eccleſiaſticarum, quando verè cenſeatur facta in euidentem vtilitatem; pro declaratione extrauag. *Ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien.*

Romana Pecuniaria. *Veneris 24. Nouembris* 1595.

Argumentum. CXXXVI.

Pecunia depoſita penes Bancherium, in caſu decotionis depoſitarij cui amittatur.

Romana Hæreditatis. *Veneris 24. Nouembris* 1595.

Argumentum. CXXXVII.

De mora in adimplendo, &, an poſſit purgari, ſaltem de æquitate canonica? Ad intellectum legis, *Si quis maior, Cod. de tranſact.*

Romana alimentorum. *Veneris 1. Decembris* 1595.

Argumentum. CXXXVIII.

Filiationis probatio ex quibus excludatur.

Romana remiſſionis affictus. *Veneris 15. Decemb.* 1595.

Argumentum. CXXXIX.

Remiſſio affictus peti poteſt in caſibus inſolitis; etiamſi illi ſit renunciatum. Caſus inſolitus, quis dicatur.

Pampilonen. Prioratus de Vxue. *Lunæ 18. Decembris* 1595.

Argumentum. CXL.

Agitur de diſtinctione Prioratus à Parochiali.

Regien Canonicatus, & præbendæ. *Veneris 26. Ianuarij* 1596.

Argumentum. CXLI.

De vi clauſulæ, *Cum poteſtate citandi quos opus fuerit.*

Tiburtina Caſtri Arſularum. *Lunæ 12. Februarij* 1596.

Summarium ponitur loco Argumenti.

Ciuitatis Caſtelli Bonorum. *Lunæ 19. Februarij* 1596.

Argumentum. CXLIII.

A ſententia lata in ſpolio, quomodo detur appellatio, Ægidiana an habeat locum in ſecunda inſtantia.

Leodien. Capellaniæ. *Lunæ 4. Martij* 1596.

Non eget Argumento.

Romana remiſſionis affictus. *Lunæ 4. Martii* 1596.

Argumentum. CXLV.

Confirmatur Deciſio 139. in hac eadem Cauſa, ex iiſdem rationibus.

Mediolanen. Hæreditatis. *Lunæ 11. Martij* 1596.

Argumentum. CXLVI.

De ſtatuto Mediolanen. tollente facultatẽ aſcendenti, relinquendi plus vni filio, quam alteri.

Romana Pecuniaria. *Veneris 15. Martij* 1596.

Argumentum. CXLVII.

Diſpoſitio legis, *Scripturas Cod. qui potior in pig. hab.* quo caſu non habeat locum. An poſſit debitor facere cedulam cum obligatione Camerali ad fauorem vnius, in præiudicium aliorum Creditorum.

Romana remiſſionis affictus. *Veneris 22. Martii* 1596.

Hæc Deciſio ponitur tantum ad continuandam ſeriem huius Cauſæ.

Portuen. Beneficij. *Mercurij 27. Martij* 1596.

Argumentum. CXLIX.

Contra aſſertionem Papæ de Iurepatronatus, quæ probationes admittantur.

Romana redditionis cõputorũ. *Veneris 29. Martii* 1596.

Argumentum. CL.

Redditio computorum poteſt fieri, etiam ſine libro rationum.

Romana de Nardonibus. *Lunæ 1. Aprilis.* 1596.

Argumentum. CLI.

Agitur de probatione retrouenditionis.

Poſnanien. Decimarum. *Lunæ 16. Iunii* 1597.

Ex ſummario deſumitur Argumentum.

Hiſpalen. Caurien. Permutationis Beneficiorum. *Lunæ 23. Iunij* 1597.

Argumentum. CLIII.

Defectus conſenſus quando dicatur adeſſe, ad effectum, vt permutatio ſit nulla.

Tiraſonen. Taxationis expenſarum. *Lunæ 23. Iunij* 1597.

Argumentum. CLIV.

Expenſarum taxationi quando ſit locus.

Romana Depoſiti. *Lunæ 27. Octobris* 1597.

Argumentum. CLV.

Obligatus in forma depoſiti, an facto depoſito liberetur, etiamſi pecunia depoſita, non fuerit ſoluta creditori, cui ſe obligauit; ſed alijs anterioribus.

Mediolanen. Decimarum. *Veneris 5. Decembris* 1597.

Argumentum. CLVI.

Decimæ an ſint ſoluendæ de omnibus fructibus, an verò pro libito ſoluere debentium.

Tiburtina Locationis. *Veneris 5. Decembris* 1597.

Argumentum. CLVII.

Locatio bonorum Eccleſiæ facta vltra triennium an ſit valida.

Brixien. Penſionis. *Veneris 19. Decembris* 1597.

Argumentum. CLVIII.

Agitur de reductione Penſionis.

Romana liberationis ab obligatione. *Veneris 19. Decembris* 1597.

Non eget Argumento.

Romana Societatis Officij. *Lunæ 12. Ianuarii* 1598.

Argumentum. CLX.

De identitate computorum; & de probatione præſumptiua.

Romana Pecuniaria. *Lunæ 19. Ianuarii* 1598.

Argumentum. CLXI.

Statutum Vrbis, *lib. 1. cap. 178. De duabus conformibus*, an compræhendat caſum mixtum.

Bononien. Bonorum, *Mercurii 11. Februarij* 1598.

Argumentum. CLXII.

Reſolutioni contractus quando non ſit locus.

Bononien. Bonorum de Bouis. *Veneris 20. Febrar.* 1598.

Argumentum. CLXIII.

Donatio in quo caſu dicatur reſoluta. Donatione reſoluta, an ſemper æqualiter admittantur omnes de familia ad ſucceſſionem bonorum donatorum.

Brixien. Penſionis. *Veneris 6. Martii* 1598.

Argumentum. CLXIV.

De actione ſpolij, in materia penſionis Eccleſiaſticæ.

Turritana Capellæ. *Veneris 6. Martii* 1598.

Argumentum. CLXV.

Vnio facta ante Seminarium erectum, eſt nulla.

Romana Pecuniaria. *Lunæ 9. Martii* 1598.

Argumentum. CLXVI.

Error deſcriptionis partitæ quomodo probetur.

Ciuitatis Caſtelli Bonorum, *Lunæ 9. Maii* 1598.

Argumentum. CLXVII.

Requiſita ad immittendum in poſſeſſionem bonorum defuncti. Declaratur Statutum Ciuitatis Caſtelli, *De teſtamento vxoris*.

Barchinonen. Canonicatus, *Lunæ 9. Martii* 1598.

Argumentum. CLXVIII.

Subrogatus gratioſè, quando non teneatur ſuam gratiam iuſtificare.

Spoletana Bonorum, *Lunæ 15. Martii* 1599.

Argumentum. CLXIX.

Venditio bonorum fideicommiſſariorum, in quo caſu ſuſtineatur.

Seguntina Decimarum. *Veneris 19. Martii* 1599.

Argumentum. CLXX.

Examen vt ſit validum, quæ requirantur.

Eluen. Beneficij. *Lunæ 22. Martij* 1599.

Argumentum. CLXXI.

Reſidentia Epiſcopi in ſua Eccleſia, qualis eſſe debeat, ad effectum priuilegij alternatiuæ. Declaratur Regula Cancellariæ reſeruationum.

Camerinen. Pecuniaria. *Veneris 2. Aprilis* 1599.

Argumentum. CLXXII.

Promiſſio correſpectiua ad contractum, ceſſat reſoluto contractu.

Salamantina Portionis. *Veneris 30. Aprilis* 1599.

Argumentum. CLXXIII.

De collatione ſimultanea Epiſcopi, & Capituli.

Romana conſignationis Grani. *Mercurii 5. Maii* 1599.

Argumentum per ſe patet.

Cremonen. Aquarum. *Mercurii 5. Maij* 1599.

Argumentum. CLXXV.

Conſenſus promiſſus quatenus opus ſit, in quo caſu præſumatur.

Ciuitatis Caſtelli Cenſus. *Lunæ 10. Maii* 1599.

Argumentum. CLXXVI.

Agitur de expreſſione confinium, in contractu Cenſus.

Camerinen. Dotis. *Lunæ 17. Maii* 1599.

Argumentum. CLXXVII.

Stipulatio in caſu reſtitutionis dotis ab extraneo datæ, cui cenſeatur facta? Dotanti nè, an mulieri.

Bononien. de Sauonantijs. *Lunæ 17. Maii* 1599.

Argumentum. CLXXVIII.

Agitur de ſubſtitutione filiorum ad inuicem. Reijciuntur nonnullę exceptiones contra validitatē ſentētię.

Colimbrien. Canonicatus. *Lunæ 24. Maij* 1599.

Argumentum. CLXXIX.

Concordia inter Epiſcopum, & Capitulum, non præiudicat reſeruationibus Apoſtolicis, niſi à Papa, ſit confirmata pure, ſimpliciter, & abſque vlla præſeruatione.

Romana Redhibitione Librarum. *Mercurij 2. Iunii* 1599.

Argumentum. CLXXX.

Redhibitoria vtilis datur, etiam in libris.

Anconitana Fideicommiſſi. *Mercurij 9. Iunii* 1599.

Non eget Argumentum.

Romana, ſeu Cornetana Pecuniaria. *Veneris 18. Iunij* 1599.

Argumentum. CLXXXII.

De hypotheca locatori cōpetente ſuper bonis inuectis.

Spoletana Terrarum. *Lunæ 21. Iunij* 1599.

Argumentum. CLXXXIII.

Filij poſiti in conditione, ex coniecturis cenſentur vocati; Et recenſentur multæ coniecturæ.

Salamantina Penſionis. *Veneris 25. Iunij* 1599.

Argumentum. CLXXXIV.

Regula (nunc) tertia Cancellariæ an habeat locum in collationibus ſpectantibus ad Capitulum.

Romana Dotis. *Veneris 25. Iunij* 1599.

Argumentum. CLXXXV.

Confeſſio dotis, quo caſu probet veram numerationem. Statutum Vrbis *lib. 1. cap.* 152. an habeat locum in dote.

Ferrarien. Societatis. *Lunæ 28. Iunij* 1599.

Argumentum. CLXXXVI.

Contractus Societatis, in quo vnus ponit capitale, alter verò operam, cum perceptione tertiæ partis lucri; &, quod, finita ſocietate tenentur reſtituere capitale, & omnia ſupellectilia. Item alius contractus, quo ponens operam ſe obligat ſoluere ſocio ſummam certam pro lucro incerto: an ſint contractus liciti?

Lunen. Sarzanen. Beneficij. *Lunæ 5. Iunij* 1599.

Argumentum. CLXXXVII.

Iuſpatronatus an acquiratur per ſolum augumentum dotis. De impetratione Gratiæ ob non publicationem.

Preneſtina Spolij. Extra Rotam. *Lunæ 25. Octobris* 1599.

Argumentum. CLXXXVIII.

Examen teſtium extra terminum citationis ad videndum iurare teſtes, quando non ſit nullum.

Ro-

Index Argumentorum.

Romana Vineæ de Pannellinis. *Veneris 29. Octobr.* 1599.

Argumentum. CCLXXXIX.

Cautio de reſtituendo prioribus, & potioribus, in quo caſu non præſtetur.

Romanã Caſalis S. Abroccoli *Lunæ 8. Nouembris* 1599.

Hæc Deciſio non eget Argumento.

Lugdunen. computorum. *Lunæ 8. Nouembris* 1599.

Argumentum. CXCI.

Exiſtentia crediti, an probetur ex duplicato Inſtrumenti originalis.

Colonien. Status. *Veneris 12. Nouembris* 1599.

Argumentum. CXCII.

De conceſſione remiſſoriæ in Cauſa profana.

Romana Dotium. *Veneris 12. Nouembris* 1599.

Argumentum. CXCIII.

Dos in primis debet conſtitui de bonis liberis; & in ſubſidium de fideicommiſſarijs.

Romana Vineæ *Lunæ 15. Nouembris* 1599.

Argumentum. CXCIV.

Laudum quandu non ſit exequendum.

Romana Dotium de Trincijs. *Lunæ 29. Nouemb.* 1599.

Argumentum. CXCV.

Diſcutiuntur coniecturæ aliquot, & præſumptiones, contra ſolutionem, & pro ea.

Burgen. Iuris Votandi. *Veneris 3. Decembris* 1599.

Argumentum. CXCVI.

Portionarij Eccleſiæ Burgenſis, habent votum in electione Oeconomi, & Secretarij.

Placentina Aquarum. *Veneris 3. Decembris* 1599.

Argumentum. CXCVII.

Offerens ſe dare pro tali precio, an liberetur per non acceptationem, ita vt non teneatur dare pro precio oblato.

Oſcen Indulti. *Veneris 10. Decembris* 1599.

Argumentum. CXCVIII.

Declaratur Regula Cancellariæ, *De iure quæſito non tollendo.*

Romana Bonorum de Cincijs. *Veneris 10. Decemb.* 1599.

Hæc Deciſiu ponitur tantum, ne interrumpatur ſeries Cauſæ.

Spoletana Terrarum. *Mercurii 15. Decembris* 1599.

Coincidit Argumentum cum Deciſione 183. eiuſdem Cauſæ.

Ferrarien. Societatis. *Lunæ 20. Decembeis* 1599.

Vide Argumentum Deciſionis 186. in hac Cauſa emanatæ.

Ferrarien. Bonorum. *Lunæ 10. Ianuarii.* 1600.

Argumentum. CCII.

Dominium bonorum Eccleſiæ quomodo probetur.

Romana Societatum *Lunę 24. Ianuarij* 1600.

Argumentum. CCIII.

Diſdicta Societatis, & eius reproductio, ex quibus probetur.

Acheruntina, ſeu Matheranen. Iuriſdictionis. *Lunæ 24. Ianuarii* 1600.

Argumentum. CCIV.

Probatur quaſi poſſeſſio Eccleſiæ Acheruntinæ, de pluribus locis, vti de Diœcesi.

Imolen. Executionis Laudi. *Veneris 28. Ianuarii* 1600.

Argumentum. CCV.

Laudum in quu caſu non ſit exequendum.

Mediolanen. Euictionis. *Veneris 4. Februarij* 1600.

Argumentum. CCVI.

Euictio an competat ſingulari ſucceſſori. Creditori an competat licitatio in bonis ſui debitoris.

Romana de Cinciis. *Lunæ 21. Februarij* 1600.

Ponitur hæc Deciſio pro cõtinuanda ſerie huius Cauſę.

Rauennaten. Pecuniaria. *Mercurii 23. Februarij* 1600.

Argumentum. CCVIII.

Mandatarius quandu dicatur non exceſiſſe fines mandati.

Romana Dotis. *Lunæ 28. Februarij* 1600.

Non eget Argumento.

Spoletana Terrarum. *Lunæ 16. Martij* 1600.

Argumentum. CCX.

Cautio ad fauorem emptoris, in quo caſu ſit dandã, vel non. Retrotranslatiu dominij an habeat locum in omnibus pactis habentibus vim reſolutiuam principij contractus.

Romana Saluiani Interdicti. *Veneris 10. Martii* 1600.

Argumentum. CCXI.

Exceptio præſcriptiunis in Saluiano reijcitur. Mandatum quando probetur ex aſſertione Nutarij.

Ferrarien. Societatis. *Veneris 17. Martii* 1600.

Argumentum. CCXII.

Declaratur Bulla Sixti Quinti contra contractus palliatos.

Camerinen. Dotis. *Veneris 17. Martii* 1600.

Pro Argumento vide Deciſionem 177. in hac Cauſa.

Romana Hæreditatis de Valle. *Lunę 20. Martij* 1600.

Argumentum. CCXIV.

De legitimatione perſonarum, quoad Deſcendentiam.

Treuentina Beneficij. *Veneris 14. Aprilis* 1600.

Argumentum. CCXV.

Agitur de validitate poſſeſſionis, ad effectum manutentionis.

Romana Pecuniaria. *Lunæ 17. Aprilis* 1600.

Argumentum. CCXVI.

De ſententia iniuſta ob ſummæ exceſſum.

Romana Fructuum. *Lunæ 17. Aprilis* 1600.

Argumentum. CCXVII.

Fructus dotis, & donationis propter nuptias, in caſu vergentiæ viri ad inopiam, debentur à die petitionis; Et, an debeatur officiu Iudicis.

Rumana Expeditionis Bullarum. *Veneris 11. Aprilis* 1600.

Argumentum. CCXVIII.

Impenſæ in Expeditionibus Datariæ, an præſumantur factæ de pecunijs Expeditoris, an verò Principalis.

Romana Grani. *Lunæ 24. Aprilis.* 1600.

Hæc Deciſio ponitur ad continuandam ſeriem huius Cauſæ.

Romana Retractus. *Veneris 28. Aprilis* 1600.

Argumentum. CCXX.

Promiſſio de faciendo cunſentire omnem perſunam, quomodo intelligatur. Venditori in caſu retractus, an teneatur emptori ad refectionem melioramentorum.

Illerden. iuris Decimandi. *Veneris 5. Maii* 1600.

Argumentum. CCXXI.

Sententia continens plus debito, reuocatur, vt nulla.

Baren. Pecuniaria. *Mercurij 10. Maij.* 1600.

Argumentum. CCXXII.

De computis Mercatorum.

Romana Cenſus. *Lunę 15. Maij* 1600.

Argumentum. CCXXIII.

Agitur de validitate cenſus, & reijcitur non numeratio pecuniæ, & ſimulatio contractus.

Index Argumentorum.

Romana Pecudum. *Mercurij 24.Maij* 1600.

Argumentum. CCXXIV.

Sub hypotheca generali an veniant merces venales. Et quid dicendum de taberna,& de grege,

Tiburtina Compromiſſi. *Veneris 26. Maij* 1600.

Argumentum. CCXXV.

Legatum vxoris,quando non cenſeatur relictum animo compenſandi cum dote,Ex quo legato debeãtur fructus. De confeſſione debiti facta in teſtamento,

Virdunen. Canonicatus. *Veneris 26.Maij* 1600.

Non eget Argumento,

Forolimien.Canonicatus.*Mercurij 31.Maij* 1600,

Argumentum. CCXXVII.

Vacatio Beneficiorum an inducatur ipſo iure in omnibus criminibus,

Cremonen.Aquarum. *Veneris 9.Iunij* 1600.

Argumentum ſumitur ex Deciſ. 175. huiuſmet Cauſæ,

Romana dotis de cincijs.*Veneris 9. Iunij* 1600.

Argumentum. CCXXIX.

De reſtitutione doris,extra caſum vergentiæ ad inopiã,

Oſcen. Indulti, *Mercurij 14.Iunij* 1600.

Argumentum. CCXXX.

In Eccleſia Oſcenſi, per concordiam, ſolus Epiſcopus conferre Dignitates, & ſolum Capitulum alias Præbendas. Vide Deciſ. 198.

Anagnina Legati. *Veneris 16.Iunij* 1600.

Argumentum. CCXXXI.

Poſſidens hæreditatem, præſumitur in dubio poſſidere, vti hæres, & non vti fideicommiſſarius.

Romana Pecuniaria. *Luna 19.Iunij* 1600.

Argumentum. CCXXXII.

De iniuſtitia mandati,ex capite ſimulationis, & exceſſus.

Romana Societatis. *Veneris 23.Iunij* 1600.

Argumentum. CCXXXIII.

Fructus Societatis an debeantur poſt venditum officium,ignorante eo, qui pecunias dediti ſoluens ſciẽter in debitum, in quo caſu poſſit repetere pecunias ſolutas.

Viterbien. Porcorum. *Veneris 23.Iunij* 1600.

Argumentum. CCXXXIV.

Interpellatus, an propter moram teneatur ad precium quanti plurimi, & ad damna, & intereſſe.

Romana Cenſuum. *Veneris 23.Iunij* 1600.

Arumentum. CCXXXV.

Probatio verſionis in cauſam expreſſam, an ſit neceſſaria, quando contractus eſt initus ex cauſa volũtaria. De nullitate contractus ex defectu ſolemnitatum.

Maceraten. Ceſsionis. *Luna 26.Iunij* 1600.

Argumentum. CCXXXVI.

Leſio in contractu ceſsionis,quomodo excludatur.

Aretina Penſionis. *Mercurij 28.Iunij* 1600.

Argumentum. CCXXXVII.

De clauſula, *Dummodo remaneant centum ducati liberi pro Rectore*.

Barchinonen.Beneficij. *Mercurij 28.Iunij* 1600.

Argumentum. CCXXXVIII.

Exceptio Iuriſpatronatus facit interim, donec diſcutiatur,ſuperſederi ab executione Breuis Apoſtolici.

Bononien. de Sauonantijs. *Luna 3.Iunij* 1600.

Non eget Argumento.

Romana Domus. *Luna 3.Iunij* 1600.

Argumentum. CCXL.

De remiſſione caducitatis.

Vrgellen, ſiue nullius, Iuriſdictionis. *Veneris 17. Nouembris* 1600.

Argumentum. CCXLI.

Clauſula, *Sublata*, quando non præſtet impedimentum.

Cremonen. Præpoſituræ. *Luna 20.Nouembris* 1600.

Argumentum. CCXLII.

Iuſpatronatus non probatur, non iuſtificato adimplemento conditionum expreſſarum in Bulla eiuſdem.

Romana Dotis de Cincijs. *Veneris 24.Nouembris* 1600.

Argumentum deſumitur ex Deciſione 229.

Parmen.Status. *Luna 27.Nouembris.* 1600.

Argumentum. CCXLIV.

De teſtibus reuocantibus primum dictum, & deinde in tortura illud confirmantibus, cum reuocatione ſecundi.

Romana deuolutionis Domus.*Veneris 1.Decemb.*1600.

Argumentum. CCXLV.

Emphyteuſis Eccleſiæ conceſſa per ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum, an compræhendat extraneos.

Aretina Plebis. *Luna 14.Decembris* 1600.

Argumentum. CCXLVI.

De vi clauſularum, *Dũmodo remaneant centum pro Rectore; & Non alias, aliter, nec alio modo*. Actio ſpolij, an competat reſignanti Beneficium.Vide Deciſio 237.

Valliſoletana Decanatus. *Luna 11. Decembris* 1600.

Argumentum. CCXLVII.

Gratia erectionis Decanatus, in primam Dignitatem post Pontificalem, ſtatim ac Prioratum vacare contingat per ceſſum vel deceſſum Prioris, vel Coadiutoris: An ſit gratia puta,& cadat ſub regula reſeruatoria? Item, an ſit effectuata per ſolum obitum Prioris, non expectato obitu Coadiutoris? Alternatiua quando reſoluatur,vel non,in coniunctiuam.

Bononien. Bonorum de Sauonantijs. *Veneris 15.Decembris* 1600.

Argumentum. CCXLVIII.

De purgatione moræ in contractu reſoluto ob non adimplementum in tempore.

Montis Faliſci Dotis. *Veneris 19.Ianuarij* 1601.

Argumentum. CCXLIX.

Legatum dotis an cenſeatur extinctum per promiſsionẽ eiuſdem quantitatis, factam ab ipſomet legante.

Romana Iuriſpatronatus. *Veneris 10.Nouembris* 1600. *& Luna 29.Ianuarij* 1601.

Argumentum. CCL.

Præsẽtatio an reddatur ſimoniaca per pactum celebrãdi tot Miſſas, in eadem præſentatione appoſitum.

Romana Societatum. *Luna 29.Ianuarij* 1601.

Argumentum. CCLI.

Societates officiorum initæ cum eadem perſona ſuper eodem officio, ſuſtinentur vſque ad valorem officij. & non vltra. Et, An in caſu exceſſus officij ſuſtineãtur in vim alterius contractus.

Colimbrien. Reſeruationis Fructuum. *Mercurij 31. Ianuarij* 1601.

Non eget Argumento.

Romana Vineæ. *Mercurij 31.Ianuarij* 1601.

Argumentum. CCLIII.

Cenſuarius præfertur in retractu. Nonnulla afferuntur ad intelligentiam Bullæ retractus.

Anconitana cenſuus. *Veneris 16.Februarij* 1601.

Argumentum. CCLIV.

De obligatione excedẽtes fines mãdati, habẽtis etiam

clau-

clauſulam reſolutiuam.
Placentina Beneficiorum *Lunę 19. Februarij* 1601.

Argumentum. CCLV.

Recurſus Clerici ad Curiam ſæcularem quomodo probetur.
Romana annuæ prouiſionis. *Veneris 23. Februaii* 1601.

Argumentum. CCLVI.

Verba imperſonalia contra quē inducant obligationē.
Anagnina Vicedominatus. *Veneris 23. Februarii* 1601.

Argumentum. CCLVII.

Vicedominatus quibus coniecturis probetur eſſe officium Eccleſiaſticum.
Romana Hæreditatis de Vale *Lunæ 26. Februar.* 1601.

Argumentum. CCLVIII.

Immiſſio ex teſtamento non datur, niſi conſtet de quibus bonis teſtator diſponere potuerit.
Ciuitatis Caſtellanæ iuris paſcendi, & lignandi. *Mercurij 14. Martij* 1601.

Argumentum. CCLIX.

Emphyteota an poſſit conſtituere ſeruitutem in bonis emphyteoticis, in præiudicium domini directi.
Bononien. Hæreditatis de Gargantibus. *Mercurii 14. Martii* 1601.

Argumentum. CCLX.

Status filiationis quomodo probetur. Nonnulla de Legitimatione.
Parmen. Status. *Veneris 23. Martii* 1601.
Continet Argumentum idem, quod Deciſio. 244.
Sabinen. Tenutæ Collis Rampoli. *Veneris 6. Aprilis* 1601.

Argumentum. CCLXII.

Conceſſio Tenutæ non extenditur ad terras, non expreſſas in conceſſione.
Maceraten. Ceſſionis. *Lunę 9. Aprilis* 1601.

Argumentum. CCLXIII.

Excluditur læſio in contractu ceſſionis. Vide Dec. 236.
Iacen. Portionis de Anſo. *Veneris 4. Maii* 1601.

Argumentum. CCLXIV.

De Probatione Iuriſpatronatus.
Vercellen. Capellaniæ. *Lunæ 7. Maij* 1601.

Argumentum. CCLXV.

Agitur de probando iurepatronatus.
Maceraten. Domus, ſeu Saluiani. *Veneris 11. Maii* 1601.

Argumentum. CCLXVI.

De actione hypothecaria contra tutorem, & eius bona, pro redditione rationis.
Lucana Capellaniæ *Lunæ 21. Maii* 1601.

Argumentum. CCLXVII.

De iuſtificatione Gratiæ, circa vacationem expreſſam, & circa valorem: Item. De regula triennali.
Valentina Penſionis. *Veneris 25. Maii* 1601.

Argumentum. CCLXVIII.

De reſeruatione penſionis, non facta mentione alterius primò impoſitæ ſuper eodem Beneficio.
Algaren. Decimarum animalium. *Lunæ 4. Iunii* 1601.

Argumentum. CCLXIX.

Reijcitur præſumptio ſolutionis Decimarum.
Parmen. Status. *Lunę 4. Iunii* 1601.

Argumentum. CCLXX.

De contrarietatibus in dictis teſtium, quæ conciliari nequeant. Et an teſtes ob tales contrarietates ſint repellendi in totum.
Tiraſonen. iuris nominandi Prædicatorem. *Veneris 8. Iunii* 1601.

Argumentum. CCLXXI.

Ius eligendi Prædicatorem in Cathedrali, ſpectat ad Epiſcopum.
Romana executioni. *Veneris 8. Iunii* 1601.

Argumentum. CCLXXII.

De nullitate mandati relaxati contra bona hæreditaria, non citato hærede.
Ariminen. Tranſactionis. *Mercurii 12. Iunii* 1601.

Argumentum. CCLXXIII.

Contractus quando declaratur nullus, is, qui dedit de nullitate, tenetur reſtituere ea, quæ accepit.
Romana Fideicommiſſi de Spinis. *Veneris 15. Iunij* 1601.

Argumentum. CCLXXIV.

De remedio Legis Finalis, *Cod. de edict. Diui Adrian. tol.*
Romana Cenſus. *Lunæ 18. Iunij* 1601.

Argumentum. CCLXXV.

Excuſſio principalis debitoris, quando non ſit neceſſaria in caſu releuationis indemnitatis.
Romana Pecuniaria. *Lunę 18. Iunii* 1601.

Argumentum. CLXXVI.

Actio ſpolij non competit, nō probato primo extremo. De nullitate, & iniuſtitia mandati. Vide Dec. 232.
Bononien. Translationis Penſionis. *Veneris 22. Iunii* 1601.

Argumentum. CCLXXVII.

De Priuilegijs Conclauiſtarum.
Nicoteren. Donationis. *Veneris 22. Iunii* 1601.

Argumentum. CCLXXVIII.

Mandatum probatur ex præſumptionibus, & coniecturis. Donatio remuneratoria ex quibus dignoſcatur.
Valentina Penſionis. *Lunę 25. Iunii* 1601.

Argumentum. CCLXXIX.

De reſeruatione penſionis, non facta mentione alterius reſeruationis penſionis primo impoſitæ.
Romana pecuniaria. *Lunæ 25. Iunii* 1601.

Argumentum. CCLXXX.

Creditor à debitore conſtitutus ad exigendum, ſummam ſibi debitam, ponere non poteſt ad computum; ſed ad reſtitutionem tenetur, non obſtante creditoris approbatione.
Bononien. Euictionis. *Mercurij 4. Iunij.* 1601.

Argumentum. CCLXXXI.

Quando nō ſit locus ſequeſtro, & cōſignationi depoſiti.
Placentina Caſtri. *Mercurii 4. Iunii* 1601.

Argumentum. CCLXXXII.

Mandatum de manutenendo, in quo caſu denegatur.
Nepeſina Dotis. *Mercurii 4. Iunii* 1601.

Argumentum. CCLXXXIII.

Solutio Dotis quomodo probetur.
Viterbien. Porcorum. *Mercurij 4. Iunij* 1601.

Argumentum. CCLXXXIV.

De præſtatione alimentorum, & ſumptuum litis.
Cuſentina Capellæ. *Veneris 26. Octobris* 1601.

Argumentum. CCLXXXV.

Poſſeſſio inſtrumentalis quando præferatur, ad effectum mandati de manutenendo.
Segūtina Decimarū de Angnita. *Veneris 26. Octob.* 1601.
Non eget Argumento.
Lunen. Sarzanen. Beneficij. *Lunę 5. Nouembris* 1601.
Argumentum deſumi poteſt ex Summario.
Tiraſonē. Iuriſdictionis de Tudela. *Lunæ 12. Nouemb.* 1601.

Argumentum. CCLXXXVIII.

De probationis Immemorabilis.
Bononien. Hæreditatis de Gargantibus. *Veneris 16. Nouembris* 1601.

Ar-

Index Argumentorum.

Argumentum. CCLXXXIX.

Quaſi poſſeſſio filiationis in quo caſu non ſuffragetur neque in petitorio, neque in poſſeſſorio.

Valentina Expenſarum. *Lunæ 26. Nouembris.* 1601.

Argumentum. CCLXXXX.

Agitur de cambijs, & recambijs.

Romana cenſus Scutorum 18000. *Lunæ 26. Nouembris* 1601.

Argumentum. CCLXXXXI.

Emptor ſoluens creditoribus deſcriptis in liſta contenta in Inſtrumento venditionis, an poſſit moleſtari a creditoribus anterioribus venditoris.

Romana Domus. *Mercurij 28. Nouembris* 1601.

Argumentum. CCLXXXXII.

Caducitas ob non ſolutum canonem, quando non habeat locum.

Romana de Perottis. *Lunæ 3. Decembris* 1601.

Argumentum. CCLXXXXIII.

Proteſtatio ſocij de accipiendo pecunias ad ſocietatem officij, quæ requirat, vt afficiat alterum ſocium.

Romana bonorum de Cincijs. *Lunæ 3. Decembris* 1601.

Argumentum. CCLXXXXIV.

Heredes tenētur pro rata ad ſoluenda debita defuncti.

Oſcen. Indulti. *Mercury 3. Decembris* 1601.

Argumentum. CCLXXXXV.

Ius quando dicatur conſiderabile, ad effectum regulæ, *De non tollendo iure quæſito.*

Romana Societatis Officij. *Veneris 14. Decembris* 1601.

Argumentum. CCLXXXXVI.

Tempus diſdictæ ſocietatis an ſit computādum de momento ad momentum, vel poſt diem reproductionis.

Parmen. Status. *Veneris 11. Ianuarij* 1602.

Argumentum. CCLXXXXVII.

Agitur de exceptionibus cōtra perſonas, & dicta teſtiū.

Nullius, ſeu Vrgellen. Iuriſdictionis. *Mercurij 16. Ianuarij* 1602.

Argumentum. CCLXXXXVIII.

De probatione quaſi poſſeſſionis, apponendi Edicta, & tranſmittendi examinandos ad Ordinarium.

Lugdunen. Computorum. *Mercurij 23. Ianuarij* 1602.

Non eget Argumento.

Romana Societatis Officij. *Lunæ 28. Ianuarij* 1602.

Argumentum. CCC.

Fructus ſoluti, an debeant computari in ſortem, quando Inſtrumentum ſocietatis, non eſt ratificatum, & in eo deficit clauſula, Actum, & locus, & teſtes.

Romana Vineæ. *Veneris 1. Februarij* 1602.

Argumentum. CCCI.

Diluuntur exceptiones contra validitatem, & iuſtitiam mandati.

Bononien. Simulationis Contractus. *Lunæ 4. Februarij* 1602.

Argumentum. CCCII.

De conceſſione remiſſoriæ, etiam aduerſus rem iudicatam.

Bononien. Cenſus. *Veneris 8. Februarij* 1602.

Argumentum. CCCIII.

Obligatus ad legitimam, & perpetuam, & generalem defenſionem bonorum, tenetur in caſu, cuiuſcunque moleſtiæ.

S. Seuerini Bonorum. *Veneris 8. Februarij* 1602.

Argumentum. CCCIV.

De alienatione fundi dotalis. Retroceſſio quando cenſeatur doloſa, & læſiua.

Mediolanen. Matrimonij. *Lunæ 11. Februarij* 1602.

Argumentum. CCCV.

Matrimonium ex quibus probetur.

Romana Vineæ. *Veneris 1. Martij* 1602.

Argumentum. CCCVI.

Excluditur in caſu Deciſionis renouatio ſocietatis.

Nicoteren. Donationis. *Lunæ 4. Martij* 1602.

Argumentum. CCCVII.

Agitur de donatione remuneratoria.

Auximana Bonorum. *Lunæ 4. Martij* 1602.

Argumentum. CCCVIII.

Donatio cauſa matrimonij, cum prohibitione alienandi, an impediat translationem dominij.

Romana reſtitutionis Dotis. *Veneris 15. Martij* 1602.

Argumentum. CCCIX.

Bona in dotem aſſignata, cum promiſſione viri, in caſu reſtitutionis, de reſtituendo exacta, in pecunia; & non exacta, in ſpecie conſignata; an, ſi pereant, damno viri pereant.

Romana Fideicommiſſi de Spinis. *Lunæ 18. Martij* 1602.

Argumentum. CCCX.

De retentione ad effectum impediendæ immiſsionis.

Parmen. Status. *Lunæ 18. Martij* 1602.

Argumentum. CCCXI.

Dictio *in circa*, an ſaluet cōtrarietates, in dictis teſtium.

Corduben. Capellaniæ. *Veneris 22. Martij* 1602.

Argumentum. CCCXII.

Defectus tranſportationis actorum, non integræ, quando non obſtet.

Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela. *Veneris 26. Aprilis* 1602.

Argumentum. CCCXIII.

Sententia antiquiſsima, ex quibus dicatur eſſe in forma probanti.

Cuſentina Capellaniæ. *Veneris 26. Aprilis* 1602.

Argumentum. CCCXIV.

Appoſitio Edictorum, iuxta præſcriptum cap. vlt. *de elect. in 6.* in quo caſu non ſit neceſſaria.

Lugdunen. Computorum. *Lunæ 29. Aprilis* 1602.

Argumentum. CCCXV.

De remiſſoriæ denegatione, ob irreleuantiam articulorum.

Catanen. antiquæ Illegitimitatis. *Veneris 10. Maij* 1602.

Argumentum. CCCXVI.

Rebellio quādo excludatur: Inimicitia ex quibus probetur: &, in quo caſu adimat fidem teſti.

Peruſina Dotis. *Veneris 10. Maij* 1602.

Argumentum. CCCXVII.

Dos relicta filiæ a patre, quando grauamen recipere poſsit.

Romana de Cincijs. *Veneris 17. Maij* 1602.

Argumentum. CCCXVIII.

Exceptio expenſarum in iocalibus, an impediat reſtitutionem dotis pro quantitate impenſa.

Corduben. Capellaniæ. *Veneris 17. Maij* 1602.

Argumentum. CCCXIX.

Agitur de regula, *De Triennali.*

Romana Societatum. *Lunæ 20. Maij* 1602.

Argumentum. CCCXX.

De reſtitutione fructuum ſocietatum initarum vltra valorem Officij.

Bononien. Cenſus. *Lunæ 20. Maij* 1602.

Vide Argumentum Deciſionis 303.

Parmen. Status. *Veneris 24. May* 1602.

Argu-

Digitized by Google

Argumentum. CCCXXII.

De exceptionibus adimentibus, in totum fidem teſti-bus,

Romana Remiſſionis affictus. *Mercurij* 5. *Iunij* 1602.

Non eget Argumento.

Surrentina Beneficij. *Mercurij* 5. *Iunij* 1602.

Argumentum. CCCXXIV.

Agitur de mandatum de manutenendo.

Montis Regalis Iuriſdictionis. *Lunæ* 10. *Iunij* 1602.

Argumentum. CCCXXV.

Quando quis faciat ſuas, ſententias latas; non ad effectum, vt ei obſtet res iudicata; ſed ſolum, vt poſſit proſequi Iudicium.

Romana Pecuniaria. *Veneris* 14. *Iunij* 1602.

Argumentum. CCCXXVI.

Mandatum ex quibus præſumatur factum in perſonam alicuius,

Romana Pignorum. *Veneris* 4. *Iunij* 1602.

Argumentum. CCCXXVII.

Agitur de facultate mutuandi ſub vſuris, conceſſa Hebræis; deque eiuſdem reſtrictionibus.

Maceraten. Domus, extra Rotam. *Lunæ* 17. *Iunij* 1602.

Argumentum. CCCXXVIII.

Saluianum in quo caſu non competat.

Mediolanen. Matrimonij *Lunæ* 17. *Iunij* 1602.

Argumentum. CCCXXIX.

De validitate diſpenſationis ſuper matrimonio contracto in gradu prohibito.

Lucana Iuriſpatronatus. *Veneris* 21. *Iunij* 1602.

Argumentum. CCCXXX.

Iuſpatronatus an poſſit transferri titulo donationis in aliam familiam.

Placentina Caſtri. *Mercurij* 26. *Iunij* 1602.

Argumentum. CCCXXXI.

Agitur de validitate Cenſus.

Anconitana Dotis. *Veneris* 28. *Iunij* 1602.

Argumentum. CCCXXXII.

Obligatio matris pro dote filiæ, an ſit valida.

Carpen. Fructuum. *Lunæ* 1. *Iuny* 1602.

Argumentum. CCCXXXIII.

Quantitas, & valor fructuum, ex quibus probetur.

Romana Pecuniaria. *Lunæ* 1. *Iuny* 1602.

Argumentum. CCCXXXIV.

De fructibus ſoluendis ratione damni emergentis.

Oſcen indulti. *Lunæ* 11. *Iuly* 1602.

Vide Argumentum Deciſionis 295.

Romana Hæreditatis de Gauellis. *Lunæ* 18. *Iulij* 1602.

Argumentum, CCCXXXVI.

Succeſſio ab inteſtato; an deferatur in ſtirpe, vel in capita.

Ferrarien. Bonorum, ſeu Palatij. *Lunæ* 1. *Iulii* 1602.

Argumentum. CCCXXXVII.

De probatione ſcripturarum antiquarum.

Viterbien. Porcorum. *Lunæ* 1. *Iulij* 1602.

Ponitur hæc deciſio pro continuanda ſerie huius Cauſæ. Vide Deciſ. 234.

Romana Cenſus. *Mercurij* 30. *Octobris* 1602.

Argumentum. CCCXXXIX.

Perempta parte boni cenſuati, an Cenſus remaneat in totum ſuper parte non perempta, & capaci ad ſuſtinendum totum onus; an vero cenſeatur extinctus pro rata partis peremptæ.

Tiraſonen. iuriſdictionis de Tudela. *Mercurij* 6. *Nouembris* 1602.

Pro Argumento. Vidè Deciſio 288. & 313.

Catanen. antiquæ illegitimitatis. *Veneris* 15. *Nouembris* 1602.

Argumentum. CCCXLI.

De exceptionibus odij, & inimicitiæ, contra teſtes. Vide Dec. 316.

Lugdunen. Computorum. *Veneris* 15. *Nouembrris* 1602.

Vide Deciſio 315.

Romana Cenſus. *Mercurij* 20. *Nouembris* 1602.

Argumentum. CCCXLIII.

Agitur de concordia inita, pro toto corpore creditorum.

Romana Pecuniaria. *Mercurij* 27. *Nouembris* 1602.

Argumentum. CCCLXIV.

Hæres an teneatur ſemper ad ratiocinia defuncti.

Montis Regalis iuriſdictionis. *Mercurij* 27. *Nouembris* 1602.

Vide Argumentum Deciſionis 325.

Romana Spolij, ſeu nullitatis ſubhaſtationis. *Veneris* 29. *Nouembris* 1602.

Argumentum. CCCXLVI.

De validitate, vel inualiditate ſubhaſtationis ad effectum ſpolij.

Romana Pecuniaria, *Veneris* 29. *Nouembrsi* 1602.

Argumentum. CCCXLVII.

De Confeſſione erronea.

Romana Capellaniæ S. Petri. *Lunæ* 9. *Decembris* 1602.

Argumentum. CCCXLVIII.

Agitur de iuſtificatione Gratiæ.

Parmen. Status. *Lunæ* 9. *Decembris* 1602.

Argumentum. CCCXLIX.

Tolluntur exceptiones nonnullæ contra perſonas, & dicta teſtium.

Venetiarum Pecuniaria. *Mercurij* 11. *Decembris* 1602.

Argumentum. CCCL.

De executione obligationis Cameralis.

Romana Pecuniaria. *Lunæ* 16. *Decembris* 1602.

Ponitur hæc breuis Deciſio ad continuandam ſeriem Cauſæ.

Iacen. Portionis. *Lunæ* 16. *Decembris* 1602.

Argumentum. CCCLII.

An Iuſpatronatus, de quo in Deciſione, compræhendatur in reuocatione Concilij Tridentini.

Romana Fructuum Dotis. *Veneris* 20. *Decembris* 1602.

Argumentum. CCCLIII.

Agitur de probanda promiſſione dotis, facta ab extraneo.

Illerden. iuris Decimandi. *Veneris* 10. *Ianuraii* 1603.

Summarium ſeruit pro Argumento.

Romana damnorum, & intereſſe. *Lunæ* 13. *Ianuar.* 1603.

Non eget Argumento.

Romana Compenſationis. *Mercurij* 15. *Ianuarij* 1603.

Argumentum. CCCLVI.

Agitur de liquidatione, ad effectum compenſationis.

Sabinen. Tenutæ Collis Rampoli. *Veneris* 24. *Ianuarij* 1603.

Pro Argumento. Vide Deciſio 262.

Venetorum Pecuniaria. *Lunæ* 27. *Ianuarij* 1603.

Argumentum. CCCLVIII.

De ſolidatione computorum acceptata à debitore.

Rauennaten. Cenſus. *Veneris* 31. *Ianuarij* 1603.

Argumentum. CCCLIX.

Procurator, *cum libera*, an poſſit obligare dominos pro facto proprio ipſius procuratoris. Declaratur Statutum

tum

tum Rauennatenſe, quòd rector, & gubernator familiæ poteſt alios de familia in ſolidum obligare.

Papien. Præpoſituræ. *Veneris 31. Ianuarii 1603.*

Argumentum. CCCLX.

Agitur de mandato de manutenendo.

Cæſenaten. Societatis. *Mercurij 26. Februarij 1603.*

Argumentum. CCCLXI.

Tacita ſocietas ex quibus excludatur.

Romana Vineæ de Pannelinis. *Mercurii 26. Febru. 1603.*

Argumentum. CCCLXII.

De actione ſpolij pro releuatione indemnitatis.

Romana remiſſionis affictus. *Mercurij 5. Martij 1603.*

Argumentum. CCCLXIII.

Remiſſio affictus in quo caſu competat.

Camerinen. Cenſus. *Lunæ 10. Martij 1603.*

Non eget Argumento.

Romana Pecuniaria. *Veneris 14. Martii 1603.*

Argumentum. CCCLXV.

Excluditur error confeſſionis. Vide Deciſio 347.

Corduben. Capellaniæ. *Lunæ 17. Martij 1603.*

Argumentum. CCCLXVI.

Exceptio poſita in regula *De Triennali*, quæ requirat, vt ſit ei locus.

Viterbien. Porcorum. *Lunæ 17. Martij 1603.*

Summarium datur pro Argumento.

Auximana Bonorum. *Veneris 11. Aprilis 1603.*

Argumentum. CCCLXVIII.

Tranſactio quando dicatur inualida.

Romana Vineæ. *Veneris 11. Aprilis 1603.*

Vide Argumentum Deciſionis. 253.

Catanen. antiquæ illegitimitatis. *Lunæ 14. Aprilis 1603.*

Argumentum. CCCLXX.

Agitur de exceptionibus rebellionis, & inimicitiæ, contra teſtes.

Romana alimentorum. *Lunæ 14. Aprilis 1603.*

Argumentum. CCCLXXI.

Alimenta relicta in domo, quando debeantur extra domum.

Romana de Ruſconibus. *Veneris 18. Aprilis 1603.*

Argumentum. CCCLXXII.

Augumentum dotis quomodo probetur.

Romana Fideicommiſſi de Bonadies. *Lunæ 21. Aprilis* 1603.

Argumentum. CCCLXXIII.

Filiorum appellatione quando veniant nepotes. Filij filiorum poſiti in conditione, an cenſeantur vocati ad fideicommiſſum.

Ferrarien. Bonorum, ſeu Palatij. *Lunæ 21. Aprilis 1603.*

Argumentum. CCCLXXIV.

Agitur de probatione dominij *Eccleſiæ* in emphyteuſi; & de probanda identitate bonorum.

Theatina Abbatiæ. *Lunæ 28. Aprilis 1603.*

Argumentum. CCCLXXV.

Excluditur probatio Iuriſpatronatus.

Parmen. Status. *Lunæ 28. Aprilis 1603.*

Argumentum. CCCLXXVI.

De exceptionibus contra teſtes.

Placentina Beneficiorum. *Veneris 2. Maij 1603.*

Argumentum. CCCLXXVII.

De Beneficio reſeruato, ob non prouiſionem factam in tempore ab Ordinario.

Peruſina Spolij. *Lunæ 5. Maij 1603.*

Argumentum. CCCLXXVIII.

De nullitate, & iniuſtitia ſententiæ.

Romana Cenſus ſcutorum 18000. *Lunæ 5. Maij 1603.*

Vide Argumentum Deciſiones 291.

Romana prætenſæ vſuræ, extra Rotam. *Lunæ 12. Maij* 1603.

Argumentum. CCCLXXX.

Excluditur vſura, in contractu locationis Officiorum.

Romana Pecuniaria. *Lunæ 2. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCLXXXI.

Reijciuntur multæ exceptiones nullitatis contra ſententiam.

Romana viginti millium. *Lunæ 2. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCLXXXII.

Agitur de excludenda correſpectiuitate contractuum.

Romana Vaccarum. *Veneris 6. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCLXXXIII.

Hypotheca an cadat ſuper grege.

Elnen. executionis Literarum, Apoſtolicarum. *Veneris 6. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCLXXXIV.

De grauamine, ob cuius cauſam retardanda ſit executio literarum Apoſtolicarum.

Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudelæ. *Lunæ 9. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCLXXXV.

De compatibilitate, vel incompatibilitate actuum cum ſententia.

Romana Fructuum Cenſus. *Veneris 13. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCLXXXVI.

Præſcriptio Statutaria Vrbis excipit expreſsè contractus Cenſuum.

Illerden. iuris decimandi. *Veneris 20. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCLXXXVII.

De liquidatione damnorum paſſorum, & expenſarum factarum.

Abulen. Capellaniæ. *Veneris 20. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCLXXXVIII.

De iuſtitia, & validitate trium conformium.

Romana Pecuniaria de Spinola. *Lunæ 23. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCLXXXIX.

Reijciuntur exceptiones nullitatis, & iniuſtitiæ contra mandatum.

Romana Pecuniaria, *Lunæ 23. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCXC.

De probatione ſatisfactionis debiti.

Boianen. Penſionis. *Veneris 27. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCXCI.

Quando non ſit locus arbitrio, ad effectum retardandi executionem Literarum Apoſtolicarum.

Elnen. Hæreditatis. *Veneris 27. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCXCII.

De appellatione à ſententia continente mixturam.

Toletana Decimarum. *Veneris 27. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCXCIII.

Decimæ an debeantur Eccleſiæ Parochiali de bonis Regularium.

Toletana Capellaniæ. *Veneris 4. Iunij 1603.*

Argumentum. CCCXCIV.

Beneficiatus an teneatur celebrare Miſſas per ſeipſum.

Peruſina de Oddis. *Veneris 4. Iunij 1603.*

Ponitur hæc Deciſio pro continuatione Cauſæ.

Peruſina Dotis. *Veneris 4. Iunij 1603.*

Non eget Argumento.

Parmen Status. *Veneris 17. Octobris 1603.*

Non eget Argumento, neque Summario.

Anagnina Vicedominatus. *Lunæ 27. Octobris 1603.*

Non

Non eget Argumento.
Elboren. Erectionis Parochialium. *Mercurii 5. Nouembris* 1603.
Argumentum. CCCXCIX.
Succeſſor an, & quando, teneatur pro facto prædeceſſoris.
Papien. Præpoſituræ. *Mercurij 5. Nouembris* 1603.
Argumentum. CCCC.
De ſententia nulla ex defectu Iudicis recuſati, & mandati procuratoris.
Montis Regalis Iuriſdictionis. *Lunæ 17. Nouembris* 1603.
Argumentum. CCCCI.
Libertas quando conſeatur præſcripta a ſubiectione.
Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela *Veneris 14. Nouembris* 1603.
Argumentum. CCCCII.
De actibus compatibilibus, vel incompatibilibus cum ſententia. Vide Deciſ. 385.
Oſcen. Indulti. *Mercurij 19. Nouembris* 1603.
Argumentum. CCCCIII.
Epiſcopus Oſcenſis an poſſit abſque concurſu examinare, & approbare Lectorem, & Pœnitentiarium.
Romana Dotis, & Legati. *Veneris 28. Nouembris* 1603.
Argumentum. CCCCIV.
Legatum dotis in quo caſu extinguatur in totum.
Romana de Marganis. *Lunæ 1. Decembris* 1603.
Argumentum. CCCCV.
De probatione aditionis hæreditatis cum beneficio legis, & inuentarij.
Romana Pignorum. *Lunæ 1. Decembris* 1603.
Vide Argumentum Deciſionis. 327.
Pannen Status. *Veneris 5. Decembris* 1603.
Argumentum. CCCCVII.
De exceptionibus contra teſtes.
Bononien. Succeſſionis, & Legati. *Veneris 12. Decembris* 1603.
Non eget Argumento.
Camerinen. Cenſus. *Veneris 12. Decembris* 1603.
Argumentum. CCCCIX.
De confirmatione Statutorum cum clauſula, *Quatenus ſint in vſu, &c.*
Tridentina Canonicatus. *Lunæ 15. Decembris* 1603.
Argumentum. CCCCXI.
Capitulum Eccleſiæ Tridentinæ poteſt conferre Canonicatus ſine interuentu Epiſcopi.
Elnen. Tranſactionis. *Lunæ 15. Decembris* 1603.
Vide Argumentum Deciſionis 384.
Iacen. Portionis *Lunæ 12. Ianuarii* 1604.
Argumentum. CCCCXII.
Scripturæ quando dicantur, non eſſe in forma probanti.
Elnen. Diſmembrationis. *Lunæ 12. Ianuarii* 1604.
Argumentum. CCCCXIII.
Recenſeutur caſus, in quo ſucceſſor non tenetur pro facto prædeceſſoris.
Brunduſina Archidiaconatus. *Veneris 16. Ianuarii* 1604.
Argumentum. CCCCXIV.
Regula xxxj. *De impetrantibus Beneficia vacantia per obitum familiarum Cardinalium*, an compræhendat vacationes Dignitatis maioris poſt Pontificalem, reſeruatæ in reg. tertia.
Fettarien. Bonorum. *Veneris 23. Ianuarii* 1604.
Argumentum. CCCCXV.
Cui incũbat onus probandi extinctionẽ lineę inueſtitę.

Nullius, ſeu Cryptæ Ferratæ. *Lunæ 26. Ianuarii*. 1604.
Argumentum. CCCCXVI.
Prohibitio ne homines alicuius loci plantent, & colant vineas, & agros aliorum, an ſit valida.
Romana Societatis Officij. *Mercurij 28. Ianuarii* 1604.
Non eget Argumento.
Varmien. Canonicatus. *Mercurij 4. Februar.* 1604.
Non indiget Argumento.
Parmen. Status. *Mercurij 11. Februarij* 1604.
Argumentum. CCCCXIX.
Terribilitas ex quibus excludatur.
Tridentina Canonicatus. *Veneris 13. Februarij.* 1604.
Vide Argumentum Deciſionis. 210.
Romana adminiſtrationis Tutelæ. *Lunæ 15. Februarii* 1604.
Argumentum. CCCCXXI.
De reddenda ratione adminiſtrationis tutelæ.
Præneſtina molendini. *Lunæ 16. Februarii* 1604.
Argumentum. CCCCXXII.
Agitur de iniuſtitia ſententiæ: & de probatione, quam facit Cataſtum.
Romana viginti millium. *Veneris 20. Februarii* 1604.
Argumentum. CCCCXXIII.
Adimplementum extra tempus conuentum, an ſuffragetur.
Placentina Fructuum. *Lunæ 15. Martii* 1604.
Argumentum. CCCCXXIV.
Capitulum an impedito reſidere teneatur reſtituere diſtributiones, & illos fructus, qui non dantur niſi reſidentibus, & intereſſentibus.
Illerden. iuris Baptizandi. *Veneris 19. Martij* 1604.
Argumentum. CCCCXXV.
De nullitate ſententiæ, ex defectu citationis.
Varmien. Canonicatus. *Veneris 7. Maii* 1604.
Argumentum. CCCCXXVI.
Concordata Germaniæ quando obſtent prouiſioni Apoſtolicæ, Eccleſia Varmienſis an ſit comprehenſa ſub concordatis Germaniæ.
S. Seuerini Bonorum. *Lunæ 10. Maii* 1604.
Argumentum. CCCCXXVII.
Filius adoptiuus an, & quando excludat ſubſtitutum.
Montis Regalis, ſeu Catanen. Iuriſdictionis. *Veneris 14. Maii* 1604.
Argumentum. CCCCXXVIII.
De remiſſoriæ denegatione ob præſumptionem calumniæ.
Foroliuien. Cenſus. *Lunæ 17. Maii* 1604.
Non eget Argumento.
Romana Pignorum. *Lunæ 17. Maii* 1604.
Argumentum. CCCCXXX.
Excluditur correſpectiuitas.
Tiraſonen. Iuriſdictionis. *Veneris 21. Maii* 1604.
Argumentum. CCCCXXXI.
Agitur de probanda obſeruantia à ſententiæ.
Farfen. Territorij. *Lunæ 31. Maii* 1604.
Argumentum. CCCCXXXII.
Inſtrumenta quando dicantur eſſe in forma probanti.
Romana de Cinciis. *Veneris 4. Iunii* 1604.
Argumentum. CCCCXXXIII.
De conſtitutione doctis facta à tutore.
Parmen. Status. *Veneris 4. Iunii* 1604.
Argumentum. CCCCXXXIV.
Iudex remiſſorialis, an poſſit alterare formam remiſſoriæ.

Ve-

Index Argumentorum.

V:nctiarum pecuniaria. *Mercurii 9. Iunii* 1604.

Argumentum. CCCCXXXV.

Excluditur error calculi, ad effectum, vt non ſit reddenda ratio de nouo.

Romana Pecuniaria. *Mercurii 9. Iunii* 1604.

Non eget Argumento.

Recanaten. Prædij. *Lunæ* 14. *Iunii* 1604.

Argumentum. CCCCXXXVII.

Clauſula *refectis expenſis*, appoſita in Commiſſione, quid operetur.

Varmien. Canonicatus. *Lunæ* 14. *Iunii* 1604.

Non eget Argumento.

Ferrarien. Prædij. *Lunæ* 21. *Iunii* 1604.

Non eget Argumento.

Corduben Capellaniæ. *Veneris* 25. *Iunii* 1604.

Argumentum. CCCCXL.

Ponitur hæc Deciſio pro continuatione Cauſæ.

Portugalen. Parochialis. *Lunæ* 28. *Iunii* 1604.

Non eget Argumento.

Peruſina de Oddis. *Lunæ* 28. *Iunii* 1604.

Argumentum. CCCCXLII.

De clauſulis, *Quatenus ſint in vſus, &c, Quatenus ſint iuſta, & rationabilia*, appoſitis in confirmatione Statutorum.

Ciuitatis Caſtelli Fideicommiſſi. *Lunæ* 28. *Iunii* 1604.

Argumentum, CCCCXLIII.

De intellectu clauſulæ, *Et, ſi omnes quandocunque deceſſerint ſine filiis legitimis, & naturalibus.*

Romana Pecuniaria. *Lunæ* 28. *Iunii* 1604.

Argumentum. CCCCXLIV.

Cauſa ciuilis quando præiudicet criminali.

Illerden. Iuris Baptizandi. *Lunæ* 5. *Iunii* 1604.

Vide Deciſionem 425.

Romana Retractus Palatij in Monte Iordani, extra Rotam. *Veneris* 12. *Nouembris* 1604.

Argumentum. CCCCXLVI.

An in venditione ad vitam habeat locum Decretum Camerale ad fauorem Inquilinorum, vel Bulla Gregorij XIII. *ſuper Iure congrui*, Annus datus à Bulla ad redimendum, an currat à die ſcientiæ contractus, an à die adimpletæ conditionis, vt in caſu Deciſionis.

Varmien. Canonicatus. *Veneris* 3. *Decembris* 1604.

Non eget Argumento.

Conimbricen. Penſionis. *Veneris* 28. *Ianuarii* 1605.

Argumentum. CCCCXLVIII.

Penſionario an ſolui debeat penſio pro tempore, quo Titularis fuit ſuſpenſus.

Firmana Bonorum. *Veneris* 11. *Februarii* 1605.

Ex Summario deſumitur Argumentum.

F I N I S.

DECISIONES SACRÆ ROTÆ ROMANÆ

Coram Eminentiſſimo

IO· GARZIA CARDINALI MILLINO,

Eiuſdem Rotæ, olim Auditore.

BONONIEN. DE BLANCHETTIS.

Mercurij 20. Nouembris 1591.

ARGVMENTVM.

Euictio proueniens ex natura rei, an debeatur.

SVMMARIVM.

1 *Euictio, quando prouenit ex natura rei, non debetur.*

DECISIO I.

IN dubio generali pro directione Cauſæ à me propoſito, An ſentẽtia Rotæ Bononiẽ. eſſet confirmanda; quia per informantes hinc inde fuerunt excitatæ plures difficul
rates: Domini, circũſcriptis pro nunc aliȷs capitibus, firmarunt regulam ad fauorẽ Dominorum de Ario
1 ſtis, quòd† euictio non debetur, quando prouenit ex
natura rei *gloſ. in leg. ſi familiæ, in nu. pro parte,* vbi Cin. Bart. Bald. Salic. & aliȷ, *C. fam. Erciſc.* Doct. communiter *in leg. qui Romæ, §. duo fratres,* vbi Ripa *num. 43.* & Crot. *n. 78. ff. de, verb. obli.* Aret. *cõſ. 3.* Alex. *conſ. 22. n. 6. & 7. vol. 5.* Tiraquel. *de retract. lignag. §. 1. gloſ. 9. n. 35.* Et iſta regula fuit alias firmata in plutibus cauſis.

Sed quia huic regulæ plures afferrebantur limitationes per informantes pro Domino Achille: Domini dixerunt, quòd reſtringatur Dubium ad veritatem, & applicationem limitationum.

FLORENTINA ARCHIPRESBYTERATVS.

Lunæ 2. Martij 1592.

ARGVMENTVM.

Augmentum dotis faciendum pro reſeruatione Iuriſpatronatus, debet fieri de certis bonis, ex quibus fructus percipiuntur.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus reſeruatio ceſſat, ſi non fiat conſtitutum dotis augmentum.*

2 *Valor dotis Eccleſiæ, ad effectum illam augendi, computatur non deductis oneribus.*

3 *Actio non æſtimatur tanti, quanti eſt quantitas, quæ debetur pro ea actione.*

4 *Perceptio fructuum preſupponit certitudinem bonorum.*

DECIISO II.

VAcantibus Canonicatu, & Præbenda Collegiatæ, & Parochialis Eccleſiæ Sancti Andreę de Emptorio, Florentinæ; & rurali Eccleſia Sanctæ Barbaræ de Barbiano, Lucanæ diæceſis, per reſignationem Io. de Rouconcellis de anno 1524. Cardinalis Paſſarinus Legatus Tuſciæ, in cuius manibus erat facta reſignatio, ad petitionem eiuſdem Ioannis erexit dignitatem Archipresbyteratus in dicta Eccleſia Sancti Andreæ, & eidem Archipresbyteratui vniuit Canonicatum, & Præbendam eiuſdem Eccleſiæ, & Eccleſiam ruralem Sanctæ Barbaræ; & Domino Ioanni, & eius ſucceſſoribus reſeruauit ius patronatus præſentandi perſonam idoneam ad Archipresbyteratum, dummodo dotem pro medietate illius fructuum de bonis ſuis patrimonialibus, aut aliàs licitè acquiſitis, realiter, & cum effectu auxerint: Et Archipresbyteratum ab illius primæua erectione contulit eidem Ioanni, qui anno 1525. aſſecutus eſt poſſeſſionem. Demum de anno 1548. augendo dotem ſui Archipresbyteratus, pro medietate fructuum illius, applicauit, & aſſignauit ſuper eius bonis patrimonialibus, & aliȷs licitè acquiſitis ſummam ducatorum trium auri de Camera ſingulis annis ex fructibus, redditibus, & prouentibus dictorum eius bonorũ, perceptis ab eius heredibus, & ſucceſſoribus, Archipresbyteroq; ſoluendis donec, & quouſque per Dominum Ioannem, ſeu eius hęredes, realiter, & cum effectu tot bona ſtabilia pro dicta ſumma annui redditus ducatorum trium ſimilium ſpecialiter, & expreſſe tradita ſint. In vim huius reſeruationis pretendunt Domini de Rouconcellis fuiſſe in quaſi poſſeſſione preſentandi, à tempore erectionis vſque ad annum 1588. de quo anno Ordinarius Lucanus contulit Eccleſiam ruralem Sanctæ Barbaræ, vnitam eum dignitate Archipresbyteratus vti ſpectantem ad eius collationem, Philippo de Langeriȷs: Et poſtea Ordinarius Florentinus Archipresbyteratus dignitatem, vti liberam, contulit Petro de Bonſignoribus. Lite per appellationem coram me introducta,

Digitized by Google

Dubitaui, An conſtaret de iurepatronatus Domino-
rum de Ronconcellis. Et Domini, circumſcripta
poteſtate Cardinalis Legati, concorditer cenſuerũt,
non conſtare de iure patronatus.

Principale fundamentum fuit: quòd reſeruatio eſt
conditionalis, dummodo Ioannes dotem pro medie
tate illius fructuum realiter, & cum effectu auxerit.
Iſta autem conditio non fuit adimpleta: quia dotis
augmentum fuit factum in ſcutis tribus auri de Ca-
mera; & ex confeſſione eiuſdem Ioannis probatur,
de tempore reſeruationis ſolam Eccleſiam ruralem
Sanctæ Barbaræ continere in portatis ducatos auri
1 de Camera nouem. Ideo cum † dotis augmentum
non fuerit factum pro dimidia, ceſſat reſeruatio iu-
riſpatronatus *leg. 1. ff de reg. caton. leg. qui heredi, & le.
Mænius ff. de condit. & demonſtr.*

Nec obſtat quod illa ſumma nouem ducatorum
expreſſa à Ioanne, intelligitur non deductis oneri-
bus, quorum poſtea ibi fit mentio. Quia exiſtima-
bant Domini, cum illa vnio ſit facta pro augmento
dotis *Eccleſiæ*, quæ quò plus eſt grauata oneribus,
eo magis eget redditibus, debuiſſe præſtari medie-
2 tatem integri valoris fructuum † non deductis one-
ribus. Corn. *conſ. 260. ſub num. 1. vol. 1.*

Mouit etiam maxime Dominos, quòd ſit reſerua-
tio iuriſpatronatus, dummodo Ioannes dotem rea-
liter, & cum effectu auxerit: hoc autem augmentum
dotis realiter, & cum effectu ſecutum non fuit. Nam
licèt Ioannes aſſignauerit ſuper omnibus eius bonis
iſtam ſummam ſoluendam ab eius heredibus; tamen
iſta aſſignatio non ſatisfacit obligationi, quia non
fit aſſignatio bonorum realiter, & cum effectu, ſed
ſolum datur actio Eccleſiæ contra hæredes ad ſolu-
tionem iſtius ſummæ, ex fructibus perceptis donec
3 fuerit facta aſſignatio ſpecialis; Et † actio non eſti-
matur tantum quantum eſt quantitas, quæ debetur
ex ea actione Bald. *in leg. quod debetur ff. de peccul.* gloſ.
& *ibi* Doct. *in leg. minus eſt ff. de reg. iur.*

Præterea, cum nulla bona ſpecialiter ſint expreſſa
ita, vt poſſit conſtare de certis bonis, ex quibus iſti
fructus colligantur; nec probetur, eum habuiſſe ali-
qua bona; non poteſt eſſe locus perceptioni fructuũ,
4 quia † perceptio fructuum præſupponit certitudi-
nem bonorum; quæ in caſu iſto deficit; vt fuit dictum
*in Firmana bonorum 16. Decembris 1577. coram bo. me.
Domino Cantuccio.*

BONONIEN, DE BLANCHETTIS.

Veneris 6. Martij 1592.

ARGVMENTVM.

Obligatus ad legitimam, & generalem defenſionẽ,
& ad euictionem in forma, an teneatur ad euictio
nem prouenientem ex natura rei.

SVMMARIVM.

1 *Euictio proueniens ex natura rei, licèt regulariter non de-
beatur, debetur tamen, quando verba promiſſionis ſunt
valde ampla.*

2 *Obligatus de euictione in forma, & ad legitimam, & ge-
neralem defenſionem, non tenetur niſi ad euictionem, pro
qua de iure tenebatur, & num. 6.*

3 *Ampla, licèt obligatio contineret euictionem in genere.*

4 *In materia euictionis attenduntur coniecturæ.*

5 *Ad inducendam euictionem, verba debent eſſe talia, quòd
non poſſint recipere interpretationem à natura rei.*

7 *Verba*, liberè, & pleno iure, *interpretationem recipiunt
à ſubiecta materia.*

8 *Verbum* in perpetuum *intelligitur iuxta ſubiectam ma-
teriam.*

9 *Clauſula*, ad habendum, *intelligitur iuxta ſubiectam
materiam.*

10 *Clauſula*, Ita quòd in quocunque caſu, &c. *poſita in
obligatione de euictione, ſtat illatiuè, & acceſſoriè ad
promiſſionem præcedentem.*

DECISIO III.

IN alia propoſitione huius cauſæ fuerat firmata re-
gula ad fauorem Dominorum de Arioſtis, quòd eui-
ctio non debetur quando prouenit ex natura rei; &
reſtricta diſputatio ad veritatem, & applicationem
limitationum, quæ per informantes pro Domino A-
chille huic regulæ afferrebantur: ideo dedi Dubium,
An ex verbis expreſſis in inſtrumentis tranſactionis,
& ſolutionis librarum 3000. intelligatur promiſſa
euictio? Et Dubio à me propoſito, Domini, non re-
cedendo à regula, concorditer cenſuerunt non debe
1 ri euictionem. Quia licèt quando † verba promiſ-
ſionis ſunt valdè ampla ceſſet regula, vt fuit reſolu-
tum *in Bononien. de Maluetys*: Tamen hic non adeſt
talis prægnantia verborum: quia Achilles voluit te-
neri ad legitimam, & generalem defenſionem, & de
2 euictione in forma: ideo euictio eſt reſtricta ad eã
euictionem, pro qua de iure tenebatur qualis iſta
non eſt; vt fuit reſolutum *in Foroliuien. euictionis coram
S. P. N. tunc Rotæ Auditore 15. Iunij 1529.* & in *Peruſi-
na Fideicommiſſi de Herculanis* 20. *Iunij* 1583. *coram bo.
3 mem. Domino Brauo.* Et licet in caſu iſto adſint ali-
qua verba, quæ ſignificant in genere, non ſufficiunt.
Alexan. *conſ. 21. num. 6. lib. 5.* & pariter fuit reſolu-
tum *in Foroliuien. euictionis*,

4 Præterea, cum in iſta materia præcipuè attendan-
tur coniecturæ, Alciat. *reſp. 36. ſub num. 4. tom. 3. lib. 8.*
conſiderabant Domini, quòd iſta Domus dimitti-
tur Domino Carolo pro reſtitutione, & ſatisfactio-
ne Fideicommiſſi Iacobi de Blanchettis; & volun-
tas contrahentium, quòd domus remanerent in ſu-
biectione Fideicommiſſi eſt perſpicua: quia reliqua
bona præter dictas domos liberantur à dicto Fidei-
commiſſo. Videbatur autem Dominis valde inue-
riſimile, & continere repugnantiam, quòd contra-
hentes, qui præſeruando Fideicommiſſum voluerunt
reſtitutionem eſſe faciendam poſt mortem Caroli,
vocatis ex Fideicommiſſo Iacobi, intellexerint de
euictione domus ex eodẽmet capite, quo ipſi volue-
runt reſtitutionem eſſe faciendam,

Non obſtant clauſulę ponderatę per informantes
pro Domino Achille. Quia ad iſtum effectum ver-
5 ba debent eſſe talia quod non poſſint recipere inter-
pretationem à natura rei; vt poſt Bart. & Bald. Soc.
Iun. *conſil. 128. numer. 133. vol. 1.* Quando enim verba
non concludunt neceſſariò, recipiunt interpretatio-
nem à natura rei vt nõ intelligatur permiſſa euictio;
vt fuit reſolutum *in dictis Cauſis Foroliuien. euictionis,
& Peruſina Fideicommiſſi.*

In caſu autem iſto non adſunt talia verba. Quia
6 promiſſio † de litem non inferrendo & generalis de
fenſionis, & euictionis in forma non concludit quod
intelli-

Digitized by Google

intelligatur promiſſa euictio in iſto caſu, vt bene de-
ducitur *in dicto Foroliuien. euictionis*.

Prout etiam † verba, *libere & pleno iure*, non con-
7 cludunt; quia recipiunt interpretationem à ſubiecta
materia. Ruin. *conſil.* 137. *num.* 8. *vol.* 2. *& conſil.* 99.
num. 12. *vol.* 4. Beto. *conſil.* 156. *num.* 8. *vol.* 1.

8 Pariter † verbum, *in perpetuum*, intelligitur iux-
ta ſubiectam materiam *leg.* 1. *ff. pro ſoc.* Dec. *in c. in ſen-
tentia ſub num.* 43. *de prob.*

9 Clauſula, *ad habendum*, † ſimiliter recipit inter-
pretationem à ſubiecta materia, ne contineat repu-
gnantia, & inueriſimilia. Pedem. *dec.* 164. *nu.* 5. Quæ
repugnantia, & inueriſimilitudo hic eſſent perſpi-
cuę, per præallegata.

Nō obſtat forma ſtatutorum Bononien. ad quam
fit relatio. Quia ſtatutum, cuius copia datur, lo-
quitur in venditione: clauſulæ in eo appoſitę non
conueniunt huic contractui tranſactionis, & non eſt
veriſimile quod contrahentes voluerint habere rela
tionem ad iſtud ſtatutum.

Non obſtat quod in inſtrumento ſolutionis Achil
les ſe obligauit ad legitimam, & generalem defen-
ſionem, & de euictione dictarum domorum, & bo-
norum. Ita quod in quocunque caſu poſſit ad ea
habere auerſum, &c. Quia vltra reſponſiones
allatas per Informantes pro D.D. de Arioſtis,
10 fuit dictum quòd illa verba, ita quod in quocunque
caſu ſtant illatiuè, & acceſſoriè ad præcedentem pro
miſſionem Ruin. *in conſil.* 153. *ſub num.* 5. *lib.* 2. *& con-
ſil.* 136. *ſub num.* 8. *lib.* 3. Ideo non poſſunt ampliare
promiſſionem præcedentem, in qua non veniebat
euictio ex natura rei; vt ponderando iſtam dictatu-
ram bene deducit Alciat. *reſp.* 44. *nu.* 30. *& reſp.* 127.
num. 10. *tom.* 3. *lib.* 9. & fuit dictum *in Romana fideicom
miſſi de Maximis coram Domino Epiſcopo Oriolen.* 30. *A-
prilis* 1534.

HISPALEN. BENEFICIORVM.

Veneris 6. *Martij* 1592.

ARGVMENTVM.

Simonia conuentionalis, in quo ceſa tolli dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Papæ ſcientia purgat vitium ſimoniæ, & num.* 6.
2 *Simonia debet probari concludenter.*
3 *In dubio ſumenda eſt interpretatio, quæ ſimoniam exclu-
dat.*
4 *Narratiua quando dicatur ambigua.*
5 *Confeſſio, vt noceat, debet eſſe certa, non ambigua.*
7 *Scientia Officialium Cancellariæ, dicitur ſcientia Papæ.*

DECISIO IV.

DVbitaui, An eſſet iuſtificata gratia Ferdinandi,
quæ erat fundata in ſimonia conuentionali. De
ducebatur autem à Ferdinando ſimonia inter Gaſpa
rem, & Dominicum ex correſpectiuitate mandato-
rum, quæ coram eodem notario, & teſtibus eadem
die facta ſunt.

Domini vnanimiter cenſuerunt, gratiam Ferdi-
nandi non eſſe iuſtificatam. Et potiſſima ratio, quæ
mouit Dominos, fuit: quia in mandatis reſeruatur
auctoritas Apoſtolica, & ante obtentam gratiam
iſta correſpectiuitas fuit ita narrata Papę; qui potuit
intelligere, quid actum eſſet inter partes: & nihilho
1 minùs ipſe conceſſit. Ideò auctoritas Papæ † purgat
vitium ſimoniæ. Gloſ. *in c. cum quidam* vbi notatur *de
pact.* Hoſtien. *in cap.* 1. *circa princ. ne prolat. vic. ſuas* Io.
Andr. *in c.* 1. *de Simonia* Archid. *in c. non ne ſub num.* 89.
Caſſad. *dec.* 3. *num.* 2. *de renunc. & dec.* 2. *ſub num.* 3. *&
ſeq. de ſimon.*

2 Addebant aliqui ex Dominis, quòd † ſimonia de
bet probari concludenter. Alex. de Nouo *conſil.* 64.
num. 2. Alciat. *reſp.* 2. *num.* 40. *&* 41. *tom.* 1. *lib.* 1. Et in
3 dubio † ſumenda eſt interpretatio, quæ Simoniam
excludit. Put. *dec.* 381. *num.* 2. *lib.* 1. Cum igitur Ga-
ſpar in reſignatione facta Dominico reſeruet ſibi
penſionem 35. ducatorum, ſumenda potius eſt inter
pretatio quod reſeruatio à Gaſpare fuerit facta, non
vt Dominicus ſuum beneficium reſignaret Franciſco
Ortiz, ſed potius vt eximeret ſe ab onere illius be-
neficij, & penſionem liberam haberet.

Exiſtimabant quoque Domini, gratiam non eſſe
iuſtificatam in ea parte, in qua narratur Franciſcum
fuiſſe filium Gaſparis: quia iſta narratiua aliunde
non verificatur, quàm ex narratiua litterarum ip-
ſius Franciſci. Et iſta narratiua eſt ambigua: quia
4 † Frāciſcus non fatetur ſimpliciter ſe eſſe natum ex
Gaſpare; ſed addit, vel aliàs genitum. Caſſad. *dec.* 7.
5 *num.* 9. *de iure patr.* Miſcell. *dec.* 150. Et confeſſio † ve
noceat, debet eſſe certa, non ambigua. *l. certum ff. de
confeſſ. c. per literas de probat. leg. generaliter Cod. de non
num. pecun.*

Prȩterea, etiam ſi confeſſio eſſet clara, Papa intel-
6 lexit huiuſmodi defectum: & † ſcientia Papę purgat
vitium Simoniæ, per præallegata.

Nec obſtat quod mentio iſtius filiationis ſit facta
in Bullis, & non in ſupplicatione; & reſignatio
fuerit in ſupplicatione expreſſa, & non in Bullis;
Quia idem operatur expreſſio facta in Bullis, quod
operatur in ſupplicatione, quando eſt eadem gratia:
7 quia † ſententia officialium Cancellariæ; dicitur
ſententia Papæ Innoc. *in c. cum dilecta ver. conſcientia
de reſcript.* Caſſad. *dec.* 2. *num.* 7. *de vnionibus*, & fuit di-
ctum *in Cremon. penſionis* 4. *Iunij* 1584.

GERVNDEN. STATVTI.

Lunæ 9. *Martij* 1592.

ARGVMENTVM.

Agitur de irreleuantia articulorum.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria denegatur, quando articuli ſunt irreleuantes.*
2 *Articulus continens id, quod poteſt probari per ſcriptu-
ras, eſt irreleuans.*
3 *Item, quando obſtat res iudicata.*
4 *Item, quando non controuertitur id, quod articulatur.*
5 *Exceptio prȩſcriptionis, eſt exceptio litis finitæ.*
6 *Exceptio litis finitæ non poteſt opponi poſt rem iudica-
tam.*
7 *Obſeruantia contra formam prȩſcriptam, nihil operatur.*

DECISIO V.

FVit concluſum, remiſſoriam eſſe denegandam
1 capitulo: Quia † articuli non ſunt releuantes
Rom. *conſil.* 226. *numer.* 3. Caputaqu. *deciſ.* 66. *&* 68.
par. 3.

Nõ enim releuant 1.2.3.& 4. articuli continentes
2 fuiſſe facta aliqua ſtatuta à capitulo: quia † poſſunt
probari per ſcripturam. Rot. *dec. 44. de teſtib. in antiq.*
Ægid. *deciſ.* 531.

Pariter non releuanr 5. & ſequentes articuli con-
tinentes, huiuſmodi ſtatuta eſſe vſu recepta, & Vica-
rium Epiſcopi eſſe in quaſi poſſeſſione cogendi be-
neficiatos ad eorum obſeruantiam: quia aut ſunt
3 contra ſtatutum Bertrandi; & † obſtat Capitulo res
iudicata; & conſequenter non eſt concedenda remiſ-
ſoria. Caputaq. *dec. 51. par. 3.*

Aut non ſunt contra ſtatutum Bertrandi: vel fue-
runt condita ad inſtantiam protectorum, & ſic de
ſenſu beneficiatorum: & non releuant; quia de hoc
nulla eſt controuerſia: ideo remiſſoria eſt denegan-
4 da *leg. ad probationem Cod. de probat.*

Non obſtat quod Remiſſoria ſit releuans, quia ca-
pitulum vult probare præſcriptionem quæ non po-
teſt probari teſtibus: Quia cum exceptio præſcrip-
5 tionis ſit † exceptio litis finitæ Bartol. *in leg. fratres*
6 *Cod. de tranſact.* non poteſt † hodie opponi poſt rem
iudicatam: præſertim cum iſta exceptio prætendatur
orta ante rem iudicatam *leg. peremptorias* vbi Bald. &
alij, *Cod. ſent. reſcind. non poſſ.* Mohed. *dec.* 285.

Minus obſtat, quod Capitulum nititur obſeruan-
tia interpretariua, ad cuius probationem eſt neceſſa
ria Remiſſoria: Quia nil prætenditur obſeruantia
contra certum modum, & formam à Bertrando præ-
7 ſcriptam: Et remiſſoria non eſt releuans; quia ob-
ſeruantia in iſto caſu nihil operatur. Aret. *conſil.* 115.
num. 2.

Aut obſeruantia non eſt contra iſtam formam: &
pariter remiſſoria, non eſt releuans: quia de hoc non
eſt controuerſia.

OSTIEN. ET VELITREN. PENSIONVM.

Lunæ 15. Martij 1592.

ARGVMENTVM.

Penſiones aſſignatæ Suffraganeis, an cenſeantur aſ-
ſignatæ propter onus Pontificalia exercendi; an
potius, vt ſuum ſtatum decentius ſuſtinere poſ-
ſint.

SVMMARIVM.

1 *Non cenſetur derogatum Decretis Pontificijs, per ſolam relationem generalem ad eadem Decreta in literis ſucceſſoris. Item, ſi ſequeretur abſurdum, & num. 5.*
2 *Penſio cenſetur reſeruata propter onus, quando reſeruatur ſtatim poſt impoſitum onus.*
3 *Papæ mens talis eſſe præſumitur, qualis debet eſſe de iure.*
4 *Penſio impoſita propter onus, non debetur penſionario, qui illud onus ſubire recuſat.*
6 *Clauſulæ*, Quoad vixeris; *&* Vt decentius, &c. *recipiunt interpretationem ab illo onere, iuxta quod ſunt correſpectiuè appoſitæ.*

DECISIO VI.

GRegorius XIII. præfecit Eccleſiæ Smirnen Au-
guſtinum Butiū: & in literis prouiſionis præ-
cedente narratiua, quod Cardinalis Moronus ob eius
ingraueſcentem ætatem ac varias infirmitates, one
ra Epiſcop. Hoſtien. & Velitren. perferre non pote-
rat dedit eidem electo Smirnen, de ipſius Cardi-
nalis licentia, facultatem in dictis Eccleſijs Pontifi-
calia officia exercendi; iuxta tamen decreta per Piū
Quartum, & Pium V. ſuper Suffraganeorum deputa-
tionibus edita. Præterea, eidem Epiſcopo, vt eius
ſtatum iuxta Pontificalis dignitatis exigentiam de-
centius tenere valeret, de conſenſu Cardinalis reſer
uauit penſionem annuam 200. ducatorum auri de
Camera ſuper fructibus menſarum Epiſcopalium,
quoad vixerit, per Cardinalem, & eius ſucceſſores
perſoluendam.

Prætendebat Epiſcopus penſionem non eſſe reſer
uatā propter onus ſibi impoſitum Pontificalia officia
exercendi, ſed vt ſuum ſtatum quoad viueret decen-
tius ſubſtentare valeret; Et mortuo Cardinali Moro
no non fuiſſe amplius obligatum, & interpellatus re-
cuſabat exercere officia Pontificia. Dubitaui in iſta
cauſa extra Rotam, An, ſtante decreto Pij V. Quòd
omnes penſiones aſſignatæ Suffraganeis ſuper fructi
bus Eccleſiarum, quibus præficiuntur, tranſeant ad
ſucceſſores; dummodo iſti Eccleſijs, quarum ſunt ſuf
fraganei deſeruiant, vel ſaltem per ipſos non ſtet: a-
liàs ſtatim cenſeantur extinctæ; Epiſcopus Smirnen.
mortuo Cardinali Morono teneatur inſeruire Eccle
ſijs Oſtien. & Velitren. iuxta formam huius decreti,
& nolens inſeruire poſſit petere penſionem 200. du-
1 cat. vel potius dicatur extincta: Et Domini, circum
ſcripta vltima parte Dubij, An penſio dicatur ex-
tincta, cenſuerunt Epiſcopo recuſanti inſeruire, ſi pe
tit penſionem, obſtare decretum Pij V. cui Grego-
rius in literis reſeruationis penſionis noluit deroga-
re; quia in illis fit relatio generalis ad decreta Pij V.
leg. ait prætor §. 1. ff. de re iud. Tiraq. *de leg. connub. gloſ.*
7. *num.* 182.

Secundo. Conſiderabant Domini, penſionem eſ-
ſe correſpectiuam ad illud onus: quia in eiſdem lite-
ris in continenti poſt impoſitum onus Epiſcopo, re-
2 ſeruatur penſio. Caputaqu. *deciſ. 307. lib. 2. in impreſſ.*
Ideo non eſt vriſimile quod Gregorius voluerit de-
3 rogare decreto Pij V. quia mens Papæ talis eſſe præ-
ſumitur, qualis de iure eſſe debet *c. nouit de iudic.* Com
poſt. ll. & alij *in cap. cauſam quæ de reſcript.* Et de iure,
quando penſio eſt impoſita intuitu oneris ſi penſio-
narius recuſat ſubire onus, penſio ei non debetur, *le.*
4 *alumnæ §. ſcire ff. de adim. leg.* Bald. *in leg. dictum num.* 5.
Cod. de cond. ob cauſ. Aim. *conſil. 179. num. 13. & conſil.*
230. *num.* 2.

Mouebat etiam maximè Dominos abſurdum,
quod ſequi poſſet, ſi mortuo Cardinali, qui conſenſit
reſeruationi penſionis, poſſet ſuffraganeus recuſare
iſtud onus exercendi onera Pontificia, & petere pen-
ſionem. Quia quilibet ſucceſſor in Epiſcopatu co-
geretur conſentire reſeruationi penſionis ad fauo-
rem noui ſuffraganei, & tractu temporis Epiſcopa-
5 tus poſſent remanere exhauſti penſionibus: ideo †
non eſt veriſimile quod Gregorius voluerit deroga-
re decreto Pij V. *leg. vxorem §. in teſtamento ff. de leg. 3.*
Pariſ. *conſ. 5. num. 134. vol. 4.*

Nec obſtāt clauſulæ, *Quoad vixeris, & vt decentius*
6 *tuū ſtatum tenere valeas.* Quia † iſtæ clauſulæ intelligū-
tur rebus ſic ſtātibus, & recipiunt interpretationem
ab illo onere iuxta quod ſunt appoſitæ correſpecti-
uè, *leg. quod ſeruius ff. condit. cauſ. dat.* Pariſ. *dict. conſ.* 5.

FLO-

FLORENTINA BONORVM.

Veneris 17. Aprilis. 1592.

ARGVMENTVM.

Depoſitum multis modis probatur; De quibus in Deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Verba Notarij aßertiua Depoſiti, probant numerationem.*
2 *Depoſitum reale ex quibus probetur, & num. 3.*
4 *Quando conſtat de emptione, & depoſito, dicitur breui manu facta ab emptore ſolutio, & receptum depoſitum.*
5 *Auctoritas Legati in conceſſione aliqua præſumitur ex lapſu temporis, & obſeruantia ſubſecuta.*

DECISIO VII.

Domini concorditer cenſuerunt, conſtare de depoſito: Quia illa verba, *prout in veritate iam*
1 *ſunt depoſiti*, ſunt verba † aſſertiua notarij, & probant numerationem. Bald. *in leg. ſi ex cautione numer. 7. Cod. de non numer. pecun.* Bart. *in leg. ſi ita ſtipulatus, §. Chryſogonus*, quem ſequitur *ibi* Alexan. *num. 14. ff. de verb. oblig.* & fuit reſolutum *coram bon. memor. R. P. D. Bubalo in Romana Cenſus 21. Maij 1590.*

Comprobant veritatem depoſiti primo ſtilus Notariorum: qui quando depoſitum non fit tempore contractus ita verba concipere ſolent; *Vt aßeritur, aliàs fuit factum depoſitum, &c.* Secundo relatio ad libros Banchi. Tertiò. Præſentia venditoris. Paul.
2 de Caſtr. *conſ. 202. num. 4. lib. 1.* Quartò diuturnitas temporis; vt per Caſtr. *in loco citato*; pręſertim addita poſſeſſione pacifica 83. annorum.

Non obſtat quòd non interuenerunt requiſita realis depoſiti. Quia hic conſtat de reali depoſito,
3 per pręallegata. Tanto magis quia † depoſitarius erat præſens, & depoſitum non negatur ab eius hæredibus; ideò non poteſt dubitari de veritate depoſiti, vt fuit reſolutum in dicta Romana Cenſus.

Non obſtat quod ex forma literarum, ſi in euidentem, pretium erat actualiter ſoluendum, &
4 deinde deponendum. Quia † cum conſtet de emptione, & depoſito, breui manu dicitur ab emptore facta ſolutio, & receptum depoſitum, *leg. licet §. 1. ff. depoſ.*

Non obſtat quod non probatur auctoritas Legati, qui conceſſit literas in forma, ſi ineuidentẽ: Quia
5 ſtante lapſu tanti temporis, & obſeruantia ſubſecuta, præſumitur. Anchar. *conſ. 135.* Dec. *conſil. 36. ſub num. 8.* Put. *dec. 365. num. 3. lib. 2.*

VERONEN. PENSIONIS.

Veneris 24. Aprilis 1592.

ARGVMENTVM.

Penſio ſecunda, non facta mentione primæ, an, & quando ſit valida.

SVMMARIVM.

1 *Scientia Papæ oneris primæ penſionis præſumitur ex breuitate temporis; Et ex recordatione ſecundæ penſionis. Et num. 2.*

DECISIO VIII.

In iſta cauſa fuerat deciſum coram Cardinali Plato, penſionem impoſitam ad fauorem Aſcanij eſſe nullam; quia non erat facta mentio prioris penſionis renouatæ ſuper eodem beneficio; & quia conſenſus non fuerat extenſus intra 15. dies, iuxta conſtitutionem Clementis. Sed quia coram me controuertebatur de validitate penſionis, & denuò aliqua deducebantur ab Aſcanio; volui iterum dubitare, An penſio eſſet nulla. Et Domini, quantum ad primum caput, pro maiori parte cenſuerunt pẽſionem eſſe validam. Et fundamentum deciſionis fuit: quia à Greg. XIII. eodem tempore fuerat grauatum beneficium duplici penſione; alia ad fauorẽ Vincẽtij; altera vero ad fauorem Aſcanij, ſed iſta ſecunda fuerat poſtea à Datario caſſata; denuùm ab eodem Gregorio reſtituta, vt ex fide Cardinalis Madrutis, & de poſitionibus teſtium probatur. Vndè cum iſta non ſit noua impoſitio penſionis, ſed reſtitutio prioris, quæ eodem tẽpore fuerat grauatum beneficiũ ſimul cum alia penſione; ſicut de tempore reſeruationis nõ erat neceſſaria mentio, ita nec tempore reſtitutionis; quia hęc eſt eadem penſio, & non noua.

Non obſtat quod de tempore reſtitutionis iſtius penſionis non probatur ſcientia Papæ oneris primæ penſionis. Quia vltra quod hæc eſt eadem penſio, qua Papa grauauit beneficium ſimul cum alia ob breuitatem temporis iſta ſententia præſumitur, *cap. ab excommunicato, de reſcr.* Præſertim cum fuerit recordatus de iſta penſione, pariter præſumatur recordari de alia. Decian. *conſ. 93. numer. 110. in fin. lib. 2.*

RECANATEN. S. ANTONII.

Lunæ 27. Aprilis 1592.

Pro Argumento legatur Summarium.

SVMMARIVM.

1 *In concurſu, quando vtriuſque partis poſſeſſio eſt turbida, neutri datur mandatum de manutenendo: Sed gratioſè ſubrogatus immittitur in poſſeſſionem Beneficij.*

DECISIO IX.

Fuit concluſum neutri eſſe dandum mandatum de manutenendo: Quia viſa eſt Dominis vtriuſq; partis poſſeſſio turbida, & multiplici defectu laborans; prout per informantes hinc inde bene deduci-
1 tur. Sed quia Theodoſius † erat in poſſeſſione tempore mortis, & Io: Dominicus fuit gratioſè ſubrogatus, etiam quoad poſſeſſionem; Domini dixerunt ex iſto Capite Io: Dominico eſſe dandum mandatum de immittendo. Mohed. *deciſ. 327.* Put. *deciſ. 214. lib. 1. & dec. 495. lib. 2.*

REGIEN. PRIORATVS.

Mercurij 29. Aprilis 1592.

ARGVMENTVM.

Deſcendentia quomodo probetur, ad effectum Iuriſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Gradus deſcendentiæ probãtur ex pluribus enunciatiuis diuerſorum Inſtrumentorum.*

2 *Deſcendentia, ſiue filiatio, probatur ex teſtibus de publica voce, & fama, communi reputatione, & nominatione patris.*

3 *Item per fidem libri Baptiſmalis, addito aliquo adminiculo.*

DECISIO X.

FVit reſolutum in iſta cauſa, ſufficere probationem deſcendentiæ Dominorum Cæſaris, & Gaſparis de Tacculis ab Antonio, qui pręſentauit de anno 1393. Et de ea conſtare, dummodo deſcendentia Antonij Marię à Gaſpare melius coadiuuaretur:
1 quia † cęteri gradus probantur ex pluribus enuntiatiuis diuerſorum Inſtrumentorum de antiquo. Achill. *deciſ. 5. de iure patron.* & alijs coniecturis, quæ hic bene deducuntur per informantes pro Tacculis. Et deſcendentia Cæſaris, & Gaſparis ab Antonio Ma-
2 ria bene probatur † ex teſtibus de publica voce, & fama, communi reputatione, & nominatione Patris. Aret. *conſ. 37. in princ.* Ruin. *conſ. 51. num. 18. volum. 5.* Ideo dubitaui, quia de nono aliqua deducebantur. An eſſet probata deſcendentia Antonij Mariæ à Gaſpare? Et Domini, præſuppoſito quòd iura ſint in forma probandi, concedi cenſuerunt deſcendentiam eſſe probatam. Et moti ſunt ex fide libri Baptiſmalis de anno 1485. in qua Antonius
3 Maria enunciatur filius Gaſparis: & † per fidem libri Baptiſmalis, addito aliquo adminiculo, probatur deſcendentia, vt fuit dictum *in vna Aretina Capellaniæ 10. Maij 1591. coram Domino Epiſcopo Peruſino.*

Adminicula autem hic plura concurrunt. Nam in Inſtrumento cooptationes in collegium Notariorum Ciuitatis Regij de anno 1504. Antonius Maria enunciatur filius Gaſparis. Concurrunt depoſitiones duorum teſtium, quorum vnus ætatis 70. annorum deponit Antonium Mariam eſſe filium Gaſparis: alius numero 60. annorum deponit de auditu à ſuo Patre, quod Antonius Maria erat filius legitimus, & naturalis Gaſparis Tacculi: & etiam enunciatiuæ multorum Inſtrumentorum diuerſorum Notariorum de anno 1538. 1541. 1542. & 1560. quæ licet non ſint antiquæ, tamen multum coadiuuant.

Non obſtat quod non probatur quod illi ſint filij legitimi. Quia cum fuerint in quaſi poſſeſſione præſentandi, præſumitur quod fuerint capaces iuris patronatus: pręſertim cum in aliquibus enunciatiuis nominentur filij legitimi.

ROMANA DOMVS.

Lunæ 11. Maij 1592.

ARGVMENTVM.

Dominium, ad effectum recognitionis, & ſolutionis canonis, quomodo probetur.

SVMMARIVM.

1 *Narratiua præſumitur vera ex diuturnitate temporis, & obſeruantia ſubſecuta.*

2 *Iudices commiſſarij præſumuntur informati de requiſitis Cauſæ.*

3 *Sola locatio non ſufficit ad probationem dominij: Niſi concurrentibus adminiculis, & num. 4. Et quænam ſint nu. 5. & 6.*

5 *Solutio canonis eſt ingens argumentum proprietatis.*

6 *Confeſſio auctoris pręiudicat habentibus cauſam ab eo.*

7 *Confeſſio geminata, multò magis probat.*

8 *Dominium, ad effectum deuolutionis, requirit probationes concludentes, & exactas. Nec ſufficiunt locationes, ſolutiones, & alia adminicula, & num. 9.*

DECISIO XI.

QVia diuerſimode informatur circa effectum dubij, Domini cum præſuppoſito, quòd adſit iurisdictio, cenſuerunt, ad effectum recognitionis, & ſolutionis canonis, ſufficienter conſtare de Dominio. Et moti ſunt ex ſupplicatione, ſi in euidentem de anno 1508. in qua narratur domum à Rectore fuiſſe locatam ad tertiam generationem ſub annuo
1 Canone 718. de carleuis. Vnde † ex diuturnitate tanti temporis, & obſeruantia ſubſequuta, iſta narratiua præſumitur eſſe vera; vt fuit reſolutum 21. Iunij 1578. *in Lucana Decanatus coram Sereniſſimo Domino noſtro.* Pręſertim, cum in vim illius ſupplicationis fuerit ſecuta confirmatio Iudicum commiſſariorum,
2 qui † pręſumuntur de inſtrumento locationis, & alijs requiſitis fuiſſe informati. Abb. *conſil. 41. n. 2. lib. 1.*
3 Et licet † ſola locatio non ſit ſufficiens ad probationē dominij in pręiudiciū tertij, *l. ad probationem C. loc. cit. inter dilectos, de fide inſtru.* Tamen hoc non procedit concurrentibus adminiculis. Bart. *in dict. leg. ad*
4 *probationem.* Ang. *in leg. officium, num. 2. ff. de rei vend.* Soccin. Sen. *conſil. 89. numer. 11. lib. 1.* Dec. *conſil. 146. num. 14.*

Hic concurrunt plura ad materiam. Primo ſolutio canonis, quæ reſpondet quantitati enunciatæ. Et
5 iſta ſolutio † eſt vrgens Argumentum proprietatis, *cap. cum. olim, de cenſibus.* Bald. *in leg. indaia num. 2. ad fin. Cod. de rei vendic.* Alex. *conſil. 8. num. 1. lib. 7.*

Secundo pro adminiculo fuit conſiderata confeſſio Gerardi, à quo iſti filij ex perſona Vrſulinę eorum matris cauſam habent; qui aſſeruit ſe habere hanc domum ad tertiam generationem à Capitulo
6 Sanctæ Margaritæ. Et iſta confeſſio † Gerardi nocet iſtis filijs habentibus cauſam ab eo. Aret. *conſil. 112. num. 1.* Ruin. *conſil. 50. num. 13. lib. 1.* Aim. *conſ. 29. in princip.* Tanto magis quia iſta confeſſio redditur veriſimilis ex depoſitionibus teſtium.

Tertio pro adminiculo placebat Dominis confeſſio Vrſulinæ facta in iudicio criminali, & repetita in
7 eius teſtamento, quæ † cum ſit geminata, multò magis probat Rom. *conſ. 15. num. 5.*

Sed quia controuertebatur identitas huius domus, Domini dixerunt, quòd ſi aderit difficultas, poterit particulariter dubitari.

Quantum autem ad effectum deuolutionis, fuit reſolutum non conſtare de dominio Eccleſiæ: quia
8 † cum ad iſtum effectum requiratur probatio concludens, & exacta Alex. *conſil. 10. cum duob. ſeq. lib. 4.* Caputaq. *dec. 91. lib. 2. in man.*
9 Locatio, † ſolutio, confeſſiones, & alia adminicula non ſufficiunt. Caputaq. *deciſ. 280. par. 1.* & fuit reſolutum *in vna Romana cenſus coram R. P. D. Gipſio, & in vna Romana domus Sanctæ Agnetis 19. Iunij 1589. coram R. P. D. Orano.*

Nec

Nec obſtat reſolutio facta coram R.P.D.Blanche
to *in Romana Deuolutionis domus*. Quia in illa non con
trouertebatur dominium Eccleſię,ſed ſola identitas,
vt fuit conſideratum *in dicta cauſa Romana domus* 2.
Maij 1588.*coram R. P. D. Orano*.

ROMANA CAMBIORVM DE GRADIS.

Veneris 15. Maij 1592.

A R G V M E N T V M.

Agitur de damno emergenti, ob quod vitandum
poſſint pecuniæ ſumi ad intereſſe.

S V M M A R I V M.

1 *Damnum emergens, in materia cambiorum, ad hoc vt de
eo conſtet, debet probari in indiuiduo, quòd pecunia ſit
accepta ad cambium, ob non factam reſtitutionem pecu-
niarum. Nec ſufficit declaratio ſimplex, & num. 7.*
2 *Neque ſufficit proteſtatio abſq; ſpeciali declaratione.*
3 *Pactum de ſtando ſimplici aſſertioni damnum paſſi; vel
quòd credatur ſcripturæ priuatæ; an valeat. Et num. 4.
& 5.*
6 *Et tale pactum intelligitur arbitrio boni viri.*

D E C I S I O XII.

DVbitaui, non nullis prę ſuppoſitis. An conſtaret
de damno emergenti, & quali. Et fuit re-
ſolutum, non conſtare. Quia licet probetur iſtos
mercatores ſumpſiſſe pecunias ad cambium poſt la-
pſum diei pręſtitutæ ad ſoluendum: tamen non pro-
batur, quòd propter non factam reſtitutionem ipſi
acceperint iſtas pecunias ad cambium: quæ proba-
1 tio † in indiuiduo eſt neceſſaria: quia poteſt eſſe
quod acceperint pecunias ad cambium ob alias cau-
ſas. Mohed. *deciſ.* 103. & ita fuit reſolutum *in vna
Romana pecuniaria de Zambrerijs coram bon. memo. Can-
tuccio 7. Aprilis* 1581. *in vna Romana Vineæ de Brunis
coram R. P. D. Orano 2. Decembris* 1591.

Non obſtat, quòd ſtante proteſtatione iſtorum
mercatorum, non erat neceſſaria, iſta ſpecialis de-
claratio, iuxta deciſionem *in dicta Romana Vineę de
Brunis 15. Ianuarij* 1588.*coram R.P.D.Blanchetto.* Quia
tunc non fuit diſcurſum, an eſſet neceſſaria iſta de-
claratio: ideo poſtea in eadem cauſa *coram R. P. D.
2 Orano ſub dicta die 2. Decembris* fuit reſolutum † non
ſuffragari per teſtamentum abſque iſta ſpeciali de-
claratione.

Non obſtat doctrina Innocentij *in cap. 1. de vſuris.*
Quia non dicit, quod declaratio non eſt neceſſaria,
at potius eius verba videntur innuere contrarium.
3 Non obſtat, quòd ſtante pacto † de ſtando ſim-
plici aſſertioni damni paſſi, ſtandum eſt declaratio-
ni, poſtea ſubſequutæ, Bart. *in leg. vltima num. 3. ff. de
pętor. ſtipul.* Quia opinio Bartol. eſt controuerſa
4 in iſtis terminis, ne † detur materia delinquendi,
& committendi falſum. Ruin. *conſ.* 104. *num.* 8. *vol.* 4.
Propter quam rationem Innocentius *in capit. cum
5 per tabellio,* voluit non valere pactum, quòd † creda-
tur priuatæ ſcripturæ, & Innocentium ſequuntur,
communiter Doctores, vt per Curt. *in leg. admonendi
ſub num. 36. ff. de iur. iuran.*

Pręterea, præſuppoſita veritate huius opinionis,
6 Bartolus, & qui eum ſequuntur, cōueniunt, † iſtam
conuentionem intelligi arbitrio boni viri; vt per Bar.
in dicta leg. vltima. Afflict. *dec.* 91 *num.* 10. Vnde, cum
non conſtet pecunias fuiſſe ſumptas ad cambium ob
non factam reſtitutionem huius ſummæ, ſicut neceſ-
7 ſarium eſt; iſta † declaratio non ſuffragatur. Natta
conſ. 50. *num.* 10. *cum ſeqq.*

Non obſtat liquidatio facta: Quia huic motiuo
fuit alias reſponſum 17. Maij 1591. *coram R.P.D.De-
cano*. Cum qua reſponſione Domini tranſierunt.

ROMANA HÆREDITATIS.

Lunæ 25. Maij 1592.

A R G V M E N T V M.

Legatum quando non admittat dilationem tempo-
ris ad eius ſolutionem: Et quando dicatur refor-
matum.

S V M M A R I V M.

1 *In legato, quod ſolui non debet, ſed pręſtari, non eſt locus
dilationi.*
2 *Euentualitas non alterat pręcedens legatum.*
3 *Solutionis appellatione, ſaltem largè, venit omnis ſatisfa-
ctio.*
4 *Legatum quando factum eſt filiæ, largè interpretatur: vt
hæres cenſeatur magis grauatus.*

D E C I S I O XIII.

DVbitaui, An relictum Illuſtriſſimæ D. Olimpiæ
deberetur ſine dilatione temporis. Et quan-
tum ad tenutam campi Maris, omnes Domini con-
corditer cenſuerunt, dilationem adiectam in Codi-
cillis non referri ad iſtam tenutam, Et moueban-
tur ex verbis Codicillorum quæ ſunt iſta: *Legata fa-
cta in dicto teſtamento, & reſpectiuè ex forma pręſentium
Codicillorum reformata, ſoluantur infra ſex annos proxi-
mos à die obitus, ipſius.* Quæ verba non conueniunt
legato tenutæ: quia neque eſt reformatum, neque
ſolui debet, ſed præſtari, *leg. talis ſcriptura ff. de leg.* 1.
1 ideo † dilationi non poteſt eſſe locus in iſto legato,
leg. quarta §. totius de damn. infect. Alex. *conſ.* 119. *num.
3. lib. primo*.

Non obſtat, quòd iſtud legatum eſt reformatum,
ex quo in teſtamento ſimpliciter fuit relicta tenuta,
ſeu illius pretium in caſu redemptionis; & poſtea in
Codicillis fuit diſpoſitum, quòd in euentum redem-
ptionis pretium extrahendum ex dicta redemptio-
ne; deducto tamen eo, quod debetur hæredibus D.
Virginiæ Anguillariæ, ſuccedat loco dict. Caſalis; ex
qua deductione videtur præcedens legatum ſine iſta
deductione eſſe reformatum. Quia fuit reſponſum,
quòd delatio eſt adiecta legatis in Codicillo refor-
matis: hoc autem per ſe non eſt reformatum, ſed
2 euentualiter in caſu redemptionis: & † iſta euentua-
litas non alterat præcedens legatum Io. Andr. *in cap.
deliberatione num. 2. de off. leg. in 6.*

Pręterea, licet in teſtamento nihil ſit dictum de
iſta deductione; tamen tenebatur Illuſtriſſima D.
Olympia ad iſtud debitum: quia res tranſit cum
onere ſuo Archid. & Io. Andr. *in capit. 1. de immunitate
Eccleſ. in 6.* Ideo hæc eſt declaratio eius quod tacitè
inerat, & non reformatio.

Non obſtat quod ſolutionis appellatione, ſaltem
largè, venit omnis ſatisfactio, in qua ſatisfactione
3 videtur accipienda interpretatio, qua hæres minus
gra-

Digitized by Google

grauatur, *leg. vnum ex familia §. ſi rem ff. de leg. 2.* Quia
4 quando legatum eſt factum filiæ, largè † interpreta-
tur, vt hæres cenſeatur magis grauatus. Corn. *conſil.*
103. *nu.* 5. *lib.* 4. cum alijs per Rip. adduc. Manticam
de coniect. lib. 6. tit. 11. num. 23.

Sed quia per informãtes pro Illuſtriſſima D. Mar-
chioniſſa oppouebatur, Illuſtriſſimam D. Marchió-
niſſam non potuiſſe diſponere de iſta tenuta, ſibi in
dotem data, ex ſtatuto *cap. 134. lib. 1.* neque poſſe pe-
ti vti rem hæredis Domini; quamuis cauſa fuerit di
ſcuſſa, nihil firmarunt; ſed dixerunt, quod de alijs
dednctis particulariter videatur.

RECANATEN. BENEFICII S. ANTONII.

Lunæ 25. Maij 1592.

ARGVMENTVM.

Subrogatio gratioſa quando non tribuat titulum.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quando eſt de iure patronatus laicorum, ſi non fiat mentio de huiuſmodi iurepatronatus, ſubrogatio non tribuit titulum. Contrarium num. 5.*
2 *Subrogationi non eſt locus, quando poſſeſſio non eſt vacans.*
3 *Subrogato gratioſè datur immiſſio, etiam non iuſtificata narratiua gratiæ.*
4 *In petitorio detecta nullitate eius tituli, à poſſeſſione remouetur.*
6 *Immiſſio, alio exiſtente in poſſeſſione, non impeditur ſubrogato, quando non adeſt ſimilis titulus.*

DECISIO XIV.

CVm preſuppoſito, quòd lis non ſit extincta, fuit reſolutum Io: Dominicum eſſe immittendum in poſſeſſionem; Quia ſtante ſubrogatione gratioſa ei conceſſa, etiam ad poſſeſſionem Theodoſij, vltimi poſſeſſoris, ſufficit quod doceat de ſuo clericatu, & poſſeſſione Theodoſij de tempore obitus.

In alia propoſitione huius cauſæ fuit reſolutum,
non eſſe concedendum mandatum de manutenen-
do; ſed ſtante ſubrogatione gratioſa Io: Domini-
cum eſſe Immittendum in poſſeſſionem. Sed quia prę
tendebat Antonius filius non eſſe locum immiſſioni
in poſſeſſionem, quia beneficium eſt de iure patro-
1 natus Laicorum; ideo, † cum non fuerit facta men-
tio de huiuſmodi iure patronatus, ſubrogato non tri
buit titulum. Caſſad. *deciſ. 3. in princip. vt lit. penden.*
Secundo, quia lis erat extincta per ſententiam. Ter-
2 tio, quia poſſeſſio † non eſt vacans, ideo non poteſt
eſſe locus ſubrogationi. Dubitaui, an eſſet receden-
dum à deciſione facta. Et cum pręſuppoſito quod
lis non ſit extincta, fuit iterum reſolutum Io: Domi-
nicum eſſe immittendum. Et ratio deciſionis fuit:
3 quia † ſubrogato gratioſè datur immiſſio etiam non
iuſtificata narratiua ſuæ gratiæ. Mohed. *deciſ.* 327.
Put. *dec.* 495. *lib.* 2. Paleott. *dec.* 119. Nam per immiſ-
4 ſionem non fit præiudicium irreparabile: quia † in
petitorio detecta nullitate tituli poſſidentis, ab illa
poſſeſſione remouebitur; vt per Put. *in dict. dec.*

Rationes, quę in cauſa ſunt adductę, fuit dictum
non obſtare. Nam quod ſubſtitutum non habeat lo-
cum non facta mẽtione iuris patronatus Laicorum,
5 non † eſt verum; vt per Caſſad. *d. dec. 3. n. 5. cum ſeqq.*

Pariter; quod alio exiſtente in poſſeſſione impe-
6 diatur immiſſio ſubrogato non procedit, † quan-
do non habet ſimilem titulum, vt fuit reſolutum *in
Senẽ. Canonicatus 13. Maij 1588. coram bona memoria D.
Bubalo.*

BRIXIEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 8. Iunij 1592.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio aduerſus rem iudicatam, quid operetur.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio omnia reponit in priſtinum ſtatum.*
2 *Verba non debent eſſe ſine effectu operandi.*
3 *Quando non ſit neceſſe derogare regulæ*, De iure quæſito non tollendo.

DECISIO XV.

FVit concluſum, non eſſe moderandam inhibitio-
nem ſed reapponendum ſequeſtrum. Quia hæc
eſt natura reſtitutionis, vt omnia reponat in priſti-
1 num ſtatum. Caſſad. *de reſcript. dec.* 13. cum alijs allega
tis. Vnde cum Ioan. Baptiſta ſit reſtitutus aduerſus
rem iudicatam, eſt reapponendum ſequeſtrum ſicuti
erat appoſitum ante rem iudicatam. Tanto magis,
quia Io. Baptiſta eſt reſtitutus aduerſus rem iudica-
tam, ac omnia inde ſecuta; & ſic aduerſus relaxatio-
nem ſequeſtri appoſiti vigore rei iudicatæ: quia
2 alias iſta verba † eſſent ſine effectu operandi, *leg. ſi
quando ff. de leg.* 1.

Non obſtat quod non fuit derogatum regulæ de
3 non tollendo iure quæſito. Quia † placuit reſponſio
ex Patiſio *conſ. 1. num. 37. cum ſeqq. lib. 4.*

ROMANA CAMBIORVM DE GRADIS.

Veneris 19. Iunij 1592.

Vide Deciſ. 12. Ex qua ſumi poteſt argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Damnum paſſum non probatur ob intereſſe ſolutum, niſi probetur in indiuiduo, ſolutum eſſe ob talem cauſam.*
2 *Neque ſtatur aſſertioni damnum paſſi, niſi verè conſtet de damno illato. Et multò minus aſſertioni ſucceſſoris. Et num. 3.*

DECISIO XVI.

DOmini ſteterunt in deciſis: Qnia licèt iſti de
Gradis ſoluerint intereſſe Cameræ, & paſſi fue
rint damnum; tamen iuxta illam opinionem, quam
Rota ſequitur, hoc non ſufficit, niſi in indiuiduo pro
betur, quòd ſoluerint intereſſe ob illam cauſam; vt
1 per Mohed. *dec.* 103. cum alijs allegatis. Quæ proba-
tio hic deficit.

Aſſertioni verò damnum paſſi fuit dictum non
eſſe ſtandum, niſi conſtet vere de damno illato ex il-
la cauſa. Natta *conſ. 450. num. 12. verſ. cum igitur.* Tan-
to magis: quia dict. Antonius Maria eſt ſucceſſor,
2 Put. *dec. 23. lib. 1.* Mohed. *dec.* 239.

RE-

Digitized by Google

REGIEN. PRIORATVS.

Lunæ 22. Iunij 1592.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio in integrum quando non competat aduerſus rem iudicatam.

SVMMARIVM.

1 *De re indicata conſtat, quando non fuerunt purgata fatalia.*

2 *Reſtitutio in integrum non competit, quando non conſtat de bono iure.*

3 *Preſentatio in abſentia preſentantis, & non acceptata in tempore, eſt nulla.*

DECISIO XVII.

FVit reſolutum conſtare de re iudicata, & non eſ-
ſe locum reſtitutioni,. Nam de re iudicata con-
1 ſtat, quia non fuerunt purgata fatalia; & Domini
de Tacculis obtinuerunt commiſſionem reſtitutio-
nis in integrum.

Reſtitutionem autem in integrum domini dixe-
2 runt non competere Tacculis: quia † non conſtat de
eorum bono iure; cum ſententia R. P. D. Pamphilij
3 ſit fundata in nullitat. preſentationis, propter † ab-
ſentiam preſentantis, & acceptationem non ſecu-
tam in tempore.

Quoad alimenta propter paupertatem, Domini dixerunt nō reſpicere hoc iuditium, ſed eſſe nouum, in quo erit videndum, an conſtet ſufficienter de paupertate.

CATANIEN. ILLEGITIMITATIS.

Veneris 26. Iunij 1592.

ARGVMENTVM.

Agitur de impedimentis contra executionem remiſſoriæ.

SVMMARIVM.

1 *Impedimenta ſatis iuſtificata cenſentur eo ipſo quòd pars, quæ negat ſe impedire, impedimentis non renunciat.*

DECISIO XVIII.

FVit reſolutum, conſtare de impedimentis, quæ
preſtantur à D. Thoma, ne exequantur literæ re
miſſoriales: Quia ad iſtum effectum ſuffieit proba-
1 tio, etiā leuis; & ſatis † ſunt iuſtificata eo ipſo, quod
pars, quæ negat ſe impedire, impedimentis non renū-
tiat. Ideo dixerunt Domini, quod D. Thomas re-
nunciet impedimentis, & patiatur exequi remiſſo-
riam.

ROMANA HÆREDITATIS.

Veneris 26. Iunij 1592.

Ex Deciſ. 13. in hac eadem Cauſa deſumi poteſt argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Legatum rei alienæ debetur; &, ſi res ipſa præſtari nequit, debetur æſtimatio.*

2 *Quando legatum eſt factum perſonæ coniunctæ, non fit diſtinctio ſcientiæ, vel ignorantiæ teſtatoris, quòd res legata, eſſet aliena.*

3 *Legatum non habens diem, vel conditionem, debetur ſtatim adita hæreditate.*

4 *Legatum titulo inſtitutionis, & pro Legitima, debetur cum fructibus.*

5 *Legatum factum cum facultate capiendi propria auctoritate rem legatam, ſtatim debetur, non expectata aditione hæreditatis.*

6 *Quando lucrum dotale defertur marito, vxor poteſt de ipſa dote, in vltima voluntate decimam partem tantùm relinquere pro anima; ex Statuto Vrbis*, lib. 1. ca. 134. *Et quomodo intelligatur, num. 7. 9. & 12.*

8 *De Iure communi hæres tenetur ad æſtimationem legati rei dotalis.*

10 *Oſaſch* dec. 20. num. 6. *declaratur.*

11 *Socin. Iun.* conſ. 74. num. 17. & num. 20. lib. 1. *declaratur, & num. 14. & 21.*

12 *Statutum, quando aliquid operatur, non debet intelligi, quòd voluerit etiam corrigere Ius commune.*

13 *Statutum tunc intelligitur corrigere Ius commune, quando nihil poſſet operari.*

14 *Legatum dicitur nullum, quando res legata non eſt in communi commercio.*

15 *Quando hæres non habet commercium, & poteſt habere legatum; tunc preſtanda eſt rei æſtimatio.*

16 *Couarruuias* in cap. ſilius noſter, de teſtam. num. 4. *declaratur. Et num. 17. 18. & 19.*

17 *Quando error præcedentis cauſæ inualida induxit teſtatorem ad legandum, qui aliàs non fuiſſet legaturus; tunc hæres non tenetur ad æſtimationem legati.*

20 *Quilibet præſumitur ſcire leges, & Statuta propriæ ciuitatis.*

22 *Legatarius, quantùm ad rem legatam, cenſetur magis dilectus.*

DECISIO XIX.

PRopoſui iterum Cauſam ſtrictè ſuper eo, An reli-
ctum tenutæ Campi maris, ſeu illius precium de-
beatur Illuſtriſſimæ D. Olympiæ, vti de re hæredis,
& de bonis hæreditarijs, & quando. In quo dubio
Domini cum preſuppoſito, quòd facultates teſtatri-
ris, deducto ære alieno, legitima filij hæredis inſtitu-
ti, & alijs oneribus impoſitis, patiātur detractionem
iſtius legati, concorditer cenſuerunt deberi æſtima-
tionem de bonis hæreditarijs, & ſine dilatione tem-
1 poris. Nam regula eſt vulgaris, quòd † legatum
rei alienæ debetur; &, ſi res ipſa preſtari non poteſt,
debetur æſtimatio, *leg. ſi res obligata ff. de leg. 1.* §. *non*
2 *ſolum, inſt. de legat.* Et non fit diſtinctio † ſcientiæ vel
ignorantiæ teſtatricis quod res eſſet aliena quando
legatum eſt factum perſonæ coniunctæ, *leg. cum alienam Cod. de legat.* Corn. *conſil. 32. lib. 1.* Et cum iſtud le-
3 gatum † non habeat diem vel conditionem, purè, &
ſtatim adita hæreditate debetur, *leg. cedere diem ff. de
verb. ſign.* Neuizzan. *conſil. 72. num. 3.*

Preterea, in caſu iſto concurrunt multæ coniectu-
ræ, ex quibus colligebāt Domini teſtatricem voluiſ-
ſe æſtimationem præſtari debere ſtatim, non dedu-
cto vſu fructu. Nam hanc tenutam legauit titulo in-
4 ſtitutionis, & pro legitima: ideo debetur † cum fru-
ctibus, ſicut debetur legitima *auth. nouiſſima Cod. de
inoff. teſtam.* Bald. *conſ. 375. in princ. lib. 3.* Alex. *conſ. 7.
num. 14. & 15. lib. 2.*

Se-

Secundo teſtatut diſpoſuit quod ſi hęc tenuta eſ-
ſet redempta ab Vrſinis, at prætium non eſſet inueſti
tum, tantumdem præſtari deberet ex bonis hæredi
tatis. Igitur noluit deduci æſtimationem vſusfru-
ctus, qui marito debetur.

Tertio teſtatrix prohibuit Illuſtriſſimam D. Olym
piam aliquo modo moleſtari ab Illuſtriſſimo D. Pau
lo Aemilio: ergo eo viuo voluit tenutam deberi, cũ
vſu fructu: quia quoad proprietatem nulla potuit
moleſtia ab eo inferri.

Quartò dedit auctoritatem D. Olympiæ capien-
5 di tenutam propria auctoritate: ergo voluit quod †
ſtatim haberet non expectata aditione hæredis.

Quintò, teſtatrix ſubſtulit, in quantum potuit, v-
ſum fructum marito: ex quo ſumitur coniectura,
quòd voluit etiam vſum fructum legare D. Olym-
piæ,

6 Nec obſtat, quòd † quando lucrum defertur ma-
rito (quod in præſenti diſputatione ſine veri præiu-
dicio fuit præſuppoſitum deberi Illuſtriſſimo D. Pau
lo Aemilio) Vxor de ipſa dote in vltima voluntate
poteſt decimam partem tantum relinquere pro ani-
7 ma, ex Statuto Vrbis, *cap.* 134. *lib.* 1. Quia † Statutum
non diſponit quod hæres non teneatur ad æſtimatio-
nem, etiam legati rei dotalis: ideo iſte caſus omiſſus
remanet in diſpoſitione iuris communis; vt in ſimili
Statuto tradit Fulgoſ. *conſ.* 215. Et de iure communi
8 hæres tenetur ad æſtimationem legati rei dotalis.
Paul. Alex. Aret. & Iaſ. *in leg. apud Iulianum, § conſtat*
ff. de leg. 1. Mich. Graſſ. qui teſtatur de communi, *in*
§ legatum quæſt. 14. *num.* 15. *verſ. vnde quæro.* Socnum
9 enim Statutum voluit præuidere, † quòd vſus fru-
ctus dotis remaneret marito, & poſt eius mortem
proprietas filio, & quando vxor habet alia bona, ex
quibus poteſt præſtari æſtimatio, ſatisfit effectui cõ-
ſiderato à Statuto.

10 Non obſtat Pedemont. *deciſ.* 20. *num.* 6. Quia in-
telligitur in præiudicium eius, cui dos debetur, ex
Statuto *dict. num.* 6. *&* 7.

Non obſtat quod ſufficit quod teſtatrix ſit inteſta
bilis, ad iſtum effectum, vt legati æſtimatio debeatur
11 legatariæ Soccin. Iun. *conſ.* 74. *num.* 17. *lib.* 1. Quia †
Soccinus loquitur, quando lex reddit nullam diſpo-
ſitionem iuxta *leg. non dubium, Cod. de legib.* ſed Statu-
tum expreſsè non prohibet vxorem teſtari de dote,
nec reſiſtit facultati teſtandi; ſed permittit teſtari
pro anima decima parte dotis tantum: Et quòd de
reſiduo non poſſit teſtari, colligitur per argumẽtum
à contrario ſenſu: & cùm ſtatutum multum operetur,
excludendo præiudicium mariti, & filiorum quibus
12 voluit proſpicere, non † debet intelligi quod volue-
rit etiam corrigere ius commune, inducendo nullita-
tem diſpoſitionis. Bart. *in leg. omnes populi num.* 6. *ff.*
de iuſt. & iur. & *in leg.* 1. *num.* 16. *ff. de offic. eius* Alexan.
conſil. 17. *num.* 4. *lib.* 2. *& conſil.* 25. *num.* 13. *&* 14. *lib.* 5.
13 Tunc enim ſtatutum per ſenſum contrarium † intel-
ligitur corrigere ius commune quando nihil poſſet
operari. Alex. *in auth. ex teſtam. num.* 6. *Cod. de collat.*
& conſ. 142. *num.* 1. *lib.* 6.

Pręterea quod tradit Soccinus *in dict. conſ.* 74. ſo-
lum poteſt procedere quando legatum eſt nullum,
14 quia † res non eſt in communi comercio; vt in re in
alienabili ſine conſenſu principis in quo caſu Soccin.
conſuluit. Et ita in eodem caſu declarat Patil. *conſil.*
15 7. *num.* 16. *lib.* 1. ſed † quando hæres non habet com-
mercium, & poteſt habere legatum, tunc æſtimatio
debet pręſtari *leg. mortuo boue §. Labeo ff. de leg.* 2. gloſ.
in l. ſed ſi res aliena in vſus non habet ff. de leg. 1. *vt in dict.*
§. non ſolum in verſ. nec æſtimatio inſt. de leg. Graſſ. *dict.*
quæſt. 14. *num.* 15.

Non obſtat quod teſtatrix poſſideret tenutam v-
ti ſuam, quia prætenditur fuiſſe mariti: ideò hęres
non tenetur ad æſtimationem legati.

Couar. *in cap. filius noſter num.* 4. *de teſtam.* cum alijs
16 allegatis: Quia † omiſſa diſputatione ſuper verita-
te huius opinionis, cum in contrarium vrgeat gene-
ralitas dict. legis, *cum alienam*, & ratio ipſius; ideò de
ea valde dubitant. Imol. Paul. Cuman. & Alex. *in leg.*
ſi domus §. 1. *ff. de leg.* 2. & expreſsè reprobat Fulgoſ. *in*
dict. leg. cum alienam, & inter recentiores Tob. Non.
conſ. 37. *num.* 9. & Mich. Graſſ. *in dict. quæſt.* 14. *num.* 4.
17 illa opinio poteſt procedere, † quando error pręce-
dentis cauſæ nullę induxit teſtatorem ad legandum,
qui alias non fuiſſet legaturus Petr. de Belut. *in dict.*
leg. ſi domus §. 1. & ibi Iaſ. *num.* 31. Tob. dict. *conſ.* 37.
num. 10. & in caſu iſto ex coniecturis ſupra deductis
potens probatur contrarium.

18 Secundo iſta limitatio non applicatur; quia † ha-
bet locum in re aliena: ſed hæc tenuta erat teſtatri-
cis, licet eſſet in dotem data, *leg. in rebus, Codic. de iur.*
dot.

19 Tertio iſta limitatio habet locum † quando teſta-
tor ignorauit rem eſſe alienam. Bart. *in leg. cum pater,*
§. euictis num. 3. *ff. de leg.* 2. ſed in caſu propoſito ſcie-
bat teſtatrix tenutam eſſe ſuam, & in dotem datam
cum retentione vſus fructus, & pariter ſciebat vſum
fructum poſt eius mortem ad maritum pertinere ex
Statuto, ſupponẽdo prout fuit pręſuppoſitum, quod
ei debetur: quia vltra generalem pręſumptionem,
20 † quòd quilibet pręſumitur ſcire Leges, & ſtatuta
ciuitatis propriæ, *leg. leges ſacratiſſimæ, & ibi Paul. nu.*
3. *Cod. de leg.* 6. de ſcientia conſtat ex aſſertione facta
in teſtamento: ideò non applicatur.

Non obſtat, quòd cum hæres ſit æquè cõiunctus,
ceſſat ratio coniunctionis; & niſi probetur ſcientia
teſtatricis legati rei alienæ, non debetur æſtimatio,
21 vt per Soccin. Iun. *dict. conſil.* 74. *num.* 20. Quia, vt †
inquit Caccialup. in dicta leg. cum alienam, in lectu-
ra manuſcripta, quæ eſt penes me, iſtã opinionem
22 tranſit ſine dubio: Cùm, † quantum ad rem legatam
legatarius ſit magis dilectus, vt bene deduxit R. P. D.
Mantica *de coniect. lib.* 6. *tit.* 11. *num.* 23.

Pręterea hoc pendet ex coniecturis veriſimilis mẽ
tis teſtatricis, gloſ. *in dict. leg. cum alienam, verſ. vel*
vxori; quæ hic concurrunt ad fauorem Illuſtriſſimæ
D. Olympiæ.

VERONEN. PENSIONIS.

Mercurij 1. Iulij 1592.

ARGVMENTVM.

Agitur de reſeruatione penſionis, cum decreto,
quòd ſi ante expeditas Literas penſio exigatur,
reſeruatio ſit nulla ipſo iure.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula annullatiua inducit formam.*
2 *Forma non ſeruata, actus eſt nullus.*

7 *Quan-*

3 *Quando eſt inducta forma nihil dicitur actum, ſi aliquid deeſt.*

4 *Literæ Apoſtolicæ non dicuntur expeditæ, niſi poſtquam ſunt plumbatæ.*

5 *Regula Cancellariæ,* De non vtendo diſpenſatione, niſi Literis expeditis, *non annullat gratiam, ſed diſponit, quòd non ſuffragetur ante expeditionem Literarum.*

6 *Verbum,* eo ipſo, *in decreto appoſitum, annullat ipſo iure.*

7 *Expeditio Literarum facta poſt penſionem exactam non ſuffragatur.*

8 *Literæ expeditæ in forma,* Rationi congruit, *non tribuunt ius de nouo.*

DECISIO XX.

IN literis reſeruationis penſionis ad fauorem Aſcanij erat appoſitum decretum, quòd ſi ante expeditionem Literarum penſio exigeretur, eſſet ipſo iure nulla. Aſcanius exegit penſionem, & poſtea expediuit literas. Dubitaui, An penſio eſſet nulla? Et fuit reſolutum eſſe nullam.

Ratio deciſionis fuit: quia in decreto eſt appoſi-
1 ta clauſula † annullatiua, quæ inducit formam. Bald. *in leg. 1. ff. de lib. & poſthum.* Soccin. Iun. *conſil. 71. num.*
2 *23. lib. 1.* Ideò cum forma non † fuerit ſeruata, penſio eſt nulla, *leg. 1. §. ſi quis ita ff. de verb. oblig. leg. cum hi §. ſi prætor ff. de tranſact.* Caſſad. *dec. 10. de reſcript.* Et in ſimilibus terminis, ſtante decreto, quòd prouiſus teneretur literas expedire infra duos menſes, alias prouiſio eſſet nullius valoris, & momenti, fuit alias reſolutum prouiſionem eſſe nullam literis non expeditis infra duos menſes, *dec. 142. inter collectas à Cardinali Chiroga.*

Nec obſtat, quòd literæ fuerunt ceptæ expediri.
3 Quia quando eſt inducta † forma, nihil, dicitur actũ, ſi aliquid deficit, *cap. 1. de baptiſm.* Bald. *in leg. 2. num. 64. Cod. de ſeruit. & aq.* Sarnen. *in reg. de idiom. quæſt.*
4 *8.* & literæ † non dicuntur expeditæ, niſi poſtea quam ſunt plumbatæ, gloſ. *in reg. 53.* Sarn. *in reg. de non iudic. quæſt. 1.*

Non obſtat, quòd decretum concernit vtilitatem officialium Cancellariæ; ideò ſufficit quòd Antonius poſtea expediuerit, Soccin. *conſ. 41. vol. 3.* Caſſad. *dec. 35. & 36. ſuper reg.* Quia Soccin. & Caſſad. loquũtur in terminis regulæ de non vtendo diſpenſatione
5 niſi literis expeditis: quæ †, vt inquit Soccin. *in dict. conſ. 41. ſub num. 2. vol. 2. etiam,* non annullat gratiam, ſed diſponit quod non ſuffragetur ante expeditionem literarum. Sed in iſto caſu decretum inducit formam præciſam, & annullat ipſo iure: quia eſt ap-
6 poſitum illud verbum, *eo ipſo.* Anchar. *conſ. 387.* Tiraquel. *in leg. ſi vnquam in verſic. reuertatur num. 118. Cod.*
7 *de reuoc. don.* ideò expeditio ſubſequens † poſt penſionem exactam non poteſt ſuffragari.

Non obſtat expeditio literarum in forma, Ratio-
8 ni congruit: quia † non tribuit ius de nouo Rebuff. *tit. de gratia rationi congruit, num. 19.*

Reſeruarunt tamen Domini quod particulariter videatur, An ſit locus excuſationi ob legitima impedimenta.

MEDIOLANEN. PECVNIARIA.

Mercurij 1. Iulij 1592.

ARGVMENTVM.

Contractus continens promiſſionem ſolutionis in futurum, propter dilationem temporis non eſt validus.

SVMMARIVM.

1 *Dilatio temporis non recipit certam æſtimationem:*

2 *Intereſſe certum pro tempore futuro taxatum, eſt illicitum.*

3 *Pactum de ſtando aſſertioni creditoris cum iuramento, quo ad damna, & intereſſe valet: dummodo ſit ſimplex, & non contineat certum intereſſe. Secus, ſi contineat intereſſe certum, & num. 6.*

4 *Tale pactum intelligitur arbitrio boni viri, & iuxta diſpoſitionem Iuris.*

5 *Stante hoc pacto, non ſtatur declarationi damnum paſſi, niſi verè conſtet de damno illato.*

DECISIO XXI.

FVit reſolutum, contractum anni 1586. non poſſe ſubſtineri, ob eam potiſſimè rationem: quia continet propromiſſione ſolutionis damnorum in futurũ propter dilationem temporis, cui dilationi, vt in inſtrumento legitur, alias D. Andreas abſque iſta pro
1 miſſione non conſenſiſſet: & dilatio temporis † non recipit certam æſtimationem Io: Andr. & Card. *in ca. ſalubriter, de vſur.* cum alijs per Rolan. à Vall. *conſ. 55. nu. 20. vol. 2.*

Tanto magis, quia eſt taxatum intereſſe certum
2 pro tempore futuro: quod † eſt illicitum, Bald. *in l. rogaſti, §. ſi tibi ff. ſi cert. petat.* Dec. *conſ. 119. num. 3. & conſ. 183. num. 3.* & fuit pluties reſolutum, *in Romana Societatis coram Illuſtriſſimo Cardinali Lancellotto Romana ſecundum coram Cotta, Mediolanen. Cambiorum coram Santiſſimo Domino Noſtro,* & alias ſæpiſſimè.

Nec obſtat quod valet iſtud pactum de ſtando aſſertioni creditoris cum iuramento. Quia Bar. & alij, quos refert, & ſequitur Cagnol. *in leg. vnica, num. 114. Cod. de ſent. quo: pro eo quod int.* citatus per informan-
3 tes pro D. Andrea, loquuntur in † ſimplici pacto non
4 continente certum intereſſe, & putant valere: quia † intelligitur arbitrio boni viri, & iuxta diſpoſitionem
5 iuris: adeo quod ſtante iſto † pacto, non ſtatur declarationi damnum paſſi, niſi conſtet verè de damno illato, Natta *conſ. 450. num. 12.* Et fuit reſolutum 19. mẽſis præteriti coram me, *in vna Romana Cambiorum de Gradis.* In caſu autem iſto excluditur arbitrium boni viri; & non eſt neceſſaria probatio damni; quia pactum eſt clarum, quòd præcedente iuramento, damnum poſſit liquidari ab Andrea, ad rationem
6 quinque pro centum: Ideò † eſt illicitum.

ROMANA SECRETARIATVS.

Veneris 20. Nouembris 1592.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis *lib. 1. capit. 178.* an compræhendat Collegia. Multa de Proteſtatione.

SVMMARIVM.

1 *Collegium ibi dicitur habitare, vbi congregari conſueuit; vel vbi reſidet illius Caput.*
2 *Collegium dicitur Ciuis.*
3 *Statutum loquens de Ciuibus, intelligitur de veris ciuibus, non de fictis.*
4 *Statutum prohibens appellationem, eſt odioſum, & ſtrictè intelligendum.*
5 *Collegium eſt perſona ficta.*
6 *Quod per fictionem eſt tale, non eſt propriè tale.*
7 *Incolatus contrahitur per habitationem; & ſic non poteſt referri ad perſonam fictam.*
8 *Statutum eſt intelligendum verè & propriè.*
9 *Aegidianæ eſt locus in duabus ſententijs latis in ſpolio inter priuatos.*
10 *Proteſtatio, neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, operatur vt ſit neceſſaria realis productio mandati in actis.*
11 *Proteſtationis effectus ſemper durat, donec ſit factus aliquis actus contrarius, parte non contradicente.*
12 *Proteſtatio facta reſpectu Cauſæ & litis, durat donec duret lis.*
13 *Proteſtatio cenſetur repetita, quando omnia acta prioris inſtantiæ fuerunt repetita in ſecunda.*
14 *Opponens generalia contra, intelligitur præſeruare proteſtationem præcedentem.*
15 *Reuocatio mandati probat mandatum præceſſiſſe.*
16 *Reuocatio procuratoris non præiudicat Parti, quando illi non fuit intimata.*

DECISIO XXII.

DVbitaui, An eſſet locus executioni ſentētiarum latarum ad fauorem D.Cæſaris: Et quantum ad illud caput, quo nitebantur informantes pro D. Cæſare, quod eſſet locus executioni propter Statutum *cap.178.lib.1.* quod duæ conformes habeant vim trium inter ciues & incolas, Doctores non fuerunt concordes, an comprehenderet collegium. Aliqui enim tenebant quod ſic; & mouebantur ex illis ver-
1 bis generalibus, *In nulla cauſa, ſeu caſu* Rurſus, † ex eo quòd Collegium dicitur ibi habitare, vbi congregari conſueuit, vel vbi reſidet illius caput, Bald. *in auth. ſed cum teſtator num.5. Cod. ad ſalcidiam*, & dicitur
2 † Ciuis, Bart. *in leg.1. num.12. ff. ad Municip.* Alij verò contrarium tenebant, & mouebantur: quia Statutū
3 loquens † de Ciuibus intelligitur de veris Ciuibus, & non fictis, Bald. *conſ.456. num.6. lib.1.* Quod tanto
4 magis dicebant procedere, quia hoc † Statutum prohibens appellationem, eſt odioſum, & ſtrictè intelli-
5 gendum Aim. *conſ.153. num.4. in fin.* Vnde, † cùm Collegium ſit perſona ficta Rom. *conſ. 436. num. 3. & 4.*
6 verè, & propriè eius dici non poteſt: quia quod † per fictionem eſt tale, non eſt propriè tale *l. lege Cornelia, in fin. ff. de teſtam. l.2. in princ. ff. de vſufruct. earum rerum §. conſtituuntur, in fin. inſt. de vſufr.*

Quod etiam affirmabant de incolatu, qui non poteſt referri verè, & propriè ad Collegium, vti perſo-
7 nam fictam; cùm † incolatus per habitationem contrahatur *leg.2.* & ibi Doct. *Cod. de incol. &c.*

Nec dicebant obſtare, quod Collegium dicitur habitare, & eſſe Ciuis, vt per Doctores ſupra citatos: Quia hoc non poteſt intelligi verè, & propriè cùm
8 Collegium ſit perſona ficta; & Statutum † eſt intelligendum verè, & propriè, per præallegata, &c.

Sed licèt in hoc capite Domini non fuerint concordes; ex alijs tamen duobus fundamentis concluſerunt eſſe locum executioni ſententiarum ad fauorē D.Cæſaris. Et prima ratio, quæ mouit Dominos,
9 fuit: quia iſtæ ſententiæ ſunt † latæ in ſpolio inter priuatos, & non continent mixturam: ideò licet ſint latæ duæ ſententiæ, eſt locus Aegidianæ Peregr. *dec. 201. lib.2.*

Secundo. Placuit Dominis aliud fundamentum de defectu mandati D.Hortenſij, qui appellauit à ſecunda ſententia. Nam licèt ex præſumptionibus hic deductis per informantes pro Collegio præſumatur, mandatum; tamen cùm eſſet oppoſitum à procura-
10 tore D.Cæſaris, † neminem audiri, niſi doctum de legitimo mādato, ad effectum vt acta ſubſecuta ſubſtineantur, erat neceſſaria realis productio mandati in actis Guidob. *deciſ.208.* Aim. *conſ.108.*

Nec placebat Dominis reſponſio, quod illa proteſtatio fuit facta in prima inſtantia, & non in ſecun-
11 da. Cùm † effectus proteſtationis ſemper duret, donec ſit factus aliquis actus contrarius, non contradicente parte: Præſertim, cum proteſtatio non ſit facta
12 reſpectu inſtrumenti, ſed cauſæ, & litis: ideò † durat donec durat lis, Felin. *in cap. cum M. num. 69. & 70. de conſt.*

Præterea, omnia acta prioris inſtantiæ fuerunt re-
13 petita in ſecūda †: ideò cenſetur etiam repetita iſta proteſtatio.

Minus etiam placebat, quod D. Hortenſius poſt iſtam proteſtationem fecit plures actus in cauſa. Quia citauit ſolum D.Cæſarem ad dicendum contra iura producta; & procurator D. Cæſaris oppoſuit
14 generalia contra per quam † oppoſitionem fuit præſeruata proteſtatio præcedens, Caputaq. *dec.330. num.4. par.1.*

Non obſtat quod cum de mandato D.Caroli non conſtet, iſtæ ſententiæ ſunt nullæ: Quia inſtrumen-
15 tum fuit oſtenſum; & † reuocatio; quæ eſt in actis, ſatis illud probat *leg. decem ff. de verb. obligat.* & licet
16 fuerit reuocatus; tamen cum † reuocatio non fuerit intimata D. Cæſari, non præiudicat, quia non fuit ſibi intimata Caſſad. *dec.2. num.15. de appell.* Vant. *tit. de null. ſent. ex def. mand. num. 160. & 161.*

BRIXIEN. PAROCHIALIS.

Mercurij 2. Decembris 1592.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio in integrum an tollat effectum executionis rei iudicatæ.

SVMMARIVM.

1 *Aduerſus rem iudicatam nemo poteſt audiri, niſi obtenta reſtitutione in integrum ex gratia Principis.*
2 *Et niſi in ea expreſſè ſit reſtitutus aduerſus rem iudicatam.*
3 *Reſtitutio gratioſa non tollit effectum executionis rei iudicatæ: ſed tantùm efficit, vt reſtitutus audiatur aduerſus rem iudicatam, & num. 4.*
5 *Nec priuat quem commodo ſuæ poſſeſſionis, ante quàm reſtitutus doceat de ſuo bono iure.*

DE-

DECISIO XXIII.

CLaudius Roſa obtinuit rem iudicatam ad ſui fa-
uorem ſuper iſta Parochiali, cuius vigore fuit
reuocatum ſequeſtrum prius appoſitum. Poſtea Io:
Baptiſta Poltranga obtinuit à Santiſſimo Domino
Noſtro reſtitutionem in integrum gratioſam aduer-
ſus rem iudicatam, & omnia inde ſecuta; & petebat
coram me nouam appoſitionem ſequeſtri. Ideò du-
bitaui, An ſequeſtrum eſſet reapponendum? Et Do
mini ſub die 8. Iunij concluſerunt, ſequeſtrum eſſe re-
apponendum, propter naturam reſtitutionis, quæ
omnia reponit in priſtinum ſtatum; & propter vni-
uerſalitatem illorum verborum, *aduerſus rē iudicatam,*
& omnia inde ſecuta. Verum quia aliqua de nouo de-
ducebantur ab informantibus pro Claudio, volui ite
rum dubitare ſuper eiſdem. Et Dubio à me propo-
ſito, Domini pro maiori parte receſſerunt à reſolu-
tione facta.

Moti fuerunt ex eo, quòd ad fauorem Claudij ad-
1 eſt res iudicata, aduerſus † quam Io: Baptiſtam, non
probata cauſa; non poterat audiri, niſi obtinuiſſet
reſtitutionem in integrum ex gratia Principis, *leg. 1.*
§. vltimo, vbi Bart. *num. 2. verſ. ideo dic ff. de quaeſt. leg.*
diui ff. de pæn. Abb. *in cap. 2. circa fin. verſic. tamen doct.*
2 *de purgat. vulg.* Et † niſi in ea expreſſe fuiſſet reſtitu-
tus aduerſus rem iudicatā, *leg. cauſas,* vbi Iaſ. *nu. 4. Co.*
de tranſact. Idem Iaſ. *in leg. vltima num. 7. Cod. vt lit.*
3 *pendent.* Iſta autem † reſtituitio gratioſa non tollit
effectum executionis rei iudicatæ, Afflict. *dec.* 341.
ſed efficit ſolum quod Io: Baptiſta, qui antea abſq;
iſta reſtitutione gratioſa aduerſus rem iudicatam,
4 non poterat audiri, † nunc ea obtenta audiatur. Vn-
de cum per iſtam reſtitutionem non tollatur effectus
rei iudicatæ, non poteſt apponi ſequeſtrum, quod
vigore rei iudicatæ fuit reuocatum.

Nec mouebant Dominos illa verba, *aduerſus rem*
iudicatam, & omnia inde ſecuta. Quia cùm iſta reſtitu-
tio non tollat effectum rei iudicatæ, ſed ſit conceſſa
ad effectum: vt adhibita cauſæ cognitione, videatur
de iuſtitia rei iudicatæ; antequam Io: Baptiſta iuſti-
5 ficet ſuam gratiam, & doceat de ſuo bono iure, † nō
operatur iſtum effectum, quòd Claudius priuetur
commodo ſuæ poſſeſſionis, Peregr. *dec. 18. in cauſa*
Calaguritana Archidiaconatus, lib. 1.

COMEN. HOSPITALIS.

Veneris 4. Decembris 1592.

ARGVMENTVM.

De probatione valoris Beneficij expreſſi negatiuè
per non exceſſum.

SVMMARIVM.

1 *Gratia non cenſetur iuſtificata, quando narratur non ex-*
ceſſus valoris, & probatur contrarium.

2 *Teſtes in materia obiectiua debent probare ex certa ſcien-*
tia, de tempore decem annorum.

DECISIO XXIV.

DOmini dixerunt, gratiam D. Nicolai Soreſini
non eſſe iuſtificatam: Quia narrat non exceſ-
1 ſum † valoris 750. auri; & ex articulis ab eo datis, &
teſtibus examinatis probatur contrarium.

Addebant Domini quod non probatur exceſſus
2 valoris per Lucinum expreſſi: quia ſumus † in ma-
teria obiectiua, & teſtes non probant ex certa ſcien-
tia de tempore decem annorum; prout requiritur
Sarnen. *in reg. de val. quaeſt. vlt.* Achil. *dec. 2. de valor.*

ROMANA CAMBIORVM.

Veneris 4. Decembris 1592.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis, De duabus conformibus, non com-
prehendit Incolas, qui in Vrbe domicilium non
contraxerunt.

SVMMARIVM.

1 *Domicilium, ad effectum incolatus in Vrbe, non contrahi-*
tur per habitationem decem annorum, quando habitatio
fit non animo permanendi, ſed alia de cauſa.

2 *Domicilium non contrahens, non dicitur incola.*

3 *Priuilegium Ciuilitatis eſt perſonale, & non tranſit ad hæ-*
redes.

4 *Hæres repræſentat perſonam defuncti in iure actiuo, &*
paſſiuo, creato, & formato in perſona defuncti aliàs ſe-
cus.

5 *Statutum Vrbis,* De duabus conformibus, *ſe reſtrin-*
git inter Ciues, Incolas, & Diſtrictuales.

6 *Qualitas adiecta verbo, intelligitur ſecundum tempus*
verbi.

7 *Qualitas perſonæ non tranſit ad hæredem.*

8 *Statutum Vrbis,* De duabus conformibus, *non debet*
extendi de perſona ad perſonam, in qua non reperitur
qualitas expreſſa.

9 *Proceſſus executiuus quare habeat executionem paratam*
contra hæredem.

10 *Domicilij effectus tranſit ad hæredes; ad hoc ſolum, vt hæ-*
res non poſſit declinare forum defuncti.

DECISIO XXV.

PRætendebat D. Frāciſcus Cintius eſſe locum exe-
cutioni duarum conformium contra Antonium
Matiam, vigore Statuti, ex duplici capite. Primo,
quia Antonius Maria erat Incola, cum habitauerit
in Vrbe per decem annos, & vltra. Secundo, quia
Petrus Ioannes, ex cuius perſona, vti illius hæres, e-
git Antonius Maria, fuit effectus Ciuis Romanus ex
priuilegio. Ideò dubitaui An eſſet locus executioni
duarum conformium, vigore Statuti. Et Domini
concluſerunt non eſſe locum executioni. Et ratio,
quæ mouit Dominos, fuit: quia licet Antonius Maria
1 habitauerit in Vrbe vltra decem annos; tamē † cum
ad vrbem ſe contulerit pro exigendis creditis Patri
Ioannis cuius eſt hæres, & pro terminandis litibus,
quas habet occaſione illius hæreditatis; per iſtam
habitationem non contraxit domicilium Vrbe, Abb.
conſ. 62. num. 10. & conſ. 100. lib. 2. Felin. *in cap. cum*
dilectus num. 29. de reſcript. Alcia. *reſp. 3. num. 16. lib. 2.*
2 & conſequenter † eū in Vrbe domiciliū non contra-
xerit, non poteſt dici Incola *leg. pupillus §. incola ff. de*
verb. ſignif.

Nec mouebat Dominos Priuilegium Ciuilitatis
tributum Petro Ioanni. Quia eſt perſonale, & non
tranſit ad hæredes, Bald. *in leg. 1. verſ. & eodem modo,*
Cod. de patrib. qui fil. deſtrax. Dec. *conſ. 661. ſub num. 10.*
verſ. & ad hoc facit, Bero. *conſ. 155. num. 39. volum. 2.*

Tiber. Decian. *reſp. 2. num. 119. volu. 2.*

Non obſtat, quod hæres eſt eadem perſona, & re-
preſentat defunctum, §. 1. *in authent. de iur. à mor. præſt.*
Bald. & Imol. *in leg. ſi conſtitut. §. vltimo ff. ſolut. matri.*
4 Quia † hæres repræſentat perſonam defuncti in iure
actiuo, & paſſiuo, creato, & formato in perſona de-
functi; alias ſecus Aretin. *conſ. 123. num. 4.* Roland. à
Vall. *conſil. 6. num. 15. vol. 3.* Vnde cum hoc ius non
fuerit creatum, & formatum in perſona Petri Ioan-
nis defuncti, quia ſententiæ ſunt latæ contra Anto-
nium Mariam eius hæredem; res iudicata contra hæ-
redem non facit eſſe locum executioni contra eum
ex perſona defuncti.

Non obſtat quòd Petrus Ioannes cœpit agere
contra Dom. Franciſcum. Quia Statutum diſponit,
quod duæ ſententiæ conformes faciant rem iudica-
5 tam; & † ſe reſtringit inter Ciues, incolas, & diſtri-
ctuales: ideò non attenditur principium; ſed, an ij,
contra quos ſunt latæ ſententiæ, ſint ciues incolæ, vel
diſtrictuales; quia tunc Statutum producit iſtum effe-
6 ctum; & † qualitas adiecta verbo intelligitur ſecun-
dùm tempus verbi, *leg. non ſolum, §. ſi damnum ff. de no-
xal. act. leg. Titius ff. de milit. teſtam.*

Præterea fuit conſideratum, quòd licet hæres ſit
7 eadem perſona cum defuncto; tamen qualitas † per-
ſonæ non tranſit ad hæredem, Sam. *in regul. de trienn.
quæſt. 23. num. 6.* Tanto magis, quia hoc Statutum eſt
8 ſtrictè intelligendum, Aim. *conſil. 153. num. 4.* ideò †
non debet extendi de perſona ad perſonam, in quam
non reperitur qualitas expreſſa.

9 Non obſtat quòd † proceſſus executiuus habet
executionem paratam contra hæredes. Quia hoc
prouenit ex eo quod huiuſmodi obligatio ex perſo-
na hæredis immutari non poteſt, *leg. 2. §. ex his ff. de
verb. oblig.* Sed cum ſententiæ non ſint latæ contra de-
functum, ſed contra hæredem, & inſpiciatur finis iu-
dicij, & non initium; hoc non poteſt applicari in iſta
ſpecie.

Non obſtat quod licet domicilium non tranſeat
10 ad hæredes, tamen † tranſit effectus; vt ex illo text.
notat Paul. *in leg. hæres abſens in princ. ff. de iudic.* Quia
vltra quod ille textus non procedit in his, quæ cohæ-
rent perſonæ defuncti, vt declarat *ibi*, Curt. Iun. *ſub
nu. 5.* procedit ſolum ad effectum, vt hæres non poſ-
ſit declinare forum defuncti.

BONONIEN. DOMVS DE BLANCHETTIS, ET ARIOSTIS.

Mercurij 9. Decembris 1592.

ARGVMENTVM.

Promiſſio euictionis ſecundùm ſtilum Notariorum Bononiæ, & ſecundùm formam Statutorum, an comprehendat euictionem prouenientem ex natura rei. Vide Deciſ. 1. & 3.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula appoſita in Inſtrumento contra veriſimilem mentem contrahentium, cenſetur appoſita ex ſtilo Notariorum, præter voluntatem contrahentium.*

2 *Tranſactionis contractus nihil transfert in poſſeſſorem in re dimiſſa.*

3 *Quando contractui tranſactionis non poteſt conuenire forma tradita à Statutis, remanet ſimplex obligatio.*

4 *In contractibus attenditur nominatio facta à contrahentibus, quando pacta non repugnent.*

DECISIO XXVI.

FVerat reſolutum in iſta Cauſa, non eſſe locum li-
mitationibus, quæ per informantes pro D. Achil-
le afferebantur, ad regulam, quòd euictio non debe-
tur quando prouenit ex natura rei. Verum, quia fa-
ciebant præcipuum fundamentum in ea limitatione,
quòd in inſtrumento tranſactionis fuit permiſſa eui-
ctio ſecundùm ſtilum, & curſum Notariorum Bono-
niæ, & ſecundùm formam Statutorum in quibus af-
firmabant contineri clauſulas tam prægnantes, & v-
niuerſales, quæ faciebant venire etiam euictionem,
quæ prouenit ex natura rei: Volui iterum proponere
cauſam ſtrictè ſuper applicationem huius limitatio-
nis. Et fuit concluſum non eſſe recedendum à deci-
ſione facta.

Et primo conſiderabant Domini iſtius clauſulæ
relatiuæ non eſſe habendam rationem: quia cum ex
verbis contractus non intelligatur promiſſa euictio,
& mens quoque contrahentium repugnet; quòd in-
tellexerint de euictione domus, ex eodemmet capite
quo ipſi voluerunt reſtitutionem eſſe faciendam vo-
catis ex fideicommiſſo Iacobi, vt in alia poſitione
1 fuit dictum; iſta † clauſula, quæ contra veriſimilem
mentem contrahentium induceret promiſſionem de
euictione, cenſetur appoſita ex ſtilo Notariorum præ-
ter voluntatē contrahentium, Couar. *in Rubr. de teſt.
2. part. num. 14.* Andr. Gaill. *pract. obſeruat. lib. 2. obſeru.
114. num. 10.*

Præterea tres formæ prouiſionum adſunt, in Sta-
tutis diuiſionis, permutationis, & venditionis primis
duobus formis partes erant concordes non conue-
nire relationem; tertiam autem venditionis exiſti-
mabant Domini minus poſſe applicari; Quia præ-
ſupponitur in ea aliquid eſſe traditũ ab vna parte al-
teri, cum in principio ponatur pactum conſtituti, &
poſtea promiſſio de euictione. In caſu autem iſto
nulla ſecuta eſt traditio; quia Carolus poſſidebat
domum, & Achilles penes eum poſſidentem illam
2 dimiſit ex contractu tranſactionis, qui † nihil tranſ-
fert in poſſeſſorem in re dimiſſa, Alex. *conſil. 41. num.
2. & 3. lib. 6.*

Pariter in ea formula promittitur rem eſſe libe-
ram ab omni onere, & grauamine: & in caſu iſto do-
mus fuit dimiſſa penes Carolum pro reſtitutione, &
ſatisfactione fideicommiſſi Iacobi de Blanchettis, &
3 ſic cum onere, & grauamine. Vnde cùm forma † tra-
dita in illis ſtatutis non poſſit conuenire contractui
tranſactionis, in quo res dimittitur, remanet ſimplex
obligatio, perinde ac ſi non eſſet facta relatio. Emil.
Feret. *reſp. 27. num. 1.* Creſcen. *dec. 139.*

Non obſtat quod formæ prouiſionum non ſe re-
ſtringunt ad venditionem, ſed loquuntur de tradente
ſeu quouis titu. alienante, vel aſſignante bona. Quia
cum in illis ponatur in principio pactum conſtituti,
præſupponitur neceſſario quod is qui conſtituit ſe
poſſidere nomine alterius, debeat tradere: ideò non
applicatur.

Non obſtat quod iſte contractus magis accedit ad
naturam venditionis cùm in ea ſit facta datio in ſo-
lutum pro certo pretio. Quia à contrahentibus no-

mina-

4 minatur tranſactio ; & attenditur † nominatio con-
trahentium quando pacta non repugnant Oldrad.
conſil.159.in princip.dub. Aim. *conſil.* 20. Et licet Ca-
rolus promiſerit ſoluere certam pecuniarum quanti-
tatem ; tamen promiſſio non fuit facta propter do-
mum dimiſſam pro reſtitutione fideicommiſſi, ſed
pro alijs bonis vltra domum Carolo traditis, & pro
renunciatione damnorum, & intereſſe per Caro-
lum debitorum, occaſione cuiuſdam euictionis ſe-
cutæ.

MEDIOLANEN. PECVNIARIA.

Mercurij 9. Decembris 1592.

ARGVMENTVM.

Intereſſe lucri ceſſantis an poſſit deduci in pactum, dilatione pendente.

SVMMARIVM.

1 *Pactum, quòd damnum, & intereſſe poſſit taxari præce-dente iuramento, vſque ad ſummam quinque pro cente-nario, & non vltra, non eſt illicitum.*

2 *Per tale pactum debitor non eſt obligatus, niſi verè inte-reſſe probetur.*

3 *Et, ſi intereſſe excederet ſummam taxatam, non eſſet obli-gatus præſtare maiorem quantitatem.*

4 *Intereſſe quinque pro centenario, eſt proportionabile, & non exceſſiuum; & ideo non illicitum.*

5 *Mercatori ſolito negociari conceditur non ſolùm intereſſe damni emergentis, ſed etiam lucri ceſſantis.*

6 *Intereſſe lucri ceſſantis poteſt deduci in pactum, quando non eſt taxatum certum.*

7 *Promiſſio ſolutionis damnorum, & intereſſe, intelligi de-bet de intereſſe damni emergentis, & non lucri ceſſantis, vt contractus valeat.*

DECISIO XXVII.

DOmini in iſta ſecunda propoſitione Dubij re-
ceſſerunt à deciſione facta. Moti fuerunt ex
1 eo, quòd † pactum, quòd damnum, & intereſſe poſ-
ſit taxari præcedente iuramento D. Andreæ vſque ad
ſummam librarum quinque pro ſingulo centenario,
& anno, & non vltra, non eſt illicitum, cum non con-
tineat taxationem certam, & vniformem, & concer-
2 nat commodum debitoris, qui † ad præſtationem hu-
ius ſummæ non eſt obligatus, niſi verè intereſſe pro-
betur, Natta *conſil.* 450. *num.* 12. & fuit reſolutum
coram me in vna Romana cambiorum de Gradis 19. Iunij
3 *huius anni*, & † ſi intereſſe excederet iſtam ſummam,
non eſſet obligatus præſtare maiorem quantitatem
vltra iſtam ſummam, *authen. poſt ius iurandum, Cod. de
iudic.*

Præterea conſiderabant Domini, quòd intereſſe
eſt limitatum ad rationem quinque pro centenario :
4 ideò † contractus non eſt illicitus cum intereſſe ſit
proportionabile, & non exceſſiuum Neuiz. *conſ.* 25.
num. 5. Couar. *variar. reſol. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 5. Et fuit
reſolutum *in vna Placentina pecuniæ. 15. Martij 1574.* &
*in vna Tiburtina Caſtri S. Angeli 19. Martij eiuſdem anni
coram bon. mem. D. Cæſare de Graſſis.*

Tanto magis, quia Andreas eſt mercator, & ſoli-
5 tus negociari ; & † mercatori ſolito negociari con-
ceditur non ſolum intereſſe damni emergentis, ſed
etiam lucri ceſſantis *leg. ſi conuenit* §. *ff. rem rat. hab. le.*
3. §. *vlt. ff. de eo quod certo loc.* Dec. *conſ.* 441. *num.* 13.
& 14. Marc. Salom. *de pact. conſ.* 49.

Nec videbatur Dominis, obſtare, quòd pendente
6 dilatione, non poſſit deduci † in pactum intereſſe
lucri ceſſantis, niſi mora præceſſerit. Quia hoc non
procedit quando non eſt taxatū intereſſe certum.
Couar. *ſub dict. num.* 5. In hoc ſpeciale pactum non
continet taxationem certam, & eſt adiectum ad fa-
uorem debitoris, ne ſit obligatus vltra iſtam ſum-
mam : ideò non eſt illicitus.

Præterea (etiam ſi præſuponeretur contractum
eſſe illicitum, ſi pactum intelligeretur de intereſſe
7 lucri ceſſantis) fuit dictum, † iſtam promiſſionem
ſolutionis damnorum, & intereſſe, vt contractus va-
leat, eſſe intelligendam de intereſſe damni emergen-
tis, & non lucri ceſſantis *leg. quoties ff. de reb. dub. leg. in
ambiguo ff. de legib.*

FIRMANA PENSIONIS.

Lunæ 14. Decembris 1592.

ARGVMENTVM.

Executio obligationis Cameralis, in quo caſu non habet locum.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis in Literis reſeruationis penſionis, eſt acceſſoria ad formam earumdem Literarum, & recipit omnes conditiones earum.*

2 *Et ſubintelligitur in ea, clauſula,* Si preces veritate ni-tantur.

3 *Penſio, per promotionem ad Epiſcopatum extinguitur, de ſtilo Curiæ : Et eiuſdem retentio eſt noua gratia.*

4 *Nullitas propoſita per viam exceptionis; de qua Iudici cõ-ſtet; impedit executionem obligationis.*

5 *Pro ſententia, à qua fuit appellatum, licèt non præſuma-tur præſumptione Iuris, & de Iure; præſumitur tamen præſumptionis Iuris ſimpliciter.*

DECISIO XXVIII.

EPiſcopo Sibinicenſi ante promotionem ad Epi-
ſcopatum fuerat reſeruata annua Penſio ſcuto-
rum 50. ſuper fructibus, & diſtributionibus quoti-
dianis Canonicatus, & Præben. in Eccleſia Cathedra
li : de quibus fuit prouiſus Leander Bonioannes, qui
ad ſolutionem huius penſionis ſe obligauit in forma
Cameræ, & ſoluit aliquos terminos, relaxato prius
contra eum mandato. Sed poſtea cum Epiſcopus
inſtaret coram A.C. pro ſolutione aliorum termino-
rum decurſorum Leander obtenta abſolutione à iu-
ramento, ad effectum agendi, & excipiendi, oppo-
ſuit de nullitate penſionis ſub prætextu quod fructus
& diſtributiones, propter exiguitatem non eſſent ca
paces penſionis: & locum tenens A. C. pronuntiauit
non eſſe locum executioni literarum reſeruationis
penſionis, & à ſolutione Leandrum abſoluit. Cauſa
per appellationem coram me introducta, dubitaui,
præſuppoſita ſententia A.C. An eſſet locus executio-
ni obligationis Cameralis ? Et fuit reſolutum, non
1 eſſe locum executioni: Quia forma Cameræ † eſt ac-
ceſſoria ad formam literarum reſeruationis penſio-
nis, & recipit omnes conditiones literarum, Sarmien.
ſelect. interpræt. lib. 1. *cap.* 11. *num.* 2. & fuit reſolutum *in
vna Aſculana penſionis 7. Februarij 1585. coram R.P.D.*

2 *Pamphilio*, & † ſubintelligitur in ea, clauſula, Si pre-
ces veritate nitantur, vti fuit reſolutum *in vna Com-
poſtellana penſionis 20. Maij 1585. coram R. P. D. Sera-
phino*. Vnde cum iſta obligatio pendeat ex validita-
te literarum Apoſtolicarum, & A.C. pronuntiauerit
eas non eſſe exequendas, & Leandrum abſoluerit;
antequam conſtet de iniuſtitia huius ſententiæ, non
poteſt eſſe locus executioni vigore obligationis in
forma Cameræ.

3 Addebant aliqui, quod † penſio de ſtilo Curiæ
per promotionẽ ad Epiſcopatum extinguitur, & re-
tentionem eſſe nouam gratiam; cui cùm Leandrr
non conſenſerit, & Epiſcopus antea non eſſet in qua-
ſi poſſeſſione exigendi, iſtam gratiam ante executio-
nem ab Epiſcopo eſſe iuſtificandam.

Non obſtat, quòd litis pendentia ſuper nullitate
literarum non impedit executionem obligationis in
forma Cameræ. Quia nullitas fuit propoſita à Lean
dro per viam exceptionis, cum Epiſcopus peteret
4 executionem obligationis; & † nullitas propoſita
per viam exceptionis, de qua iudici conſtitit, impe-
dit executionem obligationis, Franc. *in cap. dilecto col.
18. verſic. circa ſecundum, & col. 23. verſic. ſed aduerte,
de appell.* præſertim, cum per ſententiam eſt vulnera-
ta obligatio.

Non obſtat quòd non præſumitur pro ſententia.
5 Quia licet non præſumatur † pro ſententia, à qua fuit
appellatum, præſumptione iuris, & de iure, ſicut præ
ſumitur pro re iudicata; tamen præſumptione iuris
ſimpliciter præſumitur pro ſententia pendente ap-
pellatione, *cap. in præſentia*, & ibi Imol. *de renunt. cap.
bonæ il 1. de elect.* Bald. & Paul. *in leg. ſi inſtituta, §. de
inofficioſo ff. de inofficioſ. teſtam.* Imol. *in clem. 1. num. 11.
de ſeq. poſſ. & fruct.* Dec. *in rubr. de appell. num. 8.*

Cętera, quæ concernunt iniuſtitiam A.C. Domi-
ni dixerunt eſſe particulariter diſcutienda.

MEDIOLANEN. PECVNIARIA.

Mercurij 27. Ianuarij 1593.

ARGVMENTVM.

Contractus dationis in ſolutum, quando cenſeatur pignoratitius, & ſimulatus.

SVMMARIVM.

1 *Contractus, talis regulariter iudicatus, qualis à contrahen
tibus nominatur: Niſi pacta repugnent, & num. 2.*

3 *In contractibus potius attẽditur qualitas pactorum, quàm
denominatio contrahentium.*

4 *Pactum redimendi infra tantum tempus, repugnat datio-
ni in ſolutum.*

5 *Datio in ſolutum obtinet vim emptionis; & omne eius cõ-
modum, & incommodum ſpectat ad emptorem.*

6 *Si bona data in ſolutum remaneat in æſtimo venditoris;
tunc non cenſetur datio in ſolutum.*

7 *Item, quando venditor remanet in poſſeſſione bonorum.*

8 *Quando venditor remanet in poſſeſſione, ex titulo locatio-
nis, non arguitur ſimulatio: niſi aliud ſuadeant coniectu-
ræ: quas vide num. 9. 10. 11. & 12.*

13 *In datione in ſolutum præſumitur ſimulatio, quando con-
currunt coniecturæ.*

14 *Rationes, quibus præſumitur emptio ſimulata, militant
etiam in datione in ſolutum.*

15 *Simulatio præſumitur, etiam ſine modicitate pretij, quan-
do adſint aliæ coniecturæ.*

16 *Per dationem in ſolutum obligatio præcedens extinguitur:
& ſic poſt eam, nulla mora conſiderari poteſt.*

DECISIO XXIX.

Domini, perpenſis diligenter omnibus clauſulis
huius contractus, cenſuerunt in eo ſimulatè
fuiſſe appoſitum nomen dationis in ſolutum, & fuiſ-
ſe pignoratitium, & illicitum. Moti fuerunt: Quia
1 licet regulariter † contractus iudicetur talis qualis à
contrahentibus nominatur, Bart. *in leg. cotem, §. qui
maximos ff. de public. & vectig.* Oldrad. *conſ. 159. in 1.
2 dub.* Aret. *conſ. 55. in princ.* tamen hoc † non proce-
dit quando pacta repugnãt *leg. vbi ita donat. ff. de do-
nat. cauſ. mort. cap. conſtitutus de relig. domib.* & *ibi* Abb.
num. 22. Rom. *conſ. 509.* Dec. *conſ. 304. num. 2.* Atten-
3 ditur enim † potius qualitas pactorum, quam deno-
minatio contrahentium, Bald. *in rubr. Cod. de iur. em-
phit. num. 10.* Iaſ. *in leg. 1. num. 45. Cod. de iur. emphit.* Af-
flict. *dec. 72. num. 9. & 10.* Tiraq. *de retract. lignag. §.
30. gloſ. 1. num. 11.* Bellon. *conſ. 21. num. 5. & 6.*

In hoc autem contractu Dominis videbãtur mul-
ta concurrere, quæ repugnant dationi in ſolutum, &
illum arguunt pignoratitium. Et primo conſidera-
bant pactum redimendi infra ſex annos; quod non
eſt appoſitum in fauorem venditorum vti regulari-
ter apponitur; quia venditores coguntur redimere
4 quod arguit ſimulationem, & † repugnat dationi in
ſolutum *Sum. Aug. in verſ. Vſura, il 1. nu. 66.* Siluestr. *in
verſic. Vſura il 2. quæſt. 15. verſic. 3.* Couar. *lib. 3. variar.
reſolut. cap. 9. ſub num. 3. verſic. 4. ex pronotatis.* Et in ſi-
mili pacto appoſito in contractu cenſus fuit pluries
reſolutum, & nouiſſimè *in vna Vrbeuetana cenſus co-
ram R. P. D. Seraphino.*

Conſiderabant etiam Domini quod Andreas re-
ſeruat ſibi facultatem cogendi venditores ad reemẽ
dum bona data in ſolutum; &, ſi poſt denunciatio-
nem venditores eſſent negligentes, vel recuſarent
comparere, & ſoluere pretium, ſuccedit aliud pactũ,
quod liceat emptori vendere plus offerenti, & ſi mi-
nus vendantur eo pretio, quo ipſe emit, poſſit petere
reſiduum. Quod pactum oſtendit Andream non
habuiſſe animum emendi, & eſt contra ſubſtantiam
5 dationis in ſolutum, in qua, cùm † obtineat vim em-
ptionis, *l. eleganter. ff. de pig. act.* commodum, & incom-
modum ſpectant ad emptorem *leg. 1. & 2. ff. de peric.
& com. rei vend.* Siluestr. *in loco citato verſic. 2.* Angel.
num. 68.

Placebat quoq; Dominis alia coniectura ſimilis,
6 quod † bona data in ſolutum ſemper remanſerunt
in æſtimo venditorum Bald. *conſil. 438. col. 2. volu. 5.*
Rol. à Vall. *conſil. 40. num. 35. vol. 2.*

7 Præterea fuit conſiderata alia coniectura, quod †
venditores remanſerunt in poſſeſſione bonorum in
ſolutum datorum, *leg. ſicut. §. ſuperuacuum ff. quibus
modis pign. vel hypoth. ſolu.*

8 Et licet non arguatur † ſimulatio quando vendito
res remanſerunt in poſſeſſione ex titulo locationis
Rom. *conſil. 304. num. 3.* Imol. *in cap. illo vos num. 17. de
pign.* Et fuit deciſum *in vna Neapolitana cenſus 4. De-
cembris 1579. coram bon. mem. ar. D. Epiſcopo Lauretano;*
Tamen iſta limitatio ſublimitatur, niſi aliud ſuadeãt
coniecturæ, Rol. *dict. conſil. 40. num. 44.* Qu æ hic plu-
res concurrunt. Nam iſti contractus dationis in ſo-
lu-

lutum, & locationis fuerunt initi 4. Februarij; & ad-
9 eſt pactum, quod † locatio, & ſolutio penſionis inci-
piant à die Sancti Mattini 11. Nouembris præceden-
tis. Quod non conuenit contractui locationis: quia
conductor pro eo tempore quo erat Dominus,
non tenetur ad ſolutionē penſionis *leg. ſi quis fundum,*
§. vlt. ff. loc. Pariſ. conſ. 54. n. 76. vol. 1. Secundo Penſio
10 † non eſt proportionabilis ad fructus bonorum lo-
catorum, ſed potius eſt correſpectiua ad intereſſe
pecuniarum ad rationem quatuor pro centum, An-
chat. *conſ. 257. col. vlt.* Io. de Anan. *conſ. 58. col. 2.* Natta
conſ. 198. n. 14. Plot. *conſ. 83. n. 7.* Tertius Adeſt pactū,
11 quòd † conductores non poſſint petere remiſſionem
mercedis ex cauſa belli, peſtis, tempeſtatis, vel alte-
rius caſus fortuiti: quod eſt contra naturam contra-
ctus locationis, *leg. ex conducto §. 1. ff. loc. leg. licet, &*
leg. excepto. Cod. eod. titul. Bellon. *dict. conſil. 21 numer.* 8.
12 Quarto Conductores ſoluerunt † onera, quorum
ſolutio ſpectat ad Dominum, & non ad conducto-
rem *leg. ædiles ff. de via public.* Bald. *in leg. 1. ſub num. 4.*
Cod. de iur. emphyt. Alexan. *conſ. 4. num. 3. vol.* 5. Ruin.
conſ. 77. num. 6. vol. 1. Bero. *conſ. 146. num. 15. volu.* 1.
Natta *dict. conſ. 198. num. 11. & 13.*

Non obſtat quod in datione in ſolutum non eſt lo-
cus ſimulationi, Fulgoſ. *conſ. 133. ſub n. 1.* Dec. *conſ.*
167. ſub num. 2. cum alijs allegatis: Quia dominis ma-
13 gis placebat † contraria opinio quando concurrunt
14 coniecturæ: cum † eædem rationes, ex quibus pre-
ſumitur emptio ſimulata, militent etiam in datione
in ſolutum, Caſſad. *dec. 2. de vſur.* Pariſ. *dict. conſil.* 54.
num. 82. Couar. *lib. 3. var. reſol. cap. 8. nu.* 5.

Non obſtat quòd abſque modicitate pretij non
15 eſt locus ſimulationi: Quia licet † ex modicitate
pretij ſumatur vrgens præſumptio ſimulationis; ta-
men etiam ſine modicitate aliæ coniecturæ ſufficiunt
Rol. *dict. conſil. 40. num. 42.* Mod. Eugub. *conſil. 74. nu.*
5. & 13. lib. 1.

Non obſtat quod propter moram debitorum po-
tuit taxari intereſſe. Quia poſt dationem in ſolutum
16 non poteſt conſiderari mora; cum per dationem †
in ſolutum obligatio præcedens ſit extincta *leg. ſi quis*
aliam, ff. de ſolut. leg. eleganter ff. de pignor. act. Dec. *conſ.*
307. ſub num. 9.

ROMANA REDDITIONIS COMPVTORVM.

Veneris 29. Ianuarij 1593.

Summarium ſeruit loco Argumenti.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum eſt exequendum, quando iuſtificatur ex con-*
feſſione eiuſdem Rei, & relatione calculatoris.

DECISIO XXX.

FVit reſolutum, mandatum ab A. C. relaxatum,
eſſe exequendum contra bona Franciſcæ: Quia
de illius iuſtitia conſtat ex confeſſione eiuſdem Fran
ciſcæ, & relatione calculatoris; nec de executione
poteſt dubitari, ſtante oblig ione Camerali.

Verum, quia pro parte Pomponij Racani diceba-
tur, mandatum non poſſe exequi contra bona ab eo
poſſeſſa; Domini dixerunt, quod ſi petitur executio
contra iſta bona, particulariter dubitetur.

ROMANA HÆREDITATIS.

Lunæ 1. Februarij 1593.

ARGVMENTVM.

Pactum, quòd in caſu reſtitutionis dotis, dos reſtitua
tur abſque alia donatione, quarto dotali, &c. an
habeat locum, extantibus filijs communis matri-
monij.

SVMMARIVM.

1 *Vxore decedente cum liberis communis matrimonij, ma-*
ritus, ex Statuto Vrbis lib. 1. cap. 131. *lucratur totam do-*
tem; quam liberis reſeruare debet.
2 *Renunciatio donationi propter nuptias, lucro dotali, &c. in*
euentum reſtitutionis dotis, non habet locum in caſu, quo
vxor decedat cum filijs communis matrimonij. Et intel-
ligitur facta in caſu quo liberi non ſuperſint. Et num. 6.
3 *Verba.* Quod Deus auertat, *non referuntur ad caſum*
neceſſarium, ſed ad contingentem.
4 *Liberis extantibus, non fit reſtitutio dotis, ex opinione ma-*
gis communi.
5 *Pactum debet intelligi iuxta veriſimilem mentem contra-*
hentium.

DECISIO XXXI.

DOmini concorditer cenſuerunt, vſumfructum
dotis deberi Illuſtriſſimo D. Marchioni, ex Sta-
1 tuto Vrbis *cap. 131. lib. 1.* quod diſponit, vt † vxore de-
cedente, extantibus liberis communis matrimonij,
maritus lucretur totam doten; & illam liberis ſecun
dum ius commune debeat reſeruare.

Nec mouebat Dominos, quòd in euentum reſtitu-
tionis dotis adeſt pactum de dote reſtituenda, abſq;
aliqua donatione, & augmento propter nuptias, lu-
cro quarti donationis, & alterius portionis, quæ vi-
gore Statutorum deberetur. Quia pactum eſt reſtri-
2 ctum in euentum reſtitutionis dotis ſed † extanti-
bus liberis communis matrimonij non fit reſtitutio
dotis, Corn. *conſ. 224. numer. 6. lib. 3.* ideò renunciatio
non porrigitur ad iſtum caſum, vt in terminis tradūt
Bald. Paul. & alij allegati per informantes pro D.
Marchione: quibus fuerunt additi Rimin. Sen. *conſ.*
314. num. 61. lib. 2. Vinc. Max. *in conſ. Bart. tit. de iur. dot.*
§. dos à Patre, num. 6. Paul. de MontePic. *conſ.* 52.

Addebant Domini, quòd renunciatio facta eſt in
euentum reſtitutionis dotis additis illis verbis, *Quòd*
3 *Deus auertat*; quæ verba † nam referuntur ad eum
caſum, qui eſt neceſſarius, ſed ad eum qui poteſt ac-
cidere, & non accidere: caſus autem reſtitutionis
dotis, liberis extantibus, vel non extantibus, omni-
no debet accidere: quia per mortem, matrimonium
ſolui neceſſe eſt. Ideò debet intelligi facta renun-
ciatio in eum caſum, quo vxor ſine liberis communis
matrimonij deceſſerit, qui eſt contra votum ipſorum
coniugum, *leg. 1. ff. ſolut. matrim. leg. 2. Cod. de indiuid.*
toll. Et conſequentur cum vxor deceſſerit filio ex eo
dem matrimonio ſuſcepto, ſuperſtite, non intelligi-
tur veniſſe caſum dotis reſtituendæ in quo facta fuit
renunciatio.

Non obſtat quod etiam liberis extantibus ſit lo-
cus reſtitutioni dotis. Quia vltra quod iſta opinio
eſt controuerſa, cum contrarium teneant Petr. de
Bella pertic. Salic. Paul. & Soccinus; quorum opinio-

nem vti veriorem ſequuntur Vinc.Max. *in loco citato*, & Soccin.Iun. *conſil.35.numer.12.lib.1.* vſu præualuit
4 opinio Martini, quòd liberis † extantibus non fiat reſtitutio dotis: ideò promiſſio intelligitur liberis non extantibus; vt per Doctores ſupracitatos.

Præterea ex illis verbis, *quod Deus auertat* colligitur contrahentes non ſenſiſſe de huiuſmodi reſtitu-
5 tione, & pactum debet intelligi † iuxta veriſimilem mentem contrahentium, gloſ. *in leg. tale pactum in fin. ff. de pact.*

Non obſtat quod fuit renunciatum lucro quartæ partis, & alij portioni, quæ ex ſtatuto deberetur.
6 Quia renunciatio † intelligitur facta in caſu, quo liberi non ſuperſint, ſecus ſi ſuperſint. Paul. de Monte pic. *dict. conſil.52. num.7.*

ABVLEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 1. Februarij 1593.

ARGVMENTVM.

Regula, quòd Capitulum, Sede vacante non poſſit Beneficia conferre, an habeat locum in collatione neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Regula, quòd Capitulum, Sede vacante non poſſit Beneficia conferre, non procedit, ex Rebuffo, in collatione neceſſaria. Contrarium num.5.*

2 *Poteſtas inſtituendi, & confirmandi, tranſit in Capitulum & num.7.*

3 *Collatio facienda magis idoneo, eſt de iuſtitia, & neceſſaria.*

4 *In collationibus Beneficiorum nunquam ſuccedit Capitulum, Sede vacante, niſi in caſibus à Iure expreſſis.*

5 *Ex Decreto Congregationis Concilij, Capitulum Sede vacante, non ſolum non poteſt conferre Parochiales; ſed neque poteſt conferre in commendam.*

DECISIO XXXII.

Regulæ, quòd Capitulum Sede vacante non poteſt beneficia conferre, *cap.2. ne Sed. vac. c. vnico §. ſi vero eod. tit. in 6.* Gemin. *in cap.1. ſub num.4. de maior. & obed. in 6.* afferebatur limitatio ex Rebuff. *in prax. tit. de deuol. num.85. & in tract. nomin. quæſt. 8. nu.*
1 *30.* vt † non procedat in collatione neceſſaria. Et adducebatur ſimile de poteſtate inſtituendi, & confir-
2 mandi; quæ † tranſit in Capitulum, vti neceſſaria, Abb. *in cap. cum olim, ſub num.2. verſ. ſed, in conſeſ. & inſt. de maior. & obed.* Arch. Gemin, Anchar. Franc. & alij *in cap.1. de inſt. in 6.* Et ex iſta limitatione deducebatur, cùm parochiales ex diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini, *ſeſſ.24. cap.18.* & conſtitutione Sanctæ memoriæ Pij V. ſint conferendæ magis idoneis repet
3 tis, collectam eſſe † de iuſtitia, & neceſſariam, & conſequenter Capitulum Sede vacante potuiſſe conferre, vt denominatis, & graduatis quibus ex Concordantiis beneficia debentur, tradit Rebuff. *in locis citatis*.

His tamen non obſtantibus Domini cenſuerunt collationem factam Nicolao Garſiæ à Capitulo, fuiſſe inualidam. Ratio potiſſima fuit: quia iſte caſus in
4 Iure non reperitur expreſſus; & in † collationibus beneficiorum nunquam Sede vacante ſuccedit Capitulum, niſi in caſibus à iure expreſſis, *capit. illa, ne Sede vacan.* Lambert. *de iur. patron. lib.1. 9. art.2. quæſt. prin. primæ partis primi libri num.2.* Per quam rationem in
5 proprijs terminis, quod Capitulum Sede vacante † non poſſit facere collationem neceſſariam, contra opinionem Rebuffi tenet Io: Coraſ. *in tract. de Sacerd. 1. par. cap.7. ſub num.4. & 5.*

6 Mouebat etiam maximè Dominos declaratio † congregationis Cardinalium Sacri Concil. Tridentin. interpretum, quæ cenſuit Capitulum non ſolùm non poſſe conferre parochiales Sede vacante, ſed neque etiam poſſe conferre in commendam; quod Capitulo erat permiſſum *cap. bonæ*, vbi Abb. *num.14. de appellat. cap. vlt. de ſtat. Monach.* Abb. *in cap. illa num.4. ne Sede vacan. aliquid inou.*

Nec obſtat, opinio Rebuffi: quia Dominis magis placebat opinio contraria: præſertim ſtante reſolutione Congregationis. Nec placebat ſimile de inſtitutione, & confirmation, cùm Capitulum habeat
7 iſtam poteſtatem; quia † hoc eſt in iure expreſſum, Abb. *in dict. cap. illa num.6.* Lamb. *in loco citato, verſic. ſimiliter videmus.*

PLACENTINA VSVRARVM.

Veneris 12. Februarij 1593.

ARGVMENTVM.

Examen teſtium, poſt quadriennium, in quo caſu ſit validum.

SVMMARIVM.

1 *Examen abſque præuia citatione, ad videndum iurare teſtes, eſt nullum.*

2 *Citatio pro certa die ad dandum interrogatoria, non ſanat defectum citationis ad viden. iurare teſtes.*

3 *Quadriennium, in materia examinis teſtium, non currit quando impedimentum prouenit ob moram Iudicis, & propter impedimenta Partis.*

4 *Iudex non poteſt prorogare fatalia: poteſt tamen ea ſuſpendere, & num.6.*

5 *Mora Iudicis propter factum Partis, non debet nocere alteri Parti, quæ non fuit negligens.*

DECISIO XXXIII.

Fvit reſolutum, examen coram Vicario Cremo-
1 nenſi fuiſſe nullum, ex defectu † citationis ad videndum iurare teſtes *leg. ſi quando Cod. de teſtib. cap. 20. eod. tit.*

Hoc placuit Dominis quod fuit facta citatio pro
2 certa die ad dandum interrogatoria. Quia † iſta citatio non ſanat defectum citationis ad videndum iurare teſtes.

Examen verò coram Præpoſito Placentino, Domini cenſuerunt eſſe validum. Quia licet teſtes ſint examinati poſt quadriennium; tamen cùm longe ante lapſum quadriennij Antonia produxerit articulos, & fecerit inſtantiam pro examine teſtium, & Caterina, & litis conſortes ſemper impediuerint admiſſionem, & examen; & iudex, qui propter iſtam oppoſitionem dubitabat, An articuli eſſent admittendi, pluries prorogauerit monitiones factas, cum declaratione, quod interim tempus non curreret: Domini dixerunt, tempore examinis quadriennium
3 non fuiſſe lapſum: quia iſtud † tempus prorogationum eſt ſubducendum cùm impedimentum proue-

nerit

netit ob moram Iudicis,& propter factum partis,&
Antoniæ non poſſit imputari negligentia *auth. ſi appellatione,Cod.de tempore appell.* Andr. Gaill. *pract. obſeru.lib.1.obſer.*141.*num.* 10.
4 Nec mouebat Dominos,quòd † iudex non poteſt
prorogare fatalia,*clem.ſicut, de appell.* Quia hic non
adeſt prorogatio neque ſuſpenſio fatalium, ſed ſolū
iudex prorogauit monitiones,cùm ſuſpenſione temporis,propter exceptiones oppoſitas à Catharina,
5 & difficultatem, quam ipſe habebat: & † mora Iu-
dicis propter factum partis non debet nocere Antoniæ, quæ non fuit negligens *dict.authent. ſi appell.*
Præterea, licet iudex non poſſit prorogare fata-
6 lia,poteſt † tamen ſuſpendere Alex.*conſil.*24.*num.*13.
*lib.*4.Purpur.*conſil.*169. Vant.*in tract.at.de nullit. tit. de nullit. ſent. ex defectu iuriſd.ordin.num.* 127. Præſertim, quando ſuſpenſio fit propter exceptiones oppoſitas ab appellato,Bero. *conſil.*36.*num.*2. *&* 3. *& conſ.*115. *num.*3. *volu.* 3. & propter difficultatem quam habet iudex, Caſtad.*dec.*9.*num.*9. *&* 10. *de appellat.*

TIRASONEN. IVRISDICTIONIS.

Veneris 19. Februarij 1593.

ARGVMENTVM.

Iura extracta ex Archiuio, cuius cuſtodia ſit penes Capitulum, an probent contra Epiſcopum.

SVMMARIVM.

1 *Iura non dicuntur eſſe in forma probanti, quando ſunt extracta ex Archiuio Capituli, contra non ſubditum.*
2 *Vt iura extracta ex Archiuio probent, requiritur quòd cuſtos Archiuij non ſit ſuſpectus.*
3 *Scriptura extracta ex Archiuio, cuius cuſtodia ſit penes Capitulum non probat contra Epiſcopum, cum quo Capitulum litigat.*
4 *Vt iura extracta ex Archiuio probent, debet conſtare, de tempore repoſitionis ante motam litem.*
5 *Scripturis Archiuij, ſi ſint authenticæ, datur fides; non ratione Archiuij, ſed quia ſunt authenticæ.*
6 *Conſuetudinis probatio non releuat, ſi non probetur præcisè in terminis caſus, de quo agitur.*
7 *Ad hoc vt Scripturæ Archiuij probent, debet præcedere citatio ad videndum collationari iura cum originalibus.*

DECISIO XXXIV.

DOmini concorditer cenſuerunt, iura non eſſe in
1 forma probanti: quia ſunt † extracta ex Archi
uio Capituli, Put.*deciſ.*26.*de fid. inſtrum.* & Epiſcopus
non eſt ſubditus Caputaq.*dec.*42.*lib.*1.
Tanto magis, quia eius cuſtodia reſidet penes
2 Capitulum: & inter alia ſubſtantialia, vt iura † ex-
tracta ex Archiuio probent, hoc quoq; eſt neceſſarium, quòd cuſtos non ſit ſuſpectus Ant.Gabr.*in titu. de probat.concluſ.*5.*num.* 18. Quia, vt inquit Cornel. *in conſ.*142.*colu.*3.*volu.* 3. facile poſſet committi fraus, ponendo in eo ſcripturas falſas; vt poſtea ex auctoritate Archiuij ſumerent fidem: Præterquam rationem fuit deciſum *in vna Gadicen. additionis fabricæ* 4.
3 *Maij* 1583.*coram Cardinali Lancellotto*; quòd † ſcriptu-
ra extracta ex Archiuio, cuius cuſtodia erat penes Capitulum, non probabat contra Epiſcopum, cum quo Capitulum litigabat.
4 Addebant etiam Domini, quòd, vt † iura extracta ex
Archiuio ſint in forma probanti, debet conſtare de tempore repoſitionis ante motam litem, Caputaq. *deciſ.*41.*lib.* 1. Quod tempus non percutiunt teſtes: quia lis mota fuit de anno 1513. & licet superuenerit Indultum Leonis de anno 1516. tamen lis poſtea fuit proſequuta, vt ex actis conſtat.
Non obſtat quod in iſto Archiuio ſunt etiam repoſitę ſcripturæ non ſpectantes ad Capitulum: Quia etiam *in dicta cauſa Gadicen. aderant* in Archiuio Capituli ſcripturę pertinentes ad Epiſcopum: & quia cuſtodia erat penes Capitulum, fuit deciſum non probare.
Non obſtat quod duo teſtes deponunt, ſcripturis extractis ex Archiuio fuiſſe adhibitam fidem: Quia vltra quod teſtes ſunt ſingulares, & non deponunt de frequentia actuum, cum in Archiuio adſint etiam ſcripturæ authenticæ, poteſt eſſe quod illæ ſcripturę, de quibus teſtes deponunt; fuerint authenticæ, &
5 ideò fuerit illis adhibita fides; † non ratione Archi-
uij, ſed quia erant authenticæ, Corn. *conſ.*125. *colum.* 2.*verſ.quod autem, vol.* 4.
Pręterea non probatur quod illis fuerit adhibita
6 fides contra non ſubditum: & non † releuat proba-
tio conſuetudinis, quando non probatur præcisè in terminis caſus, de quo agitur Aim, *conſ.*96.*num.*4.
Placuit quoque Dominis aliud caput, quod iura
7 non ſunt in forma probanti: quia † deficit citatio ad
videñ collationari iura cum originalibus, vt fuit reſolutum *in vna Siracuſana quartæ 29. Maij de anno prædicto coram R.P.D.Gypſio.*

ABVLEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 8. Martij 1593.

Vide pro Argumento Deciſionem 32.

SVMMARIVM.

1 *Collatio Parochialium, Sede Epiſcopali vacante, ſpectat ad Papam, non ad Capitulum.*

DECISIO XXXV.

PRopoſui iterum cauſam ſuper eiſdem, & Domini ſteterunt in deciſis: quia ea quæ deducuntur per Nicolaū Garſiā tolluntur ex reſolutione Sacræ Congregationis Cardinalium Concilij Tridentini interpretum, quæ cenſuit, Sede vacante Epiſcopali, collationem Parochialium ſpectare ad Papam, & non ad Capitulum.

PORTVEN. BONORVM.

Veneris 26. Martij 1593.

ARGVMENTVM.

Locatio reſtricta ad ius paſcendi, an ſit excluſiua omnis iuris præter ius paſcendi.

SVMMARIVM.

1 *Verba,* Non aliud habeat, quàm ius paſcendi, *ſunt excluſiua omnis iuris, præter expreſſum.*
2 *Verba,* Prout eſt ſolitum, *ſunt intelligenda cauſatiuè, & non relatiuè.*
3 *Declaratio facta lite pendente, non afficit.*
4 *Exceptio dominij non poteſt opponi à conductore.*

DE-

DECISIO XXXVI.

FVit reſolutum, Eccleſiæ deberi reſponſiones per-
ceptas ex ſuis terris, prout percipitur ex alijs ter
ris, quæ non fuerunt locatæ Corenſibus. Ratio deci-
ſionis fuit: quia in inſtrumento locationis adeſt Ca-
pitulum clarum, quod in 63. rubris terreni, quæ ha-
bet Eccleſia D. Marius conductor non habeat aliud
quàm ius paſcendi. Vnde cum iſta verba, *non aliud*
1 *habeat quam ius paſcendi*, ſint † excluſiua omnis iuris
præter ius paſcendi expreſſum, Tib. Decian. *reſp.* 37.
num. 60. *lib.* 3. non poteſt D. Marius inter 90. rubra
quæ debet locare Vaſallis pro annua reſponſione
vnius ex nouem, connumerare iſta 63. rubra terra-
rum Eccleſiæ, *leg. nam hoc, ff. de cond. indeb. leg. ſi me,*
& titium, ff. ſi cert. petat.

Nec obſtat quod in dicto Capitulo ſubdatur, *pro-*
2 *ut eſt ſolitum*. Quia vltra quod † iſta verba ſunt in-
telligenda cauſatiuè, & non relatiuè; cum verba præ-
cedentia ſint diſpoſitiua, & clara, Bart. *in leg. cum qui*
§. Iulian. ff. de conſt. pecun. Paul. *conſ.* 17. *in* 2. Put. *dec.* 1.
de confirmat. non probatur iſtud ſolitum ad rationem
vnius pro nouem: quia teſtes Archipresbyteri con-
trarium deponunt & etiam ſecundus Teſtis D. Ma-
rij iuxta decimum, & vndecimum interrogatorium.

Non obſtat declaratio Marchioniſſæ: Quia, omiſ-
3 ſa diſputatione ſuper eius validitate, cùm ſit † facta
lite pendente, & in præiudicium Eccleſiæ, fuit dictum
quòd nihil iuris tribuit D. Mario.

Non obſtat quod Eccleſia non habeat dominium
iſtarum terrarum, ſed Dominus Caſtri: Quia cùm
conductor in eis non habeat niſi ſolum ius paſcendi,
4 † non poteſt reſtricare quæſtionem dominij Eccleſiæ
ex perſona Domini.

ROMANA CAMBIORVM.

Veneris 26. Martij 1593.

ARGVMENTVM.

Socius an poſſit ſoluere, vel ordinare quòd ſoluan-
tur debita leuiora ſocietatis, omiſſis grauioribus.

SVMMARIVM.

1 *Socij habent ſolum mandatum ad faciendum ea, quæ ſunt vtilia ſocietati.*

2 *Mandatum ſoluendi, reſtrictum in vno loco, non poteſt extendi ad ſolutionem faciendam in alio loco.*

3 *Dictio*, Prout, *reſtringit mandatum ad tenorem Inſtrumenti, ad quod habet relationem.*

4 *Mandatum ſoluendi debita ex vna cauſa, non extenditur extra illam cauſam. Et num.* 5.

6 *Statutum Vrbis*, De contractibus minorum ſine certa ſolemnitate non valituris, *habet locum vbicunq; directè, vel indirectè remittitur aliquod ius.*

7 *Procurator conſtitutus cum ſolemnitatibus Statutarijs ad faciendum certum actum pro minore, &c. poteſt illum actum facere abſque alia ſolemnitate. Secus, quando eſt conſtitutus, non ad faciendum certum actum, ſed generaliter, & num.* 8.

DECISIO XXXVII.

DVbitaui, An Io: Maria, & Vincentius habentes
facultatem, prout in Inſtrumentis mandato-
rum, potuerint ſoluere vel ordinare Dominis de Ban-
dinis, vt ſoluerent debita extra cauſam Cenſus, omiſ-
ſo debito ex cauſa cenſus. Et Domini diſtinxerunt
dubium propoſitum in tres Difficultates. Prima
fuit, An potuerint ſoluere de iure Communi, circum
ſcriptis mandatis. Secunda, An vigore mandati Io.
Mariæ. Tertia, An vigore mandati Vincentij.

Circa primam Domini reſoluerunt Io. Mariam, &
Vincentium, non potuiſſe ſoluere, neque ordinare
Dominis de Bandinis, quòd in damnum ſocietatis
1 ſoluerent debita leuiora, omiſſo grauiori: quia † ſo-
cij habent ſolum mandatum ad faciendum ea, quæ
ſunt vtilia ſocietati, gloſ. *in leg. nemo ex ſocijs ff. pro ſo-*
cio, & in leg. de pupillo §. ſi plurium, ff. de nou. oper. nun-
ciatur, Rom. *conſ.* 398. *num.* 1. Aim. *conſ.* 129. *num* 1. *&*
conſ. 762. *num.* 28. Tanto magis cum in caſu iſto præ-
cederet conuentio, quòd iſtæ pecuniæ conuerteren-
tur in cauſam Cenſus. Ideo non potuerunt aliqui ex
ſocijs in notabile damnum ſocietatis, ob cambia, &
recambia, illas conuertere in alium vſum, & ordina-
re, quod ſoluerentur extra cauſam cenſus.

Quantum vero ad ſecundam, Domini cenſuerunt
Io: Mariam non habuiſſe ſufficiens mandatum ordi-
nandi Dominis de Bandinis, vt ſoluerent debita ex-
trà cauſam Cenſus. Primo quia mandatum eſt reſtri-
ctum ad Statum, & Ciuitatem Camerini, vbi fuit de-
2 putatus Theſaurarius: & ideò † non potuit in Vrbe,
vbi reſidebant alij ſocij, ordinare Bandinis, quòd pe
cunias ſoluerent extra cauſam Cenſus, Anchar. *conſ.*
232. *num.* 3. *&* 4.

Secundo quia in mandato Io: Maria ex pecunijs
Camerini promiſit ſoluere Camerini, & in ſuo Statu
pecunias in Tabula Cameræ Apoſtolicæ deſcriptas,
& reliquas tranſmittere ad Vrbem conſignandas in
Banco Dominorum de Bandinis; prout in Inſtrumen
to cum Bandinis celebrato continetur. Vnde cum il-
3 la dictio, prout, † reſtringat mandatum ad tenorem
Inſtrumenti celebrati cum Bandinis, ad quod habet
relationem, *leg. edita*, & *ibi* Bart. *num.* 28. & Dec. *num.*
85. *Cod. de edendo*, & Inſtrumentum celebratum cum
Bandinis contineat quod reliquæ pecuniæ debeant
tranſmitti ad Bancum Dominorum de Bandinis, pro
ſoluendo debito ex cauſa Cenſus, non potuit Io: Ma-
4 ria † vigore dicti mandati ſoluere, nec ordinare
Bandinis, vt ex pecunijs tranſmiſſis ſoluerent debi-
tum extra cauſam Cenſus, omiſſo debito Cenſus, Gu
liel. Mayner. *in leg. ſi in duabus num.* 20. *ff. de regu. iur.*

Nõ obſtat quod deſtinatio fuit facta ad fauorem
Dominorum de Bandinis, vt ipſi eſſent magis cau-
ti: Quia non ſolum reſpicit fauorem Dominorum
de Bãdinis, ſed etiam commodum Theſaurariorum;
quoniam pro Cenſu ſoluendo, Bandini poterant ac-
cipere pecunias ad cambia, & recambia; vt in Inſtru
mento fuit conuentum: ſed pro ſoluendis alijs debi-
tis extra cauſam Cenſus, ipſi non poterant accipere
pecunias ad cambium; vt fuit reſolutum: & ideo mul
tum interrerat Theſaurariorum, quod ex pecunijs
tranſmiſſis in primis ſolueretur debitum Cenſus; &
conſequenter, cùm deſtinatio concerneret, etiã fauo
rem theſaurariorum, non potuit Io: Maria ordinare
5 quòd pecuniæ † ſoluerentur in aliam cauſam, neque
Bandini debebant ſequi in hoc eius ordinationes,
cum non haberet ſufficientem facultatem, Anchar.
dict. conſ. 232. *num.* 5.

Non obſtat, quòd non omnes pecuniæ erant de-
ſtina-

Digitized by Google

ſtinatæ ad ſolemnem cenſus, ſed quæ tempore ſolutionis Cenſus fuiſſent repertæ in Banco; vt colligitur ex illis verbis, *tunc extantibus*, & fuit reſolutum *coram bon.mem. D.Bubalo*: Quia ſi pecuniæ tranſmiſſæ ad Bancum in primis erant deſtinatæ pro ſolutione cenſus, à Bandinis non debuerunt conuerti in aliam cauſam; alioquin huiuſmodi deſtinatio redderetur inutilis, ſi Bandini poterant ſibi ex illis pecunijs tranſmiſſis ſatisfacere pro debitis ſolutis extra cauſam Cenſus: &, ſi pecuniæ tempore ſolutionis non extabant in Bāco, hoc euenit facto ipſorum; quia non debebant ſoluere in aliam cauſam.

Quantum autem ad tertiam difficultatem, aliqui ex Dominis dubitabant, An mandatum Vincentij eſſet ſufficiens: quia eis videbatur reſtrictum ad Ciuitatem Camerini: & quia debet intelligi ſecundum naturam, & qualitatem negocij, & conuentiones initas. Sed cęteri Domini contrarium exiſtimabant: quoniam datum eſt Vincentio pleniſſimum, & liberum mandatum, & pleniſſima, & libera adminiſtratio: Ideò non dubitabant Vincentium potuiſſe ordinare Bandinis, vt ſoluerent extra cauſam cenſus.

Sed placuit Dominis caput nullitatis mandati ex
6 defectu ſolemnitatum Statuti, quòd † locum habet vbicumque directè vel indirectè remittitur aliquod ius, Creſc. *dec.* 199. Cotta *dec.* 211.

Non obſtat quod cum D. Verginia eſſet tutrix teſtamentaria, & fuerit ei ſolemniter per iudicem decreta tutela, potuit non adhibita ſolemnitate ſtatuti conſtituere procuratorem ad faciendum contractum ſuper rebus minorum, Federic. de Sen. *conſil.* 210. *cum alijs allegatis*: Quia Domini diſtinguebant
7 duos caſus. Primus eſt, quando procurator fuit † conſtitutus cum decreto iudicis ad faciendum certum actum; in quibus terminis loquuntur Federicus, & alij hic citati: & Domini admittebant abſque aliqua ſolemnitate poſſe illum actum facere. Secun-
8 dus vero caſus eſt, quando fuit † conſtitutus procurator cum decreto, non ad faciendum certum actum, ſed generaliter, vt in caſu iſto: & in hoc caſu in actibus ſubſequentibus requiruntur ſolemnitates, Iaſ. *in leg.* 1. *§. non aquirimus num.* 13. *& 18. ff. de acqu. poſſ.* Tiraq. *de legibus connubial. gloſ.* 5 *nu.* 198. Lamberteng. *de contract. gloſ.* 20. *num.* 4.

CALAGVRITANA DIMIDIARVM PORTIONVM DEL BVRGO.

Lunæ 5. *Aprilis* 1593.

ARGVMENTVM.

Diuerſitas cauſæ, & diuerſitas perſonarum, quomodo probentur. Compulſatio, & citatio partis, quando non ſint neceſſariæ.

SVMMARIVM.

1 *Diuerſitas cauſæ petitionis, & diuerſitas perſonarum, faciunt cauſam eſſe diuerſam, & num.* 3.

2 *Petitiones contrarias, & incompatibiles inter ſe, faciunt reſultare cauſam diuerſam.*

4 *Cauſa non habens connexionem cum altera, non impedit eius cognitionem.*

5 *Compulſatio, & citatio partis, non ſunt neceſſaria, quando Notarius, qui in prima compulſatione fuit rogatus, de ea fidem facit.*

DECISIO XXXVIII.

BEneficiati integri *Eccleſiæ* oppidi del Burgo petebant ſuppreſſionem duarum dimidiarum portionum vacantium: & quòniam filij patrimoniales ſe oppoſuerunt, lis fuit introducta coram Ordinario; qui declarauit non eſſe locum ſuppreſſioni. Ab iſta ſententia Beneficiati appellauerunt ad Metropolitanum: Ordinarius verò proceſſit ad edictorum propoſitionem: *Et inter alios ſe oppoſuerunt* Ioannes, & Nicolaus della Rea, & *Hieronymus de Larinzar*, & Thomas Garrias: ſed Ordinarius Hieronymum, & Thomam inſtituit, & in poſſeſſionem induxit. Ab iſta ſententia Ioannes, & Nicolaus appellauerunt; & Cauſa fuit mihi commiſſa. Et quia pro parte Hieronymi, & Thomæ allegabatur, acta non fuiſſe integrè tranſportata, quia deficiebat proceſſus factus in cauſa ſuppreſſionis, dubitaui, An conſtaret de integra tranſportatione actorum. Quod fuit affirmatiuè reſolutum, cum præſuppoſito, quòd cauſæ ſuppreſſionis, & prouiſionis dimidiarū portionum ſint diuerſę; Et quod conſtet de legitimo mandato Hieronymi, & Thomæ. Ideò dedi dubium ſuper veritate præſuppoſitorum; quod pariter fuit affirmatiuè reſolutum.

Moti fuerunt Domini: Quia diuerſa † eſt cauſa
1 petitionis, & perſonæ etiam ſunt diuerſæ, ideo non poteſt eſſe eadem cauſa, *leg. cum quæritur, cum ſequ. ff. de except. rei iud.* Dec. *conſ.* 96. *ſub num.* 1. Pariſ. *conſ.* 87. *num.* 50. *lib.* 3. Soccin Iun. *conſil.* 181. *num.* 83. *volum.* 2. Nam inter filios patrimoniales, & beneficiatos dubitatur, an ſit locus ſuppreſſioni; Et in iſta quæritur, an Ioannes, & Nicolaus ſint magis habiles Hieronymo, & Thomæ, ad effectum vt iſtis præferri debeant in collatione. Et iſtę pretenſiones ſunt non ſolum
2 diuerſæ, † ſed etiam contrariæ, & incompatibiles inter ſe: quia non poteſt ſtare, quod qui ſunt in poſſeſſione, & defendunt collationem eis factam eſſe validam, dicant illam eſſe ſupprimendam, *leg.* 1. *Cod. de ſent.*

Pariter perſonæ ſunt diuerſæ: quia iſta cauſa prouiſionis dimidiarum portionum agitur inter Ioannē, & Nicolaum ex vna, & Hieronymum, & Thomam ex altera: cauſa vero ſuppreſſionis agitur inter filios patrimoniales ex vna, & beneficiatos ex altera: &
3 ex † diuerſitate perſonarum reſultat diuerſitas cauſæ, *leg. & an eandem ff. de except. rei iud. leg. ſi vnus §. ante omnia ff. de pact.* Soccin. Iun. *dict. conſ.* 181. *num.* 83.

Non obſtat quod cauſa ſuppreſſionis ſit præiudicialis iſti cauſę; & ideo debeat prius terminari. Quia
4 cum iſta cauſa ſuppreſſionis † non habeat connexitatem cum cauſa prouiſionis, non impedit eius cognitionem, Afflict. *dec.* 30. *num.* 2. Bero. *conſ.* 210. *num.* 13. *lib.* 2. Tanto magis quia ex terminatione huius cauſæ non fit præiudicium cauſæ ſuppreſſionis: quia in iſta cauſa quæritur ſolum, qui ſint habiliores, & eius deciſio non affert præiudicium ſuppreſſioni, ſi declarabitur eam eſſe faciendam.

Quantum autem ad ſecundam partem Dubij, ea non habuit difficultatem apud Dominos: Quia Notarius compulſoris, qui in prima compulſatione fuit rogatus de ſubſtitutione procuratoris, de ea fidem
5 facit in ſecunda, & in iſto caſu † non eſt neceſſaria compulſatio, neque citatio partis. Rot. *dec.* 1. *de fid. inſtrum. in nou.*

EGI-

Digitized by Google

EGITANEN. ARCHIDIACONATVS.

Lunæ 5. Aprilis 1593.

ARGVMENTVM.

Gratiæ iuſtificatio probatur ex multis, vt hic.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio probat contra confitentem.*
2 *Beneficium requirens perſonalem reſidentiam, vacare dicitur per aſſecutionem alterius Beneficij, perſonalem reſidentiam ſimiliter requirentis.*
3 *Valor Beneficij probatur per teſtes de publica voce, & fama.*

DECISIO XXXIX.

FVit reſolutum, gratiam D. Michaelis eſſe iuſtificatam. Nam primu fuit narratum, Aluarum, qui obtinebat hunc Archidiaconatum, fuiſſe aſſecutum Parochialem de Penello; quod bene probatur ex teſtibus ſuper ſecundo; quorum duo deponunt de publica voce, & fama, reliqui vero de auditu à pluribus, & ex literis diuerſorum.

Concurrit etiam confeſſio ipſius Aluari in literis
ſcriptis ad Michaelem, in quibus fatetur aſſecutionem huius Parochialis, poſtea quam habuit Archidiaconatum: licet aſſerat quòd poterat vtrunq; retinere, quia non ſunt incompatibilia. Sed in hoc ei non eſt credendum: quia hoc pendet ex Iuris diſpo-
1 ſitione: & iſta † confeſſio probat contra ipſum, Put.
deciſ. 5 a. *lib.* 2. & in his terminis fuit dictum *in cauſa Toletana Capellaniæ de Zaraias* 10. *Iunij* 1587. & 13. *Maij* 1589. *coram R.P.D. Mantica.*

Secundo fuit narratum, Archidiaconatum vacare
2 per aſſecutionem Parochialis: & iſta vacatio † non
recipit dubitationem, quia vtrunque beneficium requirit perſonalem reſidentiam, ex Sacro Concil. Tridentino *cap.* 12. §. *preterea ſeſſ.* 24. & *cap.* 4. *ſeſſ.* 7. & fuit pluries reſolutum à Sacra Congregatione Cardinalium eiuſdem concilij interpretum.

Tertio fuit narratum; Michaelem eſſe presbyterum Portugallenſem: quod ex communi reputatione probatur per teſtes ſuper ſexto.

Quarto fuit narratum, quod valor trium obtentorum non excedit ducatos ducentos de Camera;
3 quod † probatur per teſtes ſuper quinto de publica
voce, & fama.

Quintò, quòd valor Archidiaconatus non excedat 300. ducatos de Camera, vt fuit dictum, probatur ex duobus etiam teſtibus de publica voce, & fama ſuper quarto, & alio teſte ex literis Aluari.

Sextò, quod iſte Archidiaconatus ſit dignitas, ſed non maior poſt pontificalem, vt fuit dictum, probatur etiam ex teſtibus ſuper tertio.

BONONIEN. PENSIONIS.

Lunæ 17. Maij 1593.

ARGVMENTVM.

Narrata in reſeruatione penſionis, quando præſumantur iuſtificata.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſionarius penſionarij poteſt agere executiue pro terminis decurſis, ſicut ipſemet penſionarius.*
2 *Trãslatario datur clauſula, ſine retardatione ſolutionis penſionis, etiamſi non exegerit, quando transferens fuit in quaſi poſſeſſione exigendi.*
3 *Non debet magis grauari translatarius, quàm transferẽs, ſi viueret.*
4 *Narrata in reſeruatione penſionis præſumuntur iuſtificata ex lapſu temporis.*
5 *Penſionarius, ſtante reſeruatione multi temporis, & exactione de præſenti, præſumitur quòd penſionem ſemper exegerit.*
6 *Petitio ſolorum terminorum currentium facit præſumere ſolutionem integram omnium terminorum præcedentium.*
7 *Narratiua*, Ne ex ceſſione nimium diſpendium patiaris, *ſufficienter iuſtificatur, quando conſtat de dimiſſione penſionis.*
8 *Tranſlatio intelligitur facta cum ſuis qualitatibus.*

DECISIO XL.

FVit reſolutum ceſſionario, & translatarijs concedendam eſſe executionem contra collegium Môtis Alti Abbatiæ poſſeſſorem.

Quãtum ad ceſſionarium, ratio Dominorum fuit:
1 quòd † ſicut bon. me. D. Riſius poterat agere executiuè pro terminis decurſis, cum eſſet in quaſi poſſeſſione exigendi, ita & eius ceſſionarius Rom. *conſ.* 38. *nu.* 1. Pariſ. *conſ.* 107. *num.* 90. *lib.* 3. Bero. *conſ.* 187. *nu.* 29. *lib.* 1.

Quãntum autem ad translatarios, moti fuerunt
2 Domini: quia quando transferens † fuit in quaſi poſ-
ſeſſione exigendi, translatarijs, etiam quod non exegerint, datur clauſula, ſine retardatione ſolutionis penſionis Antonius Auguſtinus *in Epit. de penſion. in tit. de translat. penſ. verſ. clauſula ſine retardatione.* Et vi-
3 debatur eis inconueniens, quòd magis † debeant gra-
uari translatarij, qui ſunt omnium rerum ſuorum Anteceſſorum ignari, quàm transferens, ſi viueret *reg. qui in alterius, de regul. iur. in* 6. Simonet. *dec.* 85. Achil. *dec.* 374.

Addebant etiam, quòd bon. mem. D. Riſius exegit iſtam penſionem per ſpacium 35. Annorum: ideò
4 † ex curſu tanti temporis narrata in reſeruatione
præſumuntur iuſtificata, vt fuit reſolutum *in cauſa Lucana Decanatus coram S. D. Noſtro, in cauſa portugalen. Parochialis: coram R. P. D. Orano, & in cauſa Romana domus* 11. *Maij de anno preterito, coram me.*

Et licèt non oſtendatur iſta ſolutio continuata
per ſpacium tanti temporis; tamen, ſtante reſeruatione penſionis de anno 1555. & exactione de præ-
5 ſenti, † præſumitur quòd eam ſemper exegerit, Al-
ciat. *de præſumpt. reg.* 2. *præſumpt.* 21. *num.* 15. *verſ. limitatur* 7. Præſertim, quia ſi non fuiſſet facta ſolutio in-
6 tegra † omnium terminorum præcedentium, D. Ri-
ſius non petijſſet ſolum terminos currentes *leg. cum de indebito ff. de probat.*

Non obſtat quod ſtante narratiua, *Ne ex ceſſione nimium diſpendium patiaris*, eſt neceſſaria iuſtificatio.
7 Quia ſufficit † ad iſtum effectum quòd conſtet de di-
miſſione penſionis, Gan bat. *in tract. de off. & poteſtate, lib.* 6. *tit. de penſ. num.* 150. *cum ſeqq.* vbi affirmat ita Rotam conſueuiſſe iudicare.

Non obſtat quod hæc eſt noua pẽſio, & ideò quaſi poſſeſſio non ſit continuata, cùm ſit res diuerſa, &

alia

8 alia perſona: Quia tranſlatio † intelligitur facta
cum ſuis qualitatibus *l. Tranſlatio, & le. Caio, ff. adim. leg.* & fuit dictum *in cauſa Aſculana Penſionis coram R. P. D. Pamphylio*. Ideo tranſlatarij debent vti eodem iure, & priuilegio, nec debent in plus grauari quàm eſſet grauatus transferens, &c.

SALAMANTINA PENSIONIS.

Lunæ 17. Maij 1593.

ARGVMENTVM.

Agitur de Titulari obligatio in forma Cameræ ad ſolutionem penſionis, habita, vel non habita poſſeſſione Beneficij.

SVMMARIVM.

1 *Obligatus in forma Cameræ ſoluere penſionem, habita, vel non habita poſſeſſione, ſi non doceat ſe feciſſe diligentiam pro aſſequenda poſſeſſione, non excuſatur à ſolutione penſionis.*

2 *Prouiſus à Capitulo non poteſt agnoſcere bonam fidem contra prouiſum à Papa, niſi probetur concludenter facultas Capituli conferendi, & quòd vacatio obtigerit in turno Capituli.*

DECISIO XLI.

FVit reſolutum, inhibitionem eſſe moderandam, & penſionem ſoluendam, donec conſtet de non
1 iure Antonij. Ratio deciſionis fuit: quia ſe † obligauit in forma Cameræ ſoluere penſionem, habita, vel non habita poſſeſſione, & cùm non doceat, ſe feciſſe aliquam diligentiam pro aſſequenda poſſeſſione huius dimidię portionis, non poteſt excuſari à ſolutione penſionis; vt fuit pluries reſolutum.

Nec placuit Dominis, quòd cùm pręcederet prouiſio Capituli ordinarij collatoris, Antonius, qui fuit prouiſus à Sancta memor. Gregorio XIV. de iſta dimidia portione, vti reſeruata per regulam, quia nõ fuerat antea diſpoſitum, potuit agnoſcere bonam fidem Lap. *alleg.* 120. Put. *dec.* 178. *lib.* 3. Quia non pro-
2 batur † concludenter facultas Capituli conferendi, & quòd iſta vocatio obtigerit in eius turno: ideò non poteſt agnoſcere bonam fidem Achil. *dec. vnica de euiction.*

AVXIMANA IVRISPATRONATVS.

Veneris 28. Maij 1593.

ARGVMENTVM.

Probatur in caſu Deciſionis, non conſtare de Iurepatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Præſentationes, ſi non ſint antiquiſſimæ, non inducunt præſumptionẽ Iuriſpatronatus ex fundatione, & dotatione.*

2 *Concilium Tridentinum ſuſtulit Patronatus, quorum titulus non probatur ex fundatione, & dotatione, per multiplicatas antiquiſſimas pręſentationes.*

3 *Et hoc Decretum Concilij habet locum, tam in petitorio, quàm in poſſeſſorio.*

DECISIO XLII.

DOmini concorditer cenſuerunt, non conſtare de iure patronatus. Quia pręſentationes, cùm
1 † non ſint antiquiſſimæ, non inducunt pręſumptionem iuris patronatus ex dotatione, & fundatione Ant. Aug. *in tit. de iur. patron. ex fundatione, & dotatio-*
2 *ne cum alijs allegatis*. Et Sacrum † Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 25. *cap.* 9. ſuſtulit patronatus, quorum titulus non probatur ex fundatione vel dotatione, per authenticum documentum, vel per multiplicatas antiquiſſimas pręſentationes, aut alias iuxta iuris communis diſpoſitionem. Quod Decretum Congregatio Cardinalium concilij interpretum decla-
3 rauit locum habere † tam in petitorio, quàm in poſſeſſorio. Ideò Domini dixerunt ſententiam A. C. eſſe infirmandam, & eſſe confirmandam ſententiam Vicarij, qui declarauit beneficium eſſe liberum, & non conſtare de iure patronatus.

GERVNDEN. FONTIS.

Lunæ 14. Iunij 1593.

ARGVMENTVM.

Aquæ diuerſitas ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Aquæ diuerſitas probatur ex diuerſitate loci: & ex diuerſo tranſitu, & num. 2.*

3 *Poſitiones poſſunt reuocari, quando conſtat de errore: & præſertim, ſi datæ ſint à procuratore.*

DECISIO XLIII.

DOmini cenſuerunt, aquam eſſe diuerſam, ſed compræhendi in priuilegio.

Diuerſitatem autem aquæ deducebant ex duabus potiſſimum rationibus: quarum prima fuit, quòd aqua Indulti ſumit initium à Monte Sancti Michaelis; hæc vero, quàm prætendit Capitulum, ducitur à Monte Caluario; vt probatur ex depoſitionibus teſtium hic examinatorum, quibus adminiculum faciunt alij teſtes examinati de anno 1527. & ex verifi-
1 catione plantæ. Vnde † ex iſta diuerſitate loci probatur diuerſitas aquæ, Ang. & alij *in leg. ſi quis fundi vocabulo, ff. de leg.* 1. Hieron. de Mont. *de fin capit.* 22. *num.* 1.

Alia ratio Dominorum fuit quod iſta aqua, quam
2 prętendit Capitulum, non † tranſit ſupra vel infra riuum Gallicantis, ſicut tranſit aqua indulti: ideò non poteſt eſſe eadem aqua, *leg. forma, de cenſib.* Socc. *conſ.* 89. *num.* 1 *lib.* 1.

Non obſtat, quòd ex poſitionibus Capituli probatur, quòd iſta aqua ab immemorabili tempore per-
3 cipiebatur in Monte Caluario. Quia, cum † conſtet de errore, iſtæ poſitiones potuerunt reuocari, Rim. Sen. *conſ.* 372. *lib.* 2. Præſertim cum fuerint datæ à procuratore, Rot. *deciſ.* 32. *de teſtibus in antiq. &c.*

Præterea, teſtes ſuper poſitionibus examinatos Epiſcopus impugnauit: ideo neq; in poſitionibus neque in teſtibus poteſt ſe fundare, *cap. cum olim, de cenſibus, cap. ex eo, de reg. iur. in 6.*

Sed cum Priuilegium non ſit reſtrictum ad certam aquam, in ſpecie Domini exiſtimarunt iſtam aquam, licèt ſit diuerſa, in eo compræhendi: quia verba ſunt generalia, & valde ampla, & tribuunt facultatem immiſcendi, & aggregandi quaſcunque aquas.

ROMANA CASALIS,

Veneris 18. Iunij 1593.

ARGVMENTVM.

Aditio hæreditatis, ex quibus actibus pręſumatur.

SVMMARIVM.

1 *Hæres quis probatur eſſe, ex poſſeſſione bonorum defuncti: & ex perceptione fructuum, & nu. 2. Etiamſi eſſet creditor, & num. 5.*
3 *Item, ex communi reputatione, & de auditu ab ipſomet hærede.*
4 *Creditor pręſumitur ſibi ſatisfeciſſe de ſuo credito in vita defuncti, ſi eius bona adminiſtrabat.*
6 *Fideicommiſſarius non poteſt propria auctoritate ingredi poſſeſſionem.*
7 *Capiens poſſeſſionem propria auctoritate, non Iudicis, pręſumitur poſſidere, & exigere vti hæres.*

DECISIO XLIV.

DOmini dixerunt conſtare, quòd D. Marius fuit
1 hæres D. Iacobi: Quia † poſſedit eius bona,
Bartol. *in leg. pro hærede, in princ. ff. de acquir. hæred.* &
2 fructus † exegit, *leg. pro hærede, §. Papienſis ff. de acqu. hæredit.*
Accedunt depoſitiones duorum teſtium: quorum
3 vnus deponit † de communi reputatione; & alius de
auditu ab ipſo Mario, quòd remanſerat hæres Troili, Bartol. *in leg. ſi filius famil. num. 2. ff. de tut.* R. P. D.
Mantica, *de coniecturis vlt. vol. lib. 12. tit. 11. num. 75.*
Non obſtat, quod cum D. Marius eſſet creditor
Troili, exegit vti creditor, & non vti hæres: Quia vl-
4 tra quod D. Marius † præſumitur ſibi ſatisfeciſſe de
ſuo credito in vita Troili, cuius bona adminiſtrabat,
5 Aim *conſ. 129. num. 5.* etiam quod eſſet creditor, ex †
iſta exactione inducitur aditio, Put. *deciſ. 447. lib. 1.*
Præſertim cum eius creditum, non fuerit canonizatum
per ſententiam, vt bene deducunt informantes.
Non obſtat quod cum D. Marius potuerit poſſidere,
& exigere vti fideicommiſſarius, ex iſta poſſeſſione,
& exactione non inducitur aditio. Quia fidei-
6 commiſſarius non poteſt † propria auctoritate ingre
di poſſeſſionem, Put. *deciſ. 3. de teſtam.* Ant. Auguſt. *in tit. de teſtam.* Vnde cùm D. Marius non cęperit poſſeſ-
7 ſionẽ auctoritate Iudicis, præſumitur † poſſediſſe, &
exegiſſe vti hæres, & nõ vti fideicommiſſarius Rom.
conſ. 247. Tanto magis, cùm hic concurrant adminicula,
quod fuit hæres Troili.

FIRMANA PENSIONIS.

Lunæ 21. Iunij 1593.

ARGVMENTVM.

Penſiones quando, contra ſtilum, non cenſeantur extinctæ per promotionem ad Epiſcopatum.

SVMMARIVM.

1 *Penſiones, ſecundùm Ius commune, ſunt compatibiles cum Epiſcopatu.*
2 *Penſiones, de ſtilo Curiæ, extinguuntur per promotionem ad Epiſcopatum. Intellige vt num. 3. & 9.*
4 *Titularis non habet ius, niſi extincta penſione.*
5 *Subreptio ceſſat, quando gratia non eſt noua, neque præiudicialis titulari.*
6 *Retentio conceſſa poſt promotionem, non facta mentione Iuriſpatronatus laicorum, an ſit ſubreptitia.*
7 *Papa, concedendo retentionem penſionis, vult pręiudicare titularibus, eis auferendo iſtud lucrum.*
8 *Ad inducendam vacationem Beneficij, debent concurrere adeptio poſſeſſionis, & conſecratio, vel lapſus trium menſium ad conſecrationem præſtitutorum.*

DECISIO XLV.

DOmini cenſuerunt, penſionem non fuiſſe extinctam
per promotionem D. Vincentij ad Epiſcopatum,
& conſequenter ex iſto capite ſententiam
A. C. non poſſe ſubſtineri.
Fundamentum Dominorum fuit, quòd in promotione
ad Epiſcopatum, ei fuit conceſſa retentio omnium
compatibilium: per quam fuit ſublatum obſtaculum
ſtili, & res redacta ad diſpoſitionem iuris cõ-
1 munis, ſecundum quam † penſiones ſunt compatibiles
cum Epiſcopatu, Gulielm. de Mont. Laud. *in clem. 1. §. ead. in verſ. 4. quid ſi penſionarius*, & *ibi* Card. *num. 5. de ſupplend. neglig. prælat.* Imol. *in clem. gratiæ num. 20. de reſcript.* Caccialup. *de penſion. quæſt. 15.*
Non obſtat quod cum retentio ſit noua gratia,
2 quia † penſiones *de ſtilo* extinguuntur per promotionem,
Gig. *de penſ. quæſt. 56.* & in ea non ſit facta mentio
quod penſio conſiſtebat in diſtributionibus quotidianis,
ſit ſubreptitia. Quoniam reſpondebant
3 Domini, quòd quando † Papa dat retentionem eodem
contextu cum promotione ad Epiſcopatum,
non facit nouam gratiam, quia non eſt conceſſa retentio
poſt vacationem, Iaſ. *in leg. vltima ſub num. 5. ff. quod quiſq. iur.* Sed tantum remouet obſtaculum,
quod impedit quominus penſionarius poſſit donec
viuat retinere penſionem: & iſta remotio obſtaculi
4 ante extinctionem non affert præiudicium titulari, †
qui non habet ius niſi extincta penſione Lambertin.
de iur. patron. 3. par. 2. lib. quæſt. 9. art. 19. circa fin. pagin. 372. Staphil. *de litter. grat. & iuſt. tit. de modo, & for-*
5 *ma impetr. verſ. 4. & vlt. pro nunc.* Vnde cùm † iſta gratia
non ſit noua neque præiudicialis titulari, ceſſat
ſubreptio. Et in hoc placuit Dominis dictum Felin.
in tract. quando litera Apoſtolica in 5. limit. verſ. conſidera duos caſus, quem ſequitur Lambertin. *in loco cit.*
Et licet retentionem prioratus cõceſſam poſt promotionem,
non facta mentione de iurepatronatus
Laicorum, ſubreptitiam exiſtimauerit olim maior
pars Dominorum, vt refert Ægid. *in dec. 752.* Tamen
6 † ipſe tenuit contrariam, & eiuſdem opinionis fuit
Collector deciſionum *in deciſ. 21. de prębend. in nouiſs.*
quæ eſt in eodem caſu. Et iſtam opinionem quando
retentio eſt conceſſa ante vacationem, ſequuntur, Felinus,
Lambert. & Staphil.
Pręterea, in ea ſpecie retentio fuit conceſſa poſt
promotionem, & Papa ignorauit præiudicium Patronorum,
quod erat de præſenti. Et in caſu iſto vtrumque
ceſſat, quia retentio eſt conceſſa eodem
7 contextu cùm promotione. Et Papa † concedendo
retentionem voluit præiudicare titularibus, eis auferendo
iſtud lucrum, Caſſad. *deciſ. 1. de priuileg.*
8 Vnus etiam ex Dominis conſiderabat, quòd ad †
inducendam vacationem beneficiorum, & penſionum,
duo debent concurrere, adeptio poſſeſſionis,
& conſecratio vel lapſus trium menſium ad conſe-

cra-

crationem præſtitutorum Innoc.*in cap.cum in cunctis, num.*4.Abb.*in dict.cap.§. cùm vero num. 6. de elect.* Et ita dicebat ſuiſſe deciſum *in vna Panormitana beneficiorum 9. Iunij* 1548. *coram Acorambono , & in vna Veglen. Penſionis coram R.P.D.Decano.* Et *in vna Toletana ſcholaſtriæ* 22. *Iunij preteriti coram R.P.D.Orano* :
in quibus fuit dictum,contrariam opinionem gloſſæ
in dict.§.cum vero,quam multi ſequuntur;& inter re-
9 centiores Gigas.*dict.quæſt.* 56. & ſtilum † curiæ poſſe
ſolum habere locum quando in promotione Papa
decernit beneficia, & penſiones vacare, iuxta Deciſ.
Caſſad. 2. *de conſtit.* Vnde cum Epiſcopo ante adeptionem poſſeſſionis,conſecrationem, & lapſum triũ menſium, & ſic ante extinctionem penſionis fuerit conceſſa retentio, ceſſant ferè omnia deducta per informantes pro Leandro : quia ſi non datur extinctio præcedens, retentio non eſt noua gratia , non poteſt impugnari vti ſubreptitia , neque erat neceſſaria derogatio reg. de non tollendo iure quæſito .

TARVISINA PLEBIS DE MELDVLO.

Lunæ 21. Iunij 1593.

ARGVMENTVM.

Vnio in quo caſu ſit inualida,etiam facta à Papa.

SVMMARIVM.

1 *Vnio eſt inualida , ſi in eius literis non eſt facta ſpecialis mentio iuris tertij .*
2 *Caßadori Deciſ.* 1. de priuileg.*declaratur .*
3 *Papa præſumitur habere ſcientiam eorum,quæ competunt de iure : non autem ex priuilegio ſpeciali.*
4 *Clauſula ,* Quorum tenores *, non operetur vt in literis Apoſtolicis poſſit extendi totus tenor , cum derogatione expreſſa.*

DECIISO XLVI.

DOmini concorditer cenſuerunt , vnionem eſſe inualidam: Quia in Statuto Eccleſiæ Taruiſinæ de anno 1342.quod fuit factum cum pręſentia,& conſenſu Epiſcopi Taruiſij , & poſtea Apoſtolica auctoritate confirmatum, expreſsè diſponitur,iſtam Parochialem ſpectare,& pertinere ad collationem , & diſpoſitionem Capituli : per quod Statutum fuit reſolutum , ius conferendi iſtam Parochialem ſpectare ad Capitulum.
1 Vnde , cum † de hoc iure Capituli in litteris vnio-
nis non ſit facta mentio ſpecialis,vnio eſt inualida , Abb.*conſ.*101.*num.*4.*&* 7.*par.*1. Rebuff. *in 3.par.ſing. in clauſula cum derogatione Statutorum,num.*20. *& in tit. de renon.gloſ.*11.*num.*6.

Non obſtat quòd vnio non poteſt dici inualida ,
quia Papa vniendo ſciebat collationem huius Paro-
chialis ad aliquem pertinere,Caſſad. *dec.* 1. *de priuil.*
Quoniam, vt fuit dictum *in cauſa Toletana annatarum*
2 23.*Ianuarij* 1589.*coram R.P.D.Orano*, Deciſio † Caſ-
3 ſadori procedit in his,quæ competunt de iure , † cu-
ius Papa præſumitur habere ſcientiam,& non in pri-
uilegio ſpeciali,cuius in Papa præſumitur ignorãtia,
niſi de illo fecerit mentionem .

Non obſtat quod propter prægnãtiam clauſurarũ
derogatoriarum appoſitarum in ſupplicatione , &
clauſulam, *Quorum tenores*, in literis poſſit extendi to-
4 tus tenor Statuti cum derogatione expreſſa . Quia †

Domini Abbreuiatores de maiori Præſidentia conſulti à me de ordinatione Dominorum ad inſtãtiam fratrum, contrarium reſponderunt , & eorum rationes placuerunt Dominis .

TIBVRTINA BENEFICII.

Lunæ 28. Iunij 1593.

ARGVMENTVM.

Quando quis prętendit ius conferendi ad ſe pertinere;interim ,donec hoc probetur , prouiſus ab Ordinario eſt præferendus .

SVMMARIVM.

1 *Collatio effectuata conſtituit collatorem in quaſi poſſeſſione conferendi .*

DECISIO XLVII.

DVbitaui,An probetur ſufficienter, collationem beneficij,de quo agitur, pertinere ad Abbatem Farſenſem . Effectus autem huius dubij erat , An Torquatus Vitorius prouiſus ab Abbate deberet pręferri Fabio Blaſio prouiſo ab Ordinario . Quod dubium fuerat aliàs propoſitum à bon.mem.D.de Rubeis, & negatiue reſolutum . In qua reſolutione Domini etiam in iſta poſitione concorditer perſtiterunt .

Principale fundamentum fuit : quia vltima colla-
1 tio fuit facta ab Ordinario cuius † effectuatio non
poteſt controuerti;cum per obitum eius, cui fuit fa-
cta collatio, Torquatus impetrauerit. Old. *conſ.* 229. de qua etiam depouit 5. teſtis iuxta 13. Vnde cum per iſtum vltimum ſtatum Ordinarius fuerit conſtitutus in quaſi poſſeſſione conferendi,gloſ. *in cap.cum Eccleſia Sutrina*,& *ibi* Ripa,*num.*90.*de cauſ.poſſ.& propr.* Put. *dec.*192.*num.*1.*lib.*1.ſequitur quòd Fabius ab eo prouiſus ſit præferendus Torquato,*cap.conſultationibus de iur. patr.* & conſequenter non probatur ſufficienter pertinentia collationis ad Abbatem.

Non obſtat quòd prouiſus ab Ordinario de anno 1550. fuerit poſtea de anno 1567.deputatus Capellanus à procuratore conſtituto à Vicario Abbatis. Quia vltra quod non conſtat de facultatibus Vicarij,iſta deputatio in Capellanum non habuit effectũ, cum prouiſus continuauerit vti rector ; vt probatur ex teſtibus,& confeſſione Torquati , qui impetrauit per obitum Auguſtini vltimi rectoris.

Enunciatiuis bullarum Innocentij, & Vrbani , depoſitionibus teſtium , & collationi factæ per Cardinalem Vrſinum , placuerunt Dominis reſponſiones datæ per informantes pro D. Fabio .

Pręterea fuit reſponſum , quòd ex eis non probatur ſaltim ita clare ius conferendi ſpectare ad Abbatem,quin interim ſtante vltimo ſtatu collationis Ordinarij, prouiſus ab eo ſit pręferendus, *dict. cap. conſultationibus* .

Non obſtant Deciſiones quæ allegantur ; quia in eis non aderat vltimus ſtatus pacificus ad fauorem Ordinarij .

Digitized by Google

TIRASONEN. IVRISDICTIONIS DE TVDELA,

Lunæ 5. Iulij 1593.

ARGVMENTVM.

Decanus, & Capitulũ Tiraſonenſe, an ſint exempti à iuriſdictione Epiſcopi; & priuatiuè quoad ipſum eis competat iuriſdictio ordinaria.

SVMMARIVM.

1 *Bulla confirmationis in modum nouæ conceſſionis, non eget alia iuſtificatione.*
2 *Exemptio non probatur ex receptione in protectionem.*
3 *Legatus de Latere non poteſt eximere à iuriſdictione Epiſcopi.*
4 *Exemptio Capituli ab Ordinario, non infert quòd ſit illi adempta iuriſdictio Ordinaria in non exemptos.*
5 *Ordinarij, ex diſpoſitione Concilij Tridentini, poſſunt viſitare, corrigere, & punire exemptos, quacunque conſuetudine, &c. non obſtante. Declara vt num.* ■.
6 *Priuilegium vſus Mitræ, & Baculi datur in honorem Eccleſiarum, & non in amplitudinem iuriſdictionis.*
7 *Sententia plures defectus patiens, non coadiuuatur antiquitate temporis.*
8 *Sententia lata propter falſam cauſam, eſt notoriè iniuſta.*
9 *Immemorabile tempus non eſt, cuius datur initium.*
10 *Immemorabilis ceſſat, quando dantur actus contrarij.*
11 *Sententia, quæ non habuit effectum, non habetur in conſideratione.*
12 *Sententia lata in petitorio abſorbet poſſeſſorium.*
13 *Laudum non attenditur, quando conſtat de contrario vſu.*
14 *Laudum in re Eccleſiæ, ſi non ſit confirmatam à Papa, non tranſit ad ſucceſſores.*
15 *Vicarij confeſſio ſine mandato ſpeciali, non præiudicat Epiſcopo.*
17 *Diœceſis eſt territorium Epiſcopi.*

DECISIO XLVIII.

IN iſta cauſa fuerat reſolutum, iura pro parte Decani producta non eſſe in forma probanti: & quia petebantur a me literæ compulſoriales pro illis formiter extrahendis, volui prius videre de releuantia. Ideo dedi dubium, An iura producta pro parte Decani releuent in caſu, de quo agitur. Effectus autem huius Dubij eſt, An ex illis iuribus probetur, Decanum, & Capitulum eſſe exemptos à iuriſdictione Epiſcopi, & iuriſdictionem ordinariam eis competere priuatiue ad Epiſcopum, vt prætendunt. Et pro parte Decani plura deducuntur.

Et primo bulla Cardinalis Sancti Angeli Legati de latere de anno 1193. in qua recipiuntur Decanus, & Eccleſia, ſua ac illius bona, ſub Beati Petri, & ſua protectione, & confirmatur libertas, & conſuetudo, quam dicta Eccleſia hactenus habuit.

Secundò adducitur Bulla Innocentij Tertij, in qua ſuſcipitur perſona Decani cum omnibus bonis, quæ poſſidebat, aut in futurum poſſideret, in ſua protectione, & ſpecialiter prioratus Tudellanus.

Tertio adducitur Bulla Alexandri Quarti, in qua ad inſtantiam Regis Nauarræ conceſſit Decano, vti Prælato, dictæ Eccleſiæ vſum Mitræ, & Anuli Paſtoralis.

Quarto adducitur ſententia lata de anno 1311. in qua declaratur, cognitionem omnium cauſarum, exceptis matrimonialibus, & vſurarijs, ſpectare ad Decanum, & in illa quaſi poſſeſſione fuiſſe à tempore immemorabili.

Quinto adducitur laudum latum de anno 1370. ab Epiſcopo Pampilonenſ. in quo declaratur, quòd Epiſcopus Tiraſonenſis ſolus poſſit viſitare perſonam Decani, vel eius Vicarij, & quod poſſit procedere in cauſis matrimonialibus, & vſurarijs: Decanus vero, tam ante quàm poſt viſitationem Epiſcopi, poſſit viſitare ſolus dictam Eccleſiam, & perſonas.

Sexto adducitur proteſtatio de anno 1338. in qua Vicarius Epiſcopi narrat, quod à creatione facta per Decanum trium Portionariorum, abſque conſenſu Canonicorum, Canonici ad Epiſcopum appellauerunt; à quo ipſe Vicarius fuit deputatus Iudex, & cum eſſent examinandi quidam teſtes infirmi, & valetudinarij exiſtentes in Ciuitate Tudelæ, acceſſit ad examinandum: ſed quod per iſtud examen non intendebat facere præiudicium iuriſdictioni Decani; quia erat iuſtum quod poſteaquam cauſa erat deuoluta per appellationem ad Epiſcopum, & lis vertebatur inter Decanum, & Canonicos, quod Epiſcopus, & non Decanus, illam cognoſceret: & proteſtatus fuit de impedimento ſibi illato in recipiendis dictis teſtibus. Ex qua proteſtatione deducitur effectuatio ſententiæ, & quaſi poſſeſſio Decani: quia Vicarius Iudex deputatus non potuit teſtes examinare; & reſultat confeſſio quod iuriſdictio erat Decani in prima inſtantia.

Septimo adducitur edictum generale per Decanum, vti Ordinarium, & quoſdam Inquiſitores generales hæreticæ prauitatis ad inſtantiam Procuratoris Sancti Officij.

Octauo adducitur Bulla Iulij Secundi, in qua Pontifex confirmat exemptiones, & priuilegia Decani, & Capituli; & propter maiori cautela illa de nouo conceſſit; additis etiam quibuſdam nouis priuilegijs: & iſtam Bullam dicitur non egere iuſtificatione; quia Papa de nouo conceſſit, vt fuit reſolutum *coram bon. mem. Lauret. in cauſa Caurien. Iuriſdictionis.*

Nono adducitur Bulla Leonis Decimi, in qua Epiſcopus ſupplicauit Papæ, vt priuilegium Iulij Secundi, quoad per ipſum nouiter conceſſa, reuocaret; remanentibus antiquis priuilegijs in ſuo robore: Papa vero quod quædam tantum nouiter conceſſa moderatus fuit: ideo remanent firma Priuilegia Iulij Secundi, præterquam quo ad reuocata per Leonem.

Decimo adducuntur literæ ſubſidiales emanatæ ab Epiſcopo, in quibus petit à Decano, vt, ſi ei placet, dignetur illas exequi; ex quo perſonæ ibi expreſſæ acceſſerunt ad habitandum in iuriſdictione ipſius Decani. Et è contra adducuntur literæ Decani Epiſcopo directæ pro executione ſententiarum per ipſum Decanum latarum; quas literas Epiſcopus executus fuit.

Vndecimo adducuntur articuli, & commiſſiones de anno 1454. in quibus Epiſcopus fatetur quod ipſe, & ſui prædeceſſores non potuerunt per multa tempora ante iuriſdictionem exercere in dicta Ciuitate Tudelæ: & licet addat, hoc eueniſſe propter bella, tamen ex teſtibus hoc probatur eſſe falſum.

Duodecimo, & vltimo adducitur quædam inhibitio facta Decano de anno 1520. ad inſtantiam Epiſcopi; in qua inhibetur, ne Decanus cognoſcat de

caufis

Digitized by Google

cauſis matrimonialibus, & vſurarijs; & iſta inhibitio arguit effectuationem ſententiæ; quia in illa reſeruatur cognitio Epiſcopi in iſtis duobus caſibus tantum, ſed his omnibus maturè conſideratis, Domini cenſuerunt non releuare: & ad ea ſigillatim, prout infra, reſponderunt.

Ad primum de Bulla Cardinalis Sācti Angeli fuit
1 per Dominos reſponſum, quod ex † receptione in protectione non probatur exemptio, *cap. recepimus de priuileg. cap. ſi Papa eodem titulo in 6.* Præſertim cum ſit
3 facta à Legato, † qui non poteſt eximere, Io. Andr. Domin. & alij *in cap. 1. de priuileg. in 6.* Gamba *in tract. de offic. & poteſtat. Legati de latere, lib. 2. num.* 180.

Et, ſi non probatur ex iſta receptione exemptio propria Decani, & Capituli à iuriſdictione Epiſcopi; multo minus probatur quod ipſe Decanus, & Capitulum habeat iuriſdictionem ordinariam.

Ad ſecundum de Bulla Innocentij, dicebant Domini, quod ſi illius verba importarent exemptionem Decani, & Capituli, nō tamen ex hoc infertur quòd ſit adempta iuriſdictio ordinaria Epiſcopo in non exemptos, & tributa Decano, Bero. *cōſ. 24. n. 24. vo. 1.* Quantum autem ad ipſos exemptos, exiſtimabant
5 Domini, † Epiſcopum poſſe eos viſitare, corrigere, & punire ex Decretis Concilij Tridentini *cap. 4. ſeſſ. 6. & cap. 6. ſeſſ. 25.* quæ habent locum in Collegiatis non ſolum exemptis ſed etiam habentibus conſuetudines, ſententias, iuramenta, & concordias; vt fuit reſolutum *in vna Gadicen. Adiunctorum 14. Februarij 83. coram bon. mem. D. Decano.*

Ad tertium de Bulla Alexandri Quarti fuit dictū,
6 quod † ex priuilegio vſus Mitræ, & Anuli Paſtoralis non infertur ad iuriſdictionem: quia, vt inquit Ioan: Andreas, quem alij ſequuntur, *in cap. vt Apoſtolicæ, de priuileg. in 6.* hoc priuilegium datur in honorem Eccleſiarum; & non in amplitudinem officij.

Ad quartum de ſententia lata de anno 1311. fuit reſponſum, Primò, quòd iſta ſententia patitur plures defectus: quia non conſtat de delegatione, neque de proceſſu primæ inſtantiæ, & cauſa fuit commiſſa tribus iudicibus; vt in ſententia enunciatur, & fuit la-
7 ta per duos: & † tot defectus non poteſt ſupplere antiquitas temporis, Corn. *conſil. 24. num. 16. vol. 4.*

Secundo fuit dictum quod iſta ſententia fuit lata
8 propter falſam cauſam in ea expreſſam; ideò † eſt notoriè iniuſta, Innoc. *in cap. cum Bertoldus col. 2. de re iud.* Felin. *in cap. ſicut num. 25. eod. tit.* Nam eſt fundata ſuper quaſi poſſeſſione exercendi iuriſdictionem ab immemorabili tempore; & impoſſibile eſt quod præceſſerit iſta quaſi poſſeſſio immemorabilis: quia iſta Eccleſia fuit Regularis, & Canonici tenebantur promittere, & exhibere obedientiam Epiſcopo, & de anno 1244. adhuc erat Regularis cū Priore: ideo Dignitas Decanatus fuit erecta poſt illud tempus,
9 & † ab anno 1244. vſq; ad annum 1311. non poteſt dici ab immemorabili tempore Decanum iuriſdictionem ordinariam exercuiſſe Alex. *conſ. 16. nu. 16. lib. 5.*

Conſtat etiam Epiſcopum ante iſtam ſententiam
10 exercuiſſe ſuam iuriſdictionem ordinariam: & † immemorabilis ceſſat, quando dantur actus contrarij, Soccin. *conſ. 7. num. 11. vol. 1.* Put. *dec. 436. lib. 2.*

Tertio fuit reſponſum quod iſta ſententia non habuit effectum quia conſtat Epiſcopum poſtea ſuam iuriſdictionem ordinariam exercuiſſe; neque probatur Decanum feciſſe aliquem actum vſq; ad annum
11 1358. Ideo † de ea non eſt habenda ratio, Aim. *conſ. 10. num. 5.* Natta *conſ. 456. nu. 12.*

Præterea, per ſentētias Rotales ante annum 1395. Epiſcopus fuit reſtitutus ad ſuam priſtinam poſſeſſionem exercendi ordinariam iuriſdictionem, quod fieri non potuiſſet, ſi ſententia lata in petitorio de
12 anno 1311. fuiſſet iuſta: quia † ſententia lata in petitorio abſorbet poſſeſſorium, Alexand. *in leg. naturaliter §. nihil commune ſub num. 15. ff. de acquir. poſſ.* Anton. Auguſt. *in epit. in tit. de impeditis reſtitutionis.*

Ad quintum de laudo fuit reſponſum, quod non habuit effectum, vt conſtat ex ſententijs Rotalibus poſtea latis, quæ ei repugnant: & quia poſt laudum apparet Epiſcopum exercuiſſe ſuam ordinariam iu-
13 riſdictionem. Et laudum † non attenditur, quando conſtat de contrario vſu, Aim. *conſ. 266. num. 9. & in fin.* Nec poteſt ſubſtineri in vim pacti: quia non fuit
14 confirmatum à Sede Apoſtolica. Ideò † non tranſit ad ſucceſſores, *cap. veritas de tranſact.*

Ad ſextum de proteſtatione fuit dictum, quantum ad effectuationem ſententiæ, quod ex iſto actu colligi non poteſt: quia ex alijs actibus apparet, Epiſcopum exercuiſſe ſuam ordinariam iuriſdictionem; licet quandoque de facto fuerit impeditus. Quan-
15 tum autem ad confeſſionem Vicarij, quod † non potuit præiudicare Epiſcopo ſine mandato ſpeciali, Put. *deciſ. 53. lib. 3.* Vltra quod iſte actus non eſt conformis ſententiæ: quia in ſententia tribuitur iuriſdictio Decano priuatiuè ad Epiſcopum in qualibet inſtantia; & in iſta proteſtatione dicitur Epiſcopum debere cognoſcere, quia cauſa erat deuoluta per appellationem.

Præterea fuit reſponſum quod Concilium ſuſtulit priuilegia, conſuetudines, & exemptiones: ideò non poteſt impediri Epiſcopo exercitium ſuæ iuriſdictionis.

Et ita pariter fuit reſponſum ad ſeptimum de edicto generali: quia iſte actus eſt turbatiuus, & propter dictum Decretum Concilij non poteſt ſuffragari Decano.

Ad octauum de Bulla Iulij Secundi fuit reſpōſum, quod iſta Bulla fuit declarata ſubreptitia, quia non fuerunt verificata narrata: neque poteſt ſubſtineri in vim nouæ conceſſionis, & fuit reſolutum *coram R. P. D. Blanchetto 1. Aprilis 1591.* non obſtante Deciſione *in cauſa Caurien.* quæ tunc fuit allegata. Fuit etiam dictum, quod Concilium ſubſtulit priuilegia.

Ad nonum de Bulla Leonis Decimi, vltra quod iſta priuilegia ſunt ſublata ex dictis Decretis Concilij, fuit reſponſum, quòd licet Decanus ſupplicauerit Papæ, non tamen acquieuit conceſſioni poſtea ſecutæ: quia Bulla Leonis habet datam de anno 1514. & de anno 1515. ad inſtantiam Epiſcopi cauſa fuit commiſſa in Rota: quæ etiam probatur proſecuta ex pluribus commiſſionibus de anno 1526. 1530. 1531. & 1532.

Ad decimum de literis ſubſidialibus vndecimum de articulis, & commiſſionibus, & duodecimum de inhibitione fuit reſponſum, quod cum cauſam habeant à priuilegijs exemptione ſententia, & laudo non præſtant impedimentum Epiſcopo quo minus poſſit vti ſua iuriſdictione, ex dictis Decretis Concilij.

TIRASONEN. IVRISDICTIONIS DE TVDELA,

Lunæ 5. Iulij 1593.

ARGVMENTVM,

Decanus, & Capitulũ Tiraſonenſe, an ſint exempti à iuriſdictione Epiſcopi; & priuatiuè quoad ipſum eis competat iuriſdictio ordinaria.

SVMMARIVM.

1 *Bulla confirmationis in modum nouæ conceſſionis, non eget alia iuſtificatione.*
2 *Exemptio non probatur ex receptione in protectionem.*
3 *Legatus de Latere non poteſt eximere à iuriſdictione Epiſcopi.*
4 *Exemptio Capituli ab Ordinario, non infert quòd ſit illi adempta iuriſdictio Ordinaria in non exemptos.*
5 *Ordinarij, ex diſpoſitione Concilij Tridentini, poſſunt viſitare, corrigere, & punire exemptos, quacunque conſuetudine, &c. non obſtante. Declara vt num. [illegible].*
6 *Priuilegium vſus Mitræ, & Baculi datur in honorem Eccleſiarum, & non in amplitudinem iuriſdictionis.*
7 *Sententia plures defectus patiens, non coadiuuatur antiquitate temporis.*
8 *Sententia lata propter falſam cauſam, eſt notoriè iniuſta.*
9 *Immemorabile tempus non eſt, cuius datur initium.*
10 *Immemorabilis ceſſat, quando dantur actus contrarij.*
11 *Sententia, quæ non habuit effectum, non habetur in conſideratione.*
12 *Sententia lata in petitorio abſorbet poſſeſſorium.*
13 *Laudum non attenditur, quando conſtat de contrario vſu.*
14 *Laudum in re Eccleſiæ, ſi non ſit confirmatam à Papa, non tranſit ad ſucceſſores.*
15 *Vicarij confeſſio ſine mandato ſpeciali, non præiudicat Epiſcopo.*
17 *Diæceſis eſt territorium Epiſcopi.*

DECISIO XLVIII.

IN iſta cauſa fuerat reſolutum, iura pro parte Decani producta non eſſe in forma probanti: & quia petebantur a me literæ compulſoriales pro illis formiter extrahendis, volui prius videre de releuantia. Ideo dedi dubium, An iura producta pro parte Decani releuent in caſu, de quo agitur. Effectus autem huius Dubij eſt, An ex iſtis iuribus probetur, Decanum, & Capitulum eſſe exemptos à iuriſdictione Epiſcopi, & iuriſdictionem ordinariam eis competere priuatiue ad Epiſcopum, vt prætendunt. Et pro parte Decani plura deducuntur.

Et primo bulla Cardinalis Sancti Angeli Legati de latere de anno 1193. in qua recipiuntur Decanus, & Eccleſia, ſua ac illius bona, ſub Beati Petri, & ſua protectione, & confirmatur libertas, & conſuetudo, quam dicta Eccleſia hactenus habuit.

Secundò adducitur Bulla Innocentij Tertij, in qua ſuſcipitur perſona Decani cum omnibus bonis, quæ poſſidebat, aut in futurum poſſideret, in ſua protectione, & ſpecialiter prioratus Tudellanus.

Tertio adducitur Bulla Alexandri Quarti, in qua ad inſtantiam Regis Nauarræ conceſſit Decano, vti Prælato, dictæ Eccleſiæ vſum Mitræ, & Anuli Paſtoralis.

Quarto adducitur ſententia lata de anno 1311. in qua declaratur, cognitionem omnium cauſarum, exceptis matrimonialibus, & vſurarijs, ſpectare ad Decanum, & in iſta quaſi poſſeſſione fuiſſe à tempore immemorabili.

Quinto adducitur laudum latum de anno 1370. ab Epiſcopo Pampilonenſ. in quo declaratur, quòd Epiſcopus Tiraſonenſis ſolus poſſit viſitare perſonam Decani, vel eius Vicarij, & quod poſſit procedere in cauſis matrimonialibus, & vſurarijs: Decanus vero, tam ante quàm poſt viſitationem Epiſcopi, poſſit viſitare ſolus dictam Eccleſiam, & perſonas.

Sexto adducitur proteſtatio de anno 1338. in qua Vicarius Epiſcopi narrat, quod à creatione facta per Decanum trium Portionariorum, abſque conſenſu Canonicorum, Canonici ad Epiſcopum appellauerunt; à quo ipſe Vicarius fuit deputatus Iudex, & cum eſſent examinandi quidam teſtes infirmi, & valetudinarij exiſtentes in Ciuitate Tudelæ, acceſſit ad examinandum: ſed quod per iſtud examen non intendebat facere præiudicium iuriſdictioni Decani; quia erat iuſtum quod poſteaquam cauſa erat deuoluta per appellationem ad Epiſcopum, & lis vertebatur inter Decanum, & Canonicos, quod Epiſcopus, & non Decanus, illam cognoſceret: & proteſtatus fuit de impedimento ſibi illato in recipiendis dictis teſtibus. Ex qua proteſtatione deducitur effectuatio ſententiæ, & quaſi poſſeſſio Decani: quia Vicarius Iudex deputatus non potuit teſtes examinare; & reſultat confeſſio quod iuriſdictio erat Decani in prima inſtantia.

Septimo adducitur edictum generale per Decanum, vti Ordinarium, & quoſdam Inquiſitores generales hæreticæ prauitatis ad inſtantiam Procuratoris Sancti Officij.

Octauo adducitur Bulla Iulij Secundi, in qua Pontifex confirmat exemptiones, & priuilegia Decani, & Capituli; & pro potiori cautela illa de nouo conceſſit; additis etiam quibuſdam nouis priuilegijs: & iſtam Bullam dicitur non egere iuſtificatione; quia Papa de nouo conceſſit, vt fuit reſolutum *coram bon. mem. Lauret. in cauſa Caurien. Iuriſdictionis.*

Nono adducitur Bulla Leonis Decimi, in qua Epiſcopus ſupplicauit Papæ, vt priuilegium Iulij Secundi, quoad per ipſum nouiter conceſſa, reuocaret; remanentibus antiquis priuilegijs in ſuo robore: Papa vero quod quædam tantum nouiter conceſſa moderatus fuit: ideo remanent firma Priuilegia Iulij Secundi, prætterquam quo ad reuocata per Leonem.

Decimo adducuntur literæ ſubſidiales emanatæ ab Epiſcopo, in quibus petit à Decano, vt, ſi ei placet, dignetur illas exequi; ex quo perſonæ ibi expreſſæ acceſſerunt ad habitandum in iuriſdictione ipſius Decani. Et è contra adducuntur literæ Decani Epiſcopo directæ pro executione ſententiarum per ipſum Decanum latarum: quas literas Epiſcopus executus fuit.

Vndecimo adducuntur articuli, & commiſſiones de anno 1454. in quibus Epiſcopus fatetur quod ipſe, & ſui prædeceſſores non potuerunt per multa tempora ante iuriſdictionem exercere in dicta Ciuitate Tudelæ: & licet addat, hoc eueniſſe propter bella, tamen ex teſtibus hoc probatur eſſe falſum.

Duodecimo, & vltimo adducitur quædam inhibitio facta Decano de anno 1520. ad inſtantiam Epiſcopi; in qua inhibetur, ne Decanus cognoſcat de

cauſis

Digitized by Google

cauſis matrimonialibus,& vſurarijs;&iſta inhibitio
arguit effectuationem ſententiæ: qnia in illa reſer-
uatur cognitio Epiſcopi in iſtis duobus caſibus tan-
tum,ſed his omnibus maturè conſideratis, Domini
cenſuerunt non releuare: & ad ea ſigillatim, prout
infra,reſponderunt.

Ad ptimum de Bulla Cardinalis Sãcti Angeli fuit
2 per Dominos reſponſum, quod ex † receptione in
protectione non probatur exemptio, *cap. recepimus de
priuileg. cap. ſi Papa eodem titulo in 6.* Prẹſertim cum ſit
3 facta à Legato, † qui non poteſt eximere, Io. Andr.
Domin. & alij *in cap. 1. de priuileg. in 6.* Gamba *in tract.
de offic. & poteſtat. Legati de latere, lib. 2. num.* 180.

Et, ſi non probatur ex iſta receptione exemptio
propria Decani, & Capituli à iuriſdictione Epi-
ſcopi; multo minus probatur quod ipſe Decanus, &
Capitulum habeat iuriſdictionem ordinariam.

Ad ſecundum de Bulla Innocentij, dicebant Do-
mini, quod ſi illius verba importarent exemptionem
Decani, & Capituli, nõ tamen ex hoc infertur quòd
ſit adempta iuriſdictio ordinaria Epiſcopo in non
exemptos, & tributa Decano, Bero. *cõſ. 24. n. 24. vo. 1.*
Quantum autem ad ipſos exemptos, exiſtimabant
5 Domini, † Epiſcopum poſſe eos viſitare, corrigere,
& punire ex Decretis Concilij Tridentini *cap. 4. ſeſſ.
6. & cap. 6. ſeſſ.* 25. quæ habent locum in Collegiatis
non ſolum exemptis ſed etiam habentibus conſuetu-
dines, ſententias, iuramenta, & concordias; vt fuit
reſolutum *in vna Gadicen. Adiunctorum 14. Februarij
83. coram bon. mem. D. Decano.*

Ad tertium de Bulla Alexandri Quarti fuit dictũ,
6 quod † ex priuilegio vſus Mitræ, & Anuli Paſtoralis
non infertur ad iuriſdictionem: quia, vt inquit Ioan:
Andreas, quem alij ſequuntur, *in cap. vt Apoſtolica,
de priuileg. in 6.* hoc priuilegium datur in honorem
Eccleſiarum; & non in amplitudinem officij.

Ad quartum de ſententia lata de anno 1311. fuit
reſponſum, Primò, quòd iſta ſententia patitur plures
defectus: quia non conſtat de delegatione, neque de
proceſſu primæ inſtantiæ, & cauſa fuit commiſſa tri-
bus iudicibus; vt in ſententia enunciatur, & fuit la-
7 ta per duos: & † tot defectus non poteſt ſupplere
antiquitas temporis, Corn. *conſil. 24. num. 16. vol. 4.*

Secundo fuit dictum quod iſta ſententia fuit lata
8 propter falſam cauſam in ea expreſſam: ideò † eſt
notoriè iniuſta, Innoc. *in cap. cum Bertoldus col. 2. de
re iud.* Felin. *in cap. ſicut num. 25. eod. tit.* Nam eſt funda-
ta ſuper quaſi poſſeſſione exercendi iuriſdictionem
ab immemorabili tempore; & impoſſibile eſt quod
præceſſerit iſta quaſi poſſeſſio immemorabilis: quia
iſta Eccleſia fuit Regularis, & Canonici tenebantur
promittere, & exhibere obedientiam Epiſcopo, &
de anno 1244. adhuc erat Regularis cũ Priore: ideo
Dignitas Decanatus fuit erecta poſt illud tempus,
9 & † ab anno 1244. vſq; ad annum 1311. non poteſt
dici ab immemorabili tempore Decanum iuriſdictio
nem ordinariam exercuiſſe Alex. *conſ. 16. nu. 16. lib. 5.*

Conſtat etiam Epiſcopum ante iſtam ſententiam
10 exercuiſſe ſuam iuriſdictionem ordinariam: & † im-
memorabilis ceſſat, quando dantur actus contrarij,
Soccin. *conſ. 7. num. 11. vol. 1.* Put. *dec. 436. lib. 2.*

Tertio fuit reſponſum quod iſta ſententia non ha
buit effectum quia conſtat Epiſcopum poſtea ſuam
iuriſdictionem ordinariam exercuiſſe; neque proba-
tur Decanum feciſſe aliquem actum vſq; ad annum
11 1358. Ideo † de ea non eſt habenda ratio, Aim. *conſ.
10. num. 5.* Natta *conſ. 456. nu. 12.*

Præterea, per ſentẽtias Rotales ante annum 1395.
Epiſcopus fuit reſtitutus ad ſuam priſtinam poſſeſ-
ſionem exercendi ordinariam iuriſdictionem, quod
fieri non potuiſſet, ſi ſententia lata in petitorio de
12 anno 1311. fuiſſet iuſta: quia † ſententia lata in peti-
torio abſorbet poſſeſſorium, Alexand. *in leg. naturali-
ter § nihil commune ſub num. 15. ff. de acquir. poſſ.* Anton.
Auguſt. *in epit. in tit. de impeditus reſtitutionis.*

Ad quintum de laudo fuit reſponſum, quod non
habuit effectum, vt conſtat ex ſententijs Rotalibus
poſtea latis, quæ ei repugnant: & quia poſt laudum
apparet Epiſcopum exercuiſſe ſuam ordinariam iu-
13 riſdictionem. Et laudum † non attenditur, quando
conſtat de contrario vſu, Aim. *conſ. 266. num. 9. & in
fin.* Nec poteſt ſubſtineri in vim pacti: quia non fuit
14 confirmatum à Sede Apoſtolica. Ideò † non tranſit
ad ſucceſſores, *cap. veritas de tranſact.*

Ad ſextum de proteſtatione fuit dictum, quantum
ad effectuationem ſententiæ, quod ex iſto actu colli-
gi non poteſt: quia ex alijs actibus apparet, Epiſco-
pum exercuiſſe ſuam ordinariam iuriſdictionem;
licet quandoque de facto fuerit impeditus. Quan-
15 tum autem ad confeſſionem Vicarij, quod † non po-
tuit præiudicare Epiſcopo ſine mandato ſpeciali,
Put. *deciſ. 53. lib. 3.* Vltra quod iſte actus non eſt con-
formis ſententiæ: quia in ſententia tribuitur iuriſdi-
ctio Decano priuatiuè ad Epiſcopum in qualibet in-
ſtantia; & in iſta proteſtatione dicitur Epiſcopum
debere cognoſcere, quia cauſa erat deuoluta per ap-
pellationem.

Præterea fuit reſponſum quod Concilium ſuſtu-
lit priuilegia, conſuetudines, & exemptiones: ideò
non poteſt impediri Epiſcopo exercitium ſuæ iuriſ-
dictionis.

Et ita pariter fuit reſponſum ad ſeptimum de edi-
cto generali: quia iſte actus eſt turbatiuus, & pro-
pter dictum Decretum Concilij non poteſt ſuffraga-
ri Decano.

Ad octauum de Bulla Iulij Secundi fuit reſpõſum,
quod iſta Bulla fuit declarata ſubreptitia, quia non
fuerunt verificata narrata: neque poteſt ſubſtineri
in vim nouæ conceſſionis, & fuit reſolutum *coram R.
P. D. Blanchetto 1. Aprilis* 1591. non obſtante Deciſio-
ne *in cauſa Caurien.* quæ tunc fuit allegata. Fuit etiam
dictum, quod Concilium ſubſtulit priuilegia.

Ad nonum de Bulla Leonis Decimi, vltra quod
iſta priuilegia ſunt ſublata ex dictis Decretis Conci-
lij, fuit reſponſum, quòd licet Decanus ſupplicauerit
Papæ, non tamen acquieuit conceſſioni poſtea ſequu
tæ: quia Bulla Leonis habet datam de anno 1514. &
de anno 1515. ad inſtantiam Epiſcopi cauſa fuit com
miſſa in Rota: quæ etiam probatur proſecuta ex plu-
ribus commiſſionibus de anno 1526. 1530. 1531. &
1532.

Ad decimum de literis ſubſidialibus vndecimum
de articulis, & commiſſionibus, & duodecimum de
inhibitione fuit reſponſum, quod cum cauſam ha-
beant à priuilegijs exemptione ſententia, & laudo
non præſtant impedimentum Epiſcopo quo minus
poſſit vti ſua iuriſdictione, ex dictis Decretis Con-
cilij.

16 Non † obſtat quod per Decretum Concilij *capit.*
20. ſeſſ. 24. fuit ſublata ſolum iuriſdictio inferiorum,
qui non habent neque immemorabilem, neque ter-
ritorium ſeparatum, & non ſunt ordinarij in eorum
territorio. Quia præter id quod Epiſcopus non ſe
fundat in iſto Decreto, non probatur immemorabi-
lis neque docetur quod Decanus habeat iuriſdictio-
nem ordinariam, & territorium ſeparatum: immo
potius probatur contrarium: quia in commiſſioni-
bus, in quibus ipſe eſt orator, & in priuilegijs ei con-
ceſſis, aſſeritur quod Tudela eſt diœceſis Tiraſonen.
17 & † diœceſis eſt territorium Epiſcopi *ca. Epiſcopum,*
& ibi Archid. *7. quæſt. 1.* Felin. *in cap. Rodulfus col. 6.*
verſ. eſt autem diœceſis territorium Epiſcopi, de reſcript.
Ideò ſi opus eſſet, locus eſſet etiam huic Decreto ad
fauorem Epiſcopi.

BVRGEN. QVARTÆ FVNERALIVM.

Lunæ 11. Octobris 1593.

A R G V M E N T V M.

Agitur de iure percipiendi quartam funeralium, competente Rectoribus Eccleſiarum.

S V M M A R I V M.

1 *Ius quartæ funeralis competit Rectoribus, ex diſpoſitione Iuris communis, & num. 3.*

2 *Priuilegia, per non vſum quadraginta annorum; vel non fuerunt vſu recepta; vel ſpatio tanti temporis cenſentur præſcripta.*

3 *Titulus non requiritur, quando aſſiſtit Ius commune.*

4 *Præſcriptio quadragenaria interrumpi amplius non poteſt.*

D E C I S I O XLIX.

DOmini cenſuerunt, priuilegia nõ ſuffragari Fra-
1 tribus contra iſtos Rectores habentes † fun-
datam intentionem de iure communi ſuper quarta
funeralium *Clem. dudum §. huiuſmodi quoque Statut. de*
ſepult. Nam aut fuerunt conceſſa intra 40. annos im-
mediate præcedentes publicationem Concilij Tri-
dentini, & à Conc. *cap. 13. ſeſſ. 25. de reform.* ſunt abro-
gata vt viſum fuit in plurib. alijs cauſis; Aut fuerunt
conceſſa ante 40. annos; & ſtante poſſeſſione qua-
dragenaria, Rectorum percipiendi iſtam quartam à
Monaſterijs ante litem; quam benè probant ſecundũ
Dominos, quintus, octauus, & nonus teſtis examina-
ti de anno 1507. iſta † priuilegia vel non fuerunt vſu
2 recepta, Gozzad. *conſ. 23. num. 9.* Felin. *in cap. cum ac-*
ceſſiſſent ſub num. 25. de conſt. vel ſpatio tanti tempo-
ris fuerunt præſcripta, *cap. de 4. de præſcript.*

Nec in iſto caſu requiritur titulus. Quia Rectores
3 † habent aſſiſtentiam iuris communis, Doct. *in cap.*
ſi diligenti de præſcript. Et fratres prætendunt ius ex
priuilegijs, Balb. *de præſcript. 1. par. 5. par. principalis qu.*
8. num. 6.

Non obſtat lis. Quia de tempore, quo fuit mo-
ta iam erant elapſi 40. anni, & ſic completa præ-
4 ſcriptio; quæ † amplius interrumpi non poterat; ſed
requirebatur contraria præſcriptio, quæ ſtante lite,
& quaſi poſſeſſione Rectorum, hic non adeſt.

ROMANA PECVNIARIA.

Mercurij 20. Octobris 1593.

A R G V M E N T V M.

Contractu Societatis Officij detecto ſimulato an remaneat obligatus Officialis, ita vt poſſit contra eum relaxari, & exequi Mandatum.

S V M M A R I V M.

1 *Confeſſio Officialis non dicitur ſimulata in contractu Societatis Officij.*

2 *Officialis ex ſua obligatione tenetur, licèt pecuniæ ad ipſum non peruenerint.*

3 *Obligati omnes, reſpectu creditoris, dicuntur principales.*

4 *Sententia inter alios lata, non nocet tertio.*

5 *Confeſſio non poteſt dici ſimulata, ſi abſit cauſa ſimulandi.*

6 *Recognitio bonæ fidei facta per mulierem abſque ſolemnitatibus, dicitur ſimulata.*

7 *Contractus dicitur ſimulatus, quando qui aſſerit ſe recepiſſe pecunias, eas non recepit, ſed ad manus alterius peruenerunt.*

8 *Exceptio cedendarum non obſtat in caſu, de quo in Deciſione.*

D E C I S I O L.

FRanciſcus Belgius accepit ad ſocietatem ſuper eius officio ſcuta 200. monetæ à Saluatore della Porta: cui ſocietati acceſſerunt Tarquinia Roſinarina, quæ recognouit bonam fidem erga officialem, & Iulius Cæſar de Grandis, qui recognouit bonam fidem erga Tarquiniam; & tam eam quam officialem promiſit releuare indemnes. Saluator diſdicta ſocietate egit contra Belgium, & contra eum fuit relaxatum mandatum Belgius pro releuatione indemnitatis egit contra Tarquiniam, & poſtea, ipſa defuncta, contra eius hæredes, & obtinuit mandatum executiuum. Sed quia hæredes prætendebant obligationem Tarquiniæ eſſe nullam, quia ipſa non receperat pecunias, & non erant adhibitæ ſolemnitates ſtatutariæ, cœperunt agere criminaliter contra Martialem, qui ſtipulatus fuerat contractum ſocietatis, & fideiuſſorem Tarquiniæ, & in iſto iudicio Saluator examinatus depoſuit, pecunias non fuiſſe ſolutas Tarquiniæ, ſed Iulio Cæſari; & A.C. declarauit mandatum executiuum, relaxatum ad inſtantiam Belgij contra hæredes Tarquiniæ fuiſſe, nullum ex capite ſimulationis, & ex alijs cauſis. Propter iſtam confeſſionem Saluatoris, & ſententiam A. C. Opponebat Belgius, non poſſe contra eum exequi mandatum relaxatum: quia contractus ſocietatis fuit ſimulatus, cum ipſe non acceperit, neque Tarquinia, quæ erga eum bonam fidem recognouit, & Iulio Cæſari ſine eius mandato non potuit ſolui. Ideò propoſui dubium, An Belgius ſit obligatus Saluatori vigore ſuæ obligationis, & contra eum poſſit exequi mandatum relaxatum. Et Domini reſoluerunt Belgium teneri, & mandatum contra eum relaxatum eſſe exequendum.

1 Fundamentum deciſionis fuit, quod † in ſocieta-
tibus officiorum, licet officialis confiteatur accepiſſe
pecunias, quæ verè non ipſi ſoluuntur, ſed recogno-
ſcenti bonam fidem; non tamen ideo confeſſio dici-
tur

tur ſimulata, ad annullandam obligationem; quia propter præſumptum mandatum officialis, quód ſoluantur ei, qui recognoſcit bonam fidem, ſolutio dicitur facta officiali: licet cautius fiat ſi accipiatur ordo officialis de ſoluendo ei, qui recognoſcit bonam fidem.

Tanto magis: quia in iſto caſu concurrunt duæ recognitiones bonæ fidei: altera Tarquiniæ erga officialem ex eo, quod per manus Martialis habuit pecunias ab officiali, quod oſtẽdit primam ſolutionem fuiſſe factam officiali. Alia vero eodem contextu Iulij Cæſaris erga Tarquiniam ex eo, quod habuit pecunias ab ea, & licet pecuniæ non fuerint numeratę, ſufficit quod ſint pręſentes, & breui manu cenſentur ſolutæ Tarquiniæ, & per eam Iulio Cæſari apud quem debebant remanere propter vltimam eius re-
2 cognitionem bonæ fidei. Vnde † cum Saluator ſoluerit, officialis ex ſua obligatione tenetur, etiam, quod pecuniæ ad ipſum non peruenerint: quia licet inter ipſos obligatos Iulius Cæſar ſit principalis, ad
3 quem pecuniæ peruenerunt: Tamen † reſpectu creditoris omnes dicuntur principales, Paul. *in leg. ſed, & Iulianus num. 3. ff. ad Macedon.* & fuit reſolutum in cauſa Romana repetitionis indebiti 9. Martij 1575. coram D. Epiſcopo Oriolen.

Non obſtat quod obligatio Tarquiniæ fuit decla-
4 rata ſimulata: Quia, vltra quod illa ſententia † eſt res inter alios acta, ideo non nocet Saluatori; ex ea non infertur præiudicium obligationi officialis;
5 quæ † non poteſt dici ſimulata, quia nulla aderat in eo cauſa ſimulandi, Bart. *conſ. 65. Petrus nicolæ*, Rot. *dec. 1. de donat. in nou.* Quæ cauſa ſecundum aliquos
6 ex Dominis in Tarquinia aderat: quia † cùm vigore Statuti non poſſet obligare ſe ſine ſolemnitatibus, & nec etiam de iure communi fideiubere; fuit ſimulatum, quòd ipſa recognoſceret bonam fidem, & reciperet pecunias, vt teneretur eius obligatio, Rom. *conſ. 394. num.* 4.

Et in hac recognitione conſiſtit ſimulatio: quia
7 verè † ipſa pecunias non recipiebat, cùm eodem inſtanti deberent peruenire ad manus Iulij Cęſaris, *leg. qui ſit ſoluit. ff. de ſolut.*

Non obſtat quòd Saluator poteſt excludi per exceptionem cedendarum, cum non poſſit cedere Belgio actiones validas contra Tarquiniam, propter ſimulationem detectam, facto, & confeſſione Saluatoris. Quia iſta ſimulatio detegitur ex lectura inſtrumenti recognitionis bonæ fidei, eodem contextu factæ per Iulium Cæſarem erga Tarquiniam: quæ oſtẽdit pecunias verè non ſpectaſſe ad ipſam, quæ incontinenti illas ſoluit Iulio Cæſari. Vnde cum Saluator non poſſit cedere auctoritates validas ex natura obli-
8 gationis, quia Tarquinia non potuit ſe obligare; † non poteſt repelli exceptione cedendarum, Neguſ. *de pignor. 1. membr. 5. par. num. 36. verſ. fallit modo.*

Non obſtat, quod iſtæ recognitiones fuerunt factæ inſcio, & abſente Belgio. Quia cum ſciret in iſta obligatione eſſe acceſſuros Iulium Cæſarem, & Tarquiniam, de quibus fit mentio in apoca ſocietatis per eum ſubſcripta, debet ſibi imputare, ſi non curauit habere releuationem indemnitatis Tarquiniæ, cum ſolemnitatibus requiſitis, & non fuit ſolicitus, ad quem pecuniæ deberent peruenire: de quo non debebat eſſe ſolicitus Saluator, cui per obligationem Belgij erat ſufficienter prouiſum, etiam quod obligatio Tarquiniæ non ſubſtineretur.

FLORENTINA BONORVM.

Veneris 29. Octobri 1593.

ARGVMENTVM.

Exhibitio librorum in quo caſu non ſit facienda.

SVMMARIVM.

1 *Exhibitio libri vt validè petatur, eſt probanda concludenter exiſtentia illius apud eum, à quo petitur.*

2 *Hæres non tenetur ad exhibendum libros defuncti: ſed ſufficit quòd iuret, ſe illos non habere.*

3 *Exhibitio non datur, niſi conſtito de intereſſe petentis.*

DECISIO LI.

FVit reſolutum, Iacobum non teneri ad exhibitionem librorum: quia non probatur quod ipſe illos
1 habeat: & ad † iſtum effectum exhibitionis, exiſtentia librorum penes illos, à quibus exhibitio petitur, concludenter eſt probanda, *leg. 3. in princ. & ibi* Gloſ. *in §. ſciendum in verſ. ſummatim, prope fin. ff. ad exhib.* & fuit reſolutum *in cauſa Eſina bonor. 11. Martij* 1583. *coram R. P. D. Blanchetto.* Tanto magis quia petitur
2 exhibitio ab hærede Bernardi: & † in iſto caſu ſufficit, quòd hæres iuret ſe non habere; vt fuit dictum *in cauſa Cluſina Grani, 14. Decembris 1526. coram Epiſcopo Oriolen.*

Addebant Domini, quod non conſtat de intereſ-
3 ſe Rectoris; ſine † quo non datur exhibitio *d. leg. 3. §. ſciendũ ff. ad exhib.* Nam aut vult oſtendere depoſitum non fuiſſe factum, ad effectum nullitatis alienationis; & non poteſt: quia emptores in Inſtrumento vocant ſe depoſitarios: quod ſufficit, propter Decretum executorum, vt fuit dictum 17. Aprilis anni pręteriti. Aut petit exhibitionem pro recuperando depoſito; & Iacobus non negat eius reſtitutionem.

Non obſtat quod Iacobus eſt hæres Bernardi, vnius ex Dominis rationis Bancariæ. Quia cum adeſſent alij ſocij: non ſequitur, quod libri potius ad hæredem Bernardini, quàm ad alios Socios peruenerint.

BVRGEN. FVNERALIVM.

Veneris 29. Octobris 1593.

Hæc Deciſio non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Ad iurandum Iudicem ſuſpectum, requiritur mandatum ſpeciale.*

DECISIO LII.

DOmini dixerunt, teſtes eſſe validè examinatos, ex deductis per informantes pro Rectoribus Addiderunt ſolum, quod non probatur mandatum ſpeciale eius qui fecit proteſtationem quod requiritur ad iurandum iudicem ſuſpectum Caputaqu. *dec. 168. num. 1. par. 1.*

MAIORICEN. CANONICATVS.

Lunæ 15. Nouembris 1593.

ARGVMENTVM.

Agitur de acceptatione alternatiuæ, & reſidentia Epiſcopi.

SVMMARIVM.

1 *Reſidentia Epiſcopi probatur ex prouiſione facta in domo Capituli.*
2 *Abſentia Epiſcopi priuat illum commodo alternatiuæ, ſed non præiudicat Papæ.*
3 *Collatio in Cathedralibus eſt communis Epiſcopo, & Capitulo.*
4 *Collatio Præbendæ ad eum pertinet, ad quem ſpectat electio perſonæ Penitentiarij.*
5 *Vnitorum eadem eſſe debet diſpoſitio.*
6 *Impetrans Eccleſiam, cui altera eſt vnita, non poteſt vnam poſſidere ſine alia.*

DECISIO LIII.

DOmini concorditer reſoluerunt, non conſtare de bono iure Matthæi. Moti fuerunt; quia Epiſcopus acceptauit alternatiuam, & vacatio ſucceſſit in menſe Septembris: ideò prouiſio ſpectabat ad Papam, & non ad Epiſcopum, & Capitulum, à quibus ipſe fuit prouiſus.

Nec poteſt reuocari in dubium acceptatio alternatiuæ, & reſidentia Epiſcopi; quia de acceptatione
conſtat in actis, & ex confeſſione Epiſcopi. Reſiden-
1 tia verò probatur ex prouiſione Matthæi quæ † eſt
facta ab Epiſcopo in Domo Capitulari Eccleſiæ Maioricen. die ſequenti poſt vacationem.
2 Vltra quod, abſentia † Epiſcopi priuat ipſum commodo alternatiuæ, ſed non præiudicat Papæ; vt fuit reſolutum *in cauſa Fauentina Canonicatus 16. Decembris 85. coram R.P.D. Blanchetto.*

Non obſtat, quod alternatiua eſt reſtricta ad beneficia, quæ ſpectant ad liberam collationem ſolius
3 Epiſcopi; & † collatio, in Cathedralibus eſt communis Epiſcopi, & Capituli, Caſſad. *dec. 22. de preben.* Et licet electio perſonæ Pœnitentiarij ſpectet ad Epiſcopum; tamen collatio præbendæ pertinet ad eos, ad quos ante Concilium ſpectabat; vt in iſta cauſa Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium Sacri Concilij interpretum cenſuit. Quoniam reſpondebant Domini, hoc procedere, quando electio pertinet ad Epiſcopum, non autem quando vacatio contingit in menſe Apoſtolico; prout eadem Congregatio cenſuit *in cauſa Salamantina, & Tiraſonen. nominationis Pœnitentiarij*: quia cum præbenda ſit vnita of-
4 ficio Pœnitentiarij, † collatio Præbendæ vti ſequela officij Pœnitentiarij ſpectat ad Papam, ad quem pertinet electio perſonæ pœnitentiarij Gloſ. *in cap. vltimo in verb. dat. de reſcriptis in 6.* Peregrin. *dec. 40. lib. 1.* Anton. Augu. *in tit. de vnion. §. 3.* alias ſi collatio præbendæ ſpectaret ad Epiſcopum, & Capitulum, quando electio Pœnitentiarij pertinet ad Papam, ſequerentur plura abſurda ſecundum Dominos. Primum, quòd prouiſio Papæ redderetur eluſoria, ſi Epiſcopus, & Capitulum alteri conferrent præbendam, quia electus à Papa ex collatione nullum commodū conſequeretur. Secundum quòd eſſet neceſſarius duplex titulus: vnus a Papa, alius ab inferiori. Tertium, quòd præbenda eſt vnita officio Pœnitentiarij, & Pœnitentiarius haberet ſolum officium ſine præbenda.
5 Et tamen † vnitorum eadem debet eſſe diſpoſitio, Ang. *in leg. ſed ſi plures §. filio num. 1.* & *ibi* Imol. *in princip. ff. de vulg. & pupill. ſubſtit.* qui ex hoc inferunt
6 † ad eum qui impetrauit Eccleſiam, cui alia eſt vnita, vt non poſſit vnam ſine alia poſſidere, &c.

CONIMBRICEN. DECANATVS.

Veneris 19. Nouembris 1593.

ARGVMENTVM.

Agitur de nullitate ſententiæ ex incertitudine Monitorij, & ex alijs defectibus, de quibus in Deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Monitorium incertum, & generale ſine ſpecificatione criminum, reddit ſententiam nullam.*
2 *Item redditur nulla ſententia, ſi reus longè abſit a loco, vbi fuit citatus; & multò magis, ſi agatur de graui eius præiudicio, Et num. 4.*
3 *Item quando in Monitorio non eſt inſerta copia facultatis Iudicis, neque ſubdelegationis ab eo factæ.*
5 *Teſtis vnicus, & inimicus, nihil probat.*
6 *Teſtes examinati pro informatione Curiæ, non probant delicta.*
7 *Teſtes examinati contra Clericum à Iudice laico, non probant.*
8 *Sententia quando dicatur contumacialis.*
9 *Contumacia reſoluitur per comparitionem ipſius contumacis.*

DECISIO LIV.

DOmini concorditer cenſuerunt, ſententiam latam contra Decanum eſſe nullam, & iniuſtam, & conſequenter reuocandam.

Fundamentum nullitatis fuit: quod Decanus fuit monitus per ædictū, vt perſonaliter compareat ad ſe defendendum ſuper criminibus, de quibus volebat
1 eum accuſare Promotor fiſcalis. Vnde cùm † iſtud monitorium ſit incertum, & generale ſine ſpecificatione criminum ſententia eſt nulla, Rot. *deciſ. num. 2.*
2 *de re iud. in nou.* Præſertim cùm Decanus longè † abeſſet à loco in quo erat citatus *cap. ſi primatis 5. quaſt. 2.* Abb. *in cap. præterea ſub num. 8. verſ. ego ſatis puto, de dilat.*

Aliqui etiam exiſtimabant ſententiam eſſe nullam
3 ex alio capite; quia in † monitorio non fuit inſerta copia facultatis tributæ Cardinali Legato per Breue, neque ſubdelegationis poſtea ab eo factæ. Ang. *conſ. 8. ſub num. 2. verſ. 2. quia* Put. *dec. 1. de conſuetudini-*
4 *bus*. Maxime, quia † erat probata abſentia Decani, & agebatur de graui eius præiudicio. Rolan. à Vall. *conſil. 39. num. 22. cum ſeqq. lib. 1.*

Iniuſtitia Dominis viſa eſt clara. Quia delicta, quæ in ſententia ſunt expreſſa, non probantur. Nam de eis deponit ſolum tertius teſtis, examinatus in hoc
5 iudicio; qui non probat, quia † eſt vnicus, & quia affirmat ſe odio perſequi Decanum, propter cauſas ab eo expreſſas. Tib. Decian. *reſp. 72. num. 21. lib. 3.* Alij
6 verò teſtes examinati pro informatione Curiæ, † nō probant delicta, Bart. *in leg. vltima in fin. ff. de quaſt.*

Abb.

Abb. *in cap. graue ſub num. 9. verſ. & aduerte, de prgbendis*. Et fuit reſolutum *in cauſa Ciuitatis caſtelli de Vitellis* 10. *Decembris* 1577. *coram R.P.D. Decano*. Tan-
7 to magis, quia † ſunt examinati contra clericos à
Iudice laico, & de mandato Ducis de Alua, *cap. at ſi clerici de iudic.* Abb. *in r. 2. n. 12. ne cleric. vel Monachi*.
Addebant Domini, quòd iſta ſententia fuit con-
8 tumacialis: quia † iudex priuauit Decanum propter
eius abſentiam; & quoniam non ſe defendit, & in
actis non adeſt clara, & concludens probatio delictorum; vt fuit dictum *in dicta cauſa Ciuitatis Caſtelli*,
9 *& in cauſa Romana Secretariatus*. Ideo † per compati-
tionem ipſius fuit reſoluta contumacia, & debet ei
reſtitui ſuus Decanatus, Antonio collatus Achill. *dec. vnic. de abſolut.* & fuit reſolutum *in cauſa Romana Canonicatus Sancti Angeli* 28. *February* 1567. *coram Cotta, &c.*

ÆSINA BONORVM.

Mercurij 24. Nouembris 1593.

ARGVMENTVM.

Recenſentur multa adminicula, ex quibus probatur ſolutio dotis.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura dicitur ſufficienter recognita, quando, concurrentibus adminiculis, teſtes recognoſcentes deponunt ſe habere notam manum ſcribentis. Et recenſentur aliqua adminicula, num. 3. & 4.*

2 *Dos veriſimiliter ſoluta cenſetur, quando adeſt promiſſio præcedens,*

DECISIO LV.

Reſolutum, ſententias eſſe confirmandas: quia conſtat de ſolutione ex quietantijs, Et licet teſtes non viderint eas ſcribi à Bartholomeo; tamen concurrentibus adminiculis, ſufficit recognitio teſtiũ deponentium ſe habere notam eius manum; vt fuit pluries reſolutum, *in cauſa Toletana matrimonij de Pegnaroſtro*: *in cauſa Parmen. ſtatus*, & *in cauſa Romana hæreditatis de Marrochis*, 9. *Martij* 1580. *coram bo. me. D. Lauretano*.

Adminicula hic plura concurrunt, Nam præcedit
promiſſio dotis: & veriſimile eſt quod fuerit ſoluta,
2 † ſtante promiſſione præcedenti, Aim. *conſ. 40. num. 2.*
Tanto magis quia teſtes probãt ſolutionem in genere, quartus ſuper octauo: ſextus ſuper ſecundo.
3 Secundò concurrit † confeſſio ipſius Bartholomei
in teſtamento, affirmantis dotem ei in parte fuiſſe
ſolutam, & de ſolutione conſtare ex quietantijs.

Tertiò viſum eſt Dominis vrgens adminiculum,
quòd D. Io. Baptiſta frater, & hæres Bartholomei,
4 qui de veritate ſolutionum erat informatus, † voluit
ſoluere, & non fecit difficultatem in quantitate, ſed
in qualitate monetæ, vt deponunt ſextus, & ſeptimus
ſuper nono.

VALENTINA PENSIONIS.

Veneris 3. Decembris 1593.

ARGVMENTVM.

Ex quibus conſtet, penſionem reſeruatam eſſe ad fauorem alterius, quam ſupplicantis.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio penſionis ad fauorem alicuius benè deducitur, quando ille eſt conſtitutus procurator irreuocabilis ad exigendum, transferendum, & extinguendum.*

2 *Penſio transferri nequit ſine conſenſu illius, ad cuius fauorem verè reſeruata exiſtit.*

3 *Conſtituens procuratorem, vti in rem propriam, tenetur ad iſtud mandatum ex neceſſitate: & actiones directæ remanent penes eum inutiles, & inefficaces, & num. 4.*

5 *Verba ſupplicationis in reſeruatione penſionis non attenduntur, quando conſtat, penſionem fuiſſe reſeruatam ad fauorem alterius, quàm ſupplicantis.*

6 *Habens facultatem transferendi penſionem, cuius commodum ſpectat ad alium, non poteſt eam ſine illius conſenſu transferre.*

7 *Declaratur deciſio Mohedani* 28. de renunciat.

DECISIO LVI.

Domini diſtinxerũt Dubiũ in duas difficultates: Prima An translatio fuerit valida ſine conſenſu D. Nicolai. Secunda, An in translatione interuenerit conſenſus ipſius? Et illa fuit reſeruata, vt particulariter videatur.

Quantum ad primam, Domini fuerunt concordes,
quòd translatio non potuit fieri à Vincentio ſine con
ſenſu D. Nicolai. Quia licet in ſupplicatione penſio fuerit reſeruata ad fauorem Vincentij, tamẽ verè
fuit reſeruata contemplatione Nicolai, & ad eius vtilitatem: Quod clarè oſtendit obſeruantia ſubſequuta: quia Vincentius conſtituit Nicolaum Procuratorem irreuocabilem, & vti in rem propriam, ad
exigendum, extinguendum, & transferendum iſtam
penſionem, & permiſit ſemper Nicolaum exigere.
1 Certò enim † ſi penſio ab initio non fuiſſet reſeruata ad fauorem Nicolai, Vincentius non dediſſet ei
hoc mandatum, neque permiſiſſet illum exigere,
2 Ruin. *conſil. 170. num. 4. lib. 4.* Vnde, cum penſio † eſ-
ſet reſeruata ad fauorem Nicolai, non potuit Vincentius ſine ipſius conſenſu eam transferre, *leg. in concedendo, & leg. ſequen. ff. de acq. plun. arcen. leg. id quod noſtrum eſt, de reg. iur. leg. de pupillo §. ſi plurium ff. de non. oper. nunc.*

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, quòd
Nicolaus fuit conſtitutus procurator vti in rem pro-
3 priam, ad transferrendum; & † ad iſtud mandatum
Vincẽtius tenebatur ex neceſſitate, vt fuit reſolutum
in Cauſa Toletan. penſionis 19. Iunij 1583. coram R.P.D. Decano. Ideò Vincentius non potuit poſtea facere
4 translationem validam: quia † actiones directæ penes eum remanſerunt inefficaces, & inutiles, *leg. 1. §. 1. ff. ad Senat. conſult. trebell.* Paul. *in leg. facta §. ſi hæres ſub num. 4. verſ. idem ſi tibi, eod. tit.* Aufrer. *ad Cap. Tholoſ. q. 119. num. 3.* & fuit dictum *in Bononien. bonorum de Luparis 11. Aprilis 1578. coram S.D.N.*

Non obſtat quod in cauſa Hiſpalen. penſionis *coram D. Epiſcopo Oriolen.* fuit dictum non eſſe recedendum à verbis ſupplicationis, quãdo ſumus in dubio,
ad cuius fauorem ſit reſeruata penſio. Quia quando
5 † conſtat penſionem fuiſſe reſeruatã ad fauorem alterius, vt in caſu iſto, non attenduntur verba ſupplicationis, *leg. ſi quis decedens, §. vlt. ff. de lib. leg. fideicommiſſa, §. interdum, ff. de leg. 3.* Bart. *in leg. ſi conſtante num. 68. ff. ſolut. matrim.* Imol. *in leg. filio famil. num. 2. ff. de cond.*

Digitized by Google

cond. & demonſtr. Ruin. *dict. conſ.* 170. *num.* 4.

6 Præterea, etiamſi † ius penſionis eſſet radicatum in perſona Vincentij; cùm commodum pertineat ad Nicolaum, Vincentius ſine ipſius conſenſu non potuit eam transferre: quia licet habeat facultatem transferendi, tamen iſta facultas ei fuit conceſſa ad commodum ipſius Nicolai, cuius contemplatione penſio eſt reſeruata.

Non obſtat, quòd cũ Nicolaus nõ ſit capax pẽſionis in perſona ſua, non poteſt eam in alium transferre. Quia vltra quod ſufficit ad effectum validitatis translationis, quòd Nicolaus ſit capax ex diſpoſitione iuris communis, ceſſat difficultas: quia Nicolaus habet mandatum ad transferendum à Vincentio, & nihil impedit quod Italus in vim mandati ſibi dati ab Hiſpano, non poſſet penſionem transferre in alium Hiſpanum.

Non obſtat deciſio Mohed. 28. *de renunciat.* Quia
7 in eo † caſu ius penſionis reſidebat penes eum, qui conſtituerat ſimpliciter procuratorem ad transferendam penſionem. Ideò non applicatur caſui noſtro: quia penſio reſidet penes Nicolaum, & à Vincentio fuit conſtitutus procurator, vt in rem propriam, &c.

AESINA RESTITVTIONIS DOTIS.

Veneris 10. *Decembri* 1593.

ARGVMENTVM.

Probatio plena ſolutionis dotis reſultat ex quietantijs recognitis, & ex adminiculis.

SVMMARIVM.

1 *Iniuria verbalis valde leuis, & pręſertim inter conſanguineos, non repellit teſtem à teſtificando.*

2 *Relatio quando eſt certa, non alterat confeſſionem praecedentem.*

DECISIO LVII.

DOmini ſteterunt in deciſis, quòd ſententiæ ſint confirmandæ. Quia conſtat de ſolutione ex quietantijs, quæ ſunt recognitæ per duos teſtes; primum, & ſecundum, & concurrunt adminicula, ex quibus perficitur plena probatio ſolutionis, vt pluries fuit reſolutum.

Non obſtat quod ſecundus teſtis eſt inimicus Io.
1 Baptiſtæ. Quia † iniuria eſt verbalis, & valdè leuis ideo non repellitur, Alex. *conſ.* 188. *num.* 7. & 8. *lib.* 7. Pręſertim inter conſanguineos, Bartol. *in leg. vt vim, num.* 4. *ff. de iuſt. & iure.*

Non obſtat quod tertius teſtis deponit ſibi non videri quod quietantiæ ſint ſcriptæ manu Bartholomæi. Quia deponit dubitatiuè; & ratio, quam reddit, quod vidit illum ſcribere, quando erat ſcholaris, non placuit Dominis: quia facilè potuit eſſe oblitus ſpatio tanti temporis, & manus Bartholomæi potuit mutari: & magis placuit depoſitiò duorum teſtium, qui ſunt melius informati, & deponunt magis concludenter.

Non obſtat quod quartus recognouit ſolum duas quietantias. Quia non negat eam, quam non recognouit, non fuiſſe ſcriptam manu Bartholomæi.

Non obſtat quod confeſſio ſolutionis Bartho-
2 lomæi non eſt certa, ſed relatiua. Quia † relatio non alterat confeſſionem pręcedentem, quãdo eſt certa. Mohed. *dec.* 9. Peregr. *dec.* 28. *lib.* 1. Put. *dec.* 325. *lib.* 2. Natta *conſ.* 403. *num.* 7. & 8. & *conſ.* 404. *num.* 6.

CALAGVRITANA DIMIDIARVM PORTIONVM DEL BVRGO.

Lunæ 20. *Decembris* 1593.

ARGVMENTVM.

In quo caſu ſit locus ſubrogationi gratioſæ, alio exiſtente in poſſeſſione; ita vt non ſit neceſſe agere via ordinaria.

SVMMARIVM.

1 *In Beneficio litigioſo non requiritur iuſtificatio.*

2 *Reſeruatio, licet non ſit notoria, operatur, vt nec Ordinarius, neque alius, poſſit ſe intromittere.*

3 *Subrogatus gratioſè pręfertur prouiſo ab Ordinario.*

DECISIO LVIII.

DOmini, cum pręſuppoſito, quòd iura ſint in forma probanti, reſoluerunt eſſe locum ſubroga-
1 tioni gratioſæ quo ad poſſeſſionem. Quia ſicut † in beneficio litigioſo non requiritur iuſtificatio, ex eo quod non infertur præiudicium Ordinario, nec alteri, cùm non poſſit fieri prouiſio, ſtante lite Ita pariter dicendum eſt vbi adeſt reſeruatio; quæ eundem
2 effectum operatur, licèt non ſit notoria; cùm †, ſtante reſeruatione, nec Ordinarius, neque alius poſſit ſe intromittere.

Non obſtat, quòd cùm Hieronymus, & Thomas exiſtant in poſſeſſione, non eſt locus ſubrogationi gratioſæ: ſed agendum eſt via ordinaria: Quia hoc procederet, ſi ipſi eſſent prouiſi à Papa, & haberent
3 ſimilem titulum: ſed cum ſint † prouiſi ab Ordinario, & non habeant parem titulum, ſubrogatis gratioſe eſt danda immiſſio, vt fuit reſolutum *in cauſa Senen. Canonicat.* 13. *Maij* 1588. *coram bon. mem. D. Bubalo, & in cauſa Recanaten. beneficij Sancti Ant.* 25. *Maij de anno præterito, coram me.*

Non obſtat Bulla Alexandri. Quia vltra quod ei eſt ſufficienter derogatum, non eſt in forma probanti: ideo fuit reiecta in alijs Cauſis, *Calaguritanis de Conizero, & de Archaia.*

CREMONEN. CAPELLANIAE.

Veneris 14. *Ianuarij* 1594.

ARGVMENTVM.

Probatur exiſtentia Iuriſpatronatus. Declaratur verba, *Pro ſe, & primogenitis maſculis ab eo deſcendentibus.*

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus reſeruatio probatur per dotationem.*

2 *Multò magis, ſi cum antiquitate temporis concurrant plures pręſentationes, quæ habuerint effectum.*

3 *Præſentatus venit inſtituendus, ſtante quaſi poſſeſſione, cum cognitione Cauſæ adhibita ab Ordinario.*

4 *Titulus excludit timorem vſurpationis.*

5 *Verba*, Pro ſe, & primogenitis maſculis ab eo deſcendentibus, *non ſtant taxatiuè, ſed demonſtratiuè.*

6 *Obſeruantia ſubſecuta dat fidem ſcripturis, etiam non authenticis.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO LIX.

DVbium fuit diſtinctum in tres difficultates. Pri-
ma, An conſtet de Iure patronatus in genere
Dominorum de Pallauicinis. Secunda, An ius patro
natus ceſſauerit, extinctis omnibus deſcendentibus
Pallauicinis; vel tranſierit ad extraneos hæredes.
Tertia, An iura ſint in forma probanti.

Quantum ad primam, cenſuerunt Domini conſta-
re de iure patronatus Dominorum de Pallauicinis:
Quia licet non probetur reſeruatio facta à Prępoſi-
to, cui fuerat cõmiſſum à Io. Baptiſta Cardinali Mil-
lino Legato, vt, veris exiſtentibus narratis, poſt ſuf-
ficientem dotationem factam à Pallauicino, ei & ſuis
ſucceſſoribus maſculis primogenitis ex recta linea
maſculina deſcendentibus, iuſpatronatus huius Ca-
1 pellæ reſeruaret: Tamen †, cum Capella reperiatur
dotata de Bubuleis 40. terræ; & Ordinarius in ſua
ſententia atteſtetur vidiſſe teſtamentum Pallauicini,
in quo dotauit Altare de Bubuleis 40. terræ, cum re-
ſeruatione iuriſpatronatus; Dominis viſum eſt ſuffi-
cienter cõſtare de reſeruatione iuriſpatronatus; Prę-
2 ſertim, cùm concurrant † antiquitas temporis 125.
annorum, & plures præſentationes, quæ habuerunt
effectum, ab anno 1528. vſque ad annum 1575. & ita
etiam fuit dictum *in cauſa Bononien. iuriſpatronatus 29.
Martij 24. coram Reuerendiſs. D. Epiſcopo Oriolen.*

Quod dicebant Domini procedere ſine aliqua
difficultate, ad effectum, vt Thomas pręſentatus ſit
3 inſtituendus: Quia † ſtante quaſi poſſeſſione, cùm
cauſæ cognitione adhibita ab Ordinario, non poteſt
ei denegari inſtitutio, Aim. *conſil.* 322. *num.* 5.

Non obſtat quòd iuſpatronatus pręſumatur, ex
4 vſurpatione. Quia † titulus excludit timorem vſur-
pationis: præſertim cum ſit corroboratus ex ſenten-
tia Ordinarij, & alijs adminiculis.

Non obſtat, quod teſtamentum, in quo relinqui-
tur dos, pręcedit ſupplicationẽ porrectam Cardina-
li Legato, in qua Pallauicinus dicit quòd volebat
dotare. Quia ſufficit, quod de tempore porrectæ
ſupplicationis non eſſet acquiſita dos Capellæ, cum
Pallauicinus poſſet ſuum teſtamentum reuocare.

Quantum ad ſecundam, Domini retentis deciſio-
nibus factis *in cauſa Cremonen. iuris patronatus coram
R. P. D. Decano.* & *Reuerendiſs. Epiſcopo Oriolen.* & *in
Cauſa Comend. Capellæ, coram R. P. D. Pegna*, dixerunt
iuſpatronatus non fuiſſe extinctum, ſed extare ad fa-
5 uorem Domini Alexandri hæredis extranei. Quia †
verba, *pro ſe, & primogenitis maſculis ab eo deſcendenti-
bus* non ſtant taxatiuè, ita quòd excludantur, qui non
ſunt primogeniti, & deſcendentes; ſed ſtant demon-
ſtratiuè, vt non admittantur tranſuerſales, & hære-
des extranei, donec adſint primogeniti, vel deſcen-
dentes, Anchara. *conſil.* 81. Caldetin. *conſil. 4. de iur.
patronat.*

Quantum ad tertiam, Domini reſoluerunt, iura
6 eſſe in forma probanti, propter † obſeruantiam ſub-
ſequutam, quæ dat fidem ſcripturis, etiam non au-
thenticis, Cin. *inter conſilia Bald. conſ.* 400. *num.* 3. *li.* 4.
Aim. *conſ.* 101. *num.* 4. *& conſ.* 274. *nu.* 7. Tanto ma-
gis, cum Ordinarius, adhibita cauſa, cognitione, at-
teſtetur vidiſſe ea omnia.

ROMANA DOMVS.

Mercurij 19. Ianuarij 1594.

ARGVMENTVM.

Agitur de probatione idẽtitatis domus, ad effectum
recognitionis, & ſolutionis Canonis.

SVMMARIVM.

1 *Identitas probatur coniecturis, & pręſumptionibus: &
ſufficit quòd conueniat maior pars qualitatum expreſſa-
rum.*
2 *Præſertim, quando non agitur ad effectum caducitatis; ſed
ad effectum recognitionis, & ſolutionis Canonis.*
3 *In Probatione identitatis non requiritur quòd omnes de-
monſtrationes conueniant.*
4 *Verba*, in conſpectu, *in demonſtratione confinium, quo-
modo intelligantur.*
5 *Confeſſio quando non conſtat de errore, & multò magis
geminata, non poteſt reuocari, & nu. 6.*

DECISIO LX.

DOmini concorditer reſoluerunt, conſtare de
1 identitate domus: Quia identitas † probatur
coniecturis, & pręſumptionibus, & ſufficit, quod ma
ior pars qualitatum, quæ fuerunt expreſſæ, conue-
niant, Paul. *in leg. in teſt. quidam ff. de cond. & demonſtr.*
Alex. *conſ.* 73. *num.* 7. *lib.* 3. *& conſ.* 38. *num.* 6. *lib.* 5. Prę-
2 ſertim, cùm non † quæratur de idẽtitate, ad effectum
caducitatis, ſed ad effectum recognitionis, & ſolu-
tionis Canonis: & hic verificantur ferè omnes de-
monſtrationes appoſitæ in ſupplicatione, ſi in eui-
dentem. Nam correſpondent, locus, qui enunciatur
intra Parochiam Sancti Laurentij in Damaſo, iuxta
viam publicam; Murus lateralis Capellę Sanctæ Mar
garitæ cuius veſtigia extant: Canon, tam reſpectu
quantitatis, quæ ſoluitur, quàm reſpectu temporis,
quo ſoluitur. Concurrit etiam confeſſio Gerardi,
qui dixit ſe habere iſtam domum ad tertiam genera-
tionem: & confeſſio Vrſolinæ, à qua iſti filij cauſam
habent, quæ affirmauit habere domum ſub proprie-
tate Capellæ Sanctæ Margaritæ, ſub annua reſpon-
ſione ſcutorum tredecim, e conſpectu domus habita-
tionis ſuæ, in qua tunc inhabitabat: & iſta domus eſt
è conſpectu domus, quam ipſa inhabitabat.

Non obſtat quod vnus teſtis deponit, quòd in par
te ſuperiori domus, quam poſſidebat Gerardus, ha-
bitabat quidam Oliuerius, qui in ea ingrediebatur
per quandam Portam, quæ eſt ſubtus arcum: Quia
3 vltra quod teſtis eſt vnicus, & † non requiritur quod
omnes demonſtrationes conueniant, Aim. *conſ.* 198.
num. 2. iſta domus poteſt habere introitum per por-
tam ſubtus arcum.

Non obſtat quòd teſtes dicunt, quòd domus erat
in conſpectu hoſpitij del Turchetto. Quia addunt, &
alterius domus, in qua aliàs inhabitabat Vrſolina: &
4 † ideò dicitur eſſe in conſpectu: quia vtraque non
poteſt eſſe in conſpectu per rectam lineam.

Non obſtat, quod confeſſio ſit reuocata. Quia
5 quando non † conſtat de errore, non poteſt reuocari
6 Corn. *conſ.* 90. *num.* 44. *vol.* 2. Maxime, quando † eſt
geminata Curſ. Sen. *conſ.* 55. *num.* 5.

CRACOVIEN. CAPELLANIÆ.

Lunæ 24. Ianuarij 1594.

Hæc Deciſio ob ſui breuitatem non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus non probatur, perſonæ identitate non probata.*
2 *Valor Beneficij quando cenſeatur non probatus.*

DECISIO LXI.

FVit reſolutum, gratiam Hieronymi non fuiſſe iu-
ſtificatam, quoad clericatum. Quia fides Clerica-
tus non loquitur de Hieronymo Goriſchi, ſed de
1 Hieronymo Stanislai: ideo non † conſtat de identi-
tate perſonæ; & pręterea Ordines fuerunt collati
extra tempora, vigore Indulti; & de Indulto non
conſtat.

Quoad valorem pariter dicebāt Domini gratiam
non eſſe iuſtificatam. Quia ſecundus, & tertius iux-
2 ta 17. & ſuper 4. deponunt † quod excedit ſummam
narratam, ex quibus ſaltem redditur turbida depo-
ſitio aliorum teſtium. Vltra quod ſecundus, & ter-
tius non deponit de non exceſſu, & primus dicit ſe
neſcire alia bona dictę Capellę ideo non probat quia
poteſt eſſe, quòd Capella habeat alia bona, ex qui-
bus alij fructus percipiantur.

RECANATEN. PECVNIARIA.

Lunæ 7. Februarij 1594.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Solutio debet probari ab eo, qui in illa intentionem ſuam fundat.*

DECISIO LXII.

FVerat reſolutum in iſta cauſa, attentata eſſe tur-
bida, & videndum eſſe de bono iure. Ideo dubi-
taui, An Alphonſus teneretur reſtituere iſtis ſocijs
ſummam ſcutorum 3539. Et Domini reſoluerunt,
eum teneri. Quia, etiam circumſcriptis tribus par-
titis, in quibus fuit condemnatus ab A. C. pro inte-
reſſe, quod Domini exiſtimabant non deberi, eſt de-
bitor maioris ſummæ in diuerſis partitis; vt bene
deducunt Informantes pro ſocijs, & de ſolutione
1 non conſtat † & ipſe debet eam probare, cùm ſit fun
damentum ſuæ intentionis *leg. quinquaginta ff. de ſolut.*
Aim. *conſil.* 313. *num.* 1.

CALAGVRITANA DIMIDIARVM PORTIONVM DEL BVRGO.

Veneris 4. Martij 1594.

ARGVMENTVM.

Iura quando dicantur non eſſe in forma probanti.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum non probat, quando non eſt recognita manus Notarij.*
2 *Fidex ſimplex non probat.*
3 *Teſtes in cauſa beneficiali examinati à Iudice laico, non probant.*

DECISIO LXIII.

IN iſta cauſa fuerat reſolutum, eſſe locum ſubroga-
tioni gratioſæ, cùm præſuppoſito, quòd iura, ex
quibus probatur reſeruatio, eſſent in forma proban-
ti: Ideo dedi ſuper iſto præſuppoſito Dubium parti-
culare, quod fuit à Dominis reſolutum pro negatiua.
Quia inſtrumentum poſſeſſionis captæ de menſe Iu-
1 lij non eſt in forma probanti, cùm † non ſit recogni-
ta manus Notarij; vt fuit reſolutum *in cauſa Burgen.*
de Carranza 27. Octobris 1589. coram bon. me. D. Bubalo.

Non obſtat atteſtatio Lucæ della Rea. Quia eſt
2 ſimplex fides, & ſuſpecta, & † non eſt recognita eius
manus.

Non obſtat fides alterius Notarij: Quia pariter eſt ſimplex fides, & eius manus non eſt recognita.

Non obſtant confeſſiones: Quia ex collationibus factis de menſe Iulij non probatur concludenter, quod vacatio ſucceſſerit de eodem menſe.

3 Non obſtant teſtes: Quia ſunt † examinati à Iudi-
ce laico, ſine citatione, & lite pendente in Rota.

ROMANA COMPVTORVM.

Veneris 18. Martij 1594.

ARGVMENTMV.

Executio non poteſt fieri contra bona tertij poſſeſſoris, quando fuit actum actione perſonali.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum exequi non poteſt contra tertium poſſeſſorem, quando fuit actum actione perſonali; etiamſi fuiſſet citatus: Dummodo ius ipſius non ſit deductum in iudicio, & num. 2.*
3 *Obligatio Cameralis non afficit tertium poſſeſſorem.*
4 *Galleſij noua forma Obligationis Cameralis comprehendens tertium poſſeſſorem, non ſeruatur.*

DECISIO LXIV.

FVit reſolutum, mandatum executiuum non eſſe
relaxandum contra bona poſſeſſa per Pompo-
1 nium: Quia fuit actum † actione perſonali, ideo exe
cutio fieri non poteſt contra Pomponium tertium
poſſeſſorem, Ruin. *conſ.* 87. *num.* 1. *& ſeqq. lib.* 4. Bero.
conſ. 47. *num.* 6. *lib.* 1.

Non obſtat quod Pomponius fuit citatus, ideò
ſententia lata contra Franciſcum ei præiudicat. Quia
2 hoc procederet, ſi † ius ipſius fuiſſet deductum in
iudicio, ſed cum non fuerit deductum in iudicio, non
poteſt contra eum fieri executio, Alex. *in leg. ſæpe nu.*
6. ff. de re iudicat. Gozzad. *conſ.* 103. *n.* 12.

Non obſtat, quòd fuit actum in vim obligationis
3 Cameralis. Quia † non poteſt agi obligatione Ca-
merali contra tertium poſſeſſorem. Et licèt Galleſius
det nouam firmam, quæ comprehendit tertium poſ-
4 ſeſſorem; tamen † illa non ſeruatur, ſed antiqua.

MEDIOLANEN. BONORVM.

Lunæ 28. Martij 1594.

ARGVMENTVM.

Eugeniana cui competat. Declaratur Statutum Mediolanenſe, *De continuanda poſſeſſione defuncti in hæredem.*

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Eugeniana habet locum ad fauorem Curialis, ſolùm in Cauſis in quibus eſt reus.*

2 *Remedium Legis*, Diffamari, *non competit ei, qui non poſſidet.*

3 *Statutum Mediolanenſe*, De continuanda poſſeſſione Defuncti in hæredem, *non habet locum in bonis, quæ à defuncto poſſidebantur tantum naturaliter.*

4 *Neque, quando poſſeſſio eſt apud defunctum, ex cauſa de ſui natura non tranſitoria ad hæredes.*

DECISIO LXV.

DOmini reſoluerunt, non eſſe locum conſtitutio-
ni Eugenianæ, quantum ad fratres de Porris:
1 Quia Eugeniana † habet locum ad fauorem Curia-
lis ſolum in cauſis, in quibus eſt reus: Et in iſto iu-
dicio D. Io. Baptiſta eſt actor, cùm petat manuteneri,
& ſibi reſtitui bona ablata.

Non obſtat. quòd intentauit remedium, *Legis dif-*
ſamari, & conſequenter dicitur reus: Quia ad illum
2 effectum debet docere de ſua poſſeſſione; cùm † hoc
remedium non competat ei, qui non poſſidet Bald.
in leg. 3. numer. 2. Cod. qui bon. ced. poſs. Boer. *dec.* 225.
num. 10. Gabr. *de act. concl. 6. num.* 38. Et fuit reſolutum
in cauſa Toletana Quintæ partis 27. *Iunij* 1584. *coram*
bon. mem. D. Epiſcopo Lauretano. Et de iſta poſſeſſione
non conſtat, immo probatur poſſeſſio fratrum.

Nec obſtat Statutum Mediolanenſe, *de continuan-*
3 *da poſſeſſione defuncti in hæredem*: quia † non habet lo-
cum in bonis quæ à defuncto naturaliter tantum poſ-
ſidebantur, Imol. *conſ. 16. col. 2.* Iaſ. *conſil. 147. num. 3.*
lib. 2. Et in terminis bonorum feudalium, & emphi-
teoticorum, tradunt Corn. *conſ. 173. in vltimo dubio,*
lib. 2. Iaſ. *conſ. 152. circa princip. & col. vltim. lib. 4.* Rub.
Alex. *conſ. 121.* & fuit deciſum *in cauſa Imolen. bono-*
rum 10. Aprilis 1592. coram R. P. D. Pamphilio. Et tan-
to magis, ſtante pacto appoſito in inſtrumento loca-
tionis, quòd bona locata non tranſeant ad hæredes.
4 Vnde ſuccedit alia limitatio, quod huiuſmodi † ſta-
tuto non eſt locus, quando poſſeſſio eſt apud defun
ctum, ex cauſa de ſui natura non tranſitoria ad hære
des Alex. *conſ. 153. num. 4. lib. 2. cùm alijs allegatis.*

MAIORICEN. CANONICATVS.

Lunæ 2. Maij 1594.

ARGVMENTVM.

Agitur de reſtitutione fructuum perceptorum à Syndico Capituli.

SVMMARIVM.

1 *Groſſa, & menſata, non ſunt diſtributiones quotidianæ.*

2 *Nemo debet reportare maius commodum ex abſentia, quam ex reſidentia.*

3 *Proteſtatio, in materia reſtitutionis fructuum, non eſt neceſſaria pro fructibus perceptis.*

DECISIO LXVI.

DOmini reſoluerunt, non conſtare de paritione
Breuis, & D. Ioanni Seguì dandum eſſe manda-
tum contra D. Matthæum Mallol, pro ſumma liqui-
data. Fundamentum deciſionis fuit: quia ex libro
Capituli, & depoſitionibus teſtium probatur, quòd
fructus huius Canonicatus, & officij Pœnitentiarij,
1 conſiſtunt in groſſa, & menſata; quæ † non ſunt di-
ſtributiones quotidianę, *cap. cum non nullæ, §. pręterea*
de præbend. in extrauag. commun. Vnde cum in Breui
dicatur, quod D. Ioanni conſignentur omnes, & qui-
cumque fructus, redditus, & prouentus integrè à die
obitus; & Matthæus percepetit illos fructus liqui-
datos; debet eos reſtituere.

Non obſtat quòd Matthæus eos percepit tãquam
Syndicus, & procurator Capituli in Curia Regis.
2 Quoniam reſpondebant Domini, quòd † non debet
reportare maius commodum ex abſentia, quàm ex
reſidentia. Ideò ſicuti ſi fuiſſet præſens, teneretur
fructus reſtituere, ita tenetur reſtituere illos, quos
habuit ratione abſentiæ.

Non obſtat, quòd non fuit facta proteſtatio. Quia
3 † non eſt neceſſaria pro fructibus perceptis; vt fuit
dictum *in cauſa Facen. beneficij 16. Ianuarij 1577. coram*
Illuſtriſſimo Cardinali Lancellotto.

LEGIONEN. CANONICATVS.

Mercurij 4. Maij 1594.

Summarium eſt loco Argumenti.

SVMMARIVM.

1 *Fructus dicuntur percepti à Capitulo, quando ſunt percepti à perſona à Capitulo deputata.*

DECISIO LXVII.

DOmini reſoluerunt, conſtare quòd Capitulum
fructus percepit: quia adeſt eius confeſſio ex-
plicita, quòd habet curam, & adminiſtrationem Ho-
ſpitalis, & quòd adminiſtrator Hoſpitalis fructus
percepit. Vnde ſequitur, quòd Capitulum iſtos fru-
ctus percepit.

Non obſtat quod fructus non fuerunt percepti à
Capitulo, ſed ab Adminiſtratore Hoſpitalis ab eo de
1 putato. Quia † ſufficit, quod fructus fuerint perce-
pti à perſona deputata à Capitulo, vt dicantur à Ca-
pitulo percepti, *leg. item corum §. 1. ff. quod cuiuſque vni-*
uerſ. nom. leg. ita tamen, §. geſſiſſe, ff. de admin. tut.

Quantum ad quantitatem, Domini dixerũt, quod
melius liquidetur.

ROMANA HÆREDITATIS.

Mercurij 4. Maij 1594.

ARGVMENTVM.

Statuti Vrbis *lib. 1. cap. 141. & 145.* an habeat locum in hæreditate Auunculi.

SVMMARIVM.

1 *Statuta excluſiua excludunt ſolùm perſonas in eis expreſſas, ab hæreditate perſonarum expreſſarum.*

2 *Statutum non excludens fęminas à ſucceſſione matris, multo minus cenſetur eas voluiſſe excludere à ſucceſſione Auunculi.*

3 *Statutum excludens certam perſonam expreſſam, excludit pariter aliam non expreſſam remotiorem, quando vult ſuccedere ex perſona excluſa, vel deſeruit lata verbi ſignificatio.*

4 *Auunculus non continetur appellatione patris, nec aui, nec matris, nec auiæ.*

Sta-

Digitized by Google

5 *Statutum in quo caſu non cenſetur excludere à ſucceſſione tranſuerſalium, vel alterius perſonæ remotioris non expreſſæ.*

6 *Non valet illatio: Excluditur à ſucceſſione proximioris; ergo excluditur à ſucceſſione remotioris.*

DECISIO LXVIII.

FVit reſolutum, Statutum c. 141. & 145. li. 1. excludens filias, & neptes ab hęreditate patris, & aui, matris, & auię, non obſtare illis ſororibus quominus poſſint ſuccedere ſimul cum fratribus in hæreditate Marſilij Auunculi iuxta diſpoſitionem iuris communis.

Moti fuerunt Domini: quia Statutum eas expre-
1 ſe non excludit à ſucceſſione Auunculi: & † ſtatuta excluſiua excludunt ſolum perſonas in eis expreſſas ab hæreditate perſonarum expreſſarum. Bald. Aluarot. & Card. Alex. *in cap. 1. §. quin etiam in titulo Epiſc. vel Abb.* Bald. *in leg. illam, num.* 4. & *ibi* Paul. Alex. & alij, *Cod. de collat.* Cornel. *conſ.* 82. *numer.* 9. *lib.* 4. Dec. *conſil.* 625.

Conſiderabant etiam aliqui ex Dominis, quod mens Statuti fuit ſolum excludere in caſibus expreſſis: quia Statutum, *capit.* 146. non excludit ſorores propter fratres à ſucceſſione fratrum in bonis
2 maternis; &, † ſi non excludit ſorores à ſucceſſione fratrum in bonis maternis, multo minus voluit excludere à ſucceſſione Auunculi remotioris, qui eis coniungitur per lineam Maternam.

Nec mouit Dominos, quod ſtatutum excludens proximiorem, intelligitur etiam excludere remotiorem, propter maioritatem rationis. Quia pro reſponſione diſtinxerunt duos caſus. Primus eſt, quòd ſta-
3 tutum † excludens certam perſonam expreſſam, pariter excludit aliam non expreſſam remotiorem, quando vult ſuccedere ex perſona excluſa, vel deſeruit lata verbi ſignificatio. Et in his terminis dicebant Domini loqui omnes ferè Doctoris, qui allegantur per informantes pro fratribus, & procedere deciſionem *in cauſa Romana de Capranica.* Sed ille non eſt caſus noſter; quia iſtę ſorores non ſuccedunt ex perſona excluſa, ſed ex perſona propria; neque lata ver-
4 bi ſignificatio deſeruit; quia † Auunculus non continetur appellatione patris, nec aui, nec matris, nec auiæ.

Secundus caſus eſt, quòd Statutum excludit ſorores propter fratres, vel aliam perſonam, à ſucceſſione aſcendentium, vel alterius perſonæ expreſſæ. Et
5 quæritur, an Statutum cenſeatur † excludere à ſucceſſione tranſuerſalium, vel alterius perſonæ remotioris non expreſſę, quæ non continetur appellatione perſonæ excluſæ, nec venit ad ſucceſſionem ex perſona excluſa. Et in iſto caſu dicebant Domini, quod perſona non expreſſa, licèt ſit remotior, & minus dilecta, non intelligitur excluſa Doct. *in dict. leg. illam,* vbi Alex. *num.* 6. & 7. Soccin. *conſ.* 28. *num.* 24. & 25. *lib.* 4.

6 Nec valet argumentum. Excluditur † à ſucceſſione proximioris, ergo excluditur à ſucceſſione remotioris; vt per Fulgoſ. & Pariſium, qui citantur per informantes pro ſororibus; & inter recentiores plures congerit Bolognett. *conſ.* 10. *num.* 92. Alias, ſi hoc argumentū procederet, excluſę ab hęreditate vnius, eſſent ſemper excluſæ ab hæreditate omnium.

PAPIEN. IVRISPATRONATVS.

Lunæ 9. Maij 1594.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus quomodo probetur eſſe mixtum.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus quado dicatur mixtum.*

2 *Iuſpatronatus mixtum non præſcribitur per præſentationes factas à Compatronis, præſcribere alteram medietatem prætendētibus, niſi probentur facta animo priuandi alios Compatronos.*

3 *Ius præſentandi non amittitur per non vſum, ſi præſentationes non fuerint factæ animo priuandi Compatronum, qui non præſentauit.*

DECISIO LXIX.

DVbitaui, An inſtitutio D. Bartholomæi Araldi Eccleſiæ Parochialis Sancti Georgij Vellanterij, ad pręſentationem Dominorum de Lonaris, eſſet confirmanda, vel infirmanda? Et quia pro parte Dominorum Prępoſiti, & Canonicorum Regulariū Sancti Petri in Cœlo Aureo, qui pretendunt ius patronatus eſſe mixtum, inter alia dicebatur ſententiam eſſe infirmandam: quia iuſpatronatus erat mixtum, & in iſta pręſentatione non fuit ſeruata forma requiſita in pręſentatione Eccleſiarum Parochialium, quæ ſunt iuris patronatus mixti: Placuit Dominis vt particulariter videretur, An iſtud iuſpatronatus eſſet mixtum? Et dubio propoſito, concorditer cenſuerūt, iuſpatronatus eſſe mixtum.

1 Fundamentum deciſionis fuit: quia † habemus initium clarum iſtius Iuriſpatronatus mixti: cùm de anno 1207. Monaſterium emerit totum Caſtrum Vellanterij cum omnibus iuribus, & actionibus, & cùm aduocatijs Eccleſiarum: Et in tranſactione poſtea inita de anno 1260. adeſt confeſſio explicita venditorum, quòd totum Caſtrum cum omnibus honoribus, & iuriſdictionibus, ſpectabat, & ſpectare conſueuerat in integrum ad Monaſterium: Et promiſſio de non inquietando de tota Villa, honoribus, iuriſdictionibus, & de medietate aduocatiæ Plebis Villanterij, & iuriſpatronatus, & Capellaniæ ipſius Caſtri, & Eccleſiæ, & Hoſpitalis della Gallera: Et poſtea Abbas eos inueſtiuit de toto feudo, & de medietate Aduocatiæ, ſeu iuriſpatronatus. Vnde cùm Monaſterium oſtendat iuſpatronatus eſſe mixtum, neceſſe eſt quod Domini de Lonatis doceant ſe pręſcripſiſſe medietatem ſpectantem ad Monaſterium.

Hoc autem dicebant Domini non probari: quia
2 † ad iſtum effectum eſt neceſſarium, quòd pręſentationes fuerint factæ animo priuandi Monaſterium: quod in dubio non pręſumitur; vt bene deducunt Ruin. *conſ.* 50. *num.* 10. *lib.* 5. Et ſine iſto animo, præſentationes vnius non præiudicant compatrono, ſed ei pręſeruant ius Feder. *conſ.* 202. *in fin.* Abbas. *conſ.* 54. *lib.* 1. Put. *deciſ.* 292. *lib.* 1. Staniſl. *deciſ.* 97. Creſcent. *deciſ.* 27.

Conſiderabant etiam Domini, quòd Monachi ad alias Eccleſias contentas ſub eodem iurepatronatus præſentarunt ſine contradictione Dominorum de Lonatis: & in ſpecie per ſententiam R. P. D. Blanchetti fuit declaratum, iuſpatronatus clericatuum

Sancti Aegidij, & Sancti Georgij, eſſe mixtum. Et ex hoc perſpicuum fit, quòd Domini Lonati non habebant iſtam pretenſionem, quòd iuſpatronatus ad eos ſpectaret in totum, quia non permiſiſſent Monaſterium præſentare.

Non obſtant ſententię. Quia prima de anno 1428. fuit lata inter alios, & non citato monaſterio: ſecunda vero de anno 1484. fuit lata, quia non conſtitit Monaſteriū eſſe in poſſeſſione pręſentandi, & ei competere ius: ideò cùm hodie conſtet de contrario, iſta ſententia ei non præiudicat.

Præterea fuit reſponſum quod iſte ſententiæ ſunt iniuſtæ: quia conſtat, Monaſterium habere medietatem iuriſpatronatus, & non probatur præſcriptio.

2 Non obſtat, quod per non vſum amittitur ius † præſentandi: quia non ſufficit non vſus, ſi præſentationes non fuerunt factæ animo priuandi compatronum, qui non præſentauit, Feder. *dict. conſ.* 202. Abb. *dict. conſ.* 54. & fuit dictum *in cauſa Imolen. Iuriſpatronatus* 19. *Octobris* 1579. *coram bon. mem. D. Lauretano.*

ROMANA DE NARDONIBVS.

Veneris 13. *Maij* 1594.

ARGVMENTVM.

Ius offerendi quomodo competat illi, qui emit ſub haſta.

SVMMARIVM.

1 *Ementi ſub haſta, vigore crediti canonizati, competit ius offerendi, vti creditori.*

DECISIO LXX.

QVantum ad primam partem Dubij, fuit reſolutum, Angelo, vti creditori, competere in his bonis ius offerendi, exceptis duabus petijs terræ, de

1 quibus non controuertitur: quia ipſe † emit iſta bona per ſubhaſtationem, & creditum Antonij, ad cuius inſtantiam fuit facta venditio fuit canonizatum per mandatum A.C. Vnde cum Ang. ſuccedat in ius Antonij, poteſt offerre vti creditor.

Quantum ad ſecundam partem Domini dixerunt, Angelum debere offerre credita anteriora: in quo Domini non dubitabant Angelum debere offerre rubra 64. grani, & alias duas partitas: quia de veritate crediti, & anterioritate conſtat. Difficultas ſolum fuit apud Dominos in partita Scutorum 460. quia de anno 1580. adeſt conuentio, quòd granum ſoluatur ad rationem ſcutorum quatuor; licet prius eſſet venditum ad rationem ſcutorum ſeptem, & de anno 1588. D. Scipio affirmat, Ioannem remanere ſibi debitorem, iuxta ſaldum de dicto anno 1580. in ſcutis 161. Ex quo apparet quod D. Scipio exegit ad rationem ſcutorum quatuor. Ideò Ioannes non potuit poſtea condemnari ad rationem ſcutorum ſeptem.

Aliqui tamen ex Dominis contrarium ſentiebant, propter reſeruationes, quæ continentur in inſtrumentis de anno 1580. & 1588. Ideò fuit dictum, quod ſuper hoc particulariter dubitetur.

MEDIOLANEN. LOCATIONIS.

Veneris 13. *Maij* 1594.

ARGVMENTVM.

Commiſſio quando dicatur ſubreptitia in materia locationis.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio ſubreptitia eſt nulla.*

2 *Euidens Eccleſiæ vtilitas non iuſtificatur in alienationibus, ex ſola conſideratione calamitatem temporis præſentis.*

DECISIO LXXI.

FVit reſolutum pro inualiditate locationis, ex defectu vtriuſque requiſiti, ſolemnitatis, & cauſæ.

Quantum ad defectum ſolemnitatis, moti fuerunt Domini: quia non conſtat de facultate Epiſcopi Verulani, Nuntij apud Ducem Mediolani, qui commiſit confirmationem iſtius contractus, quatenus cederet in euidentem vtilitatem Eccleſiæ.

1 Secundo: quia commiſſio eſt ſubreptitia † & conſequenter nulla Dec. *conſ.* 142. *numer.* 5. Ruin. *conſil.* 157. *num.* 4. *& num.* 11 *lib.* 1. Subreptionem autem deducebant Domini: quia Epiſcopo fuit expreſſum, quòd iſta bona à pluribus annis erant inculta, & deſerta; ita vt non poſſet reperiri, qui vellet ea conducere, vel recipere, etiam ſine pretio: & tamen erant locata eidem Aloiſio pro tribus ſolidis pro qualibet pertica.

Pręterea fuit expreſſum, quòd erant perticæ 150. & conſtat de maiori quantitate; quia in conceſſione fuerunt expreſſæ 184.

Quantum vero ad defectum cauſæ euidentis vtilitatis, de eo clare conſtat: quia fuit ſolum habita conſideratio pręſentis temporis calamitoſi, propter bellum, & peſtem; ex quo non reſultat iuſtum pretium, Paul. *conſ.* 109. *col.* 1. *verſ. nec obſtant teſtes vol.* 2. Cuman. *in leg. pretia rerum num.* 5. *ff. ad leg. Falcid.* Fulgoſ. *conſ.* 242. *poſt princip.* Et in his terminis fuit reſolutum *in cauſa Rom. Caſalis Turricellæ* 10. *Martij* 1578. *coram bon. mem. Epiſcopo Lauretano, & in cauſa Papien. bonorum prima Iulij* 1579. *coram Cardinali Lancellotto.*

PAPIEN. BONORVM.

Veneris 20. *Maij* 1594.

Hæc Deciſio non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius, Sede vacante, habet facultatem abſoluendi, ad effectum agendi. Neque eſt neceſſaria citatio, & numero* 2.

3 *Prælatus poteſt in vita ſua venire contra tranſactionem iuratam, quando deducitur læſio enormiſſima.*

DECISIO LXXII.

DOmini reſoluerunt, Io: Baptiſtam eſſe audiendum: Quia de iuriſdictione non poteſt dubitari, cùm poſt latum laudum, & obtentam abſolutionem, adſit noua Commiſſio. Abſolutio autem eſt valida,

1 cùm † Vicarius, Sede Epiſcopali vacante habeat facultatem concedendi abſolutionem, ad effectum

D agen-

agendi, Felin. *in cap. cum olim num. 9. de maior. & obed. & in cap. 1. num. 20. de iur. iur.*

Non obſtat quod abſolutio eſt nulla ex defectu
2 citationis. Quia † citatio non eſt neceſſaria; vt fuit
reſolutum *in cauſa Ceſenaten. bonorum 23. Febr. 1573. coram R. P. D. Blanchetto.*

Non obſtat quòd Prælatus in vita ſua non poteſt
3 venire contra trāſactionem iuratam. Quia hoc † procedit, quando non deducitur enormiſſima læſio. Prę-
terquamquod tranſactio reſcinditur, iuxta eam opinionem, quam Rota ſequitur. Et licet ad huc non ſit probata: tamen Io: Baptiſta debet audiri, vt poſſit de ea docere.

BRIXIEN. PENSIONIS.

Lunæ 23. Maij 1594.

ARGVMENTVM.

Quaſi poſſeſſio transferentis non ſuffragatur tranſlatario, ad effectum mandati de manutenendo.

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio eſt facti, & ſine facto non acquiritur, neque transfertur.*
2 *Translatario, qui nunquam exegit, non poteſt concedi mādatum de manutenendo.*
3 *Translatio operatur, vt antiqua penſio extinguatur, & noua creetur.*
4 *Appræhenſionis actus eſt neceſſarius, etiam in incorporalibus.*
5 *Declaratio Deciſio* 40. *Auctoris.* in Cauſa Bononienſi Penſionis.

DECISIO LXXIII.

FVit reſolutum contra informantem, quaſi poſſeſſionem D. Scipionis transferentis non ſuffragari
D. Federico translatario, ad effectum, vt ei debeat
concedi mandatum de manutenendo. Ratio princi-
1 palis, Dominorum fuit: quia † quaſi poſſeſſio eſt fa-
cti, & ſine facto non acquiritur, neque transfertur,
leg. quemadmodum, leg. cum hæredes. ff. de acquir. poſſeſ.
leg. 1. §. Scæuola, ff. ſi quis teſtam. lib. eſſe iuſſ. fuer. Vn-
2 de; cùm † D. Federicus translatarius nunquam exe-
gerit, non poteſt ei dari mandatum de manutenen-
do, vt in his terminis inter recentiores bene deducit,
Ceſal. *conſ. 479. num. 31. cum ſeqq.*
3 Tanto magis, quia † per translationem antiqua
penſio extinguitur, & noua creatur, Ferret. *conſ.* 53.
num. 10. Gig. *de penſion. quæſt. 74. num. 1. & quæſt.* 88. *num.*
8. Ideo quaſi poſſeſſio penſionis extinctæ non poteſt
ſuffragari.

Nec placuit Dominis differentia inter poſſeſſionem rerum corporalium, & quaſi poſſeſſionem incor-
4 poralium. Quia † etiam in incorporalibus neceſſa-
rius eſt actus appræhenſionis Achil. *deciſ. 5. de poſſeſſion.* Caputaq. *deciſ. 135. 152. & 420. par. 2.* Anton.
Auguſt. *in tit. de quaſi poſſeſſione præſentandi, §. vlt.*

Non obſtat Deciſio *in cauſa Bononien. penſionis co-*
5 *ram me*: Quia † non fuit reſolutum, quod translatarijs eſſet dandum mandatum de manutenendo; ſed quòd poterant agere pro executione literarum Apoſtolicarum, non iuſtificatis literis transferentis, ob eam potiſſimè rationem, quia concurrebat quaſi poſſeſſio longiſſima transferentis, per quam præſumitur iuſtificatio narratorum in reſeruatione. Ideò non applicatur.

PERVSINA DE ODDIS.

Veneris 27. Maij 1594.

ARGVMENTVM.

Declaratur Statutum Peruſinum. De ſucceſſione patris in hæreditate filij, &c.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Peruſinum diſponens, quòd defuncto ſuperſtitibus patre, & matre, pater illi ſuccedat in totum, præterquam in legitima, in qua ſuccedat mater; intelligitur, quoad Legitimam, de tertia parte tantum eius portionis, in qua mater ſuccederet, ſi Statutum eam non excluderet, & num. 5.*
Contraria opinio declaratur, num. 6.
2 *Quando Statutum vocat patrem ad ſucceſſionem filij in totum, opinio communis eſt, quòd mater cenſeatur excluſa à Legitima.*
3 *Pater, & mater, de Iure communi, ſuccedunt æqualiter in bonis filij.*
4 *Legitima eſt tertia pars illorum bonorum, in quibus ille, cui Legitima debetur, ſucceſſurus fuiſſet ab inteſtato.*

DECISIO LXXIV.

IAcobus Reſtaurus deceſſit ab inteſtato, ſuperſtitibus Octauio patre, & Gentili de Oddis matre. Extat Statutum Peruſij, quod ſi aliquis, vel aliqua, in quacunque ætate deceſſerit cum aſcendentibus, ſuperſtite patre, & matre, pater ſuccedat in bonis eius in totum; præterquam in legitima, in qua ſuccedat mater. Dubitaui in terminis huius ſtatuti; Quanta ſit legitima Gentilis matris Iacobi. Et dubio per me
propoſito, Domini concluſerunt contra informātem,
1 quòd † legitima non ſit tertia totius hæreditatis, ſed
tertia eius portionis, in qua Gentilis ſuccederet, ſi
Statutum illam non excluderet.

Mouebantur quia quando Statutum vocat ſimpliciter patrem ad ſucceſſionem filij in totum, eſt magna controuerſia inter Doctores, an mater cenſeatur excluſa à legitima; vt per Tiraqu. *de iure primog. quæſt.* 15. & Roland. à Vall. *conſ. 62. num. 13. lib. 3.*
2 qui teſtatur † opinionem affirmatiuam eſſe communem. Et ideo illa exceptio Statuti; *preter quam in legitima, in qua ſuccedat mater,* remouet iſtam difficultatem, & operatur ſolum iſtum effectum, quòd matri
præſeruetur legitima debita de iure communi, Alex. *conſil. 197. numer. 6. lib. 6.* In terminis verò iuris
3 communis, cùm † pater, & mater ſuccedant æqualiter, *authent. defuncto, Cod. ad Tertill. §. ſi igitur defunctus in auth. de hæred. ab inteſt. verſic. legitima matris eſt tertia ſuæ portionis;* & ſic tertia medietatis, in qua ſucceſſiſſet; & non tertia totius, in qua de iure communi non
4 ſucceſſiſſet ab inteſtato quia notiſſimum eſt, † legitimam eſſe tertiam partem illorum bonorum, in quibus ille, cui legitima debetur, ſucceſſurus fuiſſet ab inteſtato, ſi non fuiſſet excluſus, *leg. Papinianus, §. quoniam autem, ff. de inoff. teſtam. l. cum quæritur, Cod. eod. tit. cap. Rainutius, de teſtam.*
5 Et ita † in his terminis, quando mater excluditur vigore Statuti, vel teſtamenti, pręter quàm à legitima; & pater, qui concurrit in ſucceſſione cum matre,

eſt

eſt vocatus, hanc opinionem firmauit Baldus, limitando opinionem Butrigatij *in conſ. 350. verſ. ſed dicendum eſt, lib. 4.* & ſequuntur Capra *conſ. 4. numer. 5.* Corn. *conſ. 197. lib. 1.* Gabr. *conſ. 94. num. 20. & 21. lib. 1.* qui dicit, quòd in hoc caſu ſine vlla dubitatione iſta opinio eſt vera, & communis, Theſaur. *dec. 172. num. 9. verſic. 3. caſus eſt*, Tiber. Decian. *reſponſ. 2. num. 128. lib. 5.* Et in terminis ſimilis Statuti vocantis fratrem ad ſucceſſionem fratris, excluſa matre, præterquam à legitima, fuit reſolutum *in cauſa Aſculana legitimæ 2. Decembris* 1588. *coram bon. mem. Bubalo.*

Non obſtat opinio Iacobi Butrig. *in 6. quæſt. & conſ.* Oldrad. 123. & deciſiones *in cauſa Rom. de Minichellis coram bon. mem. Vicecomite*, & *in cauſa Rom. de*
6 *Vrſinis coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto*, quòd † legitima matris ſit tertia totius hæreditatis. Quia opinio iſtorum Doctorum procedit, quando fratres fuerunt præteriti, & in totum excluſi: & in hoc caſu loquuntur ferè omnes Doctores, qui eôs ſequuntur; vt per Bald. Capt. & Gabriel. *in dictis conſil.* & Theſaur. *in dict. deciſ. 172. num. 4.* Nos autem verſamur in caſu contrario, in quo patet non ſolum non eſt excluſus, ſed excludit matrem: & ideò ceſſant omnes rationes illius opinionis: Quia quando pater ſuccedit, non poteſt haberi pro mortuo, neque inhabili, & neceſſe eſt vt faciat partem matri: ſi enim pater admittitur ad partem, cùm ſuccedat æqualiter cùm matre, juxta *dict. auth. defuncto*, propter iſtum concurſum diminuitur ſucceſſio matris, & conſequenter diminuitur etiam legitima, quæ detrahitur de portione ei debita; vt bene deducit Bald. *in dict. conſ. 350. num. 2.* Et ab iſta opinione pauci reperiuntur, qui diſſentiant præciſè in his terminis. Et multum placuerunt Dominis rationes illius Deciſionis *in cauſa Aſculana*, in
7 qua diſtinguendo plures caſus, conciliantur auctoritates Doctorum, & deciſiones factæ in Rota in hac materia.

PAPIEN. MATRIMONII.

Mercurij 1. Iunij 1594.

ARGVMENTVM.

Matrimonium fuiſſe contractum, ex quibus probetur. Concilium Tridentinum an annulet matrimonia clandeſtina.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium ſufficienter probatur per duos teſtes de viſu, & fidem Parochi regiſtratam in Libro Matrimoniali.*
2 *Adminicula, ex quibus probatur matrimonium, & num. 3. 4. & 5.*
6 *Matrimonium non dicitur clandeſtinum, quando eſt celebratum de licentia Vicarij coram tribus teſtibus.*
7 *Clandeſtinitas ex quibus excludatur.*
8 *Ad probandum matrimonium clandeſtinum, non ad impugnandum aliud, nec ad ipſum dirimendum, ſufficit probatio ordinaria, nec requiritur pleniſſima.*
9 *Teſtes in Cauſa Matrimonij non eſt neceſſe quòd conueniant in verbis formalibus; ſed ſufficit quòd concordant in ſubſtantia.*
10 *Probatio plena elidi non poteſt, niſi per aliam plenam probationem.*
11 *Matrimonium vt ſit validum, ſufficit eſſe contractum per verba de præſenti, coram proprio contrahentium Parocho, vel alio Sacerdote, de ipſius Parochi, vel Ordinarij licentia; & coram teſtibus.*
12 *Concilium Tridentinum non annullat matrimonia clandeſtina. Et declarantur eius verba*, Ad ſic contrahendum omnino inhabiles reddit, *& num. 13.*

DECISIO LXXV.

DVbium fuit reſtrictum in duas difficultates. Prima fuit, An conſtet ſufficienter de matrimonio contracto inter D. Camillum, & D. Comitiſſam Lucretiam Antoniam. Secunda, An fuerit rite contractum, & ſeruatis Decretis Sacri Concilij Tridentini.

Quantum ad Primam Domini concorditer reſoluerunt conſtare de Matrimonio. Quia, vt probatur ex fide Præpoſiti, à teſtibus ſubſcripta, & regiſtrata in Libro Matrimoniali, & depoſitione duorum teſtium, qui fuerunt præſentes, Matrimonium fuit contractum inter eos per verba de pręſenti ad interrogationem Prępoſiti, cui fuerat conceſſa licentia à Vicario Epiſcopi in præſentia trium teſtium. Vnde cùm concurrant depoſitiones duorum teſtium de viſu atteſtantium matrimonium fuiſſe deliberatè contractum; & fides præpoſiti regiſtrata in Libro Matrimo-
1 niali; non eſt dubium, † ſufficienter conſtare de Matrimonio, Dec. *conſ. 163. num. 1.* Caputaqu. *deciſ. 205. par. 1.*

Quod etiam dicebant Domini perſpicuè probari ex pluribus adminiculis, & pręſumptionibus in hoc caſu concurrentibus: Videlicet, ex Chirographo pręcedenti, ab eis, & teſtibus ſubſcripto, & recognito;
2 quod etiam † ſecundum aliquos ex Dominis continet matrimonium per verba de præſenti, vt concedunt informantes pro Comitiſſa; quia ipſa promittit acceptare, prout de præſenti acceptat, Dominum Camillum in Maritum: & è conuerſo, D. Camillus eiſdem verbis promittit acceptare, prout de pręſenti acceptat, eam in Vxorem, data & recepta vtrinq; Fide, *cap. penult. & ibi* Abb. *num. 2. de ſponſalib.* Specul. *in tit. de ſponſalib. §. 1. num. 2.* Et iſtud Chirographum multum confert ad oſtendendam veritatem matrimonij poſtea contracti, Natta *conſ. 250. num. 3.*

Secundo ex traditione Annuli, & ſubarratione tempore celebrati matrimonij: quæ probatur, ex
3 confeſſione ipſius, & depoſitione D. Speciosæ: & † ſubarratio facit vrgẽs adminiculum contracti matrimonij per verba pręſentis temporis, etiam ſi verba dubia proceſſiſſent, quia fieri non ſolet niſi Vxori, Ferret. *conſ. 86. num. 16.*

Tertio ex muneribus prætioſis ei traditis à D. Camillo; quæ abſq; fœdere Matrimonij à Muliere Nobili, & honeſta non fuiſſent accepta.

Quarto ex confeſſione ipſius, de qua deponunt
4 duo teſtes conteſtes, & confeſſio † probat matrimonium prius fuiſſe contractum gloſ. *in cap. ſuper eo, in verbo, confeſſionem, de eo qui cogn. conſ. vx. ſuæ*, Soccin. Iun. *conſ. 89. num. 9. lib. 2.*

Quinto ex pluribus literis ab ea ſcriptis D. Camillo, ex quibus apertè colligitur matrimonium fuiſſe contractum.

Sexto ex multiplicato acceſſu D. Camilli ad eam viſitandam, commoratione illius per integros dies, & conuiuijs pluries cùm ea initis.

5 Septimo ex licentia obtenta à Vicario, quæ non †

eſt neceſſaria, niſi pro matrimonio contrahendo; vt
fuit conſideratam *in cauſa Britonorien. Matrimonij* 17.
Maij 1581.*coram R. P.D. Decano.*

Octauo ex publica voce, & fama in Monaſterio
huius matrimonij; de qua deponunt D. Angelica, &
Antonius de Ramis ſuper tertio.

Non obſtat quod iſtud matrimonium fuit clande-
ſtinè contractum: ideò requiruntur teſtes omni ex-
ceptione maiores, & probatio pleniſſima. Quia mul-
6 tipliciter fuit reſponſum: In primis, iſtud † matri-
monium non fuiſſe clandeſtinè contractum cum fue-
rit celebratum à Præpoſito de licentia Vicarij in prę-
ſentia trium teſtium Alciat. *reſp.5 numer. 26. tom.* 1.
7 *lib.*1. Pręſertim, concurrentibus † publica voce, &
fama in Monaſterio, fide ipſius Præpoſiti, regiſtrata
in Libro Matrimoniali, confeſſione Comitiſſæ, & ite-
ratis acceſſibus D. Camilli, ad eam viſitandam; quæ
protſus excludunt clandeſtinitatem.

8 Secundo reſpondebant Domini, quòd † quando
agitur de probando Matrimonium clandeſtinum,
non ad impugnandum aliud, nec ad ipſum dirimen-
dum, non requiruntur teſtes omni exceptione maio-
res; nec probatio pleniſſima, ſed ſufficit probatio or-
dinaria Dec.*dict.conſ.*163. *num.* 13. & fuit reſolutum
in cauſa Tullen. Matrimonij 14. *Iulij* 1568. *coram bon.mc.
D. Orad.*

Tertio fuit dictum ex abundanti, in caſu iſto adeſ-
ſe probationem pleniſſimam cum concurrant depo-
ſitiones teſtium de viſu, fides Præpoſiti, & tot vrgen-
tes præſumptiones.

9 Non obſtat quod teſtes non conueniunt † in ver-
bis formalibus. Quia in cauſa Matrimonij ſufficit,
quod teſtes concordent in ſubſtantia. Gramat. *conſ.*
50. *num.*42. *&* 44. *inter conſil. ciuil. Ferret. dict. conſ.* 86.
num. 8. Et fuit reſolutum *in cauſa Rhotomagen. Matri-
monij coram D. Sarmiento* 15. *Martij* 1563. & *in cauſa
Calaguritana Matrimonij* 14. *Decembris* 1575. *coram
R.P.D. Decano.*

Non obſtant aliæ contrarietates, & exceptiones
contra teſtes, inuerisimilitudines, & ſuſpitiones. Quia
viſæ ſunt Dominis leuiſſimæ: & cum Matrimonium
10 ſit plenè probatum, non poteſt † elidi iſta probatio
plena, niſi detur alia probatio plena, Felin. *in cap. in
præſentia num.* 12. & *ibi* Dec. *num.*48. *&* 49. *de probat.*
Et in his terminis fuit reſolutum *in dict. cauſa Tullen.
Matrimonij* 14. *Nouembris* 1575.

Quantum ad ſecundam, Domini pariter fuerunt
concordes, matrimonium fuiſſe ſolemniter contra-
ctum, & iuxta formam Sacri Concilij Tridentini,
Quia fuit contractum per verba de pręſenti coram
teſtibus, ad interrogationem Prępoſiti, de licentia
Vicarij, qui poteſt eam concedere; vt congregatio
Illuſtriſſimorum Cardinalium, eiuſdem Concilij in-
11 terpretum cenſuit: & ad effectum, † vt contractus
matrimonij ſit validus, ſolum requiritur, quod
pręſente Parocho proprio contrahentium, vel alio
Sacerdote, de ipſius Parochi vel Ordinarij licen-
tia, & coram teſtibus, matrimonium ſit contractum
per verba de præſenti; prout eadem congregatio re-
ſoluit, & fuit deciſum *in dicta cauſa Calaguritana Ma-
trimonij* 26. *Ianuarij* 1573.

Non obſtat quod Concilium irritat matrimonia
clandeſtina. Quia vltra quod hoc matrimonium non
fuit clandeſtinè contractum, vt ſupra dictum eſt, Cõ-
12 cilium † non annullat matrimonia clandeſtina; vt
fuit reſolutum *in vna Sauonen. Matrimonij* 21. *Aprilis*
1570. *coram D. Groperio*, & *in vna Illerden. Matrimonij
vltima Maij* 1572. *coram R.P.D. Blanchetto.*

Non obſtat, quòd cùm per Chirographum eſſet
contractum matrimonium per verba de præſenti, nõ
ſeruata forma Concilij, contrahentes fuerunt effecti
13 inhabiles ad contrahendum de nouo. Quia † ea-
dem congregatio cenſuit, quod verba illa Decreti,
Ad ſic contrahendum omnino inhabiles reddit, non intel-
liguntur, quod qui non contraxerunt iuxta formam
Decreti ſimpliciter inhabiles fiant ad cõtrahendum
de nouo; ſed ad contrahendum ſic; id eſt, in cum mo-
dum ſine Parocho, & teſtibus.

MACERATEN. DOTIS.

Veneris 10. *Iunij* 1594.

ARGVMENTVM.

De dote conſtituenda ſorori à fratre, iuxta Statutum
Maceratenſe.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Maceratenſe non comprehendit obligationem
neceſſariam pro dote.*

2 *Exceptio turbida, & requirens altiorem indaginem, non
poteſt retardare executionem obligationis Cameralis.*

DECISIO LXXVI.

Domini reſoluerunt eſſe locum executioni Apo-
chæ. Moti fuerunt: quia iſti Minores teneban-
1 tur dotare ſorores; & iſtud Statutum † non compræ-
hendit obligationem neceſſariam pro dote, Capu-
taqu. *deciſ.*199. *par.*3. Put. *deciſ.*105. *lib.* 1. Et licet pro
parte Minorum replicetur, quòd hoc non procedit,
quando dos eſt exceſſiua: Tamen de hoc non con-
ſtat, & datur fumus in contrarium, quòd dos non ſit
exceſſiua: quia aliæ ſorores habuerunt eandem quã-
titatem, & procurator conſtitutus à tutrice articula-
uit, & probauit per teſtes, quòd dos non erat exceſ-
2 ſiua. Vnde cùm iſta † exceptio ſit turbida, & requi-
rat altiorem indaginem, non poteſt interim retar-
dari executio obligationis in forma Cameræ; vt fuit
reſolutum *in cauſa Romana reſciſſionis tranſactionis*, &
in cauſa Romana executionis obligationis Cameralis 29.
Martij, *&* 2. *Aprilis de anno prędicto coram Reuer. P. D.
Orano.*

ROMANA HÆREDITATIS DELLA PORTA.

Veneris 17. *Iunij* 1594.

ARGVMENTVM.

De diſpoſitione legis, *Si quis à liberis, §. item receptum, ff.
de lib. agnoſc.* quod hæres filij teneatur præſtare
alimenta matri.

SVMMARIVM.

1 *Hæres filij tenetur pręſtare alimenta eius matri, in ſum-
mam egeſtatem redactæ.*

2 *Alimenta iuſtè denegantur ex illis cauſis, ob quas eſt lo-
cus exhæredationi. Intellige vt num. 4. & 5.*

3 *Querelæ quando ſunt leues, vel ſint datæ contra volunta-
tem querelantis, non præbent cauſam exhæredationi.*

6 *Filij facilius priuantur alimentis, quàm parentes.*

DE-

DECISIO LXXVII.

DOmini reſoluerunt, D. Camillæ matri Franciſci
deberi alimenta à Venerabili Societate Santiſ-
ſimæ Trinitatis, ab eo hærede inſtituta: Et ad eorum
computum nunc ei danda eſſe ſcuta centum.

Ratio potiſſima deciſionis fuit: quia ipſa in ſum-
1 ma egeſtate eſt redacta; ideò † ſuccedit diſpoſitio
legis, *ſi quis à liberis, §. item reſcriptum, ff. de liber. agnoſc.*
quod hæres filij tenetur ei preſtare alimenta.

Nec placuit Dominis fundamentum, quòd D. Ca-
milla fuit iuſtis ex cauſis exhæredata à Franciſco,
2 propter quærelas, quas contra eum dedit; & quod †
alimenta iuſtè denegatur ex illis cauſis, propter quas
eſt locus exhæredationi, gloſ. *in dict. leg. ſi quis à libe-
ris, §. idem index, in verſic. detulerat, cum alijs allegatis.*
Quia hoc fundamentum, an exhæredatio ſit valida,
reſpicit negocium principale; & apud dominos ha-
3 buit difficultatem, cùm † quærelæ ſint leues: Et Fran
ciſcus declarauerit quod fuerunt datę contra volun-
tatem ſuæ Matris, Bartol. *in leg. 3. §. vltimo in fin. ff. de
4 adim. leg.* Ideò interim, † antequam cognoſcatur, an
exhæreditariò ſit valida, ſunt ei danda alimenta,
Caputaq. *dec. 22. lib. 1.*

5 Pręterea reſpondebant Domini, quòd iſtud † ar-
gumentum ab exhæredatione ad denegationem ali-
mentorum locum habet in Patre vel Matre, à qui-
bus poſſunt filijs denegari alimenta, ex illis cauſis
propter quas poſſunt eos exhæredare: & in his ter-
minis loquuntur, gloſ. & Doctor. qui allegantur per
informantes pro ſocietate, ſed non procedit in filijs;
qui licet habeant iuſtam cauſam exhæredandi pa-
trem vel matrem, non tamen poſſunt eis alimenta
6 denegare, cùm † filij facilius priuentur alimentis quā
parentes, & maiorem obligationem habeant eos
alendi; vt benè deducit Antonius à Corduba *in dict.
§. idem index, num. 6. & 7.*

PACEN. DECIMARVM.

Lunæ 20. Iunij 1594.

ARGVMENTVM.

Reijciuntur exceptiones nullitatis, & iniuſtitiæ con-
tra ſententiam, de qua in Deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo ſoluendi Decimas Eccleſiæ, in qua percipiun-
tur Sacramenta, pręfertur conſuetudini ſoluendi in loco
tonſionis: Quacunque conſuetudine contraria non obſtan-
te, & num. 5.*

2 *Sententia, ex ſtilo Hiſpaniæ, poteſt ferri quandocunque
poſt factam concluſionem in Cauſa, abſque alia citatione
ad ſententiam: Et multò magis, ſi procurator Partis ſit
pręſens, & num. 3.*

4 *Quando in termino ad probandum eſt facta citatio ad vi-
dendum iurare teſtes; non requiritur alia citatio.*

DECISIO LXXVIII.

FVit reſolutum, ſententias eſſe iuſtas, & confirman
1 das. Iuſtitia viſa eſt Dominis clara: quia † con-
ſuetudo ſoluendi decimas Eccleſiæ, in qua percipiun
tur Sacramenta, pręfertur conſuetudini ſoluendi in
loco tonſionis; vt fuit reſolutum *in Cauſa Segobien.
decimarū Lunæ, 10. Octob. 1583. corā Santiſs. D. Noſtro.*

Nec placuit Dominis nullitas ex defectu citatio-
2 nis ad ſententiam. Quia ex † ſtilo Hiſpaniarum, ſen-
tentiam poteſt ferri quandocunque poſt factam con
cluſionem in cauſa; vt fuit reſolutum *in Cauſa Toleta-
na Admiſſionis, 27. Iunij 1582. coram bo. me. D. Bubalo
in cauſa Burgien. Reſidentiæ 30. Maij 1586. coram Illu-
ſtriſſimo Cardinali Plato, & in cauſa Aſtorien. Archidia-
conatus coram R. P. D. Mantica.* Pręſertim, cùm poſtea
3 fuerit ſecuta citatio ad ſententiam; Et † tempore
pronunciationis procuratores partium ſint præſen-
tes Alphonſus de Azeued. *in comm. ad 4. lib. nouæ reco-
pil. lib. 4. tit. 17. ſit delas ſentencias, y nulidades dellas, nu-
mero 43.*

Et licet poſtea pro differenda expeditione Cauſæ
fuerit oppoſitum, quòd non probatur conſuetudo,
cùm teſtes eſſent nulliter examinati, propter defe-
ctum citationis ad videndum iurare teſtes. Secundo,
quòd probatur conſuetudo contraria. Tertiò, quòd
ad concluſionem in cauſa non fuerunt citati Domi-
ni de Touar. Quarto quòd debebant citari Epiſcopi
Abulen. & Legionen.

Tamen domini his non obſtantibus ſteterunt in
deciſis, & mandarunt quòd Cauſa expediatur. Nam
ad primum de nullitate examinis teſtium reſponde-
4 bant Domini, quòd † cùm eſſet facta citatio ad vidē-
dum iurare teſtes in pręfixione termini ad proban-
dum, non requirebatur alia citatio; vt fuit reſolutum
*in cauſa Toletana Decimarum de Sazzedon 16. Februarij
1590. coram R. P. D. Pegna.* Vltra quod etiam iſta
conſuetudo iuſtificatur ex conſtitutione ſynodali, &
ex ſententijs latis contra alios eiuſdem familiæ.

Ad ſecundum fuit dictum, quòd etiam ſi probatur
5 conſuetudo contraria, non releuat: quia † pręfertur
conſuetudo ſoluendi Eccleſiæ, in qua percipiuntur
Sacramenta; vt fuit reſolutum in dicta cauſa Sego-
bien. Decimarum.

Ad tertiū fuit reſponſum quòd ſufficit quod Do-
mini de Touar. fuerint citati ad ſententiam in conti-
nenti poſt factam concluſionem.

Ad quartum fuit dictum, non fuiſſe neceſſariam
citationem Epiſcoporum Abulen. & Legionen. cùm
Capitulum ab eis nihil peteret, & ipſi in ſententijs
non ſint condemnati.

ROMANA SALVIANI INTERDICTI.

Mercurij 22. Iunij 1594.

ARGVMENTVM.

Confeſſio debitoris an probet debitum in præiudi-
cium aliorum Creditorum.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio debitoris non probat creditum in pręiudicium
aliorum Creditorum.*

2 *Confeſſio matris ad fauorem filij, non caret ſuſpicione.*

DECISIO LXXIX.

DOmini reſoluerunt, non conſtare de credito D.
Hippoliti, niſi coadiuuetur probatio. Potiſſima
1 ratio deciſionis fuit: quia † confeſſio debitoris non
probat debitum in præiudicium aliorum creditorū,
Soccin. *conſ. 78. num. 2. lib. 4.* Tiraq. *de retract. connen. §.
1. gloſ. 7. n. 47.* Tanto magis, quia iſta confeſſio non ca
2 ret ſuſpicione, cum † ſit facta à matre ad fauorē filij.

TIRASONEN. IVRISDICTIONIS DE TVDELA.

Lunæ 27. Iunij 1594.

ARGVMENTVM.

Confirmatio priuilegiorum, Dummodo ſint ratio-nabilia, &c. quando habeat vim nouæ conceſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio priuilegiorum, cum clauſulis*, Dummodo ſint rationabilia, & honeſta, & quatenus ſint in vſu, *non ſuſtinetur in vim nouæ conceſſionis, niſi verificatis eiſdem clauſulis*,

2 *Dictio*, prędicta, *facit relationem ad expreſſa*.

3 *Papa difficilius concedit de nouo, quàm confirmet.*

4 *Clauſula*, Dũmodo priuilegia ſint rationabilia, &c, *ſunt incompatibiles cum ſimplici noua conceſſione*.

DECISIO LXXX.

FVit reſolutum, Bullam Iulij Secundi non ſubſtine-
ri in vim nouæ conceſſionis. Moti fuerunt Domi-
ni: quia à Regibus Nauarræ, tam ſuo, quàm Deca-
ni, & Capituli nominibus, Papę fuit expoſitum, quòd
dictis Decano, & Capitulo fuerant conceſſa à Sum-
mis Pontificibus, Regibus, & Principibus, priuilegia,
indulta, exemptiones, facultates, libertates, & iuriſ-
dictiones, quæ erant in vſu: Et Papa ſine cauſæ co-
gnitione confirmat in forma communi, *dummodo ſint
rationabilia, & honeſta*; & *quatenus ſint in vſu*; & pro
potiori cautela de nouo concedit. Vnde cùm Papa
præſupponat adeſſe iſta priuilegia, & indulta, pro-
ut ſibi fuit narratum; & illa confirmet, & concedat
de nouo cùm duabus clauſulis, *dummodo ſint rationabi
lia, & honeſta*; & *ſint in vſu*; Bulla non poteſt ſubſti-
neri in vim nouæ conceſſionis, niſi adſint iſta priui-
legia, & indulta Pape narrata, & ſint rationabilia, &
honeſta, & in vſu Ægid. Boſs. *in tit. de principe nume-
ro* 358.

Addebant Domini, quod conceſſio de nouo fuit
facta à Papa, non quia voluit concedere, etiam ſi non
adeſſent priuilegia; ſed quia aliqua ex iſtis priuile-
gijs fuerunt reuocata à Calixto Tertio, vt in dicta
Bulla dicitur.

Nec placuit Dominis, quod illa clauſula, *dummo-
do ſint rationabilia, & honeſta*, debet referri ad non
expreſſa. Quia Papa refert iſta priuilegia ſibi ex-
preſſa, & confirmat, & de nouo concedit exemptio-
nes, iuriſdictiones facultates, priuilegia, & indulta
2 prædicta; ideò debet referri ad expreſſa: quia † illud
verbum, *prædicta*, facit relationem ad expreſſa, Atet.
conſ. 152. *in fin.*

Non obſtat, quòd iſta clauſula non debet referri
ad nouam conceſſionem, ſed ſolum ad confirmatio-
nem. Quia ſi Papa noluit confirmare priuilegia ab
eo non viſa, ſi non ſunt honeſta, & rationabilia; &
non ſunt in vſu; multo minus voluit de nouo concede
3 re; quia † difficilius Papa de nouo concedit, quam
confirmet, Bero. *conſ*. 87. *num*. 31. *lib*. 3.

Non obſtat Andr. de Iſern. Ruin. Capic. & deci-
ſiones allegatæ. Quia in illis caſibus adeſt ſimplex
confirmatio, & conceſſio de nouo; ideo non appli-
cantur, quia in caſu iſto conceſſio de nouo eſt limi-
4 tata per illas † clauſulas, *dummodo priuilegia ſint ra-
tionabilia, & honeſta, & quatenus ſint in vſu*: quæ clau-
ſulæ ſunt incompatibiles cùm ſimplici noua conceſ-
ſione.

ROMANA VIRIDARII.

Veneris 1. Iunij 1594.

ARGVMENTVM.

De melioramentorum liquidatione, & compenſatione.

SVMMARIVM.

1 *Compenſatio fructuum cum melioramentis, poteſt ſolum peti attento primo ſtatu ante facta melioramenta.*

2 *Relatio periti imperfecta, eſt nulla.*

DECISIO LXXXI.

DOmini, retentis deciſionibus factis in hac Cau-
ſa, quòd melioramenta probantur, & quod fue-
runt neceſſaria; reſoluerunt, ſententiam liquidatio-
nis fuiſſe iuſtam, & confirmandam: Quia ſumptus in
eis facti fuerunt liquidati per duas relationes periti,
quibus fuit decretum ſtandum eſſe.

Nec placuit Dominis, quòd ſententia fuerit nul-
la, ex eo capite, quòd æſtimatio fuit facta, prout
melioramenta pluris valebant, & non prout minus:
quia ſufficit quod ſententia condemnet in eo, quod
minus eſt.

Non obſtat quòd D. Marius tenetur recompenſa-
re fructus, quos percepit ex iſto viridario, cum me-
lioramentis. Quia non probatur iſta perceptio fru-
1 ctuum, deductis oneribus: præſertim, † attento pri-
mo ſtatu ante facta melioramenta; iuxta quem ſta-
tum poteſt ſolum peti compenſatio fructuum cùm
melioramentis, Afflict. *deciſ*. 87. *num*. 6. *in fin. & num*.
7. Put. *dec*. 276. *in fin. lib*. 3. & fuit ſæpius reſolutum.
2 Non obſtat relatio periti D. Matij Vitotij; Quia †
eſt imperfecta, & nulla.

ROMANA DE NARDONIBVS.

Lunæ 10. Octobris 1594.

ARGVMENTVM.

Ius offerendi, ementi ſub haſta non competit vti creditori, quando mandatum eſt nullum, & iniuſtum. Vide Deciſ. 70.

SVMMARIVM.

1 *Proteſtatio, neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, reddit nullum mandatum, niſi ante eius relaxationem producatur in actis mandatum procure*,

2 *Etiamſi dicta proteſtatio ſit facta ab eo, qui non docet ſe eſſe procuratorem: Dummodo contra eum non ſit oppoſitum, vt doceat de mandato*,

3 *Non valet illatio; Seius erat proximior Titio: ergo adiuit eius hæreditatem*,

DECISIO LXXXII.

DOmini reſoluerunt, Angelo vti creditori, non
competere ius offerendi. Quia mandatum
A. C. canonizatorium crediti Antonij, in cuius ius
Angelus ſucceſſit, eſt nullum, & iniuſtum; ideo, cùm
non probetur creditum Antonij, Angelus in eius lo-
cum ſubrogatus non poteſt offerre vti creditor.

Hun-

Fundamentum nullitatis fuit. Quia pro parte
1 Ioannis Nardonis fuit facta proteſtatio, † non audi-
ri comparentem, niſi docto de legitimo mandato, &
ante relaxationem mandati non fuit facta productio
mandati in actis: ideò mandatum A.C. eſt nullum,
Guidob. *dec.* 208. Aim. *conſil.* 108. & fuit reſolutum
coram me in cauſa Rom. Secretariatus 20. *Nouemb.* 1592.

Nec placuit Dominis, quod iſta proteſtatio fuit
facta ab eo, qui non docuit ſe eſſe procuratorem Io-
2 annis Nardoni. Quia contra eum † non fuit oppoſi-
tum quod deberet docere de ſuo mandato: ideo ſuffi
cit quod hodie conſtet de eius mandato, ad effectum
vt acta ab eo facta ſubſtineantur, Aim. *conſ.* 100. *num.*
38. *cum ſeqq.* Achill. *dec.* 6. *de procurat.* Vltra quod ceſ-
ſat iſta difficultas: quia Io: Blanchinus, vnus ex prin-
cipalibus, fecit eandem proteſtationem.

Iniuſtitia Dominis viſa eſt clara: quia inſtrumen-
tum cantat in perſona Marinangelæ, cuius Antonius
prætendit ſe eſſe hæredem mediante perſona Lucre-
tiæ; & non probauit quòd Lucretia eſſet hæres Ma-
rinangelæ; neq; quod ipſe eſſet hæres Lucretiæ, prout
probare debebat; quia fuerat proteſtatum, Ioannem
non audiri, niſi ſeruatis ſeruandis, & verificatis ve-
rificandis, & docto ſe eſſe hæredem Lucretiæ aſſertæ
hæredis Marinangelæ.

Neque obſtant teſtes examinati pro legitimatio-
ne perſonæ Antonij. Quia vltra quod Domini dubi-
tabant de validitate examinis, & non conſtat quod
iſte proceſſus fuerit productus ante relaxationem
mandati, teſtes ſolum deponunt, Antonium eſſe pro-
ximiorem Lucretiæ; ideò non probant. Primò, quia
non dicunt quod Lucretia eſſet hæres Marinangelæ.
3 Secundò, quia non ſequitur: † Antonius erat proxi-
mior Lucretiæ: ergo adiuit eius hæreditatem: & ad
iſtum effectum, vt Antonius vti hæres Lucretiæ, ſit
creditor, eſt neceſſaria probatio aditionis: prę ſertim
cùm Laurentius, vti proximior Lucretiæ, & hæres,
eſſet admiſſus ad hæreditatem.

BVRGEN. PAROCHIALIS DE LATAS.

Lunæ 17. Octobris 1594.

ARGVMENTVM.

Augmento miniſtrorum Eccleſiæ vt ſit locus, quæ requirantur.

SVMMARIVM.

1 *Quando augmentum Miniſtrorum Eccleſiæ petitur ab Vniuerſitate, debet probari, quòd propter paucitatem miniſtrorum, & multitudinem incolarum, aliqui deceſſerint ſine Sacramentis.*

DECISIO LXXXIII.

FVit reſolutum pro informante: Quia Vniuerſitas
non probat quòd propter paucitatem miniſtro-
rum, & multitudinem Incolarum, aliqui deceſſerint
1 ſine Sacramentis, prout neceſſarium † eſt, quando
petitur augmentum ab Vniuerſitate; vt fuit reſolu-
tum *in Cauſa Tiraſonen. congrui ſeruitij coram R. P. D.
Gipſio.*

Tanto magis, quia ex teſtibus Prioris conſtat, in
iſta Eccleſia adeſſe vnum Capellanum; Et quod in-
quam plurimis anni temporibus fratres, & Religio-
ſi Monaſterij accedunt ad dictam Eccleſiam, & in
ea prædicant, & audiunt confeſſiones; ita quod Ec-
cleſia nullum patitur detrimentum.

Et ex hoc tollitur quod dicunt teſtes Vniuerſita-
tis, de augmento perſonarum: Quia non ideo augen-
dum eſt ſeruitium, niſi conſtet quod Capellanus non
poſſit ſufficere Eccleſiaſticis Sacramentis admini-
ſtrandis, & cultui Diuino peragendo, iuxta decre-
tum Concilij Tridentini *ſeſſ.* 21. *cap.* 4. vt fuit dictum
in cauſa Tiraſonen. congrui ſeruitij 5. *Maij de anno prę te-
rito coram R. P. D. Pamphilio.* Prę ſertim, cùm adſint
Fratres, qui poſſunt in omnibus adiuuare Recto-
rem.

PAMPILONEN. CONGRVÆ.

Veneris 21. Octobris 1594.

ARGVMENTVM.

Congrua ſemel aſſignata, an poſſit ampliùs augeri.

SVMMARIVM.

1 *Congrua debetur Vicario curam animarum exercenti.*
2 *Congrua ſemel aſſignata, non eſt amplius augenda; Niſi conſtet de eius inſufficientia, & num. 3.*
4 *Congrua debet eſſe talis, quòd Vicarius ſine penuria, & incommodo, cum ea viuere poſſit.*
5 *In Congruam non imputantur fructus ſeparati à Vicaria, & fructus incerti.*

DECISIO LXXXIV.

DOmini, cum præſuppoſito, quod Commenda-
tor percipiat decimas ſpectantes ad iſtam Pa-
rochialem, reſoluerunt Vicario deberi Congruam,
& eſſe augendam vſque ad ſummam ducatorum 34.
1 taxatam in ſententia Prioris, Nam quòd † debeatur
Congrua Vicario, qui exercet curam animarum eſt
extra controuerſiam, *cap. extirpanda, cap. de Monachis,*
& *ibi* Abb. *de prę bend.* Rebuff. *de congr. quaſt.* 4. *nume-
ro* 10.

2 Nec placuit Dominis, quod cùm congrua † ſemel
fuerit aſſignata, non eſt amplius augenda; & impu-
tare ſibi debet Vicarius qui illam ita tenuem accep-
tauit, Abb. *in cap. prę ſentium, ſub num.* 6. *de pignor.* Re-
buff. *de congr. quaſt.* 12. *num.* 92. & fuit dictum *in cauſa
Aſtoricen. Congruæ* 23. *Martij* 1588. *coram R. P. D. Man-
3 tica.* Quia hoc non procedit, quando † conſtat de in-
ſufficientia; quæ bene probatur ex teſtibus, qui di-
cunt ſalarium ſcutorũ 20. cum incertis, non ſufficere
pro Congrua Vicarij; quia cum illo non poteſt viue-
re: & quod alij Vicarij reliquerunt iſtam Vicariam,
quia non habebant congruam ſuſtentationem: &
quod iſte Vicarius vult dimittere, niſi ei augeatur ſa-
4 larium: & † Congrua debet eſſe talis, quod Vicarius
ſine penuria, & commodè viuere poſſit, Gloſ. *in capit.
vnico, §. ſanè in verſ. abſque penuria, de ſtatu regul. in* 6.
Rebuff. *in dict. tract. quaſt.* 8. *num.* 78. & fuit dictum *in
cauſa Legionen. Congruæ* 15. *Aprilis* 1575. *coram bon.
mem. Epiſcopo Lauretano, & in cauſa Burgen. Congruæ de
Cudeyo* 14. *Martij huius anni coram R. P. D. Mantica.*

Quantùm ad quantitatem, moti fuerunt Domini:
quia iſta ſumma cum pede altaris ferè correſpondet
conſtitutioni Sanctæ Memoriæ Pij Quinti.

Nec placuit Dominis quod ſit habenda ratio fru-
ctuum Capellaniarum, iuriſpatronatus: quia ſunt in-
certi, cum ſit in poteſtate Patronorum deputare
alios.

Digitized by Google

ſlios. Reliqui verò fructus aliarum capellaniarum ſunt ſeparati à Vicaria, & ſunt exigui: ideò non debent imputari in Congruam, vt fuit dictum *in dict. Burgen. Congruæ.*

BVRGEN. PAROCHIALIS DE LATAS,

Mercurij 26. Octobris 1594.

Summarium ſeruit pro Argumento.

S V M M A R I V M.

1 *Probatio ſpecifica præualet probationi genericæ.*
2 *Probatio de Eccleſijs non vnitis, non præiudicat Eccleſijs vnitis.*
3 *Teſtis iudicans non probat.*

DECISIO LXXXV.

Domini reſoluerunt, Priorem non teneri ad deputandum filium naturalem loci de Latas in
1 Vicarium Parochialis Eccleſiæ: Quia probatio † Monaſterij, quæ ſpecifice loquitur de iſta Eccleſia, præualet probationi Vniuerſitatis, quæ loquitur de alijs Eccleſijs huius Archiepiſcopatus, Bald. *conſil.* 120. *num.* 2. *lib.* 2. Siluan. *conſil.* 55. *num.* 12.

Tanto magis, quia teſtes Vniuerſitatis nō loquun-
2 tur de deputatione Vicarij in Parochialibus † vnitis, ſed tantum de deputatione facta in Eccleſijs non vnitis, Anchar. *conſ.* 255. *num.* 3. & 4.

Addebant etiam Domini, quòd iſti teſtes Vniuer-
3 ſitatis † iudicant, quia dicunt æquum eſſe, quòd iſta Eccleſia ſit patrimonialis, ſicut ſunt aliæ: ideò non probant, Doctor. *in capit. cum cauſam, de teſtib.* Rimin. *conſ.* 455. *num.* 13.

MEDIOLANEN. PECVNIARIA,

Sabbati 5. Nouembris 1594.

A R G V M E N T V M.

De continuatione ſocietatis probanda, ad effectum ſimulationis.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtes habentes contra eorum depoſitionem inſtrumenta, & confeſſionem Partis non probant.*
2 *Societas conſiſtere nequit ſine certa ſumma.*
3 *Bilancium conuentum fieri quolibet anno, durante ſocietate; ſi omittatur fieri, præſumitur ſocietatem non amplius continuari.*
4 *Simulatio non præſumitur, quando non conſtat de cauſa ſimulationis.*

DECISIO LXXXVI.

Dvbitaui, An conſtaret de continuatione ſocietatis auri, & argenti filati à Kalendis Ianuarij 1583. citra, ita vt probetur ſimulatio inſtrumenti de anno 1586. Et licet Domini inclinarent, quòd non conſtaret de continuatione, & conſequenter quòd inſtrumentum non eſſet ſimulatum: Tamen placuit, quòd videretur particulariter, An eſſet danda fides teſtibus Io: Baptiſtę deponentibus de continuatione ſocietatis. Et dubio propoſito 12. Decembris, vna tantum parte informante, Domini fuerunt concordes, eis non eſſe adhibendam fidem. Quia aliqui ex eis patiuntur plures exceptiones: alij vero non reddunt concludenter rationem, vt benè deducunt in-
1 formantes: Et † quia habent contra ſe depoſitiones teſtium Andreæ duo inſtumenta, & confeſſionem partis; ideò non probant, Bart. *in leg.* 2. §. *creditum, num.* 7. & *ibi* Paul. & Dec. *num.* 8. *ff. ſi cert. pet.* Aim. *conſ.* 171. *num.* 10.

Poſtea ſub die 27. Ianuarij 1593. propoſui iterum Dubium principale, An conſtatet de continuatione ſocietatis ad effectum ſimulationis. Et fuit per Dominos reſolutum, non conſtare. Moti fuerunt ex pluribus. Et primo, quia tota ſumma, quæ fuerat poſita in ſocietate pro parte Andreæ, & lucri inde prouenientis, fuit de anno 1583. data ad cambium: ideò
2 ſocietas non fuit continuata: quia † ſine certa ſumma non poteſt conſiſtere *leg. verum, §. ſocietas ff. pro ſoc.* Bald. *conſ.* 448. *num.* 3. *lib.* 4.

Secundo ex depoſitionibus teſtium, qui benè deponunt ſocietatem non fuiſſe continuatam.

Tertio: quia in primo triennio fuit confectum bilancium, quod iuxta conuentionem præcedentem debebat fieri quolibet anno, durante ſocietate: &
3 tamen † poſt primum triennium non fuit amplius factum, Paul. *conſ.* 73. *in fin. lib.* 2.

Quarto: quia non conſtat de cauſa ſimulationis,
4 ſine qua † ſimulatio non præſumitur, Bart. *conſ.* 65. Rot. *dec.* 1. *de donat. in nou.*

Non obſtāt duæ litterę cambij Andreæ, in quibus dicitur, *Per la valuta hauuta qui da Felice, & Gio: Battiſta.* Quia in his non fit mentio de ſocietate, nec exprimitur tempus receptionis: ideò poſſunt intelligi de pecunijs receptis ante Kalendas Ianuarij 1583. Præſertim, cum vna ex eis ſit ſcripta die 8. eiuſdem menſis, alia verò de menſe Martij.

Non obſtat inſtrumentum 8. Iunij 1584. Quia Domini illud intelligebant de pecunijs, quas Andreas poſuit in ſocietate in principio anni 1580.

Non obſtat, quod Andreas recepit poſt annum 1584. plures quantitates pecuniarum. Quia ex hoc non ſequitur, quod acceperit vti ſocius; cùm potuerit accipere ad rationem cambiorum.

Non obſtat, quod exercitium auri, & argenti filati in ſecundo triennio fuerit tractatum ſub nomine Felicis, Io: Baptiſtæ, & Simonis. Quia nomen Simonis arguit fuiſſe contractam aliam ſocietatem: & licet fuerit etiam appoſitum nomen Felicis, tamen non probatur ſcientia Andreæ.

ASCVLANA HÆREDITATIS.

Lunæ 14. Nouemb. & Veneris 16. Decembris 1594.

A R G V M E N T V M.

Inſtitutio hæredis, quoad vidualem vitam ſeruauerit; quo caſu cenſeatur reſoluta ab initio.

S V M M A R I V M.

1 *Hæres limitatè inſtituta, donec vitam vidualem ſeruauerit, per tranſitum ad ſecundas nuptias, hæreditate priuatur.*
2 *Hæres taliter inſtituta, ſi non præſtet cautionem Mutianam; eius inſtitutio reſoluta cenſetur vſque ab initio.*
3 *Ademptum ſub conditione, ſub contraria conditione cenſetur datum.*

DE-

DECIISO LXXXVII.

FVit reſolutum, ſententias eſſe confirmandas. Fun
damentum principale, in quo omnes Domini ſi-
ne difficultate fuerunt concordes fuit, quòd Conſtan
1 tia fuit hæres inſtituta limitatè, donec † vitam vidua
lem ſeruauerit: Vnde cum tranſiuerit ad ſecundas nu
ptias, & non poſſit ſuccedere ab inteſtato, propter
Statutum, quod eam excludit, iſta portio debetur.
Ioanni Pacifico, vt de Legato relicto temporaliter,
tradit Bart. *in leg. Titia, §. Titia cum nuberet, num. 2. ff. de
Leg. 2.* & Bart. *ibidem in fin.* Soccin. *conſ.* 102. *num.* 20.
lib. 3. Rebuff. Alex. *conſ.* 22. *num.* 3. & fuit reſolutum
*in Cauſa Senogalien. Legati 24. Februarij 1588. coram
R. P. D. Mantica.*

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, quòd
cùm Conſtantia fuerit hæres inſtituta ſub conditio-
2 ne viduitatis, † & non præſtiterit cautionem Mutia-
nam, ad quam tenebatur, eius inſtitutio reſoluta fuit
vſque ab initio, Ruin. *conſ.* 170. *num.* 7. & 11. *lib.* 3. &
fuit reſolutum *in Cauſa Fauentina de Caldaronibus 21.
Ianuarij 1584. coram R. P. D. Blanchetto*. Ideò viuente
Candido fuit purificata ſubſtitutio facta Conſtan-
tio de perſona ipſius Candidi, & conſequenter eo
mortuo ſine filijs, fuit factus locus ſubſtitutioni ad
fauorem Io. Pacifici.

Nec placuit Dominis, quòd Conſtantia non fuit
hæres inſtituta ſub conditione, ſi non nupſerit; ſed
donec vitam vidualem ſeruauerit, & ad ſecunda vo-
ta non tranſiuerit: ideò potuit adire hæreditatem, &
non deſinit eſſe hæres poſt tranſitum ad ſecundas nu
ptias; ſed per fideicommiſſum tenetur reſtituere hæ-
reditatem Candido ſubſtituto. Quoniam, ipſa ad ſe-
cunda vota tranſeunte, teſtator ei ſubſtituit, & ſucce-
dere voluit Candidum. Vnde cum priuetur hæredi-
tate, ſi ad ſecundas nuptias tranſiuerit, ſub contra-
ria conditione cenſetur hæres inſtituta: quia ademp-
3 tum † ſub conditione, ſub contraria conditione cen-
ſetur datum *leg. aliquando, ff. de cond. & demonſtr.* & in
his terminis fuit reſolutum *in cauſa Rauennaten. hære-
ditatis 24. Nouembris 1582. coram bon. me. D. de Rubeis*.

ROMANA VINEAE.

Mercurij 16. Nouembris 1594.

ARGVMENTVM.

Agitur de contractu locationis, cum pacto de mu-
tuando.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de mutuando, appoſitum in locatione, non reddit
eam illicitam, quando penſio eſt iuſta.*
2 *Multò magis, quando fructus ſunt incerti, neque concurrit
aliud requiſitum, ad probandum contractum vſura-
rium.*

DECISIO LXXXVIII.

DOmini reſoluerunt, contractum locationis eſſe
1 validum: Quia penſio eſt iuſta: & pactum † de
mutuãdo appoſitum in contractu locationis non red
dit eum illicitum quando penſio eſt iuſta, Abb. *conſ.*
2 15. *lib.* 1. Præſertim cùm fructus † vineæ ſint incerti, &
non concurrat aliud requiſitum ad probandum con-
tractum vſurarium, Aim. *conſ.* 145. *num.* 10.

REGIEN. IVRISPATRONATVS.

Mercurij 16. Nouembris 1594.

ARGVMENTVM.

Liber antiquus, an ad effectum probandi, egeat re-
cognitione manus.

SVMMARIVM.

1 *Liber antiquus non eget recognitione manus, etiamſi non
probetur ſcriptus à publica perſona.*
2 *Scriptura pro validitate actus, præſumitur collationata ea
die, in quam cadebat citatio ad videndum extrahi, &
collationari.*

DECISIO LXXXIX.

DOmini reſoluerunt, fidem deſumptam ex Libro
baptiſmali, & matriculam, eſſe in forma pro-
banti.

Quantum ad fidem, moti fuerunt: quia fuit extra-
cta cum ſolemnitatibus requiſitis, & teſtes deponunt
quòd iſti libro fides adhibetur in iudicio.

Non obſtat, quòd iſte liber non probatur ſcriptus
à publica perſona, nec eſt recognita manus ſcriben-
1 tium. Quia, † cùm liber ſit antiquus, non eget reco-
gnitione Put. *deciſ.* 359. *num.* 6. *lib.* 2. Præſertim, cum
ſit conſeruatus in Archiuio, & ei fuerit adhibita
fides.

Quantum ad matriculam, licet non ſit recognita
manus ſcribentium, & non probetur eam fuiſſe cu-
ſtoditam in Archiuio publico, neque habeat ſubſcri-
ptionem, Domini pariter cenſuerunt eſſe in forma
probanti. Quia teſtes deponunt ei adhiberi fidem,
& quòd maſſarij collegij notariorum illa vtuntur pro
faciendis Legalitatibus; & in ea deſcribuntur illi qui
creantur notarij.

Tanto magis: quià iſta matricola ſeruit ſolum pro
adminiculo fidei baptiſmali, quòd Antonius maria
ſit filius Gaſpari: Et in hoc concurrunt etiam plures
enunciatiuæ diuerſorum inſtrumentorum, & depo-
ſitiones duorum teſtium.

Non obſtat quòd non fuit facta collatio cum ori-
ginalibus, citata parte. Quia fuit facta citatio ad vi-
dendum extrahi, & collationari pro die 2. Maij; &
poſtea fuerunt collationata. Et licet non conſtet,
quòd fuerint collationata 2. Maij in qua cadebat ci-
2 tatio; tamen † pro validitate actus præſumitur quòd
ea die fuerint collationata, Felin. *in cap. Paſtoralis nu.
5. de reſcript.* Creſc. *deciſ.* 138. Præſertim cum ea die
fuerit facta inſtantia, quòd iura collationarentur, &
non appareat dies intermedia, vt etiam bene dedu-
cunt informantes.

BVRGEN. PAROCHIALIS DE LATAS.

Sabbati 26. Nouembris 1594.

ARGVMENTVM.

In quo caſu percipientes Decimas teneantur ad
quartam pro fabrica.

SVMMARIVM.

1 *Percipientes Decimas tenentur ad quartam pro fabrica,
quando fabrica non habet redditus diſtinctos; nec adeſt
conſuetudo, quòd onus fabricæ ad alium ſpectet.*

2 Te-

Digitized by Google

2 *Teſtes deponentes ad fauorem Eccleſiæ, ſunt in dubio prę-
ferendi deponentibus contra Eccleſiam.*

DECISIO XC.

CIrcumſeripta nullitate, fuit reſolutum contra in-
1 formantem, ſententias eſſe iuſtas. Quia † quan-
do fabrica non habet redditus diſtinctos, nec adeſt
conſuetudo, quòd onus fabricæ ad alium ſpectet, Mo
nachi, qui percipiunt decimas, tenentur ad quartam
pro fabrica, Abb. *in cap. 1. num. 3. de Eccleſ. ædific.* Prę-
poſit. *in cap. quatuor, num. 4. & in cap. cognouimus, num.
212. quæſt. 2.* & fuit reſolutum *in cauſa Burgen. de Cu-
dejo 3. Iunij* 1594. *coram R. P. D. Mantica.*

Non obſtat, quòd Teſtes Monachorum probant
quòd Eccleſia non indiget reparatione. Quia teſtes
Vniuerſitatis probant contrarium, & videbatur Do-
minis quòd melius probent; præſertim concurrente
iudicio Ordinarij, cui in hoc multum defertur, & in
2 dubio † etiam ſunt præferendi iſti teſtes, qui depo-
nunt ad fauorem Eccleſiæ, Iaſ. *in leg. inter pares num.
2. & 3. ff. de re iudic.* Dec. *conſ. 109. num.* 4. Vltra quod,
ſecundùm aliquos ex Dominis, etiam ceſſante indi-
gentia, debetur quarta fabricæ, & ſolum habetur ra-
tio indigentiæ, quando quarta non ſufficit, & dubi-
tatur, ad quem ſpectet onus in ſubſidium.

BRIXIEN. PENSIONIS.

Lunæ 28. Nouembris 1594.

ARGVMENTVM.

Translatarius debet iuſtificare gratiam transferen-
tis contra ſucceſſorem in Beneficio, qui non con-
ſensit reſeruationi penſionis.

SVMMARIVM.

1 *Actor debet in petitorio plenè probare omnia concernen-
tia fundamentum ſuæ intentionis.*
2 *Titularis, quando agitur petitorio, fundatam habet ſuam
intentionem, ex eo ſolum, quòd negat ſe debere.*
3 *Translatarius quando teneatur iuſtificare gratiam tranſ-
ferentis: Ad declarationem doctrinæ Lapi, & num. 4.*

DECISIO XCI.

FVi reſolutum, D. Federicum translatarium debe-
re iuſtificare gratiam transferentis: Quia agit pe
titorio contra D. Simonem ſucceſſorem in beneficio,
qui non conſenſit reſeruationi penſionis, nec eam vn-
1 quam ſoluit, & † in petitorio actor debet plenè pro-
bare omnia quæ concernunt fundamentum ſuæ in-
tentionis, *cap. vlt. §. ſanè*, & *ibi* Abb. *num. 2. de iur. iuran.*
& in his terminis fuit reſolutum *in cauſa Paduana Pen
ſionis de anno* 1587. & *in cauſa Vercellen. Penſionis 26.
Iunij* 1592. *coram R. P. D. Mantica, &c.*

Non obſtat, quod ei, qui dicit penſionem eſſe ex-
tinctam, incumbit onus probandi. Quia Simeon non
allegat extinctionem penſionis, ſed nullitatem, &
hoc ei ſufficit, niſi translatarius actor, qui nititur iu-
2 re transferentis, oſtendat eum habuiſſe ius; quia †
titularis ex eo ſolum, quòd negat ſe debere, funda-
tam habet ſuam intentionem, quando agitur petito-
rio; vt fuit dictum *in dict. cauſa Vercellen.*

Non obſtat, quòd Federicus non teneatur iuſtifi-
care gratiam transferentis, propter allegationem
3 Lapi. Quia allegatio Lapi, † non habet locum in pē-
ſionario, qui non poſſedit vt titularis, Put. *deciſ. 360.
4 lib. 1.* Nec † quando titularis non deceſſit in poſſeſſio-
ne, Caputaq. *dec. 26. par. 1.*

Non obſtat Deciſio *in cauſa Bononien. penſionis co-
ram me.* Quia hic non concurrit longiſſima quaſi
poſſeſſio transferrentis: ideò non applicantur.

ROMANA FRVCTVVM.

Veneris 2. Decembris 1594.

ARGVMENTVM.

De mora in vendente cum pacto redimendi.

SVMMARIVM.

1 *Vendens cum pacto redimendi, quando conſtituatur, vel
non, in mora, & num. 2.*
3 *Per ſolutionem non factam in tempore conſtituto, quis di-
citur conſtitutus in mora. Intellige, vt num. 4.*
5 *Exceptio de iure tertij, quando eſt excluſiua iuris vendito-
ris, poteſt opponi ab emptore.*

DECISIO XCII.

DOmini concluſerunt, prius fuiſſe in mora vendi-
torem: Principale fundamentum deciſionis fuit
quòd illa Caſalia fuerant prius vendita Dom. Liuio
Maffeo, cum pacto redimendi, pręcedenti interpella-
tione per quatuor menſes antea; & ſolutio, quam
debebat facere Horatius Ruſpolus emptor Kalendis
Septembris, debebat ſeruire pro iſta redemptione,
quam ipſe venditor ſe obligauit facere in continenti
cum iſto pretio, & Caſalia conſignare Oratio: redem
ptio autem, & conſignatio non potuit fieri à vendi-
tore Kalendis Septembris, quia non intimauerat
Maffeis, quòd volebat redimere iuxta formam in-
ſtrumenti, prout poſtea intimauit die 12. eiuſdem
1 menſis Ideò Horatius † propter ſolutionem non
factam Kalendis Septembris, non fuit conſtitutus in
mora: quia ex iſto pretio Caſalia debebant redimi
in continenti à Maffeis, & conſignari; & venditor, ſi
Horatius ſoluiſſet, non poteſt redimere à Maffeis pro
pter intimationem non factam, neque ei conſignare,
Aim. *conſ. 83. num.* 5.

2 Tanto magis, quia † hoc impedimentum proue-
nit ex facto, & culpa ipſius venditoris: quia ex quo
diſtulit facere interpellationem, quæ debebat pręce-
dere, & remouere impedimentum, fuit cauſa non
adimplementi, & quòd Caſalia non potuerint redi-
mi, & conſignari: ideò ipſe prius fuit in mora, Bald.
*in leg. 1. num. 23. Cod. de vſur. & fruct. leg. cum alijs alle-
gatis.*

3 Non obſtat, quod † per ſolutionem non factam in
tempore præſtituto Horatius fuit conſtitutus in mo-
ra *leg. magnam, Cod. de contrah. & comit. ſtipul.*

4 Quia idem † tempus eſt etiam præſtitutum ipſi
venditori, qui in continenti facta ſolutione debebat
redimere, & conſignare: ideò cum fuerit negligens
in interpellando Maffeos, & curando quòd Caſalia
Kalendis Septembris poſſent redimi, & conſignari,
lapſus temporis non conſtituit Horatium in mora,
Ruin. *conſ. 155. num. 14. lib.* 5.

Non obſtat quod Horatius non poteſt excuſari à
mora: quia poterant Maffei etiam ſine interpellatio-
ne, ſi Horatius ſoluiſſet, conſignare Caſalia. Quia
conſtat ex declaratione facta à procuratore vendi-
toris,

Digitized by Google

toris, quòd Maffei noluerunt retrocedere antequam eſſent elapſi quatuor menſes. Et hoc etiam declarauit effectus ſubſequutus: quia non ſolum fuit facta intimatió, quæ non erat neceſſaria, ſi Maffei ſponte voluiſſent retrouendere ante elapſos quatuor menſes; ſed etiam poſt quatuor menſes fuit neceſſaria noua citatio.

Non obſtat fides: quia in ea non dicitur, quòd Maffei vellent reſtituere ſine intimatione, antequam eſſent elapſi quatuor menſes.

Non obſtat quòd iſta eſt exceptio de iure tertij. Quia vltra reſponſiones, quæ dantur pro informantes pro Horatio, quæ placuerunt Dominis, fuit di-
5 ctum, quod † cum iſta exceptio ſit excluſiua iuris venditoris, & conſtet Maffeos noluiſſe retrouendere, poteſt opponi ab Horatio emptore, Put. *dec. 3. de except.* Caputaq. *dec.* 154. probatur tertia Ant. Aug. *in epit. tit. de except.* §. 3. Natta *conſ.* 253 *num.* 11.

MEDIOLANEN. BONORVM.

Lunæ 5. Decembris 1594.

ARGVMENTVM.

Eugeniana, & remedium Legis, *Diffamari*, cui competant. Vide Deciſ. 65.

SVMMARIVM.

1 *Eugeniana habet locum ſolùm ad fauorem Curialis Rei, & non Actoris.*
2 *Remedium Legis*, Diffamari, *non competit non poſſidenti.*
3 *Statutum Mediolani*, De continuanda poſſeſſione defuncti &c. *non procedit in poſſeſſione, quæ extinguitur cum perſona, & non eſt tranſitoria ad hæredes.*
4 *Neque habet locum in bonis, quæ à defuncto, naturaliter tantum poſſidebantur.*
5 *Declaratur* Plotus *in leg. ſi quando num.* 14. & 32.

DECISIO XCIII.

Domini ſteterunt in deciſis, quod non ſit locus Eugenianæ. Quia Eugeniana ſolum † habet locum ad fauorem Curialis Rei, & non Acto-
1
2 ris; & in iſta cauſa D. Io. Baptiſta eſt actor: quia † remedium legis *diffamari*, ex quo vult effici reus, ei non competit, niſi poſſideat, Boer. *deciſ.* 255 *num.* 10.
3 Et hic de poſſeſſione non conſtat, cum † Statutum Mediolani, *de continuanda poſſeſſione defuncti in hærede*, quo ipſe nititur, non procedat in poſſeſſione, quæ extinguitur cum perſona, & non eſt tranſitoria ad hæredes, Alex. *conſ.* 173 *num.* 4. *lib.* 2. cum alijs allegatis. Et in hoc Domini non inuenerunt aliquem Doctorem contradicentem.
4 Prout etiam, Statutum † non habet locum in bonis quæ à defuncto tantum naturaliter poſſidebantur: quicquid in Statuto Ferrarienſi dicat Menoch. *in conſ.* 139. in terminis eius Statuti fuit reſolutum contrarium *in cauſa Imolen. bonorum* 10. *Aprilis* 1592. *coram R. P. D. Pamphilio.*

Non obſtat Plotus *in leg. ſi quando num.* 14. & 32.
5 Quia hoc ſolum dicit, quòd † iſtud Statutum procedit etiam contra tertium poſſeſſorem, quod Domini intelligebãt, præſuppoſitis terminis habilibus, quod defunctus poſſideret etiam ciuiliter, & quod poſſeſſio eſſet tranſitoria ad hæredes.

MEDIOLANEN. BONORVM.

Veneris 16. Decembris 1594.

ARGVMENTVM.

Agitur de ſucceſſione ſpurij in emphyteuſi Eccleſiaſtica.

SVMMARIVM.

1 *Succedi non poteſt ab inteſtato ei, qui deceſſit teſtatus.*
2 *Spurius non habet agnatos, neque cognatos.*

DECISIO XCIV.

Fuit reſolutum pro informante, Rodomontem non poſſe ſuccedere in iſtis bonis. Quia aut vult ſuccedere ex inueſtitura Pompeij, & Domini dubitabant, quod ei obſtarent Conſtitutiones Cardinalis Borromei, quæ habent decretum irritans. Aut vult ſuccedere ex teſtamento Sacramori, vel ab inteſtato, vti ei proximior; & non poteſt: quia in teſtamento ipſe non eſt nominatus. Ab inteſtato autem non
1 poteſt ſuccedere; quia † Sacramorus deceſſit condito teſtamento, *leg. quamdiu ff. de acquir. hæred.* Et quia in dubio præſuppouuntur iſta bona emphiteotica,
2 Eccleſiaſtica, & Sacramorus erat ſpurius; ideo † non habet agnatos, neque cognatos, neque legitimatio quantum ad iſta bona ei ſuffragatur, vt fuit reſolutum 24. *Ianuarij præteriti coram R. P. D. Orano.*

BVRGEN. PAROCHIALIS DE LATAS.

Lunæ 19. Decembris 1594.

ARGVMENTVM.

De probatione conſuetudinis.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo eſt probanda in ſpecie.*
2 *Teſtes non deponentes de actibus particularibus, non probant conſuetudinem.*

DECISIO XCV.

Fuit reſolutum, nõ probari conſuetudinem, quòd onus fabricæ ſpectet ad Incolas: Quia teſtes non
1 deponunt de conſuetudine iſtius Eccleſiæ, & † conſuetudo debet probari in ſpecie, Oldrad. *conſ.* 237.
2 *num.* 3. Aim. *conſ.* 96. *num.* 4. Et quia, non † deponunt de actibus particularibus, Dec. *conſ.* 483. *num.* 25.

RAVENNATEN. BONORVM.

Veneris 13. Ianuarij 1595.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio facta duobus, ſi deceſſerint ſine filijs, non dicitur purificata ad fauorem ſubſtituti, vno tantum ex grauatis decedente ſine filijs, ſi adſint filij alterius grauati.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana non habet locum, quando ſententia eſt notoriè iniuſta.*
2 *Fideicommiſſo non poteſt eſſe locus, ſi non ſint extinctæ lineæ grauatorum.*
3 *Conditio debet adimpleri in forma ſpecifica.*
4 *Etiamſi nõ adſit reciproca inter filios plurium grauatuum;*

debet

debet tamen mors omnium expectari, vt dicatur purificata ſubſtitutio.

DECISIO XCVI.

COncluſerunt Domini, non eſſe locum Ægidianæ, nec aliàs executioni. Moti fuerunt: quia
1 † ſententia eſt notoriè iniuſta. Nam iudex pronunciauit Dominos de Baccinettis immittendos eſſe in poſſeſſionem iſtorum bonorum, ex fideicommiſſo relicto in teſtamento, & tamen caſus fideicommiſſi ad eorum fauorem non eſt purificatus: quia non ſunt ſubſtituti niſi poſt mortem Baptiſtæ, & Ioannis, ſi deceſſerint ſine filijs, ita & taliter, quòd eorum linea maſculina eſſet extincta, ſed filij Baptiſtæ adhuc ſu-
2 perſunt: ideò † linea maſculina non poteſt dici finita, & conſequenter non poteſt eſſe locus fideicommiſſo, *leg. hæres meus, leg. quibus diebus, §. quidam Titio, ff. de cond. & demonſtr.*

Non obſtat quòd filij Baptiſtæ, & filij Ioannis nõ ſunt inuicem ſubſtituti, & ideò factus eſt locus ſubſtitutioni factæ ipſi Ioãni, qui deceſſit ſine filijs. Quia etiam ſi hoc verum eſſet, debet expectari quòd linea
3 maſculina vtriuſque ſit extincta: quia † conditio debet adimpleri in forma ſpecifica, *leg. qui hæredi, & le. Mæuius, ff. de cond. & demonſt.* Et ſtant iſta ſimul, quòd
4 † inter filios Baptiſtæ, & filios Ioannis, non ſit facta reciproca ſubſtitutio, & tamẽ debeat mors omnium expectari, *leg. Codicillis, ff. de vſufr. leg.* & declarat Ripa, *in leg. hæredes mei, §. cum ita num. 26. verſ. nam quatenus ille tex. ff. ad trebell.*

ROMANA DE NARDONIBVS,

Lunæ 16. Ianuarij 1595.

ARGVMENTVM.

Agitur de nullitate, & iniuſtitia mandati. Vide Deci. 70. & 82.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum eſt nullum, quando non fuit legitimata perſona comparentis.*
2 *Mandatum eſt iniuſtum, quando actor non ſe probat talem, qualem ſe facit.*
3 *Nec iuſtificatur per illius relaxationem.*

DECISIO XCVII.

DOmini ſteterunt in deciſis, quòd Angelo vti creditori non competit ius offerendi: Quia man-
1 datum A.C. eſt † nullum, cum non fuerit legitimata
2 perſona comparentis prout fuit proteſtatum, & † iniuſtum, quia Antonius egit vti hæres Marinangelæ mediante perſona Lucretiæ, & non probauit, quòd Lucretia eſſet hæres Marinangelæ; prout probare debebat, ſtante proteſtatione facta.

Nec placuit Dominis fundamentum, quòd non adeſt nullitas, quia decretum fuit obtentum ab ipſo Antonio, & non à Procuratore. Quoniam Antonius ſolum comparuit in principio cauſæ, & obtinuit decerni proceſſum per affixionem, ſed poſtea alij termini relaxationis mandati ſubhaſtationis, & deliberationis, fuerunt ſeruati per aſſertum procuratorem, cuius perſona non fuit legitimata: ideo nullitas eſt clara.

Minus etiam placuit excuſatio ab iniuſtitia, quod Lucretia, vti hæres Marinangelæ, ſoluit Ioanni ſcuta decem illi promiſſa per Marinangelam: ideo fuit ab
3 eo approbata vti hæres. Quoniam † debebat de hoc conſtare ante relaxationem mandati, Modern. *de adipiſc. poſſ. remed. 3. num. 164.* Præſertim ſtante proteſtatione, Iaſ. *in rubr. Cod. qui admitt. num. 4.*

ROMANA PECVNIARIA DE PALACIOS.

Veneris 27. Ianuarij 1595.

ARGVMENTVM.

Quando non conſtet de ſufficienti paritione, quoad ſolutiones redditunm.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſuper redditibus ſoluendis, ſimpliciter condemnans, compræhendit redditus tam futuros, quam præteritos.*
2 *Sententia, quando eius verba non ſunt clara, recipit interpretationem ab eo, quod de iure fieri debuit.*

DECISIO XCVIII.

DOmini pro maiori parte reſoluerunt, non conſtare de ſufficienti paritione. Moti fuerunt: quia annui redditus præteriti non ſunt ſoluti, & licet ſententia non condemnet explicitè D. Vatillam ad eos ſoluendos; tamen, cùm iſti annui redditus non ſint fructus, ſed ſors principalis, vt in deciſionibus
1 hic allegatis per informantes, ſententia † ſimpliciter condemnans compræhendit tam futuros, quàm præteritos, & fuit reſolutum *in Cauſa Vicen. vini 4. Martij 1583. coram R.P.D. Blanchetto.*

Tanto magis, quia iſti annui redditus præteriti fuerunt petiti, & debebant ſolui. Et verba ſenten-
2 tiæ non † ſunt ita clara, quod non poſſint recipere interpretationẽ ab eo, quod de iure fieri debuit, Pau. *conſ. 270. num. 2. vol. 1.*

ROMANA CONCORDIÆ.

Veneris 17. Februarij 1595.

ARGVMENTVM.

Mandatum ex quibus probetur ſufficiens ad concordandum.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum probatur ex literis mandantis, & ex pluribus alijs, de quibus num. 2. 3. & 4.*
5 *Frater plenè probat mandatum.*
6 *Quæ proueniunt ex natura contractus, non eſt neceſſe vt in mandato exprimantur.*
7 *Ratificatio promiſſa intelligitur, quatenus opus ſit, & ſtante mandato, non eſt neceſſaria.*

DECISIO XCIX.

DVbitaui, an decretum A.C. eſſet iuſtum, & exequendum, Reſolutio autem dubij pendebat ex eo, an Rodulfus, qui iniuit concordiam cum Vulcano, vti Procurator Petri Mariæ, haberet ab eo ſufficiens mandatum: quia in alijs informantes erant concordes, quod ſtante obligatione D. Palutij, & ceſſione facta à Rodulfo, decretum eſſet iuſtum, & exequendum. Et Domini reſoluerunt mandatum eſſe ſufficiens, & conſequenter decretum fuiſſe iuſtum, & exequendum, moti ex pluribus.

Pri-

Primo ex litteris: in quarum vna Petrus Maria or-
dinat Rodulfo, quòd faciat contractum cum Vulca-
no, prout dixit: in alia vero directa Vulcano ſcribit:
Reſtammo d'accordo, che mi voleuate rendere le robbe, & io vi voleuo conſignare due mila ſcudi, & paulo infra
ſubdit: *Vi prego vi vogliate intendere con Rodolfo alquale la ſettimana paſſata diedi ordine faceſſe l'inſtromento cõ voi*, & in alia ſcribit: *In quanto le coſe fra voi, & me,*
1 *oſſeruarò quanto vi ha promeſſo Rodolfo*. Et ex iſtis litte-
ris probatur mandatum, Clem. 1. *de procur.* Bald. *in ca. coram n. 7. de offic. deleg.* Caput. *dec.* 183. & 185. *par.* 2.

2 Secundo ex confeſſione † ipſius in inſtrumenti
donationis facto poſt initam concordiam in quo re-
uocat litteras ab eo ſcriptas Rodulfo quibus ei man-
dauit, vt cederet, vel aſſignaret, ſeu donaret Vulcano
eorum fratri ſcuta duomilia.

3 Tertio ex fide D. Coronati, qui † atteſtatur quòd
iſta concordia fuit ab eo tractata, & perfecta ad pre-
ces Petri Mariæ: Et quod Petrus Maria, habita noti-
tia de ea, ſcripſit quòd erat contentus, & quòd fieret
inſtrumentum.

4 Quarto ex depoſitione † Rodulfi, qui quantum
ad ſummam ſcutorum duorum millium, in qua con-
ſiſtit ſubſtantia concordiæ, deponit de iſto ordine, &
5 cum ſit † frater vtriuſque, & perſona approbata, ple-
nè probat, Bart. *in leg. qui teſtamento, §. quicunque in fin. ff. de teſtam.*

Non obſtat quod litteræ ſcriptæ Rodulfo ſunt re-
latiuæ, & obſcuræ. Quia ex alijs ſcriptis Vulcano, ex
confeſſione ipſius, ex depoſitione Rodulfi, & fide
D. Coronati, conſtat quòd fuit datum mandatum ad
concordandum pro iſta ſumma.

Non obſtat depoſitio Rodulfi, qui dicit, quòd nõ
fecit computa. Quia ſtante declaratione D. Coro-
nati, & ordinatione ipſius Petri Mariæ, non erat opus
alio calculo.

Non obſtat, quòd Rodulfus exceſſit fines manda-
ti, confitendo quòd Vulcanus ei reddiderat ratio-
nem, & quòd erat ſatisfactus de omnibus, & promit-
tendo euictionem, & defenſionem aſſignamẽtorum.
6 Quia † iſta veniunt ex natura contractus concordiæ,
licet in mandato non fuerint expreſſa Ang. *in leg. benè à Zenone col. 1. Cod. de quadr. præſcript.* Curt. Iun. *conſ.* 147. *num.* 16.

7 Non obſtat promiſſio ratificationis. Quia † intel-
ligitur, quatenus opus ſit, & ſtante mandato non
erat neceſſaria, Creſc. *deciſ.* 189.

ROMANA DE CROCCOLIS.

Lunæ 20. Februarij 1595.

ARGVMENTVM.

Mandatum quando non expiret per mortem con-
ſtituentis.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum regulariter expirat per mortem conſtituentis, quando non adeſt hæres.*
2 *Declara hoc procedere ſolùm, quando hæreditas eſt vacans; ſed non, quando eſt iacens.*
3 *Hæreditas iacens repræſentat perſonam defuncti.*
4 *Hæreditas dicitur iacens, antequàm, facta diligenti inquiſitione, & citatis his, quorum intereſt, conſtet neminem velle eſſe hæredem.*
5 *Procurator effectus dominus litis non poteſt reuocari; niſi ipſe, & aduerſarij, conſentiant.*

DECISIO C.

Domini reſoluerunt, conſtare de legitimatione
1 perſonæ. Quia licèt per obitum † conſtituen-
tis mandatum expiret, quando non adeſt hæres, vt
per Ang. *in diſputatione Aſtenſis miles, cum alijs allega-*
2 *tis*: Tamen hoc procedit ſolum, quando † hæreditas
3 vacat, ſed non quando eſt iacens: quia hæreditas †
iacens repræſentat perſonam defuncti; & propter
iſtam repræſentationem mandatum durat poſt mor-
4 tem: Et dicitur hæreditas, † iacens antequam con-
ſtet facta diligẽti inquiſitione, & citatis his, quorum
intereſt, neminem velle eſſe hæredem, Dec. *in cap. relatum num.* 12. & 13. *de offic. deleg.* & ita fuit reſolutum
in Cauſa Romana Status 6. Martij 1573. *coram D. Epiſcopo Orioien.* & *in Cauſa Salamantina Penſionis* 29. *Nouembris* 1571. *coram R. P. D. Pegna*. Vnde cum non con-
ſtet, neminem velle eſſe hæredem, hæreditas eſt ia-
cens, & mandatum D. Tranquilli durat.

Non obſtat quod D. Tranquillus fuit reuocatus.
5 Quia † procurator Dominus litis effectus non poteſt
reuocari, *cap. 2. de procur. in 6.* niſi ipſe, & aduerſarij
conſentiant Paul. *in leg. quæ omnia num. 2. in fin. ff. de procur.* Sarnen. *dec.* 28. *lib.* 1. & fuit ſæpius reſolutum.
Et de iſto conſenſu hic non conſtat: quia licèt com-
miſſio cantet nomine iſtorum principalium; tamen
poteſt eſſe quod Tranquillus eam impetrauerit. Et
ceſſat omnis difficultas, quia Tranquillus eam præ-
ſentauit in iudicio, & citauit ad dicendum contra.

ROMANA FRVCTVVM, ET INTERESSE.

Veneris 3. Martij 1595.

ARGVMENTVM.

Fructus pendentes rei venditæ an ſpectent ad emp-
torem, vel venditorem. Diſpoſitio legis *Curabit*,
in quo caſu non habeat locum.

SVMMARIVM.

1 *Fructus pendentes ſunt emptoris, etiamſi venditio fiat illis maturis: niſi aliud ſit conuentum.*
2 *Aequitas legis* Curabit, *non habet locum, quando emptor non eſt gauiſus re, & precio.*
3 *Solutio quando fuit dilata ex voluntate partium, non poteſt peti aliquod intereſſe.*
4 *Mora venditoris, quando non fuit nociua emptori, non debet impedire interuſurium.*
5 *Declara hoc procedere, quando res eſt tradita.*

DECISIO CI.

Dubium fuit diſtinctum in duas difficultates. Pri-
ma fuit, an fructus ſpectent ad emptorem, vel
venditorem. Secunda, præſuppoſito, quod fructus
pertineant ad emptorem, an ſaltim venditori debea-
tur intereſſe, ex æquitate legis *Curabit*.

Quantum ad primam partem, res nullam habuit
difficultatem apud Dominos, quod fructus ſpectent
1 ad emptorem: Quia fructus † pendentes ſunt emp-
toris, etiam ſi venditio fiat illis maturis, niſi aliud ſit
conuentum, *leg. Iulianus, §. ſi fructibus, ff. de act. empt. leg. qui fundum, ff. de contrah. empt. leg. vlt. §. non ſolum, ff. quæ in fraud. credit.* Et hic non ſolum venditor ſibi

non reſeruat iſtos fructus, ſed conſtat quod noluit reſeruare, quia ſibi reſeruat ſolum fructus anni 1592.

Quantum ad ſecundam partem, Domini reſolue-
1 runt non eſſe locum æquitati legis *Curabit*; quia emptor non potuit habere Caſale propter culpam venditoris, qui fuit in mora in interpellando Maffeos, &
2 conſignando Caſale, vt fuit reſolutum: ideo † cum emptor non fuerit gauiſus re, & pretio, ceſſat æquitas legis, *Curabit*; vt ibi tradunt omnes.

Addebant etiam Domini, quòd ex voluntate partium ſolutio fuit dilata in tempus conſignationis
3 Caſalis: ideo † antequam Caſale potuerit conſignari non poteſt peti aliquod intereſſe, Soccin. *conſ.* 130. *num.* 6. *in* 4. Cagnol. *in dict. leg. Curabit num.* 52. & *ibi* Io: Lup. *num.* 144.

Non obſtat quòd mora venditoris non fuit noci-
4 ua emptori: ideo † nō debet impedire interuſurium, Bald. & Paul. *in leg.* 2. *Cod. de vſur. cum alijs allegatis.* Quia Baldus, & alij qui eum ſequuntur: loquuntur,
5 quando † res eſt tradita; vt declarat Io. Lup. *in dicta leg. Curabit, num.* 142. ideo non applicatur: quia Caſale non fuit traditum emptori.

CALAGVRITANA PRÆEMINENTIARVM DE VICTORIA.

Veneris 3. Martij 1595.

ARGVMENTVM.

Agitur de remiſſoriæ denegatione.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria denegatur, quando adeſt vehemens ſuſpicio calumniæ.*

2 *Item, quando petitur pro impedienda executione ſententiarum.*

DECISIO CII.

1 Remiſſoria fuit denegata † ex vehemēti pręſumptione calumniæ: Quia iſta conſuetudo nunquam fuit articulata in alijs inſtantijs, neque datur
2 aliquis fumus cum prohibitione, & quia † petitur pro impedienda executione ſententiarum, quam etiam habito recurſu ad Sacram Congregationem Rituum, Capitulum procurauit impedire.

COMEN. IVRISPATRONATVS.

Lunæ 6. Martij 1595.

ARGVMENTVM.

Scripturæ quomodo cenſeantur eſſe in forma probanti, ad effectum pręſentationis ſimoniacæ.

SVMMARIVM.

1 *Scripturæ vt probent ſimoniam in præiudicium tertij, debent eſſe ſubſcriptæ à tribus teſtibus, & habere alia requiſita legis,* Scripturas.

2 *Cedulæ priuatæ, vt dicantur benè recognitæ, non ſufficit teſtes habere notam manum ſcribentis, ſed requiritur, quòd fuerint pręſentes.*

3 *Comparatio ſcripturarum debet fieri à teſtibus peritis, & cum aliqua ſcriptura authentica.*

4 *Obſeruantia æquiuoca non eſt ſufficiens interpres.*

5 *Pręſentatio ſimoniaca vnius quando non reddat compręſentationes aliorum ſimoniacas, & num.* 7.

6 *Aſſerens ſe ſubſcripſiſſe de mandato alicuius, non probat mandatum; ſed debent de eo deponere teſtes, qui fuerunt pręſentes.*

8 *Verbum,* Elegit, *importat pręſentationem, quando electio fit vigore Iuriſpatronatus.*

DECIISO CIII.

Domini reſoluerunt, ſcripturas, in quibus continentur conuentiones, non eſſe in forma probanti, nec releuare. Quantum ad primam partem
1 Dubij moti fuerunt: quia non habent † ſubſcriptiones trium teſtium, nec alia requiſita, *legis Scripturas, Cod. qui pot. in pign. hab.* quæ concurrere debent ad effectum probationis ſimoniæ in pręiudicium tertij, vt fuit reſolutum *in cauſa Aquen. Simoniæ* 10. *Decembris* 1593. *coram R.P.D. Blanchetto.*

Addebant etiam, quod non ſunt bene recognitæ.
2 Quia in recognitione cędularum priuatarum † non ſufficit quòd teſtes dicant ſe habere notam manum; ſed requiritur quod fuerint præſentes, & viderint ſcribere, vt fuit reſolutum *in Cauſa Auenionen. fideicommiſſi* 26. *Iunij* 1583. *coram bon. mem. D. de Rubeis, & in Cauſa Barcinonen. Matrimonij* 31. *Ianuarij* 1575. *coram D. Epiſcopo Oriolen.*

Non obſtat quod primus teſtis recognoſcit ſuam apocam manu ſua ſcriptā. Quia non recognoſcit ſubſcriptiones, aliorum; nec dicit quod vidit eos ſubſcribere.

3 Non obſtat comparatio. Quia † non probatur quod teſtes ſint periti, nec quod ſit facta cum aliqua ſcriptura authentica, Doct. *in leg. comparationes, Cod. de fid. inſtr.* Modern. *de arbitr. c.* 114. *n.* 20. *cum ſequent.*

4 Non obſtat obſeruantia. Quia eſt æquiuoca, † cum potuerit naſci ex præſentatione licita: ideo non poteſt ſeruire pro interpretatione: pręſertim cum non ſit omnino conformis cōuentionib. pręcedentib.

Quantum ad releuantiam moti fuerunt Domini: Quia pręſentationes Floramundi, Io: Iacobi, & Nicolai, ſunt validæ cum Floramundus, & Io: Iacobus non interuenerint in iſtis conuentionibus. Et licet Nicolaus frater Io. Iacobi promittat de rato pro ſe, & fratribus: tamen non probatur neque ſcientia, neque ratificatio ipſorum. Nicolaus autem pręſentauit quadragintaquinq; diebus ante initas iſtas con
5 uentiones: ideo † etiam ſi præſentatio Catherinæ eſſet ſimoniaca, non reddit præſentationes iſtorum ſimoniacas in præiudicium præſentati, qui nullam ſcientiam habuit iſtarum conuentionum, Innocen. *in cap. in illa, de elect.*

Et viſum eſt DD. ceſſare omnem difficultatē; quia Catharina quæ præſentauit, non ſubſcripſit iſtas cōuentiones; & non probatur quod Aloyſius, qui ſubſcripſit eius nomine, haberet ab ea mandatum. Et licet ipſe affirmet ſubſcripſiſſe de mandato Catheri-
6 næ; tamen † iſta aſſertio non probat mandatum, ſed debent de eo deponere teſtes, qui fuerunt præſentes, Imol. *in cap.* 2. *num.* 8. & *ibi* Felin. *num.* 5. *de fid. inſtrum.* Couar. *pract. quæſt. cap.* 22. *num.* 2.

Non obſtat quod præſentatio ſimoniaca non ſuſtinetur ex ignorantia præſentati. Quia vltra quod ceſſat ſimonia, cùm Catharina, quæ præſentauit, non ſubſcripſerit iſtas conuentiones, neq; probetur man-
7 datum Aloyſij, ſufficit † quod pręſentationes aliorum ſint validæ, ad effectum vt ſuſtineatur pręſentatio

Digitized by Google

tatio in fauorem præſentati ignorantis.
Non obſtat, quòd Nicolaus elegit, & non pręſen-
8 tauit. Quia iſtud † verbum importat præſentatio-
nem, quando fit electio vigore iuriſpatronatus, *capit. quærelam, de elect.* Rot. *dec. 27. de conceſſ. præbend.*

MELITEN. CANONICATVS.

Lunæ 6. Martij 1595.

ARGVMENTVM.

Simonia, & confidentia, quando excludatur. Epiſco
ſcopus poteſt reſeruare penſionem ad fauorem
alterius, ex iuſta cauſa. Et quænam in tali caſu di-
catur cauſa iuſta.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus poteſt ex iuſta cauſa reſeruare penſionem ad fauorē alterius, diſpenſando etiam cōtra Canones, & n. 4.*
2 *Simonia non inducitur ex reſeruatione penſionis, facta ab Epiſcopo ex cauſa iuſta.*
3 *Eccleſia ad ſui regimen indiget viris litteratis.*
5 *Epiſcopus poteſt cum maiori parte Capituli ſtatuere, vt quilibet Canonicus de ſuis prębendis conferat alicui pauperi Scholari ſtudenti certam quantitatem ſingulis annis in ſubſidium.*
6 *Simonia debet probari concludenter.*
7 *In dubio ſumenda eſt interpretatio, quæ ſimoniā excludat.*
8 *Penſio non reſeruatur ante vacationem, neque poſt prouiſionem; ſed in actu collationis.*
9 *Beneficia debent conferri ſine diminutione: Dummodo non adſit iuſta cauſa reſeruationis penſionis.*
10 *Confidentia excluditur, quando penſio reſeruatur pro perſona certa, & ex cauſa rationabili; ad intellectum Bullæ Pij V. De confidentia.*

DECISIO CIV.

FVit reſolutum, non ptobati ſimoniam, neq; con-
fidentiam. Quantum ad ſimoniam, principale
1 fundamentum Dominorum fuit, quod Epiſcopus †
ex iuſta cauſa poteſt reſeruare penſionem ad fauo-
rem alterius, Anchat. *conſ. 279.* Abb. *in cap. coquerente num. 5. de cleric. non reſid.* Felin. *in cap. ad audientiam, num. 4. & 5. de reſcript.* Dec. *in cap. ex parte num. 15. de offic. del. leg.* & *conſ. 142. num. 3.* Riminald. *conſ. 298. nu.* 26. Gig. *de penſ. quæſt. 6. num. 3. & 4.* Ideo, cum Epi-
ſcopus reſeruauerit penſionem Blaſio ex iuſta cauſa,
2 ex † iſto actu licito non poteſt induci ſimonia, Mo-
hed. *dec. 224.* Put. *dec. 17. lib. 2.* Aim. *conſ. 145. num. 4.*
& in terminis tradunt Dec. *in conſ. 436. num. 12.* Ri-
minald. Sen. *conſ. 91. num. 21. & 24.* & ſentit Imol. *in d. cap. ad audientiam num. 5. de reſcript.*

Cauſa autem, qua motus fuit Epiſcopus, viſa eſt
Dominis iuſta: quia Blaſius erat Originarius Meli-
ten. & pauper, & in Vrbe ſacris litteris operam da-
bat, quæ cauſa reſpicit vtilitatem non ſolum illius
3 particularis Eccleſiæ, ſed etiam vniuerſalis, quæ †
ad ſui regimen viris litteratis maximè indiget, *capit. cum ex eo, de elect. in 6. cap. licet vobis, & cap. de multa, de prębend.* Et iſta cauſa eſt adeo fauorabilis, vt Epi-
4 ſcopus poſſit † etiam contra canones diſpenſare, Ab-
bas *in dict. cap. licet vobis, num. 1. de pręben.* Rom. *conſil. 325. num. 8.* Et cùm maiori parte capituli, etiam con-
5 tradicente minore parte, poteſt ſtatuere, vt † qui-
libet canonicus de ſuis præbendis cōferat alicui pau-
peri ſcholari ſtudenti certam quantitatem ſingulis
annis in ſubſidium Abb. *in cap. vlt. num. 2. de his, quæ fiunt à maiori parte capit.* Bologn. *in auth. habita, num. 387. Cod. ne fil. pro patr.* Henric. Bott. *in tract. de Synod. Episc. in 3. par. concluſ. 17. in 9. corrol. art. 1.* Rebuff. *de priuileg. ſcholar. priuileg. 42.*

Pręterea dicebant Domini, quod etiam ſi cauſa
non iuſtificaretur, penſio eſſet nulla, ſed non eſſet ſi-
moniaca collatio. Quia cum Epiſcopus exprimat
ſe reſetuare penſionem Blaſio ex iuſta cauſa, & poſ-
ſit eſſe quod vere adſit, licet non probetur; ceſſat ſi-
6 monia: quia † ſimonia debet probari concludenter,
Alexan. de Neu. *conſ. 64. num. 2.* Et in dubio quando
7 poteſt adeſſe vel non adeſſe, ſumitur † interpretatio,
quæ eam excludit Put. *dec. 381. lib. 1.* Mohed. *dicta deciſ. 224.*

Non obſtant multa ſimilia, quæ adducuntur per
infraſcripta pro Ioanne, quod quando Epiſcopus
poteſt imponere onus beneficio, non poteſt impone-
re quando beneficium vacat, ſed antea, vel poſtea.
Quia non poſſunt procedere in iſtis terminis, cùm
8 penſio † non reſeruetur ante vacationem, neq; poſt
prouiſionem: ideo (poteſt reſeruare penſionem in
actu collationis) vt inquit Dec. *in dict. cap. ex parte num. 15.*

9 Non obſtat quod † beneficia debent conferri ſine
diminutione. Quia, vt dicit Abb. *in dict. cap. conquerente, num. 5.* hoc eſt verum, quando penſio non reſer-
uatur ex iuſta cauſa: alias adimeretur in totum po-
teſtas Epiſcopi reſeruandi penſiones ex iuſta cauſa.

Quantum ad confidentiam, moti fuerunt Domi-
ni: quia Bulla Sanctæ mem. Pij V. loquitur de colla-
tione facta cum conditione, quod prouiſus contra iu-
riſcōmunis ordinationem ſoluat penſionem alicui,
quem poſtea Epiſcopus nominauerit. Ideo non po-
10 teſt habere locum in iſto caſu, cùm penſio † ſit reſer-
uata pro certa perſona, & ex rationabili cauſa, vt
fuit reſolutum *in Cauſa Brixien. Confidentiæ 5. Iunij, coram R. P. D. meo Pena.*

ROMANA IVRISPATRONATVS.

Veneris 10. Martij 1595.

ARGVMENTVM.

Iuſpattonatus ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio dicitur effectuata, quando impetratur ab alio, vti vacans per obitum prouiſi.*
2 *Adminicula ad probationem Iuriſpatronatus alicuius familiæ.*
3 *Præſentatus à patronis eſt pręferendus prouiſo à Cardinali Titulari quando conſtat de Iurepatronatus ex fundatione, & dotatione; & concurrunt obſeruantia, & adminicula.*
4 *Conſenſus Ordinarij in pręſentatione ad Iuſpatronatus, pręſumitur per lapſum multi temporis.*
5 *In Beneficialibus datur multiplicatio titulorum.*

DECISIO CV.

DOmini tenuerunt, conſtare de iure pattonatus,
ad effectum vt præſentatus à patronis ſit inſti-
tuendus, & non ſit locus prouiſioni Illuſtriſſimi Car-
dinalis.

Digitized by Google

Moti fuerunt: quia Agnes de Rubeis in ſuo teſta-
mento de anno 1465, reliquit Capellæ Sanctiſſimæ
Trinitatis ab ea conſtructę pro ſubſtentatione vnius
Capellani medietatẽ Caſalis Bocconcelli; & pro pri-
ma vice nominauit in Capellanum Nicolaum Mac-
cionum; & iuſſit quod in poſterum electio fiat per
Guardianos Venerabilis Hoſpitalis Sanctiſſimi Sal-
uatoris, & per Guardianum Eccleſiæ Aræcęlli, &
ſuos executores. Et probatur effectuatio illius Le-
gati: quia Guardiani de anno 1477. locauerunt om-
nes fructus, & herbas iſtius Caſalis, & promiſerunt
de rato pro Domino Nicolao Maccioно Capella-
no, quem Agnes elegerat, & poſtea de anno 1528.
Clemens Septimus, contulit iſtam Capellam Mario
de Comitibus, cum narratiua, quòd eſt de iure patro
natus, & quod Dominus Marius fuerat pręſentatus
à Patronis, & eũm conditione ſi patronorum expreſ-
ſus accedat conſenſus, & conſtat quod iſta prouiſio
1 habuit effectum † ex viſitationibus, & quia fuit po-
ſtea impetrata vti vacans per eius obitum, iuxta
quæſt. Oldrad. 229.

2 Concurrunt, etiã adminicula: Quia † in iſta Capel
la ſunt depicta inſignia familiæ de Rubeis; quæ ar-
guunt ius patronatus; vt ſæpius fuit reſolutum. Et in
viſitatione de anno 1583. enunciatur, quod eſt de
3 iure patronatus. Vnde † cùm conſtet de iure patro-
natus ex dotatione, & fundatione, & concurrant ob-
ſeruantia, & adminicula; ſequitur quod pręſentatus
à patronis eſt pręferendus prouiſo ab Illuſtriſſimo
Cardinali.

Non obſtat, quod non interuenit conſenſus Ordi-
4 narij. Quia præſumitur † per ſpatium tanti tempo-
ris, Archid. *in cap. nemo de conſecr. diſtinct. 1.* Rom. *ſing.*
325. Dec. *conſ.* 173. *num.* 5. Crot. *conſ.* 42. *num.* 12. *lib.* 1.
Et fuit reſolutum *in Cauſa Pampilonen. Iurispatronatus*
16. *Martij* 1576. *coram S.D.N.* Accedente pręſertim
obſeruantia ſubſequuta.

Non obſtat quod Marius potuit poſſidere ex alio
5 titulo, cùm † in beneficialibus detur multiplicatio
titulorum. Quia alius titulus non probatur, & ſtante
dotatione, & effectuatione, & præſentatione de eo
facta à patronis, eſt multum veriſimile, quòd poſſe-
derit ex iſto titulo.

Non obſtat quòd Hercules obtinuit iſtam Capel-
laniam, vti vacantem per eius obitum, à Cardinali
Sermoneta Titulari. Quia patroni præſentarunt Fa-
bium Capoccium, qui poſtea ceſſit iura ſua Herculi;
& vigore iſtius ceſſionis obtinuit à Papa ſubrogatio-
nem, & nouam prouiſionem, cum derogatione iuriſ-
patronatus.

PAMPILONEN. CONGRVAE.

Veneris 7. Aprilis 1595.

ARGVMENTVM.

Dominium, ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Inueſtituræ, concurrentibus adminiculis, plenè probant dominium.*
2 *Adminicula pro dominij probatione, & num. 3.*

DECISIO CVI.

Domini reſoluerunt, conſtare de Dominio Eccle
1 ſiæ. Moti fuerunt ex inueſtituris, quæ † concur-
rentibus adminiculis plenè probant dominium, Bal.
in leg. cum aliquis, num. 4. Cod. de iur. delib. Soccin. *conſil.*
89. *num.* 11. *lib.* 1. Dec. *conſil.* 428. *num.* 4. & probant,
ad omnem effectum, etiam caducitatis, vt ſæpius fuit
reſolutum.

2 Adminicula hic plura concurrunt. Primo, quòd †
inueſtituræ ſunt plures, & antiquiſſimæ. Soccin. *conſ.*
187. *num.* 16. *lib.* 2. Secundo ſolutio affictus per mul-
tos annos, Bald. *in leg. inditia num.* 2. & *ibi* Ang. *num.* 2.
& 3. Cod. de rei vendic. Dec. *conſ.* 146 *num.* 14. Tertio
plures enunciatiuæ diuerſorum inſtrumẽtorum, quæ
3 † habent vim famæ, & probant Dominium, Bald.
Salic. & alij *in dict. leg. cum aliquis, Cod. de iur. delib.* Soc-
cin. *conſil.* 266. *num.* 12. *lib.* 2.

Sed quia controuertitur identitas iſtorum bono-
rum, Domini dixerunt, quod de identitate, & alijs,
particulariter videatur.

ROMANA DOMVS.

Lunæ 10. Aprilis 1595.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo, quando concedatur.
Quaſi poſſeſſio exigendi, quando non amittatur
per non exactionem ſpacio decem annorum.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio Partis de quaſi poſſeſſione exigendi, ſufficit ad effectum mandati de manutenendo.*
2 *Pater pupillorum eſt legitimus adminiſtrator bonorum.*
3 *Clauſula,* Sine pręiudicio iurium ambarum partium, *impedit quaſi poſſeſſionem ex exactione.*
4 *Quaſi poſſeſſio non amittitur, animo exigendi non amiſſo.*

DECISIO CVII.

Domini reſoluerunt, mandatum de manutenen-
do eſſe dandum D. Albano. Quia de eius qua-
ſi poſſeſſione exigendi ante litem motam conſtat ex
confeſſione Ioannis, qui eum interpellauit ad facien
1 dam quietantiam iuxta ſolitum; & confeſſio † par-
tis ſufficit ad effectum mandati de manutenendo; vt
fuit reſolutum *in Cauſa Peruſina reſciſſionis 24. Februa-
rij* 1588. *coram R.P.D. Blanchetto.*

Non obſtat quod iſta interpellatio non fuit facta
à legitima perſona. Quia fuit facta à Patre pupillo-
2 rum, qui † eſt legitimus adminiſtrator bonorum, *leg.*
1. *Cod. de bon. mat.*

Non obſtat quod ſolutio fuit facta vigore decreti
habentis clauſulam, ſine præiudicio iurium amba-
3 rum partium: ideo † ex iſta ſolutione non fuit ac-
quiſita quaſi poſſeſſio Put. *dec.* 32. *lib.* 2. Quia vltra
quod iſta clauſula eſt pręſeruatiua præiudicij deuo-
lutionis, ſuper qua lis vertebatur; & ideo non exclu-
dit quaſi poſſeſſionem exigendi; conſtat de anterio-
ri ſolutione ex confeſſione Ioannis, quæ ſufficit.

Non obſtat quod Albanus nõ exegit per ſpacium
decem annorum: ideo amiſit quaſi poſſeſſionem.
Quoniam Albanus diſtulit petere canones, non quia
dubitaret, quòd non poſſet exigere, ſi petijſſet: quia
in hoc nulla erat difficultas, cùm Ioannes eum inter-
pellaſ-

pellaſſet ad recipiendum, ſed quia intentauetat li-
tem ſupet deuolutione, & poterat dubitare quod ſi-
bi præiudicium inferret pet petitionem Canonum.
4 Ideo, cum † non amiſerit animum exigendi non ami-
ſit quaſi poſſeſſionem, *leg. 3. leg. clam poſſidere, §. qui ad nundinas, ff. de acqu. poſſeſſ.*

TOLETANA CAPELLÆ.

Veneris 14. Aprilis 1595.

ARGVMENTVM.

Clauſula, *Parito*, in quo caſu non obſtet.

SVMMARIVM.

1 *Per patientiam verbalem ſufficienter dicitur paritum, quando quis non tenetur aliquid præſtare.*

2 *Clauſula,* Parito, *preſupponit rem iudicatam. Et iuxta Signaturæ ſtilum, datur ſolùm, quando adſunt tres ſententiæ conformes, & non vbi adeſt vnica ſententia. Et num. 3.*

DECISIO CVIII.

DOmini dixerunt, clauſulam, parito, non obſtare,
vt non poſſit procedi in cauſa. Nam reſpectu
negotij principalis, ſufficienter eſt paritum: quia cum
1 Confraternitas † non teneatur aliquid præſtare, ſuf-
ficit patientia verbalis, Put. *dec. 252. lib. 1.* Mohed. *dec.*
275. & fuit reſolutum *in Cauſa Burgen. Iuriſdictionis*
29. Octob. 1586. coram R.P.D. Decano, & alios ſæpius.
Quantum vero ad expenſas, clauſula non obſtat:
2 quia præſupponit † rem iudicatam, quæ hic non ad-
eſt; cùm ſuper expenſis adſit ſolum vnica ſententia,
à qua fuit appellatum; vt in his terminis fuit reſolu-
tum *in Cauſa Mediolan. Capellaniæ 13. & 27. Maij 1591.*
3 *coram R.P.D. Decano*, in qua etiam fuit dictum, † ſti-
lum Signaturæ eſſe, vt detur huiuſmodi clauſula, ſo-
lùm quando adſunt tres conformes, & non vbi adeſt
vnica ſententia; etiam quod ob non interpoſitam, vel
non proſecutam appellationem tranſiuerit in rem
iudicatam.

TIBVRTINA CASTRIS ARSVLARVM.

Lunæ 24. Aprilis 1595.

ARGVMENTVM.

Fructus bonorum quomodo veniant taxandi.

SVMMARIVM.

1 *Redditus, quando non probatur præcisè de tempore venditionis debet taxari ſecundum eam quantitatem, quæ tribus proximis annis eſt collecta.*

2 *Nec habentur in conſideratione locationes poſtea vel antea factæ, ſi non percutiant tempus venditionis, vel magis proximum.*

3 *In præſtatione attenditur modus inductus à conſuetudine, licèt ſit contra Ius; quando à Lege non eſt præſtita certa menſura. Et attenditur conſuetudo particularis illius loci, & num. 4.*

DECISIO CIX.

DOmini, conſideratis locationibus, & habita ta-
tione expenſarum, cenſuerunt fructus Molendi
ni eſſe taxandos ad rubra octuaginta. Ratio potiſſi-
ma deciſionis fuit: quia non probatur præcisè, quan-
tus fuerit redditus iſtius Molendini tempore vendi-
tionis de anno 1574. & in alij annis redditus fuit va-
rius: & ſtante illa varietate, dicebant Domini, eſſe
attendendum redditum anni 1575. magis proximū
venditioni, de quo anno Molendinum fuit locatum
1 à D. Fabritio ad triēnium pro rubris 80. Quia † quā-
do non probatur præcisè redditus de tempore ven-
ditionis, debet taxari ſecundum eam quantitatem,
quæ tribus proximis annis eſt collecta. Pinell. *in leg. 2.*
par. 3. cap. 4. num. 30. Cod. de reſcind. vend.
Non obſtat locationes præcedentes pro rubri 100.
& locatio poſtea facta à D. Fabritio de anno 1578.
2 pro rubri 90. Quia non percutiunt † tempus vendi-
tionis, nec magis proximum: ideo non fuerunt habi-
tæ in conſideratione.
Nec placuit Dominis, quod debeat fieri aliqua
diminutio redditus: quia fuit maioris quantitatis,
propter conſuetudinem percipiendi Molituram,
quæ poſtea à D. Fabio fuit ſublata. Quoniam quan-
do à lege non eſt præſtituta certa menſura in præſta-
3 tione, † attenditur modus inductus à conſuetudine,
etiam ſi ſit contra ius, Soccin. Iun. *conſ. 49. num. 16. lib.*
1. Siluan. *conſ. 60. num. 13.* Tanto magis, quia D. Fa-
britius poſt emptionem Caſtri per quindecim annos
emolumenta ſecundum iſtam conſuetudinem perce-
pit: ideo non poteſt improbare conſuetudinem,
quam tempore venditionis, & poſtea per tantum
tempus ſecutus eſt.
Non obſtat quod iſta conſuetudo in alijs caſtris
vicinis non fuit obſeruata. Quia vltra quod etiam in
multis fuit recepta, ſufficit quod in iſto Caſtro fuerit
obſeruata; quia in hoc attenditur conſuetudo par-
ticularis, gloſ. *in cap. ſuper eo in verſ. in vicinis*, & *ibi* An-
ton. de Butr. *numer. 2.* & Abb. *in princip. de cenſib.*

PAPIEN. BONORVM.

Veneris 28. Aprilis 1595.

ARGVMENTVM.

De probatione Dominij Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Inueſtituræ, cum adminiculis, plenè probant dominium, ad omnem effectum, etiam caducitatis.*

2 *Adminicula probantia dominium.*

3 *Enunciatiuæ antiquiſſimæ plurium Inſtrumentorum, habent vim famæ, & probant dominium.*

DECISIO CX.

DOmini reſoluerunt, conſtare de Dominio Eccle
1 ſiæ. Moti fuerunt ex inueſtituris, quæ † con-
currentibus adminiculis plenè probant dominium,
Bald. *in leg. cum aliquis num. 4. Cod. de iur. delib.* Soccin.
conſ. 89. num. 11. lib. 1. Dec. *conſ. 428. num. 4.* & pro-
bant ad omnem effectum, etiam caducitatis, vt ſæ-
piùs fuit reſolutum.
1 Adminicula hic plura concurrunt primo, quod †
inueſtituræ ſunt plures, & antiquiſſimæ Soccin. *conſ.*
187. num. 16. lib. 2. Secundo ſolutio affictus per mul-
tos annos, Bald. *in leg. inditia num. 2.* & *ibi* Ang. *num. 2.*
& 3. de rei vendic. Dec. *conſ. 146. num. 14.* Tertio plu-
res enunciatiuæ, antiquiſſimæ diuerſorum inſtrumen
2 torum, quæ † habent vim famæ, & probant domi-
nium, Bald. Salic. & alij *in leg. cum aliquis, Cod. de*

Digitized by Google

*iur.delib.*Soccin.*conſ.*266.*num.*12.*lib.* 2.

Sed quia controuertitur identitas iſtorum bonorum, Domini dixerunt, quod de identitate, & alijs, particulariter videatur.

MESSANEN. PRIORATVS.

Veneris 5. Maij 1595.

ARGVMENTVM.

Agitur de facultate optandi.

SVMMARIVM.

1 *Decretum irritans in facultate optandi appoſitum, impedit alium poſſe optare.*

DECISIO CXI.

DOminî cum præſuppoſito, quod vacatio, & habilitates Illuſtriſſimi Cardinalis, ſint iuſtificatæ, & quod optauerit in tempore, reſoluerunt eſſe inſtituendum: Quia habet facultatem optandi eum
1 decreto irritanti, quod † impedit alium poſſe optare. Et de facultate Auditoris Cameræ, non poteſt dubitari, cùm adſit commiſſio ſpecialis.

TOLETANA MATRIMONII.

Veneris 5. Maij 1595.

ARGVMENTVM.

De articulis irreleuantibus, & calumnioſis, ad effectum denegandi remiſſoriam.

SVMMARIVM.

1 *Ex vicinitate, & conuerſatione non poteſt inferri notitia qualitatum, quæ ſolent teneri occultæ; vt eſt exem. grat. Morbus Gallicus.*

2 *Mutatio voluntatis deliberatæ multorum annorum, eſt valdè inuerisſimilis.*

DECISIO CXII.

FVit concluſum, remiſſoriam non eſſe concedendã Gaſpari. Quia articuli vel ſunt irreleuantes, vel calumnioſi. Nã primus articulus, quod Anna habuit cognitionem qualitatum Gaſparis, quia erat ſuus vicinus, & cum ea, & marito loquebatur, & conuerſa-
1 batur, non releuat: quia † ex vicinitate, & conuerſatione non poteſt inferri, quod habuerit notitiã morbi Gallici, & aliarum qualitatum, quæ ſolent teneri occultæ, Bald. *in leg. quoniam ſororem. Cod. de iur. delib.* Gabr. *de preſumpt. concl. 6. numer.* 16.

Tanto magis, quia Anna atteſtatur cum iuramento, quòd non habui notitiam ante contracta ſponſalia, & eſt multum veriſimile, quod ſi res fuiſſet nota, induxiſſet alios teſtes vltra medicum.

Alij articuli, quod Anna ſubſtinuit hanc litem, vt ſatisfaciat ſuis conſanguineis; & quod ipſa dixit, quod quando ei intimabuntur executoriales, eſt parata obedire, viſi ſunt dominis calumnioſi: Quia ipſa declarauit, quod cum vidit Gaſparem, vidit punctum mortis, & quòd potius proijciet ſe in flumen, vel puteum, & ſepeliet ſe, & ſuos filios, quàm ei nu-
2 bat: & eſt † valde inueriſimile, quod mutauerit voluntatem tam deliberatam: præſertim cùm per quinquennium ſubſtinuerit, & etiam hodie ſubſtineat iſtam litem, Aim. *conſ.* 73 *numer.* 11.

ROMANA DEVOLVTIONIS.

Mercurij 10. Maij 1595.

ARGVMENTVM.

Tranſlatio quando non ſuſtineatur.

SVMMARIVM.

1 *Tranſlatio non eſt valida, quando non datur compenſatio æquiualens. Et datur exemplum.*

2 *Caducitati vt non ſit locus, ſufficit quòd verba inſtrumenti non ſit claræ.*

3 *Deuolutio ex quibus excludatur.*

DECISIO CXIII.

DOmini diuiſerunt dubium in duas difficultates. Prima fuit, An tranſlatio ſit valida. Secunda, præſuppoſito quod non, an Petrus poſſit opponere de iſta nullitate.

Quantum ad primam, Dominî reſoluerunt tranſ-
1 lationem non fuiſſe validam: Quia † non fuit data recompenſa æquiualens, cùm iſta medietas domus non ſit ſubiecta deuolutioni, prout erat prima domus, & in hoc placuit deciſio *in cauſa Romana Apothecæ 6. Februarij* 1584. *coram bon. mem. Vicecomite.*

Quod autem iſta medietas domus non ſit ſubiecta deuolutioni, colligebant Domini primo ex verbis inſtrumenti, in quo ſolum conſtituitur cenſus 16. du-
2 catorum ad fauorem Capellę: & † ad effectum quod non poſſit eſſe locus caducitati, ſufficit quod verba
3 non ſint clara. Secundo, † ex quantitate pretij: quia iſte cenſus ducatorum 16. fuit venditus ducatis 160. & ea non longè pluris valebat. Tertio, quia Aug. & Fratres Carmelitani, qui poſſidebant iſtam domum pro indiuiſo, poſtea eam conceſſerunt in emphyteoſim perpetuam pro annuo canone ducatorum 90.

Quantum ad ſecundam Domini pariter fuerunt cõcordes, quod Petrus poſſit dare de nullitate: Quia Bernardus rector egit contra Alberinos pro terminis decurſis, & acceptauit deuolutionem domus. Et cùm Alberini allegarent fuiſſe liberatos, propter iſtã tranſlationem; ipſe eam impugnauit: nam produxit ſententiam latam pro R.P.D. Ferratinum, in qua reuocatur ſententia Vicarij, qui declarauerat iſtam medietatem domus eſſe ſub proprietate, & dominio directo Capellæ; & Petrum teneri ad ſolutionem canonum. Ideo cum Rector declarauerit ſuam voluntatem, Petrus poteſt opponere de iſta nullitate.

PAPIEN. IVRISPATRONATVS.

Lunæ 22. Maij 1595.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus quando dicatur Mixtum.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus transfertur in emptorem per emptionem factam loci, cum omnibus iuribus, & actionibus.*

2 *Ex inueſtitura medietatis Iuriſpatronatus facta ab Eccleſiaſtico, & retentione alterius medietatis penes ſe, infertur Iuſpatronatus eſſe mixtum.*

3 *Præſentatio in Iurepatronatus ſpectante ad duas pro medietate, facta intelligitur pro medietate.*

DE-

DECISIO CXIV.

Domini ſteterunt in deciſis. Quia per emptio-
nem factam à Monaſterio de anno 1207. totius
Caſtri Velauterij cum omnibus iuribus, & actioni-
1 bus fuit † translatum ius patronatus, *capit. cum ſecu-
lum, cap. ex litteris de iure patr.*

Vnde cum poſtea de anno 1260. pręcedente con-
feſſione venditorum, quòd totum Caſtrum cum om-
nibus honoribus, & iuriſdictionibus ſpectabat in
integrum ad Monaſterium, Abbas eos inueſtierat de
2 toto feudo, & † medietate aduocatiæ, ſeu iuriſpatro-
natus; ſequitur quòd aliam medietatem retinuit pe-
nes ſe, & conſequenter iuſpatronatus eſt mixtum.

Quod etiam comprobabant Domini ex inueſtitu-
ris ſubſequentibus, & ex obſeruantia ſubſequuta.
Quia poſtea Monaſterium pręſentauit ſimul cum
Patronis laicis, & licet non appareat, quod præſen-
3 tauerint pro medietate; tamen † cum ſimus in iure
patronatus ſpectante ad vtrumque pro medietate,
intelligitur facta pro medietate, iuxta not. per Alciat.
de prę ſumpt. reg. 2. præſumpt. 24. num. 3. & fuit dictum *in
Cauſa Alatren. Capellaniæ coram R. P. D. Pamphilio.*

Non obſtant ſententiæ. Quia ſunt iniuſtè, cum
conſtet Monaſterium habere medietatem iuriſpatronatus, & non probetur concludenter præſcriptio.

Non obſtant, quod verba ſunt dubia, & in dubio debet fieri interpretatio contra Monaſterium. Quia verba ſunt clara, & non poſſunt recipere aliam interpretationem.

PAMPILONEN, DE VXVE.

Lunæ 29. Maij 1595.

ARGVMENTVM.

Prior quando teneatur reſidere perſonaliter in Eccleſia.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia quando eſt parochialis, Prior tenetur in ea reſidere perſonaliter, & exercere curam animarum.*
2 *Conſuetudo ſeruiendi per Vicarium in Eccleſijs, in quibus eligitur induſtria perſonæ, non eſt valida.*
3 *Commenda perpetua non excuſat à reſidentia perſonali.*
4 *Monachus quando poſſit per Vicarium ſeruire Eccleſiæ parochiali.*
5 *Eccleſia, quando eſt annexa Prioratui; poteſt Prior in ea ſeruire per Vicarium. Secus ſi non ſit annexa, & nu. 6.*

DECISIO CXV.

Fvit reſolutum, Priorem teneri ad reſidentiam per
ſonalem in iſta Eccleſia, & exercitium curæ ani-
1 marum. Moti fuerunt Domini; quia † Eccleſia eſt
parochialis, & cura animarum ad ipſum ſpectat: ideo tenetur facere reſidentiam perſonalem, & exercere curam per ſe ipſum *cap. extirpandæ, §. qui vero, de præbend. cap. relatum, de cleric. non reſid. cap. licet canon. de elect. in 6.*

Non obſtat conſuetudo ſeruiendi per Vicarium.
2 Quia illa cõſuetudo † in Eccleſijs Curatis, in quibus
eligitur induſtria perſonæ, non valet. Hoſt. & Abb. *in cap. cum omnes,* & *ibi* Dec. *num. 5. in 2. lect. de conſtit.* Io. de Selu. *in tract. de beneſ. in 4. par. quæſt. 2.* Felin. inter conſil. Rimin. Sen. *conſ. 229. num. 7. & 8. lib. 2.*

Non obſtat, quod iſte Prioratus fuit datus in com
3 mendam. Quia commenda eſt perpetua: ideo † non
excuſat à reſidentia perſonali, cum habeat vim tituli, & inducat incompatibilitatem, Sarn. *in regul. de trienn. quæſt. 5.*

Non obſtat, quod Prioratus eſt regularis, & quod
4 † Monachus poteſt per Vicarium ſeruire in Eccleſia
parochiali. Quia hoc poſſet procedere, ſi Prioratus eſſet datus in commendam Monacho; in quo caſu militat ratio conſiderata à Card. & Rebuffo, quod Monachus ſine diſpenſatione non poteſt ſeruire Eccleſię parochiali, propter habitus diuerſitatem, & propter religionem, cui eſt obligatus: Sed cum prioratus ſit datus in commendam clerico ſeculari, in quo ceſſat iſta ratio, debet ſeruire per ſe ipſum.

5 Non obſtat quod iſta † Eccleſia eſt annexa Prio-
ratui: ideo Prior poteſt ſeruire per Vicarium, *dict. §. qui vero, & ibi* Abb. Card. & alij. Quia non probatur
quod iſta Eccleſia ſit annexa Prioratui; & incolæ prę
tendunt quod Prior, non habeat aliam Eccleſiam,
6 ſed ſit Prior iſtius Eccleſiæ, & † ceſſante annexione,
ceſſat impedimentum reſidendi in Eccleſia maiori, cui eſt facta annexio, & conſequenter debet ſeruire per ſe ipſum, & non per Vicarium, *dict. §. qui vero.*

Et ex his Domini venerunt in iſtam ſententiam: quod ipſumetiam in iſta Cauſa, inſpecta diſpoſitione Sacti Concilij Tridentini Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium eiuſdem Concilij interpretum cenſuit.

AVXIMANA BONORVM.

Veneris 2. Iunij 1595.

ARGVMENTVM.

Emptor bonorum fideicommiſſariorum quomodo reddatur ſecurus.

SVMMARIVM.

1 *Adimplementum fit ſufficienter per æquipollens, quando non agitur ad reſolutionem contractus; ſed tantùm, vt emptor ſit tutus.*
2 *Emptor bonorum fideicommiſſariorum redditur tutus per commutationem voluntatis teſtatoris, & ſubrogationem precij.*
3 *Item per conſenſum vocatorum ad fideicommiſſum.*
4 *Euentus futurus non habetur in conſideratione, quando, ſtatu præſenti inſpecto, veriſimiliter non eſt contingens.*
5 *Facultas alienandi reddit validam alienationem iam factam, quandò conſtat de noua voluntate poſt licentiam obtentam.*
6 *Agens pro adimplemento contractus, vigore licentiæ, neceſſariò acceptat licentiam.*

DECISIO CXVI.

Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. Cardinalis Gallus emit à Dominis Franciolinis Tenutam nuncupatam Monte Gallo, pro pretio ſcuto. 22500. Monetæ, & quia erat ſubiecta fideicommiſſo, venditores promiſerunt facere ratificare certas perſonas expreſſas, & alias intereſſe habentes, & eam liberare à fideicommiſſo per ſubrogationem aliorum bonorum non grauatorum; & facta iſta ſubrogatione Illuſtriſſimus D. Cardinalis promiſit ſoluere pretium eorum creditoribus anterioribus Secura poſtea
rati-

Digitized by Google

ratificatione, & obtenta commutatione voluntatis teſtatoris à S. D. N. cùm venditores inſtrarent pro ſolutione pretij, & Illuſtriſſimus D. Cardinalis prætenderet non fuiſſe ſibi ſufficienter adimpletum; Orta fuit difficultas, An conſtaret de adimplemento. Quod dubium, Cauſa coram A. C. pendente, fuit de ordine S.D.N. me proponente, in Rota diſputatum. Et Domini concorditer reſoluerunt, ſatis conſtare de adimplemento.

Principale fundamentum deciſionis fuit: quòd non quæritur de adimplemento, ad effectum reſolutionis contractus, ſed ſolum ad effectum vt Illuſtriſſimus D. Cardinalis ſit ſecurus, & non poſſit mole-
3 ſtari occaſione fideicommiſſi, & in hoc † ſufficit adimplementum per æquipollens. De quo dicebant
2 Domini non poſſe dubitari: quia ſtante † commutatione voluntatis teſtatoris, & ſubrogatione pretij loco iſtius Tenutæ, Illuſtriſſimus Cardinalis eſt tutus ab omni moleſtia, quæ ei poſſit inferri; vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana Palatij, ſiue cenſus 7. Maij 1590. coram bon.mem.D. Bubalo.*

Et quamuis iſta ſubrogatio ſit conceſſa in forma commiſſaria; tamen fuit lata ſententia pro executione Litterarum; quæ apparet ſatis iuſtificata: quia fuit lata citatis omnibus intereſſe habentibus, & adhibita cauſæ cognitione, & eſt conformis litteris; quæ etiam ſunt iuſtificatæ: Ideo ceſſat probabilis timor, quòd iſta ſententia poſſit reuocari.

Conſiderabant etiam Domini, quòd circumſcripta commutatione voluntatis teſtatoris, Illuſtriſſimus D. Cardinalis non poteſt ſubſtinere moleſtiam, niſi pro ſcutis 5087. quia æs alienum teſtatoris, emptio partis iſtius tenutæ poſt eius obitum, & detractiones legitimarum, & melioramentorum, conſtituunt ſummam ſcutorum 14413. & ſcuta 3000. debent inueſtiri. Pro iſta autem ſumma ſcutorum 5087. Domi-
3 ni non vident, quomodo poſſit moleſtari: quia † habet conſenſum eorum, qui vocantur ad fideicommiſſum, à quibus non poteſt moleſtari, *leg. nihil, §. 1. leg. ſi fundum per fideicommiſſum, ff. de leg. 1. leg. quoties Cod. de fideicommiſſis.* Et licet naſcituri poſſint reuocare iſtam alienationem, Iaſ. *in dict. leg. quoties,* Dec. *conſ.* 323. Tamen non poſſunt reuocare, niſi per obitum iſtorum, qui cõſenſerunt, qui ſunt plures, & eius ætatis, quòd veriſimiliter debent eſſe ſuperſtites tempore ſecuti augmenti in ſcutis 8087. quod habebit effectum in
4 breui ſpatio temporis, & † futurus euentus non habetur in conſideratione; quando, inſpecto ſtatu præſenti, veriſimiliter non eſt contingens, Bart. *in leg. inter ſtipulantem, §. ſacrum, num. 7. ff. de verb. obligat.* Sed tamen pro maiori ſecuritate Illuſtriſſimi D. Cardinalis placuit Dominis, quod præſtetur fideiuſſio pro ſcutis 8000. duratura donec fuerit ſecutum iſtud augmentum.

Non obſtat, quòd liberatio iſtius Tenutæ à fideicommiſſo debeat fieri per ſubrogationem aliorum bonorum. Quia, vt ſupradictum fuit, cum admittatur adimplementum per æquipollens, & iſta forma ſit inducta ad fauorem Illuſtriſſimi Cardinalis, vt ſit ſecurus; ſufficit, quòd per commutationem voluntatis teſtatoris, inueſtimentum ſcutorum 3000. conſenſum vocatorum ad fideicommiſſum, & fideiuſſionem pro ſcutis 8000. reddatur tutus.

Non obſtat quod poſt ſecutam alienationem fuit
5 obtenta licentia alienandi, & † facultas alienandi non reddit validam alienationem factam. Quia hoc non procedit, quando conſtat de noua voluntate, poſt licentiam obtentam *leg. Titius, ff. de milit. teſt. §. ſed ſi quis, inſt. eodem titul.* Bald. *in leg. certum num. 24. Cod. vnde cognat.* Quæ hic eſt perſpicua: quia venditores obtenta ſententia pro executione Breuis, illam produxerunt in actis, interpellauerunt Illuſtriſſimum D. Cardinalem, & hodie agunt pro adimplemento
6 contractus, & offerunt facere inſtrumentum, & † qui agit pro adimplemento contractus vigore licentiæ, neceſſario acceptat licentiam, & approbat contractum, *leg. cùm quæritur, ff. de admin. tut.* Bald. *conſil. 14. lib. 5.* Dec. *conſ. 449. num. 34.*

Non obſtat quod non fuit præſtitus conſenſus filiæ q. Amici. Quia vltra quod fęminæ non ſunt vocatæ, niſi in defectum maſculorum; quo tempore veriſimiliter erit ſecutum augumẽtum, Illuſtriſſimo Cardinali interim eſt ſufficienter cautum per pręſtationem fideiuſſionis.

ROMANA INVESTIMENTI.

Veneris 2. Iunij 1595.

ARGVMENTVM.

Inueſtimentum pro ſecuritate emptoris, in quibus bonis ſit faciendum.

SVMMARIVM.

1 *Inueſtimentum fieri debet cum conſenſu emptoris.*
2 *Conſenſus denegari non poteſt ſine iuſta cauſa; cuius cognitio eſt arbitraria Iudicis, & num. 3.*

DECISIO CXVII.

Domini cenſuerunt, inueſtimentum non eſſe faciendum in bonis ſtabilibus venditis R. P. D. Marcello, ſed in Locis Montium non vacabilibus, vel cenſibus, eius arbitrio. Et huius reſolutionis potiſ-
1 ſima ratio fuit: quia † inueſtimentum fieri debet cum conſenſu D. Horatij emptoris: Ideo non fuit tributa R.P.D. Marcello venditori libera facultas inueſtiendi eius arbitrio, Curt. Iun. *conſ. 2. num. 3.* Et licèt con-
2 ſenſus † non poſſit denegari ſine iuſta cauſa, Bald. Ang. Imol. Paul. & Alex. *in leg. ſi cum dotem, §. eo au-*
3 *tem tempore, ff. ſolut. matrimon.* Tamen, cùm † in hoc verſetur arbitrium iudicis, Abb. *in cap. nullus num. 1. de iur. patron.* Petr. Becch. *de teſtam. coniug. lib. 3. cap. 2.* videbatur Dominis, quod D. Horatius habeat iuſtã cauſam contradicendi, ne inueſtimentum fiat in his bonis: quia ex bonis ſtabilibus cum ſint parui fructus, non tam facilè ſequitur multiplicatio. Et quia inueſtimentum fieri debet pro cautela D. Horatij, cui iam omnia bona Domini venditoris ſunt obligata pro euictione: ideo ex iſto inueſtimento non acquireret aliquam cautelam: pręſertim, cùm fieri debeat ad effectum vt ipſe ſit tutus, & non poſſit moleſtari occaſione fideicommiſſi, cui etiam iſta bona ſunt ſubiecta. Quare eis placuit quod fiat in Locis mõtium non vacabilibus; vel cenſibus.

Non obſtat, quod in apoca habeatur relatio ad derogationem fideicommiſſi, in qua verba alternatiuè diriguntur in D. venditorẽ; ideo ad eum debet ſpectare electio. Quia Domini intelligebant iſta verba apocæ, *Con queſto che ſcudi cinquemila ſi debbano in-*

ueſtire

ueſtire conforme alla derogatione del fideicommiſſo, non inducere relationem ad facultatem eligendi contentam in derogatione fideicommiſſi, ſed ſolum importare quod ſcuta quinque millia debeant inueſtiri, vt ex eis fiat multiplicatio prout diſponitur in derogatione; Nam cum in apoca adſit particularis prouiſio, quòd inueſtimentum fiat cum conſenſu, & pro cautela emptoris; & iſta ſint incompatibilia, quòd per relationem ad derogationem detur facultas libera D. venditori inueſtiendi eius arbitrio; Et quod inueſtimentum fieri debeat cum conſenſu emptoris, & pro eius cautela: contrahentes non potuerunt intelligere, quod per relationem ad derogationem tribueretur libera facultas D. venditori inueſtiēdi eius arbitrio.

Non obſtat quod D. venditori expreſſit, *vendere per valerſi di quel più*. Quare verba non poſſent verificari, ſi non eſſet in eius facultate dare bona ſtabilia, quia ſatis verificantur, cùm illud plus inueſtiatur, & ex inueſtimento fructus percipiantur.

MEDIOLANEN. BONORVM.

Lunæ 12. Iunij 1595.

A R G V M E N T V M.

Eugeniana in quo caſu non habet locum.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſio capta vigore præcepti Iudicis incompetentis, eſt nulla ipſo iure: Niſi poſſidens haberet facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, & num. 2.*

3 *Remedium legis*, Diffamari, *non competit non poſſidenti.*

4 *Clauſula*, Si quis ſe grauatum, &c. *non facit reum, nec poſſeſſorem, eum, contra quem præceptum non fuit executum.*

D E C I S I O CXVIII.

DOmini dixerunt, non eſſe locum conſtitutioni Eugenianæ, cùm D. Io. Baptiſta non ſit reus; & ceſſet remedium legis, *Diffamari*, quia non poſſidet, & Statutum Mediolani ad iſtum effectum ei non ſuffragatur, vt fuit in alijs propoſitionibus reſolutum.

1 Non obſtat quod iſta poſſeſſio † capta vigore præcepti Iudicis incompetentis eſt nulla ipſo iure. Quia cum D. Io. Baptiſta ſit actor, & non poſſideat, non eſt locus Eugenianæ, & conſequenter iudex eſt competens.

2 Præterea, cùm iſti fratres † haberent facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, iſta poſſeſſio ſuſtinetur vti capta extraiudicialiter, Moder. *de adipiſc. poſſeſ. remed.* 4. *num.* 431. Achil. *dec.* 15. *de attent.* Præſertim, cùm adiuerint Iudicem ad abundantiorem cautelam, & cùm clauſulis præſeruatiuis.

Addebant etiam Domini, quod ſi poſſeſſio non ſuffragaretur iſtis fratrib. ex hoc non infertur quod D. Io: Baptiſta poſſideat, quod eſt neceſſarium ad ef-
3 fectum, vt dicatur reus, cùm † remedium legis, *Diffamari*, non competat ei qui non poſſidet.

4 Non obſtat clauſula, *ſi quis*. Quia præceptum † non fuit exequutum contra D. Io. Baptiſtam; nec ipſe comparuit: ideo non facit eum nec reum, nec poſſeſſorem.

BONONIEN. BONORVM DE MARRANO.

Veneris 16. Iunij 1595.

A R G V M E N T V M.

Locatio Bonorum Eccleſiaſticorum quomodò probetur facta in euidentem Eccefiæ vtilitatem. Non euidentis Eccleſię vtilitatis probatio cui incumbat. In valore rei Eccleſiæ iudicando, quod tempus inſpiciendum.

S V M M A R I V M.

1 *Euidens Eccleſiæ vtilitas ex quibus probetur, ad effectum validitatis locationis.*

2 *Teſtis deponens de iudicio ſuo, probat, ſi reddat concludentes rationes.*

3 *Locatio Bonorum Eccleſiæ dicitur valida, accedente ſententia Iudicum, & concurrente obſeruantia eiuſdem ſententiæ.*

4 *Onus probandi non euidentem Eccleſiæ vtilitatem, incumbit actori, non reo; quando cum obſeruantia concurrit ſolemnitas.*

5 *Iudex ad effectum cognoſcendi de euidenti Eccleſiæ vtilitate, poteſt ſe informare extraiudicialiter, quando eſt ei commiſſum ſimpliciter, vt ſe informet, & eſt derogatum extrauaganti*, Ambitioſæ.

6 *Extrauagantis*, Ambitioſæ, *tenor non eſt neceſſariò inſerendus in Commiſſione; ſed ſufficit quod illi ſit derogatum.*

7 *Alienatio rei Eccleſiæ, quando fit in vtilitatem Eccleſiæ, poteſt fieri conſanguineis, ſicut extraneis.*

8 *Subreptio non attenditur, quando alienatio eſt facta in euidentem vtilitatem Eccleſiæ.*

9 *Valor Bonorum Eccleſiæ iudicatur ſecundum tempus contractus: nec inſpicitur tempus ſuperueniens.*

D E C I S I O CXIX.

FVit reſolutum pro validitate locationis: quia concurrit vtrumque requiſitum, ſolemnitas, & cauſa.

Quantum ad ſolemnitatem, Domini dixerunt, de ea non poſſe controuerti: quia Rectori fuit conceſſa facultas alienandi à iudicibus commiſſarijs, ſeruata forma Litterarum; & conſtat de ſpeciali facultate Vicelegari, qui eis commiſit quod concederent licentiam alienandi, ſi alienatio cederet in euidentem vtilitatem Eccleſiæ.

Quo vero ad cauſam, moti fuerunt Domini; quia teſtes probant euidentem vtilitatem, cùm deponant
1 † quòd illæ terræ arboribus, & vitibus carebant; & quod egebant pluribus melioramentis, quæ Rector non poterat facere; & quod Eccleſia fuit reædificata à conductore à fundamentis; & canon fuit auctus.

2 Et licet deponant de iudicio ſuo; tamen † cum reddant concludentes rationes, probant, Cagnol. *in lib.* 2. *num.* 242. *Cod. de reſcid. vendit.* Præſertim acce-
3 dente ſententia iudicum, pro † qua præſumitur Abbas *conſ.* 41. *num.* 3. *lib.* 1. Et concurrente etiam obſeruantia locationis, cuius vigore Rector ſemper exegit canonem conuentum, Pariſ. *conſ.* 24. *num.* 6. *lib.* 4. & fuit reſolutum *in Cauſa Bononien. Parochialis Sancti Apollinaris* 24. *Martij* 1586. *coram Rev. P. D. Orano*. Et
4 ſtante iſta obſeruantia † cùm ſolemnitate, dicebant aliqui ex Dominis, quòd onus probandi non euidentem vtilitatem Eccleſiæ incumbit Rectori: quia

quan-

quando concurrunt ſolemnitas, & obſeruantia, reus
releoatur ab onere probandi; vt fuit reſolutum *in*
Cauſa Lucana Decanatus 21. *Maij* 1578. *coram S.D.N.* &
in Cauſa Placentina Bonorum 11. *Maij* 1583. *coram Reu.*
P.D. Decano.

5 Non obſtat nullitas proceſſus. Quia cùm † ſit ſim-
pliciter iudicibus commiſſum, quòd ſe informent de
narratis in precibus, & ſit derrogatum extrauagan-
ti; *Ambitioſe* potuerunt ſumere informationem ex-
traiudicialem, Abb. *dict. conſ.* 41. & fuit reſolutum *in*
Cauſa Aueſſana Tenimenti coram bon.memor. D. Epiſcopo
Lauretano, & *in Cauſa Romana Domorum* 20. *Maij.* 1580.
coram Illuſtriſſimo Cardinali Lancellotto.

Non obſtat, quòd in Commiſſione non fuit inſer-
6 tus tenor iſtius extrauagantis. Quia ſufficit † quod
fuerit ei derrogatum.

Non obſtat quòd licentia fuit reſtricta ad ſeptem
petias terræ, & locatio continet vniuerſa bona. Quia
ex ſupplicatione, & viſitatione, apparet quòd Eccle-
ſia habebat ſolum ſeptem petias terræ in territorio
Marrani; & locatio eſt reſtricta ad bona Marrani: id-
eo ſolum fuerunt locatæ iſtæ ſeptem petiæ,

Non obſtat, quòd locatio fuit facta fratri Recto-
7 ris. Quia quando † alienatio fit in vtilitatem Eccle-
ſiæ, poteſt fieri conſanguineis, ſicut extraneis, Archi.
in cap. Epiſcopus in fin. 10. *quæſt.* 2. Card. *in Clement.* 1. *§.*
Abbates num. 1. *in fin.* & *ibi* Anchar. *num.* 20. *de exceſſib.*
Prælat. Fedet. de Sen. *conſ.* 52. *num.* 2. & fuit reſolutum
in Cauſa Romana Caſalis 6. *Aprilis* 1576. *coram bon.me.*
Lauretano.

Non obſtat quòd licentia fuit conceſſa Rectori, &
Proſpero, qui poſtea conduxit. Quia hoc non con-
cludit, quòd Rector nõ potuerit locare Proſpero in
8 euidentem vtilitatem Eccleſiæ: quia non † attendi-
tur ſubreptio quando alienatio eſt facta in euidẽtem
vtilitatem Eccleſiæ, Ruin. *conſ.* 157. *numer.* 25. *&* 26.
lib. 1. & fuit dictum *in dicta Cauſa Romana Caſalis.*

Non obſtant teſtes Rectoris: quia non percutiunt
tempus locationis, de anno 1515. ſed longè poſte-
rius, de quo fuerant facta melioramenta; &, vt in-
9 quit Calderinus *conſ.* 5. *de rerum permut.* attenditur †
tempus contractus, & ſecundum illud de valore rei
Eccleſiæ iudicatur, nec inſpicitur tempus superue-
niens, quo res Eccleſiæ alienata, vel melioris, vel de-
terioris conditionis effecta reperitur, vt pariter fuit
reſolutum *in dict. Cauſa Romana Caſalis*, & alias ſæ-
pius.

Non obſtat quòd in locatione fuit ſolum habita
ratio temporis calamitoſi propter bellum: ideo eſt
nulla. Quia longè ante illum annum ceſſauerat tem-
pus calamitoſum: ideo locatio eſt valida. Tanto ma-
gis, cùm fuerit auctus canon; qui non fuiſſet auctus,
ſi ſolum fuiſſet habita ratio temporis calamitoſi.

AQVILEGIEN. PRÆEMINENTIARVM.

Lunæ 19. *Iunij* 1595.

Hæc Deciſio non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Commune, & homines de Laurenzago, exiſtunt in quaſi poſſeſſione dignioris loci.*

DECISIO CXX.

PRo informante DD. dixerunt conſtare de iuſtitia
1 rei iudicatæ. Quia Teſtes probant quòd † Com-
mune, & homines de Laurenzagho ſunt in quaſi poſ-
ſeſſione dignoris loci, & ideo eſſe exequendam.

REGIEN. PRIMATVS.

Lunæ 19. *Iunij* 1595.

ARGVMENTVM.

Adminicula quædam recenſentur ad probandam quaſi poſſeſſionem præſentandi.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentia probatur ex enunciatiuis antiquiſſimis, concurrentibus etiam coniecturis.*

2 *Inſtrumentum non faciens plenam fidem, propter Statutum; tamen plenè probat, ſi concurrant adminicula.*

3 *Pater, & filius ſi fuerant in quaſi poſſeſſione præſentandi; idem præſumitur de altero filio.*

DECISIO CXXI.

DOmini dixerunt, quòd ad effectum probandi
deſcendentiam Gaſparis à Ioanne, non eſt ne-
ceſſarium inſtrumentum de anno 1513. quia proba-
1 tur † ex duabus enuntiatiuis antiquiſſimis, & pluri-
bus coniecturis, vt fuit reſolutum. Et ſtante antiqui-
tate, & concurrentibus etiam coniecturis, legitimi-
tas pręſumitur, & in hoc placuit deciſio allegata per
informantes pro Tacculis. Ad effectum autem quaſi
poſſeſſionis Gaſparis reſoluerunt adeſſe ſufficientem
2 probationem; quia licet † inſtrumentum non faciat
plenam fidem, propter Statutum; tamen plenè pro-
bat quando concurrunt adminicula, Alex. *conſ.* 184.
num. 6. *&* 7. *lib.* 7. Natta *conſ.* 609. *num.* 27.

Videbatur autem Dominis, in caſu iſto concurre-
3 re duo vrgentia adminicula. Primum, † quòd Ioan-
nes pater Gaſparis, & Antonius Maria eius filius
fuerunt in quaſi poſſeſſione pręſentandi: ideò pręſu-
mitur quòd etiam Gaſpar fuerit in quaſi poſſeſſione,
Tiraquel. *de præſcript.* §. 1. *gloſ.* 5. Alterum verò, quod
Alexius, ad cuius fauorem Gaſpar conſenſum præ-
ſtitit prouiſioni Papæ, in dicto anno 1515. poſſedit
Prioratum vſque ad annum 1538. Et iſta obſeruan-
tia multum confert ad oſtendendam veritatem con-
ſenſus præſtititi à Gaſpare.

FAMEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 26. *Iunij* 1595.

Argumentum per ſe patet.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes non bene informati, non probant.*

2 *Valor totius infertur ex notitia omnium partium integralium illius.*

DECISIO CXXII.

COncluſum, gratiam Angeli nõ eſſe iuſtificatam,
quantum ad valorem. Quia iſti tres teſtes ex-
primunt, bona Eccleſiæ, & fructus, quos percipit Re-
ctor; & deponunt quòd non habet alios redditus pre-
ter expreſſos, & tamen probatur contrarium. Ideo
1 cùm non ſint benè informati, non † poſſunt proba-

Digitized by Google

re valorem, quia vt bene deducit D. Silueſter Aldo-
brandinus *in conſ. 60. num. 23.* ſi teſtes ignorant om-
nes partes integrales, & earum valorem, impoſſibile
eſt quod ſciant valorem totius; cùm valor totius in-
feratur ex notitia ſingularium rerum, & in his termi
nis fuit reſolutum *in Cauſa Anconitana Terrarum 17.
Martij, & 21. Aprilis* 1589. *coram Illuſtriſſimo Cardina-
li Platta* per conſilium Alex. 54. *num. 4. lib. 6.*

Placuerunt etiam dominis contrarietates, quæ de-
ducuntur per informantes pro Rainaldo: ex quibus
cenſuerunt iſtis teſtibus non eſſe adhibendam fidem
&c.

ALBINGANEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 26. Iunij 1595.

ARGVMENTVM.

Reſignatio Eccleſiæ non eſt valida, non docto de
publicatione.

SVMMARIVM.

1 *Publicatio eſt pars reſignationis.*

DECISIO CXXIII.

FVit reſolutum, gratiam Io. Petri non eſſe iuſtifica-
tam: Quia non probatur Clericatus, & quia iſtam
Parochialem obtinuit per reſignationem, & non do
1 cet de publicatione, quæ † eſt pars reſignationis; vt
ſæpius fuit reſolutum. Et licèt petierit licentiam pu-
blicandi à Vicario, tamen non poteſt excuſari ex iſto
capite: quia Vicarius non prohibuit quòd publica-
ret, nec præſtitit impedimentum publicationi. Ideo,
cum gratia non ſit iuſtificata, ſententia R.P.D. Aula-
rij eſt reuocanda.

MEDIOLANEN. BONORVM.

Mercurij 28. Iunij 1595.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio in Bonis feudalibus an tranſeat ſine appre-
henſione.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo requirit neceſſario quaſi poſ-
ſeſſionem propriam: etiam in iuribus incorporalibus, &
num. 2.*
3 *Poſſeſſio in bonis feudalibus tranſit, ſecundum aliquos, ſine
appræhenſione.*
Contraria tamen opinio eſt communior, & num. 4.
5 *Per clauſulam conſtituti transfertur poſſeſſio in rebus cor-
poralibus: ſecus in incorporalibus.*

DECISIO CXXIV.

FVit reſolutum; mandatum de manutenendo non
eſſe dandum D. Io. Antonio Triuultio. Moti fue-
runt Domini: quia quaſi poſſeſſio eorum, à quibus
1 ipſe cauſam habet, eſt turbida, & quia † non proba-
tur quaſi poſſeſſio propria, quæ ad iſtum effectum eſt
neceſſaria, Io: Faber *in §. retinendæ, num. 7. inſt. de inter-*
2 *dict.* Etiam † in iuribus incorporalibus; vt fuit reſo-
lutum coram me *in Cauſa Brixien. penſionis 23. Maij de
anno præterito* ex *deciſ.* Achil. 5. *de poſſ.* Caputaq. *deciſ.
135. 152. & 420. par. 2.*

Non obſtat quòd hoc non procedit in bonis feu-
3 dalibus; in † quibus poſſeſſio tranſit ſine apprehen-
ſione, Bald. *in leg. cum antiquioribus num. 11. Cod. de iur.
delib.* Iaſ. *in leg. quoties ſub numer. 31. Cod. de rei vendic.*
Quia iſta opinio habet multos contradictores; cum
contrariam opinionem teneat, idem Bald. *in cap. 1. col.
vlt. in tit. an mut. vel alias imperfec.* Iaſ. *in leg. ſi furor in 3.
limit. Cod. de iur. delib.* Afflict. *in cap. 1. §. ſciendum num.
12. de feud. cognit.* Patiſ. *conſ. 1. artic. 161. lib. 1.* & Couar.
var. reſol. lib. 3. cap. 5. nu. 6. Et iſtam opinionem, quòd
4 poſſeſſio † non tranſeat ſine appræhenſione, in bo-
nis feudalibus, & emphiteuticarijs, etiam ſtante Sta-
tuto de continuanda poſſeſſione defuncti in hæredē,
ſecuta fuit Rota *in Cauſa Imolen. Bonorum 10. Aprilis
1592. coram R.P.D. meo Pamphilio, & in cauſa Medio-
lanen. Bonorum 28. Martij & 5. Decembris de anno præ-
dicto coram me.*

5 Non obſtat, quòd † per clauſulam conſtituti tran
sfertur poſſeſſio. Quia hoc procedit in poſſeſſione
rei corporalis; in qua non requiritur factum alterius,
6 ſed in quaſi poſſeſſione † rei incorporalis requiritur
ſcientia, & patientia eius, contra quem acquiritur
quaſi poſſeſſio: ideo per iſtam clauſulam non tranſ-
fertur Achil. *dict. deciſ. 5. de poſſeſ.*

VALENTINA IVRISDICTIONIS.

Lunæ 3. Iulij 1595.

ARGVMENTVM.

Archiepiſcopus an poſſit compellere Epiſcopum.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio debet, de Iure communi, concedi Epiſcopo; niſi
probetur conſuetudo in contrarium.*

DECISIO CXXV.

FVit reſolutum inhibitionem eſſe concedendam
Epiſcopo. Fundamentum deciſionis fuit, quia
1 Epiſcopus, ceſſante † conſuetudine, habet intentio-
nem fundatam in iure communi, *cap. Paſtoralis de
offic. ordin. cap. Romana §. 1. de for. compet. num. 6.* Ideo,
cùm non probetur conſuetudo, debet ei concedi in-
hibitio, Bald. *in leg. ſi pater num. 2. Cod. qui bo. ced. poſſ.*
Felin. *in rubr. de treg. & pac. ſub num. 10.*

Non obſtant, text. *in cap. 1. & in cap. vt litigantes, de
offic. ordin. in 6.* Quia in illis non diſponitur quod Ar-
chiepiſcopus poſſit compellere Epiſcopum.

Non obſtat doctrina Anchatani *in d. cap. Romana
in 4. not.* Quia Anchar. nihil firmat, & relinquit cogi-
tandum, an illud dictum ſit verum.

Non obſtat clauſula poſita in commiſſione, quòd
præuia matura cauſæ cognitione inhibeatur. Quia
ad iſtum effectum ſatis fuit adhibita cauſæ cognitio;
cū in Dubio, propoſito, fuerit per Dominos reſolu-
tum, Epiſcopum habere intentionem fundatam in
iure communi.

Aliqui etiam ex Dominis Intelligebant, quòd iſta
cauſæ cognitio non debet adhiberi circa negotium
principale, ſed ſolùm ſuper hoc, an cauſa ſit appella-
bilis. Rot. *deciſ. 68. de appell. in antiq.*

CIVITATEN. SCHOLASTRICÆ.

Veneris 20. Octobris 1595.

ARGVMENTVM.

Hæc Deciſio, ob ſui breuitatem, non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria conceditur, quando articuli ſunt releuantes.*

DECISIO CXXVI.

Domini reſoluerunt, remiſſoriam eſſe concedendam Domino Ioanni de Maturana, facta obli-
1 gatione de ſtando Vnicæ. Quia articuli † ſunt releuantes, & ex literis Rectoris, à quo D. Didacus fuit baptizatus, depoſitione Moderni Rectoris, baptiſmo ſororis, quæ erat maioris ætatis, & alijs coniecturis, reſultat magnus fumus, quod non habebat ſufficientem ætatem de tempore prouiſionis.

VERONEN. PENSIONIS.

Luna 30. Octobris 1595.

ARGVMENTVM.

De penſione exacta ante expeditionem Literarum Apoſtolicarum.

SVMMARIVM.

1 *Penſio exacta ante expeditionem Literarum Apoſtolicarum, contra formam Decreti irritantis in ſupplicatione appoſiti, eſt nulla.*

2 *Nec ſufficit quòd Literæ ſint expeditæ ante quàm opponatur de nullitate penſionis.*

3 *Regula 53. Cancellariæ declaratur.*

4 *Decretum irritans in ſupplicatione, licèt appoſitum ſit ad fauorem Cancellariæ; poteſt tamen opponi à Titulari, cuius intereſt.*

5 *Mora purgari non poteſt poſt extinctionem penſionis.*

6 *Nullitas penſionis exacta contra Decretum, &c. non cenſetur remiſſa per ſolutionem factam, ſiue continuatam à Titulari, poſt Literas expeditas.*

7 *Ignorantia Decreti irritantis, in reſeruatione penſionis, eſt inueriſimilis, ſtante exactione plurium annorum.*

8 *Principalis præſumitur certioratus à ſuo procuratore.*

DECISIO CXXVII.

Qvantum ad primam partem Dubij, Domini, retentis deciſionibus factis *in cauſa Sabinen. Penſionis* coram R. P. D. Mantica, & *in alia Cauſa Veronen. Penſionis* coram me, reſoluerunt, penſionem eſſe
1 nullam: Quia D. Alexander † ante expeditionem Litterarum Apoſtolicarum, contra formam Decreti irritantis appoſiti in ſupplicatione, eam exegit; vt late fuit deductum in dictis cauſis.

2 Non obſtat quod ſufficit † quod literæ fuerint expeditæ antequam fuerit oppoſitum de nullitate penſionis, Soccin. *conſ. 41. ſub num. 2. lib. 3.* Caſtad. *deciſ. 35. & 36. ſuper regul.* Quia loquuntur in terminis regulę
3 53. quæ † non requirit Litterarum expeditionem ab initio: ideo quocunq; tempore ante finitum iudicium Litteræ expediantur, quod ſuffragatur, & ita ibi declarat gloſa Soccin. *in dict. conſ. 41. num. 2.* Sarn. *in regu. de non indic. quæſt. 6. num. 1.* & Molin. *de Hiſp. primogen. lib. 2. cap. 7. num. 55.* ſed iſtud decretum requirit expeditionem Litterarum ante exactionem, & inducit formam præciſam, & annullat ipſo iure: ideo non ſuffragatur expeditio poſt exactionem. Et licet etiã iſta regula habeat decretum irritans, tamen cum non annullet ante expeditionem, decretum irritans, quod eſt acceſſorium, non poteſt operari iſtum effectum; ſed ſolum operatur, quòd interim, donec Litteræ expediantur, diſpoſitio non poſſit ſuffragari; vt tradent gloſ. Soccin. Sarn. & Molin. *in dictis locis.*

Non obſtat quod decretum apponitur ſolum fauore Cancellariæ, & ideo nullitas non poteſt ab alio allegari. Quia decretum fuit inuentum fauore Cancellariæ, vt propter timorem nullitatis litteræ expediantur ſtatim: ſed poſtea quam factus eſt locus nullitati, propter exactionem ante expeditas litteras, nullitas non concernit amplius fauorem Cancellariæ, quæ ex iſta nullitate non ſentit commodum, immo potius damnum; cum poſt exactionem non ſer-
4 uiat expeditio Litterarum: ideò † illa nullitas poteſt allegari à titulari, cuius intereſt, Imol. *in capit. ſi. ſub num. 13. ne ſed. vac.* & fuit reſolutum *in Cauſa Bononien. Bonorum de Gambarinis 27. Ianuarij 1578. coram Illuſtriſſimo Cardinale Lancellotto,* & *in Cauſa Veronen. Exemptionis 27. Februarij proximæ præteriti coram Reu. P. D. Pamphilio.* Alias, dicebant Domini, quod iſtud decretũ redderetur eluſorium ſi titularis non poſſet allegare iſtam nullitatem, cum Cancellaria ſemper admittat ad expeditionem litterarum, & eius non intereſſit declarare iſtam nullitatem.

Nõ obſtat, quòd mora fuit purgata, & potuit pur-
5 gari. Quia poſt † extinctionem penſionis non eſt locus purgationi moræ, Caputaq. *dec. 234. par. 2.* Put. *dec. 66. lib. 3. & dec. 11. de tranſact.*

Non obſtat, quòd per ſolutionem factam à Dom. Florido poſt expeditas Litteras, nullitas fuit remiſſa. Quia, vt in his terminis dicit Hier. Paul. *in pract.*
6 *Cancell.* in §. *vbi Papa concedit,* conſenſus † partium non poteſt operari vltra conſenſum Papæ, qui vult quod ad perfectionem gratiæ litterę prius expediantur: ideo non potuit Floridus per ſolutionem validare penſionem nullam Accotamb. *dec. 16. & dec. 40.* Achil. *deciſ. 9. de penſ.*

Quantum ad ſecundam partem Dubij. Licèt deducatur ignorantia iſtius decreti ex abſentia D. Alexandri, ex ſolutione annatæ, ex expeditione ſponte poſtea facta, & ex alijs coniecturis: tamen Domini cenſuerunt non eſſe locum executioni: Quia cùm
7 D. Alexander per decem annos, † exegerit iſtam penſionem vigore reſeruationis, non eſt veriſimile, quòd in tanto tempore non habuerit notitiam iſtius decreti tam notabilis in reſeruatione appoſiti, vt fuit reſolutum *in dicta Cauſa Sabinen.* Et quamuis in illo caſu penſionarius eſſet pręſens in Curia, & Do.
8 Alexander ſemper fuerit abſens, tamen † pręſumitur quòd fuerit certioratus à ſuo procuratore iuxta vulgarum conſilium Roman.

Addebant etiam Domini, quòd cùm decretum non ſit pœnale, ignorantia non excuſat à nullitate, vt fuit reſolutum *in cauſa Hipporegien. Canonicatus 4. Februarij 1585. coram R. P. D. Orano.*

RO-

ROMANA VINEÆ.

Lunæ 30. Octobris 1595.

ARGVMENTVM.

De nullitate, & iniuſtitia ſententiæ in Saluiano. Agitur item de melioramentis.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata, non ſeruatis terminis ſubſtantialibus, eſt nulla.*

2 *Termini ſubſtantiales non poſſunt in totum omitti: Etiamſi ſit data facultas procedendi abſque aliqua obſeruatione terminorum.*

3 *Saluianum competit creditori cum hypotheca.*

4 *Sola æſtimatio bonorum ſtabilium non liberat, ea ab hypotheca.*

5 *Declaratio Bart.* in leg. 2. Cod. de præd. & omn. reb. nauic. lib. 11.

DECISIO CXXVIII.

FVit reſolutum, ſententiam R.P. D. Carretti eſſe nullam, & iniuſtam; ideo D. Petro Lucæ non eſſe neceſſariam reſtitutionem in integrum; &, ſi eſſet neceſſaria, ei competere.

Quantum ad nullitatem, placuit Dominus funda-
1 mentum, quòd † non fuerunt ſeruati termini ſubſtan
tiales, Caſſad. *dec.* 8. *de reſcript.* Caputaq. *dec.* 249. *par.*
2 3. qui † non poſſunt in totum omitti, etiam quod fuerit data facultas procedendi abſq; aliqua obſeruatione terminorum, Rot. *dec.* 2. *de reſcript. in nou. & 15. eod. titul. in antiq.* Peregr. *dec.* 24. Anton. Aug. *dec.* 320. *lib.* 3. *& in epit. in tit. de iudic.* §. 4.

Quantum ad iniuſtitiam, moti fuerunt Domini:
3 quia conſtat † de credito, & hipotheca D. Petri Lucæ, & de poſſeſſione Collegij; ideo ei competebat ſaluianum. Et licet vinea fuerit æſtimata ſcutis 1724.
4 tamen † ſola æſtimatio non liberat ab hypothecis: præſertim, cum integrum prętium æſtimatum nunquam fuerit ſolutum, neque depoſitum; ſed ſolum fuerunt depoſita ſcuta 1400. ad effectum effugiendi executionem ſuper vinea. Nec conſtat quòd vinea tempore factæ æſtimationis eſſet meliorata in ſcutis 324. Ideo ſententia declarans D. Petro Lucæ, non competere aliquam actionem, & ei imponens perpetuum ſilentium, non reſeruato aliquo iure, ſaltim ſuper illo reſiduo pretij, eſt iniuſta.

Non obſtat doctrina Bart. *in leg.* 2. *Cod. de prædijs, & omn. reb. nauic. lib.* 11. Quia etiam ſi eſſet vera, non applicatur ad iſtum effectum ſaluandi ſententiam ab iniuſtitia.

Nam Bartolus vult quòd adſint melioramenta, & quòd ſoluatur verum pretium, attento primo ſtatu ante facta melioramenta, & in caſu iſto vtrumque deficit. Nam D. Carretto non cõſtabat ex actis, quòd eſſent facta melioramenta, ſed ſolum quædam expenſæ neceſſariæ pro conſeruatione vineæ in Modica ſumma; neq; integrum prætium, æſtimatum, erat ſolutum; ideo non poterat abſoluere collegium.

Non obſtat quòd Domina Erſilia, & Domini de Gradis acceptauerunt æſtimationem. Quia non probatur quòd Domina Erſilia habuerit ſcientiam de æſtimatione. Cum non fuerit citata in relatione æſtimatorum pariter D. Petrus Ioannes, & Petrus Lucas non acceptauerunt; Acceptatio autem Antonij Mariæ, ſi adeſſet, non poſſet præiudicare Domino Petro Lucæ; cùm in hoc credito prælegato Dominæ Erſiliæ, ipſe nullum ius haberet. Vltra quod, etiã ſi adeſſet acceptatio, non ſuffragaret Collegio, ad iſtum effectum; cùm nunquam ſoluerit integrum pretium, vt ſupra dictum eſt.

TOLETANA PVRITATIS.

Lunæ 6. Nouembris 1595.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria quando denegetur.

SVMMARIVM.

1 *In conceſſione remiſſoriæ, in materia obiectiua, requiritur magnus fumus,*

2 *Suſpicio calumniæ, ad effectum negandi remiſſoriam, ex quibus oriatur.*

3 *Remiſſoria denegatur in cauſa profana, quando verſamur in materia obiectiua: & quando adeſt magna ſuſpicio calumniæ, & num.* 4.

DECISIO CXXIX.

IN iſta cauſa fuerat reſolutum coram R.P.D. Mantica, materiam eſſe obiectiuam, & conſtare de puritate Domini Gregorij; & ita etiam per duas ſententias fuerat declaratum. Cauſa coram me in tertia inſtantia pendente. Capitulum petijt remiſſoriam pro probanda fraternitate, ad effectum impuritatis. Et propoſito Dubio, Domini reſoluerunt non eſſe
1 concedendam: Quia † in materia obiectiua requiritur magnus fumus, Caputaq. *deciſ.* 244. *& dec.* 247. *lib.* 1. qui prorſus excluditur, cùm conſtet de puritate Gregorij.

Fuit etiam denegata propter vehementem præſumptionem calumniæ. Quia Capitulum adhibuit exactiſſimam diligentiam in ſumendo informatio-
2 nem, & † examinauit innumeros teſtes abſque citatione, & interrogatorijs, & in ſpecie omnes ſenes loci originis aui D. Gregorij, qui de eius genere poterant eſſe informati: & tamen non potuit probare. Ideo oritur magna ſuſpitio calumniæ, Aim. *conſil.* 134. *num.* 3. propter quam denegatur remiſſoria; vt in his terminis tradunt Ang. Paul. Alex. & alij *in leg. de die, §. tutor ff. qui ſatiſd. cog.* Caputaq. *dec.* 63. *lib.* 3. Simonett. *de remiſſ. cap.* 6.

Non obſtat quòd articuli ſint releuantes, & materia eſt profana; in qua datur remiſſoria ſine fumo.
3 Quia hoc non † procedit in materia obiectiua nec quando adeſt magna pręſumptio calumniæ vt ſuprà dictum fuit.

Non obſtat quòd Capitulum examinauit vti Iudex, & nunc petit remiſſoriam vti pars. Quia etiam
4 † parti denegatur remiſſoria, quando adeſt vrgens pręſumptio calumniæ, & quando materia eſt obiectiua, & non datur fumus.

TOLETANA CAPELLÆ.

Lunæ 6. Nouembris 1595.

ARGVMENTVM.

De Proceſſu multos patiente defectus.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Recenſentur plures defectus Proceſſu vitiantes.*

DECISIO CXXX.

QVamuis pro parte Confraternitatis fuerit obtenta Commiſſio, quòd adhibeatur fides proceſſui arbitrio, Rotę: Tamen cum concurrant plures
1 defectus: quia citatio † ad videndum fieri compulſationem non habet diem, neque locum; & deficit citatio ad videndum fieri colationem cùm originali; & non probatur concludenter quòd originalis fuerit habitus ab Alphonſo actuario neq; eſt recognita eius manus; & adſunt aliæ ſuſpiciones, quæ bene deducuntur per informãtes pro Dominis de Cepeda: Domini cenſuerunt non eſſe ei adhibendam fidem.

SALAMANTINA IVRIS LIGNANDI, ET PASCENDI.

Veneris 10. Nouembris 1595.

ARGVMENTVM.

Quæ requirantur ad acquirendam ſeruitutem iuris lignandi, & paſcendi.

SVMMARIVM.

1 *Ad acquirendam ſeruitutem iuris lignandi, & paſcendi, eſt neceſſaria præſcriptio immemorabilis, vel ſaltem quadragenaria, cum titulo vero.*
2 *Nec ſufficit quadragenaria, niſi probetur ſufficienter titulus: Contra Caſtrenſem, & Crauetam.*

DECISIO CXXXI.

DOmini reſoluerunt, quòd ad effectum acquirendi ſeruitutem iuris lignandi, & paſcendi, eſt ne-
1 ceſſaria † pręſcriptio immemorabilis, vel ſaltim quadragenaria cum titulo vero, Couar. *var. reſolut. lib.1. cap.17.num.11.verſic. & tamen etiam*. Ideo cùm ſuffi-
2 cienter † non probetur titulus, quadragenaria etiam ſi eſſet probata non releuat.

Nec placuerunt Dominis conſilia Pauli, & Aimonis: Quia loquuntur contra communem opinionem & in praxi receptam, vt teſtatur Couarru. qui licet poſtea afferat tres limitationes: tamen communis opinio non admittit iſtas reſtrictiones: Et ideo ipſe dubitat, an in praxi obtineri poſſit, quòd in illis caſibus recedatur à frequentiſſima omnium ſententia.

ROMANA DEVOLVTIONIS DOMVS.

Veneris 10. Nouembris 1595.

ARGVMENTVM.

Agitur de excluſione deuolutionis.

SVMMARIVM.

1 *In contractibus non attenditur nominatio contrahentium; ſed, quid agere voluerint.*
2 *Ad effectum excludendi deuolutionem, ſufficit quòd verba non ſint clara.*

DECISIO CXXXII.

FVit reſolutum, dominium directum non fuiſſe translatum in Dominos de Alberinis, & medietatem iſtius domus non eſſe ſubiectam deuolutioni.

Quãtum ad primam partem, ratio deciſionis fuit:
1 quia non † attenditur nominatio contrahentium, ſed quid voluerint facere; vt in his terminis bene deducit Bellon. *conſ. 21.num.10.& 11.* Videbatur autem Dominis, quòd contrahentes nõ intellexerint quòd deberet transferri directum dominium, ſed ſolum quod conſtitueretur cenſus. Quia licet in instrumento dicatur, quòd Auguſtinus vendit Dominis de Alberinis directum dominium medietatis domus tamen incontinenti, ſubditur, *ad reſpondendum pro cenſu ducatos 16.* Et poſtea Auguſtinus ſuper dicta medietate conſtituit cenſum, & ſe obligauit eum ſoluere. Vnde ſi prius fuiſſet actum de transferendo directo dominio medietatis domus in Alberinos, reſultaret perplexitas, & cõtrarietas, quòd pro vno, & eodem pretio 160. ducatorum Auguſtinus vendiderit directum dominium medietatis domus; & poſtea ſuper eadem medietate, & directo dominio ad fauorem emptorum conſtituerit cenſum.

Quãtum ad ſecundam partem, res nullam habuit difficultatem apud Dominos: quia ſufficit ad effe-
2 ctum excludendæ deuolutionis, quòd † verba non ſint clara, Alberic. *in leg.2.num.13. Cod.de iur.emphit.* Creſcent. *dec.242.* Pręſertim cum concurrant coniecturæ conſideratæ in alia deciſione, quæ placuerunt Dominis.

REGIEN. PRAEBENDAE THEOLOGALIS.

Lunæ 13. Nouembris 1595.

ARGVMENTVM.

Gratia Apoſtolica de Canonicatu, & Præbenda primò vacaturis, quando cenſeatur conſumpta.

SVMMARIVM.

1 *In Gratia Apoſtolica, de primò vacaturis, non pręſumitur quòd Epiſcopus non fecerit debitam diligẽtiam; vel quòd noluerit conſumere gratiam, omiſſa prima vacatione.*
2 *Gratia de vacaturo, intelligitur de vacatione de iure, & de facto.*
3 *Decretum irritans ligat etiam ignorantes.*

DECISIO CXXXIII.

FVit reſolutum, Canonicatum, & Præbendam, de quibus agitur, compræhendi ſub gratia Apoſtolica de Canonicatu, & Præbenda primo vacaturis.

Fundamentum principalis deciſionis fuit; quia Dominus Alexander habet fundatam ſuam intentionem in iſta vacatione, quæ ſucceſſit paulo poſt con-
1 ceſſam gratiam; cùm † pręſumatur quòd Epiſcopus fecerit debitam diligentiam, & quòd noluerit conſumere gratiam, omittendo primam vacationem, Rot. *dec.13.de conceſſ.præbend.in antiq.* Egid. *deciſ.131.* Ideo ſi Capitulum, vel D. Octauius prætendit quòd gratia fuerit conſumpta in alia vacatione, debet probare quòd prius ſucceſſerit alia vacatio.

Hoc autem, quòd præceſſerit alia vacatio, dicebant Domini non probari. Nam licet Guglielmus Caſſellinus perceperit fructus maiuſculatus poſt adeptam poſſeſſionem Canonicatus: tamen non probatur quòd prius fuerit prouiſus de Canonicatu, ita vt per prouiſionem, & poſſeſſionem maiuſculatus fuerit inducta vacatio Canonicatus. Prout etiam non probatur quòd Guglielmus dimiſiſſet poſſeſſionem

2 Ca-

2 Canonicatus,& gratia † intelligit de vacatione de iure,& de facto, Boer.*dec.2.num.39.*

Non obſtãt optiones. Quia in gratia ei derogatur
3 cùm decreto irritanti, quod † ligat etiam ignorantes, quantum ad nullitatem, Put.*dec.281.lib.1.* Pręſertim cum gratia eſſet intimata Capitulo.

MELITEN. PORTIONIS.

Lunæ 13. Nouembris 1595.

ARGVMENTVM.

Agitur de nullitate,& iniuſtitia ſententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Sententia eſt nulla, quando quis citatur ad comparendum infra terminum, in quo eſt impoſſibile quòd compareat.*

2 *Item, quando fuit lata non in die ſpecialiter expreſſa, ſed in alia vlteriori.*

3 *Clauſula,* Etiamſi litigioſa, *efficit vt literæ Apoſtolicæ non ſint ſubreptitiæ, licet in ijs non ſit facta mentio litis vertentis.*

4 *Præſentatus, ſi eſt de familia, pręfertur alijs.*

DECISIO CXXXIV.

PRo informante, ſenteotiam Epiſcopi eſſe nullam, & iniuſtam,& conſequenter reuocandam. Fundamentum nullitatis fuit: Quia Anibal fuit citatus ad comparendum infra terminum ſex dierum, in
1 † quo erat impoſſibile quòd poſſet comparere Creſcent. *dec.71.lib.1.* Put. *dec.150.lib.3.* Et quia fuit citatus ad ſententiam pro certa die,& alijs ſequentibus;
2 & † ſententia non fuit lata, in die ſpecialiter expreſſa, nec in ſequenti, ſed in alia vlteriori, Creſcent. *dec. 286.* Put.*dec.152. lib. 2.*

Iniuſtitia viſa eſt dominis clara: Quia Epiſcopus in ſententia declarat litteras Apoſtolicas ſubreptitias, propter non factam mentionem litis,& tamen
3 † in litteris adeſt clauſula, *etiam ſi litigioſa,* Achil. *dec. 8.de commiſſ.*

Placuit etiam dominis aliud fundamentum, quòd Anibal fuit præſentatus à medietate patronorum,& pro alia medietate fuit derogatum iuripatronatus;
4 Et † eſt de familia: ideo debebat præferri Lamber. *de iure patr.lib.2.par.3.quæſt. 5. art. 16.* & tenuit alias Rota *in Cauſa Romana Capellaniæ de Capizucchis de anno* 1574.*coram bon.mem. Cotta.*

BONONIEN. BONORVM DE MARRANO.

Lunæ 20. Nouembris 1595.

ARGVMENTVM.

Locatio rerum Eccleſiaſticatum, quando verè cenſeatur facta in euidentem vtilitatem; pro declaratione extrauag. *Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alien.*

SVMMARIVM.

1 *Extrauagans,* Ambitioſę, *non habet decretum irritans.*

2 *Conſtitutio ſi mandat ſimpliciter ſine clauſula annullatiua, alicui habenti aliàs poteſtatem faciendi actum, illum fieri ſub certa forma; actus non ſeruata tali forma, valet, licèt contrafaciens ſit puniendus.*

3 *Iuramentum teſtium probatur ex enunciatiua Notarij, quando fuerũt examinati coram Iudicibus commiſſarijs.*

4 *Informatio à teſtibus non iuratis tenet, quando Iudices poſſunt ſe extraiudicialiter informare.*

5 *Exceſſus limitis facultatis, ab eo eſt probandus, qui in illo ſe fundat.*

6 *In literis,* Si in Euidentem, *cauſa finalis eſt euidens vtilitas.*

7 *Pacta oneroſa conductori, & vtilia Eccleſiæ, cenſentur pars precij.*

8 *Ex confirmatione contractus reſultat præſumptio vtilitatis.*

9 *Læſio, vel non euidens vtilitas Eccleſiæ probari debet ab illius Rectore.*

10 *Locationes aliorum bonorum non probant, ad effectum Extrauag. Ambitioſæ, ſi non ſint eiuſdem qualitatis cum bonis Eccleſiæ locatis.*

11 *Locatio ſi ſit perpetua, & cum pactis oneroſis conductori, fit diminutio ſextæ partis pretij.*

DECISIO CXXXV.

IN alia propoſitione iſtius Cauſę fuerat reſolutum, locationem eſſe validam: quia concurrit vtrumq; requiſitum, ſolemnitas,& cauſa. Sed quoniam pro parte Rectoris multa deducebantur, tam circa defectum ſolemnitatis, quàm cauſæ; volui eum iterum audire ſuper eiſdem. Et Dubio propoſito, Domini fuerunt cõcordes, quòd locatio ſit valida, ex eiſdem rationibus, quibus fuerunt moti in alia poſitione; non obſtantibus his, quæ pro parte Rectoris adducuntur. In quorum reſponſione,& remotione conſiſtit fundamentum iſtius reſolutionis. Et in primis non obſtat quòd proceſſus, ſi in euidentem, non fuit factus ad inſtantiam Rectoris, nec eius procuratoris. Quia ex mandato procuræ probatur quòd fuit factus ad eius inſtantiam, cùm conſtituat procuratorem Galeatium de Acariſijs ad locandum bona Eccleſiæ, iuxta tenorem litterarum ſibi conceſſarum.

Secundo non obſtat, quòd in licentia conceſſa à Vicelegato non fuit inſerta Bulla felic. record. Pauli Secundi, quam ipſe iuſſit eſſe inferendam in omnibus Litteris,& Commiſſionibus. Quia Bulla non tribuit facultatem committendi cauſas ſuper alienationibus bonorum Eccleſiæ, ſi in euidentem; ſed ſolum imponit pęnas iudicibus commiſſarijs interpo-
1 nentibus decretum in læſionem Eccleſiæ; & non † habet decretum irritans: ideo alienatio, non inſerta
2 Bulla, eſt valida. Quando † enim Conſtitutio habenti aliàs poteſtatem faciendi actum mandat ſimpliciter ſine clauſula annullatiua, illum actum fieri ſub certa forma; tunc quamuis contrafaciens ſit puniendus, tamen actus valet, & tenet gloſ. *in clement. 1. in verbo inhibentes, de iure patronat.* quam ibi ſequuntur Card. *quæſt.7.* Anchar. *in 3. notabili,* Imol. *num. 4.* & Abb. *num. 1.* idem Abb. *conſ.91.num.6.lib.1.* Præſertim cum iſta inſertio fieri debeat ſolum ad effectum, vt iudices certiorentur de pœnis in Bulla expreſſis.

Tertio non obſtat quod teſtes non fuerunt iurati, cùm iuramentum non probetur ex enunciatiua No-
3 tarij. Quia teſtes † fuerunt examinati coram iudicibus commiſſarijs in quo caſu ex enunciatiua Notarij probatur iuramentum, Bald. *in leg. iur. in nu. 2.* & Salicet. *num.4.Cod.de teſtibus,* & fuit reſolutum *in cauſa Toletana Decimarum de Brea 21. Iunij 1585. coram*
4 *R.P.D. Blanchetto.* Præterea, cùm Iudices † potuerint ſe extra iudicialiter informare vt fuit reſolutum, potuerunt ſumere iſtam informationem à teſtibus non

iuratis, gloſ. *in cap. ſi duo*, & *ibi* Bald. *num. 4. tit. de pac.*
tenend. in vſib. feud. Abb. *in cap. nobis ſub num. 5. de elect.*
Iaſ. *in repet. legis, admonendi num. 220. ff. de iur. iurand.*

Quarto non obſtat, quòd licentia alienandi eſt re-
ſtricta ad ſeptem petias terræ; & locatio fuit facta
de omnibus bonis Eccleſię. Quia conceditur Recto-
ri licentia alienandi terras laboratiuas Eccleſiæ in
villa Marrani conſiſtentes in ſeptem petijs diſtinctis;
& in locatione conceduntur omnes petiæ terræ Ec-
cleſiæ exiſtentes in villa Marrani. Ideo ſi Rector
prętendit quòd vltra terras laboratiuas conſiſtentes
in ſeptem petijs adeſſent in villa Marrani aliæ petiæ
terræ, quæ fuerint locatæ, & conſequenter quòd Re-
ctor in locatione exceſſerit limites ſuæ facultatis; ip-
5 ſe † debet probare iſtum exceſſum, quia eſt funda-
mentum ſuæ intentionis.

Hoc autem dicebant domini non probari. Quia
inuẽtarium de anno 1456. in quo enunciãtur decem
petiæ terræ, vltra quod non eſt in forma probanti,
præcedit iſtam locationem per 59. annos, & in con-
trarium vrgent plures coniecturæ, quæ bene dedu-
cuntur per informantes pro dominis de Fulchis.

Quinto non obſtat, quòd ſi fuiſſet expreſſum,
quòd locatio compræhendebat omnia bona Eccle-
ſiæ, Vicelegatus non ita facilè conceſſiſſet. Quia vl-
tra quod non conſtat quòd fuerint locata omnia bo-
na Eccleſiæ; immò ex inſtumento locationis ſumi-
tur coniectura in contrarium, cùm Rector locet om-
nes terras poſitas tantùm in villa Marrani, ſi fuiſſet
hoc expreſſum quòd locabantur omnia bona Eccle-
ſiæ, pariter Vicelegatus conceſſiſſet; cùm alienatio
6 eſſet vtilis Eccleſiæ; quia † in huiuſmodi litteris, ſi
in euidentem, concedens habet ſolum præoculis eui-
dentem vtilitatem, tamquam cauſam finalem Socci.
conſ. 15. num. 50. lib. 1. Ruin. *conſ. 157. num. 25. & 26.*
lib. 1.

Sexto non obſtat quòd in ſupplicatione non fue-
runt expreſſi confines, quantitas, & qualitas iſtarum
terrarum. Quia adeſt ſufficiens expreſſio, cùm pe-
tatur licentia alienandi terras laboratiuas conſiſten-
tes in ſeptem petijs in villa Marrani.

Septimo non obſtat, quòd licentia locandi, fuit
conceſſa à Iudicibus commiſſarijs Rectori, & Pro-
ſpero eius fratri, & tamen in ſupplicatione non fit
mentio de Proſpero: Quia hoc non impedit, quod
ipſe Rector non potuerit locare.

Præterea, ſi alienatio erat vtilis Eccleſiæ, hoc non
mouiſſet Vicelegatum, quod alienatio eſſet facienda
à Rectore, vel à Proſpero de eius mandato; cùm in
iſta materia nihil aliud moueat concedentem facul-
tatem, quàm euidens vtilitas Eccleſiæ, vt ſupra di-
ctum eſt.

Octauo non obſtat, quòd locatio fuit facta à Ga-
leatio de Acariſijs non habente mandatum à Recto-
re. Quia de eius mandato conſtat in actis.

Vltimo non obſtat, quòd pro parte conductoris,
non probatur euidens vtilitas Eccleſiæ. Quia teſtes
eam bene probant, cùm reddant concludentes ratio-
nes; & in alia poſitione fuit reſolutum.

7 Præſertim concurrentibus † pactis onEroſis con-
ductori, & vtilibus Eccleſiæ, quæ ſunt pars pretij; vt
fuit reſolutum *in Cauſa Auximana Bonorum 21. No-*
uembris 1580. coram R.P.D. Decano.

8 Præterea reſpondebant Domini, quòd † ex con-
firmatione reſultat præſumptio vtilitatis; vt per Bal.
9 *cap. 1. num. 7. qui feud. dar. poſſ.* Ideo onus † probandi
læſionem, vel non euidentem vtilitatem, ſpectat ad
Rectorem, Socein. *dict. conſ. 15. num. 31.* Couar. *lib. 2.*
variar. reſolut. cap. 17. numer. 2. & ſenſit alias Rota *in*
dicta Cauſa Auximana Bonorum ſub die 1. Februarij, &
21. Nouembris 1580. Et hoc procedit ſine difficulta-
te, quando cum ſolemnitate concurrit obſeruantia;
quæ non poteſt controuerti: cùm de anno 1534. Re-
ctor quietauerit hæredes Proſperi, pro Canonibus
decurſis. Iſtam autem probationem læſionis, vel
non euidentis vtilitatis, aut aliam probationem, quæ
eneruet probationem euidentis vtilitatis, dicebant
Domini hic non adeſſe. Quia teſtes Rectoris non per
cutiunt tempus locationis; ideo non probant, non
euidentem vtilitatem: præſertim, cùm de tempore,
quo deponunt, valor bonorum eſſet auctus, & eſſent
facta melioramenta à conductore.

Inſtrumenta autem locationum de alijs terris in
villa Marrani, & alijs locis contiguis, minus probant
10 ad iſtum effectum; cùm † non probetur quod ſint
eiuſdem qualitatis, Cagnol. *in leg. 2. num. 233. Cod. de*
reſcind. vendit. Immo probatur contrarium: quia iſtæ
petiæ locatæ erant vitatæ, arboratæ, & habebant
domos, & ſegetes: quæ omnia in iſtis terris deficie-
bant. Tanto magis, cùm concurrant pacta oneroſa
11 conductori, & locatio ſit perpetua: quo † caſu ſit di-
minutio ſextæ partis, Authent. *perpet. Cod. de Sacroſan.*
Eccleſ. Iaſ. *conſil. 54. num. 25. lib. 1.* Et pariter tempus
calamitoſum belli iam antea ceſſauerat; & non pro-
batur quòd tempore locationis duraret effectus in-
de cauſatus, ſcilicet vilitas pretij rerum: immo appa
ret fuiſſe habitam rationem conditionis bonorum,
temporum, cùm redditus iſtarum terrarum non aſ-
cenderent ad eam ſummam, quæ fuit promiſſa pro
Canone; & adſint pacta oneroſa conductori. Ideo
concluſum, locationem eſſe validam.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 24. Nouembris 1595.

ARGVMENTVM.

Pecunia depoſita penes Bancherium, in caſu de-
coctionis depoſitarij, cui amittatur.

SVMMARIVM.

1 *Quando non interuenit delegatio, fallimentum non cedit damno creditoris, ſed debitoris.*
2 *Confeſſio, quantumuis clara, non præiudicat tertio.*
3 *Deponens pecunias, ad effectum vt liberetur, debet à ſe abdicare dominium.*
4 *Deponens, etiam in caſu, quo depoſitum reuocare non poſſit, remanet dominus pecuniarum.*
5 *Depoſitum quando non eſt iudiciale, cenſetur factum ſine conſenſu creditoris, nullumque ei infert præiudicium.*
6 *Creditor, in materia depoſiti, non tenetur de negligentia ſui procuratoris in exigendo.*
7 *Declaratur textus in* leg. procuratorem, Cod. mand. *&* in leg. dolus ff. eod.

DECISIO CXXXVI.

PLures fuerunt excitatæ difficultates.

Prima fuit. An per ordinem Illuſtriſſimi Dom.
Marchionis directum Dominis de Vbertinis, quòd
ſoluant

Digitized by Google

ſoluant Illuſtriſſimæ D. Olympiæ ſcuta duo millia,
conſignatum Ludouico Gentili, ipſe fuerit libera-
tus, ita quod fallimentum cedat damno D. Olympię.
In qua viſa eſt Dominis res clara ad fauorem Dom.
1 Olympię. Quia † quando non interuenit delegatio,
fallimentum non cedit damno creditoris, qui rece-
pit ordinem ad effectum vt ſibi ſolueretur; ſed debi-
toris, qui dedit ordinem; vt fuit reſolutum *in Cauſa Bononien. Pecuniaria de Amerinis 15. Ianuarij 1581. coram Illuſtriſſimo Cardinali Lancellotto*, & *in Cauſa Venetiarum Litterarum Cambij 23. Maij 1593. coram R. P. D. Gipſio*; & *in Cauſa Romana Litterarum Cambij 13. Martij, & 10. Maij huius anni eoram eodem.*

Secunda fuit difficultas, An iſtud depoſitum in
banco de Vbertinis fuerit factum cum conſenſu D.
Olympiæ. Et in hac Domini tenuerunt, non conſta-
re quòd depoſitum ſit factũ cum eius conſenſu. Quia
confeſſio illuſtriſſimi Cardinalis non eſt expreſſa, &
clara, ſed tacita, & turbida; cùm poſſit intelligi, quòd
annuerit quantum ad depoſitum, quod debebat fie-
ri, de quo cum eo tractabatur pręſertim, cùm quintus
teſtis ſubdat, quod non intellexit quid Cardinalis vo
2 luerit inferre. Addebant etiam, quod ſi † confeſſio
eſſet clara, non poſſet in hoc præiudicare D. Olym-
piæ Egid. *dec. 627. & 628.*

Nec placuit fundamentum, quòd decretum Illu-
ſtriſſimi Cardinalis, quòd pecuniæ ponantur in bãco
de Vbertinis, præſumatur factum ad inſtantiam D.
Olympiæ, cuius commodum concernebat. Quia
cùm D. Marchio eſſet ei obligatus in forma Cameræ,
non habebat aliquod intereſſe conſiderabile, quod
debuerit eam mouere ad faciendam iſtam inſtãtiam,
quæ ei non poterat eſſe niſi damnoſa, vt exitus do-
cuit. Præſertim, quia decretum non dicit, quod pe-
cuniæ depoſitatæ ſoluantur D. Olympiæ; ſed quod
D. Marchio ei ſoluat. Ideo requirebatur eius ordo,
&, ſi nolebat facere ordinem erat neceſſaria noua
lis: Et non eſt veriſimile, quòd D. Olympia, quæ ha-
bebat remedium facile, & expeditum conſequendi
ſuum creditum, voluerit ſe ſubijcere iſtis difficulta-
tibus.

Tertia difficultas fuit, An D. Marchio fuerit libe-
ratus per iſtud depoſitum, vti factum de mandato
Iudicis? Et Domini pariter fuerunt cõcordes, quod
3 non fuit liberatus. Quia ad iſtum † effectum vt de-
ponens liberetur, eſt neceſſarium quòd abdicet à ſe
dominium, Bartol. *in leg. ſi ſoluturus num. 5. ff. de ſolut.* Paul. *in leg. acceptam num. 12. Cod. de vſur.* Et in caſu
iſto neque Illuſtriſſimus Cardinalis intellexit, quòd
D. Marchio deberet à ſe abdicare dominium, cùm
decreuerit, quòd ipſe ſoluat pecunias depoſitatas
D. Olympiæ: neque ipſe voluit à ſe abdicare, cùm in
banco iſtæ pecuniæ fuerint depoſitatæ, ad eius cre-
ditum, & poſtea fecerit ordinem Vbertinis, quod
ſoluant D. Olympiæ; additis etiam quibuſdam con-
ditionibus, quæ omnia repugnant abdicationi domi-
4 nij. Et licèt † fortaſſe non potuiſſet reuocare depo-
ſitum, tamẽ interim remanſit Dominus pecuniarum;
vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana Vineę 5. Iunij 1579. coram Reuerendiſſimo D. Epiſcopo Oriolenſi.*

Conſiderabant etiam Domini, quòd depoſitum
5 non fuit iudiciale: Quia D. Olympia † non fuit cita-
ta; & quia Illuſtriſſimus Cardinalis non erat iudex
iſtius cauſæ, ſed ſolum Montium. Ideo per iſtud de-
poſitum factum ſine eius conſenſu non fuit ei illatum
præiudicium.

Vltima difficultas fuit, An ſaltim D. Olympia te-
neatur ex negligentia in exigendo ſui Agentis, qui
receperat ordinem? Et Domini dixerunt, quòd ſi
non tenetur de negligentia creditor principalis, qui
recepit ordinem, ceſſante delegatione, vt fuit reſolu-
6 tum in dictis cauſis; multo † minus debet teneri de
negligentia ſui Agentis, cui ordo fuit conſignatus.

Nec obſtat text. *in leg. procuratorem Cod. mand. & in l. dolus, ff. eod.* Quia † in illis datur ſolum actio do- 7
mino contra procuratorem negligentem, qui accep-
tando mandatum, tenebatur ad diligentiam. Et ideo
concluſum, fallimentum DD. de Vbertinis cedere
damno Domini Marchionis.

ROMANA HÆREDITATIS.

Veneris 24. Nouembris 1595.

ARGVMENTVM.

De mora in adimplendo, &, an poſſit purgari, ſaltem de æquitate canonica? Ad intellectum legis, *Si quis maior, Cod. de tranſact.*

SVMMARIVM.

1 *Ex mora in omittendo ſucceſſiua, & continuata, concurrentibus interpellationibus, & contrauentione, probatur ſufficienter dolus, ad hoc, vt habeat locum diſpoſitio legis,* Si quis maior, Cod. de tranſact.

2 *Lex,* Si quis maior, *non habet locum in Vniuerſitate, quantum ad pœnam periurij, & infamiæ: ſecus, quantum ad priuationem commodi contractus.*

3 *Lex,* ſi quis maior, *habet locum in Actore, & non in Reo. Contrarium num. 4.*

5 *Iuramentum eundem effectum operatur contra reum inobſeruantem, quàm contra actorem.*

6 *Claudicatio contractus, præſertim in correlatiuis, induci non debet.*

7 *Implementum in parte non facit ceſſare diſpoſitionem legis,* ſi quis maior, *concurrente noua mora.*

8 *Remiſſio moræ pręcedentis, ſtante noua mora, & contrauentione, non excaſat.*

9 *Mora, de æquitate canonica, non ſolet purgari, quando cõtumacia eſt nimia, & concurrit lapſus temporis notabilis, cum declaratione in contrarium.*

Contrarium num. 10.

10 *Purgatio moræ ſemper admittitur de æquitate canonica, quando ius alterius non eſt factum deterius: Etiamſi opponatur de adimplemento, & de reſciſſione, & numero 11.*

12 *Clauſula,* & non aliás, *habet vim reſolutionis contractus.*

13 *Purgatio moræ non admittitur, quando contractus eſt reſolutus.*

14 *Purgatio moræ peti non poteſt, ſtante declaratione non acceptationis contractus; niſi prius declaratio reuocetur.*

15 *Ius alterius cenſetur factum deterius, propter expenſas factas in litibus.*

16 *Ius alterius quando eſt factum deterius ob culpam Partis, non eſt locus purgationi moræ; attenta etiam æquitate canonica.*

DECISIO CXXXVII.

CVm Domina Camilla della Porta, & D. Conſtantius eius filius, haberent diuerſas prætenſiones contra Venerabilem Archiconfraternitatem Sanctiſſimæ Trinitatis hæredem Franciſci della Porta, fuit inter eos inita tranſactio, in qua fuit hinc inde renunciatum omnibus prætenſionib. De hac tranſactione pro parte Societatis, ad effectum impediendi proceſſum in Cauſa, fuit coram me oppoſitum: ideo dubitaui, An tranſactio obſtaret Camillæ, & Conſtantio, ita vt non poſſit agere? Et Domini diſtinxerunt Dubium in duas difficultates principales.

Qu rum prima fuit, An propter moram Societatis in adimplendo, vel propter contrauentionem, ſit factus locus diſpoſitioni Legis, *ſi quis Maior, Cod. de tranſact.* ita quod Societas fuerit priuata cōmodo contractus, & exceptio tranſactionis non obſtet Corneliæ, & Conſtantio.

Altera difficultas fuit, pręſuppoſito quòd Societas fuerit in mora in adimplendo vel contrauenerit, & quòd ſit locus diſpoſitioni dictę legis, *ſi quis Maior*, An ſaltim illa mora poſſit purgari.

Quantum ad primam difficultatem, Domini fuerunt concordes, quod ſit factus locus diſpoſitioni legis, *ſi quis maior*, & ideo tranſactio non obſtet Camillæ, & Conſtantio: Quia concurrunt omnia eius requiſita. Nam contractus eſt iuratus, & fuit adimpletus in tempore à Camilla, & Conſtantio. Mora Societatis in adimplendo eſt magna, & inexcuſabilis; quia fuit pluries iudicialiter interpellata ad adimplendū pro parte ſua, & noluit adimplere. Adeſt etiā contrauentio expreſſa; quia tranſactio debebat ratificari à Congregatione generali, & Deputati ab ea declarauerunt, quòd cùm eſſent præiudicialia Societati, volebant ſolum acceptare tranſactionem quantum ad ſummam ſcutorum 1600. & cum certis con-
1 ditionibus, & non alias. Et † ex iſta mora in omittendo ſucceſſiua, & continuata quaſi per biennium, concurrentibus tot interpellationibus, & contrauentione in declarando, quòd nolebat ſtare contractui probatur ſufficienter dolus ad effectum, vt ſit locus dict. legi, *ſi quis maior*, vt fuit reſolutum *in Cauſa Mediolanen. Frumenti 16. Octobris 1587. coram Reu. P. D. Orano, & in Cauſa Beneuentana Tranſactionis 23. Ianuarij 1593. coram R. P. D. Pegna.*

2 Non obſtat quòd † Lex *ſi quis maior*, non habet locum in vniuerſitate. Quia hoc procedit quantum ad pœnam periurij, & infamiæ; non autem quantum ad pœnam priuationis commodi contractus, Iaſ. *conſil.* 118. *num.* 13. *lib.* 1. *& in dict. leg. ſi quis maior num.* 7. *&* 8. & *ibi* Curt. Iun. *num.* 22. & Cagnol. *num.* 17. Purpur. *conſ.* 536. *num.* 20. & fuit reſolutum in dictis cauſis, *Mediolanen. Frumenti*, & *Beneuentana tranſactionis*.

3 Non obſtat, † quòd lex, *ſi quis maior*, habet locum in actore, & non in Reo. Ant. de Prat. vet. inter conſ.
4 Alex. *conſ.* 49. *num.* 16. *lib.* 4. Quia iſta † limitatio habet contra ſe communem opinionem, quam tenent *in dict. leg. ſi quis maior*, gloſ. *in verſ. conſecutus*, Bartol. *num.* 12. Salic. *ſub num.* 15. Iacobus de Sancto Georgio, *num.* 63. Thom. Parpal. *num.* 109. & Curt. Iun. *num.* 28. qui teſtatur de cōmuni contra dictam quæſtionem Anton. de Prat. ver. Ruin. *conſ.* 172. *num.* 1. *&* 2. *lib.* 4. Caccialup. *de tranſact. quæſt.* 15. Ant. Gabr. *de tranſact. concluſ.* 1. *num.* 57. Et ita opinio communis placuit Dominis: quia, vt bene deducit Ruin. *in dict. conſ.* 172.
5 iuramentum † operatur eundem effectum, tam contra Reum inobſeruantem, quàm contra actorem: &
6 quia † non debet induci claudicatio contractus, pręſertim in correlatiuis.

Non obſtat, quòd per ſolutionem certæ ſummæ factam Conſtantio, mora fuit remiſſa. Quia ſolutio fuit facta in continenti poſt tranſactionem; & Societas poſtea declarauit, quod nolebat acceptare tranſactionem: & licèt fuerit interpellata tamen ſemper
7 perſeuerauit in ſua contumacia. Et † implementum in parte non facit ceſſare diſpoſitionem, leg. *ſi quis maior*, concurrente noua mora, Rub. Alex. *conſil.* 30. *num.* 2. *&* 3. Brun. *conſ.* 48. *num.* 10. Ant. Gabr. *dicta concluſ.* 1. *num.* 4.

Non obſtat, quod Camilla, & Conſtantius petierunt in Commiſſione exequutionem tranſactionis. Quia hoc poſſet excuſare Societatem, ſi poſtea adimpleuiſſet pro parte ſua: ſed neque ipſa curauit adimplere, neque Camilla, & Conſtantius permanſerunt in eadem voluntate: quia poſt obtentam Commiſſionem declarauerunt de nouo caducitatem, & petierunt cenſus decurſos deductos in tranſactione, & pro illis obtinuerunt mandatum, & Societas incurrendo nouam contrauentionem, oppoſuit per viam compenſationis de debito ipſius Camillæ, pariter de-
8 ducto in tranſactione: Ideo, ſtante † noua mora, & contrauentione, remiſſio moræ præcedentis, non poteſt excuſare Societatem, Caputaq. *dec.* 316. *par.* 3.

Quantum ad ſecundam difficultatem, Domini non fuerunt concordes in fundamento principali, An attenta æquitate canonica, Societas poſſit purgare moram.

Aliqui enim tenebant, quòd in iſto caſu ceſſaret
9 iſta æquitas canonica. Et mouebantur: quia † videbatur eis nimis magna contumacia Societatis, cum concurrant plures interpellationes iudiciales, iteratæ acceptationes caducitatis, lapſus temporis notabilis, & declaratio Societatis, quòd nolebat acceptare tranſactionem. Et placebat illis dominis *conſ.* Gozad. 57. *num.* 18. & *deciſio in Cauſa Romana Caducitatis coram Caputaqu.* & fuit etiam allegata alia deciſio *in Cauſa Farfen. Graui 4. Decembris* 1577. *coram R. P. D. Blanchetto.*

10 Alij vero contrarium ſentiebant: quia † de æquitate canonica ſemper admittitur purgatio moræ, quando ius alterius non eſt effectum deterius, *capit. ſuam de pæn. cap. apud miſericordem 32. quæſt.* 1. Alex. *in dict. leg. ſi quis maior num.* 7. & *ibi* Iaſ. *num.* 26. & Iacob de Sancto Georg. *num.* 43. Dec. *conſ.* 138. *num.* 7. Et illam opinionem ſæpius ſecuta eſt Rota: veluti *in Cauſa Tarraconen. Concordiæ: Romana Mutui 26. Feb. 1567. coram S. D. N. Romana Affictus Caſalis 21. Nouembris 1572. coram D. Epiſcopo Ortolen. & Romana de Mannellis 19. Nouembris 1582. coram R. P. D. Decano.*
11 Et hoc videtur † etiam procedere, ſtante oppoſitione de non adimplemento, & de reſciſſione, Affl ct. *dec.* 280. & cenſit alias Rota *in Cauſa Cornetana Bonorum 28. Iunij 1579. coram S. D. N.* Tanto magis cum fuerit ſoluta certa ſumma. Nam, vt inquit Aret. *in leg. ſi ita quis, §. Scia, col. 4. ff. de verb. obligat.* mitius agitur cum eo qui partem ſoluit, quàm cum eo, qui nihil ſoluit.

Sed

Sed omiſſo iſto capite ex alijs duobus fundamen-
tis,quæ ego præſupponebam in facto pro veris, Do-
mini concluſerunt non eſſe locum purgationi moræ.

Primum fundamentum fuit,quod res non eſt inte
gra. Nam deputati à Congregatione generali, quæ
habet ſupremam auctoritatem,declarauerunt,quòd
ſolum volebant acceptare tranſactionem quantum
ad ſummam ſcutorum 1600. Cum iſtis conditioni-
bus, quatenus Camilla, & Conſtantius ratifica-
rent infra menſem; & ſolutio iſtius ſummæ poſſet
12 fieri ex bonis hæreditatis,& non alias. Quæ † clau-
ſula, *& non alias*,non ſecuta ratificatione Camillæ, &
Conſtantij infra menſem, habet vim reſolutionis cō-
tractus, Tiraq. *de retract. lignag.§.8.gloſ.6.num.* 2. &
*de retract.conuent.§.4.gloſ.7.num.*14.Præſertim, cùm
poſtea pro eorum parte fuerit acceptata caducitas:
13 & † ſtante reſolutione contractus non eſt amplius lo-
cus purgationi moræ,Put. *deciſ.66.lib.3.& deciſ.*11.*de
tranſact.* Ant.Aug. *eod.tit.§.vltimo* Grat. *reſp.* 93. *num.*
61.*lib.* 1. Et fuit reſolutum *in Cauſa Vrbeuetana Deuo-
lutionis* 15.*Iunij* 1579.*coram bonæ memoriæ Domino Bra-
no.*

Quod dicebant Domini, tanto magis procedere:
quia Congregatio generalis nunquam reuocauit
declarationem factam à deputatis ab ea,quòd Socie
tas volebat ſolum acceptare tranſactionem quãtum
14 ad ſummam ſcutorum 1600. Et † ſine iſta reuoca-
tione non poſſunt hodie officiales, impugnando fa-
ctum Congregationis generalis, petere obſeruãtiam
tranſactionis,& purgationem moræ,*cap.cum inferior,
de maior.& obed.clem. ne Romani de elect.* gloſ. Bartol.
Bald.Paul.& alij *in authent.quæ ſupplicatio, Cod.de pre-
cib.imp.offer.* Pariſ. *conſ.*118.*num.* 6.*lib.*1.

15 Aliud fundamentum fuit, quod † ius Camillæ, &
Conſtantij;eſt effectum deterius, tum propter expen-
ſas factas in litibus coram diuerſis iudicibus,Gozad.
dict.conſ. 57. *num.* 18. Tum etiam quia iuxta formam
tranſactionis, Societas debebat eis ſoluere ſcuta
1600. vel tradere domum prout ipſis magis expe-
diebat;& ipſi elegerunt domum, & propter reniten-
tiam Societatis non potuerunt eam habere, nec per-
cipere penſiones,quas percepiſſent,ſi domus eis fuiſ-
ſet tradita. Vnde cum propter culpam Societatis ius
ipſorum ſit effectum deterius,& Societas non offerat
eis ſoluere intereſſe paſſum,immo prætendat, quòd
certæ ſummæ pecuniarum, quæ eis fuerunt ſolutæ,
ponantur in computum dictę ſummę ſcutorum 1600.
etiam attenta æquitate canonica, non eſt locus pur-
gationi moræ,Iaſ.*conſ.*82. *num.* 5.*lib.* 1. Gozad.*dicto
conſ.*57.*num.*18.Ant.Gabr. *dict.concl.*1.*num.*14.

ROMANA ALIMENTORVM.

Veneris 1. *Decembris* 1595.

ARGVMENTVM.

Filiationis probatio ex quibus excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Filius quando poſſibile eſt eſſe natum ex matrimonio, ex eo natus eſſe præſumitur; niſi contrarium probetur.*

2 *Nec iſta præſumptio eliditur per educationem,tractatum, & confeſſionem adulteri.*

3 *Teſtes contra præſumptionem filiationis legitimæ non admittuntur, niſi ſint omni exceptione maiores.*

4 *Coniectura,ex quibus præſumi poſſit, filium natum in figura matrimonij,eſſe adulterinum.*

DECISIO CXXXVIII.

DOmini reſoluerunt non conſtare, quòd Io: Ba-
ptiſta ſit filius Franciſci Baunletti.Ratio potiſ-
ſima deciſionis fuit:quia Emilia tempore conceptio-
nis, & natiuitatis habebat maritum, & non proba-
tur aliquod eius impedimentum, neq; quod ad eam
non potuerit habere acceſſum,immo datur fides in
contrarium. Ideo Io:Baptiſta præſumitur filius ma-
1 riti,& nō adulteri: quia quando † poſſibile eſt filium
eſſe natum ex matrimonio, ex eo natus pręſumitur,
niſi contrarium probetur,*leg.miles,§.defuncto, ff.ad le.
Iul. de adult.* Cin. & Alberic. *in leg. ſi vicinus, num.* 3.
Cod.de nupt. Alex.*conſ.*88.*num.*8.*lib.*3.Curt.Iun. *conſil.*
31.*num.* 5.

Non obſtant educatio,tractatus, confeſſio Adul-
2 teri,& alię coniecturæ:Quia non † ſufficiunt ad effe-
ctum excludendi iſtam præſumptionem,Achil. *deciſ.*
1.*de filiat.alias* 139. Vltra quod etiam teſtes patiun-
tur exceptiones, vt bene deducunt informantès pro
3 Claudia, & contra † iſtam pręſumptionem non ad-
mittuntur teſtes, niſi ſint omni exceptione maiores,
Rimin. *conſ.*289.*num.*12. & 13.

Non obſtat, quod Sarnen. *in reg.de annal.quæſt.*58.
refert, *in Cauſa Placentina legati coram eo*, fuiſſe reſo-
lutum quod pręſumptio *dict.§. defuncto*, ceſſat quan-
do adſunt plures pręſumptiones, quod ſit filius adul-
4 teri. Quia † in illa cauſa concurrebant nominatio, &
reputatio conſanguineorum, & amicorum: fama
communis vicinorum; ſimilitudo lineamentorum
adulteri; & pariter vti eius filius fuerat baptizatus,
legitimatus, & in teſtamento ei legatum relictum A-
chil. *dict.dec.*1.Mohed. *dec.* 85. *alias* 115. Quæ omnia
hic deficiunt. Et ideo concluſum, non conſtare de
filiatione.

ROMANA REMISSIONIS AFFICTVS.

Veneris 15. *Decembris* 1595.

ARGVMENTVM.

Remiſſio affictus peti poteſt in caſibus inſolitis; e-
tiamsi illi ſit renunciatum. Caſus inſolitus,quis di-
catur.

SVMMARIVM.

1 *Caſus inſolitus probatur per teſtes deponentes, quòd ſimilis caſus nunquam fuit viſus.*

2 *Promiſſio de non petendo remiſſionem ex quauis cauſa, non intelligitur de caſibus inſolitis; contra Baldum, & alios.*

3 *Caſus præuiſus non connumeratur inter inſolitos.*

4 *Inter caſus inſolitos dantur gradus.*

5 *Caſibus inſolitis, qui veriſimiliter præuideri non poßunt, non intelligitur renunciatum.*

DECISIO CXXXIX.

IN dubio per me propoſito in hac cauſa, An ſit fa-
cienda remiſſio D.Mutin, quia per informantes,
hinc inde plures excitabantur difficultates, Domini
firmarunt aliquas concluſiones. Et primo, quòd
ſatis verificatur, quod per aliquot annos ante tem-
pus locationis,& tempore locationis, in iſtis caſali-
bus,

bus, & in locis vicinis non aderant banniti, vt bene
deponunt 2.ſuper 2. 3.iuxta 24. & ſuper 2. 4. ſuper
2.5. iuxta 37. & ſuper 2.6. iuxta 14. & 21.10.iuxta 14.
Vel ſaltim numerus bannitorum erat exiguus, &
damna,quæ ab eis inferebantur dominis, & condu-
ctoribus Caſalium,erant multum leuia, vt deponunt
12. & 14. ſuper 3. & 3. & 8. teſtes Dominorum de
Caſarellis ſuper 2.& 10.ſuper 2.& 3.

Secũdo fuit firmatum, probari quòd poſt obitum
Sanctæ memo. Sixti V. ſuperuenit magnus numerus
bannitorum, qui poſtea fecerunt grauiſſimos exceſ-
ſus, & intulerunt maxima damna Dominis, & con-
ductoribus Caſalium, & in ſpecie in iſtis Caſalibus
D. Mutio: Et quòd à memoria hominum non fuit
tantus numerus bannitorum, neque vnquam ab eis
fuerunt illata tot damna,vt deponunt 2.iuxta 22.23.
30.31.& ſuper nono, & 11.4. iuxta 22. & ſuper 9. 5.
iuxta 22.30.34.& ſuper 9.6.iuxta 23.7.iuxta 22, &
ſuper 5.9.14.15.& 18.10.iuxta 22.14. ſuper 2.

Et quatuor nobiles Romani, inter quos adſunt
duo ſenes,3.ſuper 9.11. 12.13. ſuper 2.

Et ex his duabus concluſionibus inferebant Do-
1 mini, quòd iſte eſt caſus inſolitus: quia † ſufficit ad
iſtum effectum quod per teſtes probetur, quod ſimi-
lis caſus nunquam fuit viſus à recordatu ipſorum,
Alexand. *conſ.* 28. *num.* 10. *lib.* 1. Caputaqu. *dec.* 1. *lib.* 2.
in manuſcr. & *deciſ.* 96. *par.* 1. *in impreſſ.* Guidob. *deciſ.*
79. Accoramb. *deciſ.* 39. *lib.* 2. Et conſequenter cum
ſit caſus inſolitus, renunciatio nõ obſtat D.Mutio, vt
2 non poſſit petere remiſſionem: Quia † promiſſio de
non petendo remiſſionem ex quauis cauſa, & occa-
ſione, non intelligitur de caſibus inſolitis, Bart. *in leg.*
ſed & ſi quis, §. quæſitum, num. 3. *in fin. ff. ſi quis caut.*
Bald. *conſil.* 119. *lib.* 1. *& conſil.* 145. *ſub num.* 1. *lib.* 3.
Alexand. *dict. conſ.* 28. *num.* 10. *& conſ.* 107. *num.* 16.
lib. 1. Corn. *conſ.* 23. *ſub num.* 13. *lib.* 2. Rip. *in tract. de*
priuil. cauſ. peſt. numer. 97. Purpur. *conſ.* 465. *numer.* 17.
Grat. *reſp.* 94. *num.* 42. *lib.* 2. Natta *conſ.* 256. *num.* 5.
Aim. *conſ.* 95. *num.* 2. Tiraq. *de legib. connub. gloſ.* 7. *nu.*
108. Roland. à Vall. *conſ.* 45. *num.* 16. *cum ſeq. volu.* 3.
Andr. Gail. *pract. obſeru. lib.* 2. *obſeru.* 23. *num.* 19.

Et licet Baldus *in dict. leg. ſed & ſi quis, §. quæſitum,*
num. 4. & *ibi* Aug. & Fulgoſ. & Alex. *num.* 15. Iacobus
de Sancto Georgio *ſub num.* 12. Roman. *ſub num.* 9. &
alij multi diſſentiant ab iſta opinione. Tamen opinio
Bartol. eſt magis recepta vt teſtatur Ripa, Grat. Ro-
land. à Valle, & Andreas Gail in dictis locis, & Ioan.
Guttier. *in tract. de iuram. cap.* 24. & ſæpius tenuit Ro-
ta, vt per Mohed. *dec.* 236. Put. *dec.* 3. *de tranſact.* &
fuit reſolutum *in Cauſis Nurſina Lacus, & Andrien.*
Penſionis, vt per Caputaquenſem, Guidob. & Acco-
ramb. *in dictis deciſionibus.*

Non obſtat quòd iſte caſus fuit præuiſus: cùm, vt
teſtes deponunt, iſta Caſalia ex ſua natura ſint ſubie-
cta bannitis, & in ſpecie adeſſent tempore locatio-
nis; & multum veriſimile eſt quod D. Mutius ſciuerit
3 eorum ſtatum, & conditionem ideo † iſte caſus non
connumeratur inter inſolitos, Alex. *conſ.* 112. *num.* 4.
lib. 2. Quia teſtes D. Mutij, qui ſunt plures numero, &
reddunt rationes magis concludentes, deponunt cõ-
trarium, quòd tempore locationis non aderant ban-
niti. Quod etiam deponit 12. teſtis Dominorum de
Caffarellis iuxta 13.

Preterea, ſi aderãt banniti, numerus erat exiguus,
cui facile reſiſti poterat: impedimẽta etiam, & dam-
na, quæ ab eis tunc inferebantur, erant leuia, & tole-
rabilia, vt deponunt teſtes vtriuſque partis; Ideo no-
titia D. Mutij de ſtatu caſalium, potuit ſolum opera-
ri, quòd cogitauerit, & ſuſceperit in ſe ſimilem ca-
ſum, non autem, quòd cenſeatur cogitaſſe quòd po-
ſtea deberent ſuperuenire banniti in tanto numero,
& ei inferre tot damna. Vt enim bene deducit Corn.
in dict. conſ. 23. *num.* 12. & *in conſ.* 12. *num.* 5. *&* 6. *lib.* 4.
4 inter † caſus inſolitos dantur gradus. Nam aliqui in
genere veriſimiliter præuideri, & excogitari poſſunt:
aliqui vero ſunt ita inſoliti, quòd veriſimiliter præui-
5 deri non poſſunt; & propterea † illis non intelligitur
renunciatum. Et Corneum ſequuntur Ripa *in dict.*
tract. num. 99. Purpur. *dict. conſ.* 465. *num.* 18. Celſ. Hug.
conſ. 18. *num.* 4.

Et tanto magis, cùm ſcientia Domini Mutij, quòd
in iſtis Caſalibus tempore locationis adeſſent banni-
ti, non probetur concludenter, & decimus teſtis iux-
ta 20. deponit quòd D. Mutius ſe contulit ad iſta Ca-
ſalia ante quam ea accepit in locationem, & ab ho-
minibus Ardeæ, & alijs fuit certificatus, quòd in eis
non aderant banniti. Et quintus etiam ſuper ſecun-
do facit vrgens adminiculum, quòd D. Mutius non
ſuſpicabatur adeſſe bannitos in iſtis Caſalibus. Ideo
concluſum, renunciationem non obſtare D. Mutio.

PAMPILONEN. PRIORATVS DE VXVE.

Lunæ 18. Decembris 1595.

ARGVMENTVM.

Agitur de diſtinctione Prioratus à Parochiali.

SVMMARIVM.

1 *Alleganti Prioratum eſſe diuerſum à Parochiali, onus in-*
cumbit probandi diuerſitatem.
2 *Prioratum non eſſe diſtinctum à Parochiali, probatur ex*
multis, de quibus hic.
3 *Actor ſi plenè probauit intentionem ſuam, reus etiam de-*
bet plenè, & concludenter probare ſuam exceptionem.
4 *In multis Eccleſijs Hiſpaniæ adſunt ſimul Regulares, &*
Beneficiati ſæculares.
5 *Prior non habens titulum in alia Eccleſia, debet reſidere*
in illa, cuius cura ad ipſum ſpectat; & ſeruire per ſeip-
ſum.
6 *Eccleſiæ curatæ non dantur Monaſterijs in titulum.*
7 *Qui non poteſt per ſeipſum ſeruire in perſonali, & depen-*
denti; ſatis eſt quòd per ſeipſum ſeruiat in perſonali, &
per Vicarium in dependenti.

DECISIO CXL.

PLures fuerunt excitatæ difficultates. Prima, Cui
incumbat onus probandi diuerſitatem Prioratus
à Parochiali? In qua Domini reſoluerunt, quòd iſtud
onus ſpectat ad Priorem. Quia cùm conſtet Eccle-
ſiam eſſe parochialem, & Prior excipiat, quòd tenea-
tur ad reſidentiam perſonalem, quia Prioratus eſt di-
1 uerſus à Parochiali, in iſta exceptione eſt actor; & †
ideo illam probare tenetur vt fundamentum ſuæ in-
tentionis, *leg.* 1. *&* 2. *ff. de excep.*

Secunda difficultas fuit, Præſuppoſito quòd iſtud
onus ſpectet ad Incolas, An ab eis probetur conclu-
denter quòd Prioratus non ſit diuerſus à Parochiali?
Et Domini tenuerunt, quòd ab Incolis affertur pro-
batio

batio concludens, quòd Prioratus non eſt diuerſus à
2 Parochiali. Mouebantur ex † denominatione, ex
confeſſione Prioris, ex diuerſis enunciatiuis, & quia
concurrunt plures coniecturæ; Nam dos iſtius Prio-
ratus conſiſtit in decimis, & fructibus huius Eccleſię,
in ea Prior habet primam ſedem, & non cõſtat quod
habeat titulum in alia Eccleſia; Et ex his omnibus
plene, & concludenter probatur intentio Incolarũ.

Tertia, & vltima difficultas fuit, An iſta probatio
Incolarum elidatur ex probatione Prioris? In qua
3 fuit concluſum pro negatiua, Quia † quando actor
plene probauit ſuam intentionem, reus etiam debet
plene, & concludenter probare ſuam exceptionem.
Egid. *deciſ.* 617. Put. *deciſ.* 406. *lib.* 2. Felin. *in cap. in prę-
ſentia, num.* 12. *& ibi* Dec. *num.* 48. *&* 49. *de probat.*

Iſtam autem probationem concludenter dicebãt
Domini hic non adeſſe. Quia licet Prioratus ſit re-
gularis, & alij beneficiati ſint ſæculares; tamen hoc
4 non concludit diuerſitatem; cum † in multis Eccle-
ſijs Hiſpaniæ adſint ſimul regulares, & beneficiati
ſæculares. Vltra quod iſta diuerſitas non eſſet rele-
uans ad effectum excuſandi Priorem à ſeruitio per-
5 ſonali. Quia cùm † non habeat titulum in alia Ec-
cleſia, & cura iſtius ſpectet ad ipſum, debet in ea re-
ſidere, & ſeruire per ſe ipſum. *Clem.* 1. §. *ſane de ſtat.
Monach.*

Prout etiam non concludit depẽdentia Prioratus
à Monaſterio Montis Aragonum. Quia iſta depen-
dentia non facit, quod Prior non poſſit habere titu-
6 lum in iſta Eccleſia; tùm † Eccleſiæ curatæ non den-
tur Monaſterijs in titulum Vitalin. *in Clement.* 1. *num.*
97. *de exceſſ. prælat.*

Præterea dependentia excuſaret, ſi probaretur
quòd Prior teneretur ſeruire in Monaſterio Montis
7 Aragonum: nam † cùm non poſſit ſeruire in perſo-
nali, & dependenti per ſe ipſum; ſufficit quòd ſeruiat
in perſonali per ſeipſum, & in dependenti per Vi-
carium, *capit. exſtirpandæ*, §. *qui vero, de præbend.* Sed
cum Prior non teneatur ſeruire in Monaſterio, ceſſat
ratio impoſſibilitatis conſiderata in dict. §. *qui vero:*
ideo debet in ſua Eccleſia ſeruire per ſeipſum.

Nec mouit Dominos actus capitularis in Mona-
ſterio Montis Aragonum, in quo interuenit Prior:
Quia eſt vnicus actus, & de re ſpectante ad intereſſe
Prioris; in quo etiam interuenerunt procuratores
Vniuerſitatis, qui non erant de Capitulo: Ideo Prior
potuit interuenire pro ſuo intereſſe. Et licet Prior no-
minetur inter eos, qui habent officia in Monaſterio,
tamen potuit nominari ratione ſui Prioratus. Vltra
quod hoc non concludit neceſſario diuerſitatem;
quia poteſt eſſe quod Canonicus Regularis tunc ob-
tineret iſtum Prioratum, vti beneficium ſeparatum,
& deſtinatum à Monaſterio.

REGIEN. CANONICATVS, ET PRÆBENDÆ.

Veneris 26. Ianuarij 1596.

ARGVMENTVM.

De vi clauſulæ, *Cum poteſtate citandi quos opus fuerit.*

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, Cum poteſtate citandi quos opus fuerit, *appoſita in Commiſſione, operatur vt citati, vel venien-
tes ad cauſam pro ſuo intereſſe poſſint condemnari.*

DECISIO CXLI.

FVit reſolutum, propoſitis memorialib. loco Cau-
ſæ, quantum ad Dominos Fabritium, & Octa-
uium, non adeſſe defectum iuriſdictionis, & ideo eſ-
ſe condemnandos in fructibus, & diſtributionibus
ab eis perceptis.

1 Fundamentum Dominorũ fuit: quia † in Commiſ-
ſio adeſt clauſula, *Cum poteſtate citandi quos opus fuerit:*
quæ clauſula operatur vt citati, vel venientes ad cau-
ſam pro ſuo intereſſe, poſſint condemnari, Put. *deciſ.*
25. *de iudic.* Vnde cum ipſi conſtituerint procurato-
rem Dom. Alphonſum Cataniam, qui comparuit in
Cauſa eorum nomine, & vti eorum procurator fuit
citatus à Domino Alexandro, ceſſat defectus iuriſ-
dictionis.

TIBVRTINA CASTRI ARSVLARVM.

Lunæ 12. Februarij 1596.

Summarium ponitur loco Argumenti.

SVMMARIVM.

1 *Taxatio fit iuxta dictum teſtium percutientium tempus
venditionis, & qui concordent in minori ſumma.*

DECISIO CXLII.

DOmini, attentis ſolum teſtibus D. Lepidi, taxa-
runt valorem grani ad rationem iuliorum 36.
pro quolibet rubro Fundamentum principale fuit fa-
ctum in duobus primis teſtibus, qui percutiunt tem-
pus venditionis, & ſunt concordes in minori ſumma
iul. 36. iuxta deciſionem Caputaq. 299. *par.* 3. quibus
etiam faciunt adminiculum alij teſtes vt bene dedu-
cunt informantes pro Domino Lepido.

CIVITATIS CASTELLI BONORVM.

Lunæ 19. Februarij 1596.

ARGVMENTVM.

A ſententia lata in ſpolio, quomodo detur appella-
tio. Ægidiana an habeat locum in ſecunda inſtan-
tia.

SVMMARIVM.

1 *A ſententia lata in ſpolio non datur appellatio ad effectum
ſuſpenſiuum.*
2 *Sententia eſt nulla, & iniuſta, quando exceptiones oppo-
ſitæ non iuſtificantur.*
3 *Aegidiana habet locum, etiam in ſecunda inſtantia.*

DECISIO CXLIII.

DOmini reſoluerunt, executionem non eſſe re-
uocandam vti attentatam. Moti fuerunt: quia
1 ſententia A. C. fuit lata in ſpolio, ideo † ab ea non
dabatur appellatio ad effectum ſuſpenſiuum, & con-
ſequenter poſſeſſio eius vigore capta, pendente ap-
pellatione, non eſt attentata.

Non obſtat, quod non competebat actio ſpolij
Franciſcæ, & Liuiæ, cùm Iulia eſſet immiſſa in poſſeſ-
ſionem vigore ſententiæ Gubernatoris Ciuitatis Ca-
ſtelli. Quia fuerat oppoſitum, quòd perſona Iuliæ
non erat legitimata, & quod non conſtabat de iden-
titate bonorum; & iſta non fuerunt iuſtificata: ideo
2 † ſententia Gubernatoris eſt nulla, & notorie iniuſta;

&

& conſequenter Franciſca, & *Liuia* potuerunt agere ſpolio, Caputaq. *deciſ.* 112. *par.* 2.

3 Non obſtat, quod † Egidiana non habet locum in
ſecunda inſtantia. Quia contrarium fuit reſolutum
coram me in *Cauſa Romana Secretariatus* 29. *Nouembris* 1592. per deciſionem Pereg. 201. *lib.* 2.

LEODIEN. CAPELLANIÆ.

Lunæ 4. Martij 1596.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Actore non iuſtificante ſuam Gratiam, reus poſſeſſor debet abſolui.*

DECISIO CXLIV.

Domini reſoluerunt, ſententias vti iniuſtas eſſe
1 reuocandas. Quia Lambertus † eſt actor, &
non iuſtificauit ſuam gratiam: ideo Laurentius reus & poſſeſſor debebat abſolui Compoſt. *in cap. mandatum de reſcript.* Rot. *dec.* 1. *de re iud. in nou.* Dec. *in leg. qui accuſare num.* 14. *Cod. de edend.*

ROMANA REMISSIONIS AFFICTVS.

Lunæ 4. Martij 1596.

ARGVMENTVM.

Confirmatur Deciſio 139. in hac eadem Cauſa, ex iiſdem rationibus.

SVMMARIVM.

1 *Ad effectum remiſſionis affictus, inſpicitur, an tempore locationis fuerit veriſimiliter cogitatum de caſu poſtea ſecuto.*

2 *Inueriſimile eſt, quòd conductor putans ſe non poſſe vti re conducta, ad vſum deſtinatum, velit nihilominus obligare ſe ad ſolutionem penſionis.*

3 *Iuramentum in ſupplementum non datur contra Inſtrumentum, niſi adſit ſemiplena probatio erroris Notarij.*

DECISIO CXLV.

Domini concorditer, & ſine difficultate perſtiterunt in reſolutis: Quia teſtes D. Mutij probant concludenter, quod poſt locationem ſuperuenit magnus numerus bannitorum qui fere continuo verſati ſunt in iſtis Caſalibus, & præſtiterunt impedimentum agrorum culturæ, & alia grauiſſima damna intulerunt D. Mutio. Et iſta probatio non eliditur ex teſtibus Dominorum de Caffarellis, qui non deponunt, neque quod prius permaneret in iſtis Caſalibus tantus numerus bannitorum, neque quod inferrent
1 eadem damna. Et ideo eſt caſus inſolitus: quia † ad
iſtum effectum inſpicitur, attento ſtatu tempore locationis, ſi veriſimiliter fuit cogitatum de caſu poſtea ſequuto vt bene deducit Alciat. *in reſp.* 49. *tom.* 3. *lib.* 8. Et videbatur Dominis multum inueriſimile,
2 quod † reperiatur aliquis conductor tam ſtultus,
qui exiſtimans non poſſe, vti, & frui re conducta ad vſum deſtinatum, & ibi eſſe inferenda tot damna in rebus proprijs, velit nihilominus ſe obligare ad ſolutionem penſionis, *leg. ſi fundus* & *ibi gloſ. in verſicul. inueniatur, ff. de rebus eorum leg. cum de indebito, ff. de probat.*

Nec placuit Dominis, quòd in minuta, quam vnus ex teſtibus inſtrumentarijs ſcripſit fuiſſe ſtipulatam, verba ſint magis ampla; & ideo ſit locus iuramento in ſupplementum. Quia teſtis non dicit quòd inſtrumentum fuit ſtipulatum eo modo, quo continetur in minuta, ſed ſolum in principio inſtrumenti fecit memoriam diei ſtipulationis. Et ex iſta memoria non re-
3 ſultat ſemiplena probatio erroris notarij, ſine † qua
non datur iuramentum in ſupplementum, Doct. *in leg. admonendi, ff. de iureiurando.* Propterea in hoc caſu requiritur probatio plena, & non datur iuramentum in ſupplementum Bald. *in leg. emptor, la prima ſub num.* 1. *verſic. ſed an poterit deferri iuramentum, ff. de ſtat. hom.* Iaſ. *in repet. leg. admonendi ſub num.* 295. *verſ. quarta fallentia, ff. de iureiuran.*

MEDIOLANEN. HAEREDITATIS.

Lunæ 11. Martij 1596.

ARGVMENTVM.

De Statuto Mediolan. tollente facultatem aſcendenti, relinquendi plus vni filio, quam alteri.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Mediolanenſe prohibens, ne aſcendentes relinquant plus vni filio, quàm alteri, eſt validum, & præſumitur vſu receptum.*

2 *Forenſis quis non dicatur, & num. 3.*

4 *Pater ſi non eſt forenſis, multò minus erit filius, qui in ea Ciuitate natus eſt.*

5 *Statutum inhabilitans perſonam, trahitur extra territoriũ, quoad bona ſita in territorio.*

6 *Statutum fauorabile laicorum trahitur etiam ad clericos, ſi eo vti volunt.*

DECISIO CXLVI.

Domini reſoluerunt, medietatem bonorum exiſtentium in territorio Mediolani ſpectare ad D. Sanctium. Mori fuerunt; quia teſtamentum D. Antonij ſui patris eſt nullum, propter Statutum Mediolani, quod tollit facultatem aſcendenti relinquendi
1 plus vni filio quam alij quod † Statutum eſt validum
Put. *dec.* 398. *lib.* 1. Et præſumitur vſu receptum, Goz. *conſ.* 16. & Creſc. *dec.* 79.

Non obſtat quod iſtud Statutum non comprehendit, forenſem. Quia D. Anton. non erat forenſis, cùm
2 † per ſpatium longi temporis habitauerit in Ciuita-
te Mediolani, in ea vxorem duxerit, & emerit bona,
3 Dec. *conſ.* 282. *num.* 11. & † demum in teſtamento ſe
ciuem Mediolanen. appellauerit, Bald. *in leg. vltima, Cod. ſi à non comp. iud.* Felin. *in cap. cum cauſam num.* 6. *de probat.* Alciat. *de præſumpt. reg. ſecunda præſumpt.* 15.
4 *num.* 3. Et ſi ipſe non † erat forenſis, multo minus D.
Sanctius eius filius, qui in ea Ciuitate natus eſt; vt latè deducit Siluan. *conſ.* 1. *num.* 96. *cum pluribus, & ſeqq.*

Non obſtat quod teſtamentum fuit conditum in
5 loco non ſubdito ſtatuentibus: Quia † Statutum
inhabilitans perſonam trahitur extra territorium quo ad bona ſita in territorio; cum Statutum iuxta eam opinionem, quam Rota ſequitur, ſiue ſit conceptum in rem, ſiue in perſonam, afficiat bona; vt fuit reſolutum in *cauſa Terracinen. Bonorum* 10. *Februarij* & 16. *Martij* 1576. *coram Reueren. P. D. Blanchetto.*

Nec obſtat quòd Sanctius erat clericus; Quia non
conſtat quod eſſet clericus tempore teſtamenti. Prę-
6 terea † Statutum fauorabile laicorum trahitur ad
clericos, ſi volunt eo vti; vt in terminis iſtius Statuti
tradit, Dec. *in conſ. 114. ſub num. 1. verſ. ſed tamen his
minimè obſtantibus*.

Non obſtat acceptatio teſtamenti; Quia non probatur.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 15. Martij 1596.

ARGVMENTVM.

Diſpoſitio legis, *Scripturas, Cod. qui potior. in pign. hab.* quo caſu non habeat locum. An poſſit debitor facere cedulam cum obligatione Camerali ad fauorem vnius, in præiudicium aliorum Creditorum.

SVMMARIVM.

1 *In probanda ſcriptura in præiudicium Creditorum, vel alterius tertij, debent neceſſariò concurrere requiſita legis*, Scripturas, Cod. qui poſt. in pign. hab.

2 *Niſi veritas probetur per teſtes, qui fuerunt pręſentes; & per alia documenta, de quibus hic.*

3 *Complementarius poteſt facere cedulam cum obligatione Camerali, licèt præiudicet alijs creditoribus, quando ratio bancaria manet incolumis in ſuo ſtatu, & decoctio ignoratur.*

4 *Solutio facta vni ex creditoribus non poteſt retractari ab alijs, quando ratio bancaria ſoluit omnibus, & creditores non inſtant pro conſecutione ſui crediti.*

5 *Angeli Doctrina* in leg. pupillus, ſub num. 3. ff. de his, quæ in fraud. credit. *nempe, quod quando decoctio eſt latens, non poteſt imputari negligentia alijs creditoribus, reijcitur.*

6 *Scientia negotiorum non infert neceſſariò ſcientiam decoctionis.*

7 *Ceſſante animo nocendi alijs creditoribus, poteſt creditor meliorem facere ſuam conditionem.*

8 *Declaratur textus* in leg. pupillus, ff. de his, quæ in fraud. credit.

DECISIO CXLVII.

DVbium fuit diſtinctũ in duas Difficultates. Quarum prima fuit, An conſtet de veritate cedulæ? Secunda Difficultas fuit, An iſta cedula cum obligatione camerali potuerit fieri à Bonſio in pręiuditium aliorum creditorum?

Quantum ad primam, viſa eſt Dominis res clara
ad fauorem D. Io: Baptiſtæ, quòd conſtet de veritate
cedulæ. Quia licèt non concurrant requiſita legis,
1 *ſcripturas Cod. qui pot. in pign. hab.* quæ † ſunt neceſſaria
ad effectum probationis in præiudicium creditorum,
vel alterius tertij; vt fuit reſolutum *in Cauſa Aquen.
Simoniacæ 10. Decembris 1593. coram Reuer. P. D.
Blanchetto, & in Cauſa Comen. Iuriſpatronatus 6. Martij
2 de anno prædicto coram me*; Tamen † veritas probatur
ex teſtibus qui fuerunt præſentes, ex libro rationis
bancariæ, & ex literis D. Io: Baptiſtæ. Ideo non habet
locum diſpoſitio dict. legis *Scripturas*. Bald. *conſil.
198. num. 5. lib. 1.* Caputaq. *dec. 112. lib. 3.* & fuit reſolutum
*in Cauſa Romana Pecuniaria 3. Decembris 1595.
coram R. P. D. Pamphilio.*

Quantum ad ſecũdam Domini reſoluerunt, quòd
iſta cedula cum obligatione Camerali potuit fieri à
Bonſio, etiam quod præiudicet alijs creditoribus:
Potiſſimum fundamentum iſtius reſolutionis fuit:
Quia quando fuit facta iſta cedula, ratio bancaria
manebat incolumis in ſuo antiquo ſtatu; & decoctio,
quæ illinc ad duos menſes fuit ſecuta, ignorabatur.
3 Ideò † potuit Bonſius, qui erat complementarius, &
habebat ampliſſimum mandatum, facere iſtam cedulam
cum obligatione camerali, licèt pręiudicet
alijs creditoribus, qui non inſtabant pro conſecutione
ſui crediti. gloſ. *in leg. 2. in verſic. proponatur, ff. de
his quæ in fraud. credit.* Et ſicut, ſi iſta ſumma fuiſſet ſo-
4 luta D. Io: Baptiſtæ, † ſolutio non poſſet retractari
ab alijs creditoribus; quia ratio bancaria ſoluebat
omnibus, & ipſi non inſtabant pro conſecutione ſui
crediti Afflict. *dec. 190.* Pariſ. *conſil. 96. lib. 4.* Paleott.
deciſ. 195. vel ſi iſta ſumma fuiſſet tunc depoſitata,
quando fuit facta cedula, Bonſius potuiſſet eam facere
cum obligatione camerali, & præiudicaret alijs
creditoribus eam non habentibus: Ita pariter, ſtante
veritate crediti D. Io. Baptiſtæ, & ſufficienti facultate
Bonſij, & quod ratio bancaria erat ſoluendo;
Domini non vident rationem diuerſitatis, propter
quam non potuerit eam facere, quamuis præiudicet
alijs creditoribus, quibus ſine difficultate tunc fuiſſet
ſolutum, ſi feciſſent inſtantiam pro conſecutione
ſui crediti.

Nec placuit Dominis, quòd non poterat fieri ſolutio
D. Io: Baptiſtæ in præiudicium aliorum credi-
5 torum; quia † latens erat decoctio rationis bancariæ:
ideo alijs creditoribus non poteſt imputari negligentia;
vt dicit Ang. *in leg. pupillus, ſub num. 3. ff. de his,
quæ in fraud. credit.* Quoniam, vt bene deducit Cuma.
ibi ſub num. 3. iſtud dictum non habet fundamentum,
cùm non poſſit imputari aliqua culpa, neq; creditori,
qui ſuum creditum conſecutus eſt, neq; debitori,
qui tenebatur ſoluere, quando tempore factæ ſolutionis
erat ſoluendo.

Non obſtat quòd Bonſius ſciebat decoctionem,
& ideo non potuit gratificare; Quia iſta ſcientia non
probatur concludenter, cùm non conſtet quod bilancium
fuerit factum ante iſlam cedulam. Et licet ipſe
deponat, quòd Ioan. Baptiſta erat creditor, quia
6 ipſe vti miniſter ſciebat omnia negotia; tamen † ex
ſcientia negotiorum non infertur neceſſario ad ſcientiam
decoctionis, quæ à principalibus ſolet teneri occulta.
Prętерea, etiamſi Bonſius habuiſſet iſlam ſcientiam
ſtatus rationis bancariæ, tamen in Vrbe communiter
ignorabatur: Et ſufficit ad iſtum effectum,
quod non probetur ſcientia D. Io: Baptiſtæ: quia non
probata ſcientia, ceſſat in eo animus nocendi alijs
7 creditoribus & † ceſſante iſto animo, potuit meliorem
facere ſuam conditionem, *leg. 1. in princip.* & *ibi*
Ang. & Cuman. & *leg. qui autem, §. hoc edictum, ff. de
his, quæ in fraud. credit.*
8 Non obſtat text. in dicta lege pupillus. Quia procedit
quando eſt facta extorſio per modos illicitos,
Paul. *conſil. 446. ſub num. 3. lib. 1.* Ideo non applicatur.

RO-

ROMANA REMISSIONIS AFFICTVS.

Veneris 22. Martij 1596.

Hæc Deciſio ponitur tantum ad continuandam ſeriem huius Cauſæ.

DECISIO CXLVIII.

DOmini reſoluerunt conſtare de damnis paſſis à Domino Mutio in genere cum teſtes ea probent concludenter vt fuit reſolutum.

PORTVEN. BENEFICII.

Mercurij 27. Martij 1596.

ARGVMENTVM.

Contra aſſertionem Papæ de Iurepatronatus, quæ probationes admittantur.

SVMMARIVM.

1 *Ex aſſertione facta à Papa in motu proprio, de Iurepatronatus, reſultat plena probatio.*

2 *Præſertim, ſi fundando ſe in tali aſſertione, reuocet vnionem antea factam.*

3 *Contra plenam probationem reſultantem ex aſſertione Papæ, admittitur probatio in contrarium, quod Papa fuit malè informatus. Sed hæc probatio debet eſſe certa, & concludens.*

4 *Verba*, Fundata, & erecta nutu conſenſu, & auxilio alicuius, &c. *excludunt quòd iſte fuerit fundator Iuriſpatronatus.*

5 *Iuſpatronatus in antiquis, non probatur per teſtes deponentes de auditu, & de publica voce, & fama.*

6 *Augmentum dotis non poteſt ſtare ſine dote præcedente.*

7 *Argumentum à præſenti in præteritum non concludit præſumptiuè: maximè, ſi vrgeant coniecturæ in contrarium.*

8 *Teſtes non coarctantes negatiuam, quòd aliter eſſe non poſſit, quia ipſi ſcirent; non probant concludenter.*

9 *Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione non probatur ex ſola enunciatiua Ordinarij.*

10 *Ambiguitate ſtante, non reſultat præſumptio, quòd Papa fuerit malè informatus.*

DECISIO CXLIX.

DOmini concorditer perſtiterunt in reſolutis coram R.P.D. meo Corduba. Moti fuerunt: quia
D. Nicolaus habet intentionem ſuam fundatam in
aſſertione feli. record. Gregor. XIII. in ſuo motu proprio, qui atteſtatur innotuiſſe ſibi, quòd iuſpatronatus ſpectabat ad bon. mem. Cardinalem Farneſium,
1 ratione dominij oppidi Inſulæ. Et † ex iſta atteſtatione facta motu proprio à Papa, tanquam plenè informato, reſultat probatio plena iuriſpatronatus competentis ratione dominij oppidi, vt poſt gloſs. tradūt omnes *in clem. 1. de probat.* Soccin. *in conſ. 266. num. 27.*
2 *vol. 2.* Præſertim, cùm, † fundando intentionem ſuam ſuper iſta aſſertione, reuocet vnionem antea factam ad fauorem Collegij Germanici, Alexand. *Conſ. 15. num. 2. lib. 5.*

3 Et licet contra iſtam probationem † admittatur probatio in contrarium, oſtendendo quòd Papa fuit male informatus, vt per gloſſam, quam omnes Doctores, ibi ſequuntur, *in dicta clem. 1. in verſic. fuiſſe*, & Soccin. *dict. conſil. 266. num. 27.* Tamen Domini, diſtinguendo materiam in tria capita, dixerunt, quod pro parte Excellentiſſimi D. Virginij, non affertur probatio certa, & cōcludens, prout requiritur, quod iuſpatronatus competeret ſuis anteceſſoribus, ex fundatione, vel dotatione, vel vigore reſeruationis ad fauorem Familiæ. Ideo aſſertio Papæ remanet in ſuo robore, & conſequenter ex ea probatur concludenter iuſpatronatus ſpectare ratione dominij oppidi ad Sereniſſimum D. Ducem Parmæ, à quo D. Nicolaus eſt præſentatus.

Quantum ad caput fundationis, Dominis viſa eſt res clara. Quia ex ſcriptura de anno 1500. in qua fit fundamentum, colligitur contrarium: cùm Ioan:
4 Iordanus in ea exprimat, quòd † *illa Eccleſia* fuit fundata, & erecta nutu, conſenſu, & auxilio ſuo. Quæ verba penitus excludunt quòd ipſe fuerit fundator.

Non obſtant teſtes. Quia deponunt de auditu, &
5 quando † non ſumus in antiquis, iuſpatronatus non probatur per teſtes, etiam de publica voce, & fama. Paleott. *dec. 128.* Præſertim, cùm ſcriptura Io: Iordani repugnet depoſitionibus iſtorum teſtium Purpurin. *conſ. 278. num. 8.* Caputaq. *deciſ. 283. par. 3.*

Quantum ad ſecundum caput dotationis, Domini tenuerunt non conſtare de integra, & totali dotatione, ex qua fuerit acquiſitum iuſpatronatus Familiæ. Quia verba Io: Iordani hoc neceſſario non important; immo videntur denotare contrarium, cum
6 vtatur verbo, *adijcere*, & notiſſimum eſt, † augmentum dotis non poſſe ſtare ſine dote præcedenti, Abbas *conſil. 46. numer. 3. lib. 1.* Nec probatur concludenter
7 quod iſta Eccleſia nō habebat tunc alia bona, & † argumentum à præſenti in præteritum non concludit præſumptiuè, quod Eccleſia non haberet alia bona, Alciat. *de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 26. num. 6.* Præſertim, cum concurrant coniecturæ in contrarium & ſi concludenter non releuarent, cum teſtes examinati in viſitatione, & de nouo coram me, non probent concludenter quod Eccleſia hodie non habeat alia
8 bona, cùm † non coarctent negatiuam, quod aliter eſſe non poſſit, quin ipſi ſcirent, Bald. *in leg. actor. Cod. de probat.* Rimin. Sen. *conſil. 75. num. 78. lib. 1.* Dec. *conſ. 94. num. 5.* Rip. *in cap. cum Eccleſia num. 88. de cauſ. poſſ. & propriet.* Excepto quarto, qui eſt vnicus, & frater D. Io: Baptiſtæ præſentati ab Excellentiſſimo Domino Virginio.

Nec placuit Dominis, quod iuſpatronatus ex dotatione, & fundatione probetur ex enunciatiua Or-
9 dinarij de anno 1504. Quia per † ſe ſola non probat, cum ſit vnica, & emanauerit ad aſſertionem partis in inſtitutione familiaris inſtituentis; & non ſit de antiquo, Achil. *deci. 5. de iurepatr.* Si verò deducitur pro adminiculo ſcripturæ Io. Iordani de anno 1550. & non poteſt ſeruire pro adminiculo: quia ex *ea* apparet quod Io: Iordanus non fuit fundator; & quod ius præſentandi fuit reſeruatū alijs, & iſta præſentatio eſt in omnibus difformis dictæ ſcripturæ, vt bene deducunt informantes pro D. Nicolao. Ideo domini vtebantur hoc argumento, quod aut iſta enunciatiua fuit fundata in ſcriptura Io: Iordani, & eius nulla eſt habenda ratio, cùm conuincatur erronea, & repugnet contentis in dicta ſcriptura. Aut Ordinarius fuit motus ex alia ſcriptura, in qua contineretur dotatio, & fundatio, & ſic ſi exhibeatur, non poteſt redargui

Digitized by Google

darguí atteſtatio Papæ: quia poteſt eſſe quod iuſpatronatus in ea fuerit reſeruatum ratione dominij oppidi, & quod Papa eam viderit.

Quantum ad tertium caput reſeruationis ad fauorē Familiæ, Domini pariter fuerunt concordes, quod non probatur: Quia Io. Iordanus facultatem eligendi, & nominandi tribuit alijs: ideo impoſſibile eſt, quòd voluerit reſeruare pro ſe, & ſuis. Et licet dicat quod vult: Eccleſiam eſſe Gentilitij, ſeu Patronatus
fuit tamen, ne incontinenti inducatur correctio, Domini intelligebant illam reſeruationem de iure honorifico, & ad iſtum effectum, vt non redarguatur atteſtatio Papæ, ſufficit quòd reſeruatio ad fauorem Familiæ ſit ambigua, & non legatur clarè in iſta ſcri-
10 ptura: Quia ſtante † ambiguitate, non reſultat probatio concludens, quia Papa fuit malè informatus, prout requiritur, vt ſupra dictum eſt.

Non obſtat enunciatiua fel. record. Pauli Tertij, & obſeruantia, quæ deducitur ex præſentationibus. Quia cùm dominium huius oppidi eſſet anteceſſorum Excellentiſſimi D. Virginij, iſta ſunt æquiuoca, nec concludunt quòd iuſpatronatus ſpectaret, & præſentationes fuerint factę potius ratione Familię, quam dominij oppidi.

ROMANA REDDITIONIS COMPVTORVM.

Veneris 29. Martij 1596.

ARGVMENTVM.

Redditio computorum poteſt fieri, etiam ſine libro rationum.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrator particularis non tenetur conficere librum rationum, & contra eum non datur iuramentum in litem.*

2 *Adminiſtratori ſufficit reddere ſine libro rationem de ijs, quæ probantur ad ſuas manus perueniſſe.*

DECISIO CL.

DOmini concluderunt remiſſoriam non eſſe concedendam Reuerendiſs. Domino Archiepiſco-
1 po. Principale fundamētū deciſionis fuit: Quia † Adminiſtrator particularis nō tenetur conficere librum rationum, & contra eum non datur iuramentum in litem; vt in iſta cauſa fuit reſolutum *coram Domino meo Litta*. Ideo, etiam ſi probaretur quòd D. Ioannes fuiſſet magiſter domus, & quòd non confeciſſet librum rationum; iſta probatio non releuaret; quia
2 † ei ſufficit ſine libro reddere rationem de ijs, quæ probantur ad eius manus perueniſſe.

Mouit etiam maximè Dominos inueriſimilitudo. Quia ſi Ioannes fuiſſet magiſter domus, & confeciſſet libros, eſſet multum facile hoc probare in Curia, & non eſſet neceſſaria remiſſoria pro tribus diuerſis locis.

ROMANA DE NARDONIBVS.

Lunæ 1. Aprilis 1596.

ARGVMENTVM.

Agitur de probatione retrouenditionis.

SVMMARIVM.

1 *Faciens mentionem ſecundæ declarationis, in qua explicitè continetur tenor primæ, non præſumitur primam ignorare.*

DECISIO CLI.

DOmini reſoluerunt, conſtare de retrouenditione ad fauorem Angeli; ſed ipſum teneri ad ſolutionem reſidui pretij.

Moti fuerunt: Quia deliberatio fuit facta Angelo, tanquam plus offerenti. Et licèt declarauerit, quòd emerat nomine Antonij: tamen poſtea Adriana, & Ariodantes gener Antonij, declarauerſit quòd non obſtante prima declaratione, emptio facta ab Angelo deberet habere effectum; & ad computum pretij receperunt ſcuta 23. Ideo cùm ex ſecunda declaratione ad fauorem Angeli, ſit ſublatus effectus primæ factæ ab Angelo ad fauorem Antonij, ſufficienter conſtat de retrouenditione.

Non obſtat quòd iſta ſecunda declaratio ad fauorem Angeli fuit facta à perſonis non habentibus hāc facultatem ab Antonio. Quia adeſt ratificatio ipſius, cùm fecerit bona Angelo dicta ſcuta 23. recepta ab Andrea, & Ariodantes.

Non obſtat, quòd Antonius ignorauit primam declarationem Angeli ad ſui fauorem. Quia in inſtrumento ratificationis ſolutionis dictorum ſcutorum 23. Antonius facit mentionem iſtius ſecundæ declarationis ad fauorem Angeli, & diei, menſis, & anni, & in ea explicitè continetur tenor primæ declarationis. Ideo non *præſumitur*, quod eam ignorauerit, *leg. non eſt ferendus, ff. de tranſact.*

POSNANIEN. DECIMARVM.

Lunæ 16. Iunij 1597.

Ex Summario deſumitur Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes deponentes ad propriam exonerationem, non probant.*

2 *Sententia indiſtinctè loquens de Decimis manipularibus grani, & ſeminis, poſt araturas omnium colonorum, comprahendit Decimas colonorum, & conductitiorum.*

DECISIO CLII.

FVit reſolutum, non conſtare de ſufficienti paritione Capituli, quātum ad decimas perceptas. Quia inſtrumentum non probat concludenter, quòd ſolutio Florenorum 655. fuerit integra pro tota ſumma. Præſertim, ſtante proteſtatione Valentini, quòd executoriales maneant in ſuo robore, donec totalem integram, & liberam decimam manipularem habuerit.

Aſſertio vero factoris, & ſubditorum Villæ Pirijſ-
1 zcuo affirmantium ſoluiſſe, non probat, † cùm deponant ad eorum exonerationem, *Alex. conſ. 71. num. 4. lib. 7.* & eſt reſtricta ad decimas de bobus, & araturis
2 ſuis proprijs, & ſententiæ generaliter † & indiſtinctè loquuntur de decimis manipularibus grani, & ſeminis, poſt araturas, omnium, & ſingulorum colonorum, & agricolarum. Et conſequenter comprahendunt decimas non ſolum colonorum, ſed etiam conductitiorum.

HISPALEN. CAVRIEN. PERMVTATIONIS BENEFICIORVM.

Lunæ 23. Iunij 1597.

ARGVMENTVM.

Defectus conſenſus quando dicatur adeſſe, ad effe-
ctum, vt permutatio ſit nulla.

SVMMARIVM.

1 *Ignorantia procuratoris permutantis, non attenditur, ad effectum nullitatis permutationis; ſed ſufficit ſcientia principalis.*

2 *Inueriſimile eſt, quòd quis velit vnicum negocium expedire in duabus ſupplicationibus, & ſubijcere ſe duplicibus expenſis ſuper expeditione Literarum.*

3 *Incompatibilitas inducit defectum conſenſus.*

4 *Permutatio quando eſt nulla ex defectu conſenſus, eſt neceſſarius nouus conſenſus formalis; & ante illum præſtitum, eſt locus pænitentiæ.*

DECISIO CLIII.

Domini reſoluerunt, ſententiam eſſe confirman-
dam, cum permutatio fuerit nulla, ex defectu
conſenſus. Quia concordia continet pacta incompa-
tibilia cum primo mandato: ideo non potuit expedi-
ri permutatio à procuratore vigore primi mandati.
Et licèt procurator non habuerit notitiam de con-
1 cordia; tamen † eius ignorantia non attenditur; ſed
ſufficit ad iſtum effectum nullitatis permutationis
ſcientia principalis permutantis in partibus, Gemin.
in cap. vlti. §. ſane num. 6. de procur. in 6.

Nec placuit Dominis, quòd partes non intellexe-
runt alterare primum mandatum per concordiam,
ſed intellexerunt, quòd fieret particularis expeditio
ſuper confirmatione concordiæ, ſeparata ab ipſa per
2 mutatione. Quia † eſt inſolitum, & valdè inueriſimi-
le, quòd voluerint partes vnicum negotium permu-
tationis expediri in duabus ſupplicationibus, qua-
rum vna contineat liberam permutationem, alia ve-
ro non liberam, ſubijciendo ſe duplicatis expenſis
ſuper expeditione Literarum vtriuſque gratiæ.

Non obſtat, quòd partes potuerint cogitare, quã-
do fuit inita concordia, quòd iam permutatio eſſet
expedita. Quia vltra quod, ſtante breuitate trium
dierum inter mandatum, & concordiam, eſt multum
veriſimile, quòd partes cogitauerint, quòd expedi-
tio, quæ non ſolet ita propere fieri in Curia, non eſſet
facta; hoc non releuat ad iſtum effectum; quia ſtan-
te ſcientia concordiæ ipſorum principalium, expedi-
tio vigore priorum mandatorum erat nulla.

Non obſtat, quòd Notarij Cameræ, & Cancella-
riæ atteſtantur, quod vigore concordiæ non poterat
expediri permutatio. Quia ex hoc nõ ſequitur, quod
concordia eſſet ad partem expedienda, cùm poſſet
vnicum negotium perfici vnica expeditione, tam vi-
gore primi mandati, in eo, quod non erat alteratum;
quàm vigore ſecundi, reſpectu eorum, in quibus erat
alteratum.

Non obſtat, quòd propter impenſam 600. duca-
torum non eſt veriſimile quod partes, quę potuerunt
cogitare permutationẽ fuiſſe expeditam, voluerint,
reddendo nullam expeditionem, amittere hanc im-
penſam, ſed potius quod ad partem expediretur cõ-
firmatio concordiæ. Quia magis veriſimile eſt, quòd
partes cogitauerint non fuiſſe factam præſertim, cum
confirmatio concordiæ cum pactis difficilius fuiſſet
expedita, ſi præceſſiſſet expeditio libera ſine pactis.
3 Vltra quod, ſtante † incompatibilitate, quæ inducit
defectum conſenſus, vt expeditio non poſſet fieri ſe-
paratim vigore primi mandati, non ſufficiunt veriſi-
militudines, & coniecturæ non concludentes, ſed ne-
ceſſariæ, quod partes voluerint expeditionem poſſe
fieri ſolum vigore primi mandati.

Non obſtat, quòd concordia continet modum.
Quia hoc non releuat, cùm hoc negotium permuta-
tionis cum pactis contentis in concordia, ſit vnicum,
& vnica expeditione expediendum, vt ſupra dictum
eſt.

Non obſtat quòd Ferdinandus ratificauit permu-
tationem expeditam ſine pactis. Quia ratificatio
nõ probatur concludenter, cùm ad eam probandam
adducantur teſtes examinati lite pendente, & ſine ci-
tatione partis; ſolutio partis expenſarum facta per
Ferdinandum, quæ erat neceſſaria: quia per muta-
tionem voluntatis inter ipſos contrahentes, non erat
liberatus reſpectu expeditorum, qui ignorantes con-
cordiam, bona fide expeditionem fecerãt, & aliquæ
enunciatiuæ, quibus bene reſpondetur per informan
tes pro Ferdinando. Sed etiam ſi ratificatio proba-
retur, non releuaret: quia cùm permutatio, fuerit
nulla ab initio, ex defectu conſenſus, erat neceſſarius
4 nouus conſenſus formalis in Camera, vel Cancella-
ria, & ante illum pręſtitum eſt locus pęnitentię, Sam.
in reg. de infir. quæſt. 31. num. 2.

TIRASONEN. TAXATIONIS EXPENSARVM.

Lunæ 23. Iunij 1597.

ARGVMENTVM.

Expenſarum taxationi quando ſit locus.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio non excuſat ab expenſis antea factis.*

2 *Nullitas ſententiæ ex defectu citationis non influit ad nullitatem Proceſſus validi.*

DECISIO CLIV.

Domini reſoluerunt, expenſas eſſe taxandas. Mo-
ti fuerunt: quia ſuper iure præſentandi ad Vi-
catias, quod Capitulum Tiraſonenſe prætendebat,
fuerunt latæ tres ſententiæ ad eius fauorem, in qui-
bus Capitulum Borgiæ fuit condemnatum in expen-
ſis; ideo illæ expenſæ ſunt taxandæ vſque ad diem
1 ceſſionis; cùm ceſſio † non excuſet ab expenſis antea
factis.

Quantum vero ad iudicium agitatum ſuper anne-
xione Canonicatus, Vicariæ Eccleſiæ Collegiatæ, &
ad aliud iudicium ſuper annexione portionum, ſimi-
liter Capitulum Tiraſonen. habet tres ſententias cõ-
formes ad eius fauorem, cum condemnatione expen
ſarum: ideo pariter illæ expenſæ ſunt taxandæ, exce-
ptis expenſis ſententiæ latę per Illuſtriſſimum Domi-
num Cardinalem Blancheitum.

Non obſtat quod expenſæ fuerſit factæ ſimul cum
articulo annexionis portionum; & ſunt ita confuſæ,
vt non poſſint diuidi: Quia licet tunc Capitulum
Tiraſonenſe non obtinuiſſet ſuper articulo annexio-
nis,

nis,niſi reſpectu Canonicatus, non autem aliarum
portionum:tamen, cum hodie ſententia lata per bo.
mem.D. Bubalum ad fauorem Capituli Borgię ſuper
non annexione portionum, fuerit reuocata, & per
tres conformes fuerit pronunciatum ad fauorem Ca
pituli Tiraſonen. ſuper annexione Canonicatus, &
portione,cum condemnatione expenſarum;illæ ſunt
taxandæ.

Non obſtat quod ſententia Illuſtriſſimi Cardina-
lis Blanchetti fuerit nulla, & Capitulum Tiraſonen.
2 ei ceſſerit. Quia † iſta nullitas ex defectu citationis
non influit ad nullitatem proceſſus, qui eſt validus,
& ideo debent ſolum deduci expenſæ ipſius ſenten-
tiæ;quas Capitulum Tiraſonen.non petit.

Nō obſtat quod ſtante ceſſione litis Capituli Bor-
giæ ſuper iure præſentandi ad Vicarias, lis iſta ſit
imputanda Capitulo Tiraſonenſi. Quia diuerſa
erat lis ſuper annexione; & ceſſio fuit facta præter-
quamquod ad annexionem.

ROMANA DEPOSITI.

Lunæ 27. Octobris 1597.

ARGVMENTVM.

Obligatus in forma depoſiti,an facto depoſito libe-
retur,etiamsi pecunia depoſita, non fuerit ſoluta
creditori,cui ſe obligauit; ſed alijs anterioribus.

SVMMARIVM.

1 *Obligans ſe in forma depoſiti, liberatur depoſito facto.*
2 *Executio ad inſtantiam vnius creditoris, prodeſt omnib. alijs,& anteriores,ſi compareant, ſunt in ea pręferendi.*
3 *Approbans depoſitum, non poteſt opponere quòd deponens non ſit liberatus.*
4 *Obligatus in forma depoſiti, ſuperuenientibus ſequeſtris, non debet ſoluere,ſed denunciare,& deponere. Nec cenſetur velle promittere de ſuo,& num.5.*

DECISIO CLV.

FVit reſolutum,Gaſparem fuiſſe liberatum. Ratio
communis Dominorum fuit:quia ipſe ſe obliga-
uit in forma depoſiti conſignare bona in executione
capta pro ſumma ſcutorum 200. ad inſtantiam Pie-
rini,ad omne mandatum A.C. Vnde cùm ſuperuene-
rint ſequeſtra plurium creditorum, & Gaſpar pro li-
beratione ab iſtis moleſtijs, citato Pierino, & alijs
creditoribus,depoſitauerit ſcuta 200.in Monte Pie-
tatis, & poſtea idem A.C. mādauerit iſtam ſummam
1 alijs creditoribus anterioribus conſignari,ipſe † fuit
liberatus Cuman.*conſil.185.circa fin.*

Quod tanto magis dicebant Domini procedere
in hoc caſu: quia mandatum A.C. eſt iuſtum; cum
2 executio † ad inſtantiam vnius creditoris proſit om-
nibus alijs,*leg.cum vnus,ff.de bon.auct.iud.poſſid.* Bald.
& Salic. *in leg.vltima.Cod,eod.tit.* & anteriores ſi com-
pareant,in ea ſint præferendi; vt tradunt Doctor. *in
leg. à Diuo Pio,§.ſed & illud,ff. de re iud.*

Conſiderabant etiam Domini, quòd Pierinus cō-
paruit coram A. C. & petijt ſibi vti potiori creditori
3 conſignari cedulam depoſiti; ideo † cùm approba-
uerit depoſitum, non poteſt opponere, quòd Gaſpar
per iſtud depoſitum non ſit liberatus.

Non obſtat,quòd Gaſpar debebat ſoluere, & non
4 deponere. Quia † ſtantibus ſequeſtris non debebat
ſoluere, ſed denuntiare Pierino, & deponere prout
fecit; vt per Cuman.*in dict.conſ.*185.

Non obſtat quod Gaſpar debebat deponere bo-
na,& non pecunias.Quia vltra quod Pierinus appro-
bauit iſtud depoſitum, in hoc nullum intereſſe habe-
bat Pierinus: quia etiam ſi Gaſpar conſignaſſet bo-
na,fuiſſent prælati anteriores creditores.

Nō obſtat, quòd promiſſio Gaſparis eſt intelligē-
da de alijs pecunijs,quàm de pretio bonorum: Quia
ipſe ſe obligauit ſolum conſignare bona, ſuper qui-
bus fuerat facta executio: ideo ſatisfecit ſoluendo
5 de pretio illorum bonorum, cùm † non intelligatur
voluiſſe promittere de ſuo, *leg.cum de indebito, ff. de
probation.* Tanto magis, cum Pierinus approbauerit
iſtud depoſitum, vt ſupra dictum eſt.

MEDIOLANEN. DECIMARVM.

Veneris 5. Decembris 1597.

ARGVMENTVM.

Decimæ an ſint ſoluendæ de omnibus fructibus, an
verò pro libito ſoluere debentium?

SVMMARIVM.

1 *Habitatores intra limites Plebaniarum, tenentur de Iure communi, ſoluere Decimas Eccleſiæ matrici, de omnibus fructibus,& non de libito eorum voluntatis,& numero 2.*
3 *Conſuetudo non inducitur ex eo, quod vario modo obſeruatum fuit.*

DECISIO CLVI.

DOmini reſoluerunt, quòd cùm lis non vertatur
inter Eccleſiam Matricem, & Parochiales ſibi
ſubiectas; & Rectores iſtarum Eccleſiarum non ſint
in Cauſa,& declarauerint eos nunquam decimas ex-
egiſſe, nec eas prætendere; Capitulum habet funda-
1 tam intentionem in Iure communi, vt † habitatores
intra limites plebaniarum teneantur ei ſoluere deci-
mas,*cap.ſtatuimus 16.quæſt. 1. cap. ex tranſmiſſa de præ-
ſcript.* Præſertim, cùm ſit in quaſi poſſeſſione exigen-
di *cap.ad Apoſtolicę,de decim.* Abb.*conſ.58.ſub num.2.
lib.1.* Et ex hoc ſequitur,quòd cùm Capitulum ha-
beat intentionem fundatam in Iure cōmuni, & alius
2 non ſit in poſſeſſione; iſti habitatores † teneantur
ſoluere decimas integrè de omnibus fructibus, &
non pro libito eorum voluntatis; prout ipſi præten-
dunt,*cap.cum in tua,cap.non eſt,cap.nuntios, cap.conceſ-
ſa,de decim.*

Nec placuit Dominis, quod iſti habitatores poſ-
ſint excuſari ſub prætextu, quod Decimæ fuerunt
ſolum ſolutæ de certis fructibus pro libito eorum
voluntatis. Quia quantum ad Decimas illorum fru-
ctuum,quas Capitulum petit, non probatur aliqua
conſuetudo reſpectu quotæ, cùm ſolutiones non ſint
vniformes, ſed ſemper fuerunt variatæ, modò in
3 maiori, modò in minori ſumma: Et † ex eo quod
vario modo fuit obſeruatum, non inducitur conſue-
tudo, *leg.nemo,§.temporalis,ff.de regul.iur.* Alexand.
conſil.5.num.7.lib.5.

TIBVRTINA LOCATIONIS.

Veneris 5. Decembris 1597.

ARGVMENTVM.

Locatio bonorum Eccleſiæ facta vltra triennium, an ſit valida.

SVMMARIVM.

1 *Extrauagans;* Ambitioſæ, *habet locum etiam in locationibus factis ad ſexennium.*

2 *Solemnitates non ſunt neceſſariæ in re ſolita locari.*

3 *Intellige: Dummodo præceſſerit vna locatio ſolemnis, & valida, vel, ea deficiente, duæ conceſſiones, cum curſu quadraginta annorum.*

4 *Declaratur Pariſius* conſil. 98. lib. 4.

5 *Locatio facta pro vnico precio ſi eſt nulla in parte, eſt nulla in totum.*

6 *Cellerarius habet ſolum nudum officium, vt præſit rationibus Monaſterij.*

7 *Locatio bonorum Monaſterij facta à non habente poteſtatem, non cenſetur ratificata per receptionem affictus, & alios actus: ſed eſt neceſſarius conſenſus totius Monaſterij.*

DECISIO CLVII.

DOmini reſoluerunt, locationem fuiſſe nullam.
Principale fundamentum reſolutionis fuit: quia
locatio eſt facta vltra triennium contra formam ex-
1 trauagantis, *Ambitioſæ*, quæ † habet locum, etiam in
locationibus factis ad ſex annos, vt fuit reſolutum
*in Cauſa Brixien. Locationis 5. Decembris 1594. coram
R.P.D. Penia.*

Non obſtant limitationes, quæ afferuntur per In-
2 formantes pro conductoribus. Et primo, quod † ſo-
lemnitates non ſunt neceſſariæ in re ſolita locari *cap.
1. de feud,* Dec. *conſ. 329. col. vlt.* Quia iſta limitatio li-
cèt ſit vera in iure, tamen non applicatur; cùm ad
3 iſtum effectum, vt † conceſſio ſine ſolemnitatibus va-
leat, tanquam de re ſolita locari, vnum ex duobus
requiratur: vel quòd præcedat vna locatio ſolemnis,
& valida; vel, ea deficiente, duæ conceſſiones cum
curſu 40. annorum, Iaſ. *conſ. 159. col. penult. lib. 2.* Put:
deciſ. 1. de reb. Eccleſ. non alien. & fuit reſolutum *in Cau-
ſa Zamoren. Caſtri 14. Decembris 1579. coram R.P.D.
Seraphino, in Cauſa Auerſana Tenimenti 24. Nouembris
1581. coram bon. mem. Laureta no in Cauſa Senen. Prædij
8. Octobris 1584. coram R.P.D. Pamphilio,* & aliis ſæ-
pius. Et hic neutrum probatur; cùm fides, in quibus
ſit fundamentum pro probando iſto ſolito, non con-
cludant de tempore 40. annorum; neque quod iſta
bona fuerint poſſeſſa vigore locationis, vltra tres
annos.

4 Non obſtat conſilium Pariſ. 98. *lib.* 4. Quia † po-
teſt eſſe quod Caſale longhezza, de quo ipſe loqui-
tur, eſſet ſolitum ita locari; & ex eo non infertur ad
alia bona.

Alia limitatio, quòd locatio ſubſtineatur, quia
conſiſtit in terris, & oliuetis, ex quibus non perci-
piuntur fructus quolibet anno; vt fuit reſolutum *in
Cauſa Romana Remiſſionis contractus 28. Nouemb. 1580.
coram S. D. N. tunc Rotæ Auditore,* & poſtea *in Cauſa
Veliterna Caſalis coram R.P.D. Litta,* & in alijs cauſis,
minus viſa eſt Dominis applicari: Quia in locatio-
ne vltra terras, & oliueta, ſunt etiam alia compræ-
henſa, ex quibus percipiuntur fructus quolibet an-
5 no: & cum locatio ſit facta pro † vnico pretio, ſi
eſt nulla in parte, eſt nulla in totum, vt fuit reſolutum
*in Cauſa Melphien. & Rappolen. Fructuum 19. Ianuarij
1582. coram bon. mem. Lauretano.*

Exiſtimabant etiam aliqui ex Dominis, locatio-
nem eſſe nullam ex defectu poteſtatis Cellerarij, niſi
oſtendatur quòd haberet ſufficiens mandatum, vel
quòd per conſtitutiones ſit ei tributa iſta facultas:
6 quia iſtis circumſcriptis, habet † ſolum nudum offi-
cium, vt præſit rationibus Monaſterij, Purpur. *conſil.*
378. Ideo non potuit facere iſtam locationem, ſed
ſuper hoc vti non neceſſario, alij Domini non fece-
runt fundamentum. Erant tamen in hoc omnes con-
cordes, quòd ſi Cellerarius non habebat iſtam fa-
7 cultatem locandi, locatio † non cenſeatur ratificata
per receptionē affictus, & iudicium motum coram
A. C. & mandatum executiuum obtentum pro affi-
ctu tertij anni, quia iſta omnia proceſſerunt à Celle-
rarijs, & alijs non habentibus iſtam facultatem: ideo
erat neceſſarius conſenſus totius Conuentus, Creſc.
deciſ. 125. & fuit dictum ita aliàs fuiſſe reſolutum *in
cauſa Cortonen. bonorum coram Illuſtriſſimo Cardinale
Platto.*

Sed quia pro parte conductorum prætenduntur
melioramenta, Domini dixerunt, quòd facta hinc
inde compenſatione receptorum per Monachos, &
impenſæ in melioramentis, cum fructibus perceptis
per conductores, bona reſtituantur Monaſterio.

BRIXIEN. PENSIONIS.

Veneris 19. Decembris 1597.

ARGVMENTVM.

Agitur de reductione Penſionis.

SVMMARIVM.

1 *Valor Beneficij quando eſt expreſſus per modum affirmatiuum eſt plenè, & concludenter probandus deductis oneribus.*

2 *Teſtes aſſerentes ſe ignorare alia onera, ver. grat. non probant concludenter.*

DECISIO CLVIII.

DOmini reſoluerunt narratiuam in litteris Sci-
pionis, quòd penſio D. Leandri caſſata eſſet li-
brarum 450. eſſe iuſtificatam ex litteris reſeruatio-
nis ad fauorem ipſius D. Leandri.

Non obſtat quòd de tempore gratiæ Scipionis de
anno 1584. penſio erat reducta per ſententiam, quæ
continet, quòd Rector retineret centum pro ſe, & re-
ſiduum ſolueret penſionarijs: Et per concordiam
de anno 1582. per quam fuerunt aſſignati Leandro
omnes fructus, cum hoc, quòd daret centum Recto-
ri, & ſolueret aliam penſionem, & ſubiret onera.
Quia vltra quod à ſententia fuit appellatum, & non
conſtat quod concordia habuerit effectum, iſta, &
etiam decretum Cardinalis Viſitatoris, non conclu-
dunt reductionem penſionis ad aliquam minorem
ſummam; quia poteſt eſſe, quòd deductis centum
pro Rectore, alia penſione triginta Ducatorum, &
oneribus, remaneret ſufficiens quantitas pro integra
penſione D. Leandri.

Non

Non obſtat alia concordia in fine anni 1583. re-
ductionis penſionis ad libras 200. Quia non fuit iui-
ta à D. Leandro, neque probatur eius mandatum,
aut ratificatio.

Quantum ad narratiuam, quod de anno 1584. va-
lor Parochialis aſcenderet ad ducatos 235. Domini
cenſuerunt, non eſſe ſufficienter iuſtificatam. Quia
1 cum † valor ſit expreſſus per modum affirmatiuum,
eſt plenè, & concludenter probandus, deductis one-
ribus; vt fuit reſolutum *in Cauſa Pampilonenſ. Beneficij*
de ſol. 17. Maij 1577. coram Illuſtriſſimo Domino Cardi-
nali Blanchetto; & in Cauſa Rauennaten. Penſionis 20. Iu-
nij anni præteriti coram R.P.D. Litta. Et iſta negatiua,
quòd non adſint alia onera, non probatur ex calculo
Federici, neque ex teſtibus: Quia licet affirment,
2 quòd † ignorant alia onera; tamen non probant con
cludenter: quia poteſt eſſe quod adſint alia onera,
quæ ipſi ignorent.

ROMANA LIBERATIONIS AB OBLIGATIONE.

Veneris 19. Decembris 1597.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor licet non fuerit damnum paſſus, poteſt tamen, Vigore Statuti Vrbis, agere pro liberatione à fideiuſſione, vel præſtatione fideiuſſoris, pro conſeruatione indemnitatis.*

2 *Statutum Vrbis* lib. 1. c. 157. *eſt deciſorium, & perimit ius partis.*

DECISIO CLIX.

Domini dixerunt, quòd licet Illuſtriſſimus Car-
dinalis non ſteterit diu in obligatione, nec fue-
1 rit paſſus damnum; tamen † poteſt agere pro libera-
tione à fideiuſſione, vel præſtatione fideiuſſoris, pro
conſeruatione indemnitatis, vigore Statuti, *lib. 1. cap.*
2 157. quod fuit † habitum pro deciſorio, cùm peri-
mat ius partis, vt per Paul. de Caſtr. *in conſ. 320. num.*
5. lib. 1. Et ideo concluſerunt ſententiam A. C. eſſe iu-
ſtam, & confirmandam.

ROMANA SOCIETATIS OFFICII.

Lunæ 12. Ianuarij 1598.

ARGVMENTVM.

De identitate computorum; & de probatione præ-
ſumptiua.

SVMMARIVM.

1 *Actor debet probare concludenter identitatem computorum.*

2 *Identitas probatur præſumptionibus, & coniecturis.*

3 *Probatio præſumptiua non concludit; & ad eam tollendam, ſufficit alia probatio præſumptiua.*

DECISIO CLX.

Fuit reſolutum, non conſtare quòd computa ſint
illa, de quibus fit mentio in Apoca. Moti fuerunt
Domini: quia iſta computa ſunt informia, & D. Ber-
nardus prætendit quòd fuerint confirmata per apo-
1 cam. Ideo debet † probare concludenter, quod iſta
computa ſint illa, de quibus loquitur apoca; cum in
hac exceptione ſit actor, *lib. 2. ff. de probat.*

Iſta autem probatio concludens, non videbatur
2 Dominis adeſſe. Quia licèt † identitas probetur præ-
ſumptionibus, & coniecturis; tamen præſumptiones,
quæ afferuntur, non ſunt concludentes; & in contra-
rium vrgent plures præſumptiones; cùm apoca diſ-
cordet à computis in tempore, & modo ſolutionis,
& habeat ſolum relationem ad partitas ſubſcriptas
in computo manu vtriuſque: Et iſta computa non
ſint ſubſcripta. Ideo cùm D. Bernardus fundet in-
3 tentionem ſuam in probatione præſumptiua, quæ †
non concludit; vtique ad eam tollendam ſufficere de-
bet alia probatio præſumptiua, cùm præſumptio præ-
ſumptione tollatur, & probatio, quæ non eſt plena,
veriſimili coniectura offuſcetur, & elidatur Bartol.
in leg. admonendi nu. 51. & *ibi* Rip. *n.* 211. *de iureiurand.*
Alexand. *conſ.* 183. *num.* 12. *lib.* 6.

Mouit etiam maxime Dominos, quòd iſta compu-
ta non ſolum non ſunt ſubſcripta, ſed neque conſtat
quòd fuerint facta de voluntate partium, nec à quo
fuerint ſcripta. Ideo eſſet multum abſurdum, velle
intelligere quod habuerint relationem ad iſta com-
puta, quæ non probantur facta ab eis, nec de eorum
voluntate. Præſertim, cùm certiſſimum ſit, compu-
ta, ad quæ fit relatio, habere ſubſcriptionem ipſo-
rum, quæ in his computis deficit.

Non obſtat, quòd ſumma contenta in apoca, &
aliæ qualitates conueniunt computis. Quia ex his,
non reſultat probatio concludens ſed præſumpta,
quæ non ſufficit; cùm ex alijs præſumptionibus con-
trarijs tollatur, vt ſupra dictum eſt.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 19. Ianuarij 1598.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis, *lib. 1. cap.* 178. *De duabus conformibus,*
an compræhendat caſum mixtum.

SVMMARIVM.

1 *Caſus mixtus, ad effectum Statuti, eſt ille, in quo concurrunt ſimul Ciuis, & Forenſis.*

2 *Statutum Vrbis* lib. 1. capit. 178. *eſt correctorium Iuris communis, & ſtrictè intelligendum.*

3 *Caſus mixtus aſſumit naturam illius ſimplicis, per quem Iuri communi non derogatur, & ius alterius conſeruatur.*

4 *Clauſula,* appellatione remota, *intelligitur ſolùm inter nominatos in Commiſſione.*

5 *Statutum remouens appellationem propter guarentigiam, habet locum ſolùm inter ipſos contrahentes.*

6 *Tertius, qui habet ſcientiam litis, non poteſt appellare.*

7 *Declaratur Puteus Deciſ. 71. lib. 3.*

8 *Declaratur textus in leg. ſi, à quo, ff. de rei vendic.*

DECISIO CLXI.

Fuit reſolutum, non eſſe locum executioni duarum
conformium, vigore Statuti, *cap.* 178. *lib.* 1.

Potiſſima ratio reſolutionis fuit: quia D. Rodul-
fus venit ab initio ad cauſam pro ſuo intereſſe, quod
propter regreſſum quem habet contra eum D. Ale-
xander eſt principale: &, cùm quantum ad eum, non
habeat locum Statutum, cum non ſit Ciuis, incola,
vel diſtrictualis; iſte eſt caſus mixtus, in quo concur-
1 runt ſimul Ciuis, & Forenſis. Ideo, cùm Statutum †

diſponat ſolum in caſu ſimplici, quando ſententiæ ſunt latæ contra ciuem, incolam, vel diſtrictualem, non debet extendi ad hunc caſum mixtum, Anchar. *conſ.* 37. *ſub num.* 2. Caſſad. *deciſ.* 35. *num.* 3. *ſuper regul.* Bolognin. *conſ.* 31. *num.* 11. Riminald. Sen. *conſ.* 125. *num.* 20. *&* 21.

2 Conſiderabant etiam Domini, quòd cùm † Statutum in caſu ſimplici ſit correctorium iuris communis, & ſtrictè intelligendum, vt aliàs fuit reſolutum coram me *in Cauſa Romana Cambiorum* 4. *Decembris* 1592. non debet extendi, vt corrigat etiam in caſu mixto *leg. præſumptione*, §. *vim paſſam*, *ff. ad leg. Iul. de adult.* Caſſad. *dec.* 5. *num.* 4. *de conſt.* Put. *dec.* 10. *de diſpenſat.* Peregr. *dec.* 117. Ruin. *conſ.* 78. *num.* 2. *lib.* 1. Rim. *dict. conſ.* 125. *num.* 22. Putput. *conſ.* 465. *ſub num.* 6.

3 cùm † caſus mixtus aſſumat naturam illius ſimplicis, per quod iuri communi non derogatur, & ius alterius conſeruatur, vt inter recentiores benè deducit Hier. Gabr. *conſ.* 197. *num.* 7. *lib.* 1.

Placuerunt quoque Dominis ſimilia, quæ afferuntur per informantes ex *conſ.* Baldi 141. *num.* 7. *lib.* 1. & *conſ.* Soccin. 132. *ſub num.* 3. *lib.* 1.

4 Et de clauſula, *appellatione remota* quæ † intelligitur ſolum inter nominatos in Commiſſione, & de

5 Statuto † remouente appellationem propter guarentigiam, quod ſimiliter ſolum locum habet inter ipſos contrahentes Franch. *in cap. Paſtoralis num.* 25. *&* 26. *de appellat.* Dec. *conſ.* 198. *num.* 4.

6 Nec placuit Dominis, quòd † tertius, qui habet ſcientiam litis, non poteſt appellare; & quòd eius appellatio debeat fieri cum expreſſione cauſæ, & quòd ſufficit præſtare cautionem, iuxta *leg. ii à quo*, *ff. de rei vend.* Quia non verſamur in tertio, qui fuit admiſſus ad cauſam poſt latas ſententias in eiſdem ſtatu,

7 & terminis; in quibus terminis † procedit *deciſ.* Put. 71. *lib.* 3. Sed in eo, qui venit ad cauſam ab initio, ratione ſui principalis intereſſe, & vti conſors eiuſdem litis, pro neceſſaria defenſione D. Alexandri, & in hoc caſu non habent locum ea quæ dicuntur de tertio, Bíſigneſt. *deciſ.* 4. *de iudic.* Couar. *pract. quæſt. cap.* 14. *num.* 4. nec habet locum *dict. leg. ii à quo*; quia

8 † non procedit in eo, qui venit ab initio ad cauſam, & poteſt appellare.

Præterea, cùm non ſit locus Statuto, quia non comprehendit caſum mixtum, non applicantur ea, quæ dicuntur de tertio; Quia, circumſcripto Statuto, etiam contra D. Alexandrum nō poteſt fieri executio, cum non præcedant niſi duæ ſententiæ.

BONONIEN. BONORVM,

Mercurij 11. *Februarij* 1598.

ARGVMENTVM.

Reſolutioni contractus quando non ſit locus.

SVMMARIVM.

1 *In contractu nominato non eſt locus reſolutionis ob non adimplementum.*

2 *In contractu venditionis bonorum, ſi bona vendita, ſunt alteri hypothecata, agendum eſt pro adimplemento, vel pro liberatione.*

3 *Oblatio fideiuſſorum facta in tempore præſtituto, citatis intereſſe habentibus, operatur, vt non poſſit agi ad reſciſſionem contractus ob non adimplementum.*

4 *Alienatio rei hypothecatæ, ſit valida per ſubrogationem alterius rei, & hypothecam ſuper alijs bonis venditoris.*

5 *Quando dolus dat cauſam contractui, contractus eſt nullus, vel ſaltem annullandus. Intellige, vt num.* 6.

7 *Dolus incidens non ſufficit ad annullandum contractum.*

DECISIO CLXII.

FVit per Dominos in præſenti diſputatione reſtricta difficultas ad illud caput, An eſſet locus reſolutioni contractus? Et concorditer reſoluerunt, quod non ſit locus reſolutioni contractus.

Fundamentum principale deciſionis fuit; Quia licèt fideiuſſores non fuerint dati intra decem dies ad ſatisfactionem emptorum, & iſtud prædium prætendatur ſubrogatum in locum prædij Gadij fundi dotalis D. Hippolytæ vxoris D. Horatij venditoris, & etiã obligatum pro reſtitutione dotis D. Helenæ

1 Scadinatiæ; Tamen, cùm verſemur † in contractu nominato, non eſt locus reſolutioni contractus ob non adimplementum, *leg. in ciuile*, *Cod. de rei vend.* Put. *dec.* 315. *lib.* 3. Curt. Iun. *conſ.* 331. *num.* 20. *cum ſeq.* & fuit reſolutum *in Cauſa Romana Caſalis, Aquæ frigidæ* 17.

2 *Iunij* 1575. *coram Cotta*, & alias ſæpe: Sed † debet agi pro adimplemento, vel pro liberatione, quando bona vẽdita, ſunt alteri hypothecata, vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana Cenſus* 15. *Martij* 1577. *coram R. P. D. Decano*.

Mouit etiam maximè Dominos, quod fideiuſſores fuerunt præſtiti in tempore præſtituto, citatis emptoribus, cum obligatione dandi alios, quatenus

3 illi qui erant dati, eis non placerent: & † iſta oblatio in tempore ſufficit ad illum effectum, *leg. ſi ita quis promiſerit*, §. *Scia cauit*, *ff. de verbor. obligat.* Præſertim, cùm nunc etiam offerant alios præſtare arbitrio boni viri, quod etiam ſi non præcederet obligatio in tempore poſſet facere. Nam cùm in tempore alios præſtiterit, & dederit etiam illorum approbatores, iuxta legem *cum oſtendimus*, *ff. de fideiuſſ. tut.* & non fuerit certioratus, quod fideiuſſores non placerent, non poteſt ei imputari aliqua culpa, aut negligentia, ſi alios non præſtitit in tempore.

Quantum autem ad dotem Helenæ, & inualiditatem alienationis iſtius prædij, quod prætenditur eſſe fundus dotalis, videbatur Dominis ſufficienter prouiſum emptoribus, ita vt nullam pati poſſint moleſtiam, cùm dos Helenæ ſit aſſecurata ſuper alio prædio, & Domini dubitant, an iſtud prædium ſit fundus dotalis, ex his quæ deducunt informantes in memorialibus. Sed etiam ſi eſſet fundus dotalis; cùm nō inſtet pro nullitate alienationis, immo velit quòd

4 ſit valida, & † mediante ſubrogatione, quæ fieri debet ſuper prædio della Beuerara, & hypotheca ſuper alijs bonis venditoris, reddatur magis ſecura, alienatio eſt valida *leg. ita conſtante*, & *ibi Gloſ.* & *leg. vlt. ff. de iure dot.* Rimin. Sen. *conſ.* 31. *nu.* 27. *lib.* 1. Erſi ex hoc capite emptores non poſſunt pati moleſtiam; præſertim, cùm etiam adſint fideiuſſores. Et licet prætendatur quòd iſte conſenſus ſit nullus, quia fuit præſtitus ante lapſum biennij; tamen ceſſat iſta difficultas: quia emptor ſe offert facere illam conſentire de nouo.

5 Nec placuit Dominis, quòd † quando dolus dat cauſam contractui, contractus eſt nullus, vel ſaltim

6 annullandus; Quia † venditor nihil falsò narrauit, quod

quod potuerit inducere emptores ad emendum; ſed tacuit quòd prædium non erat liberum, & ideo eſt
7 dolus incidens, qui † iuxta communem opinionem Doctorum, non ſufficit ad annullandum, vt per Pinell. *in leg. 2. par. 3. cap. 3. num. 12. Cod. de reſcindenda vendit.*

Alijs, quæ dicuntur de iuribus Scadinarij, & Codibò, placuerunt reſponſiones, quæ dantur per informantes; cum quibus Domini tranſierunt.

Reſeruarunt tamen Domini, vt pariter videatur, an ſcriptum ſit exequendum.

BONONIEN, BONORVM DE BOVIIS.

Veneris 20. Februarij 1598.

ARGVMENTVM.

Donatio in quo caſu dicatur reſoluta, Donatione reſoluta, an ſemper æqualiter admittantur omnes de familia ad ſucceſſionem bonorum donatorum.

SVMMARIVM.

1 *Donatio ſub certo modo, cum clauſula annullatiua, reſoluitur, ſi modus non adimpleatur.*
2 *In reſolutione contractus non fit differentia inter modum, & conditionem.*
3 *Pactum idem ſæpius repetitum in Inſtrumento, oſtendit enixam voluntatem contrahentis.*
4 *Quando in contractu imponitur neceſſitas diſponendi, cum clauſula annullatiua reſoluitur contractus, non ſolum ſi diſpoſitio aliter fiat; ſed etiam, ſi facta non ſit.*
5 *Verbum,* Debet, *importat neceſſitatem.*
6 *Donatio non dicitur captatoria, quando donans nihil acquirere poteſt.*
7 *Verba,* Purè, merè, & ſimpliciter, *non repugnant donationi continenti modum, vel conditionem. Et intelliguntur cum ſua cauſa, Dummodo adimpleatur conditio, vel modus, & num. 8.*
9 *Promiſſio de non reuocando donationem ex quacumque cauſa, &c. intelligitur, modò impleatur ex alia parte, & non ſit factus locus reſolutioni contractus ob non adimplementum.*
10 *In contractibus nominatis eſt locus pœnitentiæ, quando apponitur pactum reſolutiuum, ſi conditio vel modus non fuerit adimpletus.*
11 *Declarantur textus* in leg. vnum ex familia, §. rogo, *&* in leg. ſi quis Titio, §. vlt. ff. de leg. 1. *& num. 13.*
12 *Familia melius conſeruatur per vnum, quàm per plures.*

DECISIO CLXIII.

IN cauſa Bononienſi Bonorum de Bouijs propoſui Dubium, An D. Carolus poſſet admitti ſimul cum D. Andrea ad bona donata per Iulium Bouium Epiſcopo Oſtunenſi. Verba autem ſubſtantialia donationis in parte diſpoſitiua ita erant concepta, Quod dictus Iulius cum pactis, legibus, modis, declarationibus, & conditionibus infraſcriptis, & non aliter, nec alio modo, donauit inter viuos Epiſcopo bona expreſſa, cum pacto, & modificatione adhibitis prædictis omnibus, & ſingulis, ab initio, medio, & fine, & qualibet parte inſtrumenti, & contractus, quòd ſint reſeruati ipſi Iulio omnes fructus bonorum donatorum, eius vita durante: ac etiam cum lege, pacto, & conditione præmiſſis ſimiliter, & vt ſupra appoſitis, & adiectis, quod Epiſcopus poſſit, & debeat, ſiue in vita, ſiue in vltima voluntate, diſponere de dictis bonis hoc modo, videlicet. Primò, ad fauorem vnius ex filijs maſculis natis ex legitimo matrimonio alicuius ex fratribus, ſuo arbitrio eligendi, ſi extent; & eis non extantibus, ad fauorem vnius ex perſonis in dicta donatione ſucceſſiuè nominatis. Ex quibus verbis, cùm Epiſcopus deceſſerit, nulla facta diſpoſitione, & electione iuxta voluntatem Iulij, prætendebat D. Andreas, donationem fuiſſe reſolutam: & ideo cum ipſe poſtea fuerit hæres inſtitutus à Iulio, debere ſuccedere in totum vigore teſtamenti, excluſo D. Carolo: Et domini reſoluerunt, donationem fuiſſe reſolutam; Et ideo D. Carolum non poſſe admitti ſimul cum D. Andrea ad iſta bona.

Moti fuerunt: quia donatio eſt facta cum hac conditione ſeu modo, vt Epiſcopus debeat diſponere de iſtis bonis ad fauorem vnius ex filijs fratrum, cum clauſula reſolutiua. Et cum deceſſerit non facta di-
1 ſpoſitione, donatio † fuit reſoluta propter defectum adimplementi conditionis, ſeu modi, ſub quo facta
2 fuit cum clauſula annullatiua, cum † in hoc, reſpectu reſolutionis contractus non ſit differentia inter modum, & conditionem: quia non datur defectus poteſtatis in donante apponendi hanc legem ab initio, vt modo non adimpleto, donatio reſoluatur; & voluntas eſt clara, cùm appoſuerit clauſulam annullatiuam, ſi modus non fuerit adimpletus, *cap. verum, & ibi* gloſ. *in verſic. conditione de condit. appoſit. gloſ.* & Doctor. *in leg. 1. Cod. de donat. quæ ſub modo,* Caſtad. *dec. 10. num. 7. de reſeru.* Couar. *var. reſolut. lib. 1. capit. 14. num. 6.*

Mouit etiam maximè Dominos reiteratio iſtius clauſulæ, in principio, in medio, & in fine inſtrumenti, declarando quod donatio ſit facta prout illam ſic facit, cum limitationibus, & conditionibus, & legibus præfatis, & non aliter, nec alio modo; Et quòd hanc clauſulam appoſuit, & appoſitam eſſe, & intelligi debere voluit in qualibet parte inſtrumenti; quæ
3 repetitio † in tot partibus inſtrumenti cum verbis, tam prægnantibus oſtendit enixam voluntatem donantis quod conditione, ſeu modo, non adimpleto reſoluatur donatio, ac ſi facta non eſſet, Pariſ. *conſil. 19. num. 25. lib. 2.*

Nec placuit dominis principale fundamentum D. Caroli, quod iſta clauſula reſolutiua non eſt adiecta ſubſtantiæ donationis, quæ eſt pura, & ſimplex; ſed electioni, & nominationi, ſeu executioni donationis; ſcilicet, reſoluendo, & reddendo nullam diſpoſitionem, ſeu electionem factam contra modum in donatione præſcriptum, ſed non reſoluendo donationem, diſpoſitione, ſeu electione non facta. Quia iſte intellectus expreſſe repugnat verbis, & menti donantis. Verba enim ſunt ſatis clara cum Iulius donet cum hac conditione, & non aliter, quòd Epiſco-
4 pus debeat diſponere de dictis bonis. Ideo † cum imponat Epiſcopo neceſſitatē diſponendi cum clauſula reſolutiua inducitur reſolutio donationis, non ſolum, ſi diſpoſitio aliter fiat, ſed etiam ſi facta non ſit.

Mens quoque viſa eſt Dominis perſpicua: Quia principalis intentio donantis fuit, vt pro conſeruatione bonorum in agnatione, & in vna perſona, diſpoſitio omnino fieret ab Epiſcopo, cùm non fuerit con-

Digitized by Google

contentus relinquere in eius facultate, quòd poſſit eligere, ſed adiecerit eum grauando, vt debeat eligere:
5 quod † verbum *debet*, importat neceſſitatem, glo. *in clem. attendentes, in verſ. debeat* & *ibi* Abb. & alij, *de ſtatu Monach.* Tanto magis cum ſit, poſitum poſt verbum *poſſit*, quod ideo eſſet ſine effectu operandi, ſi non tolleret facultatem eligendi, & non imponeret neceſſitatem.

Non obſtat, quòd ſecundum iſtum intellectum,
6 donatio redderetur captatoria. Quia † cùm donans nihil acquirere poſſit ex iſta donatione captatoria, non poteſt habere locum in hac ſpetie, Cuman, *in le. captatorias, ff. de hæred. inſtitut.* cum alijs per Sarmient. *ſelect. interpr. cap. 4.* & fuit late deductum *in Cauſa Romana Donationis de Vitellis, coram R. P. D. meo Decano, de anno 1578.*

Non obſtat quòd donans aſſerit, quòd donat pu-
7 re, merè, & ſimpliciter. Quia † iſta verba non repugnant donationi continenti conditionem, vel modũ, Dec. *in leg. ſi donat. num. 4. Cod. de collat.* Put. *deciſ. 3. de*
8 *renunciat.* Accorambon. *dec. 48.* Intelliguntur † enim cum ſua cauſa, dummodo adimpleatur conditio, vel modus Rimin. Sen. *conſ. 383. num. 31. & 35.* præſertim cum clauſula annullatiua, ſi modus non ſeruetur, intelligatur repetita in qualibet parte inſtrumenti; & ſic etiam in hac parte.

Non obſtat quòd donans promiſit donationem
9 non reuocare, etiã ex cauſa ingratitudinis. Quia † iſta promiſſio intelligitur, dummodo impleatur ex alia parte, & non ſit factus locus reſolutioni, ex defectu modi non adimpleti.

Non obſtat quod ex hac donatione fuit ius quæſitum filijs fratrum. Quia fuit eis ius quæſitum cum ſua cauſa, quatenus Epiſcopus diſponeret in fauorem vnius ex eis: qui caſus non euenit.

Non obſtat quod in contractibus nominatis non
10 eſt locus pœnitentię. Quia hoc non procedit † quando apponitur pactum reſolutiuum, ſi conditio, vel modus non fuerit adimpletus, vt ſupra dictum eſt. Præſertim, cum, ſtante obitu Epiſcopi, qui non poteſt amplius diſponere, res deuenerit ad eum caſum, qui non poteſt amplius adimpleri.

Non obſtat quod donatio non fuit reſoluta, cùm, electione non facta, ſuccedat diſpoſitio legis, æqualiter admittendo omnes, *leg. vnum ex familia, §. rogat. leg. ſi quis Titio, §. vltimo, ff. de legat. 2.* cum alijs allegatis. Quia huic fundamento fuerunt datæ plures reſponſiones.

11 Et primo, quòd termini ſunt diuerſi, cùm † iſti tex. loquantur in relicto in vltima voluntate purè, & ſine conditione, quod non reuertitur ad teſtatorem, vel eius hæredes, electione non facta; & propter incertitudinem perſonæ, de qua teſtator intellexit, admittuntur æqualiter omnes. Sed in contractu continente conditionem, vel modum, cum clauſula reſolutiua, eſt diuerſa ratio: quia non adimpleta conditione ſeu modo, inducitur reſolutio contractus, & bona reuertuntur ad donantem, vel eius hæredes. Ideo nõ poſſunt admitti æqualiter omnes ex diſpoſitione legis: quia non operatur contra expreſſam, & ſpecialem prouiſionem donantis.

Secundo reſpondebant Domini, quòd mens Te-
12 ſtatoris fuit, vt pro conſeruatione familiæ, quæ † melius conſeruatur per vnum, quàm per plures Tiraqu. *de iure primog. quæſt. 71.* vnus ſolus, & non plures eligerentur; cum diſpoſuerit, vt primo eligatur vnus ex filijs fratrum, & ſucceſſiuè vnus ex fratrib. vnius ex deſcendentibus maſculis Alexandri, & vnus ex ſpurijs. Et iſta voluntas declaratur etiam ex teſtamento, in quo inſtituit D. Andream vti primogenitum, & ſubſtituit fratrẽ primogenitum. Ideo non ha-
13 bet locum diſpoſitio dictarum legum, cùm † limitentur, vt non procedant quando concurrit veriſimilis mens Teſtatoris, vt vnus ſolus eligatur, Imol. *in dict. leg. vnum ex familia, §. ſi duos,* Molin. *de Hiſpan. primogen. lib. 2. cap. 4. num. 41. cum ſeqq.*

Vltima reſponſio fuit, quòd ſolus D. Andreas erat natus tempore obitus Epiſcopi: Ideo etiam ſi donatio non eſſet reſoluta ex diſpoſitione dict. §. *rogo*, ipſe ſolus cenſetur nominatus, qui ſuperſtes erat tempore obitus Epiſcopi, & quem Epiſcopus, non diſponendo, ſatis elegiſſe cenſetur, cùm non adeſſet alius habilis ex filijs fratrum, in quo potuiſſet verificari iſta diſpoſitio: præſertim attenta veriſimili mente ipſius, qui vel neſciebat D. Carolum eſſe conceptum; vel ob incertitudinem euentus, maſculum eſſe naſciturum.

BRIXIEN. PENSIONIS.

Veneris 6. Martij 1598.

ARGVMENTVM.

De actione ſpolij, in materia penſionis Eccleſiaſticæ.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio Titularis prædeceſſoris præiudicat ſucceſſori.*
2 *Actio ſpolij non competit ei, qui cecidit à poſſeſſione facto ſuo.*
3 *Conſentiens extinctioni penſionis conditionaliter, habet actionem ſpolij.*
4 *Gratia vt ſit valida, non ſufficit quòd habuerit effectum per certum tempus; ſed neceſſe eſt quòd totaliter ſit ſortita ſuum effectum.*

DECISIO CLXIV.

FVit reſolutũ, Domino Leandro competere actionem ſpolij, cùm primum extremum concludenter probetur confeſſionibus Anteceſſoris de ſolutionibus factis; quæ ſunt validè adminiculatæ: quia non obſtante clauſula, ſine retardatione, fuit proceſſum in cauſa, parte opponente: & concurrunt plures ſolutiones factæ Tranquillo nomine D. Leandri. Et
1 cùm iſte confeſſiones ſint factæ à prædeceſſore, † tẽpore quo erat titularis, præiudicant ſucceſſori, ſicut præiudicaret ſolutio, Guidopap. *deciſ. 629.* Put. *deciſ. 151. lib. 3.*

2 Non obſtat quòd D. Leander cecidit † à poſſeſſione facto ſuo, & ideo ei non cõpetit actio ſpolij. Quia D. Leander conſenſit caſſationi, & extinctioni penſionis, ad effectum, vt alia penſio D. Scipioni reſeruare-
3 tur, cum clauſula, & non aliter: Ideo † conſenſus eſt conditionalis, ſi penſio validè, & irreuocabiliter acquiratur Scipioni, vt fuit reſolutum *in Cauſa Bononien. Translationis penſionis 23. Ianuarij 1579. coram S. D. N.* Et ſi penſio non eſt validè, & irreuocabiliter acquiſita Scipioni, ei competit actio ſpolij, Mohed. *deciſ. 81.* *Corradus de Graſſis.*

Hoc

Hoc autem quod penſio non ſit validè, & irreuocabiliter acquiſita Scipioni, videbatur dominis ſatis conſtare: quia Simeon impugnat tranſlationem Scipionis, vti inualidam, cùm eius gratia non fuerit iuſtificata; & fuit reſolutum non eſſe iuſtificatam: & ceſſante iuſtificatione gratiæ, ceſſat etiam acquiſitio valida, & irreuocabilis penſionis.

Nō obſtat quòd gratia Scipionis habuit effectum per certum tempus ante trāslationem in Federicum.
4 Quia † ſufficit quòd non ſit totaliter ſortita effectum ſuum; vt fuit dictum in *dicta Cauſa Bononien. Tranſlationis penſionis*. Præſertim, cum opponatur à Simeone de eius nullitate, ad effectum reddendi inualidam translationem factam in D. Federicum.

TVRRITANA CAPELLÆ.

Veneris 6. Martij 1598.

ARGVMENTVM.

Vnio facta ante Seminarium erectum, eſt nulla.

SVMMARIVM.

1 *Vniones factæ Seminarijs erigendis, ſunt nullæ, ex Decreto Congregationis Concilij.*

DECISIO CLXV.

Domini reſoluerunt, gratiam Simeonis eſſe iuſtificatam, quantum ad exiſtentiam beneficij, ſeu Capellæ, de qua agitur, ex depoſitionibus trium teſtium: ſcilicet primi, tertij, & quarti. Et quantum ad obitum Thomæ in menſe Decembri 1591. cùm de eo concludenter deponat tertius teſtis, cuius dictum coadiuuatur ex confeſſione Oeconomi: Et pariter gratiam eſſe iuſtificatam in ea parte, in qua narratur vnionem fuiſſe nullam, vti factam ab Ordinario Seminario nondum erecto, cum Oeconomus fateatur vnionem factam fuiſſe de hoc benefitio, vacante de anno 1591. quod etiam deponit tertius teſtis, & tamen ex inſtrumento ipſius erectionis conſtat, quòd Seminarium fuit erectum de anno 1593. ex quo ſe-
1 quitur nullitas vnionis, cùm † vniones factæ Seminarijs erigendis ſint nullæ, vt Sacra Congregatio Card. Concilij Tridentini interpretum cenſuit, vt fuit reſolutum *in Cauſa Giennen. Præſtimonij 15. Februarij 1593. coram Illuſtriſſimo Domino Card. Blanchetto.*

Quantum ad qualitates Simeonis, & verificationem valoris beneficij impetrati, & obtenti, Domini dixerunt, probationem eſſe debilem, & coadiuuandam.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 9. Martij 1598.

ARGVMENTVM.

Error deſcriptionis partitæ quomodo probetur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis inductus cenſetur approbatus ab inducente.*

DECISIO CLXVI.

Dominis placuit deciſio aliàs, facta in hac cauſa coram R.P.D. meo Decano, quòd ex pluribus coniecturis, & depoſitione Franciſci, ſufficienter probetur error deſcriptionis iſtius partitæ ad fauorem D. Alexandri, cùm eſſet deſcribenda ad fauorem Troncij.

Nec placuit Dominis, quòd Franciſcus ſit reijciendus propter intereſſe, quod habet. Quia vltra quod fuit inductus à D. Rodulfo; Et ideo fuit approbata eius perſona, *leg. ſi quis* cum ibi not. *Cod. de teſtibus*, Abb. *in cap. præſentium num. 6. eod. titul.* ceſſat eius intereſſe, cùm non conſtet ipſum habuiſſe pecunias à D. Alexandro, ita vt ad reſtitutionem teneatur, niſi ex libris mercatorum, qui non probant contra tertium.

CIVITATIS CASTELLI BONORVM.

Lunæ 9. Martij 1598.

ARGVMENTVM.

Requiſita ad immittendum in poſſeſſionem bonorum defuncti. Declaratur Statutum Ciuitatis Caſtelli, *De teſtamento vxoris.*

SVMMARIVM.

1 *Statutum Ciuitatis Caſtelli,* De teſtamento vxoris, *non requirit expreſſionem præſentiæ, & conſenſus viri in ipſo teſtamento.*

2 *Præſentia, & conſenſus viri in teſtamento vxoris ſufficienter probatur, ſi eadem die, in eodem loco loci, coram iiſdem Notario, & teſtibus, eodemque modo, & verbis iiſdem, ambo fecerint teſtamentum.*

DECISIO CLXVII.

Domini reſoluerunt, Iuliam eſſe immittendam in poſſeſſionem, bonorum Honeſtæ, cùm concurrant omnia requiſita. Quia exhibetur teſtamentum non abolitum, nec cancellatum: probatur obitus cohæredis ante teſtatricem; obitus ipſius teſtatricis, & viri relicti vſufructuarij, & quod Iulia eſt filia teſtatricis; & teſtatrix poſſedit iſta bona, in quibus petitur immiſſio, vſque ad eius obitum.

Non obſtat, quod Teſtamentum eſt nullum, cùm fuerit conditum ſine præſentia, & conſenſu viri con-
1 tra formam Statuti. Quia cùm † Statutum non requirat expreſſionem præſentiæ, & conſenſus in ipſo teſtamento, ſufficit quòd aliunde probetur interueniſſe in ipſo teſtamento.

Hoc autem videbatur Dominis ſatis probari, cùm eadem die, in eodem loco, & loco loci, in ſacriſtia Conuentus Sanctæ Mariæ, coram eiſdem Notario, & teſtibus, eodem modo, & eiſdem verbis, ambo fecerint teſtamentum, & Viro fuit relictus vſufructus, quem poſtea percepit Petr. Pecch. *de Teſtam. cond. lib. 3. cap. 4.*

BARCHINONEN. CANONICATVS.

Lunæ 9. Martij 1598.

ARGVMENTVM.

Subrogatus gratioſè, quando non teneatur ſuam gratiam iuſtificare.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatus gratioſè ad poſſeſſionem ſui auctoris, ſi probat illius poſſeſſionem, & ſuum Clericatum, non tenetur iuſtificare narratiuam ſuæ gratiæ.*

2 *Quando Beneficium non eſt litigioſum, eſt neceſſaria iuſtificatio.*

ficatio. Contrarium in caſu, num. 4.

3 *In Beneficio litigioſo, quare non ſit neceſſaria iuſtificatio.*

4 *Stante reſeruatione, vel affectione, nec Ordinarius, nec quiuis alius, poſſunt ſe intromittere in prouiſiones.*

5 *Quando poſſeſſio eſt vacans, non fit præiudicium poſſeſſori.*

6 *Vnio licèt ſit nulla, remanet tamen affectio, propter appoſitionem manus Papæ.*

7 *Vacatio Beneficiorum promoti ad Epiſcopatum, non inducitur ante conſecrationem, & adeptionem poſſeſſionis: quando prouiſus non fuit in mora petendi conſecrationem.*

DECISIO CLXVIII.

FVit per Dominos reſolutum, D. Honufrio eſſe
dandum mandatum de immittendo. Quia cùm
ſit gratioſe ſubrogatus ad poſſeſſionem ſui auctoris,
1 & † probet illius poſſeſſionem, & ſuum clericatum;
hoc ei ſufficit: nec tenetur iuſtificare narratiuam ſuæ
gratiæ, iuxta *dec.* Put. 495 *lib.* 2. Paleott. *dec.* 119.

Nec placuit Dominis fundamentum, quòd ſit ne-
2 ceſſaria iuſtificatio, cùm † beneficium non ſit litigio-
ſum, iuxta diſtinctionẽ alias factam *in Cauſa Burgen.
de Pancorno*, & poſtea confirmatam in pluribus alijs
cauſis. Quia ſicut in beneficio litigioſo non requi-
ritur iuſtificatio, ex eo quòd non infertur præiudi-
cium Ordinario, nec alteri, cùm non poſſit fieri pro-
uiſio ſtante lite: Ita pariter dicendum eſt, quando
3 adeſt reſeruatio, vel affectio; cùm, † ſtante reſeruatio-
ne, vel affectione, nec Ordinarius, neq; alius poſſint ſe
intromittere; vt fuit reſolutum coram me *in Cauſa
Calagurritana Dimidiarum portionum del Burgo* 20. *De-
cembris* 1593.

4 Preterea, cùm † non exhibeatur titulus Franciſci,
nec probetur eius poſſeſſio, non requiritur iuſtifica-
5 tio, licèt benefitium non ſit litigioſum: Quia † poſſeſ-
ſio eſt vacans, & non fit præiuditium poſſeſſori, vt
fuit reſolutum *in Cauſa Parmen. Benefitij de Tholentin.
21. Aprilis* 1589. *coram R. P. D. meo Pegna*, & *in Cauſa
Parmen. Trioratus* 23. *Iunij* 1589. *coram Illuſtriſſimo
Domino Card. Mantica*.

6 Non obſtat quòd vnio eſt nulla. Quia † licet vnio
ſit nulla, remanet affectio propter appoſitionem ma-
nus Papæ: ſiue nullitas proueniat ex defectu cauſæ,
ſiue ex inhabilitate prouiſi, aut ex alio capite.

Non obſtat, quòd vnio fuit facta de Canonicatu primo vacaturo, & non conſtat iſtũ fuiſſe primum, qui vacauit. Quia Honofrius habet fundatam ſuam intentionem in illa vacatione: &, ſi Franciſcus prętendit quòd ſucceſſerit alia vacatio, ipſe debet probare; vt fuit reſolutum coram me *in Cauſa Regien. Prębendæ Theologalis* 13. *Nouembris* 1595.

Hoc autem dicebant Domini non probari: Quia
Villa, ex cuius perſona prętenditur alia vacatio ob
promotionem ad Epiſcopatum, non erat adhuc con-
7 ſecratus: & † vacatio benefitiorum non inducitur an
te conſecrationem, & adeptionem poſſeſſionis quan
do promotus non fuit in mora petendi conſecratio-
nem, Innoc. *in cap. cum in cunctis, num.* 4. Abb. *in dict. ca.
§. cum verò, num.* 6. *de elect.* & ita fuit alias reſolutum
in Cauſa Panormitana Beneficiorum 9. *Ianuarij* 1548. *co-
ram Accorambono*; & *in cauſa Veglen. Penſionis* 19. *Iu-
nij* 1570. *coram R. P. D. meo Seraphino*, & *in cauſa Toleta-
na Scholaſtica* 22. *Iunij* 1592. *coram Reueren. P. D. meo
Orano.*

SPOLETANA. BONORVM.

Lunæ 15. *Martij* 1599.

ARGVMENTVM.

Venditio bonorum fideicommiſſariorum, in quo caſu ſuſtineatur.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio facta in venditione, quòd bona ſunt libera, &c. intelligitur limitate, reſpectu validitatis venditionis, per ſecuritate emptoris.*

2 *Alienatio eſt valida, quando fideicommiſſum non impedit validitatem alienationis.*

3 *Prohibitio alienationis, ſi non eſt facta contemplatione certæ perſonæ; vel eſt nulla, vel cenſetur facta in odium alienantis, fauore cohæredis, vel venientium ab inteſtato, & num. 4.*

5 *Pactum reſolutiuum habet locum, ſi is, in cuius fauorem eſt appoſitum, eo vti velit.*

6 *Alienans, & ſuſtinens litem ſuper validitate alienationis, cenſetur nolle vti pacto reſolutiuo.*

7 *Filij poſiti in conditione, regulariter, non cenſentur vocati.*

DECISIO CLXIX.

FVit reſolutum, venditionem ſubſtineri. Principa-
le fundamentum Dominorum fuit: Quia promiſ-
ſio facta in contractu venditionis, quòd bona ſunt
libera, & non ſubiecta alicui fideicommiſſo intelligi-
tur limitatè, reſpectu validitatis contractus venditio-
nis, pro ſecuritate emptoris vt fuit aliàs reſolutum
in Cauſa Romana Bonorum de Lilio 7. *February* 82. *coram*
2 *Reu. P. D. Seraphino*. Et ideo, etiam ſi adſit fideicom-
miſſum, ſi non impedit validitatem alienationis, alie-
natio eſt valida, & partes non poſſunt ab ea recede-
re. Vnde cum in caſu iſto prohibitio alienationis non
3 ſit facta contemplatione alicuius certæ perſonæ, vel
eſt nulla, iuxta vnam opinionem, vt per Ang. *in conſ.*
154. Iaſ. *in leg. filius familias, §. Diui, numer.* 68. *de leg.* 1.
4 Vel ſaltim cenſetur facta in odium alienantis, fauore
cohæredis, vel venientium ab inteſtato; vt per Rip.
in dict. §. Diui num. 35. Et cùm tempore alienationis
Nicolaus deceſſiſſet ab inteſtato, relicto ſolum Aure-
lio filio maſculo hærede, expirauit iſta prohibitio in
perſona ipſius Aurelij venditoris, qui in venditione
obligauit ſe de euictione; & repellitur ex regula le-
gis *venditionem, ff. de euict.* & conſequenter venditio
eſt valida, & emptor eſt tutus.

Nec placuit Dominis, quòd iſta alienatio ſit nulla propter pactum reſolutiuum poſitum in donatione in euentum alienationis. Quia reſoluta donatione, bona donata remanſerunt libera in hæreditate Nicolai iam defuncti ante alienationem; & ſic ſpectabant ad Aurelium eius vnicum filium, & hæredem, qui non ſe reſtrinxit in venditione ad titulum donationis: Ideo, ſi alienatio non fuit valida titulo donationis, ſubſtinetur vti facta ab hærede Nicolai.

5 Preterea, † pactum reſolutiuum habet locum, ſi
is, in cuius fauorem eſt appoſitum, eo vti velit *leg.* 2.
ff. de leg. commiſ. Et cùm hodie nullus adſit, præter
Aurelium, qui non declarauit ſe velle eo vti; ceſſat
pactum reſolutiuum, Tanto magis, quia alienando,

&

Digitized by Google

6 & ſuſtinendo † litem ſuper validitate alienationis,
ſatis declarauit nolle vti pacto, *leg. cum de lege*, §. *vlt.*
& leg. ſequen. ff. de leg. commiſſ.

Non obſtat ſubſtitutio facta Aurelio, ſi ſine filijs
deceſſerit. Quia bona in iſtũ caſum debebant redire
ad Nicolaum, & eius hæredes, & ſucceſſores: & cùm
Nicolaus deceſſerit, bona effecta ſunt libera in per-
7 ſona Aurelij eius filij, & hæredis; cùm † filij Aurelij
ſint ſolum poſiti in conditione, & conſequenter non
intelliguntur vocati, iuxta gloſ. *in leg. Lutius*, *ff. de hæ-
red. inſt.* quàm Rota ſequitur; & non eſt locus Statuto
Vrbis; cùm bona ſint ſita in territorio Spoletano; vt
fuit reſolutum *in Cauſa Terracinen. Bonorum 9. Octobris
1570. coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto*.

SEGVNTINA DECIMARVM.

Veneris 19. Martij 1599.

ARGVMENTVM.

Examen vt ſit validum, quæ requirantur.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad videndum iurare teſtes, ſufficit pro toto termino probationis.*

2 *Examen extra locum Iudicij vt ſit validum, debet præcedere citattio pro remiſſoria. Vel ſaltem remiſſoriæ intimatio, & num. 3.*

4 *Scientia loci examinis, efficit vt examen abſque citatione pro remiſſoria, ſit validum. Dummodo ſcientia habeatur ante completum examen.*

DECISIO CLXX.

Domini reſoluerunt, examen Capituli eſſe vali-
dum: Quia fuit ſactum infra terminum proba-
totium, cum ſucceſſiuis prorogationibus intimatis,
1 & cùm citatione ad videndum iurare teſtes: quæ †
ſufficit pro toto termino probatorio; vt fuit reſolu-
tum *in Cauſa Toletana Decimarum de Salcedon 16. Februa-
rij 1590. coram R. P. D. Pena*, & *in Cauſa Pacen. Deci-
marum 29. Iunij 1594. coram me.*

Quantum ad examen Epiſcopi, Domini cenſuerũt
eſſe nullum: Quia fuit factum extra locum iudicij in
loco de Anguita, abſque citatione Capituli: & cum
citatio præcedens intelligeretur pro loco iudicij, re-
2 quirebatur, vt † examen in alio loco eſſet validum,
quòd Capitulum fuiſſet citatum, quando fuit decre-
ta remiſſoria pro iſto loco, Caputaq. *dec. 272. par. 3.*
3 Vel ſaltim; quòd † fuiſſet ei intimata remiſſoria, vt
potuiſſet habere notitiam loci examinis, Caputaqu.
dec. 274. par. 3.

Nec placuit Dominis, quòd examen ſit validum,
propter ſcientiam, quam habuit Capitulum loci exa
4 minis; propter † quam ſcientiam examen abſque ci-
tatione partis fuit aliàs declaratum validum *in Cauſa
Legionen, Sancti Facundi 19. Martij 1590. coram R. P. D.
meo Pamphilio, & in Cauſa Calaguritana Oblationum 26.
Martij eiuſdem anni coram D. Epiſcopo Peruſino*. Quia
ad illum effectum eſſet neceſſaria ſcientia Capituli
de tempore examinis, vt potuiſſet dare ſua interro-
gatoria: & iſta ſcientia non probatur concludenter.
Licèt enim pro eodem loco Capitulum obtinuerit re
miſſoriam, & coram eodem receptore examinauerit
vnum teſtem: tamen examen Capituli non fuit fa-
ctum vigore eiuſdem Commiſſionis, neq; eodem tem-
pore, quo factum fuit examen Epiſcopi: In quo caſu
poſſet intrare præſumptio ſcientiæ: Sed examen Ca-
pituli fuit factum poſt completum examen Epiſcopi,
5 & cùm ſit vis in tempore, † ſcientia poſt completum
examen non ſufficit ad illud conualidandum, Ruin.
conſ. 95. num. 9. lib. 4.

ELVEN. BENEFICII.

Lunæ 22. Martij 1599.

ARGVMENTVM.

Reſidentia Epiſcopi in ſua Eccleſia, qualis eſſe debeat, ad effectum priuilegij alternatiuæ. Declaratur Regula Cancellariæ reſeruationum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet alternatiuam, quandiu in ſua Eccleſia verè, & perſonaliter reſederit.*

2 *Regula reſeruationis concedens alternatiuam, requirit præſentiam temporalem Epiſcopi; dummodo ſit per integrum menſem.*

3 *Præſentia temporalis Epiſcopi, pro alternatiua, debet eſſe ordinata ad effectum reſidendi in ſua Eccleſia.*

4 *Reſidentia Epiſcopi caſualis, & momentanea in ſua Eccleſia, abſque animo permanendi; non dicitur propriè reſidentia requiſita à Regula reſeruationum.*

5 *Regulæ reſeruationum intentum fuit, allicere priuilegio alternatiuæ, Epiſcopos ad reſidentiam.*

DECISIO CLXXI.

Reuerendiſſimus Epiſcopus Eluen. cõtinuò commoratur in Ciuitate Vlixbonenſi, vbi præeſt officio Sanctiſſimæ Inquiſitionis totius Regni: ſed ante feſta Paſchalia ſolet accedere ad ſuam Eccleſiam; Et ijs peractis, iterum reuertitur ad dictam Ciuitatem. De anno 1598. acceſſit ad ſuam Eccleſiã die 6. Martij, in qua reſedit per totum menſem Aprilis: de quo menſe vacauit per obitum Baltaſaris de Lucena Beneficium ſimplex in Eccleſia Parochialis Sancti Saluatoris. Et cum dubitaretur, an collatio ſpectaret ad eum vigore alternatiuæ, quam acceptauerat; vel Beneficium eſſet reſeruatum: Propoſui Dubium, An Beneficium eſſet reſeruatum? Et fuit reſolutum, eſſe reſeruatum.

Potiſſima ratio iſtius reſolutionis fuit: Quia licèt
1 regula tribuat Epiſcopis priuilegium alternatiuæ,
quandiu apud ſuas Eccleſias verè, & perſonaliter re
2 ſiderint; & ſic eſt † contenta præſentia temporali,
Epiſcopi, dummodo ſit per integrum menſem, iuxta
interpretationem aliàs datam *in Cauſa Fauentina Ca-
nonicatus 16. Decembris 1586. coram Illuſtriſſimo Cardi
nali Blanchetto*. Tamen debet intelligi de præſentia
3 temporali ordinata ad effectum permanendi, & reſi-
dendi in ſua Eccleſia: non autem de caſuali momen-
tanea, & temporali, non cum animo permanendi, ſed
4 recedendi: quia † iſta non dicitur propriè reſiden-
tia, quàm regula requirit. Archid. *in cap. licet canon*,
num. 5. de election. in 6. Com. *conſ. 244. num. 18. & 19.
lib. 2.*

Et iſta interpretatio eſt multum, conformis men-
5 ti regulæ, quæ † fuit, allicere Epiſcopos ad reſiden-
dum, propter hoc priuilegium. Cui menti non ſatiſ-
fit per præſentiam momentaneam, & temporalem,
cum animo diſcedendi. Vnde cùm Reuerendiſſimus

Epi-

Epiſcopus, non acceſſerit ad ſuam Eccleſiam, cum
animo permanendi, ſed iuxta ſolitum aliorum anno-
rum, peractis functionibus Paſchalibus, redeundi,
prout rediji, ad dictam Ciuitatem, in qua, vt dictum
eſt, continuo commoratur, non eſt locus regulæ, &
conſequenter, ceſſante alternatiua, Beneficium eſt re-
ſeruatum ratione menſis.

CAMERINEN. PECVNIARIA.

Veneris 2. Aprilis 1599.

A R G V M E N T V M.

Promiſſio correſpectiua ad contractum, ceſſat reſo
luto contractu.

S V M M A R I V M.

1 *Reſoluto contractu, ceſſat onus ei correſpectiuum.*
2 *Amplia, etiamſi contractus reſoluatur ex cauſa volun-
taria.*

D E C I S I O CLXXII.

FVit reſolutum, non eſſe locum executioni. Funda-
mentum principale Dominorum fuit: Quia iſta
promiſſio ſoluendi Domino Petbenedicto ſcuta quin
qnaginta quolibet anno duraure appaltu gabellę, eſt
1 correſpectiua ad ipſum appaltum. Ideo cùm † appal-
tus fuerit reſolutus, ſuccedit regula correſpectiuo-
rum, quòd ceſſante appaltu, ceſſet etiā iſta promiſſio
leg. vltima, ff. de acceptil. leg. filio, §. matri, ff. de adim. leg.
Nec placuit Dominis, quòd appaltus non habuit
2 effectum, ex † cauſa voluntaria, quæ non debet no-
cere Domino Perbenedicto, cui erat ius quæſitum.
Quia reſolutio appaltus fuit facta vigore tranſactio-
nis, occaſione litis, quæ pendebat ſuper hoc coram
A.C. ob inobſeruantiam locationis, & læſionem con
ductoris. Et ideo cum iſta promiſſio ſit correſpecti-
ua ad appaltum, vt ſupra dictum fuit, intelligitur: ei
ius quæſitum cum ſua cauſa ſcilicet, ſi appaltus eſſet
obſeruatus, & duraret, vt fuit reſolutum *in Cauſa Ro-
mana de Zambecarijs 10. Martij 1589. coram D. Epiſco-
po Peruſino.*

SALAMANTINA PORTIONIS.

Veneris 30. Aprilis 1599.

A R G V M E N T V M.

De collatione ſimultanea Epiſcopi, & Capituli.

S V M M A R I V M.

1 *Turnus dicitur conſumptus per prouiſionem factam ſi non
probetur vel vacationem non habuiſſe effectum; vel po-
ſtea aliam vacationem ſucceſſiſſe.*
2 *Collatio Beneficiorum, de Iure communi, eſt ſimultanea.*
3 *Regula (nunc) tertia Cancellariæ excipit Beneficia ad col
lationem cum alio: Et reſeruat ſolum Beneficia ſpectan-
tia ad collationem Epiſcopi, & non Capituli, & num. 4.
& 6.*
5 *Capitulum Sede vacante, poteſt conferre in vacatione in
turno Epiſcopi.*

D E C I S I O CLXXIII.

DOmini reſoluerunt quòd iſta vacatio contingit
in turno Capituli: Quia turnus Epiſcopi fuit
conſumptus per prouiſionem ab eo factam de anno
1 1586. cùm Didacus non probet † quòd iſta vacatio
non habuerit effectum, vel poſtea ſucceſſerit alia va-
catio; prout ad iſtum effectum eſt neceſſarium; *vt*
fuit reſolutum coram me, *in Cauſis Regien. Præbendæ
Theologalis, & Barchinonen. Canonicatus.* Et ideo non eſt
locus reſeruationi vigore regulæ ſecundæ, neque de
2 Iure Communi ſecundum † quod collatio eſt ſimul-
3 tanea, Caſſad. *deciſ. 22. de præbend.* Et regula † excipit
beneficia ad collationem cum alio. Neque vigore
concordiæ: quia vacatio cadit in turno Capituli, vt
4 dictum eſt, & regula † reſeruat ſolum beneficia ſpe-
ctantia ad collationem Epiſcopi, & non Capituli.
Cui Papa non intellexit præiudicare.
5 Aliqui etiam ex Dominis tenebant, quod † Sede
Epiſcopali vacante, Capitulum poſſit conferre in va-
catione in turno Epiſcopi. Intelligebant enim, quòd
per concordiam fuerit ſolum diuiſum exercitium cō-
ferendi, Sede Epiſcopali plena; & ea vacante, diſpo-
ſitio fuerit relicta in terminis iuris communis, iuxta
deciſionem Put. 184. *lib. 3.* Et ideo, cùm, remanente
collatione ſimultanea, collatio Sede Epiſcopali va-
cante non ſpectet ad Epiſcopum, ſed ad Capitulum,
6 *cap. 1. ne Sed. vac. in 6.* ceſſat regula, † quæ ſolum ha-
bet locum in beneficijs ſpectantibus ad collationem
Epiſcopi. Sed ſuper hoc, vti non neceſſario, alij Do-
mini non fecerunt fundamentum.

ROMANA CONSIGNATIONIS GRANI.

Mercurij 5. Maij 1599.

Argumentum per ſe patet.

S V M M A R I V M.

1 *Fructus penſione non ſoluta, non pertinent ad conducto-
rem.*
2 *Identitas grani non probatur ex tranſlatione illius ab vno
granario ad aliud.*

D E C I S I O CLXXIV.

DOmini cenſuerunt mandatum eſſe exequendū:
quia adeſt obligatio Domini Octauij in forma
Cameræ de reſtituendo prioribus, & potioribus cre-
ditoribus; Et hypotheca ad fauorem iſtorum filio-
rum eſt anterior; & ideo mandatum de conſignando
ad eorum fauorem relaxatum, eſt iuſtum, & conſe-
quenter exequendum.
Nec placuit Dominis, quòd ſub iſta hypotheca,
non veniant fructus Caſalis Rotondi locati à D. Octa
1 uio: cùm, penſione † non ſoluta, fructus non perti-
neant ad conductorem: Quia etiam ſi teſtes eſſent va
lidè examinati, non probatur identitas grani. Licet
2 enim † granum ex iſto Caſali fuerit allatum ad gra-
narium de Guarinarijs, vt teſtes deponunt, tamen ex
hoc non ſequitur, quòd idemmet granum fuerit po-
ſtea conſignatum D. Octauio; cùm poſſit eſſe quod in
illo granario adeſſet etiam aliud granum.
Aliqui etiam ex Dominis exiſtimabant, quòd etiā
ſi probaretur identitas grani, Dominus Octauius ſi-
bi præiudicauerit, accipiendo iſtud granum in depo-
ſitum, cum obligatione de reſtituendo prioribus, &
potioribus creditoribus, & per actus ſubſequutos.

CRE-

Digitized by Google

CREMONEN. AQVARVM.

Mercurij 5. Maij 1599.

ARGVMENTVM.

Conſenſus promiſſus quatenus opus ſit, in quo caſu præſumatur.

SVMMARIVM.

1 *Executio obligationis in forma Cameræ non poteſt retardari per exceptionem non releuantem, vel ſaltem turbidam.*

2 *Conſenſus præſumitur interueniſſe, dum conſentire debens habuit ſcientiam actus, & ille non repugnauit.*

DECISIO CLXXV.

FVit reſolutum, mandatum relaxatum per A. C. eſſe iuſtum, & exequendum; fundamentum reſolutionis fuit; Quia promiſſio reſtitutionis aquarum,
1 eſt pura, & liquida; & † exceptio, quam proponunt Oprandi, vel non eſt releuans, aut ſaltim eſt turbida: & ideo ex ea non poteſt retardari executio obligationis in forma Cameræ. Licet enim conſenſus Communitatis Braxiæ, qui fuit reſeruatus, non fuerit adhibitus; tamẽ fuit reſeruatus, quatenus opus ſit; & reſpectu Oprandorum non fuit neceſſarius, cùm ipſi nihil promiſerint Communitati circa requiſitionem faciendam, vel alienationem in perſonas prohibitas, ſed iſta promiſſio fuit facta, ſolum à Comite Nicolao, qui deinde obtinuit licentiam liberam à Communitate alienandi in Oprandos, remanente ſua obligatione de ſoluendo integrum liuellum in totum; & de affrancando. Et ideo, cùm conſenſus Communitatis, qui debebat ſolum interuenire in alienatione Comitis Nicolai, fuerit adhibitus; & Oprandi non ſint obligati ad illum obtinendum, non poſſunt vigore pacti ſe excuſare à reſtitutione aquarum, eo quia conſenſus Communitatis fuerit neceſſarius, & non interuenerit.

Præterea, cùm Oprandi ſint obligati affrancare has aquas, & non curauerint eas liberare à dominio Communitatis, prout poterant, & tenebantur; iſta exceptio, quòd conſenſus Communitatis, non fuit adhibitus, eis non ſuffragatur, cùm per eos ſtet, quominus iuxta conuentionem factam reſtituant aquas.

Addebant etiam Domini, quod conſenſus requi-
2 rebatur ad fauorem Communitatis: & † cum Communitas certificata non repugnet huic venditioni, nõ poſſunt Oprandi, ad effectum impediendi reſtitutionem, opponere, quod non interuenit conſenſus Communitatis, Creſc. *decis.* 122. Anton. Auguſtin. *in epit. tit. de loc. §. 6.* & in his terminis fuit ſæpe reſolutum. Tanto magis, cùm attendatur promiſſio conſenſus quem hodie impugnant Oprandi; quæ impugnatio arguit, eos non adhibuiſſe eam diligentiam, quam debebant, pro obtinenda licentia Communitatis.

CIVITATIS CASTELLI CENSVS.

Lunæ 10. Maij 1599.

ARGVMENTVM.

Agitur de expreſſione confinium, in contractu Cenſus.

SVMMARIVM.

1 *Expreſſio generalis, ſuper vna domo in Cenſus impoſitione, habet vim ſpecialis, & indiuiduæ deſignationis confinium.*

2 *Expreſſio confinium in Cenſu requiritur, vt poſſit conſtare de peremptione rei, ſuper qua Cenſus imponitur.*

3 *Cenſus in dubio intelligitur impoſitus ſuper domo exiſtente in loco contractus.*

DECISIO CLXXVI.

DOmini cum præſuppoſito, quòd Lelius tempo-
1 re impoſitionis cenſus haberet ſolùm vnam domum in Ciuitate Caſtelli, cenſuerunt cenſum ſubſtineri. Quia ſi non aderat niſi vna domus, in qua poſſet verificari impoſitio cenſus, expreſſio generalis ſuper vna domo habet vim ſpecialis, & indiuiduæ deſignationis confinium, vt in his terminis tradit Bart. per illum text. *in leg. 2. verſ. 1. ff. de lib. & poſthu.* & ibi Iaſ. *num. 14.* idem Bart. *in l. demonſtratio falſa, in 7. q. num. 16. ff. de condit. & demonſtr.* & poſt Cinum Iacob. de Aret. Bald. & alios, quos citat, bene deducit Tib. Decian. *in reſp. 22. num. 70. lib. 4.*

2 Et hoc eo magis dicendum eſt; quia iſta expreſſio confinium eſt neceſſaria ad effectum, vt poſſit conſtare de peremptione rei, ſuper qua eſt impoſitus cenſus, cuius periculum ſpectat ad emptorem. Et ſi verificatur præſuppoſitum, quòd Lelius non habebat niſi vnam domum, eſt ſatisfactum menti, & intentioni Bullæ: quia ſuccedente caſu per emptionis non poterat eſſe dubium ſuper qua domo fuiſſet impoſitus cenſus.

Non obſtat quòd Lelius habebat alias domos ex-
3 tra Ciuitatem Caſtelli: Quia in dubio † cenſus intelligitur impoſitus ſuper domo exiſtente in loco contractus; Bart. *in leg. ſi cum dies, §. ſi arbiter ff. de recept. arbitr.* Et ceſſat omnis difficultas ex confeſſione, & declaratione ipſius Lelij, quòd cenſus fuit impoſitus ſuper iſta domo.

CAMERINEN. DOTIS.

Lunæ 17. Maij 1599.

ARGVMENTVM.

Stipulatio in caſu reſtitutionis dotis ab extraneo datæ, cui cenſeatur facta, Dotanti ne, an mulieri.

SVMMARIVM.

1 *Dos data ab extraneo, in euentum reſtitutionis, illi reſtituenda venit, & num. 4.*

2 *Mulier ab extraneo dotata, in ſtipulatione reſtitutionis dotis, potius videtur adiecta ſolutioni, quam obligationi.*

3 *Verba*, iuxta ſtilum, & cõſuetudinem Ciuitatis, &c. *Efficiunt vt contrahentes cenſeantur voluiſſe ſe conformare diſpoſitioni Statuti illius Ciuitatis.*

5 *Mulier ab extraneo dotata, ſi decedat ſine filijs, non poteſt de dote, etiam in teſtamento, diſponere in præiudicium dotantis.*

DECISIO CLXXVII.

DOmini reſoluerunt, ſententias eſſe confirmandas: Potiſſima ratio iſtius reſolutionis fuit: Quia dos fuit data Camillæ à matre, & fratre, de bonis proprijs: Ideo, cum non verſetur in patre dotante,

tante, ſed in extraneo, ſtipulatio in euentum reſtitu-
1 tionis ſibi vel mulieri, cenſetur † facta ſoli dotanti,
cuius perſona eſt poſita in prima parte alternatiuæ;
2 non autem mulieri, quæ potius † videtur adiecta ſo-
lutioni, quam obligationi, Bald. *in leg. vltima num. 11. Cod. com. vtriuſque iudic.* Bald. Nouell. *de dot. par. 6. priuil. 28. ſub num. 2. verſ. ſi autem ſtipulator.* Et conſequenter ſententiæ in ea parte, in qua declaratur dotem eſſe reſtituendam Tiburtio hæredi matris, ſunt iuſtæ. Tanto magis, cum poſtea ſint adiecta illa verba, *Vel cui de iure veniret reſtituenda iuxta ſtilum, & conſuetudi-*
3 *nem Ciuitatis Camerini*: Quæ operantur vt contrahentes cenſeantur voluiſſe reſtitutionem fieri ſicut Statutum diſponit Imol. *in leg. Caius col. penul. ff. ſolut. mat.*
4 Bald. Nouell. *priuil. 29.* Et ſic † dotanti, vt diſponit Statutum Camerini in caſu ſoluti matrimonij ſine filijs, quando dotans de proprijs bonis ſtipulatus eſt dotem ſibi reddi.

Non obſtat teſtamentum vxoris ad fauorem ma-
5 riti. Quia † non potuit diſponere de hac dote in præiudicium Tiburtij, cui eſt debita. Alba *conſ. 50. num. 1.*

BONONIEN. DE SAVONANTIIS.

Lunæ 17. Maij 1599.

ARGVMENTVM.

Agitur de ſubſtitutione filiorum ad inuicem. Reijciuntur nonnullæ exceptiones contra validitatem ſententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Venditori debentur fructus recompenſatiui rei venditæ, pro rata precij non ſoluti.*

2 *Subſtitutio filiorum ad inuicem, continet tantum vulgarem; Et hæc expirat per aditionem hæreditatis.*

3 *Conditio tacita habet locum in ſubſtitutione vulgari.*

4 *Dictio &c. appoſita poſt verbum* Subſtituit; *an debeat extendi,* Vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum.

5 *Iudex ſucceſſor non habet facultatem cognoſcendi Cauſas delegatas anteceſſori nomine proprio.*

6 *Cognitio Cauſæ commiſſæ Iudici ſub nomine Dignitatis, tranſit in eius ſucceſſorem.*

7 *Bononiæ, in Cauſis coram Auditore, proceditur ſub nomine Vicelegati.*

DECISIO CLXXVIII.

FVit reſolutum, eſſe locum executioni ſententiarum ad fauorem D. Hieronymi, Moti fuerunt Domini: quia ſunt duæ conformes, quæ vigore Statuti habent vim trium. Et de earum iuſtitia non poteſt
1 dubitari, cùm declarent, fructus † recompenſatiuos rei venditæ, pro rata pretij non ſoluti, eſſe debitos Hieronymo, iuxta diſpoſitionem legis, *curabit, Cod. de act. empt.* & pro illis eſſe locum executioni: & conſequenter ſunt exequendæ.

Non obſtat fideicommiſſum Hieronymi Senioris.
2 Quia † ſubſtitutio filiorum ad inuicem continet tantum vulgarem, *leg. iam hoc iure, in princ. ff. de vulg.* Bart. *in leg. Lucius in pen. quæſt. verſ. vtrum ſubſtitutio breuiloqua,* & *ibi* Ripa *num. 41. ff. eodem* Bart. *in leg. Centurio, num. 37.* & *ibi* Iaſon *num. 54.* & Ripa *num. 149. eodem titulo.* Quæ per aditionem hæreditatis expirauit; *leg.*
3 *poſt. aditam, Cod. de impub. & alijs ſubſt.* Et conditio † tacita ex diſpoſitione legis, *cum auus*, non habet locum in ſubſtitutione vulgari, gloſ. Albe. & alij *in leg. generaliter, §. cum autem, Cod. de inſt. & ſubſtitut.* Soccin. *in dict. leg. cùm auus, num. 19.* Dec. *conſ. 416. num. 5.* Illuſtriſſimus Cardin. Mantica *de coniectu. lib. 10. titul. 8. num. 1.*

Nec placuit Dominis, quod dictio, *&c.* debeat extendi, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum:
4 Quia iſta dictio, *&c.* non eſt appoſita immediatè poſt verbum *ſubſtituit*, ſed poſt illud adeſt album vacuum, & poſtea ſequitur verbum cancellatum; & deinde eſt appoſita dictio, *&c.* Et ideo Collegium Notariorum noluit extendere, neq; declarare quod clauſula ſubſtitutionis terminetur ab iſta dictione, *&c.*

Non obſtant nullitates. Et primò quòd ſententia Lucæ Antonij ſit nulla ex defectu iuriſdictionis, cùm non haberet facultatem cognoſcendi cauſas delega-
5 tas nomine proprio Cruccio, licèt ſucceſſerit in eius locum, *cap. cum iure, de offic. delegat.* Quia cauſa fuerat
6 commiſſa Cruccio, vti Auditori generali, & ſic ſub nomine dignitatis, & conſequenter iuriſdictio tranſit in ſucceſſorem, *cap. quoniam Abbas de offic. deleg.*

Non obſtat alia nullitas ex defectu citationis ad ſententiam, quæ fuit facta coram Vicelegato, & non coram Auditore qui pronuntiauit; Quia in Ciuitate
7 Bononiæ coram Auditore proceditur ſub nomine Vicelegati, ſicut in Curia in tribunali A.C. citationes fiunt coram A.C. & Locumtenens procedit in cauſis, & pronuntiat.

Non obſtat quod executio fuit conceſſa Hieronymo, vti hæredi Franciſci ab inteſtato. Quia tam petitio, quam ſententiæ, habent clauſulam, *omni meliori modo*: neque in eis fit mentio quòd Hieronymus ſit hæres Franciſci ab inteſtato. Ideo hoc fundamentum ceſſat, cum ab eo fuerit deductum omne ius ſuum; & judices in ſententijs ſe non reſtrinxerint.

COLIMBRIEN. CANONICATVS.

Lunæ 24. Maij 1599.

ARGVMENTVM.

Concordia inter Epiſcopum, & Capitulum, non præiudicat reſeruationibus Apoſtolicis, niſi à Papa ſit confirmata pure, ſimpliciter, & abſque vlla præſeruatione.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus non poteſt, vigore alternatiuæ, conferre Beneficium non vacans in vno ex quatuor menſibus.*

2 *Alternatiua non capit Beneficia ſimultaneæ collationis.*

3 *Papa, in dubio, non cenſetur ſibi velle præiudicare, extendendo alternatiuam ad ea Beneficia, in quibus Epiſcopus reſidens ea gaudere non poteſt.*

4 *Declaratur Deciſio coram Epiſcopo Oriolenſi,* in Salamantina Alternatiuæ.

5 *Alternatiua tollit tantùm obſtacula. Intellige vt num. 6.*

7 *Diuiſio inter Epiſcopum, & Capitulum, pro ſedandis controuerſijs, eſt valida, etiam abſque confirmatione.*

8 *Sed non ideo præiudicatur reſeruationibus Apoſtolicis, ſi non eſt confirmata.*

9 *Inferiores non poſſunt, eorum pactis priuatis, præiudicare reſeruationibus Apoſtolicis.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO CLXXIX.

DOmini reſoluerunt, quòd cùm iſte Canonicatus non vacauerit in vno ex quatuor menſibus, Epiſcopus non potuit illum conferre vigore alternatiuæ.

Fundamentum reſolutionis fuit. Quia ceſſante
1 concordia, collatio † erat ſimultanea, cùm non probetur, quod priùs ſpectaret ad ſolum Epiſcopum, Caſſad. *deciſ. 22. de præbend.* Et ideo, cùm concordia, qua ipſe nititur, ſit confirmata, ſaluis reſeruationibus, & affectionibus Apoſtolicis, & ſine earum præiuditio; ſicut ante concordiam Epiſcopus, & Capitulum non poterant conferre, niſi in quatuor menſibus,
2 propter regulam reſeruatoriam; cùm † alternatiua non capiat beneficia ſimultaneæ collationis: ita nec etiam poſt concordiam: cùm, vt dictum eſt, in confirmatione ſit preſeruatum preiuditium Sedis Apoſtolicæ, & reſeruationum Apoſtolicarum.

Nec placuit Dominis, quòd præſeruatio facta in confirmatione intelligatur de alijs reſeruationibus, ratione familiaritatis, vel perſonarum. Quia verba ſunt generalia, & apta comprehendere omnem reſeruationem: & militat eadem ratio in omnibus,
3 quòd † Papa noluerit ſibi præiudicare, extendendo priuilegium alternatiuæ ad ea beneficia, in quibus Epiſcopus reſidens ea gaudere non poteſt.

Non obſtat quòd hoc præiudicium non eſt attendendum, cùm veniat in conſequentiā eo ipſo, quod eſt facta concordia, iuxta deciſionem alias factam *in Cauſa Salamantina Alternatiuæ coram bon. mem. Epiſcopo Oriolen.* Quia in eo caſu confirmatio erat ſimplex, & pura, ſine aliqua præſeruatione. Ideo non poteſt habere locum in hoc caſu: cùm in confirmatione adſit iſta expreſſa præſeruatio.

5 Non obſtat quòd † alternatiua tollat tantū obſta-
6 culum. Quia hoc procedit † reſpectu Benefitiorum liberæ collationis, non autem reſpectu illorum, quæ erant ſimultaneæ collationis, & effecta ſunt liberæ collationis, cum iſta limitatione, vt non præiudicetur reſeruationibus Apoſtolicis.

7 Non obſtat quod iſta † diuiſio facta inter Epiſcopum, & Capitulum, pro ſedandis controuerſijs, ſit valida, etiam abſque confirmatione; cum ipſe Epiſcopus ſit auctor concordiæ, *cap. vlt.* & *ibi* gloſ. & Doctor. *de præbend. in* 6. gloſ. *in clem.* 2. & *ibi* Anch. *nu.* 13. *de iure patr.* Et ideo cùm non ſit neceſſaria confirmatio, Epiſcopus poteſt ſe fundare in ſola concordia, in qua non adeſt præſeruatio. Quia ad iſtum effectum,
8 vt ex † concordia inferatur præiudicium reſeruationibus Apoſtolicis in menſibus, quibus ante concordiam Epiſcopus non gaudebat, propter ſimultaneam
9 collationem, eſt neceſſaria confirmatio, cùm † non ſit in poteſtate inferiorum, per eorum pacta priuata præiudicare reſeruationibus Apoſtolicis, *cap. cùm inferior, de maior. & obed. clem. ne Romani, de electio.* gloſ. Bartol. Bald. Paul. & alij *in auth. quæ ſupplicatio, Cod. de precib. Imper. offer.* Pariſ. *conſ.* 118. *num.* 6. *lib.* 1. Aliàs, ſi non eſſet neceſſaria confirmatio, aperiretur facilis via includendi, in alternatiua Benefitia, ſimultaneæ collationis, & eludendi diſpoſitionem regulæ.

ROMANA REDHIBITIONE LIBRARVM.

Mercurij 2. Iunij 1599.

ARGVMENTVM.

Redhibitoria vtilis datur, etiam in libris.

SVMMARIVM.

1 *Redhibitoria vtilis datur etiam in libris, quando propter vitium latens expedit eos non habere, vel multum impeditur eorum vſus.*
2 *Quando vitium latet, generalis proteſtatio*, talis qualis *eſt, non releuat: ſed neceſſaria eſt expreſſio in ſpecie. Intellige, vt num. 3.*
4 *Ignorantia vitij rei venditæ non præſumitur in venditores ſed potius ſcientia.*
5 *Verba dubia contractus venditionis declarantur ex quantitate precij.*
6 *Redhibitoria datur in totum, quando libri ſunt venditi vni eo precio, & vnus ſine alio manet imperfectus.*
7 *Redhibitoria non datur emptori ſcienti vitium.*
8 *Redhibitoria ceſſat, quando vitium ſuperuenit.*
9 *Tempus ſex menſium præſinitū redhibitoriæ, currit à die ſcientiæ.*
10 *Redhibitoria non habet locum, quando vitium eſt modicum.*

DECISIO CLXXX.

PLacuit Dominis Votum R. P. D. mei Decani aliàs datum in hac Cauſa tunc pendente coram Reu. P. D. Ala, & ideo concorditer reſoluerunt, quòd ſit locus redhibitoriæ vtili: quia habet locùm etiam in libris. In quibus licèt non concurrat qualitas morboſi, vel vitioſi, propter quam datur emptori redhi-
1 bitoria directa; tamen † ſi propter vitium latens expediat eos non habere, vel multum impediatur eorum vſus, competit redhibitoria vtilis, gloſ. *in leg.* 1. *ff. de ædilit. edict.* Azo. *in ſumma, Cod. de ædil. act. num.* 6. Odofred. Alber. & Bald. *num.* 5. *in leg. vlt. Cod. eod. tit.* Aret. *in* §. *vlt. num.* 2. *inſtit. de ſuſpect. tut.* Et iſta opinio eſt communis, vt per Anton. Gomez. *var. reſolut. lib.* 2. *cap.* 2. *tit. de empt. & vend. num.* 48. Et ideo cum iſte liber fuerit emptus pro pretio ſatis notabili ſcutorum 2105. ad effectum vt typis excuderetur pro vſu Eccleſiarum; & ex depoſitione peritorum, & teſtium, & ex Decreto Sacrę Congregationis Rituum conſtet eſſe ita refertum erroribus, & varietatibus, vt imprimi non poſſit, & ſic non poſſit ſeruire ad vſum deſtinatum; bene intrat ſupradicta communis opinio, quod ſit locus vtili redhibitoriæ.

Non obſtat, quod liber fuit venditus talis qualis eſt. Quia vitium non erat tale, vt ab emptoribus poſſet facile cognoſci, cùm pro eo detegendo neceſſarium fuerit adhibere peritos, qui præcedente diligenti diſcuſſione retulerunt librum, continere erro-
2 res, & varietates. Et † quando vitium non apparet; generalis proteſtatio non releuat, ſed neceſſaria eſt expreſſio in ſpetie, Bald. *num.* 4. & Salic. *num.* 2. *in leg.*
3 1. *Cod. de ædil. act.* Et licèt † hoc procedat ſolum in venditore ſciente vitium, & non in ignorante; in quo caſu ſufficit generalis proteſtatio, vt per Bald. *in dict. leg.* 1. *num.* 4. & Veronen. *in leg.* 1. §. *cauſa, ff. eod.* Tamen
4 ignorantia non probatur, & † ſcientia qualitatis rei pręſumitur in venditore, vt bene deducunt informan-

tes. Præſertim cum etiam concurrant coniecturæ ſcientiæ.

Prætcrea dicebant Domini, quòd illa generalis proteſtatio debet intelligi vltra expreſſa:& ſic, quando venditur liber talis qualis eſt, compoſitus, vel correctus, & reformatus à Ioanne Petro Aloyſio de ordine Sanctæ mem. Gregorij XIII. quod eſt falſum, quantum ad Sanctuarium, quòd non fuit ab eo compoſitum, nec correctum, vt periti teſtantur: & ideo generalis proteſtatio venditori, non ſuffragatur. Et licèt fuerit appoſitum verbum, *vt dicitur*; tamen fuit appoſitum ad effectum, vt venditor ſe non reſtringeret ſolum ad compoſitionem factam à Io. Petro Aloyſio, vt etiam ſi ab eo non eſſet compoſitus, ſufficeret quod eſſe correctus, & reformatus; & non ad effectum reſtringendi, vt liber talis qualis eſt intelligatur venditus; & quod non ſit compoſitus, neque correctus, & reformatus: Quia hoc repugnat intentioni contrahentiũ, quæ fuit, vt liber imprimeretur. Quod

5 etiam colligitur † ex quantitate pretij, ex qua declarantur verba dubia contractus venditionis.

Non obſtat quod Graduale de tempore eſt correctum. Quia venditio eſt facta vnico pretio; & emptores non emiſſent Graduale ſine Sãctuario, cùm vnum ſine alio ſit opus imperfectum, & non afferens tantam vtilitatem emptoribus, quãtam attuliſſet ſimul

6 cum alio. Ideo datur redhibitoria in totum, *leg. cùm eiuſdem*, & *leg. Ediles, 2. §. vltimo, ff. de ædil. edict.* Bald. & alij *in leg. ſi prædium, Cod. de ædilict. act.*

7 Non obſtat, quòd † redhibitoria non datur emptori ſcienti vitiũ *leg. 1. §. ſi intelligatur, ff. de ædilit. edict.* Quia iſta ſcientia non probatur, & eſt multum inueriſimilis, cùm fuerit emptus liber vti compoſitus vel correctus, pro tanta ſumma, ad effectum vt imprimeretur.

8 Non obſtat alia limitatio, quòd † redhibitoria ceſſat, quando vitium ſuperuenit. Quia eſt vera in iure, ſed non applicatur: cùm liber tempore venditionis eſſet in eodem ſtatu.

Non obſtat, quòd tempus ſex menſium præſtitu-

9 tum redhibitoriæ expirauit. Quia † currit à die ſcientiæ, *leg. cum ſex, ff. de ædil. edict.* gloſ. *in leg. cum proponas, in verſ. ſex menſium, Cod. de ædil. act.* & vt dictum eſt, iſta ſcientia non probatur, neque præſumitur.

10 Non obſtat quod † redhibitoria nõ habet locum, quando vitium eſt modicum. Quia vitium eſt magnum, cùm liber non ſit talis, vt imprimi poſſit.

ANCONITANA FIDEICOMMISSI.

Mercurij 9. Iunij 1599.

ARGVMENTVM.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata, non ſeruatis terminis ſubſtantialibus, eſt nulla.*

DECISIO CLXXXI.

1 Domini reſoluerunt ſententiam eſſe nullam: Quia † fuit lata non ſeruatis terminis ſubſtantialibus, Caſſad. *deciſ. 8. de reſcrip.* Caputaq. *dec. 249. par. 3.*

ROMANA, SEV CORNETANA PECVNIARIA.

Veneris 18. Iunij 1599.

ARGVMENTVM.

De hypotheca locatori competente ſuper bonis inuectis.

SVMMARIVM.

1 *Locator in bonis in loco conducto inuectis, ſibi ſpecialiter hypothecatis, præfertur omnibus creditoribus, etiam anterioribus.*

DECISIO CLXXXII.

Domini reſoluerunt, conſtare de bono iure D. Vipereſchi. Quia cum granum cum ſuis bobus aratũ, & pecunia recollectum, eſſet reconditum in puteo ab eo conducto, & ei ſpecialiter in inſtrumen-

1 to hypothecatum, in † eo præferebatur creditoribus, etiam anteceſſoribus Zerbini, *leg. interdum*, & *ibi* Bartol. & alij, *ff. qui pot. in pig. hab. leg. licet, Cod. eod. titu.* Hegus *de pignor. par. 5. 2. memb. num.* 15. Ideo non poterat ad inſtantiam aliorum creditorum fieri executio ſuper iſto grano. Tanto magis, cùm Vipereſcus eſſet creditor anterior Fortunij, & Emilij in ſcutis 200.

Et licèt Vipereſchus debeat docere de adimplemento pro parte ſua; tamen videbatur Dominis ſatis conſtare de adimplemento, ex partitis eius libri, ſubſcriptis à Zerbino, ex depoſitionibus teſtium, & ex computo ſolidato inter ipſum, & Vipereſchum, & tutores filiorum Zerbini. Et ita fuit reſolutum, informante tantum Vipereſcho, coram bo. me. D. Orano; & à me in eius locum in hac cauſa ſubrogato, de ordine Dominorum fuit extenſa deciſio.

SPOLETANA TERRARVM.

Lunæ 21. Iunij 1599.

ARGVMENTVM.

Filij poſiti in conditione, ex coniecturis cenſentur vocati; Et recenſentur multæ coniecturæ.

SVMMARIVM.

1 *Filij poſiti in conditione, iuxta opinionem Rotæ, non cenſentur vocati. Dummodo non concurrant coniecturæ in contrarium mentis teſtatoris, & num. 2.*

3 *Filij poſiti in conditione, ſi in alia parte teſtamenti ſunt vocati expreſsè, cenſentur, etiam vocati in alia parte, in qua ſunt poſiti tantùm in conditione.*

4 *Coniecturæ, quæ ſingulæ de per ſe non probant vocationem poſitorum in conditione, ſimul iunctæ, cum expreſſa vocatione in alia parte teſtamenti, ſufficienter probant.*

5 *Quando in teſtamento ſunt vocati hæredes & ſucceſſores, per nomen collectiuum; inter ipſos eſt inductum fideicommiſſum ſimplex, & abſolutum.*

6 *Actio perſonalis non datur contra tertium poſſeſſorem. Contrarium, quando adeſt ſtipulatio pro ſe, hæredib. &c. & num. 7.*

8 *Pactum reſolutiuum habet locum, volente eo, in cuius fauorem apponitur. Intellige, vt num. 9.*

10 *Donatio ob cauſam matrimonij, non eget inſinuatione.*

DE-

DECISIO CLXXXIII.

QVoniam reſolutio iſtius Dubij aliàs propoſiti,&
reſoluti, An venditio ſubſtineatur , pendet ab
alia inſpectione, An extet, vel non extet fideicomiſ-
ſum. quia ſtante fideicommiſſo, non eſt ſatisfactum
obligationi de tradendo rem liberam, neq; emptor
eſt tutus, cum ſubſtituti,facto loco ſubſtitutionibus
poſſint reuocare alienationem:Per informantes fuit
potiſſimum reſtricta difficultas ad hoc caput,An ex-
tet fideicommiſſum? Et Domini concorditer reſol-
uerunt adeſſe fideicommiſſum, & conſequenter ven-
ditionem non ſubſtineri.

Moti fuerunt, primo ex ſubſtitutione facta Aure-
1 relio, ſi deceſſerit ſine filijs. Licèt enim † filij in con-
ditione poſiti ,non cenſeantur vocati, iuxta opinio-
nem gloſ. *in leg. Lutius, ff. de hæred. inſt.* quam Rota ſer-
2 uat:tamen † ſecus eſt, quando concurrunt coniectu-
ræ in contrarium mentis teſtatoris, Corn. *conſ.* 146.
volu.2. Caputaq. *deciſ.69.lib.3.in manuſc.*

Hic autem videbatur Dominis concurrere vrgen-
3 tiſſimas coniecturas,quòd † iſti filij Aurelij poſiti in
conditione,in alia parte teſtamenti, ſcilicet in caſum
delicti,ſunt expreſſe vocati: & ſic ſuccedit, *conſ.* Iaſ.
108.*col.5.lib.4.* quòd etiam in alia parte, in qua ſunt
poſiti in conditione,cenſentur vocati;& tenuit Rota
in Cauſa Vrbeuetana Caſtrorum 21. *Aprilis* 1578. *coram
Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto, & in alijs cauſis.*

4 Pręterea,concurrunt alię coniecturæ: quòd † ſunt
poſiti in conditione filij maſculi Aurelij, & ſunt de-
ſcendentes donatoris:& adeſt digreſſio ad alios gra
dus. Et licèt iſtæ coniecturæ ſingulę de per ſe valde
controuertantur inter Doctores;tamen ſimul iunctæ
cum vocatione in alia parte,ſufficiunt; vt per Gabr.
*de fideicommiſſ.concluſ.4.num.*49.

Secundo, fideicommiſſum eſt clarum, ſi Aurelius
committat delictum: in quo caſu donator diſponit,
quod bona ad filios maſculos ipſius Aurelij, alio-
quin ad eius hæredes,& ſucceſſores deuoluantur.Et
ideo cùm Aurelius poſſit habere filios, & committe-
re delictum,caſus fideicommiſſi ſtat in pendenti.

Tertio aliquibus ex Dominis placebat aliud fun-
damentum,quòd prohibitio alienationis non eſt nu-
da,ſed veſtita ex cauſa, pro conſeruatione bonorum
5 in filio,& alijs,vt ſupra dictum eſt. Et cùm † ſupra
ſint vocati hæredes, & ſucceſſores per nomen colle-
ctiuum,inter ipſos eſt inductum fideicommiſſum ſim
plex,& abſolutum *leg.cum ita,§.in fideicommiſſo,* & *ibi*
Paul.& alij, *leg.peto,§.fratre, ff.de leg.2.* Dec.*conſil.*38.
*num.*1 Soccin.*conſ.90.col.vlt.lib.*1. & *in leg. ſi cognatis,
num.32.ff.de reb.dub.* Et fuit reſolutum *in Cauſa Ianuen
fideicommiſſi* 24. *Nouembris* 1586. *coram Reu.P.D. meo
Pamphilio,* & ſepiùs in alijs cauſis. Et licèt clauſula
declarans non ſit poſita ſtatim poſt prohibitam alie
nationem;tamen ſecundum iſtos Dominos, eſt clau-
ſula generalis de per ſe in fine poſita, & debet refer-
ri ad omnes ſubſtitutiones.

Non obſtat quod ex iſto fideicommiſſo oritur ſo-
6 lum actio perſonalis,quæ † non datur contra tertium
poſſeſſorem.*leg.quoties, Cod. de donatio. quæ ſub modo.*
Quia in caſu iſto adeſt ſtipulatio pro hæredibus, &
ſucceſſoribus, cùm donatio fuerit facta Aurelio pręſ-
ſenti,&c. & ſic acceptanti pro ſe hæredibus, & ſuc-
7 ceſſoribus:in † quo caſu ceſſat diſpoſitio dict. legis,
quoties, cùm habeat locum ſolùm quando non inter-
uenit ſtipulatio.

Non obſtat quòd non poteſt amplius eſſe locus fi-
deicommiſſo,cùm,ſtante pacto reſolutiuo, reſoluta
donatione fuerit etiam reſolutum fideicommiſſum,
& bona redierint ad Nicolaum, & vti libera perue-
nerint ad Aurelium, qui ſolus eſt hæres Nicolai.
8 Quia † pactum reſolutiuum habet locum, volente
eo,in cuius fauorem eſt appoſitum,*leg.2. ff.de leg. co-
miſs.* & ſic donante, qui deceſſit abſque aliqua decla
9 ratione. Nec poteſt Aurelius, qui contrauenit, vti
hoc pacto in eius odium adiecto, in præiudicium vo
catorum ex fideicommiſſo, quibus poſt obitum do-
nantis acquiſitum eſt ius in ſpe in caſu obitus ipſius
ſine filijs,vel delicti,vt dictum eſt.

Non obſtat quòd illa donatio eſt nulla, cùm non
10 fuerit inſinuata. Quia † donatio fuit facta ob cau-
ſam matrimonij,vt Aurelius commodius poſſet ma-
trimonium contrahere: ideo inſinuatio, non eſt ne-
ceſſaria, Bart. Ang. Imol.& alij *in leg. Aquilius Regulus,
ff. de donat.* Et in terminis Statuti fuit reſolutum *in
Cauſa Romana Viridarij* 23. *Februarij* 1590. *coram Reu.
Pad. Dom. Orano.* Et ex his Domini receſſerunt à re-
ſolutis.

SALAMANTINA PENSIONIS.

Veneris 25. *Iunij* 1599.

ARGVMENTVM.

Regula (nunc) tertia Cancellariæ an habeat locum
in collationibus ſpectantibus ad Capitulum.

SVMMARIVM.

1 *Collatio,de iure communi,eſt ſimultanea Epiſcopi,& Ca-
pituli.*

2 *Sede Epiſcopali vacante,collatio, quæ erat ſimultanea,
ſpectat ad Capitulum,& num.*7. & 8.

3 *Regula reſeruatoria non comprehendit Beneficia ſpectan-
tia ad collationem Capituli.*

4 *Prouiſio ſpectat iure proprio, vigore Concordiæ, ad libe-
ram collationem illius, qui eſt in turno. Intellige,& nu-
mero* 5.

6 *Exceptio Regulæ reſeruatoriæ,* Et non cum alijs, *non ha-
bet locum, quando prouiſio in turno Epiſcopi, propter
diuiſionem exercitij ſpectat ad eius liberam collationem.*

9 *Deuolutio non cenſetur,quando turnus non conſumitur, nec
alteratur; & Capitulum confert iure proprio.*

DECISIO CLXXXIV.

FVit reſolutum, Capitulum potuiſſe cõferre iſtam
portionem,Sede Epiſcopali vacante, etiam quod
non ſit in ſuo turno.

1 Fundamentum reſolutionis fuit: Quia de iure †
communi collatio eſt ſimultanea Epiſcopi, & Capi-
2 tuli,Caſſa. *deciſ.22.de præbend.* Et, ſtante † hac ſimul-
tanea, collatio Sede Epiſcopali vacante ſpectat ad
Capitulum, *cap.1.ne ſed.vac.in* 6. & conſequenter non
3 intrat regula ſecunda reſeruatoria: quia † non capit
Benefitia ſpectantia ad collationem Capituli.

4 Nec placuit Dominis, quòd vigore † concordiæ
prouiſio ſpectet iure proprio ad liberam collationẽ
illius: qui eſt in turno; vt in terminis huius concor-
diæ fuit reſolutum coram bon. mem. Epiſcopo Orio-
lenſi *in Cauſa Salamant. Alternatiuæ* 27. *Nouemb.* 1581.

5 & ideo ſit locus regulæ. Quia per † hanc concor-
diam non diuiditur proprietas iuris conferendi, ſed
remanente communione in proprietate, diuiditur
tantum exercitium; vt fuit reſolutum *in Cauſa Roma-
na Beneſitiatus Sancti Petri 28. Aprilis 1595. coram Reu.
Pad. D. meo Gipſio*. Propter quam diuiſionem exer-
citij ius conferendi ſpectat ad illum, qui eſt in tur-
no. Et in his terminis loquuntur Io: Andr. Ancaran.
Gemin. & alij, qui allegantur. Et ideo etiam eſt lo-
6 cus alternatiuæ ad fauorem Epiſcopi: quia † proui-
ſio in ſuo turno propter diuiſionem exercitij, ſpectat
ad eius liberam collationem, & ſic non intrat excep-
tio regulæ, *& non cum alys*, vt fuit reſolutum *in dicta
Cauſa Salamantina Alternatiuæ*. Sed Sede Epiſcopali
vacante hoc fundamentum ceſſat: quia concordia
in hoc caſu non habet locum; & ceſſante concordia,
ceſſat diuiſio exercitij, & remanet collatio commu-
7 nis, & † exiſtente collatione communi, collatio, Se-
de Epiſcopali vacante, eſt libera Capituli *dict. cap. 1.
ne Sed. vac. in 6.* & conſequenter ceſſat regula, quæ vt
dictum eſt, non habet locum in collationibus ſpectan
tibus ad Capitulum.

Et in hoc placuit Dominis deciſio Putei 185 *lib. 3.*
quæ licet in impreſſis ſit inemendata, & imperfecta,
tamen in originalibus quæ ſunt penes vnum ex Do-
minis, eſt clara, quòd collationes Sede Epiſcopali va
cante per cap. 7. iſtius concordiæ, non imputantur in
8 turno Epiſcopi, ſed Capituli, & quod Capitulum,
mortuo, Epiſcopo confert iure proprio, per text. *in
dict. cap. 1.* & ſic propter collationem ſimultaneam,
in quo caſu ſolum tribuitur *in dict. cap. 1.* facultas Ca-
pitulo conferendi. Et in margine illius deciſionis,
idem Puteus annotauit, quòd propoſito, poſtea ite-
rum eodem Dubio, fuit reſolutum 3. Decemb. 1548.
Et hanc etiam dicebant Domini fuiſſe mentem Epi-
ſcopi, & Capituli, vt diuideretur ſolum exercitium,
Sede Epiſcopali plena: quia concordia fuit facta pro
euitandis diſcordijs, & diſſenſionibus inter eos, quæ
poſſunt ſolum oriri viuente Epiſcopo, propter ſimul
taneam collationem, & non Sede Epiſcopali vacãte.

Non obſtat quòd Epiſcopus, & Capitulum *in dict.
ca. 7.* vtuntur verbo, *deuoluatur*: ex quo infertur, quòd
ſic Capitulum Sede Epiſcopali vacante confert pro-
pter deuolutionem, & non propter communionem.
9 Quia iſta non eſt propriè deuolutio, cùm turnus non
conſumetur, neque alteretur, & Capitulum conferat
iure proprio ex diſpoſitione iuris communis, vt di-
ctum eſt: ſed, perinde eſt, ac ſi dixiſſent, quòd collatio
ſpectet ad Capitulum.

ROMANA DOTIS.

Veneris 25. Iunij 1599.

ARGVMENTVM.

Confeſſio dotis, quo caſu probet veram numera-
tionem. Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 152.* an habeat
locum in dote.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſione dotis præcedente, ſubſequens confeſſio probat veram numerationem.*

2 *Confeſſio dotis præiudicat tertio, & creditoribus, quando ſunt lapſa tempora, opponendi de non numeratione ſecuta.*

3 *Confeſſio receptionis dotis benè iuſtificatur ex verificatione aliarum partitarum in maiori ſumma.*

4 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 152. *non habet locum in cauſa dotis, & obligationis reſtitutionis illius.*

DECISIO CLXXXV.

FVit reſolutum, vna tantum parte informante, cõ
1 ſtare de bono iure Barbaræ. Quia † vbi præcedit
promiſſio dotis, ſubſequens confeſſio probat veram
numerationem, *leg. in contract. §. 1. Cod. de non num. pec.*
2 Afflict. *dec. 94.* Et præiudicat † etiam tertio, & credi-
toribus, quando ſunt lapſa tempora opponendi ex-
ceptionem non numeratæ dotis, Couar. *var. reſol. lib. 1.
cap. 7. num. 6.*

Præterea, hic concurrũt ſolutio actualis ſcuto-
rum 100. etiam aliorum 36. à Fratribus de Populo:
item ſcutorum 50. acceptorum ad ſocietatem officij
ad effectum ſoluendi dotem: item ſcutorum 50. in
acconcio: item ſcutorum 63. in tot vino, & ſic in effe-
3 ctu confeſſio remanet ſolum in ſcutis 75. quæ † bene
iuſtificatur ex verificatione tot partitarum in longè
maiori ſumma.

Et licèt Iacoba ſe obligauerit ſine ſolemnitatibus
4 Statuti: tamen † Statutum non habet locum in cauſa
dotis, Put. *deciſ. 161. lib. 3.* Caputaqu. *dec. 199. lib. 3.* &
obligatione reſtitutionis dotis; vt tradit Bald. No-
uell. *de dot. par. 6. priuil.* 12.

FERRARIEN. SOCIETATIS.

Lunæ 28. Iunij 1599.

ARGVMENTVM.

Contractus Societatis, in quo vnus ponit capitale,
alter verò operam, cum perceptione tertiæ partis
lucri; &, quòd, finita ſocietate tenentur reſtitue-
re capitale, & omnia ſupellectilia. Item alius con-
tractus, quo ponens operam ſe obligat ſoluere ſo-
cio ſummam certam pro lucro incerto: An ſint
contractus liciti?

SVMMARIVM.

1 *Verba debent interpretari ſecundum intellectum ſanum, bonum, &c. Ita vt in dubio excludatur contractus illicitus, & num. 2.*

3 *Promiſſio de reſtituendo capitale in fine ſocietatis, intelligitur de capitali tunc remanente.*

4 *Pactum de reſtituendo capitale remanens in fine ſocietatis, eſt validum, & licitum.*

5 *Quando capitale præponderat induſtriæ alterius ſocij, non eſt illicitum, quòd ponens capitale percipiat duas tertias partes lucri.*

6 *Lucrum incertum ſocietatis vendi poteſt pro precio certo.*

7 *Exceptio poſita ad diminuendum, non ampliat pactum.*

8 *Pactum aſſecurationis capitalis, vel lucri, in ſocietate, non eſt validum. Intellige, & num. 9.*

10 *Exceſſus taxationis lucri eſt probandus ab eo, qui illum opponit.*

DECISIO CLXXXVI.

INter Sonzonios, & Truſcardum Boſellum, fuerũt
initi duo contractus: quorum primus de anno
1585. continet ſocietatem Aromatariæ duraturam
ad nouennium, in qua Sonzonij poſuerunt capitale
librarum 15000. monetæ in tot mercibus, & duas
do-

domos cum apothecis,& maſſaritijs in eis exiſtenti-
bus: Truſcardus vero operam. Et cōuenerunt, quòd
Sonzonij perciperent duas partes lucri, & Truſcar-
dus aliam tertiam partem: Et quod Truſcardus te-
neretur ad omnes expenſas neceſſarias, & quolibet
anno dare Sonzonijs libras 300. olei, & ſoluere fra-
tribus Sancti Poli lib. 60. pro vſu vnius ex dictis do-
mibus: Et quòd finita ſocietate teneretur reſtituere
maſſaritias exiſtentes in dictis apothecis, & etiam
capitale in mercibus, quæ tunc reperirentur extare.
Poſtea de anno 1586. fuit initus alius contractus: in
quo, præcedente narratiua, quòd Truſcardus erat
quaſi certus de lucro, quod in hac ſocietate fieri po-
terat, cùm à multis annis eſſet verſatus in eo exerci-
tio, conuenerunt quòd in locum duarum partium lu-
cri Truſcardus ſolueret Sonzonijs quolibet anno ſcu-
ta 750. monetæ libera ab omnibus expenſis; & to-
tum lucrum ſocietatis eſſet ſuum: & quòd teneretur
infra certum tempus dare cautionem de dicta ſum-
ma ſoluenda, & etiam pro valore capitalis, & quòd
in reliquis firma manerent pacta conuenta in dicto
primo inſtrumento ſocietatis.

Sed quia Truſcardus in tempore præſtituto non
præſtitit fideiuſſorem, fuit carceratus vti ſuſpectus
de fuga, & ad effectum vt ſe liberaret à carceribus,
dedit fideiuſſorem de ſtando iuri, & judicatum ſol-
uendo, Alexandrum Bergamum. Et hinc orta fuit lis
inter Sonzonios ex vna, & Truſcardum, & Alexan-
drum eius fideiuſſorem; & poſtea eo defuncto Hip-
polytum eius filium ex alia; quæ poſtremo fuit ter-
minata à ſupremo Conſilio Iuſtitię ad fauorem Hip-
polyti. Et quia à ſententijs Conſilij non datur appel-
latio, fuit habitus recurſus à Sonzonijs ad S. D. N. &
fuit ei ſupplicatum, vt committeret in Rota Cauſam
appellationis à dicta ſententia. Et quia inter alia
fundamenta prętendebatur ſententia nulla ex defe-
ctu iuriſdictionis, vti lata à iudicibus laicis, cùm con
tractus prætenderentur vſurarij: ſanctitas ſua iuſſit
Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Domino Cardinali
Aldobrandino Ciuitatis Ferrariæ, & illius Ducatus
Legato de latere, vt faceret proponere hoc Dubium
in Rota, An iſti contractus eſſent vſurarij. Quod à me
de eius mandato executum fuit. Et cum prætende-
rentur illiciti, tam ex diſpoſitione iuris communis,
quàm vigore Bullæ felic. record. Sixti V. placuit pri-
mo firmare, An eſſent illiciti ex diſpoſitione iuris co
munis: & poſtea videre particulariter, An eſſet locus
Bullæ. Et Cauſa propoſita, fuit reſolutum contractus
non eſſe vſurarios ex diſpoſitione iuris communis.

Quantum ad primum contractum, potiſſima ra-
tio reſolutionis fuit: quia in eo non continetur quòd
capitale ſaluum, & integrum reſtituatur in fine ſocie-
tatis: ſed continetur ſolum, quòd reſtituatur capita-
le. Quod Domini intelligebāt de capitale, quod ſupe
1 rerit in fine ſocietatis: quia † verborum ſignificatio
debet ad intellectum ſanum, bonum, ciuilem, & vi-
tio carentem applicari, vt inquit Deciſio noſtra 10.
2 *num. 4. & 5. de teſtam. in antiq.* Et † vt excludatur con-
tractus illicitus, Alexan. *conſ. 191. num. 6. lib. 2.* Ideo
3 iſta † promiſſio de reſtituendo capitale, debet intel-
ligi de capitale remanente tempore finitæ ſocietatis;
vt fuit alias reſolutum *in Cauſa Forolivien. ſocietatis 2.
Decembris 1583. coram bon. mem. Lauretan.*

Et hoc etiam Domini comprobabant ex veriſimi-
li mente contrahentium. Quia in cap. 11. continetur,
quod Truſcardus ſit obligatus conſignare capitale,
in quello che ſi ritrouerà eſſere in dette botteghe: vel ſi Son-
zonij nollent accipere merces tunc exiſtentes, ſoluere
earum valorem cum diminutione duodecim pro cen
tum. Poterat autem euenire quòd iſtæ merces non
aſcenderent ad valorem capitalis: Ideo multum ve-
riſimile eſt, quod ſi Sonzonij voluiſſent obligare Tru
ſcardum ad reſtitutionem totius capitalis, non ſe re-
ſtrinxiſſent ad reſtitutionem capitalis, in mercibus,
tunc exiſtentibus, vel ad ſolutionem earum valoris:
ſed ſibi prouidiſſent in iſtum caſum, quòd ſi iſtæ non
aſcendebant ad tantam ſummam, quantam impor-
tabat capitale, Truſcardus eſſet obligatus ſoluere re-
ſiduum; ſicut ſibi expreſſe prouiderunt reſpectu maſ-
ſaritiarum in cap. 7. quòd reſtituerentur in eo ſtatu in
4 quo erant de tempore contractus. Et ideo † cum pa-
ctum non contineat, quòd capitale ſaluum reſtitua-
tur: ſed intelligendum ſit de reſtitutione capitalis re-
manentis, vt dictum fuit, iſtud pactum eſt validum,
& licitum, gloſ. *in leg. 1. in verſic. obtinuit*, & *ibi* Bald.
Salic. Paul. & Fulg. *Cod. pro ſoc.* idem Salic. *in l. Mutius
num. 3. ff. pro ſoc.*

Et licet in hoc contractu portiones lucri non ſint
5 æquales tamen, † cùm duæ domus Sonzoniorum,
cum apothecis, & auiamento, & capitale, cuius peri-
culum ipſi currebant, præponderent operæ, & indu-
ſtriæ Truſcardi, non eſt illicitum, quod Sonzonij per
cipiant duas partes lucri, Cald. *in capit. nauiganti, ſub
n. 30. de vſur.* Couar. *var. reſol. lib. 3. ca. 2. n. 2.* Purpur. *in
leg. ſi paſcenda num. 25. & 26. Cod. de pact.*

Quantum ad ſecundum contractum, fundamen-
tum Dominorum fuit: quia continet ſolum aſſecura-
6 tionem lucri, quæ eſt licita: Quia † ſicut fructus agri
vel vineæ incerti, vendi poſſunt pro certo pretio, vel
locari; ita etiam vendi poteſt lucrum incertum hu-
ius ſocietatis, Silueſt. *in ſum. in verſ. ſocietas, il primo,
num. 18.* & Armill. *num. 17.* Conrad. *de contract. quaeſt.
96. in 1. & 2. concl.* Nauarr. *in conſ. 24. de vſur.* Io. Lop.
de contract. cap. 65. in fin. & late deducit Iacob Hein-
richman *conſ. 8. num. 72. cum ſeqq.* Tanto magis, cùm
ex depoſitionibus teſtium appareat, quòd iſta taxa-
tio non eſt exceſſiua, & ceſſet omnis fraus, & ſimula-
tio, cùm iſte contractus fuerit initus elapſis ſex men-
ſibus poſt primum, & ad inſtantiam ipſius Truſcar-
di, qui erat veriſimiliter certus de quantitate lucri,
quod percipi poterat.

Non obſtant quæ in contrarium adducuntur. Et
primo quod exceptio caſuum fortuitorum in capit.
11. primi contractus, arguit quod capitale debebat
reſtitui ſaluum, etiam ſi periiſſet ob alios caſus. Quia
7 † exceptio, quæ eſt poſita ad diminuendum, non
ampliat pactum, vt capitale ſaluum reſtitui debeat
contra diſpoſitionem iuris communis, ſi ammittatur
ex alijs caſibus, Cin. Bart. & alij *in leg. generali, §. vxo-
ri, ff. de vſufru. leg.* Anch. *in cap. 2. verſic. quæro, Epiſco-
pus, de offic. vicar. in 6.* Milis *in verſic. exemplo*, Soccin.
conſ. 47. num. 3. lib. 1. Felin. *in cap. quoniam frequenter,
num. 2. vt lit. non conteſt.* Et in terminis ſimilis excep-
tionis caſuum fortuitorum tradit Alexandr. *in conſ.
28. num. 11. lib. 1.*

Non obſtat quod in capit. 7. dicti contractus fuit
conuentum quod maſſaritię deberent reſtitui in fine
ſocietatis in eo ſtatu, in quo repetiebantur tempore
con-

Digitized by Google

contractus. Quia iſtæ maſſaritiæ non fuerunt datæ in partem capitalis, nec in illis cadebat ſociotas: Ideo non eſt illicitum quod attendatur ſtatus de tempore contractus.

8 Non obſtat quod † non valet pactum aſſecuratio
nis capitalis, neque lucri. Quia hic non adeſt aſſecuratio capitalis, neque in primo, neque in ſecundo
9 contractu, cum ſit relatiuus ad primum: Et † ceſſante
aſſecuratione capitalis, aſſecuratio lucri eſt licita; vt per Doct. ſupracitatos, & Iacob Heinrich. bene reſpondet his, quæ in contrarium adducuntur per informantes pro Hippolyto.

Non obſtat quòd taxatio lucri ſit exceſſiua. Quia vltra quod hoc pertinet ad iuſtitiam contractus, de
10 qua hodie non quæritur; onus † probandi hanc exceſſiuitatem incumbit Hippolyto, Purpur. *in dict. leg. ſi paſcenda num. 29.* qui eam non probat; Et ex depoſitionibus teſtium probatur contrarium, vt bene deducunt informantes pro Sonzonijs, in reſponſionibus.

LVNEN. SARZANEN. BENEFICII.

Lunæ 5. Iulij 1599.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus an acquiratur per ſolum augumẽtum dotis. De impetratione Gratiæ ob non publicationem.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia libera non poteſt redigi in ſeruitutem Iuriſpatronatus, per ſolum augumentum dotis.*

2 *Nec ſufficit quòd ſit depauperata; niſi totaliter dotem amiſerit.*

3 *Vicarius ſine mandato ſpeciali non poteſt reſeruare Iuſpatronatus.*

4 *Mentio Iuriſpatronatus in Gratia, non eſt neceſſaria, quando Iuſpatronatus fuit nulliter reſeruatum.*

5 *Impetrans Gratiam ob non publicationem faciendam à primo prouiſo, debet hanc negatiuam plenè, & concludenter probare.*

6 *Actore non iuſtificante ſuam Gratiam, reus poſſeſſor debet abſolui.*

DECISIO CLXXXVII.

FVit reſolutum pro informante, ſententiam A, C. eſſe confirmandam. Moti fuerunt Domini: quia in ea parte, in qua reuocatur prima ſententia Vicarij declarantis nullam, gratiam Gabrielis, ob non factam mentionem iuris patronatus, eſt iuſta: quoniam Eccleſia erat iam ædificata, & erecta, & habebat ſuam
1 dotem. Ideò † per ſolum augumentum dotis Eccleſia libera non potuit redigi in ſeruitutem iuriſpatronatus, gloſ. *in cap. piæ mentis, in verſic. patronum 16. qu.* Abb. *conſil. 59. lib. 2.* Roch. *de iurepatron. in verſic. dota-*
2 *tur, quæſt. 2.* Et non † ſufficit ad illum effectum quod ſit depauperata, niſi totaliter dotem amiſerit, ita vt reducatur de non eſſe ad eſſe; vt *ibi* per Rocc. *quæſt. 3.* Bero. *conſ. 4. num. 26. lib. 1.* Et in his terminis ſæpe fuit reſolutum.

Præterea, iuſpatronatus fuit reſeruatum à Vica-
3 rio; qui † ſine ſpeciali mandato, non habet hanc facultatem, Cald. *conſil. 1. de offic. deleg.* Thom. de Tan. *deciſ. 20.* & fuit dictum, *in Cauſa Bononien. Iuriſpatrona-*
4 *tus coram bon. mem. Epiſcopo Oriolen.* Et † ſtante nullitate reſeruationis, non erat de eo neceſſaria mentio in gratia Gabrielis, gloſ. *in capit. ex tenore, & ibi* Felin. *num. 2. de reſcrip.* Rot. *dec. 69. eod. tit. in antiq.*

Quantum autem ad eam partem, in qua reuocatur alia ſententia Vicarij canonizatoria gratiæ Antonij, ob non publicationem Gabrielis, eſt etiam iu-
5 ſta. Quia Antonius, qui diſpoſitiuè † impetrauit ob non publicationem Gabrielis, tenetur hanc negatiuam plene, & concludenter probare, Innoc. *in cap. ſuper his col. 3. de accuſat.* Bart. *in leg. in illa, ff. de verbor. obligat.* Et in his terminis fuit reſolutum *in Cauſa Bononien. Canonicatus 1. Decembris 1589. coram Reuerend. Pad. D. meo Pamphilio, & in Cauſa Vlixbonen. Benefitij 21. Aprilis præteriti coram R. P. D. meo Lancellotto.* Ideo non poterat præfigi terminus Gabrieli ad docendum de publicatione, & declarari eius gratia nulla ob lap
6 ſum temporis ad publicandum. Quia cum Antonius eſſet actor, & non iuſtificauerit ſuam gratiam, Gabriel reus, & poſſeſſor debebat abſolui, Compoſtell. *in cap. mandatum, de reſcrip.* Rot. *deciſ. 1. de re iudic. in non.* & conſequenter ſententia A. C. eſt iuſta & confirmanda.

PRÆNESTINA SPOLII. EXTRA ROTAM.

Lunæ 25. Octobris 1599.

ARGVMENTVM.

Examen teſtium extra terminum citationis ad videndum iurare teſtes, quando non ſit nullum.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio ſanatoria, arbitrio Rotæ dat facultatem dimittendi rigorem Iuris, & ſeruandi æquitatem.*

2 *Teſtes ſi ſint examinati cum interrogatorijs Partis, Rota ſolet ſemper arbitrari, quòd eis ſit adhibenda fides.*

DECISIO CLXXXVIII.

LIcèt iſti teſtes ſint nulliter examinati; quia iurarunt extra terminum citationis ad videndum
1 iurari teſtes: tamen ſtante † Commiſſione ſanatoria arbitrio Rotæ, per quam datur facultas dimittendi rigorem iuris, & ſeruandi æquitatem, Creſc. *deciſ.* 287. Domini dixerunt eis eſſe adhibendam fidem:
2 Quia † ſunt examinati cum interrogatorijs partis: in quo caſu ceſſante defectu iuriſdictionis, Domini ſemper ſoliti fuerunt eorum dicta ſaluare, & arbitrari quod eis ſit adhibenda fides, Put. *dec. 301. lib. 3.* Caputaq. *dec. vltima lib. 3. in manuſcr.* Et ita fuit reſolutum *in Cauſa Cathanien. Illegitimitatis 24. Nouembris 1586. coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto, in Cauſa Fulginaten. Domus 3. Iulij 1589. coram bon. mem. D. Gipſio,* & in quam pluribus alijs cauſis.

Fuit etiam per Dominos conſideratum, quòd in caſu iſto multo magis eſt locus arbitrio: quia non adeſt totalis defectus citationis, ſed defectus in eo verſatur, quòd teſtes non iurarunt in tempore.

ROMANA VINEÆ DE PANNELLINIS.

Veneris 29. Octobris 1599.

ARGVMENTVM.

Cautio de reſtituendo prioribus, & potioribus, in quo caſu non præſtetur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Immiſſus vigore Saluiani non tenetur cauere de reſtituendo prioribus,& potioribus.*

2 *Impedire volens immiſſionem, offerendo pecunias, non habet aliud remedium,niſi,vt creditor ei cedat actiones ſuas.*

3 *In actione tributoria eſt præſtanda cautio de reſtituendo.*

4 *Creditoribus primò venientibus, regulariter, debet ſatisfieri,nulla præſtita cautione.*

5 *Venditor coactus ad vendendum, non tenetur dare cautionem.*

6 *Inuerſimile eſt,quòd creditor per ſpacium plurium annorum neglexerit petere ſuum creditum.*

7 *Declaratur Baldus* in authent. hoc niſi,ad fin. Cod. de ſolution.

8 *In dictis Doctorum non ſumitur argumentum à contrario ſenſu,*

9 *Hæres non tenetur petere cautionem de reſtituendo, niſi quando ſcit adeſſe alios creditores.*

DECISIO CLXXXIX.

DOmini reſoluerunt, Petrum Lucam non teneri
ad præſtandam cautionem de reſtituendo prio
ribus, & potioribus creditoribus ad fauorem Colle-
1 gij, Quia ei competebat immiſſio † vigore Saluiani;
& ſi fuiſſet immiſſus,non tenebatur præſtare cautio-
nem:quia Collegium non poterat moleſtari ab ante-
rioribus creditoribus, cùm eis remaneret anterior
hypotheca ſuper vinea. Nec ratione hypothecæ,
vel Saluiani,poterant auocare fructus bona fide con-
ſumptos, niſi à die motę litis: Et ideo, ſi Collegium
vult impedire immiſſionem,offerendo pecunias,non
debet efficere eius conditionem deteriorem,vt tenea
tur ad pręſtandam cautionem,ad quam non erat ob-
ligatus ſecuta immiſſione. Tanto magis, cùm in hoc
2 caſu † offerenti non reperiatur prouiſum de alio re-
medio, quàm vt creditor ei cedat actiones *leg. mulier,ff. qui pot. in pig. hab.*

Secundo moti fuerunt Domini:quia, excepta ac-
3 tione tributoria, in qua † debet præſtari iſta cautio,
quia æqualis eſt conditio;quandocumque agentium
leg. procuratoris, §. ſi plures, leg. non enim, & leg. illud, ff. de trib. act. & exceptis quibuſdam caſibus particula-
ribus,qui in dictis legibus referuntur per Doctores,
4 regulariter in alijs caſibus † debet ſatisfieri credito-
ribus primo venientibus,nulla præſtita cautione,
Alber. *in dict. leg. procuratoris, §. vlt.* & *ibi* Ang. *num.* 2.
Fulgoſ. *in verſ. ratio differentiæ*, & Paul. de Caſtro *in dict. §. ſi plures,* Ioan. de Platea *in §. introduxit, verſ. & attende,* & Aret. *ſub num.* 4. *inſtit. quod cum eo, qui in al. pot.* Et ideo, cùm non verſemur in aliquo caſu limita-
tionum, ſuccedit ſupradicta concluſio Doctorum,
quòd non eſt locus cautioni.

Tertio placuit Dominis aliud fundamentum:
quòd Petrus Lucas petijt ſolum immiſſionem: Ideo
ſi Collegium vult eum cogere ad recipiendum pecu-
nias, & impedire immiſſionem, debet ſimpliciter
offerre, nec poteſt petere cautionem. Et placuit in
5 hoc ſimile, quod aſſertur per informantes de † ven-
ditore coacto ad vendendum;qui non tenetur ad pre
ſtandam cautionem cum non vendat libere,& ſecun-
dum eius voluntatem, gloſ. *in leg. emptori duplam, ff. de euict.*

Quarto conſiderabant Domini,quod ceſſat timor
probabilis, quòd Collegium poſſit pati moleſtiam:
quia in actis non conſtat quod adſint creditores an-
teriores: Et creditum Petri Lucæ eſt de annis 1557.
Ideo multum veriſimile eſt, quod verè non adſint:
6 quia † non fuiſſent negligentes in petendo per ſpa-
tium tanti temporis, Aim. *in conſ.* 269. *num.* 7. & 8.

Non obſtat doctrina Baldi *in authen. hoc niſi, ad finem, Cod. de ſolut.* vbi dicit, quòd quando adeſt ſuſpi-
7 tio,debet præſtari cautela. Quia † loquitur iuxta
ſecundam partem illius text. de cautela pręſtanda à
debitore ad fauorem creditoris, quòd de pretio ex
venditione rei ſuæ, redigendo ſatisfaciet creditori.
Vltra quod, in caſu iſto lapſus tanti temporis exclu-
dit ſuſpitionem, quòd adſint alij creditores, ante-
riores.

Non obſtat quod Alciatus *in reſp.* 41. *tom.* 1. *lib.* 2.
defendit quòd hæres cum beneficio legis, & inuen-
tarij,non debet accipere cautionem: & ſic intelligit,
quòd ceſſante beneficio inuentarij,debeat eam pete-
8 re. Quia † in dictis Doctorum non ſumitur argumen-
tum à contrario ſenſu, Calder. *conſ.* 3. *de prębend.* Et,
quidquid indiſtinctè videatur ſentire Ang. *in dict. leg.*
9 *ſi procuratori, §. vlt.* hæres † non tenetur petere iſtam
cautionem, niſi quando ſcit adeſſe alios creditores,
Paul. de Caſtr. & Corn. *in leg. vlt. §. & ſi pręfatam num.* 4. *de iur. delib.* Et in caſu iſto neque conſtat, neque ve-
riſimile eſt, quòd adſint alij creditores anteriores, vt
dictum fuit.

ROMANA CASALIS SANCTI ABROCCOLI.

Luna 8. Nouembris 1599.

Hæc Deciſio non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *In quaſi poſſeſſione negatiua eſt neceſſaria contradictio cum acquieſcentia.*

DECISIO CXC.

DOmini reſoluerunt, dandum eſſe Dominico mā-
datum de manutenendo, etiam reſpectu facul-
tatis locandi. Quia conſtat quod Hieronyma eius
mater fuit immiſſa in poſſeſſionem 28. rubrorū iſtius
Caſalis vigore mandati relaxati à bon. mem. Cardi-
nali Paleotto, in executionem ſententiæ Rotalis de
anno 1559. Et de anno 1560. locauit Bernardo Gua-
ſcono, & exegit penſionem, & poſt eius obitum
Dominicus de anno 1563. ratificauit locationem fa-
ctam Pompeio Antonino, & de anno 1587. locauit
Ægidio Stephani,& pariter exegit penſionem à Paſ-
quino Zaccarello. Et licet aliquibus vicibus fuerit
facta locatio ſine eius interuentu; tamen ex hoc non
ſequitur, quòd fuerit quæſita Iacobo quaſi poſſeſſio
1 priuatiua ad Dominicum. Quia in † hac quaſi poſ-
ſeſſione negatiua eſt neceſſaria contradictio cum ac-
quieſcientia, vt per Doctores *in capit. cum Eccleſia Sutrina,* & *ibi* Rip. *num.* 50. *de cauſ. poſſeſ. & propriet.* Quæ
hic non probantur.

Alia, quæ deducuntur per informantes pro Iaco-
bo, concernunt petitorium: de quo hodie non agi-
tur.

LVG.

LVGDVNEN. COMPVTORVM,

Lunæ 8. Nouembris 1599.

ARGVMENTVM.

Exiſtentia crediti, an probetur ex duplicato Inſtrumenti originalis.

SVMMARIVM.

1 *Tranſlatio crediti facta in alios, vti procuratores, vel adminiſtratores, non præiudicat creditori transferenti, ita vt creditum non remaneat in eiuſdem perſona.*

DECISIO CXCI.

DOmini fuerunt concordes, quòd conſter de exiſtentia crediti Galeatij Cuſani ſcutorum 2084. Cùm enim iſtud creditum probetur per inſtrumentum authenticum, & in cõfeſſo ſit apud partes, quòd ſimilia credita non ſoluuntur, niſi reſtitutis originalibus; eo ipſo quòd conſtat de inſtrumento, conſtat de exiſtenria crediri. Et licèt iſtud inſtrumentum non ſit originale, ſed duplicatum; tamen cum ex decreto Regis principalis debitoris detur eadem fides iſti duplicato, quæ daretur originali hoc ſufficit ad iſtum effectum. Præſertim, cùm fuerit adhibita cauſæ cognitio ante conceſſionem iſtius duplicati, ſuper amiſſione originalis, & exiſtentia crediti.

Non obſtat fides Nicolai Dorlin Notarij magni partiti, atteſtantis quòd ſine proprio inſtrumento, originali non poſſunt exigi ſimilia credita, etiam quod inſtrumentum ſit renouatum de mandato Regis, vel Conſilij priuati. Quia ex ea nõ infertur, quòd creditum non extet, de quo ſolum hodie agitur. Præterea iſta fides non concernit officium ſuum, & non concludit in hoc caſu, in quo renouatio eſt facta adhibita cauſæ cognitione ſuper amiſſione originalis, & exiſtentia crediti, & cum decreto ipſius Regis, quòd ei fides adhibeatur.

Non obſtat, quòd ex iſto duplicato, non poteſt probari exiſtentia crediti Galeatij, cùm poſtea hoc creditum fuerit poſitum in perſonam Caroli, & poſtea
1 Oricellariorum. Quia iſta translatio fuit facta in Carolum vti procuratorem Galeatij, & Oricellarios vti adminiſtratores, & non vti veros creditores, & dominos; vt fuit reſolutum coram bon. mem. Epiſcopo Oriolen. 24. Ianuarij 1571. & conſequenter iſtud creditum remanet in perſona Galeatij.

Quãtum ad aliud creditum ſcutorum 2000. quod fuit tranſlatum in partitum Rotomagen. Domini dixerunt quòd videatur, An fuerit neceſſaria certioratio Galeatij de iſta tranſlatione? Et, ſi erat neceſſaria, an probetur facta ſufficienter, & in tempore congruo.

COLONIEN. STATVS,

Veneris 12. Nouembris 1599.

ARGVMENTVM.

De conceſſione remiſſoriæ in Cauſa profana.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria conceditur, quando Cauſa eſt profana, & articuli ſunt releuantes.*

2 *Quadrienniũ reſtitutionis in integrum currit à die ſciẽtiæ.*

DECISIO CXCII.

DOmini cenſuerunt, remiſſoriam eſſe concedendam ſine retardatione diſputationis Cauſæ.
1 Quia Cauſa † eſt profana, & articuli ſunt releuantes, cùm agatur de probanda deſcendentia ab Agnete; de cuius filiatione fuit reſolutum conſtare: & ideo excluditur præſumptio calumniæ.

Non obſtat, quod remiſſoria non datur poſt rem iudicatam. Quia pendet cauſa reſtitutionis in inte-
2 grum, quæ fuit commiſſa infra quadriennium, cùm † quadriennium currat à die ſcientiæ. Præterea etiam ſi quadriennium incępiſſet currere à die 7. Iulij 1592. adeſt prorogatio fatalium.

ROMANA DOTIVM.

Veneris 12. Nouembris 1599.

ARGVMENTVM.

Dos in primis debet conſtitui de bonis liberis; & in ſubſidium, de fideicommiſſarijs.

SVMMARIVM.

1 *Dos detrahitur in ſubſidium ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, ſi non adſint bona libera: Sed ex portione dotare debentis, & num. 3.*

2 *Portio bonorum, quæ ratione Legitimæ patris detrahitur, computatur in dotem.*

4 *Onus dotandi filiam ſpectat ad patrem.*

DECISIO CXCIII.

FVit reſolutum, quòd dos in primis eſt conſtituenda ex bonis liberis, ſi adſunt. Cùm enim Cardinalis Tranenſis fecerit fideicommiſſum pro conſeruatione bonorum in familia, eius diſpoſitio ad fauorem fęminarum cenſetur facta in executionem obli-
1 gationis legalis, vt dotes detrahantur † ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, in ſubſidium, ſi ex bonis liberis detrahi non poſſunt, Rub. Alex. *conſ.* 124. Molin. *de Hiſpanorum primogen. lib. 4. cap. 7. numer.* 2. Et ideo
2 portio † bonorum, quæ ratione legitimæ partis detrahitur, in dotem computatur, Paul. *conſil. 64. lib. 2.* & fuit reſolutum *in Cauſa Portuen. Bonorum 23. Ianuarij, & 26. Februarij* 1580. *coram Reuer. P. D. Seraphino.* Quod etiam confirmatur ex veriſimili mente Cardinalis, qui voluit, quod bona conſeruentur in familia: &, ſi dotes detraherentur indiſtinctè, breui tempore conſumerentur bona fideicommiſſo ſubiecta: Si verò non adſunt bona libera, eſt conſtituenda ex bonis
3 fideicommiſſi, ſed † ex portione Io: Dominici patris
4 tantum. Quia cùm † onus dotandi filias ſpectet ad patrem, *leg. qui, liberos, ff. de ritu nupt.* in dubio quilibet cenſeri debet grauatus, vt ex ſua portione dotet proprias filias. Et hoc ſuadet etiam mens Cardinalis: quia vocauit deſcendentes in ſtirpes. Ideo multum veriſimile eſt, quòd intellexerit, quòd quęlibet ſtirps ſubſtineat iſtud onus dotationis diſtinctè, & ſeparatim ab alia ſtirpe: aliàs poſſet dari caſus, quòd plures vnius ſtirpis non habentes feminas, grauarentur onere dotandi feminas alterius ſtirpis, in qua poſſet eſſe vnus tãtum maſculus: quod eſſet valdè abſurdũ.

Quantum ad quantitatem dotis, pendet à quantitate patrimonij, de qua non liquet. Ideo nihil certè ſtatui poteſt, niſi firmato prius ſtatu patrimonij.

ROMANA VINEÆ.

Lunæ 15. Nouembris 1599.

ARGVMENTVM.

Laudum quando non ſit exequendum.

SVMMARIVM.

1 *Laudum dicitur nullum, ex defectu citationis: & iniuſtum, quando non iuſtificatur ex actis.*

DECISIO CXCIV.

Domini cenſuerunt, laudum non eſſe exequen-
1 dum: Quia eſt † nullum, ex defectu citationis: & iniuſtum, cùm non iuſtificetur ex actis. Tanto magis, cùm ſit vulneratum per ſententiam Reuer. P. D. Veralli.

Nec placuit Dominis, quòd nullitas ceſſet, cùm laudum fuerit latum ad inſtantiam D. Horatij. Quia in actis non conſtat, quòd ad eius inſtantiam fuerit citatus D. Gaſpar, nec quòd ipſe, vel eius procurator, comparuerit.

ROMANA DOTIVM DE TRINCIIS.

Lunæ 29. Nouembris 1599.

ARGVMENTVM.

Diſcutiuntur coniecturæ aliquot, & præſumptiones, contra ſolutionem, & pro ea.

SVMMARIVM.

1 *Non eſt veriſimile, quòd quis ſoluat quantitatem magnam pecuniarum, ſine quietantia.*

2 *Gener manens in domo ſoceri, veriſimiliter cenſetur non vrgere ſolutionem dotis.*

DECISIO CXCV.

Domini cenſuerunt, pro creditoribus non afferri tales coniecturas, & præſumptiones, ex quibus probetur ſolutio ſcutorũ mille; facta Rugerio. Quia potiſſima coniectura, in qua ſit fundamentum, quod in libro Rugerij Honorius eſt creatus debitor ſcutorum mille; & ſolum in eo ſit mentio fructuum ſcutorum ſex millium, non concludit quòd ipſe receperit alia ſcuta mille, cùm partitæ non contineat aliquam taxatiuam. Tanto magis, cùm iſta ſcuta duomillia deberent ſimul ſolui tempore ſubarrationis.

Accedunt etiam coniecturæ in contrarium. Quia Honorius fuit moroſus, in ſoluendo alia ſcuta duo
1 millia temporibus conuentis: & † non eſt veriſimile, quòd ſoluerit ſcuta mille ſine quietantia: præſertim, cum in actu ſubarrationis deberet confici inſtrumentum vigore apocæ.

Non obſtat quòd Rugerius non petijt iſta ſcuta, mille per tantum tempus. Quia neque etiam petijt alia ſcuta duomillia, quæ ei debebantur: & veriſimi-
2 le eſt, quòd † non vrgeret ſolutionem: quia erat gener Honorij, & manebat in eius domo.

Non obſtat, quòd Rugerius exegit integros fructus ſcutorum ſex millium. Quia hoc non probatur.

BVRGEN. IVRIS VOTANDI.

Veneris 3. Decembris 1599.

ARGVMENTVM.

Portionarij Eccleſiæ Burgenſis habent votum in electione Oeconomi, & Secretarij.

SVMMARIVM.

1 *Actus qui dederunt cauſam liti, non habentur in conſideratione, ad effectum obſeruantiæ in contrarium.*

2 *Quando verba ſunt clara, non eſt locus obſeruantiæ interpretatiuæ.*

DECISIO CXCVI.

Fvit reſolutum, quòd Portionarij debent habere votum in electione Oeconomi, & Secretarij. Quia in concordia adeſt Capitulum clarum, quòd Portionarij admittantur ad votum affirmatiuum, & negatiuum, in his in quibus agitur de adminiſtratione bonorum menſæ communis: & conſequenter debent interuenire in electione Oeconomi, qui adminiſtrat bona menſæ, & Secretarij, qui retinet illius computa.

Non obſtat obſeruantia, quæ deducitur in contrarium ex pluribus actibus. Quia non ſunt in forma
1 probanti, & † iſti actus dederunt cauſam liti: ideo non ſunt habendi in conſideratione; Præterea, quantum ad Secretarium, non datur aliquis actus ante litem: Quantum verò ad Oeconomum, dantur duo actus, qui non ſufficiunt: quia cùm adminiſtret bona
2 communia, verba concordiæ ſunt clara: Ideo † non eſt locus obſeruantiæ interpretatiuæ, Aretin. *conſil.* 115. *num.* 2.

PLACENTINA AQVARVM.

Veneris 3. Decembris 1599.

ARGVMENTVM.

Offerens ſe dare pro tali precio, an liberetur per non acceptationem, ita vt non teneatur dare pro precio oblato.

SVMMARIVM.

1 *Ex valore rei vnius temporis non infertur ad aliud.*

2 *Ex valore vnius rei non poteſt inferri ad valorem alterius, niſi probetur quòd idem ſit precium vtriuſque.*

3 *Precium conuentum, in dubio præſumitur iuſtum, niſi contrarium probetur.*

DECISIO CXCVII.

Fvit reſolutum, attendendam eſſe oblationem factam per Comitem. Cùm enim fecerit Monachis plures interpellationes iudiciales, vt reciperent aquam pro pretio oblato; & pro illius iuſtificatione produxerit iura, & dederit articulos: non poteſt impugnare hanc oblationem, petendo maius pretium. Et licet Monachi eam non acceptauerint; tamen hoc ideo fecerunt, quia prætendebant, pretium oblatum eſſe exceſſiuum; & nolebant eam acceptando, ſibi præiudicare: ſed ſi Monachi ſuccumbunt, iſta non acceptatio non liberat Comitem, vt non teneatur dare pro pretio oblato, quod fuit ab eo habitum pro iuſto. Præſertim, cùm iuxta formam pacti locatio eſſet

Digitized by Google

ſit facienda Monachis, *per manco, che ſe ne trouarà da altri*.

Non obſtãt in contrarium deducta per informantes pro Monachis, quòd iſtud pretium oblatum ſit ex
ceſſiuum. Quia hoc non probatur cõcludẽter: Adducuntur enim pro probatione iſti us exceſſiuitatis pretij, locationes, & depoſitiones teſtium: ex locationibus autem, duæ non continẽt aquas iſtius riui, neque probatur, quòd eodem pretio vendatur aqua vtriuſque riui, nec quòd in vtroque, ſit eadem quantitas aquæ: quæ quantitas ad iſtum effectum potiſſimum inſpicitur, cùm locatio fiat pro horis; alia vero fuit
1 facta Monachis de anno 1588. Et † ex valore vnius
temporis non infertur ad aliud.

Quantũ ad teſtes, deponunt de aqua alterius riui
2 Bertoni: & † cùm non probetur, quòd ſit idem pre-
tium vtriuſque, ex valore vnius non poteſt inferri ad valorem alterius: Præſertim, cùm probetur Comitem ſolitum fuiſſe locare aquas iſtius riui Grazzani, pro maiori ſumma. Et licèt excepto tertio teſte, qui deponit de pretio currenti, alij deponant de pretio
3 conuento: nihilominus pretium † conuentum in du-
bio præſumitur iuſtum, niſi contrarium probetur, Bald. *in leg. per diuerſa num. 8. quæſt. 4. Cod. mand.*

Nõ obſtat quòd debebat fieri locatio Monachis, *per quel manco, che ſe ne trouaſſe da altri ſenza fraude*. Quia ſatis diminuitur de hoc pretio, cùm conſtet Comitem fuiſſe ſolitum locare, pro maiori ſumma; & Monachi non probent iniuſtitiam pretij oblati tempore requiſitionis.

OSCEN. INDVLTI.

Veneris 10. Decembris 1599.

ARGVMENTVM.

Declaratur Regula Cancellariæ, *De iure quæſito non tollendo*.

SVMMARIVM.

1 *Regula,* De iure quæſito non tollendo, *præſeruat quodcumque ius, etiam minimum.*

2 *Derogatio huic Regulæ debet eſſe ſpecialis, etiamſi Papa intellexerit præiudicium. Nec ſufficit mentio Regularum in genere, & num. 6.*

3 *Hæc Regula habet locum, etiam quando tollitur ius competens ex diſpoſitione Iuris communis. Niſi agatur de exemptione, vel alia ſimili Gratia de ſui natura præiudiciali, & num. 4.*

5 *Ius nominandi, ſuccedente vacatione, vt ſit plenè, & perfectè quæſitum, ſufficit quòd tollatur ius in ſpe habente cauſam de præterito.*

7 *Defectus intentionis in vna parte Gratiæ, non vitiat Gratiam in alia parte diſtincta, in qua ceſſat defectus intentionis.*

DECISIO CXCVIII.

FVit reſolutum, regulam de iure quæſito non tollendo obſtare Indulto felic. record. Sixti Quinti, quo ad nominationem, & examen Pœnitentiarij, & Lectoris. Quo vero ad eam partem Indulti, in qua continetur, quòd vnica præbenda inſeruiat pro Lectore, & Pœnitentiario, non obſtare.

Quantum ad primam partem, fundamentum Dominorum fuit: Quia ante iſtud Indultum nominatio, & examen Pœnitentiarij, & Lectoris, iuxta decreta Concilij, competebat ſolum Epiſcopo, vel ſaltim erat ſimultanea inter Epiſcopum, & Capitulum, vigore Bullæ Sixti Quarti, & Pij Quinti, & in hoc indulto tribuitur Capitulo priuatiuè ad Epiſcopum: Ideo, cùm ei adimatur hoc ius, quod eſt valde conſiderabile, cum ſit perpetuum, & iuriſdictionale, & collatio nominato ſit neceſſario facienda non eſt dubium,
1 quod eſt locus regulæ cùm † præſeruet quodcunque
ius, etiam minimum, vt fuit reſolutum *in Cauſa Burgẽ. Iuris ſepeliendi coram bon. mem. Cæſare de Graſſis* 10. *Iunij* 1575. & *in Cauſa Cæſaraugustana Exemptionis* 13. *Iunii* 1594. *coram Reu. P. D. Seraphino.*

Non obſtãt limitationes, quæ in contrarium afferuntur. Et primo, in Papa præſumitur ſcientia iſtius præiudicij. Quia, etiam ſi hoc verum eſſet, propter proteſtationem defectus voluntatis, in futuris con-
2 ceſſionibus in regula contentam, † requiritur derogatio ſpecialis, etiam ſi Papa intellexerit præiudicium, vt fuit reſolutum in dictis Cauſis, & *in Cauſa Peruſina Vnionis, coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto*, & ſæpius in alijs cauſis.

Non obſtat ſecundo, quòd regula non habet locum, quando tollitur ius competens ex diſpoſitione
3 iuris communis. Quia etiam † in hoc caſu eſt locus
regulæ Samen, *ſuper hac regula quæſt. 6. Pur. dec. 31. lib.* 1. Tolom. *dec.* 81. Peregr. *dec.* 224. *lib.* 2. Niſi verſemur
4 † in gratia exemptionis, vnionis, vel alia ſimili de
ſui natura præiudiciali: in quibus terminis procedit *deciſio*, Caſſad. 1. *de priuil.* & *deciſio in Cauſa Nullius de Stepa coram Reu. P. D. Seraphino.*

Nõ obſtat tertio, quòd regula habet ſolum locum in iure radicato, & perfectè quæſito. Quia ius nominandi, ſuccedente vacatione, eſt plenè; & perfectè
5 quæſitum, & ad iſtum effectum † ſufficit quòd tolla-
tur ius in ſpe, habente cauſam de præterito, Sam. *quæſt. 4. ſuper hac regula num. 14. in 2. caſu*, Put. *deciſ. 4. ſuper eadem regula.*

Non obſtat quarto, quòd eſt ſufficienter derogatum regulæ, propter mentionem factam in Indulto regularum Cancellariæ in genere, & propter prægnantiam clauſularum in eo contentarum: Quia cùm regula requirat ſpecialem, & indiuiduam mentio-
6 nem, mentio † regularum in genere, & iſtæ clauſulæ,
non ſufficiunt, Sam. *in proœm. regul. quæſt. 6. in fin.* & *quæſt.* 19. Put. *dec.* 265. *lib.* 2. Caputaq. *dec.* 301. *par.* 3. & fuit reſolutum *in dict. Cauſa Burgen. Iuris ſepeliendi.*

Quantum ad ſecundam partem, potiſſima ratio
7 deciſionis fuit: Quia † defectus intentionis in vna
parte gratiæ, non vitiat gratiam in alia parte diſtincta, & ſeparata, in qua ceſſat defectus intentionis; *ca. ſi eo tempore, de reſcript. in 6.* Abb. *in cap. ſedes num. 4.* & *ibi* Felin. *num. 2. eod. tit.*

Videbatur autem Dominis in ea parte Indulti, in qua continetur, quòd vnica Præbenda inſeruiat pro Lectore, & Pœnitentiario, ceſſare præiudicium Epiſcopi, & conſequenter ceſſare etiam defectum intentionis Papæ; & ideo Indultum ſubſtineri. Nam nihil intereſt Epiſcopo, quòd onus vtriuſque officij ſit iniunctum vnicæ præbendæ; vel quòd quodlibet officium habeat ſuam Præbendam ſeparatam; dummodo adſit in ſua Eccleſia vtrumque officium. Tanto magis, cùm idem prius Statutum fuiſſet a Pio Quinto cum derogatione iſtius regulæ; & conſequenter

trm-

tempore iſtius Indulti Epiſcopus non habebat amplius in hoc aliquod ius conſiderabile, cui eſſet derogandum.

Non obſtat erectio officij Pœnitentiarij cum vnione Prębende de anno 1569. Quia, vt fuit reſolutum, non habuit effectum, propter litem ſuper Prębenda vnita, quæ fuerat impetrata vti reſeruata à Sede Apoſtolica: & ideo poſtea fuit facta alia erectio de anno 1590. quæ fuiſſet ſuperflua, ſi prima habuiſſet effectum, & iſta ſecunda erectio, in qua fit fundamentum, eſt inualida, & ideo non obſtat. Quia ſtante contraria diſpoſitione prędecedenti Pij V. quòd eadem Prębenda inſeruiret pro vtroque officio Pœnitentiarij, & Lectoris, cum clauſulis ampliſs. & derogatione regulæ, non potuit poſtea Epiſcopus contra hanc diſpoſitionem erigere officium Pœnitentiarij, cum vnione vnius Prębendæ, quæ pro illo ſolo officio inſeruiret. Et licet iſta diſpoſitio Pij V. non fuerit effectum ſortita in prima Præbenda, quæ vacauit: tamen non idéo ceſſauit erectio officij, & coniunctio iſtorum duorum officiorum cum vna, & eadem Prębenda: quod æquè principaliter ſtatutum fuit à Pio V.

Non obſtant illa verba Bullæ, *Quatenus de illis in pręfacta Eccleſia adhuc prouiſum non ſit*. Quia non fuerat de illis officijs prouiſum, cùm erectio, de anno 1569. non eſſet ſortita effectum, vt dictum fuit.

Reſeruarunt autem Domini, vt particulariter videatur, An regula obſtet, reſpectu Præbendæ doctoralis.

ROMANA BONORVM DE CINCIIS.

Veneris 10. Decembris 1599.

Hæc Deciſio ponitur tantum, ne interrumpatur ſeries Cauſæ.

DECISIO CXCIX.

DOmini dixerunt, quòd donec ſequatur diuiſio, decernatur adminiſtratio Reuerendiſſimo Epiſcopo, ſi eam vult; ſin minus, detur D. Hieronymo; &, eo recuſante, eligatur tertius: & omnes redditus deponantur penes aliquem mercatorem, & conſignetur cuique ſua rata, facta hinc inde obligatione de ſoluendo ſuam ratam debitorum communium, & de releuando ſe inuicem indemnes, & quòd fructus nunc extantes diuidantur.

SPOLETANA TERRARVM.

Mercurij 15. Decembris 1599.

Coincidit Argumentum cum Deciſione 183. eiuſdem Cauſæ.

SVMMARIVM.

1 *Subſtituti poſſunt reuocare alienationes bonorum fideicommiſſariorum.*

2 *Pactum reſolutiuum habet locum, volente eo, ad cuius fauorem eſt appoſitum.*

3 *Donatio cauſa Matrimonij non eget inſinuatione.*

4 *Verba*, purè, merè, irreuocabiliter, *non repugnant donationi continenti cauſam, vel modum.*

5 *Legitima, & Trebellianica non detrahuntur ex bonis fideicommiſſi particularis.*

6 *Actio perſonalis non habet locum contra tertium poſſeſſorem.*

7 *Pactum reſolutiuum donationis, vel impedit translationem dominij ab initio; vel ſaltem, ſecuta contrauentione reſoluit titulum donatarij.*

8 *Reſoluto iure donatarij venditoris, reſoluitur etiam ius emptoris.*

9 *Subſtitutis competit in caſu alienationis, rei vendicatio vel ſaltem actio vtilis in ſubſidium, & num. 10.*

11 *Vt venditio non ſuſtineatur, ſufficit quòd res vendita non ſit omnino libera, ſicut fuit promiſſum: &, quòd emptor aliquo caſu poſſit moleſtari.*

12 *Per ſolam prohibitionem alienationis non impeditur regulariter translatio dominij.*

13 *Secus verò, ſi cum prohibitione concurrit fideicommiſſum pro conſeruatione bonorum inuocans.*

DECISIO CC.

PLacuit Dominis deciſio vltimo loco facta, quòd
venditio non ſubſtineatur. Quia fideicommiſſum
non controuertitur: &, ſtante fideicommiſſo, non eſt
ſatisfactum obligationi de tradendo rem liberam,
1 neque emptor eſt tutus; cum † ſubſtituti poſſint re-
uocare alienationes *Iaſ. in leg. quoties, Cod. de fideicom-
miſſo*, Dec. *conſ.* 323. & fuit reſolutum *in Cauſa Roma-
na Cenſus de Cuppis coram R. P. D. Seraphino, & in Cauſa
Romana de Alicornis coram bon. mem. Peregrino.*

Non obſtant in contrarium adducta. Et primò,
quòd hodie ceſſat fideicommiſſum cum donatio, in
qua fideicommiſſum continetur, in euentum aliena-
tionis contineat pactum reſolutiuum; cui fuit factus
2 locus propter illam alienationem. Quia pactum †
reſolutiuum habet locum, volente eo, in cuius fauo-
rem eſt appoſitum *leg. 2. ff. de leg. comiſſ.* Et hic pa-
ctum reſolutiuum non eſt appoſitum in fauorem Au-
relij; ſed in eius odium, propter contrauentionem in
alienando: ideo non poteſt vti pacto reſolutiuo in
eius odium adiecto, in ſui fauorem, conſequendo li-
berationem, & exemptionem ab onere fideicommiſ-
ſi: Præſertim in præiudicium vocatorum, quibus
Nicolaus voluit prouidere, & poſt eius obitum fuit
acquiſitum ius, ſuccedente caſu vocationis. Et licet
Nicolaus non potuerit declarare donationem reſo-
lutam, cùm deceſſerit ante illam alienationem; ta-
men ex hoc non ſequitur, quòd idemmet contraue-
niens poſſet euertere fideicommiſſum declarando do
nationem reſolutam in præiudicium vocatorum.

Non obſtat ſecundò, quòd donatio eſt nulla, ex
defectu inſinuationis. Quia cauſa principalis dona-
tionis fuit, vt Aurelius poſſet facilius, & commodius
contrahere matrimonium, & cum expreſſa conditio-
ne, quòd deberet interuenire conſenſus, ipſius do-
3 nantis: & iſta cauſa ſola fuit expreſſa: ideo † inſinua-
tio non eſt neceſſaria; vt in terminis ſimilis donatio-
nis fuit reſolutum *in Cauſa Romana Viridarij 23. Fe-
bruarij* 1590. *coram bon. mem. Orano.* Et licet in dona-
tione ſit expreſſum, quòd donans donat donatione
4 pura, mera, & irreuocabili: tamen † iſta verba non
repugnant donationi continenti cauſam, conditio-
nem, vel modum, Put. *deciſ. 3. de renunt.* & fuit reſolu-
tum coram me *in cauſa Bononien. Bonorum de Bouijs* 20.
Februarij 1598.

Non obſtat tertiò, quòd iſta alienatio ſubſtinetur ratione Legitimæ, & Trebellianicæ. Quia Aurelius ſucceſſit Nicolao ab inteſtato in hæreditate: ideo nõ eſt locus iſtis detractionibus: quia non eſt grauatus

eam reſtituere. Præterea, etiam ſi eſſet locus det ra-
5 ctionibus, non † poſſunt fieti ex iſtis bonis fideicom-
miſſo particulari ſubiectis, Gabr. *concluſ. 4. num. 5. de*
legitima. Caputaq. *dec. 11. lib. 3. in manuſcr.*

Non obſtat quarto, quòd alienatio ſubſtinetur vti
facta ex cauſa neceſſaria pro extinctione cenſus ſcu-
torum duorum millium, impoſiti per Nicolaum do-
nantem. Quia non probatur quòd alienatio fuerit
facta ex illa cauſa, immo potius ex apoca venditio-
nis colligitur conrrarium; cum ſolutio fuerit deſtina-
ta ipſo Aurelio, & fuetit permiſſum atbitrio empto-
ris vel ſoluere pretium, vel imponere cenſum, & ſol-
uere fructus. Vltra quod, exiſtentibus alijs bonis li-
beris, nō potuit fieri alienatio pro extinctione iſtius
cenſus ex iſtis bonis patticulati fideicommiſſo, ſu-
biectis.

Non obſtat vltimo, quòd ex alienatione oritur ſo-
6 lum actio perſonalis, quæ † non habet locum contra
tertium poſſeſſorem, *leg. quoties, Cod. de donat. quæ ſub*
mod. Quia licet in ſimplicibus terminis illius legis ſit
magna difficultas inter Doctores, an competat vo-
catis ſulum actio perſonalis, vel detut etiam vtilis
rei vendicatio: tamen videbatut Dominis quòd hic
ceſſet illa difficultas. Quia vltra reſponſionem datam
in alia deciſione quòd hic adeſt ſtipulatio, & hypo-
theca ad fauorem vocatorum, concurrit etiam pa-
7 ctum reſolutiuum, † quòd vel impedit translatio-
nem dominij ab initio, vel ſaltem ſecuta contrauen-
8 tione reſoluit titulum donatarij: & † teſoluto iure
donatarij venditoris, reſoluitur etiam ius emptoris,
9 & retransfertut dominium: & ſic † vtroq; caſu com-
petit rei vendicatio, Iaſ. *conſ. 211. in 2. dub. lib. 2.* Curt.
Iun. *conſ. 317. lib. 3.* Et inter tecentiores illam opi-
nionem teſtatur receptiorem Rol. *conſ. 62. num. 17.*
lib. 2. & Hier. Gabr. *conſ. 66. num. 3. lib. 1.*

10 Secundo dicebant Domini, quod † ſaltim compe-
tit vocatis actio vtilis in ſubſidium, Soccin. *conſ. 236.*
num. 1. lib. 2. & in ſimilibus terminis tradit, Alexand.
in leg. Marcellus, §. res quæ, num. 4. ad fin. ff. ad Trebell. Et
ſufficit ad iſtum effectum, vt venditio non ſubſtinea-
11 tur, quòd † res non ſit omnino libera, ſicut fuit pro-
miſſum; & quòd emptor aliquo caſu poſſit pati mo-
leſtiam.

Tertio aliquib. ex Dominis placebat etiam aliud
12 fundamentum: quòd licèt regulariter † per ſolam
prohibitionem alienationis non impediatur tranſ-
latio dominij, & ideo competit ſolum actio perſona-
13 lis contra alienantem: tamen, quando † vltra prohi-
bitionem alienationis concurrit etiam fideicommiſ-
ſum pro conſeruatione bonorum in vocatis, tunc bo-
na ſunt ſubiecta teſtitutioni; ideo non poteſt impe-
diti translatio dominij in vocatos poſt obitum alie-
nantis. Et ita intelligunt dict. legem, *quoties*, Cin. &
Salic. *in leg. ea, Cod. de condit. ob cauſ.* Roder. Suarez.
alleg. 9. num. 15. & Molin. *de Hiſpan. primog. lib. 1. capit.*
12. num. 32.

FERRARIEN. SOCIETATIS.

Lunæ 20. Decembris 1599.

Vide Argumentum Deciſionis 186. in hac Cauſa
emanatæ.

SVMMARIVM.

1 *Contractus, in quo aſſicuratur lucrum incertum ſocietatis,*
non eſt vſurarius, ſi quantitas taxata, eſt proportionabi-
lis ad dubium euentum lucri.
2 *Contractus ſocietatis, in quo merces dantur æſtimatæ ſo-*
cio, ad effectum, vt reſtituat id quod ſupereſt de capitali
in ſocietate poſito; non eſt vſurarius.
3 *Qualitas adiecta verbo, intelligitur ſecundum tempus*
verbi.
4 *Contractus ſocietatis continens certam aſſecurationem fru-*
ctuum, cum pacto, quòd capitale ſit ſaluum; aut, in quo
ſola aſſecuratio fructuum eſt exceſſiua; non eſt licitus.
5 *Si verò contractus aſſecurationis eſt diſtinctus à contra-*
ctu ſocietatis, neque ad illum eſt correſpectiuus; eſt lici-
tus, & non continet vſuram.
6 *Pactum de reſtituendo adiectum in continenti, vel corre-*
ſpectiuè ad primum contractum, ſapit vſuram. Secus ve-
rò, ſi ſit adiectum ex interuallo, ex voluntate emptoris.

DECISIO CCI.

DOmini ſteterunt in deciſis, non obſtantibus his,
quæ de nouo contra deciſionem adducuntur;
quæ ad duo potiſſimum teducuntur. Deducitur enim
vſura primi contractus: quia dominium mercium
fuit translatum in Truſcardum, cùm fuerint ei datæ
æſtimatæ, & nihilominus vigore pacti, finita ſocieta-
te debebat reſtituere idem capitale in mercibus, vel
in pecunia. Contra ſecundum verò contractum op-
ponitur, quòd licèt contractus, in quo aſſecuratur lu-
1 ctum incertum ſocietatis, non ſit vſurarius hoc † ta-
men procedit, quando quantitas taxata, eſt propor-
tionabilis ad dubium euentum lucri, vt Contad. *de*
contract. quæſt. 96. & Iacob. Heinrich. *conſ. 8.* Et ex cal-
culo denouo dato, & depoſitionibus teſtium dicitur
ſufficienter conſtare, quòd quantitas non eſt propor-
tionabilis ad lucrum, ſed exceſſiua.

Quantum ad primum obiectum, viſum eſt Domi-
2 nis non obſtare; Quia æſtimatio non fuit facta ad
effectum inducendi emptionem, & translationem
dominij in Truſcardum; ſed ad effectum ſciendi, ad
quam ſummam aſcendebat capitale. Cùm enim ante
quam initus eſſet ille contractus ſocietatis; capitale
Aromatariæ excederet libras quindecim mille, &
totum iſtud capitale inæſtimatum fuerit conſigna-
tùm Truſcardo, cum pacto, quòd poſt feſtum Sancti
Michaelis deberet eſſe ſolum librarum quindecim
millium; & quòd Truſcardus deberet reſtituere Son-
zonijs illud quod remanebat vltra hunc ſummam li-
bratum quindecim millium, neceſſarium erat ad iſtū
effectum, quod merces æſtimarentur, vt poſſet inſpi-
ci, in qua quantitate reſtituenda Truſcardus rema-
nebat debitor, Soccin. *conſ. 56. num. 4. in 3. caſu lib. 1.*
Ruin. *conſ. 134. ſub num. 5. lib. 4.*

Fuit etiam per Dominos conſideratum, reſtitutio-
nem æſtimationis non eſſe neceſſario faciendam fini-
ta ſocietate in quo caſu procedit dictum Caſtrenſis,
in leg. ſi æſtimatis, num. 2. ff. ſolut. matr. Si enim merces
non extabant, nihil erat reſtituendum; ſi verò exta-
bant, debebant reſtitui in eo ſtatu, in quo reperieban
tur: vel ſi Sonzonij maluiſſent pretium, debebat eis
ſolui pretium cum diminutione duodecim pro cen-
tenario: & in iſto caſu debebat attendi non pretium
æſtimatum de tempore contractus, ſed æſtimandum
in fine ſocietatis, cùm deberet ſuccedere loco capi-
talis tunc exiſtentis, non loco mercium ab initio po-
ſitarum; prout etiam colligitur ex illis verbis decem

capi-

Digitized by Google

capituli : *Truſcardo ſe li habbi à retenere per lui à dedeci
per cento manco di quello foſſi il valore loro* . Quæ verba
ſunt intelligenda de valore in fine ſocietatis, de quo
tempore Truſcardus debebat reſtituere merces ex-
tantes , vel eas tetinere cum iſta diminutione : Quia
3 † qualitas adiecta verbo, intelligitur ſecundum tem
pus verbi : Et ideo cum neque dominium mercium
fuerit translatum in Truſcardum, neque reſtitutio ſit
omni caſu , & indiſtinctè facienda , ſed tantum capi-
talis remanentis ; ceſſantibus pręſuppoſitis , in qui-
bus fundatur vſura, conſequenter ceſſat etiam vſura.

Quantum ad aliam obiectionem cõtra ſecundum
contractum , pro illius reſolutione fuerunt per Do-
4 minos diſtincti duo caſus. Primus caſus eſt , † quan-
do in eodem contractu continetur certa aſſecuratio
fructuum, & pactum , quòd capitale ſit ſaluum , aut
ſola aſſecuratio fructuum exceſſiua , & non propor-
tionabilis ad dubium euentum lucri . Et in his ter-
minis procedunt doctrinæ, quæ allegantur pet infor-
mantes pro Hippolyto. Et in iſto caſu contractus eſt
magis ſuſpectus : quia ceſſante iſta aſſecuratione
principalis , contractus ſocietatis non fuiſſet initus :
& , quicqnid dicendum ſit in hoc caſu, non verſamur
in his terminis .

5 Secundus caſus eſt, quando † contractus aſſecura-
tionis eſt diſtinctus , & ſeparatus à contractu ſo-
cietatis , & non eſt correſpectiuus ad ptimum con-
tractum , nec datur aliqua cauſa coactionis . Et in
hoc caſu , ceſſante correſpectiuitate , & cauſa coa-
ctionis , ſecundus contractus aſſecutationis poſtea
initus, eſt voluntarius , & conſequentet ceſſat vſura,
Abb. *conſ. 69. ſub num. 1. verſ. 3. me mouet lib. 2.* Et in
hoc placuit Dominis ſimile de pacto , de retrouen-
6 dendo; quod † adiectum in continenti, vel correſpe-
ctiuè ad primum contractum , inducit ſuſpicionem
vſuræ: ſecus verò, ſi ſit adiectum ex interuallo ex vo-
luntate emptoris, Abb. *dict. conſ. 69.* Caput. *deciſ. 163.
lib. 3.* & fuit reſolutum *in Cauſa Placentina Terrarum
1. Aprilis* 1588. *coram bon. mem. Orano , & in Cauſa
Mediolanen. Vſurarum 5. Aprilis* 1593. *coram R. P. D.
Pamphilio* .

Placuit etiam aliud ſimile, quòd ſicut ſi iſte ſecun
dus contractus aſſecurationis eſſet initus inter vnum
ex ſocijs, & tertium , etiam quod eſſet læſiuus , non
eſſet vſurarius, ſed injuſtus , & per viam læſionis re-
ſcindendus : ita etiam ceſſante cotreſpectiuitate ,
non eſt vſurarius initus inter ſocios; cum iſti duo ca-
ſus æquiparentur, vt per Caiet. *in opuſc. reſp.* 11. Et iſte
eſt caſus noſter : Quia iſte ſecundus contractus , fuit
initus elapſis ſex menſib. poſt primum; de quo tem-
pore Sonzonij , iam dederant merces in ſocietatem
ſine aſſecuratione, & Truſcardus erat effectus ſo-
cius, & non poterat à ſocietate amoueri vel compel-
li ad ineundum nouum contractum diuerſum à pri-
mo , & ideo iſte ſecundus contractus aſſecurationis
remanet merè voluntarius; & conſequenter, etiam ſi
eſſet iniuſtus, & læſiuus, ceſſat vſura , de qua ſolum
hodie agitur .

FERRARIEN. BONORVM.

Lunæ 10. Ianuarij 1600.

ARGVMENTVM.

Dominium bonorũ Eccleſiæ quomodo probetur.

SVMMARIVM.

1 *Inueſtitura antiqua conceſſionis in emphyteuſim, concur
rentibus adminiculis, probat dominium .*
2 *Inueſtitura ſatis cẽſetur adminiculata ex alia inueſtitura.*
3 *Inueſtitura cenſetur approbata , per productionem de ea
factam .*

DECISIO CCII.

FVit reſolutum , conſtare de dominio Eccleſiæ ex
antiqua inueſtitura cõceſſionis in emphyteoſim,
1 de anno 1451. quæ † concurrentibus adminiculis ,
probat dominium Bald. *in leg. cùm aliquis num. 4. Cod.
de iur. delib.* Socc. *conſ. 89. num. 11. lib. 1.* Dec. *conſ. 428.
num. 4.* & fuit reſolutum coram me : *in Cauſa Papien.
Bonorum 28. Aprilis* 1595.

Videbatur autem dominis iſta inueſtitura ſatis ad
2 miniculata † ex alia inueſtituta de anno 1501. vt per
3 Socc. *in conſ. 187. num. 2. lib. 2.* quæ per productionem
de ea factam à Bonſignoribus, fuit approbata; vt per
Doct. *in cap. cum Venerabilis , de excep.* Tanto magis,
cùm in ptima inueſtitura explicitè contineatur, quod
directum dominium eſt Eccleſiæ ; & in ſecunda ha-
betur relatio ad primam, & ex ea probatur illius ef-
fectuatio.

Reſeruarunt autem Domini , vt particulariter vi-
deatur, an iſta probatio ſit ſufficiens ad effectum im-
miſionis .

ROMANA SOCIETATVM.

Lunæ 24. Ianuarij 1600.

ARGVMENTVM.

Diſdicta Societatis , & eius reproductio , ex quibus
probetur .

SVMMARIVM.

1 *Diſdicta ſufficienter probatur per relationem Curſoris.*
2 *Teſtes appoſiti in rogitu tranſlationis periculi vitæ, cen-
ſentur repetiti in rogitu reproductionis diſdicta , eodem
tempore facto , ſi Notarius eodem contextu de vtroque
actu ſe rogauit .*

DECISIO CCIII.

DOmini , vna tantum parte informante , cenſue-
runt conſtare de diſdictis iſtarum ſocietatum ,
de quibus agitur, & de illarum reproductione.

Quantum enim ad diſdictas , res eſt ſatis clara ;
1 qnia adeſt relatio † Curſoris, quæ ſufficit; vt per gloſ.
in cap. cum parati , in verſ. ſuus nuntius de appell. Rota
deciſ. 15 num. 3. in fin. de dol. & cont. in nou. Fede. de Sen.
conſ. 119. num. 6.

Quo vero ad illarum teproductionem , de ea con-
ſtat ex rogitu ipſius Notarij, qui in ipſiſmet diſdictis
annotauit reproductionem in forma . Et licèt in ea
non ſint appoſiti teſtes , prout tequiritur ; nihilomi-
nus eum Notarius eodem contextu rogauerit ſe de
tranſlatione periculi vitæ alterius ſocietatis , & de
reproductione iſtarum diſdictarum , teſtes appoſiti
in rogitu tranſlationis cenſentur etiam repetiti in
rogitu reproductionis diſdictarum eodem tempore
facto, Bart. *in leg. ſi quis ex argentarijs , §. ſi initium nu.*
8. & *ibi* Bald. *num.* 1. & Alexan. *num. 4. ff. de edend.* &
fuit reſolutum *in Cauſa Rom. Societatis officij 30. Octob.*

coram bon. memor. Orano. Et veritas ſecundum dominos comprobatur ex depoſitionibus teſtium, qui dicunt, quòd Eques in præſentia teſtium, quos Notarius appoſuit in translatione, conſignauit diſdictas notario; & quod Scapuccius fecit poſtea inſtantiam cum Equite, vt continuaret vnam ex iſtis ſocietatibus; & ipſe noluit continuare: & ideo Notarius potuit extendere ſuam abbreuiaturam, & apponere teſtes, & locum; prout etiam fuit reſolutum à Collegio Notariorum.

Et ex his viſum eſt Dominis, extenſionem factã in broliando per alium ſubſtitutum, non informatum, eſſe erroneam, & ideo non eſſe attendendam.

ACHERVNTINA, SEV MATHERANEN. IVRISDICTIONIS.

Lunæ 24. Ianuarij 1600.

A R G V M E N T V M.

Probatur quaſi poſſeſſio Eccleſiæ Acheruntinę, de pluribus locis, vti de Diœceſi.

S V M M A R I V M.

1 *Quaſi poſſeſſio Eccleſiæ alicuius loci, vti de Diœceſi, probatur per actus iuriſdictionales, & alios actus ibi exercitos à Vicario.*

2 *Item per collationes Beneficiorum, Ordinum, & conceſſiones Eccleſiarum, factas ab Ordinario, vti in locis ſuæ Diœceſis.*

3 *Item per deputationes Vicariorum factas à Capitulo, Sede vacante, & intimatas, & ſuum effectum ſortitas in vſdem locis.*

4 *Item per comparitiones Abbatis, Archipræsbyteri, & Cantorum eorundem locorum, vti de Diœceſi, factas in Ciuitate Epiſcopali.*

5 *Item probatur per ſolutionem ſubſidij charitatiui, factam Ordinario.*

6 *Item ex pluribus enunciatiuis antiquiſſimis.*

7 *Quaſi poſſeſſio non acquiritur, niſi conſtet de ſcientia actuum, & patientia Vniuerſitatis, contra quam quaſi poſſeſſio prætenditur.*

Limita, vt num. 8.

D E C I S I O CCIV.

DOmini, cum præſuppoſito, quòd iura ſint in forma probanti, reſoluerunt conſtare de quaſi poſſeſſione Eccleſiæ Acheruntinæ, in his decem locis, de quibus agitur, vti de Diœceſi, & ei dandum eſſe mandatum de manutenendo.

Conſtat enim, ex depoſitionibus teſtium, quòd
1 Vicarij deputati ab Archiepiſcopis † in Diœceſi Acheruntina, exercuerunt in his locis actus iuriſdictionales, condemnando, abſoluendo, & faciendo omnes alios actus ad officium Vicariatus ſpectantes; & quod Vicarij in Diœceſi Matherana, non ſe ingeſſerunt in his locis.

2 Secundò, dantur † diuerſi actus collationis Beneficiorum, ordinum, & conceſſionis Eccleſiarum, facti per Archiepiſcopum in iſtis locis, vti de Diœceſi Acheruntina.

3 Tertiò, concurrunt plures deputationes Vicariorum factæ à Capitulo Sede Epiſcopali vacante, quæ fuerunt intimatę in his locis, & habuerunt effectum. Nam Vicarij deputati à Capitulo in his locis, conſtituerunt alios Vicarios foraneos, conceſſerunt dimiſſorias perſonis iſtorum locorum, & earum vigore fuerunt eis dati ordines: item conceſſerunt literas monitoriales pro rebus deperditis, & condemnauerunt, & abſoluerunt perſonas iſtorum locorum.

4 Quarto, eadem quaſi poſſeſſio probatur: quia Abbates, Archipresbyteri, & Cantores iſtorum locorum, comparuerunt vti de Diœceſi Acheruntina, in dicta Ciuitate in die Sancti Canionis; &, ſi non ve-
5 niebant, mulctabantur: & † pariter, vti de Diœceſi
Acheruntina, ſoluebant ſimul cum Capitulo Acheruntino ſubſidium charitatiuum Archiepiſcopo.

6 Quintò concurrunt † quam plures enunciatiuæ antiquiſſimæ, etiam Summorum Pontificum, in quibus iſta loca enunciantur eſſe de Diœceſi Acheruntina: quæ etiam adminiculantur ex publica voce, & fama, & ex alijs varijs, & diuerſibus actibus, & ex ſtatu antiquo ante erectionem Materæ in Cathedralem. Ex quibus viſa eſt Dominis res ſatis clara, & ſine difficultate.

7 Non obſtat, quod non † conſtat de ſcientia iſtorum actuum, & patientia Capituli, & Vniuerſitatis
Materæ, ſine qua non acquiritur quaſi poſſeſſio. Quia
8 hoc fundamentum procederet, ſi † probaretur quaſi
poſſeſſio anterior dicti Capituli, & Vniuerſitatis: in hoc enim caſu, quia ageretur de eius præiudicio, reſpectu quaſi poſſeſſionis anterioris, neceſſaria eſſet probatio ſcientiæ, & patientiæ: Sed cum non oſtendatur eius quaſi poſſeſſio anterior, non requiritur iſta probatio ſcientiæ, & patientiæ; ſed ſufficit probare ſolam quaſi poſſeſſionem, ad effectum mandari de manutenendo.

Non obſtãt enunciatiuæ, quæ in contrarium afferuntur, & vicinitas locorum, quæ fuit habita in conſideratione coram bon. memoriæ Domino Gipſio; Quia enunciatiuæ, & tot actus ſucceſſiui, & continuati per ſpatium tanti temporis, qui de nouo deducuntur ad fauorem Capituli Acheruntini, longè prę-ponderant ſolis enunciatiuis, & præſumptioni, quæ reſultat ex vicinitate locorum.

IMOLEN. EXECVTIONIS LAVDI.

Veneris 28. Ianuarij 1600.

A R G V M E N T V M.

Laudum in quo caſu non ſit exequendum.

S V M M A R I V M.

1 *Laudum dicitur nullum, ex defectu citationis: & iniuſtum, quando non iuſtificatur ex actis: & in his caſibus non eſt exequendum.*

D E C I S I O CCV.

FVit reſolutum, laudum non eſſe exequendum.
1 Quia eſt † nullum ex defectu citationis. Creſcen. *deciſ. 2. de arbitr.* vt fuit reſolutum coram me *in Cauſa Romana Vineæ 15. Nouembris præteriti*; Et etiam iniuſtum: quia non iuſtificatur ex actis.

ME-

Digitized by Google

MEDIOLANEN. EVICTIONIS.

Veneris 4. Februarij 1600.

ARGVMENTVM.

Euictio an competat ſingulari ſucceſſoti. Creditori an competat licitatio in bonis ſui deditoris.

SVMMARIVM.

1 *Singularis ſucceſſor non habet regulariter, regreſſum contra primum venditorem ſui auctoris pro euictione.*
2 *Limita, vt hoc non procedat, quando ſingularis ſucceſſor fuit poſitus in locum primi Emptoris. Nec quando habet ceſſionem iurium competentium primo emptori, & numero 3.*
4 *Ius perſonale, quod competit pro euictione: eſt diuerſum à bonis.*
5 *Declaratur textus* in leg. à Diuo Pio, §. in venditione, ff. de re iudic.
6 *Ius agendi de euictione transferri poteſt in emptorem.*
7 *Creditor offerens in ſubhaſtatione bonorum, conſideratur vti perſona diuerſa, & non vti creditor.*
8 *Creditor admittitur ad licitandum, ſicut alius extraneus.*
9 *Intellige, in ſubſidium, non inuento emptore, qui offerat iuſtum precium.*
10 *Creditor, ad licitandum debet admitti à Iudice.*

DECISIO CCVI.

FVit reſolutum, inſtrumentum ſubſtineri, & ideo
D. Octauium teneti ſuſcipere litem, & defendere
1 Moniales. Quia licèt † regulariter ſingularis ſucceſſot non habeat regreſſum contra primum venditorem ſui auctor is pro defenſione, & euictione, *leg. ſi res, quam, ff. de euict.* tamen iſti regulæ dantur duæ limitationes, quæ alias in hac cauſa fuerunt firmatæ
2 coram Illuſtriſſimo Cardinali Arrigonio: vt † non procedat, quando ſingularis ſucceſſor fuit poſitus in
3 locum primi emptoris: nec † quando ſingularis ſucceſſor habet ceſſionem actionum, & iurium competentium primo emptori; vt tradit Angel. *in dict. leg. ſi res, quam.* Et ambæ iſtæ limitationes applicantur: Quia in inſtrumento ceduntur Puteobonellis omnia iura, & omnes actiones competentes Alphonſo primo emptori; & fuerunt poſiti in omnibus in locum ipſius Alphonſi: & ideo ſicut ſi Alphonſus fuiſſet moleſtatus, D. Octauius teneretur ad defenſionem, & euictionem; ita pariter tenetur ad inſtantiam ſingularis ſucceſſoris habentis ceſſionem actionum, & ſubrogationem in locum ipſius Alphonſi.

Non obſtat quòd executor exceſſit limites ſuæ facultatis, cùm ſententiæ Rotales loquantur de bonis, & ſic non poterat facere executionem ſuper illo iure
4 perſonali, quod † pro euictione competit, & eſt diuerſum à bonis, *leg. à Diuo Pio, §. in venditione, ff. de re*
5 *iud.* Quia † textus *in dict. §. in venditione* loquitur de iuribus, & nominibus debitorum diſtinctis, & ſeparatis à bonis; vt per Pinell. *in rubr. Cod. de bonis mater. 2. par. num. 24.* & non de iuribus dependentibus ab ipſis bonis ſtabilibus, & cum eis connexis; quæ exe-
6 cutor † poteſt transferre in emptorem: & præſertim, quando ius prouenit ex natura contractus venditionis, prout eſt ius agendi de euictione, *leg. ſi in venditione, ff. de euict. leg. non dubitatur, Cod. eod. tit.*

Non obſtat quòd executor per deliberationem factam Herculi vltimo oblatori functus fuerat officio ſuo; & ideo non potuit poſtea dare illa bona in ſolutum Puteobonellis. Quia Hercules obtulerat vti perſona ſubmiſſa à Puteobonellis, & hoc vltimum inſtrumentum factum fuit pro effectuali executione deliberationis: & ideo cùm iſte actus reſpiciat executionem illius deliberationis, pro illius effectuatione executor habebat iuriſdictionem.

Non obſtat quòd facultas Executoris fuit reſtricta ad vendendum bona oblatoribus; & ideo non potuit ea dare, in ſolutum creditoribus. Quia executor non proceſſit per viam adiudicationis, ſed per viam ſubhaſtationis: fuerunt enim factæ tres oblationes, & Herculi vltimo offerenti, qui in tertia obla-
7 tione fecit nouam oblationem, & plus obtulit, & † ideo conſideratur vti perſona diuerſa bona fuerunt deliberata.

Non obſtat quòd ſubhaſtatio fuit facta credito-
8 ribus mediante perſona ſuppoſita. Quia creditor † admittitur ad licitandum, ſicut alius extraneus, *leg. 2. Cod. ſi in caſu iudic.* gloſ. *in leg. à Diuo Pio, §. ſi pignora, in verſic. addicantur, ff. de re iud.* Bald. *in dict. leg. 2. circa fin.* Salic. *in leg. ordo num. 5. Cod. de execut. rei iud.*
9 Et licèt † hoc procedat in ſubſidium, quando non inuenitur emptor, qui offerat iuſtum pretium; vt per Soccin. *conſ. 37. num. 9. lib. 4.* Tamen hoc verificatur in iſto caſu: quia oblatio facta nomine creditorum, fuit vltima, & maior alijs. Et hoc Domini dicebant procedere ſine difficultate in hoc caſu: quia executor ſciuit quòd Hercules erat perſona ſuppoſita à creditoribus, & eis deliberãdo iſta bona, in neceſſarium antecedens cenſetur illos admiſiſſe ad licitandum. Et ideo ceſſat difficultas, quæ fuit excitata *in Cauſa Peruſina, ſeu Aſſiſien. Deliberationis Bonorum coram Il-*
10 *luſtriſſimo Cardinali Blanchetto*, quòd † creditor ad iſtum effectum debet admitti à iudice, vt tradunt Cin. Bald. Salic. & Angel. *in dict. leg. vltima, Cod. ſi in cauſ. iudic.* Quia in eo caſu non aderat admiſſio iudicis, neque ei conſtabat ante factam deliberationem, quòd oblatio eſſet facta nomine creditoris.

ROMANA DE CINCIIS.

Lunæ 21. Februarij 1600.

Ponitur hæc Deciſio pro continuanda ſerie huius Cauſæ.

DECISIO CCVII.

DOmini dixerunt, quòd in primis firmetur, an Reuerendiſſimus Epiſcopus acceptauerit hæreditatem Melchioris. Si enim acceptauit, ſaltim pro dimidia, ſucceſſit in Legitima Melchioris; & ideo diuiſio in tres portiones æquales non eſt bona. Poſtea ſunt ſeparanda bona libera à bonis fideicommiſſo ſubiectis; & deinde deueniendum erit ad nouam diuiſionem.

RAVENNATEN. PECVNIARIA.

Mercurij 23. Februarij 1600.

ARGVMENTVM.

Mandatarius quando dicatur non exceſſiſſe fines mandati.

SVMMARIVM.

1 *Quando mandatum eſt pinguius adimpletum, propter vtilitatem mandantis, & ob maiorem commoditatem adimplendi promiſſa, mandatarius non cenſetur exceſſiſſe illius fines.*

2 *Fideiuſſor, non obſtante prorogatione temporis, tenetur, quando obligatio principalis eſt pura, & ſine limitatione temporis.*

DECISIO CCVIII.

COncluſerunt Domini, quòd Scappi non exceſſerunt fines mandati: Quia licèt fuerit prorogatum tempus conſignationis: tamen mandatum fuit,
1 † pinguius adimpletum, cùm iſta dilatio eſſet magis vtilis principali, & fideiuſſoribus, ob maiorem commoditatem adimplendi promiſſa. Et in hoc placuit Dominis *conſil.* Alexand. 90. *num.* 12. *lib.* 3.

Non obſtat quòd ordo ſit limitatus ad certum tempus. Quia tempus non fuit expreſſum ad effectum reſtringendi, & limitandi obligationem Coccapani, ad cuius inſtantiam. Scappi ſe obligabant, ita vt eo elapſo, vlterius non teneretur: ſed fuit expreſſum ad effectum certiorandi ipſos Scappos de tenore, & qualitate obligationis, qua tenebatur princi-
2 palis. Et ideo, † cum obligatio principalis ſit pura, & ſine præfinitione temporis, & ſola executio ſit dilata in certum tempus; fideiuſſor non obſtante prorogatione tenetur. Hoſt. Io: Andr. Anchar. & Abb. *num.* 11 *in cap. conſtitutus de fideiuſſ.* Iaſ. *in leg. lecta, num.* 9. & *ibi* Dec. *num.* 15. & Alciat. *num.* 53. *ff. ſi cert. petat.*

ROMANA DOTIS.

Lunæ 28. Februarij 1600.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtilla in margine matricis Inſtrumenti, augens illius ſubſtantiam; ſi non eſt ſubſcripta, & approbata per Notarium; non probat.*

DECISIO CCIX.

FVit reſolutum, non probari obligationem Iacobæ ad fauorem Menicæ: Quia de ea tantum conſtat per apoſtillam in margine matricis inſtrumenti: &
1 cum † iſta appoſtilla non ſit ſubſcripta, nec approbata per Notarium, & augeat ſubſtantiam inſtrumenti, obligando perſonam in eo non nominatam; non probat iſtam obligationem, *leg.* 1. *§. & ideo, ff. de his, quæ in teſt. del.* Doct. *in leg. ſi vnus,* & *ibi* Barto. *num.* 3. Bald. *num.* 1. *in fin.* Ang. *num.* 2. Caſtr. *num.* 5. & Iaſ. *nu.* 9. *Cod. de teſt.* Ioan. de Anan. *conſ.* 28. *num.* 2. & fuit latè deductum *in Cauſa Bononienſ. fideicommiſſi de Sancto Petr.* 27. *Maij* 1596. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Mantica.* Et tanto magis, cùm concurrant plures coniecturæ in contrarium, quòd iſta obligatio non interuenerit, vt latè deducunt informantes.

SPOLETANA TERRARVM.

Lunæ 6. Martij 1600.

ARGVMENTVM.

Cautio ad fauorem emptoris, in quo caſu ſit danda, vel non. Retrotranslatio dominij an habeat locum in omnibus pactis habentibus vim reſolutiuam principij contractus.

SVMMARIVM.

1 *Si alienatio ab initio eſt valida, & non eſt certum, an emptor poſſit moleſtari; eſt præſtanda cautio ad fauorem emptoris.*

2 *In alienatione nulla ab initio, puta, quando fideicommiſſum eſt purum, & non conditionale; non eſt locus præſtationi cautionis.*

3 *Cautio non reddit tutum emptorem, quoad auocationem ab eo rei emptæ; ſed ſolum, quoad reſtitutionem precij, damnorum, & intereſſe.*

4 *Fideicommiſſarijs competit regulariter actio perſonalis. Sed quando adeſt ſtipulatio, & hypotheca ad fauorem vocatorum, competit etiam rei vendicatio, & numer.* 5.

6 *Per hypothecariam bona auocantur ſolùm, quando debitum non ſoluitur.*

7 *Prohibitio alienationis, cum pacto reſolutiuo; aut impedit translationem dominij ab initio; aut, ſecuta reſolutione, efficit vt dominium retrotransferatur, & num.* 10.

8 *Retrotranslatio dominij habet locum ſolum in pacto legis commiſſoriæ, & actionis in diem.*

Cõtrarium verius, quòd habeat locum in omnibus pactis reſolutiuis, dummodo ſint concepta verbis reſolutiuis directis, & num. 9.

11 *Grauatus alienans non poteſt vti pacto reſolutiuo in præiudicium vocatorum.*

12 *Promiſſio de euictione, in euentum quòd bona non ſint libera, non excludit, quòd emptor, ſtante nullitate contractus, non poſſit recedere ab emptione.*

DECISIO CCX.

DVbitaui, præſuppoſitis deciſionibus in hac cauſa factis, quòd venditio facta à D. Aurelio nõ ſubſtineatur, An ei ſufficiat præſtare cautionem, ad effectum vt emptor non poſſit recedere ab emptione? Et per Dominos fuit facta diſtinctio, quòd aut
1 alienatio † ab initio eſt valida, & non eſt certum, an emptor poſſit moleſtari; vt quia res vendita, ſit obligata alteri, vel adſit fideicommiſſum conditionale, & in hoc caſu transfertur dominium in emptorem; & propter incertum euentum conditionis, ſufficit interim, ea pendente, dare cautionem. Et in his terminis procedunt doctrina Baldi *in leg. ex his prædijs, numero* 4. *Cod. de euict.* & *conſ.* Alexand. 65. *lib.* 5. cum
2 alijs, quæ allegantur. Aut alienatio † eſt nulla ab initio, & fideicommiſſum eſt purum. Et in hoc caſu non
3 eſt locus cautioni: quia cautio † non reddit tutum emptorem, quòd res empta ab eo auocari non poſſit; ſed operatur ſolum quantum ad reſtitutionem precij, damnorum, & intereſſe, Cuman. *in le. cum quis, §. qui hominem, ſub num.* 2. *ff. de ſolut.* Alexandr. *in leg. Iulianus, §. qui fundum, num.* 2. *in fin. ff. de verbor. obligat.* & fuit reſolutum *in Cauſa Romana Domus de Alicornis* 2. *Martij* 1598. *coram bon. memor. Peregrino.* Et ideo cùm alienatio in caſu iſto fuerit nulla ab initio, ſtante fideicommiſſo ad fauorem filiorum Aurelij, & hæredum, & ſucceſſorum, qui poſſunt bona alienata vendicare; verſamur in ſecundo capite diſtinctionis; & conſequenter non eſt locus cautioni, cum per eam non conſulatur indemnitati emptoris.

4 Non obſtat quòd fideicomiſſarijs † competit ſo-

lum

lum actio perſonalis, iuxta legem, *quoties Cod. de don.*
quæ ſub modo: Et propterea ſufficit reddere tutum
emptorem per cautionem: Quia licet huic fundamē-
to fuerint datæ plures reſponſiones in deciſionibus,
quæ in hoc Dubio præſupponuntur; tamen, etiam
circumſcriptis deciſionibus, eadem opinio placuit
5 Dominis quòd fideicomiſſarijs competat † etiam rei
vēdicatio: quia hic adeſt ſtipulatio, & hypotheca ad
fauorem vocatorum; & propterea poſſunt vendicare
6 bona alienata. Et licèt per hypothecariam † bona
auocentur ſolum, quando debitum non ſoluitur; vt
per Bart. *in leg. ſi fundus, §. in venditione, ff. de pign.* Ta-
men hoc non applicatur: quia in hoc caſu debitum
conſiſtit in iſtis bonis, quæ ſunt ſuppoſita fideicom-
miſſo ad fauorem vocatorum, cum hypotheca, &
ſtipulatione.

7 Præterea, ſtante † prohibitione alienationis cum
pacto reſolutiuo; aut non potuit transferri dominiū
ab initio; aut ſecuta reſolutione propter contrauen-
tionem, dominium retrotransfertur, & conſequenter
competit rei vendicatio; vt per Iaſ. & alios in deci-
ſione allegatos.

8 Non obſtat † quòd retrotranslatio dominij, ha-
bet locum ſolum in pacto legis commiſſoriæ, & adie-
ctionis in diem, vt per gloſ. *in leg. 1. ff. de don.* Alexan.
conſil. 10. num. 3. lib. 1. cum alijs allegatis. Quia con-
9 traria opinio placuit Dominis, quòd habeat † locum
in omnibus pactis habentibus vim reſolutiuam prin-
cipij contractus; dummodo ſint concepta verbis re-
ſolutiuis directis, Bartol. Paul. & alij *in leg. qui abſen-
ti. §. 1. ff. de acquir. poſſ.* idem Paul. *in leg. ſi à te, Cod. de
pact. inter empt. & vendit.* & inter recentiores plures
congerunt Roland. à Valle *conſil. 67. num. 42. lib. 2.* &
Gabr. *conſil. 66. num. 2. cum ſeq. lib. 2.* qui teſtatur hanc
opinionem eſſe magis receptam: & in caſu iſto pa-
ctum reſolutiuum eſt appoſitum verbis directis, cùm
Nicolaus voluerit quòd in caſum contrauentionis
donatio ſit nulla, & inualida, ac nullius prorſus ro-
boris vel momenti, ac ſi facta, & ſtipulata non fuiſ-
ſet.

Et ceſſat omnis difficultas; quia etiam ſi non eſſet
locus retrotranslationi dominij, prohibitio aliena-
tionis cum pacto reſolutiuo operatur iſtum effectum
quòd dominium remaneat penes Aurelium, cum hoc
10 onere, vt † non poſſit illud per alienationem tranſ-
ferre, & quòd vocati ſecuta contrauentione, poſſint
bona vendicare; vt per Cin. & Salicet. *in leg. ea legem.
Cod. de cond. cauſ. dat.* Suar. *alleg. 9. num.* 15. Molin. *de
Hiſp. primog. lib. 1. cap. 12. num.* 32.

Et ex hoc tollitur fundamentum, quòd non adeſt
perſona, quæ acceptet, iſtam retrotranslationem
dominij; quia fideicommiſſum remanet ad fauorem
11 vocatorum † in quorum præiudicium Aurelius non
poteſt vti pacto reſolutiuo, vt fuit reſolutum.

Non obſtat quòd dominium non poteſt ſtare in
pendenti. Quia ſtat penes Aurelium ad fauorem vo-
catorum; ita vt de eo non poſſit diſponere; & ad
iſtum effectum ſufficit quòd non fuerit translatum in
emptorem.

Non obſtat promiſſio de euictione, in euentum
quòd bona non ſint libera. Quia iſta promiſſio, quæ
12 eſt appoſita † ad fauorem emptoris, non excludit,
quòd emptor, ſtante nullitate contractus, non poſſit
recedere ab emptione, Alexand. *conſil. 132. num. 2. lib.*
4. & fuit reſolutum *in Cauſa Vrbeuetana Caſtrorum
coram Oradino 11. Ianuarij* 1572.

ROMANA SALVIANI INTERDICTI.

Veneris 10. Martij 1600.

ARGVMENTVM.

Exceptio præſcriptionis in Saluiano reijcitur. Man-
datum quando probetur ex aſſertione Notarij.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca præſcribitur ſpatio decem annorum.*
2 *Mandatum non probatur ex aſſertione Notarij: niſi con-
currant adminicula, & num. 3. & 4.*
5 *Ceſſio facta ſine precio, eſt ſimulata.*
6 *Declaratur textus in leg. ſi per diuerſas. Cod. mandati.*

DECISIO CCXI.

IN iſta Cauſa fuerat reſolutum coram bon. memo.
Orano, extrema eſſe probata, & exceptionem fi-
deicomiſſi, & melioramentorum, non eſſe releuan-
tem; & ideo eſſe locum executioni mandati relaxati
ab A. C. Sed quia coram me in eius locum ſubroga-
to, aliæ exceptiones nouæ fuerunt deductæ; propo-
ſui iterum idem Dubium, An ſit procedendum ad
executionem? Et Domini perſtiterunt in deciſis.

1 Quod enim primo opponitur, † ſpacio decem an-
norum præſcribi hypothecas, *leg. 1. Cod. ſi aduerſ. cred.
præſcrip. opp.* & ſine hypotheca non eſſe locum Saluia-
no; viſum fuit non obſtare. Quia à die, à quo domus
fuit data in ſolutum D. Camillo, vſque ad diem mo-
tæ litis, non ſunt lapſi decem anni: nec tertius poſſeſ-
ſor poteſt vti tempore Dominorum de Frangipani-
bus, qui erant principales debitores. Præterea, ſi ve-
ra eſt abſentia, decem anni non ſufficiunt: & ideo
ceſſat iſta exceptio præſcriptionis.

Pariter exceptio defectus mandati Cæſaris, qui
fecit ceſſionem cenſus nomine Appiani, non placuit
2 Dominis. Quia licèt † mandatum non probetur, ex
aſſertione Notarij, Card. *in cap. vltim. de fid. inſtrum.*
3 tamen hoc non procedit, quando † concurrunt ad-
minicula, Dec. *conſ. 36.* & fuit reſolutum *in Cauſa
Catanien. Illegitimitatis, de anno 1586. coram Illuſtriſſi-
mo Cardinali Blanchetto*, quæ hic plura concurrunt.
4 Primò, quia † aſſertio Notarij non eſt ſimplex, ſed
enunciatur nomen Notarij rogati, de mandato, &
dies rogitus, cum legalitate, ſigno; & atteſtatur fuiſſe
coram eo productum. Secundo, quia concurrit ob-
ſeruantia iſtius ceſſionis per annos 40. & vltra. Ter-
tio, quia fuit facta ceſſio à Cæſare filio Appiani, &
verſamur in actu, qui veriſimiliter non fuiſſet factus
ſine mandato.

Vltima exceptio, quòd ceſſio fuit facta ſine pre-
5 tio, & ſic † eſt ſimulata, iuxta diſpoſitionem legis, *ſi
per diuerſas Cod. mand.* minus placuit Dominis. Cedi-
tur enim cenſus clarus, & liquidus, cum obligatio-
ne in forma Cameræ, & ideo ceſſat diſpoſitio dictæ
6 legis, *ſi per diuerſas*, quæ eſt fundata † ſuper præſum-
ptione calumniæ; & non habet locum, quando con-
ſtat ceſſionem, non fuiſſe factam animo vexandi il-
lum, contra quem fit, vt *ibi* per gloſ. Bar. & alios Gab.
de act. concluſ. 5. num. 14. & fuit reſolutum *in Cauſa A-
riminen. Cenſus 26. Nouembris* 1588. *coram R. P. D. Pam-
philio.*

FER-

Digitized by Google

FERRARIEN. SOCIETATIS.

Veneris 17. Martij 1600.

ARGVMENTVM.

Declaratur Bulla Sixti Quinti contra contractus palliatos.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Sixti Quinti prohibet ſolum pacta in Societatis contractu, quòd capitale ſit ſaluum; vel, quòd præſtetur certa quantitas lucri.*
2 *Intentio Papæ in Bulla ſupra dicta.*
3 *Iuſtæ, & æquæ conditiones, & pacta, quæ requirit Bulla in contractibus, intelliguntur non reſpectu iniuſtitiæ, ſed vſuræ.*

DECISIO CCXII.

DOmini dixerunt, quòd Bulla felic. record. Sixti
1 Quinti prohibet † ſolum pacta appoſita in ipſo contractu ſocietatis, quòd capitale ſit ſaluum, vel quòd præſtetur certa quantitas lucri: & ideo non compræhendit iſtos contractus; cùm aſſecuratio lucri non ſit facta in contractu ſocietatis, nec correſpectiuè ad illum, neque adſit promiſſio, quòd capitale remaneat ſaluum.
2 Quod etiam comprobabant; quia tam † ex proemio, quàm ex diſpoſitiua, & toto tenore Bullæ, apparet, eius intentionem fuiſſe, prohibere contractus ſocietatis palliatos, & contra diſpoſitionem iuris cõmunis, addendo nouas pœnas. Et ideo non habet locum in hoc caſu, cùm illi contractus non ſint vſurarij, nec prohibiti ex diſpoſitione iuris communis, vt fuit reſolutum.

Non obſtat, quòd Bulla prohibet omnes contractus ſocietatis, qui non ſunt initi iuſtis, & æquis conditionibus, & pactis ſecundum Iuris diſpoſitionem.
3 Quia Bulla † intelligit de iuſtis, & æquis conditionibus, non reſpectu iniuſtitiæ, ſed vſuræ; vt clarè probatur tam ex verbis præcedentibus, quàm ſubſequẽtibus, & ex exemplis, quæ ſubiungit.

CAMERINEN. DOTIS.

Veneris 17. Martij 1600.

Pro Argumento vide Decisionem 177. in hac Cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio generalis bonorum paternorum, &c. non probat illorum exiſtentiam: ſed intelligitur, quatenus aliqua adeſſent.*
2 *Stipulatio reſtitutionis dotis, ſecuta poſt dotis promiſſionem, non prodeſt ei, qui dotem promittit. Niſi conſuetudo loci adſit in contrarium, & num. 3.*
4 *Cohæres non poteſt agere niſi pro rata ad ſe ſpectante: Niſi ſit ei relictus plenus vſusfructus portionis alterius cohæredis, & num. 5.*

DECISIO CCXIII.

DOmini ſteterunt in deciſis, non obſtantibus his, quæ de nouo in contrarium deducuntur.

Quod enim primo opponitur, dotem datam Camillæ in recompenſam renuntiationis factæ ad fauorem maſculorum, cenſeri datam de bonis proprijs ipſius mulieris, & ideo non potuiſſe imponi onus reſtitutionis iuxta deciſionem alias factam *in Cauſa Romana de Creſcentijs coram bonæ memor. Epiſcopo Oriolen.* viſum fuit non obſtare. Quia non conſtat de exiſtentia bonorum paternorum, quæ in renuntiatione comprehenduntur, ita vt dos dicatur data in illorum recompenſam: nam hoc ſolum deducitur ex generali renũtiatione bonorum paternorum, maternorum,
1 & fraternorum; quæ † non probat illorum exiſtentiam, ſed intelligitur quatenus aliqua adeſſent, pro maiori cautela dotantis Imol. *conſ.* 1. *num.* 11. Gabr. *conſ.* 127. *num.* 31. *lib.* 1. Et omnis difficultas tollitur ex depoſitionibus teſtium, qui probant concludenter, quòd Ioannes Pater Camillæ erat pauper, & non habebat aliqua bona; ſed omnia erant Marianæ eius vxoris.
2 Non obſtat ſecundo quòd ſtipulatio fuit ſecuta † poſt dotis promiſſionem; & ideo non ſuffragatur fratri, etiam quod dos eſſet promiſſa ex eius bonis, *leg. vnica, §. accedit, Cod. de rei vxoriæ act.* Quia promiſſio fuit facta cum pacto, quòd fieret inſtrumentum dotale iuxta ſtilum, & conſuetudinem Ciuitatis Camerini; ſecundum quam conſuetudinem dos debet reſtitui dotanti.

Non obſtat quòd Tiburtius habebat cohæredem,
4 ideo non † poterat agere niſi pro dimidia: Quia fuit
5 ei relictus † plenus vſufructus portionis alterius cohæredis, ita quod non poſſit ſuper fructibus, & poſſeſſione dictæ portionis aliquo modo ab eo moleſtari: Et ideo Tiburtio competebat actio in totum pro conſecutione vſufructus, pro qua fuit actum, cùm per iſta verba fuerit ei data facultas capiendi fructus propria auctoritate. Rom. *ſing.* 88. Iaſ. *in leg. nemo poteſt, numer.* 36. *ff. de leg.* 1. Rub. Alexandr. *conſil.* 43. *num.* 4.

ROMANA HÆREDITATIS DE VALLE.

Lunæ 20. Martij 1600.

ARGVMENTVM.

De legitimatione perſonarum, quoad Deſcendentiam.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio probatur ex enunciatiua in libro Baptiſmi, concurrente aliquo adminiculo; Veluti, ex annotatione parentis in ſuo libro, cum expreſſione temporis.*
2 *Annotatio patris de ortu filij conſtituit filium in quaſi poſſeſſione filiationis, & transfert onus probandi in negantem.*
3 *Acceptatio deſertionis inſtantiæ facta contra aliquem, inducit approbationem, & legitimationem perſonæ illius.*
4 *Obitus probatur per fidem Curati, vel Sacriſtæ.*
5 *Filiatio legitima probatur ex fide Parochi.*

DECISIO CCXIV.

COncluſerunt Domini, perſonas eſſe legitimatas. Quantum enim ad perſonam Marci Antonij,
1 quòd ſit filius Curtij, conſtat ex † enunciatiua in libro Baptiſmi, quæ, concurrente aliquo adminiculo, probat filiationem; vt fuit reſolutum *in Cauſa Aretina Capellaniæ* 10. *Maij* 1591. *coram Epiſcopo Peruſino, & in Cauſa Regien. Prioratus* 29. *Aprilis* 1592. *coram me.*

Videbatur autem Dominis hic concurrere vrgens admi-

Digitized by Google

adminiculum. Quia Curtius notauit in ſuo libro,
quòd die 13. Ianuarij 1566. ſibi fuit natus filius ma-
ſculus, quem Marcum Antonium nominauit; Et iſta
2 † annotatio conſtituit in quaſi poſſeſſione filiationis,
& transfert onus probandi in negantem, Salic. *in leg.*
etiam, num. 1. *ff. de probat.* Barbat. *conſ.* 27. *col.* 5. *verſic.*
ex iſtis lib. 1.

Præterea concurrit acceptatio deſertionis inſtan-
tiæ facta à D. Valerio in ſpetie contra Marcum An-
3 tonium Toſcanellam; per † quam inducitur appro-
batio, & legitimatio eius perſonæ, Caputaq. *dec.* 314.
parte 1.

Non obſtat quòd non probatur obitus Curtij.
4 Quia ex fide † Sacriſtani Eccleſiæ Beatæ Virginis ſu-
per Mineruam, conſtat fuiſſe ſepultum die 11. Fe-
bruarij 1571.

Non obſtat, quòd non probatur Marcum Anto-
nium eſſe natum ex legitimo matrimonio, & quòd
in dubio pręſumitur illegitimus. Quia ad iſtum effe-
ctum hoc ſatis eſt iuſtificatum: Primò ex approba-
tione facta de eius perſona à D. Valerio, vt dictum
5 fuit. Secundo, quia † in fide Parochi enunciatur fi-
lius Curtij, & Pantaſileæ; & in lib. Curtij continetur
annus, dies, & rogitus Notarij ſubarrationis ipſius
Pantaſileæ, & enumerantur dona facta in nuptijs.

Non obſtat quòd non probatur legitimatio per-
ſonæ Marci Antonij reſpectu Sebaſtiani. Quia cùm
teſtes probent quòd Sebaſtianus fuit frater Curtij, &
Marcus Antonius fuerit filius Curtij; ex hoc ſequi-
tur quod Marcus Antonius erat nepos Sebaſtiani.

Quantum ad alias perſonas non controuertitur,
earum legitimatio per informantes pro Petro: & vi-
ſa eſt dominis res clara, & ſine difficultate, ex appro
batione de eis facta in proſecutione huius litis, & ex
alijs, quæ deducuntur per informantes pro Marco
Antonio.

TREVENTINA BENEFICII.

Veneris 14. Aprilis 1600.

ARGVMENTVM.

Agitur de validitate poſſeſſionis, ad effectum ma-
nutentionis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio anterior, licèt inſtrumentalis, eſt manutenibilis, quando alius tunc non eſt in poſſeſſione.*
2 *Beneficium de Iurepatronatus laicorum non compręhendatur ſub regula reſeruatoria.*
3 *Poſſeſſio capta poſt petitam inſtitutionem præſentati, non eſt attentata, ſi præſentatio fuit admiſſa, nec probatur fuiſſe motam litem ſuper inſtitutione, illamque fuiſſe denegatam.*
4 *Immiſſio poſterior in poſſeſſionem, vigore Literarum Apoſtolicarum, non præiudicat anteriori poſſeſſioni, quando executor nulliter proceſſit, & num.* 5.
6 *Poſſeſſio eſt nulla, ſi fuit capta pendente tempore ad appellandum.*

DECISIO CCXV.

DOmini reſoluerunt, dandum eſſe mandatum de
manutenendo Io: Mariæ; Quia probatur eius
1 poſſeſſio anterior poſſeſſioni Saluatoris: & licet †
ſit inſtrumentalis, tamen eſt manutenibilis, cum
non conſtet tunc alium fuiſſe in poſſeſſione, Rot. *dec.*
21. *de reſt. ſpol. in antiqu.* Caſtad. *deciſ.* 20. *in fin. de pręb-
bend.*

Non obſtat, quòd iſta poſſeſſio eſt infecta, prop-
ter decretum irritans regulæ reſeruatoriæ. Quia hoc
2 Beneficium eſt de iure patronatus laicorum, & † id-
deo non compræhenditur ſub reſeruationibus regu-
larum, Caputaq. *deciſ.* 311. *lib.* 1. *in manuſcr.* Put. *deciſ.*
157. *lib.* 3. & *deciſ.* 5. *de iur. patron.* Achil. *dec.* 3. *eod. titu.*
Accoramb. *dec.* 5.

Non obſtat quòd poſſeſſio eſt attentata, cùm fue-
rit capta poſt petitam inſtitutionem Saluatoris pręę-
3 ſentati. Quia præſentatio † Saluatoris fuerat ad-
miſſa, nec probatur quòd fuerit mota lis ſuper inſti-
tutione, nec quòd fuerit denegata; & conſequenter
poſſeſſio non eſt attentata.

Non obſtat quòd Saluator fuit poſtea immiſſus in
4 poſſeſſionem vigore mandati executiui Literarum
Apoſtolicarum; & quòd per iſtam poſſeſſionem po-
ſteriorem ſine aliqua expulſione Ioan. Maria amiſit
5 ſuam poſſeſſionem. Quia hoc non procedit † quan-
do executor nulliter proceſſit; vt fuit reſolutum in
*Cauſa Romana Domus ad imaginem Pontis coram bonæ
memoriæ Cardinali Lancellotto*, & ſæpe in alijs Cauſis.
Nullitas autem eſt clara; quia ſententia non fuit la-
6 ta in termino citationis: & quia poſſeſſio † fuit cap-
ta, pendente tempore ad appellandum. Et ideo cùm
Io: Maria non habuerit ſe pro ſpoliato, remanet ſua
poſſeſſio antiquior manutenibilis.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 17. Aprilis 1600.

ARGVMENTVM.

De ſententia iniuſta ob ſummæ exceſſum.

SVMMARIVM.

1 *Liber Mercatoris non probat pro tertio contra tertium.*

DECISIO CCXVI.

DOmini reſoluerunt, ſententiam A. C. eſſe reuo-
candam: Quia Galcerandus fuit condemna-
tus in ducatis 850. & ſcutis 140. monetæ; & non con-
ſtat ipſum exegiſſe, niſi ſcuta 600. cùm alia ſumma
ſcutorum 200. data ad cambiũ, non probetur aliun-
1 de, quàm ex partita libri mercatoris, qui † non pro-
bat pro tertio contra tertium, vt per Doct. *in leg. ad-
monendi, ff. de iur. iur.*

Pręterea ex iſta ſumma debebat ex computari
ſolutio ſcutorum 220. facta Io: Guel, quæ fuit acce-
ptata per Thomam: & alia ſumma tranſmiſſa ad
mercatorem in Ciuitate Barchinonen. quæ tranſmiſ-
ſio fuit etiam acceptata per literas Thomæ: & pari-
ter etiam debebant detrahi ſalarium Galcerandi, &
expenſæ litis. Et ideo cum fuerit condemnatus in
tota ſumma, nulla de his habita ratione, ſententia
eſt iniuſta, & reuocanda.

ROMANA FRVCTVVM.

Lunæ 17. Aprilis 1600.

ARGVMENTVM.

Fructus dotis, & donationis propter nuptias, in caſu
ver-

Digitized by Google

vergentiæ viri ad inopiam, debentur à die petitionis; Et, An debeatur officio Iudicis.

SVMMARIVM.

1 *Exactio dotis in caſu vergentiæ ad inopiam, fit, vt dos collocetur in tuto, & mulier ſeipſam, virum, & filios alere poſſit. Et ideo vxori debentur fructus, & nu. 2. & 3.*
4 *Fructus dotis debentur officio Iudicis.*
5 *Contrarium, quòd peti poſſint actione de dote.*
6 *Reſtitutio dotis ob vergentiam ad inopiam, eſt impropria reſtitutio.*
7 *Verba*, In omnem, & quemcunque caſum, *comprehendunt caſum etiam improprium.*
8 *Fructus dotis, quando adeſt promiſſio damnorum, & intereſſe, poſſunt peti vti intereſſe, vigore promiſſionis, licèt condemnatio fuerit omiſſa in ſententia.*
9 *Fructus donationis propter nuptias, ex opinione multorum debentur viduæ ſoluto matrimonio. Item debentur vxori in caſu vergentiæ ad inopiam, & num. 10.*
11 *Reſtitutio dotis debet fieri ex bonis dotantis.*

DECISIO CCXVII.

FVit reſolutum, deberi D. Fuluiæ ex bonis Honorij fructus ſuæ dotis, & donationis propter nuptias, à die petitionis.

Quantum ad fructus dotis, fundamentum Domi-
1 norum fuit; Quia exactio † dotis in caſu vergentiæ ad inopiam, fit ad illum effectum, vt dos collocetur in tuto, & mulier ex fructibus ſe ipſam, virum, & liberos ſubſtinere poſſit, *leg. ſi cùm dotem §. ſi vero, ff. ſolut. matrim. leg. mutus, §. manente, ff. de iur. dot. leg. vbi adhuc, Cod. eod. tit.* Bart. *in leg. ſi conſtante, num. 88. & num.*
2 *94. ff. ſolut. matrim.* Et ideo ei fructus debentur, *dict. leg. vbi adhuc*, Bald. *in authent. ei qui iurat, num. 39. verſic. ſed mulieri, Cod. de bonis auct. iudic. poſſidend.*

Et licet ſit magna controuerſia inter Doctores, An viduæ, ſoluto matrimonio, & ſic ceſſantibus oneribus matrimonij, debeantur fructus dotis. Tamen
3 iſta controuerſia ceſſat, quando † matrimonium durat, & concurrunt onera matrimonij, & bene hos duos caſus diſtringuit Bart. *in leg. in inſulam, §. vſuras, num. 3. ff. ſolut. matrim.* & tradunt Docto. *in cap. ſalubriter, de vſur.* & eſt communis opinio, vt per Cornel. *conſ. 164. numer. 5. lib. 3.* Et in iſto caſu exactionis ob vergentiam ad inopiam, ſunt iura clara, & non repetitur aliquis, qui contradicat.

4 Non obſtat, quòd † iſti fructus debentur officio Iudicis; & ideo cùm condemnatio in ſententia fuerit omiſſa, non poſſunt peti in iudicio ſeparato, iuxta *leg. terminato, Cod. de fruct. & lit. expenſ.* Quia non eſt ita clarum, quòd iſti fructus ſolum debeantur offi-
5 cio iudicis: Multi enim tenent † quòd fructus poſſunt peti actione de dote, cùm augeant dotem, Paul. de Caſtro *in leg. ſi marito, §. ſi fundum. ff. ſolut. matr.* Ripa, *in rubr. eiuſdem tit. num. 46.* & ibi Ruin. *num. 72. & 77.* Bald. Nouell. *in tractat. de dote 2. parte num. 10.* Rimin. Sen. *conſil. 184. num. 56. lib. 1.* Sed quia opinio eſt controuerſa, & Rota aliàs viſa eſt inclinaſſe in contrariam ſententiam, vt per Put. *dec. 93. lib. 1.* Ideo, omiſſo hoc fundamento, fuit per Dominos reſpōſum, quòd in inſtrumento continetur, promiſſio reſtitutionis dotis in omnem, & quemcunque caſum, Et, quicquid dicendum ſit, quando ſolum eſt facta promiſſio in omnem caſum; in quo caſu eſt diſcrepantia inter
6 Doctores, An promiſſio comprehendat † reſtitutionem ob vergentiam ad inopiam; quia eſt impropria reſtitutio, vt per Iaſ. *in dict. leg. ſi conſtante, num. 192.* Tamen ceſſat iſta difficultas, quando promiſſio eſt
7 facta † in omnem, & quemcunque caſum: quia tunc comprehenditur iſte caſus improprius, Rimin. Sen. *conſ. 600. num. 26. lib. 3.* Et ideo cum poſtea in inſtrumento ſubnectatur promiſſio damnorum, & intereſſe, & conſequenter intereſſe ſit etiam promiſſum; in
8 iſtum caſum † iſti fructus poſſunt peti vti intereſſe, vigore promiſſionis, licèt condemnatio fuerit omiſſa in ſententia, Corn. *in dict. leg. terminato, num. 9.* Alex. *in dict. §. ſi fundum num. 3.* Rimin. *dict. conſil. 184. nu. 57.* Roland. à Valle, *conſil. 62. num. 6. & 7. lib. 4.* Tanto magis, cùm coram A. C. iſti fructus fuerint petiti.

Quantum ad fructus donationis propter nuptias, licet ſint variæ Doctorum ſententiæ, An viduæ, ſoluto matrimonio, debeantur illi fructus? & in iſta diſ-
9 ſenſione Dominis per viam inclinationis magis placeret opinio affirmatiua, quam contra deciſiones, Afflict. *291.* & Capic. *65.* ſequuntur Gramat. *dec. 103. num. 98. & 101.* Marcus Salon. *de pact. conſ. 4. num. 28.* & late Theſaur. *deciſ. 45.* in qua reſpondetur rationibus dec. Afflicti, & reprobatur *conſ. Corn. 240. lib. 3.* quod allegatur per informantes pro creditoribus: Tamen hic verſamur extra iſtam difficultatem. Quia ſicut in caſum vergentiæ ad inopiam debentur vxo-
10 ri fructus dotis, vt dictum fuit; ita pariter † debentur fructus donationis propter nuptias, vt ex ipſis ſe ipſam, virum, & liberos ſubſtentare poſſit, *dict. leg. vbi adhuc*, & *ibi* bene deducit Bald. *ſub num. 26. verſic. item ex fructibus ipſius donationis, Cod. de iur. dot.*

Non obſtat quòd non eſt locus reſtitutioni in bo-
11 nis Honorij. Quia communis † opinio eſt in contrarium, Bart. *in dict. leg. ſi conſtitutione num. 25.* Io. Andr. *in addit. ad Specul. in titul. de dote poſt diuort. reſtituend. §. vltimo num. 18. in verſic. viro*, Rip. *in dict. leg. ſi conſtitut. num. 52.* Put. *dec. 256. lib. 3.*

ROMANA EXPEDITIONIS BVLLARVM,

Veneris 21. Aprilis 1600.

ARGVMENTVM.

Impenſæ in Expeditionibus Datariæ, an præſumantur factæ de pecunijs Expeditoris, an verò Principalis.

SVMMARIVM.

1 *Solutio, in dubio, præſumitur facta de proprijs pecunijs.*
2 *Limita, vt non procedat, quando ſolutio eſt facta nomine Principalis per manus Expeditoris.*

DECISIO CCXVIII.

DOmini reſoluerunt, quòd Oliuerius non probat concludenter quòd ſoluerit de proprijs pecunijs. Licèt enim ipſe ſolicitauerit expeditionem, & fecerit obligationem de ſoluendo, & ſoluerit, & habeat Bullas expeditas in manibus: tamen ex iſtis nō reſultat probatio concludens, quòd ſoluerit de pro-
1 prijs pecunijs. Et quamuis in † dubio ſolutio præſumatur facta de proprijs pecunijs, *leg. 2.* & *ibi* Bart. & Bald. *Cod. pro ſoc.* Tamen ſolutiones, quæ oſtenduntur, fuerunt factæ nomine Epiſcopi per manus ipſius Oliuerij: ideo ſuccedit *conſ.* Bertrandi. *282. num. 2. lib. 2.*

2 *lib.* 2. quòd † ſolutio præſumitur facta de pecunijs
Epiſcopi per manus Oliuerij, vti eius miniſtri. Tan-
tomagis, cùm iſtam præſumptionem coadiuuent ta-
citurnitas ipſius in vita, & poſt obitum Epiſcopi: fa-
cilitas exigendi, cùm Epiſcopus eſſet Romanus: &
quantitas ſummæ, quæ eſt ſatis notabilis.

Non obſtat fides Expeditorum: Quia non conclu-
dit reſpectu omnium Expeditorum; & datur alia fi-
des contraria aliorum Expeditorum: & ſufficit ad
iſtum effectum, quòd non probetur ſolitum vnifor-
me omnium Expeditorum.

Non obſtat quòd in compoſitione cum Camera
fuit aſſignatum debitum ſcutorum mille pro expedi-
tione Bullarum. Quia hoc factum fuit ad effectum
extenuandi ſpolium; non autem ad effectum oſten-
dendi, quòd iſtud debitum non eſſet ſolutum: negari
enim non poteſt quòd ſaltim maior pars iſtius ſum-
mæ fuerat ſoluta, cùm Oliuerius qui fecit expeditio-
nem, non repetat ſcuta mille, ſed tantum ſcuta 350.

ROMANA GRANI.

Lunæ 24. *Aprilis* 1600.

Hæc Deciſio ponitur ad continuandam ſeriem hu-
ius Cauſæ.

DECISIO CCXIX.

DOmini reſoluerunt, conſtare quòd granum Ca-
ſalis Rotundi de anno 1594. fuit reconditum
in granario fori Boarij. Hoc enim concludenter pro-
batur ex depoſitionibus duorum teſtium de facto
proprio, & aliorum de auditu.

ROMANA RETRACTVS.

Veneris 28. *Aprilis* 1600.

ARGVMENTVM.

Promiſſio de faciendo conſentire omnem perſo-
nam, quomodo intelligatur. Venditori in caſu re-
tractus, an teneatur emptori ad refectionem me-
lioramentorum.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio de faciendo conſentire omnem perſonam, intel-
ligitur de habente ius ex cauſa de præterito, non autem de
iure, quod prouenit poſt contractum.*
2 *Ius vicini in retractu oritur poſt contractum.*
3 *Verba, licèt pregnantia, ſi non concludunt neceſſariò, re-
cipiunt interpretationem à natura rei.*
4 *Promiſſio damnorum, & intereſſe, ceſſat in caſu, quo non
habet locum promiſſio euictionis, & de faciendo conſen-
ſentire omnem perſonam.*
5 *Venditor, in caſu retractus, non tenetur ad refectionem
melioramentorum, & num. 9.*
6 *Vicinus an teneatur emptori ad refectionem melioramen-
torum.*
7 *Promiſsio de faciendo conſentire omnem perſonam, nunc
vel in futurum intereſſe habentem, intelligitur de præten
dentibus intereſſe ex cauſa tantum de præterito.*
8 *Venditio domus ſi non intimetur vicino à venditore, nul-
lum ius acquiritur emptori in præiudicium vicini.*

DECISIO CCXX.

FVuit reſolutum, Fabium nõ teneri ad faciendum
conſentire vicinum volentem retrahere vigore
Bullæ iuris congrui, nec ad refectionem melioramen
torum, quæ emptor fecit ante declarationem vicini,
neque ad alia damna, & intereſſe.

1 Potiſſima ratio reſolutionis fuit: quia † promiſſio
de faciendo conſentire omnem perſonam intelligitur
de habentibus ius ex cauſa de præterito, non autem
de iure, quod prouenit poſt contractum, *leg. 3. ff. de
euict.* Et ideo non porrigitur ad iſtum caſum; cùm
2 † ius viciniori atur poſt contractum, Afflict. *in iure
protomiſ. in conſt. ſancimus, §. vt infra triginta dies, &c ne
quaſt.* Ioan. de Amic. *conſ.* 145. *num.* 18. Tiraquell. *in
retract. lignag. §.* 1. *gloſ.* 9. *num.* 34. *&* 35. Et ad iſtum
effectum requiritur, quod verba non poſſint aliud
3 importare. Si enim non † concludunt neceſſario, li-
cèt ſint ampla, & pregnantia, recipiunt interpreta-
tionem à natura rei, vt promiſſio, non intelligatur fa-
cta in hunc caſum; vt per Tiraquell. *dict. gloſ.* 9. *num.*
56. *& ad finem tituli ſub num.* 98. *in fine.* Io. Papon. *in
conſuetud. Burbon. in tit. de retract. §.* 486. *in fine.*

Et ex hoc pendet reſolutio quantum ad damna,
& intereſſe, & refectionem melioramentorum. Si
4 enim † promiſſio euictionis, & de faciendo conſen-
tire omnem perſonam, non extenditur ad iſtum ca-
ſum, ceſſat etiam promiſſio damnorum, & intereſſe,
vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana* Retractus 25. Maij
1589. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Mantica.* Et vendi-
5 tor † nõ tenetur ad refectionem melioramentorum:
quicquid dicendum ſit inter emptorem, & vicinum:
in quo etiam caſu idem Io. Pap. *in* §. 481. exiſtimat
6 vicinum † non teneri: quia emptor proſpicere po-
tuit, quod vicinus vellet retrahere, iux. tex. *in Cod. ſi
quis domum. §. idem erit ff. locat.* Sed iſte caſus fuit omiſ-
ſus per Dominos, quia non pertinet ad pręſentem
diſputationem, cùm vicinus non ſit in cauſa.

Non obſtat quòd venditor promiſit facere con-
ſentire omnem perſonam, nunc vel in futurum quo-
modolibet intereſſe habere prætendentẽ. Quia iſta
7 promiſſio intelligitur de pretendentibus intereſſe,
nunc vel in futurum, ex cauſa de præterito; non au-
tem de ea, quæ oritur poſt contractum ex prouiſione
Bullæ, vt ſupra dictum fuit.

Non obſtat quòd intimatio iuxta formam Bullæ
8 debebat fieri vicino à venditore. Quia Bulla † diſpo-
nit ſolum, quòd non facta iſta intimatione, nullum
ius acquiratur emptori in præiudicium vicini. Et
ex hoc non ſequitur quòd emptor potuerit facere
9 melioramenta, & quòd † venditor teneatur ad illo-
rum refectionem: præſertim non facta prius intima-
tione vicino, neq; obtenta licentia à Iudice; vt per Io.
Papon. *dict.* §. 481. & Bald. Bened. *de iure protomiſ. §.
vtrum num.* 28. *in fin.*

ILLERDEN. IVRIS DECIMANDI.

Veneris 5. *Maij* 1600.

ARGVMENTVM.

Sententia continens plus debito, reuocatur, vt nul-
la.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, Arbitrio Rotæ, *mitigat aliqualiter rigorem
Iuris.*
2 *Sententia ſi eſt nulla in parte, eſt nulla in totum, propter
ſui indiuiduitatem.*

3 *De-*

3 *Declaratur Bart.* in leg 1.num. 7. Cod. ſi aduerſ. rem indic.
4 *Iniuſtitia ſententi notoria dicitur, quando colligitur ex actis.*
5 *Iniuſtitia notoria inducit nullitatem.*
6 *In ſpolio ratione delicti poteſt agi contra plures in ſolidum*
7 *Declaratur textus* in leg. 1. Cod. de cond. furt.
8 *Maleficium inducit obligationem in ſolidum.*

DECISIO CCXXI.

Domini fuerunt concordes, quòd non ſit locus
1 arbitrio Rotæ. Licèt enim † iſta clauſula *arbitrio* aliqualiter mitiger rigorem Iuris Ciuilis, tamen fundamenta, quæ deducuntur per informantes, Dominis non ſunt viſa releuantia ad effectum impediendi executionem, iam cęptam trium ſententiarum Rotalium.

Fundaměta in effectu ſunt tria. Quorum primum eſt, quòd ſententia ad fauorem Prioris, & Canonicorum, licèt contineat plus debito, non potuit reuocari vti nulla. Iſtud fundamentum non placuit Dominis: quia deciſio Putei, & aliæ, quæ allegantur, non ſunt principaliter fundatæ in hoc, quòd ſententia ſit vel non ſit conformis petitioni; ſed quia eſt in-
2 diuidua: & † propter indiuiduitatem ſi eſt nulla in parte, eſt nulla in totum. Et doctrina Bartoli, quæ in contrarium allegatur *in leg. 1. num. 7. Cod. ſi aduer-*
3 *ſus rem iudic.* habet † locum parte non opponente ex poſt facto. Quærit enim Bart. an ſententia ex poſt facto poſſit pro parte valere, & pro parte non: vt, ſi condemnatus ad decem, appellauit à quinque? Et concludit, quod ſententia valet ex poſt facto: & ſic non negat, immo præſupponit, quod ſententia eſſet
4 nulla. Præterea ſaltim ſententia eſt iniuſta: & † cum iniuſtitia colligatur ex actis, eſt notoria: & ideo, cùm
5 † notoria iniuſtitia inducat nullitatem, ſententia potuit reuocari vti nulla; vt fuit reſolutum *in Cauſa Paduana Decimarum 4. Iulij 1576. coram Graſſis.*

Nec videbatur Dominis poſſe controuerti, quòd ſententia non contineat plus debito; cùm fuerit condemnatus Prior del Romeral ad reſtitutionem fructuum, quos pro medietate ſolum, & pro indiuiſo percipiebat cum Priore Sancti Ioannis, qui non fuit citatus. Et licèt in ſententia non legatur explicite, quod Prior fuit condemnatus in ſolidum ad reſtitutionem omnium fructuum: tamen, cùm quæſtio ſit ſolùm de decimis fructuum, qui colliguntur in vltima fiola, ſiue partillo; & iudex declaret de iſtis decimis Canonicos Sancti Stephani, fuiſſe ſpoliatos à Priore, & Portionarijs, & eos condemnet ad reſtitutionem; ex hoc ſatis apparet, quòd eos condemnauit ad reſtitutionem omnium decimarum. Tanto magis, ſtante conceſſione executorialium poſtea ſecuta contra Priorem pro omnibus fructibus; quæ declarat eum fuiſſe condemnatum in ſententia ad reſtitutionem omnium fructuum.

6 Secundum fundamentum, quod in † ſpolio ratione delicti poteſt agi contra plures in ſolidum, iuxta *leg. 1. Cod. de cond. furtiua*, videbatur Dominis non ap-
7 plicari. Quia ille caſus † habet particularem ratio-
8 nem, propter maleficium, quod † inducit obligationem in ſolidum, & quia ceſſante probatione primi extremi quo ad omnes decimas, non poterat ferri ſententia condemnatoria in ſpolio contra Priorem.

Tertiũ quoque fundamentum, quod Prior obtulerit ſe liti, declarando ſe poſſidere, non placuit Dominis. Intelligunt enim eius confeſſionem de rata ſua; præſertim, cùm in proceſſu probauerit quòd perceptio fructuum erat ſimultanea cum Priore S. Ioannis; & ideo eſt multum inueriſimile, quod voluerit confiteri quod ſolus percepiſſet omnes fructus.

BAREN: PECVNIARIA.

Mercurij 10. Maij 1600.

ARGVMENTVM.

De computis Mercatorum.

SVMMARIVM.

1 *Mercatorum ſtilus notorius eſt, vt nihil ſoluant, quod in ſuis libris non annotent.*
2 *Creditor non tenetur recipere particulatim ſolutionem.*
3 *Fides Mercatoris, ſtante eius Decoctione, non probat ſola; ſed facit magnum adminiculum.*
4 *Ordo ſoluendi directus Mercatori nõ inducit liberationem, niſi ſecuta ſolutione.*

DECISIO CCXXII.

Domini receſſerunt à reſolutis quantum ad ſummam ducatorũ 259. Moti fuerunt primò ex libri Sicodæ, in quibus hæc partita non reperitur ſo-
1 luta, vt probatur ex relatione peritorum: & tamen † notorius eſt ſtilus mercatorum, quòd nihil ſoluunt, quod in eorum libris non annotent.

Secundò, quia Iannellus de die confectæ apocæ non erat creditor Sicodæ, niſi in ducatis 153. & ideo non poterat Furiettis ſatisfacere de ſumma ducatorum 259. quæ non aderant, nec Furietti tenebantur
2 recipere particulatim ſolutionem ducatorum 153. *leg. quidam exiſtimauerunt, ff. ſi cert. petat.* & tanto magis quia de iſta ſumma ducatorum 153. Iãnellus fuit poſtea ſatisfactus à Sicoda.

Tertio concurrit fides Sicodæ, quòd iſta ſumma non fuit ſoluta Furiettis, quia non aderant pecuniæ
3 Iannelli. Et licèt iſta fides ſtante decoctione † Sicodæ, ſola non probet; tamen non poteſt negari quin faciat magnum adminiculum.

Nõ obſtat quod die 14. Iunij adeſt partita ſcutorũ 600. ſoluta Furiettis. Quia ex inſtrumento probatur ſolutionem fuiſſe factam in complementum, ſcutorum mille ſolutorum per Nicaſtrum; videlicet, ſcuta 400. in pecunia numerata, & 600. per medium banchi Sicodæ; & iſta ſcuta mille debebantur vltra ſummã ducatorum 259. & ideo cum ſolutio ſcutorũ 600. ceſſerit in aliam cauſam, non poteſt in eam compræhendi iſta partita ducatorum 259.

Nec videbatur Dominis poſſe dubitari, quòd iſta ſcuta 600. notata in libro, ſint eadem, de quibus loquitur inſtrumentum: quia concordant ſumma, dies ſolutionis, & ſolutio facta à Sicoda.

Non obſtat, quòd Furietti non fecerint diligentiam contra Iannellum pro conſequenda iſta ſumma, prout eſt veriſimile, quòd feciſſent, ſi non fuiſſent ſatisfacti à Sicoda. Quia ſub ſumma ſcutorum duorum millium, quam petierunt, compræhenditur iſta partita ducatorum 259. & ideo ſatis vſi fuerunt diligentia.

Non

Non obſtant confeſſiones. Quia ex his conſtat
hanc confeſſionem fuiſſe factam ſub ſpe futuræ nu-
4 merationis à banco, & notiſſimum eſt, † ſolum ordi-
nem ſoluendi directum mercatori non inducere libe
rationem, niſi ſecuta ſolutione, Salic. *in leg. ſi filius, nu. 2. ff. ad Maced.* & fuit reſolutum *in Cauſa Bononien. de Amorinis coram Cardinali Lancellotto.* & ſæpius in alijs
cauſis. Et ex his Domini receſſerunt à deciſis, aſſe-
curato tamen Nicaſtro in euentum, quod alia apoca
inueniretur.

ROMANA CENSVS.

Lunæ 15. Maij 1600.

ARGVMENTVM.

Agitur de validitate cenſus, & reijcitur non numeratio pecuniæ, & ſimulatio contractus.

SVMMARIVM.

1 *Contra Inſtrumentum requiritur probatio plena, & multum concludens.*
2 *Teſtis examinatus ſine citatione Partis, non probat.*
3 *Cauſa ſimulandi ceſſat, ſtante veritate crediti.*
4 *Creditor, qui non poteſt aliunde conſequi ſolutionem à debitore, curat vt plurimum ei dari pecunias ad intereſſe, vt cum eis ſibi ſatisfaciat.*

DECISIO CCXXIII.

CVm præſuppoſito, quòd probetur creditum Pauli Emilij de tempore impoſitionis iſtius cenſus,
fuit reſolutum, cenſum eſſe validum. Quia ex inſtru-
mento conſtat de vera numeratione; & cùm credi-
1 tores velint probare contrarium eius quod † conti-
netur in inſtrumento, requiritur probatio plena, &
multum concludens; vt fuit reſolutum *in Cauſa Bononien. Cenſus 19. Octobris 1598. coram Reu. P. D. meo Penia.* Et iſta probatio hic non concurrit. Quia in ef-
fectu de nõ numeratione deponit ſolum Raynutius,
2 qui non probat: quia eſt vnicus, & quia † fuit exami
natus in Cauſa Criminali ſine citatione partis, Bart.
in leg. vlt. in fin. ff. de quæſt. Abb. *in cap. graue, ſub num. 9.*
3 *de præbend.* Simulatio verò non probatur: nam † ſtan-
te veritate crediti; ceſſat omnis cauſa ſimulandi.
Quia licèt iſte cenſus fuerit creatus à Io: Baptiſta,
cum eius debitoribus, ad effectum ſibi ſatisfaciendi
cum iſtis pecunijs de credito, quod cum eis habebat:
tamen ad hunc effectum, non erat opus ſimulatione.
4 Eſt enim res ſatis ordinaria, quod creditor, qui † non
poteſt aliunde conſequi ſolutionem à ſuo debitore,
procurat ei dari ad cenſum, vel ad ſocietatem officij
pecunias, vt cum eis ſibi ſatisfaciat; & ex hoc non
reſultat ſimulatio, neque fit aliquod præiudicium
ei qui dat pecunias ad cenſum, vel ad ſocietatem
officij.

ROMANA PECVDVM.

Mercurij 24. Maij 1600.

ARGVMENTVM.

Sub hypotheca generali an veniant merces venales. Et quid dicendum de taberna, & de grege.

SVMMARIVM.

1 *Creditores hypothecarij poſſunt agere Saluiano.*
2 *Sub hypotheca generali veniunt merces venales, ex communiori opinione, contra Iacob. de Aren. & alios, & num. 5.*
Intellige vt num. 6.
3 *Hypotheca extinguitur in mercibus venditis, & remanet in mercibus ſubrogatis.*
4 *Grex cadit ſub hypotheca generali bonorum.*
6 *Merces alienatæ ante quàm ſit motum iudicium, vel orta actio hypothecaria, tranſeunt abſque vlla obligatione in emptorem.*
Intellige vt num. 8.
7 *Declaratur textus* in leg. cùm tabernam, ff. de pignor.
9 *Merces tabernæ ſunt deſtinatæ ad continuam vẽditionem; & ſic cenſentur obligatæ ſecundum ſuam deſtinationem.*
10 *Taberna non retinetur venalis in totum, nec in aliqua parte: ideoque cenſetur hypothecata ſimpliciter, & tranſit in emptorem cum ſua hypotheca.*
11 *Grex æquiparatur tabernæ, quoad hoc, vt dicatur ius vniuerſale.*
12 *Grex non exponitur, nec retinetur venalis quoad ſingulas oues minutatim; ſed retinetur tanquam corpus.*
13 *Gregis fructus ſunt venales, & tranſeunt liberè in emptorem ſine hypotheca.*
14 *Grex quomodo cadat, vel non cadat ſub hypotheca.*
15 *Venditio gregis ad numerum, cenſetur facta ad effectum ſciendi quantitatem, & conſtituendi precium; & non ad excludendam venditionem gregis, vti corporis.*

DECISIO CCXIV.

DVbium fuit reſtrictum in præſenti diſputatione ad caput hypothecæ: An ſcilicet, iſtis creditori-
bus competeret hypotheca, ita vt potuerint contra
Chriſtophorum agere Saluiano? Et Domini, receden
do à deciſione alias facta coram bon. memo. Gipſio,
ſub die 24. Aprilis 1598. reſoluerunt eis competere,
prout alias fuerat deciſum 26. *Iunij* 1596. *coram eo-*
1 *dem*, & † conſequenter potuiſſe agere Saluiano.
Ratio potiſſima reſolutionis fuit: quia creditores
habent hypothecata omnia bona illorum de Scolis;
2 & ſub † illa hypotheca generali veniunt merces ve-
3 nales; licèt † aliquibus venditis, in eis extinguatur hypotheca, & remaneat in mercibus ſubrogatis,
Cin. *in leg. vbi adhuc, numero.* 19. Bald. *numero* 18. *&* 19. *& numero* 38. & Salic. *numero* 12. *Cod. de iure dot.* Bart. *in leg. ſi conſtante, num. 73. ff. ſolut. matr.* Iaſ. *in leg. qui Romæ, §. Callimachus, num. 5. de verbor. obligat.* & *in §. item Seruiana, num. 12. inſt. de act.* Ripa *in leg. 1. num. 8. ff. de pign.* Calcan. *conſil. 15. num. 16.* Pariſ. *conſ. 69. num. 4. lib. 4. in fine*, Couar. *var. reſolut. lib. 2. cap. 5. numer. 2.*
4 Put. *dec. 297. lib. 2.* & † in grege eſt textus, *in leg. grege, ff. de pign.* Et licèt Iacob. de Aren. *in leg. generali, §. vxori, ff. de vſufruct. leg.* Bald. *in leg. certi iuris, in 6. quæſt. Cod. locat*, Rom. *in leg. ſi conſtante num. 33. verſ. aut quæritur, ff. ſolut. mat.* & Abb. *in conſ.* 718. renuerint contra-
5 riam opinionem, quod † in mercibus venalibus non
cadat hypotheca: tamen opinio affirmatiua eſt non
ſolum receptior, ſed verior, & Rota ſæpius amplexa
fuit, & in grege non habet difficultatem *dict. le. grege.*
Non obſtat limitatio, quæ huic regulæ affertur,
vt non procedat in mercibus alienatis ante quam ſit
motum iudicium, vel orta actio hypothecaria, cùm
6 hoc caſu merces † alienatæ tranſeant abſque vlla
obligatione in emptorẽ, Iacobus de Aren. *in dict. leg. vbi adhuc, num. 2.* & *ibi* Bald. *num. 24. Cod. de iur. dot.* &

K *in leg.*

in leg. cum tabernam, ff. de pign. cum alijs allegatis. Quia
iſti Doctores mouentur ex diſpoſitione legis *cùm ta-
bernam, ff. de pig.* & ſic limitatio eſt intelligenda juxta
7 terminos illius textus, qui † procedit quando alie-
nantur res particulares tabernæ, & aliæ quæ ſucce-
dunt, loco alienatarum ſubrogantur, vt tradunt *ibi*
Bald. *num. 1.* & Angel. *in fin. princ.* Et ideo non habet
8 locum † quando alienatur tota apotheca, vel eius
pars, ita quod penes emptorem non deſinat eſſe cor-
pus veriſimile: quia tunc, manente eodem corpore,
durat eadem hypotheca, vt ſentit Bald. *in dict. leg. vbi
adhuc, num. 19.* Bald. Nouell. *in dict. leg. ſi conſtante, nu.
72.* Rip. *in leg. 1. num. 9. ff. de pign.* Et ratio diuerſita-
tis inter iſtos duos caſus eſt clara: quia merces taber-
9 næ ſunt † deſtinatæ ad continuam venditionem, &
ne commercium impediatur, cenſentur obligatæ ſe-
cundùm ſuam deſtinationem, & ſic cum iſta qualita-
te, quatenus non reperiantur alienatæ: Præſertim,
cùm per nouas merces ſubrogatas, ſuper quibus ma-
net hypotheca, prouideatur indemnitati credito-
rum. Quæ ratio ceſſat in taberna, quæ non retinetur
venalis in totum, nec in aliqua parte, ita vt deſinat
10 eſſe corpus vniuerſale; & ſic † cenſetur hypothecata
ſimpliciter, & tranſit in emptorem cum ſua hypo-
theca, *dict. leg. cum tabernam.*

Conſiderabant etiam Domini, quòd in grege non
militat eadem ratio, quæ viget in apotheca, & mer-
11 cibus venalibus. Licèt enim † grex æquiparetur ta-
bernæ, quo ad hoc, vt dicatur ius vniuerſale; tamen
æquiparatio non procedit ad iſtum effectum, vt per
12 venditionem extinguatur hypotheca: quia † grex
non exponitur, nec retinetur venalis quo ad ſingu-
las oues minutatim; ſed retinetur tam quam corpus,
pro multiplici fructu, qui ex eo percipitur in lacte, la-
13 na, & fœtibus, qui † ſunt venales, & tranſeunt in
emptorem liberi ſine hypotheca: & conſequenter
cùm grex de ſui natura non retineatur venalis, non
14 † cadit ſub hypotheca cum illa qualitate, quatenus
non ſit alienatus ad inſtar mercium venalium; ſed ca-
dit ſub hypotheca purè, & ſimpliciter, & tranſit in
emptorem cum ſua hypotheca, ſiue totus, ſiue pars,
ſit alienatus Bart. *in dict. leg. cùm tabernam, in fine prin.*
Iaſ. *in dict. §. Callimacus, num. 5.* cum alijs allegatis.
Et ideo cum iſtæ oues non fuerint minutatim vendi-
tæ, ita vt deſierit eſſe corpus vniuerſale, ſed in em-
ptorem tranſierint vti grex, & corpus vniuerſale,
pro conſequendis illorum fructibus hypotheca non
fuit extincta.

Non obſtat, quòd fuit facta venditio ad nume-
15 rum, & non totius gregis. Quia † numeratio fuit
facta ad effectum ſciendi quantitatem, & conſtituen
di pretium earum ſcuta 150. pro quolibet centena-
rio; & non ad effectum excludendi venditionem gre-
gis, vti corpus. Tanto magis, cùm venditio ſit facta
cum alijs rebus ad vſum precodij, & compræhendit
omnes oues, quas Scholæ habebant in communi pro
indiuiſo cum Pariſio.

Non obſtat quòd Chriſtophorus emptor poſtea
eas non retinuit ad vſum gregis, & precodij. Quia
vltra quod hoc non probatur, ſufficit ad illum effe-
ctum, quòd alienatio fuerit facta, vti de grege, &
tranſierit cum hypotheca in emptorem; cum non ſit
in eius poteſtate in præiudicium hypothecæ illas di-
ſtrahere.

Non obſtat, quòd Scholæ erant mercatores, qui
retinebant oues ad vſum emendi, & vendendi, & non
ad vſum præcodij. Quia neque hoc probatur: & ad
iſtum effectum eſſet probandum, quòd eas non reti-
neret ad vſum vendendi vti præcodium, & vti grex,
ſed ſolum ad vſum vendendi minutatim.

TIBVRTINA COMPROMISSI.

Veneris 26. Maij 1600.

ARGVMENTVM.

Legatum vxoris, quando non cenſeatur relictum
animo compenſandi cum dote. Ex quo legato
debeantur fructus. De confeſſione debiti facta in
teſtamento.

SVMMARIVM.

1 *Legatum, ceſſantibus coniecturis, non cenſetur relictum
animo compenſandi cum dote.*
2 *Quando legatum non eſt eiuſdem ſummæ cum dote; tunc
debetur vtrunque.*
3 *Item, quando adeſt diuerſitas temporis in conſtitutione
dotis, & legati; & ſubſtitutiones non ſunt pares.*
4 *Fructus rei legatæ debentur legatario, vel à die aditæ hæ-
reditatis, vel à die moræ; quando ex re legata percipiun
tur fructus.*
5 *In legato pecuniæ non debentur fructus, ſed ſolùm damna
& intereſſe, probata verè, & concludenter.*
6 *Confeſſio debiti facta in teſtamento, valet in vim legati,
quando habet diſpoſitionem annexam.*

DECISIO CCXXV.

FVit reſolutum, Florentiæ deberi non ſolum do-
tem, ſed etiam legatum ſcutorum 400. Quia ceſ-
ſantibus coniecturis, legatum non cenſetur relictum
animo compenſandi cum dote, *leg. vnica, §. 1. Cod. de
rei vxor. act.* Et coniecturæ, quæ afferuntur, quòd ſi
legatum non eſſet relictum animo compenſandi, Hæ
reditas filio eſſet damnoſa; & quòd teſtator plus re-
liquiſſet vxori, quàm propriæ filiæ, pendet ex facto,
& non iuſtificatur concludenter: & in contrarium
adducuntur aliæ coniecturæ, quòd ſumma, non eſt
eadem: quia dos eſt ſcutorum 400. cum donatione
propter nuptias; & legatum eſt ſcutorum 400. cum
lecto, & alijs, quæ non important eandem ſummam.
2 Et ideo † debetur vtrumque tam dos quam legatum
leg. cum centum, & ibi Iacob. de Arenſ. Bart. & alij, *ff.
de adim. legat.* Paul. de Caſtr. Alexand, Iaſ. *in leg. planè,
3 §. eodem, ff. de leg. 1.* Item conſtitutio dotis eſt facta in
contractu, diuerſo tempore, & cum duabus ſubſtitu-
tionibus: legatum verò eſt relictum cum vnica ſubſti-
tutione; & conſequenter debetur etiam legatum, vt
per Alex. *conſ. 4. num. 3. lib 1.*

Quantum ad fructus legati, Domini cenſuerunt
4 non deberi. Quia licèt fructus † rei legatæ debean-
tur legatario, vel à die aditæ hæreditatis, vel à die
moræ, juxta diſtinctionem Doctorum. Tamen hoc
procedit, quando ex re legata percipiuntur fructus.
5 Sed cùm verſemur in legato pecuniæ, † quæ ex ſe ip-
ſa nullam vtilitatem affert, fructus non debentur ſed
ſolum damna, & intereſſe, probata verè, & conclu-
denter, juxta doctrinam Paul. de Caſtro *in leg. 3. §. vl-
timo, ff. de eo quod certo loco.*

Quantum ad ſummam ſcutorum 140. Domini di-

xe-

Digitized by Google

6 xerunt, deberi. Quia † confeſſio debiti facta in te-
ſtamento, valet in vim legati, quando habet diſpoſi-
tionem annexam, Bart. *in leg. cùm quis decedens, §. Co-
dicillis, num. 3. & 4. ff. de leg. 3.* & fuit latè deductum,
in Cauſa Portuen. Bonorum 2. Decembris 1580. *coram
R. P. D. Seraphino.*

VIRDVNEN. CANONICATVS.

Veneris 26. Maij 1600.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Obitus probatur ex libro Parochi, ſeu Rectoris Eccleſiæ.*
2 *Presbyteratus probatur ex literis Ordinarij.*

DECISIO CCXXVI.

FVit reſolutum gratiam Franciſci eſſe iuſtificatam.
Quòd enim iſte Canonicatus vacauerit in Curia
1 de Menſe Ianuarij per obitum Ioannis, probatur †
ex libro Rectoris Eccleſiæ Sanctæ Luciæ, & ex depo-
ſitionibus teſtium.

Quòd autem Franciſcus eſſet Presbyter, & oriun-
dus ex Diœceſi Treconenſi, probatur ex Literis Or-
dinarij de anno 1586. & ex depoſitionibus teſtium,
qui viderunt eum celebrare Miſſam, & audire Con-
feſſiones.

Valor vero expreſſus iuſtificatur ex communi ex-
preſſione omnium Canonicatuum iſtius Eccleſiæ,
quòd non excedunt 24. ducatos

FOROLIVIEN. CANONICATVS.

Mercurij 31. Maij 1600.

ARGVMENTVM.

Vacatio Beneficiorum an inducatur ipſo iure in om
nibus criminibus.

SVMMARIVM.

1 *Vacatio Beneficiorum non inducitur ipſo iure, niſi in cer-
tis criminibus in Iure expreſſis. Etiamſi crimen irroga-
ret infamiam, & num.* 2.
3 *Condemnatus ob ſimoniam non cenſetur priuatus Benefi-
cijs non ſimoniacè obtentis; licèt his etiam ſit priuandus.*
4 *Priuatio Beneficiorum non inducitur per ſententiam con-
demnatoriam propter delictum, niſi in ea contineatur ex-
preſsè pœna priuationis Beneficiorum.*
5 *Priuatio Beneficij non inducitur per Gratiam reſtrictam
ad vacationem narratam.*
6 *Clauſula,* Siue præmiſſo, ſiue quouis alio modo, *ope-
ratur vt prouiſus debeat iuſtificare vacationem.*
7 *Gratia de Beneficio, vti vacante, remanet ſubreptitia, ſi
Beneficium non vacat; & non inducit vacationem.*
8 *Papa licèt ſignauerit Gratiam, cenſetur tamen nolle pri-
uare non priuandum.*

DECISIO CCXXVII.

DVbium fuit diſtinctum in duas difficultates. Pri-
ma difficultas fuit, An Petrus Paulus fuerit pri-
uatus Canonicatu ipſo iure, vel per ſententiam.

Secunda difficultas fuit, circumſcripta vacatione
ipſo iure, vel per ſententiam, An ſaltim fuerit indu-
cta vacatio per gratiam S. D. N. conceſſam Aſdru-
bali.

Quantum ad primam difficultatem, Domini re-
ſoluerunt, quòd Petrus Paulus non fuit priuatus Ca-
nonicatu, neque ipſo iure, neque per ſententiam. Fun
1 damentum reſolutionis fuit: Quia ipſo † iure non
inducitur vacatio Beneficiorum, niſi in certis crimi-
nibus in Iure expreſſis. Innoc. *in cap. cum noſtris num.
1. de conceſſione prob.* Felin. *in cap. 2. num. 4. de reſcrip.*
2 Quòd locum † habet, licèt crimen irroget infamiam
Abb. & Felin. *in cap. quærelam ſub num. 3. de iure iuran.*
Lamb. *de iure patron. lib. 2. 1. par. 23. artic. 9. quæſt. princ.
num. 4.* Silu. *de benefic. 3. par. quæſt.* 2. & ſentit Biſign.
3 *deciſ. 5. de re iudic.* Et in † condemnato ob ſimoniam,
ex qua reſultat infamia, quòd non ſit priuatus Bene-
ficijs non ſimoniacè obtentis, licet his etiam ſit pri-
uandus, tenuit aliàs Rota; vt per Paleott. *dec.* 53. Per
ſententiam vero condemnatoriam propter delictum,
4 non inducitur † priuatio Beneficiorum, niſi in ea con
tineatur expreſſe pœna priuationis Beneficiorum,
etiam ſi condemnatus perpetuo excludatur à facul-
tate inſeruiendi in Beneficijs, & conſecutiuè ſit eis
priuandus: vt in terminis condemnati per ſentẽtiam
ad perpetuos carceres, concludit *dict. deciſ.* 5. Biſign.
de re iud. quam Rota ſolita eſt ſequi; vt per Sarnen. *in
reg. de annal. quæſt.* 42. Simon. *de reſeru. quæſt.* 28. Put.
deciſ. 233. lib. 2. Et ideo, cùm non verſemur in crimi-
nibus exceptis, in quibus inducitur vacatio ipſo iu-
re; & ſententia non cõtineat expreſſam priuationem
Canonicatus; non fuit inducta vacatio, neque ipſo
iure, neque ratione infamiæ, neque per ſententiam;
& conſequenter ſuper eo ius competit Petro Paulo.

Quantum ad ſecundam difficultatem, Domini cen
ſuerunt, per gratiam conceſſam Aſdrubali non fuiſſe
inductam nouam vacationem. Potiſſima ratio reſo-
lutionis fuit. Quia gratia eſt conceſſa ad petitionem
partis, & eſt reſtricta ad vacationem narratam, quòd
Canonicatus vacauit, quia Petrus Paulus ob latroci-
nium, & non nulla alia delicta, fuit condemnatus ad
triremes, & infamiæ notam, & inhabilitatem ad iſtũ
Canonicatum de cetero obtinendum contraxit. Et
5 ideo, cùm † gratia ſit reſtricta ad vacationem narra-
tam, ex ea non inducitur priuatio, etiam ſi non vaca-
ret, Io: Paul. *dec. 79.* Put. *dec. 30. lib. 1.*
6 Conſiderabant etiam Domini, quòd ſtante, † clau
ſula, *ſiue præmiſſo, ſiue quouis alio modo,* S. D. N. intelle-
xit quod prouiſus deberet iuſtificare vacationem:
Et iſta repugnãt quod voluerit conferre, etiam quòd
Canonicatus non vacaret; & quod debeat iuſtificari
vacatio.

Non obſtat *conſ.* Anch. 293. quod Rota aliàs ſecu-
ta fuit, vt per informantes. Quia illud conſilium
procedit, quando Papa habuit certam, & indubita-
tam ſcientiam facti, & nihilominus voluit conferre,
etiam quod ſciret vel dubitaret, an beneficium va-
caret. Secus autem eſt, quando fecit gratiam ad pe-
titionem partis ſuggerentis ſibi factum ignotum, &
7 prouidit de beneficio vti vacante: tunc † enim, ſi be-
neficium non vacat, gratia remanet ſubreptitia, &
non inducit vacationem. Et ita dictum conſ. Anch.
declarat Io: Paul. *dict. dec.* 79. & Put. *dict. dec.* 30.

Non obſtat notabile Cancellariç, quòd allegatur.
Quia illa eſt alia quæſtio: Dubium enim illius nota-
bilis eſt, quando narrata in gratia ſunt vera, ſed in-
ſufficientia ad vacationem: & ideo non applicatur,
quia Papę fuit obreptum quòd beneficium vacabat,

eùm non vacaret, neque ipſo iure, neque per ſententiam, neque propter infamiam, vt dictum fuit. Et nihilominus notabile non datur integrum; & in eo ca-
8 ſu poſtea concluditur contrarium: quia licet † Papa ſignauerit gratiam, non vult priuare nõ priuandum. Et ideo in iſtis gratijs ſolet ſemper apponi clauſula, *prout de iure*.

CREMONEN. AQVARVM.

Veneris 9. Iunij 1600.

Argumentum ſumitur ex Deciſion. 175. huiuſmet Cauſæ.

SVMMARIVM.

1 *Tertius non poteſt opponere de defectu conſenſus, quando is, cuius fauore conſenſus requiritur, nihil opponit.*

2 *Tempus præfixum ad affrancandum, intelligitur, vt eo, durante, non poſſit quis cogi ad affrancandum.*

DECISIO CCXXVIII.

PRopoſui iterum Dubium idem aliàs propoſitum, & reſolutum coram bon. mem. Gipſio, An mandatum executiuum relaxatum ab A. C. ad fauorem Illuſtriſſimi Cardinalis, eſſet iuſtum, & exequendum. Et Domini ſteterunt in deciſis, quòd mandatum eſt iuſtum, & exequendum. Cùm enim conſenſus requiratur fauore Communitatis Brixiæ, quæ certio-
1 rata † non repugnat, neque aliquid opponit, Oprandi nõ poſſunt opponere de illius defectu, ad effectum impediendi reſtitutionem aquarum, iuxta *deciſ.* Creſcent. 122.

Placuit etiam Dominis alia ratio, quòd iſta exceptio non adhibiti conſenſus Communitatis, non ſuffragatur Oprandis; cùm per eos ſtet, quominus reſtituant aquas. Quia ipſi poſſunt cogere Gambaros ad affrancandum à Communitate; & Gambaræ poſſunt cogere Communitatem: & ideo erat in eorum poteſtate remouere iſtam exceptionem.

Non obſtat, quòd Gambaræ elapſis viginti annis non poterant amplius cogere Communitatem ad affrancandum. Quia iſte terminus non fuit præſtitu-
2 tus † ad effectum, vt Gambaræ non poſſent poſt illius lapſum amplius affrancare; ſed ſolum fuit appoſitus in eorum fauorem, vt durante iſto termino, non poſſet cogi ad affrancandum à Communitate, ſi noluiſſent.

Conſiderabant etiam aliqui ex Dominis, quòd in inſtrumento continetur venditio aquarum, cum reſeruatione conſenſus; & illarum locatio cum obligatione reſtituendi finita locatione: Et ideo cùm iſta conditio reſeruationis conſenſus ſit ſolum appoſita venditioni, & nõ promiſſioni reſtitutionis aquarum; finita locatione, quæ eſt ſimplex & pura, iſta exceptio defectus conſenſus Communitatis, non ſuffragatur Oprandis, ad iſtum effectum impediendi reſtitutionem poſt finitam locationem.

Non obſtat quòd in clauſulis executiuis, fuit repetita eadem conditio. Quia eſt referenda ſolum ad venditionem aquarum, cui in parte diſpoſitiua eſt appoſita.

ROMANA DOTIS DE CINCIIS.

Veneris 9. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

De reſtitutione dotis, extra caſum vergentiæ ad inopiam.

SVMMARIVM.

1 *Mulier habet intereſſe, vt eius dos collocetur in tuto, & inſeruiat oneribus matrimonij.*

2 *Pater dotans habet intereſſe, dotem conſeruari; ne in caſu amiſſionis teneatur iterum filiam dotare.*

3 *Qui dotem recepit, & non ſuſtinet onera matrimonij, ad illius reſtitutionem tenetur, etiam extra caſum vergentiæ ad inopiam.*

DECISIO CCXXIX.

PRopoſui Dubium, vna tantum parte informante, An conſtaret de intereſſe patris, & filiæ, repetendi dotem? & ſic, An Reuerendiſſimus Epiſcopus teneretur ad illius reſtitutionem?

Et quantum ad intereſſe, viſa eſt Dominis res cla-
1 ra. Filia enim † habet intereſſe, vt eius dos collocetur in tuto, & deſeruiat oneribus matrimonij, *leg. ſi is, qui, §. 1. ff. de iur. dot. leg. ſi maritus, ff. famil. erciſc.* Bald. *in authen. et, qui, ſub num. 39. Cod. de bon. auct. iud. poſſid.* & tradunt omnes *in leg. ſi conſtante, ff. ſolut. matrimon.*
2 Et patris intereſt † dotem conſeruari, ne in caſum amiſſionis teneatur iterum filiam dotare; *iuxt. authen. quod locum,* & *ibi* Bald. *num. 4. Cod. de collat.* Socc. *conſ. 4. num. 2. lib. 4.*

Quantum ad reſtitutionem, Domini cenſuerunt, Reuerendiſſimum Epiſcopum teneri, niſi oſtendat
3 eam factam. Fundamentum reſolutionis fuit; quia † ipſe dotem recepit, & non ſubſtinet onera matrimonij: Et ideo ad illius reſtitutionem tenetur. Datur enim in hoc caſu repetitio dotis extra caſum inopiæ, vt poſſit deſeruire oneribus matrimonij, Batt. *in leg. ſi conſtante, num. 61. ff. ſolut. matr.* Bald. *conſ. 131. incipit veritas eſt, lib. 4.* Bero. *conſ. 52. nu. 7. & 8. liq. 2.*

OSCEN. INDVLTI.

Mercurij 14. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

In Eccleſia Oſcenſi, per concordiam, ſolus Epiſcopus conferre Dignitates, & ſolum Capitulum alias Præbendas. Vide Deciſ. 198.

SVMMARIVM.

1 *Indultum Sixti Quarti pro Eccleſijs Regnorum Caſtellæ, & Legionis, non tribuit, neque aufert pertinentiam collationis; ſed in eo inſtituuntur duæ Præbendæ in Cathedralibus: vna pro Theologo, & alia pro Lectore, & numero 3.*

2 *Collatio de Iure communi, eſt ſimultanea inter Epiſcopũ, & Capitulum.*

4 *Papa non cenſetur velle auferre Capitulis collationem liberam, & inducere ſimultaneam, in præiudicium Cõcordiarum, & conſuetudinum particularium, de quibus ipſe non habuit notitiam.*

5 *Indultum Sixti Quarti ſupra dictum, fuit à Leone Decimo extenſum ad Regna Nauarræ, & Granatæ.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO CCXXX.

FVit reſolutum, Regulam, De iure quæſito non tollendo non obſtare Capitulo, quantum ad collationem Canonicatus, & Præbendæ doctoralis, & quantum ad examen, & nominationem Doctoris.

Moti fuerunt Domini: Quia in hac Eccleſia adeſt concordia in Rota canonizata, per quam tribuitur ſoli Epiſcopo facultas conferendi Dignitates, & ſoli Capitulo alias Præbendas. Et Indultum Sixti Quarti, in quo fit fundamentum per informantes pro Epiſcopo, propter relationem contentam in
1 Bulla Pij Quinti ad dictum Indultum, non † tribuit neque aufert pertinentiam collationis iis, quibus prius competebat: ſed ſolum in eo inſtituuntur duæ Præbendæ, vna pro Theologo, & alia pro Doctore; Et licèt in eo fuerint appoſita illa verba, *Vna cum Capitulo*, & poſtea ſimilia verba, *Per eoſdem Ordinarios collatores; & Capitula præeligantur*. Tamen illa verba
2 ſunt intelligenda, † quando collatio eſt ſimultanea inter Epiſcopos, & Capitula, prout eſt regulariter ſecundum diſpoſitionem iuris communis, iuxta *Deciſionem* Caſſad. 22. *de præbend.* Cùm enim † illud In-
3 dultum fuerit conceſſum ad inſtantiam omnium Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Capitulorum Regni Caſtellæ, & Legionis, Papa ſolum habuit præ oculis diſpoſitionem iuris communis; & præſuppoñedo collationem ſimultaneam, noluit præiudicium inferre neque Epiſcopis, neque Capitulis: & ideo voluit præſeruare collationem ſimultaneã: Sed quando collatio ſpectat ad ſolum Epiſcopum, vel ſolum Capitulum, vigore concordiæ, vel conſuetudinis, cùm Papa non habuerit notitiam concordiarum, & conſuetudinum particularium omnium Eccleſiarum
4 Regni, non † cenſetur illis voluiſſe præiudicare, auferendo Capitulis collationem liberam, & inducendo ſimultaneam, vt per Doct. *in cap. 1. de conſtitu. in 6.* Et ideo cùm iſta verba non importent neceſſariò nouam conceſſionem ſimultaneæ, quando ei non eſt locus propter concordias vel conſuetudines, non ſunt trahenda ad illum caſum. Et iſta intelligentia eſt multum conformis menti Papæ; qui non intellexit alterare facultatem conferendi, neque præiudicare eiſdem perſonis, ad quorum inſtantiam Indultum eſt conceſſum; ſed ſolum inſtituere iſtas duas Præbendas. Et ad iſtum effectum nihil intererat, quòd prouiſio fieret ab Epiſcopo cum Capitulo, vel à ſolo Capitulo.

Non obſtat Conſtitutio Leonis. Quia nihil de no-
5 uo d.ſponit ſed † ſolum extendit Indultum Sixti IV. ad Regna Nauarræ, & Granatæ.

Quantum ad examen, & nominationem Doctoris, Domini dixerunt, quòd Indultum Sixti Quarti recipit eandem interpretationem; & Sacrum Concilium Tridentinum nihil diſponit. Ideo regula non obſtat.

ANAGNINA LEGATI.

Veneris 16. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Poſſidens hæreditatem, præſumitur in dubio poſſidere, vti hæres, & non vti fideicommiſſarius.

SVMMARIVM.

1 *Aditio hæreditatis probatur ex poſſeſſione bonorum hæreditariorum.*

2 *Fideicommiſſarius non poteſt capere poſſeſſionem propria auctoritate.*

3 *Poſſidens hæreditatem, ſi non oſtendat ſe poſſeſſionem cepiſſe auctoritate Iudicis, præſumitur poſſidere vti hæres, & non vti fideicommiſſarius.*

4 *Recognitio iurium poteſt fieri quandocunque, etiam poſt ſententiam, ſi pars non opponat.*

DECISIO CCXXXI.

FVit reſolutum per Dominos, ſententiam eſſe exequendam: Quia eſt iuſta, & valida, & fecit tranſitum in iudicatum. Iuſtitia eſt clara: Quia Horatius legauit Virginiæ pro dote ſcuta 1200. & cùm ei data ſolū fuerint ſcuta 600. remanebat creditrix in aliis ſcutis 600. ad quorum ſolutionem Metellus fuit condemnatus.

Nec videbatur Dominis poſſe controuerti, quod Metellus non fuerit hæres Horatij. Quia poſſidet il-
1 lius bona: & ex † hac poſſeſſione probatur aditio, *leg. ſi, qui bonis, ff. de acqu. hæred.* Bart. *in leg. pro hærede, in princ. ff. de acquir. hæred.* Et licet Metellus prætendat poſſidere vigore fideicommiſſi; tamen, vltra quod non conſtat de purificatione fideicommiſſi, neque
2 quod ſit vniuerſale, fideicommiſſarius † non poteſt capere poſſeſſionem propria auctoritate, Put. *dec. 3. de teſtam.* Et ideo cum Metellus non oſtendat cepiſſe
3 poſſeſſionem auctoritate iudicis, præſumitur † poſſediſſe vti hæres, & non vti fideicommiſſarius, Roman. *conſ. 247.* & fuit reſolutum coram me *in Cauſa Romana Caſalis 18. Iunij 1593.*

Nõ obſtat quod ſententia nõ iuſtificatur ex actis; cùm iura ſint recognita poſt ſententiam. Quia re-
4 cognitio † poteſt fieri quandocunque, parte non opponente, Peregr. *deciſ. 151. lib. 3.*

Non obſtat, quod ſententia eſt nulla ex defectu productionis mandati, de quo fuerat proteſtatum. Quia mandatum fuerat productum in actis ante proteſtationem.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 19. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

De iniuſtitia mandati, ex capite ſimulationis, & exceſſus.

SVMMARIVM.

1 *Quando poſſeſſio capitur auctoritate Iudicis, primum extremum probatur ex ſola immiſſione ſine eiectione colonorum.*

2 *Intellige, hoc procedere, ſi Iudex ritè, & rectè proceſſit.*

DECISIO CCXXXII.

FVit reſolutum, Dominos de Orbis non eſſe reſtituendos. Fundamentum reſolutionis fuit, Quia
1 licèt primum extremum, quando poſſeſſio capitur auctoritate iudicis, probetur ex ſola immiſſione ſine eiectione colonorum: tamen hoc procedit, quando
2 iudex ritè, & rectè proceſſit, vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana, Domus ad imaginem Pontis 13. Iunij 1576. coram Cardinali Lancellotto.*

Et hic videbatur Dominis iuſtitia mandati mul-
tum turbida. Primo, quia mandatum fuit relaxatum
pro ſumma ſcutorum 800. vigore inſtrumenti, quod
ex apoca apparet fuiſſe ſimulatum in ſcutis 500. Se-
cundò, quia mandatum fuera t reformatum in ſcutis
471. & ideo non potuit, poſtea fieri executio pro to-
ta ſumma. Tertiò in iſta obſcuritate mouit multum
Dominos, quòd teſtes de nouo examinati probant
aliquam conſignationem lignorum; & ſic reſpectu
alicuius quantitatis mandatum eſt detectum iniu-
ſtum. Et ideo placeret Dominis quòd, omiſſa hac
via ſpolij, videretur de bono iure.

ROMANA SOCIETATIS.

Veneris 23. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Fructus Societatis an debeantur poſt venditum of-
ficium, ignorante eo, qui pecunias dedit, ſoluens
ſcienter in debitum, in quo caſu poſſit repetere
pecunias ſolutas.

SVMMARIVM.

1 *Societas Officij diſſoluitur per venditionem.*
2 *Diſſoluta ſocietate, ceſſat periculum vitæ, & remanet pu-
rum mutuum.*
3 *Ex puro mutuo non poſſunt citra vſuram percipi fructus.*
4 *Ignorantia venditionis officij non operatur quòd ſocietas
duret.*
5 *Societates officiorum ſuſtinentur ſolum propter periculum
amiſſionis ſortis; & licitè percipiuntur fructus.*
6 *Diſſoluta ſocietate, fructus non debentur: ſed competit ſo-
lum actio ad intereſſe, probatur verè, & concludenter,
& non præſumptiuè.*
7 *Declarantur textus* in leg. ſed & ſocius, §. ſi abſenti, &
in leg. actione, §. item ſi alicuius, ff. pro ſoc.
8 *Fructus ſponte ſoluti à ſciente illos eſſe indebitos, non
poſſunt amplius repeti: Niſi in caſu vſurarum, & nu-
mero 9.*
10 *Quando poteſt ſumi alia præſumptio, quàm donationis; ſol-
uens ſcienter indebitum? poteſt repetere.*
11 *Certioratio venditionis Officij non eſt neceſſariò facienda
ſocio, qui dedit pecunias ad ſocietatem.*

DECISIO CCXXXIII.

DOmini circumſcripſerunt in præſenti diſputa-
tione caput ſcientiæ, vel ignorantiæ Illuſtriſſimi
D. Io: Baptiſtæ venditionis officij; & concluſerunt,
quòd ſiue ſciuerit, ſiue ignorauerit, fructus ei non de-
beantur poſt venditionem officij.

1 Fundamentum reſolutionis fuit: quia † per vendi-
tionem officij ſocietas diſſoluitur *leg. verum, §. vltimo*
2 *ff. pro ſoc. §. ſoluitur, inſt. eod. tit.* Et diſſoluta † ſocietate
ceſſat periculũ vitæ, & amiſſionis ſortis principalis, &
3 remanet purum, & merum mutuum, ex † quo citra
vſuram non poſſunt percipi fructus, non obſtante pa-
cto vel conſuetudine in contrarium, vt fuit reſolu-
tum, *in Cauſa Romana Societatis coram Cardinali Lan-
celotto 28. Aprilis 1570. & in alia Romana Societatis 10.
Maij 1578. coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto; &
in Cauſa Romana ſecundam 3. Iunij 1575. coram Cotta,*
& ſæpiùs in alijs cauſis.

Et diſtinctio, quæ fit per modernos, & hic per in-
formantes inter ſocietatem, & ignorantem, non ha-
4 bet aliquod fundamentum. Quia ignorantia † ven-
ditionis Officij non operatur, quòd ſocietas duret,
Alexand. *conſ. 60. num. 1. & 2. lib. 7.* Et diſſoluta ſocie-
tate militat eadem ratio, quòd ceſſet periculum a-
5 miſſionis capitalis; † propter quod periculum ſolum
ſubſtinentur ſocietates, officiorum, & licitè perci-
piuntur fructus; & remanet purum mutuum, & con-
6 ſequenter non poſſunt percipi fructus: ſed † ſolùm
in hoc caſu competit actio ad intereſſe probatum,
verè, & concludenter, & non præſumptiuè, iuxta do-
ctrinam Pauli de Caſtro *in lib. 3. §. vltimo, ff. de eo quod
certo loc.* quàm Rota ſeruat, vt per Put. *dec. 232. lib. 1.*
Mohed. *dec. 208.* Verall. *dec. 2. lib. 3. in manuſcr.*

Non obſtant text. *in leg. ſed & ſocius, §. ſi abſenti, &
in leg. actione, §. item ſi alicuius, ff. pro ſoc.* Quia in ſpe-
7 cie illorum textuum, † ſocietas eſt finita, licèt vnus
ex ſocijs ignoraret diſſolutionem, Bartol. & Bald. *in
dict. §. ſi abſenti,* idem Bartol. & Fulgoſ. *in dict. §. item,
ſi alicuius,* Alexan. *dict. conſ. 60. num. 1. & 2.* Et quæſtio
ſolum eſt de damnis, & lucris, & alijs geſtis medio
tempore inter diſſolutionem ſocietatis, & ſcientiam
alterius ſocij. Et iſta quæſtio ceſſat in hac ſpecie; quia
poſt venditionem officij non poteſt amplius alicui
ex ſocijs obuenire damnum, neque lucrum, cùm eſ-
ſet periculum amiſſionis ſortis principalis, ex parte
dantis; & ex officio vendito, ſuper quo ſolum eſt con
tracta ſocietas, alius ſocius non poſſit amplius per-
cipere vllos fructus.

Non obſtat, quòd cùm iſti fructus fuerint ſoluti,
8 † ſponte à ſciente illos eſſe indebitos, nõ poſſunt am-
plius repeti, *leg. 1. ff. de condit. indeb. cum alijs allegatis.*
9 Quia hoc † non habet locum in vſuris, quæ poſſunt
repeti, etiã quod fuerint ſciẽter, & ſponte ſolutę, Bar.
in. *leg. ſi non ſortem, §. ſi quis falsò, ff. de cond. indeb.* Iaſ.
in dict. leg. 1. ſub num. 12. verſ. 5. limita, Dec. *in leg. cuius
per errorem, num. 4. ff. de reg. iur.* Et tanto magis, quia
iſta ſolutio non fuit facta ab Epiſcopo animo donan-
di, ſed ad effectum differendi reſtitutionem ſummæ
ſatis notabilis ſcutorum duorum millium ſortis prin
cipalis, quàm tunc non habebat in promptu; vt pro-
10 batur ex ſuis litteris. Et quando poteſt ſumi † alia
præſumptio, quàm donationis, ſoluens ſcienter inde-
bitum poteſt repetere, Bald. *in dict. leg. 1. in fin. & ibi*
Iaſ. *in 4. limitat.* Dec. *in dict. leg. cuius per errorem, n. 2.*

Non obſtat, quòd eſſet in poteſtate recipientis
pecunias ad ſocietatem, vendendo officium poſt con
tractam ſocietatem, ſine certioratione ſocij, eum pri-
11 uare fructibus ſocietatis. Quia † certioratio non eſt
neceſſaria Alexand. *dict. conſ. 60. num. 2.* Et ex iſta ven-
ditione non reſultat aliquod præiudicium conſide-
tabile, cùm non currat amplius periculum amiſſio-
nis ſortis principalis: & is, qui dat pecuniam, facile
poſſit certiorari, an ſocietas duret, vel ne; & ea diſſo-
luta, repetere ſortem principalem: Et ideo impu-
tare ſibi debet, ſi eſt negligens in perquirendo, an
ſocietas duret.

VITERBIEN. PORCORVM.

Veneris 23. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Interpellatus, an propter moram teneatur ad pre-
cium quanti plurimi, & ad damna, & intereſſe.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Interpellatus, poſt interpellationem, tenetur ad precium quanti plurimi.*

2 *Item ad fructus perceptos tantum, & ad damna, & intereſſe. Sed hæc omnia ſunt probanda concludenter, iuxta requiſita Caſtrenſis, & num. 3.*

DECISIO CCXXXIV.

DOmini non dubitant, quin poſt interpellatio-
1 nem factã à Scipione, Comes † teneatur ad pre-
tium quanti plurimi, propter moram, iuxta tex. *in leg. in hac, ff. de cond. triticar.* & notatur à Docto. *in leg.*
2 *vinum. ff. ſi cert. petat.* Et ad fructus † perceptos tan-
3 tum, & etiam ad damna, & intereſſe, ſi † concurrunt
requiſita, Caſtr. *in leg. 3. §. vlt. ff. de eo quod certo loco.*
Sed dixerunt quod Scipio non probat concludenter,
neque pretium quanti plurimi, neque fructus perce-
ptos neque damna, & intereſſe, iuxta dicta requiſita
Caſtrenſ.

ROMANA CENSVVM.

Veneris 23. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Probatio verſionis in cauſam expreſſam, an ſit neceſſaria, quando contractus eſt initus ex cauſa voluntaria. De nullitate contractus ex defectu ſolemnitatum.

SVMMARIVM.

1 *Quando contractus eſt initus ex cauſa voluntaria, non eſt probanda verſio in cauſam expreſſam.*

2 *Verſio probatur præſumptionibus, & coniecturis.*

3 *Nullitas contractus ex defectu ſolemnitatis non adhibitę, habet locum volente eo, qui de illa dare poteſt.*

4 *Exceptio nullitatis contractus non poteſt retrotrahi in prę iudicium contractuum antea initorum.*

DECISIO CCXXXV.

PLacuit Dominis Deciſio alias facta in hac Cauſa
coram R. P. D. Penia, quòd Capitulum teneatur
1 ad reſtitutionem pretij. Quia cùm † contractus fue-
rint initi ex cauſa voluntaria, non eſt neceſſaria pro-
batio verſionis in cauſam expreſſam, iuxta eam di-
ſtinctionem, quam Rota ſecuta fuit *in Cauſis, Romana Domus de Primonibus coram Decano; Auximana Bonorum, & Anconitana Terrarum, coram R. P. D. Seraphino: & Romana Cenſus coram bon. mem. Bubalo.* Et ſi proba-
tio verſionis eſſet neceſſaria, reſpectu conſenſus ſcu-
torum 73. eſt clara, quia probatur concludenter ex-
tinctio cenſus Firmiani. Reſpectu verò aliorum cen-
ſuum, eſt multum veriſimilis; cùm per ſpatium tanti
temporis nunquam fuerint petiti à Capitulo fructus
illorum cenſuum, & ab eo per ſpatium 28. annorum
ante motam litem fuerint ſoluti fructus illorum cen-
ſuum, & probetur extinctio alterius cenſus maioris
2 ſummæ: verſio † enim probatur præſumptionibus,
& coniecturis, Batt. & alij *in leg. Ciuitas, ff. ſi cert. petat.*
Præſertim, quando ſolutio eſt facta toto Capitulo,
& quęſtio eſt ſolum de reſtitutione pretij vt per gloſ.
in auth. hoc ius porrectum in verſ. probet, & ibi Batt. *num. 17. Cod. de ſacroſanct. Eccleſ.*

Non obſtat quòd, ſtante nullitate præcedentium
contractuum, ex defectu ſolemnitatis non adhibitæ
in impoſitione cenſuum, pro quorum extinctione fue-
runt creati illi noui, illi poſteriores contractus non
3 fuerunt vtiles Capitulo. Quia † illa nullitas habebat
locum volente Capitulo, Put. *deciſ. 301. lib. 1.* Et tunc
non fuerat ab eo declarata. Et ideo, cùm iſti contra-
ctus de eo tempore haberent implicitum ſtatum va-
liditatis; & Capitulum ſubſtineret onus ſoluendi fru
ctus, neque vellet declarare nullitatem, quæ etiam
fortaſſe non aderat; valde vtile ei fuit, per reductio-
nem ad minorem ſummam eximere ſe à ſolutione,
maioris ſummę. Et licèt poſtea Capitulum oppo-
ſuerit de nullitate præcedentis impoſitionis; tamen
4 iſta † oppoſitio non poteſt retrotrahi in pręiudicium
contractuum antea initorum, ad effectum oſtenden-
di eorum nullitatem de tempore impoſitionis, &
damnum, ſiue non vtilitatem iſtorum poſteriorum.
Quia ſufficit ad iſtum effectum, quòd tunc Capitu-
lum voluerit habere illos contractus pro validis, &
ſe liberare a ſolutione maioris ſummæ.

MACERATEN. CESSIONIS.

Lunæ 26. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Læſio in contractu ceſſionis, quomodo excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Modica ſumma non eſt conſiderabilis, ad effectum læſionis.*

2 *Offerens ſe paratum ad retrocedendum omnia contenta in ceſſione, reijcit à ſe omnem ſuſpicionem læſionis.*

DECISIO CCXXXVI.

FVit reſolutum, ſentẽtias eſſe confirmandas. Quia
læſio, in qua ſe fundat Bernabò, non probatur
concludenter, & excluditur ex inuentario, & ex ceſ-
ſione: cum certum ſit, quòd æs alienum excedit cre-
ditum aſſignatum Rodulfinis. Et licèt in ceſſione fue-
rit appoſitum pactum, quòd ſi inuenirentur alia cre-
dita non deſcripta, pertinerent ad Rodulfinos: tamen
ad effectum læſionis debet oſtendi quòd iſta credita
adeſſent. Si enim non adſunt, hoc pactum non ſuffra-
gatur Rodulfinis, & nihil operatur, cùm non augeat
ſummam contentam in ceſſione: & conſequenter
ceſſat læſio.

Quòd autem adeſſent alia credita vltra deſcripta
in inuentario, non probatur concludenter. Quia bi-
lancium Paſſeri non eſt attendendum, cùm poſtea
fuerit reuiſum de mandato Iudicis, & detectum fuiſ-
ſe appoſitas multas partitas, quæ non erant appo-
nendæ: & ex relatione Caſtroni conſtat, quòd de-
tractis debitoribus non veris, & partita *delli diſſauanzi*, computatis etiam alijs partitis ad fauorem Domi
norum de Barnabo, quas Rodulfini prætendunt eſſe
detrahendas, & fuerunt relictæ in pendenti, donec
terminentur; nihilominus creditum non excedit de-
1 bitum, niſi in quadam modica ſumma, quæ † non eſt
conſiderabilis ad effectum læſionis. Præſertim, cùm
ſit res ſatis ordinaria, quòd in tã magna ſumma ad-
ſint multi debitores inexigibiles, & ſunt neceſſariæ
expenſæ: tanto magis, cùm debitores exiſterent in
diuerſis locis.

Et

Digitized by Google

Et hic videbatur Dominis iuſtitia mandati multum turbida. Primo, quia mandatum fuit relaxatum pro ſumma ſcutorum 800. vigore inſtrumenti, quod ex apoca apparet fuiſſe ſimulatum in ſcutis 500. Secundò, quia mandatum fuerat reformatum in ſcutis 471. & ideo non potuit, poſtea fieri executio pro tota ſumma. Tertiò in iſta obſcuritate mouit multum Dominos, quòd teſtes de nouo examinati probant aliquam conſignationem lignorum; & ſic reſpectu alicuius quantitatis mandatum eſt detectum iniuſtum. Et ideo placeret Dominis quòd, omiſſa hac via ſpolij, videretur de bono iure.

ROMANA SOCIETATIS.

Veneris 23. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Fructus Societatis an debeantur poſt venditum officium, ignorante eo, qui pecunias dedit: ſoluens ſcienter in debitum, in quo caſu poſſit repetere pecunias ſolutas.

SVMMARIVM.

1 *Societas Officij diſſoluitur per venditionem.*
2 *Diſſoluta ſocietate, ceſſat periculum vitæ, & remanet purum mutuum.*
3 *Ex puro mutuo non poſſunt citra vſuram percipi fructus.*
4 *Ignorantia venditionis officij non operatur quòd ſocietas duret.*
5 *Societates officiorum ſuſtinentur ſolum propter periculum amiſſionis ſortis; & licitè percipiuntur fructus.*
6 *Diſſoluta ſocietate, fructus non debentur: ſed competit ſolum actio ad intereſſe, probatur verè, & concludenter, & non præſumptiuè.*
7 *Declarantur textus* in leg. ſed & ſocius, §. ſi abſenti, & in leg. actione, §. item ſi alicuius, ff. pro ſoc.
8 *Fructus ſponte ſoluti à ſciente illos eſſe indebitos, non poſſunt amplius repeti: Niſi in caſu vſurarum, & numero 9.*
10 *Quando poteſt ſumi alia præſumptio, quàm donationis; ſoluens ſcienter indebitum? poteſt repetere.*
11 *Certioratio venditionis Officij non eſt neceſſariò facienda ſocio, qui dedit pecunias ad ſocietatem.*

DECISIO CCXXXIII.

DOmini circumſcripſerunt in præſenti diſputatione caput ſcientiæ, vel ignorantię Illuſtriſſimi D. Io: Baptiſtæ venditionis officij; & concluſerunt, quòd ſiue ſciuerit, ſiue ignorauerit, fructus ei non debeantur poſt venditionem officij.

1 Fundamentum reſolutionis fuit: quia † per vendi-
tionem officij ſocietas diſſoluitur *leg. verum, §. vltimo*
2 *ff. pro ſoc. §. ſoluitur, inſt. eod. tit.* Et diſſoluta † ſocietate
ceſſat periculū vitæ, & amiſſionis ſortis principalis, &
3 remanet purum, & merum mutuum, ex † quo citra
vſuram non poſſunt percipi fructus, non obſtante pacto vel conſuetudine in contrarium, vt fuit reſolutum, *in Cauſa Romana Societatis coram Cardinali Lancelotto 28. Aprilis 1570. & in alia Romana Societatis 10. Maij 1578. coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto; & in Cauſa Romana ſecundam 3. Iunij 1575. coram Cotta*, & ſæpiùs in alijs cauſis.

Et diſtinctio, quæ fit per modernos, & hic per informantes inter ſocietatem, & ignorantem, non ha-
4 bet aliquod fundamentum. Quia ignorantia † ven-
ditionis Officij non operatur, quòd ſocietas duret, Alexand. *conſ. 60. num. 1. & 2. lib. 7.* Et diſſoluta ſocietate militat eadem ratio, quòd ceſſet periculum a-
5 miſſionis capitalis; † propter quod periculum ſolum
ſubſtinentur ſocietates, officiorum, & licitè percipiuntur fructus; & remanet purum mutuum, & con-
6 ſequenter non poſſunt percipi fructus: ſed † ſolum
in hoc caſu competit actio ad intereſſe probatum, verè, & concludenter, & non præſumptiuè, iuxta doctrinam Pauli de Caſtro *in lib. 3. §. vltimo, ff. de eo quod certo loc.* quàm Rota ſeruat, vt per Put. *dec. 232. lib. 1.* Mohed. *dec. 208.* Verall. *dec. 2. lib. 3. in manuſcr.*

Non obſtant text. *in leg. ſed & ſocius, §. ſi abſenti, & in leg. actione, §. item ſi alicuius, ff. pro ſoc.* Quia in ſpe-
7 cie illorum textuum, † ſocietas eſt finita, licèt vnus
ex ſocijs ignoraret diſſolutionem, Bartol. & Bald. *in dict. §. ſi abſenti*, idem Bartol. & Fulgoſ. *in dict. §. item, ſi alicuius*, Alexan. *dict. conſ. 60. num. 1. & 2.* Et quæſtio ſolum eſt de damnis, & lucris, & alijs geſtis medio tempore inter diſſolutionem ſocietatis, & ſcientiam alterius ſocij. Et iſta quæſtio ceſſat in hac ſpecie: quia poſt venditionem officij non poteſt amplius alicui ex ſocijs obuenire damnum, neque lucrum, cùm ceſſet periculum amiſſionis ſortis principalis, ex parte dantis; & ex officio vendito, ſuper quo ſolum eſt contracta ſocietas, alius ſocius non poſſit amplius percipere vllos fructus.

Non obſtat, quòd cùm iſti fructus fuerint ſoluti,
8 † ſponte à ſciente illos eſſe indebitos, nō poſſunt am-
plius repeti, *leg. 1. ff. de condit. indeb. cum alijs allegatis.*
9 Quia hoc † non habet locum in vſuris, quæ poſſunt
repeti, etiā quod fuerint ſciēter, & ſponte ſolutę, Bar. *in. leg. ſi non ſortem, §. ſi quis falsò, ff. de cond. indeb.* Iaſ. *in dict. leg. 1. ſub num. 12. verſ. 5 limita*, Dec. *in leg. cuius per errorem, num. 4. ff. de reg. iur.* Et tanto magis, quia iſta ſolutio non fuit facta ab Epiſcopo animo donandi, ſed ad effectum differendi reſtitutionem ſummæ ſatis notabilis ſcutorum duorum millium ſortis principalis, quàm tunc non habebat in promptu; vt pro-
10 batur ex ſuis litteris. Et quando poteſt ſumi † alia
præſumptio, quàm donationis, ſoluens ſcienter indebitum poteſt repetere, Bald. *in dict. leg. 1. in fin.* & *ibi* Iaſ. *in 4. limitat.* Dec. *in dict. leg. cuius per errorem, n. 2.*

Non obſtat, quòd eſſet in poteſtate recipientis pecunias ad ſocietatem, vendendo officium poſt contractam ſocietatem, ſine certioratione ſocij, eum pri-
11 uare fructibus ſocietatis. Quia † certioratio non eſt
neceſſaria Alexand. *dict. conſ. 60. num. 2.* Et ex iſta venditione non reſultat aliquod præiudicium conſiderabile, cùm non currat amplius periculum amiſſionis ſortis principalis: & is, qui dat pecuniam, facilè poſſit certiorari, an ſocietas duret, vel ne; & ea diſſoluta, repetere ſortem principalem: Et ideo imputare ſibi debet, ſi eſt negligens in perquirendo, an ſocietas duret.

VITERBIEN. PORCORVM.

Veneris 23. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Interpellatus, an propter moram teneatur ad precium quanti plurimi, & ad damna, & intereſſe.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Interpellatus, poſt interpellationem, tenetur ad precium quanti plurimi.*

2 *Item ad fructus perceptos tantum, & ad damna, & intereſſe. Sed hæc omnia ſunt probanda concludenter, iuxta requiſita Caſtrenſis, & num. 3.*

DECISIO CCXXXIV.

DOmini non dubitant, quin poſt interpellatio-
1 nem factā à Scipione, Comes † teneatur ad pre-
tium quanti plurimi, propter moram, iuxta tex. *in leg. in hac, ff. de cond. triticar.* & notatur à Docto. *in leg.*
2 *vinum. ff. ſi cert. petat.* Et ad fructus † perceptos tan-
3 tum, & etiam ad damna, & intereſſe, ſi † concurrunt
requiſita, Caſtr. *in leg. 3. §. vlt. ff. de eo quod certo loco.*
Sed dixerunt quod Scipio non probat concludenter,
neque pretium quanti plurimi, neque fructus perceptos neque damna, & intereſſe, iuxta dicta requiſita Caſtrenſ.

ROMANA CENSVVM.

Veneris 23. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Probatio verſionis in cauſam expreſſam, an ſit neceſſaria, quando contractus eſt initus ex cauſa voluntaria. De nullitate contractus ex defectu ſolemnitatum.

SVMMARIVM.

1 *Quando contractus eſt initus ex cauſa voluntaria, non eſt probanda verſio in cauſam expreſſam.*

2 *Verſio probatur præſumptionibus, & coniecturis.*

3 *Nullitas contractus ex defectu ſolemnitatis non adhibitę, habet locum volente eo, qui de illa dare poteſt.*

4 *Exceptio nullitatis contractus non poteſt retrotrahi in prę iudicium contractuum antea initorum.*

DECISIO CCXXXV.

PLacuit Dominis Deciſio alias facta in hac Cauſa
coram R.P.D. Penia, quòd Capitulum teneatur
1 ad reſtitutionem pretij. Quia cùm † contractus fue-
rint initi ex cauſa voluntaria, non eſt neceſſaria probatio verſionis in cauſam expreſſam, iuxta eam diſtinctionem, quam Rota ſecuta fuit *in Cauſis, Romana Domus de Primionibus coram Decano; Auximana Bonorum, & Anconitana Terrarum, coram R.P.D. Seraphino: & Romana Cenſus coram bon. mem. Bubalo.* Et ſi probatio verſionis eſſet neceſſaria, reſpectu conſenſus ſcutorum 73. eſt clara, quia probatur concludenter extinctio cenſus Firmani. Reſpectu verò aliorum cenſuum, eſt multum veriſimilis; cùm per ſpatium tanti temporis nunquam fuerint petiti à Capitulo fructus illorum cenſuum, & ab eo per ſpatium 28. annorum ante motam litem fuerint ſoluti fructus illorum cenſuum, & probetur extinctio alterius cenſus maioris
2 ſummæ: verſio † enim probatur præſumptionibus,
& coniecturis, Bart. & alij *in leg. Ciuitas, ff. ſi cert. petat.* Præſertim, quando ſolutio eſt facta toto Capitulo, & quæſtio eſt ſolum de reſtitutione pretij vt per gloſ. *in auth. hoc ius porrectum in verſ. probet,* & ibi Bart. *num. 17. Cod. de ſacroſanct. Eccleſ.*

Non obſtat quòd, ſtante nullitate præcedentium contractuum, ex defectu ſolemnitatis non adhibitæ in impoſitione cēſuum, pro quorum extinctione fuerunt creati illi noui, illi poſteriores contractus non
3 fuerunt vtiles Capitulo. Quia † illa nullitas habebat
locum volente Capitulo, Put. *deciſ. 301 lib. 1.* Et tunc non fuerat ab eo declarata. Et ideo, cùm iſti contractus de eo tempore haberent implicitum ſtatum validitatis; & Capitulum ſubſtineret onus ſoluendi fructus, neque vellet declarare nullitatem, quæ etiam fortaſſe non aderat; valde vtile ei fuit, per reductionem ad minorem ſummam eximere ſe à ſolutione maioris ſummę. Et licèt poſtea Capitulum oppoſuerit de nullitate præcedentis impoſitionis; tamen
4 iſta † oppoſitio non poteſt retrotrahi in prę iudicium
contractuum antea initorum, ad effectum oſtendendi eorum nullitatem de tempore impoſitionis, & damnum, ſiue non vtilitatem iſtorum poſteriorum. Quia ſufficit ad iſtum effectum, quòd tunc Capitulum voluerit habere illos contractus pro validis, & ſe liberare a ſolutione maioris ſummæ.

MACERATEN. CESSIONIS.

Lunæ 26. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Læſio in contractu ceſſionis, quomodo excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Modica ſumma non eſt conſiderabilis, ad effectum læſionis.*

2 *Offerens ſe paratum ad retrocedendum omnia contenta in ceſſione, reijcit à ſe omnem ſuſpicionem læſionis.*

DECISIO CCXXXVI.

FVit reſolutum, ſentētias eſſe confirmandas. Quia læſio, in qua ſe fundat Bernabò, non probatur concludenter, & excluditur ex inuentario, & ex ceſſione: cum certum ſit, quòd æs alienum excedit creditum aſſignatum Rodulfinis. Et licèt in ceſſione fuerit appoſitum pactum, quòd ſi inuenirentur alia credita non deſcripta, pertinerent ad Rodulfinos: tamen ad effectum læſionis debet oſtendi quòd iſta credita adeſſent. Si enim non adſunt, hoc pactum non ſuffragatur Rodulfinis, & nihil operatur, cùm non augeat ſummam contentam in ceſſione: & conſequenter ceſſat læſio.

Quòd autem adeſſent alia credita vltra deſcripta in inuentario, non probatur concludenter. Quia bilancium Paſſeri non eſt attendendum, cùm poſtea fuerit reuiſum de mandato Iudicis, & detectum fuiſſe appoſitas multas partitas, quæ non erant apponendæ: & ex relatione Caſtroni conſtat, quòd detractis debitoribus non veris, & partita *delli diſſauanzi*, computatis etiam alijs partitis ad fauorem Dominorum de Barnabo, quas Rodulfini prætendunt eſſe detrahendas, & fuerunt relictæ in pendenti, donec terminentur; nihilominus creditum non excedit de-
1 bitum, niſi in quadam modica ſumma, quæ † non eſt
conſiderabilis ad effectum læſionis. Præſertim, cùm ſit res ſatis ordinaria, quòd in tā magna ſumma adſint multi debitores inexigibiles, & ſunt neceſſariæ expenſæ: tanto magis, cùm debitores exiſterent in diuerſis locis.

Et

Digitized by Google

Et videbatur Dominis, quod Rodulfini excludunt
2 omnem ſuſpitionem læſionis, cùm † ſemper obtulerint ſe eſſe paratos retrocedere omnia contenta in ceſſione, retentis tantum tot bonis, & nominibus debitorum, quæ aſcendant vſque ad ſummam ab eis ſolutam. Quam retroceſſionem facto nunquam voluerunt acceptare Domini de Barnabò.

ARETINA PENSIONIS.

Mercurij 28. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

De clauſula, *Dummodo remaneant centum ducati liberi pro Rectore.*

SVMMARIVM.

1 *Contra conſentientem penſioni proceditur executiuè, & ſine iuſtificatione.*

2 *Intellige, dummodo Gratia ſit pura: ſecus verò, ſi contineat conditionem, vel modum.*

3 *Clauſula,* Dummodo remaneant centum pro Rectore, *operatur vt penſionarius debeat illam iuſtificare: Et, ea non iuſtificata, non poteſt procedi ad executionem, & num. 4.*

5 *Quando valor eſt expreſſus negatiuè,* non excedit, *non concludit, quòd Rectores remaneant centum.*

6 *Valor Beneficij debet probari, deductis oneribus.*

DECISIO CCXXXVII.

DOmini cenſuerunt, eſſe ſuperſedendum in vlteriori executione, donec Dionyſius iuſtificet, quod Bartholomeo remaneant cētum ducati liberi.
1 Fundamentum reſolutionis fuit. Quia licèt † contra conſentientem penſioni procedatur executiuè, & ſine iuſtificatione Litterarum, Mohed *dec.* 331. Guid. *dec.* 141. præſertim ſtante obligatione Camerali, Ta-
2 men hoc procedit † quando gratia eſt pura; ſecus verò, ſi contineat conditionem, vel modum: quia tunc conſenſus recipit eandem conditionem vel modum,
3 & non liberat ab onere iuſtificandi. Et ideo ſtante † iſta clauſula, *Dummodo remaneant centum ducati liberi pro Rectore;* qui agit ad penſionem, debet iuſtificare, quod remaneant Rectori cētum ducati liberi; vt fuit reſolutum *in Cauſa Lunen. Sarzanen. Penſionis 15. Februarij 1593. coram Reu. P.D. Seraphino,* & poſtea 26. *Martij eiuſdem anni in Cauſa Salamātina Penſionis coram bon. mem. Gipſio,* & fuerat prius reſolutum *in Cauſa Cluſina Penſionis 9. Decembris 1573. coram Cardinali*
4 *Lancellotto.* Et conſequenter, cùm † iſta clauſula non ſit iuſtificata, non debet procedi ad executionem.

Non obſtat quòd cùm in eadem ſupplicatione, vterque ſit orator expreſſio valoris in ea contenta, inducit etiam confeſſionem Bartholomeo, & releuat
5 Dionyſium ab onere iuſtificandi. Quia † expreſſio eſt facta per modum negatiuum, videlicet, quod iſta Parochialis non excedit ducatos 150. Et ideo non concludit quod Rectori remaneant centum ducati; vt fuit reſolutum *in dicta Cauſa Lunen. Sarzanen.*
6 Præſertim, cùm † valor debeat probari, deductis oneribus, vt fuit reſolutum *in Cauſa Oppiden. Penſionis 3. Iunij 1585. coram R.P.D. Pamphilio.*

BARCHINONEN. BENEFICII.

Mercurij 28. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Exceptio Iuriſpatronatus facit interim, donec diſcutiatur, ſuperſederi ab executione Breuis Apoſtolici.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiuæ antiquiſſimæ Iuriſpatronatus ex fundatione, & quaſi poſſeſſio præſentandi, ſufficiunt ad effectum, vt ſuperſedeatur in executione Breuis Apoſtolici.*

DECISIO CCXXXVIII.

DOmini dixerunt, eſſe ſuperſedendum in executione Breuis, donec diſcutiatur exceptio iuriſpatronatus, & interim Philippum eſſe abſoluendum cum reincidentia, arbitrio Dominorum.

Moti fuerunt: Quia concurrunt plures enuntiatiuæ antiquiſſimæ iuriſpatronatus ex fundatione, &
1 quaſi poſſeſſio præſentandi. Et iſta probatio † eſt ſatis ſufficiens ad iſtum effectum, vt ſuperſedeatur in executione Breuis, vt fuit reſolutum *in alia Barchinonenſi Beneficij Sancti Petri 23. Februarij præteriti coram R.P.D. meo Pamphilio.*

BONONIEN. DE SAVONANTIIS.

Lunæ 3. Iunij 1600.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Quando per ceſſionem non infertur præiudicium alicui, non eſt neceſſaria mentio litis, neque iuris alterius.*

DECISIO CCXXXIX.

FVit reſolutum, bona allodialia ſpectare ad Hieronymum. Fundamentum reſolutionis fuit: quia Aut Bulla Sanctæ mem. Pij Quinti habet locum in iſtis bonis, & ceſſio ſuffragatur, quia de eius validitate dubitari non poteſt. Cùm enim cedantur ſolum
1 iura Cameræ, & ſic † non inferatur præiudicium alicui; non erat neceſſaria mentio litis, neque iuris alterius; vt per Oldrad. *in conſ.* 299. *nu.* 3. & 4. Aut non eſt locus Bullæ; & bona ſpectant ad Hieronymum vigore donationis, quæ etiam fuit valida ab initio, vt bene deducunt informantes. Et ideo non potuit poſtea Franciſcus de his bonis diſponere in præiudicium donationis.

ROMANA DOMVS.

Lunæ 3. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

De remiſſione caducitatis.

SVMMARIVM.

1 *Deuolutioni non eſt locus, quando non eſt declarata caducitas.*

2 *Caducitas remittitur per receptionem penſionis.*

DECISIO CCXL.

DOmini cenſuerunt, domum ſpectare ad Io. Ma-
1 riam: Quia non eſt † locus deuolutioni, cùm

non

non fuerit declarata caducitas in vita Vrſolinæ: & citatio facta prima Martij 1585. non eſt ſufficiens ad
2 iſtum effectum vltra quod † per receptionem penſionis caducitas fuit remiſſa.

Aliud vero fundamentum, quòd domus fuit ſubhaſtata pro debito filiorum Vrſolinæ, quibus erat debita Legitima, & Trebellianica, habet difficultatem in facto: quia non probatur concludenter, quòd iſtud ſit debitum iſtorum filiorum.

VRGELLEN. SIVE NVLLIVS, IVRISDICTIONIS.

Veneris 17. Nouembris 1600.

ARGVMENTVM.

Clauſula, *Sublata*, quando non præſtet impedimentum.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, Sublata, *non obſtat, quando non impugnatur Bulla, ſed tantum oſtenditur, quòd Bulla non habet locum in aliquo caſu.*

DECISIO CCXLI.

DOmini reſoluerunt, clauſulam, *Sublata*, non obſtare Præpoſito, vt non poſſit audiri. Quia non impugnat Bullam ſuppreſſionis, in qua clauſula eſt appoſita; ſed vult oſtendere quòd Bulla non habet locum in hoc caſu, cùm iuxta ſuam prætenſionem iſta Præpoſitura ſit extra limites Diœceſis Vrgellēſis & Epiſcopo non ſubiecta: & ad iſtum effectum clauſula ſublata non impedit audientiam.

CREMONEN. PRÆPOSITVRÆ.

Lunæ 20. Nouembris 1600.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus non probatur, non iuſtificato adimplemento conditionum expreſſarum in Bulla eiuſdem.

SVMMARIVM.

1 *Coniecturæ plures excludentes Iuſpatronatus.*
2 *Quaſi poſſeſſio, & obſeruantia, non releuant ad effectum Iuriſpatronatus, niſi doceatur de adimplemento.*
3 *Obſeruantia concurrente cum antiquitate temporis, ſtatur ſententiæ Executoris; præſuppoſito tamen adimplemento.*

DECISIO CCXLII.

FVit per Dominos reſolutum, non conſtare de iure patronatus. Fundamentum reſolutionis fuit: Quia non conſtat de adimplemento conditionum, quæ ſunt expreſſæ in Bulla felic. record. Pauli Secundi, neque reſpectu dotis, neque reſpectu conſtructionis refectorij clauſtri, hortorum, & decentium domorum pro habitatione Præpoſiti, Canonicorum, & Beneficiatorũ. Et ſententia Executoris de anno 1471. in qua ſit fundamentum, pro verificatione iſtarum conditionum, ſecundum Dominos probat contrarium. Quia ex ea apparet, quòd de eo tempore non fuerant adimpletæ iſtæ conditiones; cùm in ſententia præſcribatur Carolo tempus nouem annorum, ad faciendum conſtrui Eccleſiam, & domos commodas, iuxta formam Bullæ, & ad ſupplendam dotem, ſi aliquid defuerit: & conſequenter neque aderant domus, neque conſtabat Executori quòd fuiſſet data integrè dos promiſſa: & ideo oportet adimplementum iuſtificare aliunde; & poſt iſtam ſententiam de eo non docetur, immo concurrunt plures coniecturæ
1 non adimplementi. Quia † de anno 1480. idem Carolus obtinuit gratiam à Sixto Quarto, vt ſuccedente vacatione Præpoſituræ, poſſet eam conferre: quæ gratia non erat neceſſaria, ſi fuiſſent adimpletæ conditiones, quia habuiſſet ius præſentandi ad Præpoſituram.

Secundò, in prouiſione de anno 1583. fuit expreſſum quòd fructus Præpoſituræ, non excedebant florenos 80. & tamen ſi dos fuiſſet integrè data fructus Præpoſituræ, iuxta formam Bullæ debebant eſſe florenorum 100.

Tertiò, videbatur Dominis quod ceſſaret omnis difficultas. Quia nec etiam hodie iuſtificatur, quòd Eccleſia habeat dotem integram, & ſtructuras in Bulla expreſſas.

2 Non obſtant quaſi poſſeſſio, & obſeruantia. Quia niſi doceatur de adimplemento, ad iſtum effectum, non releuant; vt fuit reſolutum *in Cauſis Paduana Iuriſpatronatus coram bon. mem. de Rubeis: Caſſanen. Beneficij coram Bubalo: & Rapolana Iuriſpatronatus coram Illuſtriſſimo Cardinali Mantica.*

3 Non obſtat, quòd † concurrente obſeruantia, & antiquitate temporis, ſtatur ſententię Executoris, vt fuit reſolutum *in Cauſa Bononien. Iuriſpatronatus coram bon. mem. Epiſcopo Oriolen.* Quia in eo caſu præſupponebatur adimplementum: & hic ex ipſa ſententia conſtat de non adimplemento, vt dictum fuit: & neque etiam hodie docetur de adimplemento. Vltra quod ille caſus habet particulares rationes diuerſitatis, vt benè deducunt informantes pro Baſciano in reſponſionibus.

ROMANA DOTIS DE CINCIIS.

Veneris 24. Nouembris 1600.

Argumentum deſumitur ex Deciſione 229.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio reſtituendæ vel conſignandæ dotis, in omnes & ſingulos caſus, comprahendit quemcunque caſum etiam extra vergentiam ad inopiam.*
2 *Contra dotis reſtitutionem non admittitur compenſatio: neque retentio propter creditum, & num. 3.*

DECISIO CCXLIII.

FVit reſolutum, Reuerendiſſimum D. Epiſcopum teneri ad reſtitutionem dotis. Quia eius obliga-
1 tio in inſtrumento non eſt reſtricta, ſed libera † in omnes, & ſingulos caſus, & euentus dotis reſtituendæ, vel conſignandæ, tam ſtante, quàm ſoluto matrimonio, & ex quauis alia cauſa. Et ideo propter prægnantiam verborum, Domini non dubitant, quin eius obligatio ſe extendat ad iſtum caſum, in quo datur repetitio dotis extra caſum inopiæ, vt deſeruiat oneribus matrimonij Bart. *in leg. ſi conſtante, num. 6 in ff. ſolut. matr.* & fuit reſolutum in hac Cauſa.

Exceptiones autem dotium ſolutarum ſororibus D. Hieronymi, & crediti ipſius Epiſcopi in longe maiori ſumma, non releuant ad iſtum effectum, impedien-

Digitized by Google

2 pediendi reſtitutionem:quia † non admittitur com-
penſatio ; vt per Bart. *in dict.leg. ſi conſtante, num.* 88.
3 neque † retentio propter creditum, Samen. *deciſ.* 64.
lib. 1. Put. *deciſ.* 146. *lib.* 1. Anton. Augu. *dec.* 640. *lib.* 3.
Et tanto magis, quia iſtæ exceptiones non ſunt liqui
dæ, & pendent à ratione redditionis adminiſtratio-
nis; & agitur de intereſſe patris, & filiæ, quibus Epi-
ſcopus non potuit præiudicare.

PARMEN. STATVS.

Lunæ 27. Nouembris 1600.

ARGVMENTVM.

De teſtibus reuocantibus primum dictum, & dein-
de in tortura illud confirmantibus, cum reuoca-
tione ſecundi.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes reuocantes primum dictum, non repelluntur in totum: ſed ſuper eorum depoſitione non poteſt fundari ſententia.*

2 *Quando reuocatio eſt informis, & ſine citatione partis, primo dicto non admittur fides in totum.*

3 *Multò magis, quando reuocatur ſecunda depoſitio cum interrogatorijs, & confirmatur prima cum tortura.*

4 *Teſtes reuocantes ſecundum dictum, debent ſubijci torturæ.*

5 *Sententia condemnatoria falſi, lata contra teſtes, non præiudicat Parti non citatæ.*

6 *In detegenda falſitate reuocationis, vel primæ depoſitionis, attenduntur coniecturæ, & veriſimilitudines.*

7 *Confirmatio primæ depoſitionis, cum tortura, reddit turbidam reuocationem, & ſeruit pro adminiculo veritatis primæ.*

8 *Sententia lata contra teſtes ſuper crimine falſi, reddit illos infames. Intellige vt num.* 9. *&* 10.

DECISIO CCXLIV.

DOmini pro maiori parte cenſuerunt, Ioannem
de Vsbertis, Bernardinum Montaninum, & Zo-
gninum Faſanum, non eſſe in totum repellendos, pro
ut fuit reſolutum *in hac Cauſa* 4. *Iunij* 1593. coram
R.P.D. meo Seraphino.

Principale fundamentum reſolutionis fuit deciſio
aliàs facta coram bon. mem. Ceſare de Graſſis *in Cau
ſa Vrbeuetana Spolij* 15. *Decembris* 1574. & alia deci-
ſio *in Cauſa Firmana Altaris* 30. *Octobris huius anni, co-
ram R.P.D. meo Penia* : in quibus fuit firmatum, iuxta
1 receptam Doctorum opinionem, quod † teſtes, qui
reuocauerunt primum dictum, non repelluntur in
totum, licèt eorum fides ſit ita debilitata, vt ſuper
eorum depoſitione non poſſit fundari ſententia.

Conſiderabant etiam Domini, quòd primum exa
men eſt ſolemne cum citatione Dominorum de Pal-
lauicinis; reuocatio vero eſt informis, & ſine partis
2 citatione: & † ideo primo dicto, non admittur fides
in totum; vt per Gabr. *concl.* 29. *num.* 9. *de malefic.*

Et tanto magis, quia non verſamur in ſimplicibus
terminis quæſtionis Doctorum, quando primum di-
3 ctum fuit reuocatum per ſecundum, quia † concurrit
reuocatio ſecundæ depoſitionis cum interrogatorijs
Dominorum de Pallauicinis, & confirmatio primæ
iterata, & cum tortura, Dec. *conſ.* 188. *num.* 6. *& num.*
4 12. Et cum † in hoc caſu dicant Doctores, quòd de-
ueniendum eſt ad torturam, vt per Aim. *conſ.* 6. *num.*
60. & Clar. *in pract. crimin. quæſt.* 53. *num.* 15. ſi teſtes,
qui in tortura perſtiterunt in primo dicto, repelle-
rentur in totum, tortura eſſet inutilis, & ſine effectu
operandi. Et licet ante iſtam reuocationem præce-
deret ſententia condemnatoria falſi contra ipſos te-
5 ſtes de anno 1536. tamen † illa ſententia non afficie-
bat Dominos de Rangonibus non citatos; vt fuit re-
ſolutum 4. *Aprilis præteriti.* Et ideo ad eorum inſtan-
tiam debebant illi teſtes de nouo examinari, & tor-
queri, prout factum fuit, ad effectum vt detegeretur
falſitas reuocationis, vel primæ depoſitionis. Et ſal-
6 tim, cùm † in hac materia attendantur coniecturæ, &
veriſimilitudines, Clar. *dict. quæſt.* 53. *num.* 15. Purpur.
7 *conſil.* 133. *num.* 29. videbatur Dominis, quòd iſta †
confirmatio primæ depoſitionis cum tortura, reddit
turbidam reuocationem de anno 1536. & ſeruit pro
adminiculo veritatis primæ depoſitionis, ita vt teſti-
bus non ſit adimenda fides in totum: Præſertim, cùm
ante reuocationem iſti teſtes fuerint detenti à Palla-
uicinis in Caſtro Varani, & modus reuocationis pri-
mi examinis præſeferat aliqualem ſuſpicionem.

8 Non obſtat, quòd † ſententia lata ſuper crimine
falſi reddit teſtes infames, & quòd eis non eſt adhi-
benda fides, ſiue fuerint declarati infames ante exa-
men, ſiue poſtea. Quia Bald. & Abb. qui allegantur,
non tangunt iſtum articulum: & Paul. de Caſtr. *in leg.*
2. *num.* 10. *Cod. de fid. inſtrum.* expreſſe intelligit, quan
9 do † teſtis examinatur poſt ſententiam condemna-
10 toriam, & reſpectu noui examinis: quia † examen an
te ſententiam condemnatoriam eſt validum, licet mi
nor fides ſit adhibenda depoſitioni teſtium Io. de
Anan. *in cap. fraternitatis num.* 6. *& ibi* Aochar. *num.* 2.
de hæret. Abb. *conſ.* 16. *in fin. lib.* 2.

Non obſtat, quòd Pallauicini fuerunt abſoluti à
ſubornatione, & Rangonij condemnati in expenſis.
Quia ſtant iſta ſimul, quòd non fuerit probata ſubor
natio, & quòd prima depoſitio ſit vera.

Reſeruarunt autem Domini, vt particulariter vi-
deatur, an adſint aliæ contrarietates in dictis: & ſi
adſunt, an ſint ita releuantes, vt iſtis teſtibus ſit in to
tum adimenda fides.

ROMANA DEVOLVTIONIS DOMVS.

Veneris 1. Decembris 1600.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſis Eccleſię conceſſa per ſe, ſuiſque hære-
dibus, & ſucceſſoribus in perpetuum, an compręhendat extraneos.

SVMMARIVM.

1 *Validitas conceſſionis, præſumitur ex obſeruantia contractus per ſpatium multi temporis.*

2 *Emphyteuſis conceſſa pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum, eſt tranſitoria ad hæredes extraneos.*

3 *Titulus*, Vnde vir, & vxor, *non habet locum in Emphyteuſi Eccleſiæ. Intellige, vt num.* 5.

4 *Maritus non ſuccedit vxori in feudo, quando non eſt tranſitorium ad hæredes extraneos: Secus in feudo hæreditario, & num.* 5.

6 *Declaratur textus* in leg. ſi quis presbyter, Cod. de Epiſc. & cler.

7 *De-*

7 *Declaratur textus* in §. Emphyteuſim, in authent. de non alien.

DECISIO CCXLV.

FVit reſolutum, ſententiam R.P.D. Victorij eſſe iu-
ſtam, & ideo confirmandam. Potiſſima ratio re-
1 ſolutionis fuit: Quia propter † obſeruantiam contra-
ctus per ſpatium tanti temporis, non poteſt dubitari
de validitate conceſſionis ex defectu ſolemnitatum,
Put. *dec. 7. de præſumpt.* & fuit ſæpe reſolutum. Et ideò
2 cùm Emphyteoſis fuerit conceſſa Marco Curtio, †
pro ſe ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus in perpe-
tuum, eſt tranſitoria ad hæredes extraneos, Salic. *in
leg. 2. num. 30. in fin. Cod. de iure emphyt.* Paul. de Caſtr.
in authent. ſi quas ruinas, nu. 4. Cod. de Sacroſ. Eccleſ. Soc.
conſ. 266. num. 36. & 37. lib. 2. Curt. Iun. *conſ. 4. numer.
23. & 24.* Pariſ. *conſ. 84. num. 5. & 6. lib. 4.* Rimin. *conſ.
388. num. 39. & 40. lib. 2.* Croſ. *conſ. 318. num. 5. lib. 3.*
Couar. *var. reſolut. lib. 2. cap. 17. num. 5.* Et illam opi-
nionem aliàs amplexa fuit Rota *in Cauſa Mediolanenſi
Bonorum de Buffalara 7. Iunij* 1585. *coram bonæ memor.
Bubalo*.

Et videbatur Dominis ceſſare omnem difficulta-
tem ex obſeruantia ſubſequuta. Quia iſta domus de
anno 1552. de conſenſu Capituli deuenit in Nico-
laum Pontellum prorſus extraneum; qui illam poſſe-
dit in vita patiente Capitulo, & poſtea eam reliquit
Iuliæ ſuæ vxori, quæ etiam poſſedit vſq; ad obitum.
Ex iſta enim obſeruantia declaratur, quòd extranei
fuerunt compræhenſi in inueſtitura: quia Capitulum
non permiſiſſet eos poſſidere per ſpatium tanti tem-
poris, neque recepiſſet canones, ſi extranei non fuiſ-
ſent compræhenſi.

Non obſtat limitatio, quæ affertur per informan-
3 tes pro Capitulo, quòd † titulus, *Vnde vir, & vxor*, ex
quo Mutius vult ſuccedere, non habet locum in em-
4 phyteuſi Eccleſiaſtica: quia † ſimile de feudo, in quo
maritus non ſuccedit vxori, iuxt. text. *in c. 1.* vbi not.
Doct. *an marit. ſuccedit vxori*, facit in contrarium.
5 Quia † ille textus procedit quando feudum non eſt
tranſitorium ad hæredes extraneos, & non habet lo-
cum in feudo hæreditario, in quo maritus ſuccedit
vxori, Dec. *in leg. ſi marito, numer. 13.* & *ibi* Curt. Iun.
num. 16. Cod. vnde vir, & vxor. Rip. *in leg. 2. num. 19. ff.
ſolut. matr.* Roland. à Valle, *de lucro dot. quæſt. 54. num.
19.* Oliu. *tract. de ſucceſſ. ab inteſt. num. 105. verſ. 8. limi-
tabitur*; & Domini non vident rationem diuerſi-
tatis, quare poſſit relinqui cuicunque extraneo, &
etiam feminæ, & non poſſint ſuccedere vir, & vxor.
Et tanto magis, quia in hoc caſu adeſt obſeruantia
particularis reſpectu vxoris, cum Iulia vxor Nicolai
poſſederit hanc domum patiẽte Capitulo, vt dictum
fuit: & licet ſucceſſerit ex teſtamento, tamen quan-
tum ad capacitatem nihil intereſt, an ſucceſſerit, ex
teſtamento, vel ab inteſtato.

Non obſtat text. *in leg. ſi quis præsbyter, Cod. de Epi-
ſcop. & Cler.* Quia ille text. probat contrarium eius,
6 ad quod allegatur: ſcilicet, quòd † vxor præfertur
Eccleſiæ, & ita etiam intelligit Matheſilan. *de ſucceſ.
ab inteſtat. in vltim. artic. num. 6.* quicquid ibi videatur
ſentiſſe Bolognin. *in additione*, qui reliquit cogitan-
dum.

Non obſtat text. *in dict. §. emphyteuſim, in authent. de
7 non alienand.* Quia † non loquitur in emphyteuſi tran-
ſitoria ad hæredes extraneos; vt per Gozzad. *conſil.
39. num. 6.* & Couar. *dict. cap. 17. num. 6. verſic. 5. con-
cluſ.* Et ita etiam Domini intelligebant dictum Fran-
ciſci Galderini, *de nomin. emph.* quia aliàs non poſſet
ſaluari.

ARETINA PLEBIS.

Lunæ 14. Decembris 1600.

ARGVMENTVM.

De vi clauſularum, *Dummodo remaneant centum pro Re-
ctore; &, Non aliàs, aliter, nec alio modo.* Actio ſpolij,
an competat reſignanti Beneficium. Vide Deci-
ſio 237.

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio ſi eſt conditionalis, conditione non adimpleta,
cenſetur nulla ex defectu conſenſus: & tunc competit re-
ſignanti actio ſpolij.*

2 *Penſio quando non dicatur validè & irreuocabiliter ac-
quiſita.*

3 *Ceſſante iuſtificatione Gratiæ, ceſſat acquiſitio valida, &
& irreuocabilis, penſionis.*

4 *Penſio non eſt reducibilis, licèt reſeruata cum clauſula,*
Dummodo remaneat centum pro Rectore, *quan-
do eſt reſeruata ex cauſa reſignationis, & cum clauſula,*
Non aliàs, &c.

5 *Clauſula,* Dummodo remaneant centum pro Recto-
*re, apponitur in ſupplicationibus, propter ſtilum notoriũ
Datariæ non admittendi penſiones in reſignatione Paro-
chialium, ſine iſta præſeruatiua.*

6 *Prædicta clauſula non inducit conſenſum reſignantis, in
reſeruatione minoris ſummæ, ſi Rectori non remaneant
centum.*

7 *Nec tollit vim clauſulæ,* Non aliàs, aliter, &c.

8 *Sed operatur ſolum vt penſio ſit reſeruata ſub conditione,
ad effectum vt remaneant centum Rectori.*

9 *Ceſſante conditione, ceſſat validitas penſionis in ſumma
expreſſa.*

10 *Ceſſante validitate penſionis, ceſſat etiam reſignatio.*

11 *Conſtitutio Gregoriana tollens reſignanti, actionem ſpolij,
niſi doceat de publicatione, non habet locum in reſigna-
tione conditionali, & nulla ex defectu conſenſus.*

12 *Reſignatio eſt nulla, quando in ea non fit mentio, quòd re-
ſignans fuit ordinatus ad titulum Beneficij reſignati.*

13 *Expreſſio ordinationis ad titulum, requiritur pro forma,
& non poteſt adimpleri per æquipollens.*

DECISIO CCXLVI.

PEtebat Dionyſius Fontaninus coram me execu-
tionem Literarum reſeruationis penſionis centũ
ducatorum ſibi conſtitutæ ex cauſa reſignationis
illius Parochialis, in fauorem Bartholomęi de Ru-
beis: Et quia ipſo Bartholomæo opponente, fuerat
reſolutum, quòd contra eum, qui non conſenſerat
impoſitioni penſionis, non poterat procedere exe-
cutiuè ſine iuſtificatione literarum; & quòd clauſula,
*Dummodo remaneant centum ducati liberi Rectori pro tem
pore exiſtenti*, non erat iuſtificata; intentauit actionem
ſpolij; & probatis extremis, & titulo colorato, pete-
bat reſtitutionem ad poſſeſſionem Parochialis. Ideo
dubitaui, An ei eſſet danda reſtitutio in ſpolio? Et
Domini cenſuerunt ei competere actionem ſpolij.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia reſignatio

† Dio-

Digitized by Google

1 † Dionyſij, in qua ſit potiſſimum fundamentum pro
excluſione ſpolij, eſt conditionalis, reſeruata ſibi va-
lida penſione centum ducatorum, *& non aliàs, aliter,*
nec alio modo: & ideo ſi poſſeſſio non eſt ei validè, &
irreuocabiliter acquiſita, eſt etiam nulla reſignatio
ex defectu conſenſus, & competit actio ſpolij, Mo-
hed. *dec.* 81. & fuit reſolutum *in Cauſa Valentina Pen-*
ſionis 17. Iunij 1583. *& 17. Martij* 1586. *coram bon. me-*
mor. Epiſcopo Oriolen. & ſæpius in alijs cauſis.

De hoc autem, quòd penſio non ſit ei validè, &
irreuocabiliter acquiſita, videbatur Dominis ſatis
2 ſufficienter conſtare † ex renitentia Bartholomæi in
ſoluendo, & oppoſitione ipſius, quòd Literæ non
ſunt iuſtificatæ, & quòd debent iuſtificari; & ex con-
feſſione Dionyſij, quod non poteſt eas iuſtificare; vt
fuit reſolutum coram me *in Cauſa Brixien. Penſionis 6.*
Martij 1598. Et tanto magis, cùm fuerit reſolutum
3 Litteras reſeruationis non eſſe iuſtificatas: ceſſante †
enim iuſtificatione gratiæ, ceſſat acquiſitio valida,
& irreuocabilis penſionis.

Non obſtat, quòd iſta penſio non eſt nulla in to-
tum, propter clauſulam, *dummodo remaneant centum*
ducati pro Rectore; ſed reducibilis. Quia cùm penſio
ſit reſeruata ex cauſa reſignationis, & cum clauſula,
non aliàs, aliter, nec alio modo, non eſt reducibilis: ſed ſi
eſt nulla in parte, eſt nulla in totum; vt fuit reſolu-
tum *in Cauſa Cæſaraugustana Penſionis 26. Iunij* 1566.
coram Grato, in Cauſa Bononien. Tranſlationis Penſionis
23. Ianuarij 1579. *coram S. D. N.* & *in Cauſa Toletana*
Penſionis 28. Ianuarij 1591. *coram bonæ memoriæ Gip-*
ſio.

Non obſtat quod ex iſta clauſula, *Dummodo Re-*
ctori remaneant centum ducati, poſita in eadem ſuppli-
catione colligitur conſenſus Dionyſij, quòd voluerit
penſionem centum ducatorum, dummodo Rectori
remaneant alij centum; & ſic non remanentibus cen-
tum ducatis Rectori, fuit contentus minori ſumma.
quia ex verbis ipſiuſmet ſupplicationis clarè conſtat
quòd Dionyſius voluit habere totam, & integram
penſionem centum ducatorum; tum ex clauſula, *re-*
ſeruatis ſibi validè infraſcriptis, & non aliàs aliter nec alio
modo. Tum ex alia clauſula poſita in fine, in qua ſibi
reſeruat regreſſum, acceſſum, & ingreſſum ad Eccle-
ſiam, ipſo Bartholomæo in toto vel in parte deficien-
te in ſolutione penſionis, aut illam ad minorem ſum-
5 mam reduci petente. Et iſta † clauſula, *Dummodo re-*
maneant centum ducati pro Rectore, apponitur in ſup-
plicationibus propter notorium ſtilum Datariæ non
admittendi reſeruationes penſionum, in reſignatio-
ne Parochialium ſine iſta præſeruatiua, in executio-
6 nem Decreti Sacri Concilij Tridentini: & † non in-
ducit conſenſum reſignantis in reſeruatione minoris
ſummæ, ſi Rectori non remanent centum ducati: ne-
7 que † tollit vim, & efficaciam clauſulæ, & non aliàs,
8 aliter, nec alio modo: ſed ſolum † operatur, vt pen-
ſio ſit reſeruata ſub cōditione ſeu modo, ad effectum
9 vt Rectori remaneant centum ducati: ceſſante † con-
ditione, ſeu modo ceſſat validitas penſionis in ſum-
ma expreſſa, & ceſſante validitate penſionis, corruit
10 † quoque reſignatio ex quo valida non eſt reſerua-
tio penſionis reſpectu totius ſummæ; & conſequen-
ter competit actio ſpolij. Et hoc caſu pinguius ſatiſ-
fit menti Concilij: quia data reſtitutione in ſpolio,
Rector habet omnes fructus Parochialis.

Non obſtat quòd hodie, ſtante conſtitutione Gre-
goriana, non competit amplius reſignanti actio ſpo-
lij, niſi doceat de publicatione. Quia omiſſa hac in-
ſpectione, An per hanc Conſtitutionē fuerit ſublata
actio ſpolij, non docto de publicatione? fuit per Do-
11 minos reſponſum, quòd illa † conſtitutio non habet
locum in hoc caſu, cùm reſignatio ſit conditionalis,
& nulla ex defectu conſenſus; vt fuit reſolutum *in*
Cauſa Brixien. Parochialis 10. Maij 1589. *coram Illuſtriſ-*
ſimo Cardinali Plata, & *in Cauſa Vercellen. Canonica-*
tus 23. Iunij 1598. *coram R. P. D. Corduba*: & nouiſſi-
me *in Cauſa Hiſpalenſi, & Corduba Præſtimoniorum co-*
ram R. P. D. Lancellotto.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, quod
12 † reſignatio fuit nulla, quia in ea non fuit facta men
tio quòd Dionyſius fuit ordinatus ad titulum iſtius
Parochialis, iuxta diſpoſitionem Concilij Tridenti-
13 ni, *cap. 2. ſeſſ.* 21. Et hanc † expreſſionem Sacra Con-
gregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium, illius inter-
pretum cenſuit requiri pro forma, & non ſufficere
adimplementum per æquipollens: & ideo expreſſio,
quòd ſibi remanebat vnde viueret, non eſt ſufficiens:
quia ex hoc non infertur ad ſcientiam Papæ, quod
Dionyſius eſſet ordinatus, ad titulum iſtius Paro-
chialis.

VALLISOLETANA DECANATVS,

Lunæ 11. Decembris 1600.

ARGVMENTVM.

Gratia erectionis Decanatus, in primam Dignita-
tem poſt Pontificalem, ſtatim ac Prioratum vaca
re contingat per ceſſum vel deceſſum Prioris, vel
Coadiutoris; An ſit gratia pura, & cadat ſub re-
gula reſeruatoria? Item, an ſit effectuata per ſo-
lum obitum Prioris, non expectato obitu Coa-
diutoris? Alternatiua quando reſoluatur, vel non,
in coniunctiuam.

SVMMARIVM.

1 *Gratia erectionis, &c. ante adimplementum, & effectua-*
tionem, non cadit ſub Regula reſeruatoria.

2 *Clauſula,* Ex nunc, prout ex tunc, *non operatur ante*
adimplementum.

3 *Clauſula prædicta, ſecuto adimplemento, retrotrahitur ad*
diem Datæ. Ad effectum tamen reddendi nullam colla-
tionem præcedentem, & in præiudicium iuris medio tem
pore alteri quæſiti, & num. 4.

5 *Quando Papa reſeruat, vinculum reſeruationis ſtatim*
inijcitur, & ideo eſt attendendum tempus reſeruatio-
nis, & non vacationis. Intellige, vt num. 6.

7 *Declarãtur Deciſiones Rotæ,* 10. de præb. in nou. *&* 20.
Biſiguett. eod. tit.

8 *Reſeruatio ſuperueniens non annullat collationem Ordi-*
narij legitimè factam.

9 *An alternatiua reſoluatur in coniunctiuā, inſpicitur ex cō-*
iecturis, & ex mente, & intentione diſponentis.

10 *Coadiutoria cum futura ſucceſſione, per obitum Coadiuti*
ſortitur effectum, abſque noua collatione.

11 *Erectiones in Dignitatem ſolent concedi ſine præiudicio*
habentium ius in Beneficio.

12 *Si in narratiua verba ſint concepta copulatiuè, & in di-*
ſpoſitiua alternatiuè, tunc alternatiua reſoluitur in copu-
latiuam.

13 *Al-*

Digitized by Google

13 *Alternatiua reſoluitur in copulatiuam, quando ponitur inter perſonas in præſeruatiua ad eorum fauorem: & quando diſpoſitio non poteſt habere locum in quolibet ex caſibus alternatis.*

14 *Quando alternatiua non poteſt verificari niſi in vna parte; pars, in qua non poſſit verificari, habetur pro non adiecta.*

15 *Alternatiua non reſoluitur in coniunctiuã, quando eſt poſita inter plures electos ad aliquod munus, ad quod non poteſt eligi niſi vnus.*

16 *Appoſitio manus Papæ ad certum effectum, & in certum tempus, non inducit effectuationem ante ſecutum adimplementum.*

17 *Deſtinatio non operatur effectum contra intentionem deſtinantis, & ante ſecutum adimplementum.*

DECISIO CCXLVII.

IN erectione Eccleſiæ Collegiatæ Valliſoletanæ in
Cathedralem, Decanatus eiuſdem Eccleſiæ, fuit
erectus in maiorem Dignitatem poſt pontificalem,
ex nunc prout ex tunc, & e contra, cùm primum Prio
ratus ipſius Eccleſiæ, per ceſſum vel deceſſum, aut
quamlibet aliam amiſſionem, vel dimiſſionem Prio-
ris, vel illius Coadiutoris vacare contigerit. Mortuo
Priore, & ſuperuiuente illius Coadiutore, ſucceſſit
vacatio Decanatus, & de illo fuit prouiſus ab Ordi-
nario Ioannes Delgado. Didacus del Caſtillo, Do-
ctor Salmaticenſis, petebat prouiſionem iſtius Deca-
natus à S. D. Noſtro, cum declaratione, quòd inten-
tio Sanctitatis ſuę fuerat in iſta erectione, vt ſucceden
te vacatione per obitum Prioris, Decanatus compræ
henderetur ſub regula reſeruatoria dignitatum ma-
iorum poſt Pontificalẽ, etiam quod Coadiutor ſuper-
ſtes exiſteret; & ideo collationes alijs factæ erant
nullæ, & inualidæ, cum derogatione regulæ, de non
tollendo iure quæſito. Et quia ſupplicatio fuerat à
Reuerendiſſimo D. Datario remiſſa R.P.D. Pamphi-
lio, & mihi, vt videremus, An Decanatus eſſet reſer-
uatus, vel affectus ante obitum Coadiutoris, ita vt
eius collatio ſpectet ad S. D. N. & Ordinarius non
potuerit prouidere: placuit nobis, pro maiori quiete
& ſatisfactione partium, conſulere etiam reliquos
Dominos. Et Dubio hac die per me in Rota propo-
ſito, deducta per informantes fuerunt diſtincta in
tres difficultates principales.

Prima difficultas fuit, An iſta erectio Decanatus
in primam dignitatem, ſit gratia pura, ita vt ſtatim
cecide rit ſub regula tertia reſeruatoria.

Secunda difficultas fuit, præſuppoſito quòd gra-
tia fuerit perfecta ab initio, ſed effectus fuerit dila-
tus in tempus vacationis Prioratus, an ſit effectuata
per ſolum obitum Prioris, vel debeat etiam expecta-
ri obitus Coadiutoris.

Tertia, & vltima difficultas fuit, An per appoſi-
tionem manus Papæ in erectione huius Decanatus,
in primam dignitatem, ita remanſerit affectus, quòd
non potuerit conferri ab Ordinario ante obitum Co-
adiutoris.

Quo ad primam difficultatem, fuit reſolutum,
quòd gratia fuit perfecta ab initio; ſed eius effectus,
& executio fuit dilata in tempus poſt quam Priora-
tus per ceſſum vel deceſſum Prioris, vel Coadiutoris
vacauerit; vt in terminis ſimilium gratiarum fuit ſæ-
1 pius in Rota reſolutum; & conſequenter ante † ad-
implementum, & effectuationem Decanatus rema-
net in ſuo ſtatu, & non ęſt adhuc prima dignitas: &
ideo non cadit ſub regula tertia reſeruatoria, Pariſ.
conſ.82.col.1.lib.4. & ita fuit reſolutum *in Cauſa Me-
diolanen. Præpoſitura 16. Martij 1590. coram bon. memor.
Bubalo*: Fuerat enim in illo caſu ſupreſſa Prępoſitura
quoad duos Canonicatus nõ vacantes, ex nunc pro-
ut ex tunc, cùm primum illos vacare contigerit: &
Rota reſoluit quòd iſta ſuppreſſio Præpoſituræ, re-
ſpectu iſtorum Canonicatuum, erat dilata in diem
vacationis, & ante illorum vacationem Præpoſitura
2 remanebat reſeruata in ſuo antiquo ſtatu: quia †
clauſula, *ex nunc prout ex tunc* non operatur ante ad-
implementum, Cardin. Imol. Vital. & alij *in clement.
vnica de conceſſ. præbend.* Caſſad. *deciſ.3.num.15.de
3 præbend.* Et licèt † ſecuto adimplemento, iſta clauſu-
4 la retrotrahatur ad diem datæ, Creſc. *dec.260.* hoc †
tamen non procedit ad effectum, reddendi nullam
collationem præcedentem, & in præiudicium iuris
alteri quæſiti medio tempore, Put. *deciſ.190.lib.2.*
Cotta *dec.19.*

5 Non obſtat quòd † quando Papa reſeruat, vincu-
lum reſeruationis ſtatim iniicitur, & ideo tempus
reſeruationis, & non vacationis eſt attendendum,
Rot. *deciſ.10. de præbend. in nou.* Biſign. *dec.20. eod. tit.*
6 Quia hic Papa non reſeruat; ſed † reſeruatio oritur
ex eo, quòd Decanatus efficitur prima dignitas: &
ſic attendendum eſt tempus, quo fit locus erectioni:
7 quia illud eſt tempus reſeruationis. Præterea, iſtæ †
Deciſiones loquuntur in pura, & ſimplici reſeruatio
ne beneficij: & in hoc etiam caſu procedit quòd di-
cunt Mod. *ſuper dict. regula tertia*, & ideo non appli-
cantur in diſpoſitione, cuius effectus ſit collatus in
diem vacationis.

Non obſtat, quòd ſi collatio eſſet valida, poteſt
ſequi abſurdum, quod ſuccedente obitu Coadiuto-
ris, & ſic inducta reſeruatione, ſubſtinebitur collatio
8 ab eo facta de dignitate reſeruata. Quæ reſeruatio †
ſuperueniens non annullat collationem Ordinarij le
gitimè factam: attenditur enim ad iſtum effectum
tempus collationis. Et hinc eſt quòd ſufficit quaſi
poſſeſſio tempore collationis ad effectum excluden-
di reſeruationem, Cald. *conſil.23. de prębend.* Mohed.
dec.179. Put. *dec.206.lib.1.* Thom. de Zan. *dec.3.*

Non obſtat, quòd interim Eccleſia Cathedralis,
remanebit ſine prima dignitate: Quia Prioratus re-
manet prima dignitas, donec erectio Decanatus ſor-
tiatur ſuum effectum; vt fuit reſolutum *in dict. Cauſa
Mediolanen. Præpoſitura.*

Quantum ad ſecundam difficultatem, fuimus om-
nes concordes, quòd ad effectum vt Decanatus ſit
reſeruatus vti prima dignitas, debet expectari obi-
tus vtriuſque, tam coadiuti, quàm coadiutoris: & ſic
conſequenter hodie, ſuperſtite Coadiutore, non eſt
locus reſeruationi. Licet enim verba erectionis ſint
alternatiuè concepta, ad cuius alternatiuæ excluſio-
nem ſufficit adimplementum in altera parte. Tamen
in hoc caſu iſta alternatiua reſoluitur in coniunctiua
ita vt requiratur copulatiuè vacatio, ex perſona v-
9 triuſque: quia iſta † materia potiſſimum pendet, ex
coniecturis, & ex mente, & intentione diſponentis.
*Leg. Lutius, ff. de hæred. inſtit. leg. generaliter, Cod. de inſtit.
& ſubſtit.* Et eadem ratio, quæ mouit Papam ad prę-
ſeruandum præiudicium coadiuti, militat etiam in

Coadiutore, qui ab initio per gratiam Coadiutoriæ
cum futura ſucceſſione acquirit ius valdè conſidera-
10 bile, cum † abſque noua collatione pee obitum coa-
diuti gratia ſortiatur ſuum effectuum; vt per Sarnen.
*quæſt.25. ſuper reg. de non impetr. benefic. vacant. per obi
tum famil. Card.* Et ideo multum veriſimile eſt, quòd
fuerit etiam pręſeruatum pręiudicium Coadiutoris.

Et hoc maximè dicendum eſt, attenta qualitate
11 gratiæ; cum † huiuſmodi erectiones ſoleant concedi
ſine præiudicio habentiũ ius in beneficio; iuxta Ex-
trauag. *ad Apoſtolatus de conceſſ. præbend.* Et tanto ma
gis, quia ſi non fuiſſet præſeruatum præiudicium
Coadiutoris, & non requireretur vacatio ex perſona
vtriuſq; iſta expreſſio de perſona Coadiutoris fuiſſet
ſuperflua, & ſine effectu operandi.

12 Concurrit etiam alia ſatis vrgens coniectura eiuſ-
dem mentis; cum in litteris reſeruationis penſionis,
eodem tempore impoſitæ ſuper Decanatu, contineа-
tur narratiua iſtius erectionis, in qua verba ſunt con
cepta copulatiuè. *Poſt obitum Prioris, & eius Coadiu-
toris*: & ſic loco alternatiuæ ponitur copula.

Prætèrea, ſi vera eſt Fides, quæ datur, hoc ipſum
declarat obſeruantia ſubſequuta: Quia poſt obitum
Prioris anno 1597. Coadiutor tenuit locum primæ
dignitatis, tam in Choro quam in Capitulo, & in
omnibus actionibus, etiam præſente Ioanne della
Torre Decano, qui ſemper remanſit in ſuo loco infe-
riore: Et ex his coniecturis viſa eſt res ſatis clara,
quod alternatiua reſoluatur in coniunctiuam, ita vt
Decanatus in effectu non ſit prima dignitas, nec com
præhendatur ſub regula reſeruatoria ante ceſſum,
vel deceſſum, aut amiſſionem, vel dimiſſionem Coa-
diutoris.

Placuerunt etiam aliæ limitationes, quæ afferun-
13 tur per informantes, quòd † alternatiua reſoluitur
in coniunctiuam, quando ponitur inter perſonas, in
præſeruatiua ad eorum fauorem; & quando diſpo-
ſitio non poteſt habere locum, in quolibet ex caſi-
bus alternatis *leg. ſi is, qui ducenta, §. vtrum, ff. de reb.
dubijs*, Socc. *conſ. 52. num. 1. vol. 1.* Et non eſt dubium,
quòd ſi deceſſiſſet priùs Coadiutor, non fuiſſet fa-
ctus locus erectioni in primam dignitatem; quia prę-
iudicium Prioris fuit expreſſe præſeruatum: Et ideo
cùm alternatiua non poſſit verificari in qualibet par-
te, reſoluitur in coniunctiuam; & eſt neceſſaria vaca-
tio ex perſona vtriuſque.

14 Non obſtat quòd † quando alternatiua, non po-
teſt verificari niſi in vna parte, tunc illa pars, in qua
non poteſt verificari, habetur pro non adiecta, *leg.
qui decem, §. Stichum, aut Pamphilum, ff. de ſolut.* Iaſ.
in leg. cum quidam in 4. limitat. Cod. de verbor. ſignificat.
Quia iſta limitatio non applicatur, cùm vtraq; pars
poſſit verificari in prima vtriuſque.

15 Non obſtat quòd † alternatiua poſita inter perſo-
nas electas ad aliquod officium, ad quod non poteſt
eligi niſi vnus, non reſoluitur in coniunctiuam; vt per
Iaſ. *in dict. leg. cum quidam, in 5. limit.* Quia neque iſta
limitatio applicatur, cùm hic non agatur de electio-
ne perſonarum ad aliquod officium; ſed de pręſer-
uatiua iuris iam quæſiti duabus perſonis.

Quantum ad tertiam, & vltimam difficultatem,
fuit concluſum, quòd cùm effectus erectionis in pri-
mam dignitatem, fuerit dilatus poſt obitum vtriuſ-
que, & interim Decanatus non ſit prima dignitas, vt
16 dictum fuit; manus † appoſitio limitata ad certum
effectum, & in certum tempus, non inducit effectua-
tionem ante ſecutum adimplementum, Gemin. *conſ.*
136. & fuit reſolutum *in Cauſa Tuden. Beneficij de Ta-
bagor 13. Ianuarij 1578. coram Illuſtriſſimo Cardinali
Blanchetto.*

17 Non obſtat quod dicitur de deſtinatione. Quia †
deſtinatio non operatur effectum contra intentio-
nem deſtinantis, & ante ſecutum adimplementum,
Felin. *in cap. cum adeo, num. 4. de reſcrip.*

Et ex his fuit concluſum, Decanatum non eſſe re-
ſeruatum, neque affectum; & ideo gratiam, quæ pe-
titur, eſſe præiudicialem, non ſolum Ioanni Delgado,
ſi eius prouiſio declaretur nulla cum derogatione re-
gulæ, ſed etiam reſpectu præeminentiæ primæ Di-
gnitatis.

BONONIEN. BONORVM DE SAVONANTIIS.

Veneris 15. Decembris 1600.

ARGVMENTVM.

De purgatione moræ in contractu reſoluto ob non
adimplementum in tempore.

SVMMARIVM.

1 *Mora non purgatur, quando contractus reſoluitur ob non
adimplementum in tempore.*

2 *Prouiſio legis non excluditur per prouiſionem particula-
rem.*

3 *Ratificatio non eſt neceſſaria, quando adeſt mandatum ad
concordandum.*

Limita vt num. 4.

5 *Purgationi moræ non eſt locus, quando res, quæ tradi de-
bebat, non fuit tradita, neque eſt in ſtatu, vt tradi poſſit.*

6 *Aequitas, ad effectum purgationis moræ, non habet lo-
cum, quando contrahens recuſat ſtare contractui, & di-
ſputat negocium principale.*

DECISIO CCXLVIII.

FVit reſolutum, tranſactionem non obſtare Hiero-
nymo. Ratio reſolutioni fuit: Quia ratificatio
Alberti non fuit ſecuta intra 30. dies; & clauſula, ad-
impletis ſibi ſupradictis, & non alias, aliter, nec alio
modo, refertur etiam, ſecundum Dominos, ad iſtam
promiſſionem ratificationis præcedentem. Et ideo
1 † ſtante reſolutione contractus propter non adimple
mentum in tempore, ceſſat purgatio moræ, Put. *deciſ.
66. lib. 3. & dec. 11. de tranſact.* & fuit reſolutum coram
me *in Cauſa Romana hæreditatis 24. Nouembris* 1595.

Non obſtat quod iſta promiſſio ratificationis ha-
bet particularem prouiſionem, quòd in euentum
non ratificationis procurator noluit teneri de ſuo.
2 Quia † ex hoc non excluditue prouiſio legis. Alex.
conſ. 132. num. 2. lib. 4. Et ceſſat omnis difficultas: quia
in hoc caſu concurrit etiam prouiſio hominis, cùm
pactum reſolutiuum referatur ad promiſſionem ra-
tificationis, vt dictum fuit.

3 Non obſtat quòd † ratificatio non erat neceſſa-
ria propter mandatum datum ab Alberto, ad con-
cordandum, iuxta *dec.* Creſc. 189. Quia non applican
4 tur in hoc caſu, in quo exhibitum fuit mandatum,
& Hieronymus noluit illi confidere, ſed ſibi proui-
dit quòd deberet ratificare infra 30. dies cum pacto
reſolutiuo.

Pla-

Placuit etiam Dominis aliud fundamẽtum, quòd
5 non ſit amplius locus purgationi moræ. Quia non †
fuit traditum prædium, & hodie non eſt in ſtatu vt
tradi poſſit; & ſaltim eſt effectum deterius ius Hie-
ronymi propter litem motam ab Hoſpitali ſuper eius
deuolutione, & ſententiam latam ad eius fauorem.
Et videbatur Dominis quod ceſſaret omnis æqui-
6 tas, in qua † eſt fundata purgatio moræ, cum Alber-
tus recuſauerit ſtare tranſactioni, & diſputauerit ne-
gotiũ principale; & nunc poſtquam in eo ſuccubuit,
vult moram purgare, acceptando tranſactionem,
quam impugnauit.

MONTIS FALISCI DOTIS.

Veneris 19. Ianuarij 1601.

ARGVMENTVM.

Legatum dotis an cenſeatur extinctum per promiſ-
ſionem eiuſdem quantitatis, factam ab ipſomet
legante.

SVMMARIVM.

1 *Legatum dotis extinguitur per promiſſionem eiuſdem quantitatis factam poſtea à legante ex eadem cauſa dotis. Et vti æs alienum ſoluendum eſt ab hærede ex bonis hæreditarijs, & num. 3.*
2 *Legato extincto, ceſſat qualitas eidem legato annexa.*
4 *Ex ſolutione partis dotis non dicitur mutata voluntas, nec alteratum legatum, reſpectu partis non ſolutæ:*
Intellige vt num. 5.
6 *Legatum dotis, extinctum per promiſſionem eiuſdem quãtitatis, non poteſt reuiuiſcere ex eo, quòd legans non mutauit teſtamentum.*
7 *Secus, ſi dos legata, non fuit ſoluta, vel promiſſa à teſtatore.*
8 *Adimplementum in parte non extinguit legatum.*
Intellige, vt num. 9.
10 *Obligatio in aditione hæreditatis intelligitur iuxta formã teſtamenti.*

DECISIO CCXLIX.

FVit reſolutum, reſiduum dotis ſoluendum eſſe ab
hærede ex bonis hæreditarijs. Fundamentum re-
ſolutionis fuit: Quia legatum dotis factum Pamphi-
liæ, quod debebat ſolui à Catharina vſufructuaria
1 ex fructibus hæreditatis, fuit † extinctum per pro-
miſſionem eiuſdem quantitatis poſtea factam ex ea-
dem cauſa dotis ab eodem patre legante, *leg. filia le-
gatorum*, & *ibi* Bart. Bald. & Salic. *Cod. de legat. leg. vxo-
rem, §. teſtamento, & ibi* gloſ. *in verſic. dedit*, Alberic. &
alij, *ff. de leg. 3.* Corn. *conſil. 230. num. 2. lib. 4.* Socc. Iun.
2 *conſil. 79. numer. 18. lib. 3.* Et, extincto † legato ceſſat,
etiam qualitas legato annexa, quòd ſolutio fiat, ex
fructibus, *dict. §. teſtamento*, & *ibi* Alberic. *in princ.* &
3 conſequenter † iſtud reſiduum dotis vti æs alienum
teſtatoris eſt ſoluendum ab hærede ex bonis hæredi-
tarijs, iuxta *conſ.* Dec. 590. *num. 4.* Et hoc maximè di-
cendum eſt in hoc caſu: Quia Teſtator poſtea ſuper-
uixit per ſpatium nouem annorum, & percepit fru-
ctus hæreditatis, qui ad iſtum effectum conſeruari de-
bebat: Et hæreditas non eſt adeo opulenta, vt fru-
ctus ſint ſufficientes ad ſolutionem iſtius ſummæ, in
tempore præſtituto: & ideo eſt multum veriſimile,
quòd non intellexerit grauare vſufructuariam, quæ
ex fructibus hæreditatis non poterat ſatisfacere eius
promiſſioni; ſed hæredem.
4 Non obſtat, quòd ſolum † fuit ſoluta pars dotis:
& ideo reſpectu partis non ſolutæ non dicitur muta-
ta voluntas, nec alteratum legatum, *leg. cui vſufructus,
ff. de vſufruct. legat. leg. Lucius, ff. de leg. 2.* Quia ſufficit
5 † ad iſtum effectum ſolutio partis, quando tota quã-
titas fuit promiſſa, Imol. & Alexandr. *ſub num. 5. in
leg. huiuſmodi, §. cum pater, ff. de leg. 1.* Ruin. *conſil. 223.
num. 4. lib. 1.*
Non obſtat, quòd teſtator ſuperuixit poſt iſtam
promiſſionem, & non mutauit teſtamentum. Quia
cùm legatum fuerit extinctum per promiſſionem eiuſ-
dem quantitatis factam ex eadem cauſa dotis, & ab
6 eadem perſona, vt ſupradictum fuit, non † poteſt re-
uiuiſcere ex eo, quòd teſtator non mutauit teſtamen-
7 tum: quicquid dicendum ſit, quando † dos non fuit
ſoluta, vel promiſſa à teſtatore: in quo caſu ceſſat di-
ſpoſitio *legis filia legatorum*; vt per Soccin. Iun. *in dict.
conſ. 79. num. 112. lib. 3.* Et in his terminis procedunt
auctoritates Doctorum, qui allegantur in contra-
rium.
8 Non obſtat quòd † adimplementum in parte non
extinguit legatum; vt per Couar. *in cap. officij, numer.
10. de teſtam.* & fuit latè deductum *in Cauſa Romana
fideicommiſſi de Maſſimis 5. Iulij 1599. coram Reu. P. D.
Iuſto.* Quia illa eſt alia quæſtio, quando datur, vel
promittitur ſolum pars dotis legatæ: & ideo non
9 applicatur, cùm † in hoc caſu tota quantitas legata
ſit promiſſa, Alexand. *in dict. §. cum pater ſub numer. 5.*
Ruin. *dict. conſ. 223. num. 4.*
Non obſtat obligatio Catherinæ in aditione hæ-
10 reditatis. Quia † intelligitur iuxta formam teſta-
menti, & reſpectu aliarum filiarum non nuptarum.

ROMANA IVRISPATRONATVS.

Veneris 10. Nouemb. 1600. & Lunæ 29. Ianuarij 1601.

ARGVMENTVM.

Præſentatio an reddatur ſimoniaca per pactum ce-
lebrandi tot Miſſas, in eadem præſentatione ap-
poſitum.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutus in Beneficio, eſt illius defenſor immediatus.*
2 *Conditiones, quæ inſunt de Iure, non inducunt ſimoniam.*
3 *Declaratur textus* in cap. ſignificatum, de præbend. *ſuper pacto celebrationis Miſſarum, appoſito in præſentatione, & num. 5. & 7.*
4 *Pactum celebrandi Miſſas, ſi eſt appoſitum in præſentatione ante collationem, & non in ipſo actu collationis, non inducit ſimoniam.*
6 *Onus celebrationis Miſſarum eſt quid ſpirituale, & nullum affert commodum temporale patrono præſentanti, & ideo non eſt ſimoniacum.*

DECISIO CCL.

DVbitaui, An præſentatio Iulij ad fauorem Ale-
xandri ſit ſimoniaca? Deducebatur autem ſi-
monia ex pacto in præſẽtatione Iulij appoſito, quòd
Alexander teneatur celebrare, & celebrari facere in
hac Capella Miſſas decem quolibet Menſe pro ſalu-
te, & remedio animarum ſuorum anteceſſorum, &
dictę Capellę fundatorum; & quod teneatur pro eius

poſſe tueri iura dictæ Capellæ, & quæcumque bona
ad illa pertinentia recuperare; ſcripturaſq; in vnum
congerere, ad hoc vt poſteri poſſint de illis notitiam
habere: Et cauſa propoſita, Domini quantũ ad onus
impoſitum Alexandro defendendi iura Capellæ, &
recuperandi bona, & congerẽdi in vnum ſcripturas,
reſoluerunt ex eo non induci ſimoniam. Quia defen-
ſio iurium Capellæ, & recuperatio bonorum, & con-
ſeruatio ſcripturarum extantium, ſpectat ad inſtitu-
1 tum in Beneficio, qui † eſt illius defenſor immedia-
tus; vt per Lambert. *de iure patron. lib. 3. 2. quæſt. princ.*
2 *num. 2.* Et † conditiones, quæ de iure inſunt, non in-
ducunt ſimoniam, vt per Doct. *in cap. ſignificaſti, & ibi*
Ægid. *num. 2. de elect.* Dec. *conſ.* 118. Caputaq. *dec. 241.*
lib. 3. Quo verò ad onus celebrationis Miſſarum, li-
cèt Domini idem ſentirent; tamen, quia materia eſt
difficilis, & exemplaris, & adeſt varietas opinionum
inter Doctores, voluit iterum ſuper hoc particulari-
ter dubitare. Et difficultas iſtius articuli potiſſimùm
pendet ab intellectu *capit. ſignificatum de prabend.* in
quo refertur ſimilis facti ſpecies, & *ibi* gloſſa affert
duos intellectus.

Primus intellectus eſt, quòd iſtud onus celebra-
3 tionis Miſſarum fuerat appoſitum ante collationem,
& non in ipſo actu collationis: & ideo collatio in ſpe
4 tie illius textus non eſt ſimoniaca. Et iſtum intelle-
ctum ſequuntur *ibi* Collect. & Card. *ſub num. 2.* Abb.
ſub num. 7. Imol. *ſub numer. 9.* & Decius teſtatur eſſe
magis communem *ſub num. 20.* Et iſtum intellectum
videtur aliàs Rotã fuiſſe amplexã, vt per Caputaqu.
in dict. deciſ. 241. & vt dicit gloſs. *in dict. ca. ſignificatum,*
iſte intellectus eſt de indubitabilis.

Alius intellectus eſt, quòd iſtud onus ex conuen-
tione fuerat impoſitum in actu collationis: ſed vti
quid ſpirituale non inducit ſimoniam. Et iſtum in-
tellectum ſequuntur gloſ. *in cap. 1. in verſ. ſpiritualia,*
1. quæſt. 1. & *in dict. cap. ſignificatum,* Abb. antiquus *nu.*
2. Hoſt. *poſt princip.* Ioan. Andr. *colum. 2. verſ. in gloſ. 1.*
Anchar. *num. 1. & ſub num. 5.* Ant. de Butr. *ſub nu. 10.*
Benedict. Capra *in lect. manuſcrip.* Dec. *num. 20.* & alij,
quos refert Ægid. *in dict. cap. ſignificatum ſub num. 2.*
& ſub num. 5. de elect. licèt ipſe videatur dubitare.

Et iſte intellectus magis placuit Dominis: quia
primus intellectus non congruit literæ illius text. vt
in ſpetie ponderant, Imol. Capr. & Dec. cum repu-
gnent illa verba, *Prabendam de dictis, ita quod Miſſam*
debeat quotidie celebrare; quæ oſtendunt fuiſſe initam
conuentionem in ipſo actu collationis; & aliter in-
telligendo text. eſſet de indubitabili, vt dicit gloſ. &
non fuiſſet opus conſulere Papam. Et licet in eo tex-
tu non approbetur pactum, vti licitum, & fuerit ad-
hibita confirmatio Papæ; tamen Doctores non fa-
ciunt vim in confirmatione Papæ, & diſputant in ter-
minis illius textus, circumſcripta confirmatione Pa-
pæ, An collatio ſit valida vel ſimoniaca: Et in iſta
varietate opinionum videbatur Dominis magis re-
cepta opinio negatiua, quicquid in contrarium di-
cat Dec. Præſertim, ſi demantur auctoritates eorum
qui ſequuntur primum intellectum, ſed non excluſi-
uè ad ſecundum. Et placebant rationes iſtius opinio-
nis, quòd in hoc caſu præſentatio non ſit ſimoniaca;
6 Quia † iſtud onus celebrationis Miſſarum eſt quid
ſpirituale, & nullum affert temporale commodum
patrono, neque ad æſtimationem pecuniarum redi-
gi poteſt ad eius vtilitatem, cum aliàs non eſſet obli-
gatus iſtas Miſſas celebrare facere; neque continet
aliquid extrinſecum nihil conferrens ad beneficium,
in quibus caſibus procedunt, *dec.* Caputaqu. & aliæ
auctoritates, & exempla, quæ in contrarium dedu-
cuntur per informantes. Et placuerunt etiam reſpon-
ſiones, quæ afferuntur per Dec. *in dict. cap. ſignificatum*
num. 20. & 21.

7 Vnus etiam ex Dominis conſiderabat, quod in
ſpecie *capit. ſignificatum*, videtur potius fuiſſe dedu-
ctum in controuerſiam pactum, de celebrando Miſ-
ſam ſingulis diebus, quàm ipſa conuentio de cele-
brando: neque videtur veriſimile, quòd ſi ſola con-
uentio de celebrando Miſſam, fuiſſet habita pro ſi-
moniaca, Papa eam confirmaſſet, permittendo quòd
inſtitutus retineret Beneficium per ſimoniam acqui-
ſitum: & ideo ex hoc inferebatur non poſſe fieri fun-
damentum, quòd fuerit adhibita confirmatio Papæ
in ſpecie illius textus, eo quia conuentio erat ſimo-
niaca.

Non obſtat, quòd Iulius ex teſtamento Lucretiæ
erat obligatus facere celebrare decem Miſſas, & ideo
per iſtud pactum releuatur ab illo onere. Quia iſtud
onus ex teſtamento Lucretiæ eſt impoſitum fratri-
bus Sancti Bartholomæi, quibus fuit legatus cenſus
ſcutorum 16. ad iſtum effectum, vt faciant celebrare
decem Miſſas; & conſequenter ex illo pacto Iulius
non conſequitur releuationem, neque aliquod com-
modum.

ROMANA SOCIETATVM.

Lunæ 29. Ianuarij 1601.

ARGVMENTVM.

Societates officiorum initæ cum eadem perſona ſu-
per eodem officio, ſuſtinentur vſque ad valorem
officij, & non vltra. Et, An in caſu exceſſus offi-
cij ſuſtineantur in vim alterius contractus.

SVMMARIVM.

1 *Societas officij ſuſtinentur vſque ad valorem eiuſdem offi-*
cij, & non vltra, ex Conſtitutione Pij Quarti.
2 *Conſtitutio Pontificia cenſetur veriſimiliter publicata,*
quando reperitur regiſtrata in Secretaria Apoſtolica,
impreſſa ab Impreſſoribus Cameralibus, & publicè ven
dita; & obſeruata ſine contradictione in deciſiona Cau-
ſarum.
3 *Societates Officij non poſſunt ſuſtineri in exceſſu.*
4 *Forma contractus Societatis Officij.*
5 *Societas non poteſt ſubſiſtere ſine ſubiecto; hoc eſt, Officio,*
& communicatione fructuum.
6 *In ſocietate Officij computatur periculum Officialis cum*
periculo dantis pecunias, & num. 17.
7 *Officia ſunt de regalibus; & ideo non poſſunt pignorari,*
vel obligari.
8 *Per contractum Societatis, Officium non alienatur, ſed*
ſocius admittitur ſolùm ad participationem fructuum.
9 *Titulus Officij non poteſt alienari ſine conſenſu Papæ.*
Intellige, vt numero 10.
11 *Eadem res, & fructus illius, vendi poſſunt pluribus per-*
ſonis. Et ratio num. 12.
13 *Eo ipſo, quod quis eſt admiſſus in ſocium Officij, officium*
eſt ei communicatum, & non eſt amplius communica-
bile.

14 *Societas vltra valorem officij ſuſtineri nequit in vim Cenſus vitality.*
15 *In Cenſu vitalitio pecunia repeti non poteſt; Et ſuſtinetur ſolum propter incertitudinem vitæ.*
16 *Officium quando eſt grauatum in totum, nihil remanet Officiali periculo expoſitum, pro cuius aſſecuratione aliquid præſtari poſſit.*
18 *Societas officij, ceſſante periculo, ſuſtineri nequit in vim contractus ſponſionis.*
19 *Sponſionis iuſtitia eſt fundata ſuper periculo.*
20 *Declaratur Sotus* de iuſt. & iur. lib. 6. quæſt. 6. artic. 2. col. penult. *&* *Nauarrus* conſ. 29. num. 3. de vſur.
21 *Contractus Societatis Officij ſuſtinetur ratione periculi: Et, ceſſante periculo, remanet purum mutuum, & non debentur fructus, & num. 22.*
23 *Societas contrahi poteſt etiam ſuper re aliena, in præiudicium contrahentis.*
24 *Officia non poſſunt ſubhaſtari, niſi cum magna difficultate.*
25 *Contractus ſocietatis officij ſine officio, eſt vſurarius.*
26 *Conſuetudo ineundi ſocietates vltra valorem officij, non probatur. obtenta in contradictorio iudicio: immò conſtat de contrario.*
27 *Conſuetudo non inducitur ex ſententijs difformibus.*
28 *Conſuetudo, etiamſi obtenta eſſet in contradictorio iudicio, non ſuffragatur in materia vſuræ.*

DECISIO CCLI.

HOnòrius Trincius ſuper ſuo officio Militis Pij valoris ſcutorum 500. acceperat à Lelio Batiſciano diuerſis temporibus plures pecuniarum ſummas longe excedentes valorem officij. Dubitaui, An iſtæ ſocietates officij fuerint validæ in totum, vel ſolum vſque ad valorem officij? Et domini fuerunt concordes, quòd ſocietates officij initæ cum eadem perſona ſuper eodem officio ſubſtineantur ſolum vſque ad valorem officij, & non vltra.

Mouebantur primo propter conſtitutiones felic. record. Pauli Quarti, & Pij Quarti. In conſtitutione enim Pauli Quarti prohibentur contrahi ſocietates officij vltra medietatem valoris officij, & requiritur ſupplicatio ſignata manu Papæ. Conſtitutio vero Pij Quarti continet moderationem illius conſtitutionis
1 & permittit vt † in futurum contrahi poſſint ſocietates ſine ſupplicatione vſque ad valorem officij, & non vltra. Et quamuis non inueniatur publicatio conſtitutionis Pij Quarti, tamen dicebant Domini, quòd aut iſta Conſtitutio fuit publicata; & ſocietates vltra valorem non ſubſtinentur: aut non fuit publicata; & multo minus ſubſtinentur: quia ſi iſta conſtitutio non habuit effectum, remanet conſtitutio Pauli Quarti prohibentis contrahi ſocietates vltra medietatem valoris officij. Vltra quod, ſi publicatio eſt neceſſaria in conſtitutionibus emanatis motu pro
2 prio, illa eſt multum veriſimilis, cùm † iſta conſtitutio reperiatur regiſtrata in Secretaria Apoſtolica, impreſſa ab impreſſoribus Cameralibus, & publicè vendita, & vſque ad hanc diem fuerit ſemper allegata in deciſione Cauſarum, & obſeruata ſine aliqua contradictione. Et ceſſat ſecundum Dominos omnis difficultas: quia in Pontificatu Pauli Quarti expediebantur ſuper huiuſmodi ſocietatibus ſupplicationes, quæ vigore illius conſtitutionis erant neceſſariæ: & poſt iſtam conſtitutionem Pij Quarti, non fuerunt amplius expeditæ, iuxta formam iſtius conſtitutionis; & ſocietates fuerunt contractæ, vltra medietatem valoris officij. Et ex iſta obſeruantia ſubſequuta ſatis apertè declaratur, quod conſtitutio Pij Quarti, fuit publicata, & habuit effectum.

Secundò, circumſcriptis etiam iſtis conſtitutioni-
3 bus, mouebantur Domini: quia ex † diſpoſitione Iuris communis iſtæ ſocietates non poſſunt ſubſtineri in exceſſu, neque in vim contractus ſocietatis, neque in vim alterius contractus.

Quantum enim ad contractum ſocietatis, notiſſi-
4 ma eſt illius forma, quòd † partes ineunt ſocietatem ſuper officio, & officialis facit participem fructuum eum, qui dat pecunias pro rata parte; quam partem propter incertitudinem fructuum officij, & ad effectum euitandi labores computorum, idem officialis conducit ad rationem 12. pro 100. Et ideo cùm dans pecunias admittatur ab officiali in ſocium officij, & ad participationem fructuum, in eo quod ſocietates excedunt valorem officij, ceſſat officium, quod eſt ſubiectum ſocietatis, & communicatio fructuum, quorum ſocius pecunias conferens particeps fieri poſſit;
5 & conſequenter † ſine ſubiecto, & communicatione fructuum non poteſt ſubſiſtere ſocietas, *leg. verum, in fin. ff. pro ſoc.* Et duodecim pro centum percipiuntur ex pecunia, ex qua non poſſunt, licitè percipi fructus.

Et quamuis officium non pereat communi periculo, ſed per mortem officialis totum pereat damno ipſius, contra naturam contractus ſocietatis; tamen ex hoc non ſequitur quòd officium non ſit ſubiectum ſocietatis: quia pro maiori commoditate contrahentium periculum ſocietatis inter ſocios commutatur. Si enim officialis moritur, officium amittit; & econtra, ſi moritur ille qui dat pecunias, amittit ſuum ca-
6 pitale; & † ſic in effectu compenſatur periculum cum periculo.

7 Nec placuit Dominis, quòd officia † ſint de regalibus, & non poſſint pignorari vel obligari: & ideo licèt ſocietates abſorbeant totum valorem officij, officium ſemper remanet integrum penes officialem, & conſequenter remanet etiam ſubiectum, ſocietatis, & res, quæ poſſit communicari. Quia per iſtum
8 contractum † non alienatur officium, ſed ſocius admittitur ſolum ad participationem fructuum, & in exceſſu non remanent fructus, qui poſſint communicari.

9 Præterea, licèt † titulus officij non poſſit alienari ſine conſenſu Papæ, ad effectum euitandi fraudes, & vt poſſit eſſe certus de vacatione: tamen reſpectu con-
10 trahentium, dummodo † non mutetur perſona officialis, & remaneat periculum vitæ in eadem perſona, officia ſunt in communi commercio; & poſſũt etiam in totum fructus communicari; vt fuit dictum in *Cauſa Romana Officij Scriptoriæ 1. Aprilis* 1588. *coram R. P. D. meo Pamphilio.* Et tanto magis per viam contractus ſocietatis, qui aliter inire non poteſt, & permittitur à Papa, etiam ſine licentia.

11 Non obſtat quòd † ſicut idem prędium, & fructus illius, poſſunt vendi pluribus perſonis; ita pariter ſuper officio, & illius fructibus, poſſunt admitti plures ſocij. Quia inter illos duos caſus ratio diuerſitatis eſt euidens. Quando enim eadem res venditur plu-
12 ribus, venditio eſt valida: quia cùm † venditor tenea-

Digitized by Google

tur ſolum tradere; & ſic ad factum, cuius loco ſuc-
cedit obligatio ad intereſſe; ſi non poteſt ſecundo,
emptori tradere idem prædium, vel fructus illius,
ſoluendo intereſſe liberatur. Sed in ſocietate ſe-
13 cus eſt: quia non poteſt conſiſtere ſine officio, & †
eo ipſo quòd eſt admiſſus aliquis in ſocium, officiũ
eſt ei communicatum, & non eſt amplius communi-
cabile; & conſequenter de tempore contractus nihil
remanet penes ſocium, quod poſſit alteri communi-
cari, & ſuper eo admittere alium in ſocium.

Quòd vero non poſſit ſubſtineri in vim alterius
contractus, fundamentum Dominorum fuit: Quia in
14 † vim cenſus vitalitij propter periculum vitæ æſti-
mabile pecunia, iuxt. *conſ.* Oldr. 207. non poteſt ſub-
15 ſtineri: Quia † de natura illius cenſus vitalitij eſt,
quod pecunia repeti non poſſit; & ſubſtinetur ſolum
propter incertitudinem vitæ; vt per Dec. *in conſ.* 121.
ſub num. 1. Et ideo cùm dans pecunias ad ſocietatem
poſſit illas repetere elapſis ſex menſibus, iſte contra-
ctus eſt contrarius naturæ cenſus vitalitij. Ratione
16 vero aſſumpti periculi non poteſt ſubſtineri. Quia †
quando officium eſt grauatum in totum, non exiſten
te officio nec fructibus, nihil remanet officiali peri-
culo expoſitum, pro cuius aſſecuratione aliquid præ-
ſtari poſſit, *leg. nihil intereſt*, & *leg. periculi*, *ff. de nautico*
17 *fœnore*. Et etiam, quia † nullum periculum transfer-
tur in officialem pecunia æſtimabile, cùm pericu-
lum cum periculo compenſetur.

18 Et ceſſante periculo, non poteſt etiam ſubſtineri in
19 vim contractus ſponſionis: Quia † iuſtitia ſponſio-
nis pariter eſt fundata ſuper periculo. Et licet Sotus
de iuſt. & iur. lib. 6. quæſt. 6. art. 2. col. penult. & Nauarr.
conſ. 29. num. 3. de vſur. nitantur ſolum iuſtificare iſtos
contractus ratione aſſumpti periculi, & aſſecuratio-
20 nis, & in vim ſponſionis: tamen † vterque eorum præ
ſupponit exiſtentiam, & capacitatem officij; & du-
bitant ſolum de validitate illius contractus; Quia
non poteſt reduci ad rationem cenſus, cùm capitale
poſſit repeti finitis ſex menſibus; Neque poteſt ſub-
ſtineri in vim contractus ſocietatis: quia ſocius iux-
ta naturam ſocietatis, non ſubit periculum amiſſio-
nis offic.j. Et ideo putant illum eſſe reducendum ad
contractum aſſecurationis, vel ſponſionis. Sed cum
in iſto contractu periculum cum periculo compenſe-
tur, vt dictum fuit, ceſſat eorum fundamentum, & cõ-
tractus remanet licitus ex ſui natura, & ſubſtinetur
ex lege ſocietatis, neque eget iuſtificatione, reducen
do illum ad aliam ſpeciem contractus, quem contra-
hentes non intellexerunt inire; & tanto magis, cùm
in vim illorum contractuum non poſſit ſubſtineri.

Tertio dicebant Domini non eſſe recedendum ab
hac opinione; Quia vltra rationes concurrunt etiã
auctoritates Doctorum. Hanc enim opinionem ſem-
per tenuit Rota, vt patet ex multis deciſionibus fa-
ctis in hac materia: *in Cauſa Romana Societatis de Fer-
ris 6. Nouembris 1581. coram R.P.D. Seraphino: in Cau-
ſa Romana Societatis de Lucchinis 24. Ianuarij 1575. co-
ram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto: & coram eodem in
alia Romana Societatis 28. Ianuarij 1591. & 20. Octobr.
1595. & in alia Romana Societatis 1. Iulij 1596. coram
R.P.D. Cordube.* Et deciſiones quæ allegantur in con-
trarium, non tangunt iſtum caſum; & in eis ſemper
præſupponitur exiſtentia, & capacitas officij. Licet
21 enim † iſte contractus ſubſtineatur ratione periculi;
vt fuit reſolutũ *in Cauſa Romana compromiſſi, & Foroli-
uien. Societatis, coram bon. mem. Epiſcopo Lauretano*; &
22 ideo ceſſante periculo, remanet purum mutuum, &
fructus non debentur, vt fuit reſolutum *in Cauſa Ro-
mana Societatis coram bon. mem. Cardinali Lancellotto*; &
Romana Damnorum coram Cotta: Tamen ex hoc non
ſequitur quòd ſocietates ſubſtineantur propter pe-
riculum ſine officio; & quod non requiratur exiſten-
tia, & capacitas officij. In *Cauſa* vero *Romana*, *ſeu
Tuſculana Societatis officium* erat capax, & fuit ſolum
23 reſolutum, ſocietatem ſubſtineri: quia etiam † ſuper
re aliena, poteſt contrahi ſocietas in præiudicium
contrahentis; & præſertim, cùm adeſſet probabilis
ignorantia dantis pecunias ad ſocietatem: quæ in
hoc caſu ceſſat. Et alia deciſio, quæ allegatur *in Cau-
ſa Romana Societatis de Lucchinis*, quòd à communiter
accidentibus inſpiciuntur potius fideiuſſores, quàm
officia, quæ ad collocandum contractum, & euitan-
dam vſurariam prauitatem, interponuntur, non facit
ad rem; Quia licet habeatur reſpectus magis ad fi-
24 deiuſſores, quàm ad officia, cum † officia non poſſint
ſubhaſtari niſi cum magna difficultate, & cum licen-
tia Papæ, & à fideiuſſoribus ſit facilior exactio: Ta-
men ex hoc non infertur, quod ſocietates ſubſtinean
tur ſine officio. Et potius illa deciſio confirmat hanc
25 opinionem, cum admittat, contractum ſine officio
eſſe vſurarium, Et ſic Rota nunquam receſſit ab hac
opinione; quam etiam ſecuti fuerunt multi Iudices
extra Rotam, adhibito etiam conſilio Theologorũ,
& omnes recentiores, qui de iſtis ſocietatibus ſcrip-
ſerunt, Et demum articulo diligenter diſcuſſo, ea-
dem opinio placuit Cõgregationi ad iſtum effectum
à S. D. N. inſtitutæ, cui interfuerunt quinque Illu-
ſtriſſimi Cardinales, tres Rotæ Auditores antiquio-
res, & tres Theologi.

Non obſtat, quòd propter conſuetudinem ineun-
di ſocietates vltra valorem officij, contractus ſubſti-
26 nentur ex bona fide contrahentium. Quia iſta † con-
ſuetudo non probatur obtenta in contradictorio iu-
dicio, cum oppoſitione partium, & effectuatione
mandatorum, prout probari debet: & conſtat de cõ-
trario ex deciſionibus factis in diuerſis Cauſis, ſecun
27 dum quas fuit iudicatum: Et conſuetudo † non in-
ducitur ex ſententijs difformibus Alberic. *in leg. quæ-
ſitum §. ſi qui eodem, ff. de fund. inſtrum.* Aim. *conſil.* 96.
num. 5. Vltra quod, ſi probaretur, non releuaret: quia
28 † conſuetudo non ſuffragatur in materia vſuræ, *cap.
quia in omnibus, de vſur.* & fuit late deductum *in Cauſa
Romana Societatis 2. Iunij 1570. coram bon. mem. Cardi-
nali Lancellotto*.

COLIMBRIEN. RESERVATIONIS FRVCTVVM.

Mercurij 31. Ianuarij 1601.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Sententia, quæ fecit tranſitum in iudicatum, eſt exequen-
da.*

DECISIO CCLII.

FVit reſolutum pro informante, ſententiam eſſe
1 exequendam: quia fecit † trãſitum in iudicatum
ob

ob non prorogationem fatallum; & ex deciſione
R.P.D. mei Decani conſtat de illius iuſtitia; cùm tam
graria Eliſei transferentis, quàm habilitates transla-
tatiorum, ſint iuſtificatæ.

ROMANA VINEÆ.

Mercurij 31. Ianuarij 1601.

ARGVMENTVM.

Cenſuarius præfertur in retractu. Nonnulla afferuntur ad intelligentiam Bullæ retractus.

SVMMARIVM.

1 *Cenſuarius, infra menſem à die denunciationis obtinens monitorium ſuper retractu rei cenſuatæ vendita, eſt præferendus. Etiamſi non fecerit depoſitum, & nu. 2.*

3 *Denunciatio in materia retractus requiritur pro forma.*

4 *Scientia ſola venditionis, ſine denunciatione, quatenus ſufficeret, deberet eſſe omnium pactorum, cum quibus fuit facta venditio.*

DECISIO CCLIII.

FVit reſolutum, ſententiam A.C. in fauorem D. Fa-
bij cenſuarij eſſe iuſtam, & confirmandam: Quia
1 infra † menſem à die denunriationis declarauit vel-
le præferri, obtinendo monitorium ſuper retractu;
quòd fuit executum contra emptorem. Et ideo vigo-
re Bullæ Sanctæ memor. Pij Quinti ſuper forma con-
trahendi cenſus, eſt præferendus.

Non obſtat, quod non fecerit depoſitum pretij.
2 Quia Bulla † non cogit dominum cenſus volentem
præferri, ad faciendum depoſitum. Et ceſſat omnis
difficultas; quia in inſtrumento adeſt pactum clarum,
quòd emptor non teneatur ad ſolutionem pretij, niſi
poſt traditam actualem poſſeſſionem vineæ: & ideo
depoſitum ante traditionem poſſeſſionis, non erat
neceſſarium.

Non obſtat notitia Fabij ante denuntiationem.
3 Quia † denuntiatio requiritur pro forma, Bald. *de
iur. protomiſſ. num. 20.* & late Tiraquel. *de retract. lignag.
§. 36. gloſ. 2. nu. 26. 27. & 29.* Vltra quod, etiam ſi ſola
ſcientia ſine denuntiatione ſufficeret, eſſet neceſſaria
4 † probatio concludens ſcientiæ omnium pactorum,
cum quibus eſt facta venditio; vt per Tiraquell. *dict.
gloſ. 2. num. 30.* quæ hic non adeſt.

ANCONITANA CENSVVS.

Veneris 16. Februarij 1601.

ARGVMENTVM.

De obligatione excedente fines mandati, habentis etiam clauſulam reſolutiuam.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio facta à procuratore excedente fines mandati, eſt nulla.*

2 *Declaratur Decius* conſ. 330.

3 *Pactum liberationis infra triennium, eſt illicitum. Fallit vt num. 4.*

DECISIO CCLIV.

FVit reſolutum ſententiam A.C. eſſe confirmãdam:
Quia mandatum datum à Paradiſo ad acceden-
dum venditioni cenſus, eſt limitatum per illa verba
immediate ſequentia: *Cum hoc, quòd Iuſtinus Berar-
dus, Io: Anton. Thomaſinus, & Anſelmus Matthiolus in-
ſolidum promittant in inſtrumento cenſus conſeruare ipſum
Paradiſum indemnem, & infra triennium eum ab obliga-
tione eximere, & liberare, & non aliàs, nec alio modo:* Et
1 ideo procurator † exceſſit fines mandati illum obli-
gando ſine promiſſione Io. Antonij, & Anſelmi de
releuãdo eum indemnem, & liberando ab obligatio-
ne, & conſequenter obligatio eſt nulla.

2 Non obſtat *conſ.* Dec. 330. Quia in † hoc caſu iſta
qualitas non eſt poſita in parte ſeparata, ſed eſt po-
ſita immediate poſt facultatem tributam procura-
tori ad effectum limitandi, & reſtringendi totum
mandatum, & cum clauſula reſolutiua, *non aliàs, nec
alio modo*, & ideo imputare ſibi debet Iuſtinianus, qui
contraxit cum procuratore, habẽte mandatum limi-
tatum cum clauſula reſolutiua, & non curauit imple-
ri conditiones ipſius mandati.

3 Non obſtat, † quòd pactum liberationis infra tri-
4 ennium eſt illicitum: Quia nihil repugnat, quòd †
fideiuſſores non poſſint ſe obligare ad fauorem con-
fideiuſſoris de illo eximendo ab obligatione infra
certum tempus.

PLACENTINA BENEFICIORVM.

Lunæ 19. Februarij 1601.

ARGVMENTVM.

Recurſus Clerici ad Curiam ſæcularem quomodo, probetur.

SVMMARIVM.

1 *Narratio explicita recurſus in ſupplicatione abſolutionis, probat ipſum recurſum.*

2 *Mandatum præſumitur, propter intereſſe illius, ad quem negotium pertinet.*

3 *Declaratur Deciſio coram Pamphilio* in Cauſa Placen. Penſionis.

4 *Paritio merè verbalis, non excludit ordinem præcedentem.*

DECISIO CCLV.

DOmini reſoluerunt conſtare de recurſu, ad effe-
ctum, de quo hodie agitur, vt Lupus indigeat
abſolutione excommunicationis. Quia de eo datur
fides Notarij, qui fuit carceratus illius vigore cum
regia prouiſione, quia ſtatim non conſignauit decla-
toriam A.C. latam contra Lupum. Et cõcurrit etiam
1 explicita † narratio facta per ipſum in ſupplicatione
abſolutionis; ex qua probatur factum ipſius recur-
ſus, *cap. venerabilem*, & *ibi* gloſ. *in verſic. poſtulauit, de
elect.* Et licet non probetur mandatum Lupi; tamen
2 † mandatum præſumitur propter intereſſe illius, ad
quem negotium pertinet, iuxt. doctr. Bart. *in leg. vlt.
num. 5. ff. de quæſtion.* quam Rota ſemper in hac ma-
teria ſecuta fuit propter difficultatem probationis:
Quia ſi neceſſaria eſſet probatio mandati nunquam
poſſet probari aliquis recurſus, ſemper enim obtine-
rentur per interpoſitam perſonam.

Mouit etiam Dominos: quia recurſus erat in ma-
nibus Didaci de Barrientos procuratoris, cui poſtea
à Lupo fuit datum mandatum ad hanc cauſam, cum
facultate recurrendi ad Conſilium, & Cancellarias
Regias: Et ideo multum veriſimile eſt, quòd iſte re-

cur-

Digitized by Google

curſus fuerit habitus de mandato ipſius: præſertim
concurrentibus labore, & impenſa, quæ fiunt in ob-
tinendis Regijs prouiſionibus.

Non obſtat deciſio *in cauſa Pacten. Penſionis coram*
3 *Reu. P.D. meo Pamphilio.* Quia in † eo caſu agebatur
de verificatione narratiuæ, per quam reddebatur
nulla penſio reſeruata Carolo; Et ideo neceſſaria
erat plena probatio; Et tanto magis, cùm ageretur
ad effectum priuationis.

Non obſtat, quòd Regia prouiſio fuerat obtenta
ante declaratoriam, & etiam ante intimationem mo
nitorij. Quia hoc non excludit quòd Lupus non
præuenerit in obtinendo prius regiam prouiſionem,
ad effectum impediendi executionem Literarum A-
poſtolicarum, prout poſtea factum fuit certè enim
Didacus non poterat diuinare, quòd iſta beneficia
eſſent impetrata à Sede Apoſtolica, & quod illorum
occaſione pro executione Breuis, vel Literarum A-
poſtolicarum, eſſet mora vel mouenda lis contra
Lupum, ſi de toto iſto facto non fuiſſet certioratus à
Lupo, qui habebat ſuos procuratores in Curia.

Non obſtat quod tempore carcerationis Notarij
Lupus longè diſtabat à Ciuitate Placentiæ, & per tres
dies ante dimiſerat poſſeſſionem, & conſtituerat pro
4 curatorem ad dimittendum. Quia iſta paritio fuit †
mere verbalis, & non excludit ordinationem præce-
dentem.

ROMANA ANNVÆ PROVISIONIS,

Veneris 23. Februarij 1601.

ARGVMENTVM.

Verba impérſonalia contra quem inducant obliga-
tionem.

SVMMARIVM.

1 *Verba imperſonalia non inducunt obligationem, niſi con-
tra illum, ad quem de Iure ſpectat ſubire onus, & nu-
mero 2.*

3 *Maritus tenetur prouidere vxori de his, quæ ſunt neceſſa-
ria pro eius vſu.*

4 *Prouiſiones annuæ vxori aſſignatæ, ſolent iuxta commu-
nem obſeruantiam, ſolui ex bonis in dotem datis.*

5 *Taxatio prouiſionis non ſolet veriſimiliter remitti arbitris
illam ſoluere debentis.*

6 *Verba imperſonalia accipiunt interpretationem à conie-
cturis.*

7 *Quando promiſſio* de adimplendo omnia, & ſingula, &c. *eſt ſubſcripta à pluribus; tunc verba ſunt referen-
da ſingula ſingulis, vt quilibet teneatur pro ijs, ad quæ ſe
obligauit.*

8 *Mandatum, ad effectum executionis, debet iuſtificari ex
eiſdem actis.*

DECISIO CCLVI.

FVit reſolutum, mandatum relaxatum ab A. C.
pro ſumma ſcutorum duodecim millium non eſſe
exequendum. Quia in capitulis matrimonialibus,
quorum vigore actum fuit, non legitur obligatio ex
plicita bon. memo. Cardinalis Alexandrini ſoluendi
prouiſionem ſcutorum 500. D. Liuiæ; & illa verba in
quibus fit fundamentum, *Si aſſegni vna prouiſione alla
Signora Liuia à arbitrio dell'Illuſtriſſimo Cardinale*, ſunt
1 imperſonalia, & non † inducunt obligationem ex
parte Cardinalis, *authen. ſi quando* & *ibi* Bartol. & alij.
Cod. de conſt. pecun. Iaſ. *in leg. vlt. §. vlt. nu. 2.* & *ibi* Dec.
ff. ſi cert. pet. Alex. *conſil. 182. nu. 4. lib. 2.* Et in dubio †
2 verba imperſonalia referēda ſunt ad illum, ad quem
de iure ſpectat ſubire onus, Ruin. *conſ. 127. ſub num. 4.*
& *conſ. 201. num. 10. lib. 1.* Et ideo potius videtur fuiſ-
ſe intellectum quòd ſolutio fieret à D. Michaele, qui
3 tenetur prouidere † vxori de his quæ ſunt neceſſaria
pro eius vſu, *leg. ſi cùm dotem, §. ſin autem in ſæuiſſimo,
ff. ſolut. matrim. leg. pro oneribus, Cod. de iur. dot.* Præſer-
4 tim, attenta communi obſeruantia, † ſecundùm
quam iſtæ prouiſiones ſolent ſolui ex bonis in dotem
datis. Et hoc etiam Domini comprobabant ex mul-
tis præſumptionibus, & coniecturis.

Primò: quia quantitas remittitur arbitrio Cardi-
5 nalis. Et ſi fuiſſet † intellectum quòd Cardinalis de-
beret ſoluere de ſuo, non eſt veriſimile, quod fuiſſet
remiſſa à D. Liuia taxatio in arbitrium Cardinalis
exponendo ſe periculo, quod taxaret in modica
ſumma.

Secundò, multum mouit Dominos obſeruantia
ſubſecuta: quia in conuentione de anno 1574. Do.
Michael agnouit iſtud debitum vti proprium; & ſo-
lutiones factæ D. Liuiæ fuerunt poſitæ in eius de-
bitum.

Tertiò, concurrit taciturnitas per ſpatium multo-
rum annorum, vſque ad obitum Cardinalis.

Quartò, placuit etiam Dominis pro adminiculo
quòd quando Cardinalis voluit ſe obligare in capi-
tulis matrimonialibus, hoc fuit expreſſum concipien
do obligationem in perſona ſua.

Non obſtat, quòd geſta inter Cardinalem, & D.
Michaelem, non præiudicant D. Liuiæ, quæ fuit ſe-
cuta fidem Cardinalis. Quia hoc præſupponit pro-
miſſionem Cardinalis ad eius fauorem; de qua non
conſtar, cùm verba ſint prolata imperſonalia; & re-
6 cipiant † interpretationem ab his coniecturis, quòd
Cardinalis non intellexerit ſe obligare, ad ſolutio-
nem de ſuo.

Non obſtat ſubſcriptio Cardinalis in fine capitu-
lorum, & promiſſio de adimplendo omnia, & ſingu-
la contenta in capitulis. Quia adeſt etiam ſubſcrip-
tio, D. Michaelis, & Angeli de Captanica, & ipſius
7 D. Liuiæ: & ideo † verba ſunt referenda ſingula ſin-
gulis; vt quilibet teneatur pro ijs, ad quæ ſe obliga-
uit in capitulis.

Non obſtant teſtes: Quia ſunt examinati poſt re-
8 laxationem mandati, quod † ad effectum executio-
nis debet iuſtificari ex eiſdem actis; vt ſæpius fuit
reſolutum. Vltra quod ſunt ſingulares, & non con-
cludunt, quòd Cardinalis voluerit ſoluere de ſuo.

ANAGNINA VICEDOMINATVS.

Veneris 23. Februarij 1601.

ARGVMENTVM.

Vicedominatus quibus coniecturis probetur eſſe
officium Eccleſiaſticum.

SVMMARIVM.

1 *Vicedominatus poteſt eſſe & non eſſe officium Eccleſia-
ſticum, iuxta qualitatem miniſterij annexi.*

2 *Vicedominatus probatur Eccleſiaſticus ex pluribus colla-
tionibus factis ab Epiſcopis, quæ fuerint effectuatæ.*

3 *Quan-*

3 *Quando adſunt collationes ab Epiſcopis facta, & non conſtat de erectione in contrarium, Beneficium cenſetur Eccleſiaſticum, quocunque nomine nuncupetur.*

4 *Coniecturæ, ex quibus probatur Vicedominatum eſſe Eccleſiaſticum, & num. 5. & 6.*

7 *Laicis officialibus non traditur poſſeſſio à Capitulo, nec datur locus in Choro inter Canonicos.*

8 *Canonicis competit ſedes in Choro, iuxta antiquitatem eorum receptionis; non autem à dextris, & à ſiniſtris Epiſcopi.*

DECISIO CCLVII.

FVit reſolutum, Vicedominatum eſſe officium Eccleſiaſticum, & ſolitum conferri in titulum.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia licet Vice-
1 dominatus † poſſit eſſe, & non eſſe officium Eccleſiaſticum, ſecundum qualitatem miniſterij, quod ei eſt annexum, vt bene deducunt hinc inde informantes: Tamen in hoc caſu concurrunt, omnia ſigna, ex quibus cognoſcitur quòd officium, vel beneficium, ſit Eccleſiaſticum. Quia ex collationib. de anno 1548. & de anno 1558. quæ habuerunt effectum, & ex collatione moderni Epiſcopi in perſona Columbi, & ex depoſitionibus teſtium, probatur quòd Vicedominatus ſolet conferri à perſona Eccleſiaſtica in per-
2 ſonam Eccleſiaſticam, & in perpetuum: & ideo † concurrunt omnia requiſita quòd ſit officium, vel beneficium Eccleſiaſticum; vt per Oldrad *conſ.* 140. *nu.* 2. Abb. *conſ.* 47. *col.* 1. *lib.* 2. Achil. *deciſ.* 4. *de expectat.* vt fuit late deductum *in Cauſa firmana Hoſpitalis* 27. *Nouembris* 1577. *coram bon. mem. Cæſare de Graſſis.* Et in hoc caſu non eſt vis in nomine: Quia, vt bene deducit Ægid, *in cap. ſuper hoc num.* 17. *de renunt.* ſi con-
3 currunt † iſta ſigna, & non conſtat de erectione in contrarium, beneficium eſt Eccleſiaſticum, ſiue nominetur officium, ſiue beneficium vel alio nomine.

4 His accedunt plures coniecturæ: & Primò duæ † enuntiatiuæ, altera in literis ſanctæ memor. Gregorij XIII. de anno 1581. quòd Vicedominatus eſt officium Eccleſiaſticum; alia vero in literis felic. recordationis Sixti V. de anno 1585. quòd officium Eccleſiaſticum Vicedominatum nuncupatum, in titulum perpetui beneficij Eccleſiaſtici vni clerico ſeculari conferri conſueuit.

5 Secundo, quia † Vicedominatus habet dotem diſtinctam, & ſeparatam in certa portione decimarum debita Epiſcopo, quam ipſi immediate percipiunt de manu Rectorum.

6 Tertio multum mouit Dominos: quia prouiſis † de Vicedominatu traditur poſſeſſio à Capitulo, & aſſignatur ſedes in Choro à dextris, & à ſiniſtris Epiſcopi. Et iſta neceſſario arguunt, quod Vicedominatus ſit officium Eccleſiaſticum, & repugnant quòd
7 ſit officium laicale: quia † laicis non traditur poſſeſſio à Capitulo, nec datur locus in Choro inter Canonicos, *cap.* 1. *de vita, & honeſt. cleric. cap. ſacerdotum, de conſecr. diſt.* 2.

Nec placuit Dominis, quòd iſte locus à dextris, & à ſiniſtris, competat ratione Canonicatus, & non ra-
8 tione Vicedominatus: Quia Canonicis † cõpetit ſedes in Choro iuxta antiquitatem ſuæ receptionis, & non à dextris, & à ſiniſtris Epiſcopi, Rota *deciſ.* 9. *de conſuetud. in antiq.* Et ideo iſta ſedes non poteſt competere ratione Canonicatus. Et ceſſat omnis difficultas: quia Columbo, qui erat Canonicus, fuit poſtea collatus Vicedominatus in dextera parte Chori, & à Capitulo fuit tradita poſſeſſio in dextera parte Chori; & conſequenter ratione Vicedominatus, & non Canonicatus.

Non obſtant teſtes, quòd Vicedominatus ſunt officia laicalia. Quia deponunt de eorum reputatione, propter officium temporale in defendendis, & hoſpitandis Presbyteris, & non aſſignant aliquam concludentem rationem: & in contrarium dantur alij teſtes, quòd Vicedominatus reputantur officia Eccleſiaſtica; & eorum depoſitiones ſunt multum adminiculatæ ex tot coniecturis ſupra dictis.

Non obſtat quod Epiſcopi ſoliti fuerunt conferre iſta officia, etiam in menſibus reſeruatis. Quia adſunt etiam in contrarium alij teſtes, quòd Veſpeſiano Aſtulfi fuit collatus Vicedominatus à Sede Apoſtolica. Vltra quod cùm iſti Vicedominatus ſint officia, ſeu beneficia Eccleſiaſtica, vt ſupra dictum fuit, collatio in menſibus reſeruatis, ſpectat ad ſedem Apoſtolicam, & conſequenter collationes Epiſcoporum in menſibus reſeruatis eſſent nullæ.

ROMANA HÆREDITATIS DE VALLE.

Lunæ 26. Februarij 1601.

ARGVMENTVM.

Immiſſio ex teſtamento non datur, niſi conſtet, de quibus bonis teſtator diſponere potuerit.

SVMMARIVM.

1 *Quando inſtitutio eſt facta in bonis, de quibus teſtator diſponere poteſt, non datur immiſſio ante quàm conſtet, de quibus bonis diſponere poterat.*

2 *Et ad hunc effectum eſt neceſſaria liquidatio, tam reſpectu bonorum de tempore obitus, quàm reſpectu quantitatis Legitimæ, & Trebellianicæ.*

3 *Fructus percepti de bonis teſtatoris, ſunt imputandi in Trebellianicam.*

4 *Cumulatio petitorij, & poſſeſſorij, quando admittatur.*

5 *Hæredi grauato poſſidenti bona fideicommiſſaria, non currit præſcriptio quoad ius petendi Legitimam, & Trebellianicam.*

6 *Remedio legis vlt.* Cod. de Edicto D. Adr. toll. *non præſcribitur, niſi probetur concludenter poſſeſſio pacifica per tempus requiſitum.*

7 *A præſcriptione ſubducendum eſt tempus minoris ætatis.*

8 *Exceptio præſcriptionis, ſi non ſit clara, & liquida, non impedit immiſſionem.*

9 *Fideicommiſſarius poſſidens abſque vitio, & habens parem titulum, dicitur legitimus contradictor.*

10 *Remedium legis vlt.* Cod. de Edict. D. Adr. Tollend. *an detur inſtituto in re certa.*

11 *Verba,* De quibus diſponere poteſt, *appoſita in inſtitutione hæredis, non ſunt poſita ad reſtringendam diſpoſitionem vniuerſalem, ſed ad excludendum bona fideicommiſſo ſubiecta.*

DECISIO CCLVIII.

DOmini concluſerunt, non eſſe locum immiſſioni in poſſeſſionem bonorum vigore Teſtamenti Bernardini de Valle, ex eo potiſſimum fundamento: Quia inſtitutio fuit facta in bonis, de quibus diſpo-
1 nere poterat, & ideo † ante quam conſtet, quæ ſint

iſta

iſta bona, de quibus diſponere poterat, non poteſt
2 dari immiſſio. Et ad iſtum † effectum eſt neceſſaria
liquidatio, tam reſpectu corporis bonorum, quæ à
Bernardino poſſidebãtur tempore obitus, vt eſt tex.
clarus *in leg. vlt. Cod. de edict. Diu. Adr. tollend.* Quàm
etiam reſpectu quantitatis Legitimæ, & Trebellianicæ.
Et quantum ad Legitimam eſt videndum, an ſit
locus detractionibus, quæ prætenduntur. Quo vero
ad Trebellianicam, eſt etiam videndum, an fructus
3 † percepti à nepotibus teſtatoris ſint in eam computandi,
ſi Domini de Tuſcanellis vollent ſuper hoc au
diri: habet enim in hoc regulam contra ſe, *leg. quod
de bonis, §. quod auus, ff. ad leg. Falcidiam*, & *ibi* Bart. &
alij, Alex. *conſ. 56. num. 4. vol. 7.* Et interim non poteſt
dari immiſſio, præſertim parte opponente. Termini
vero deciſionis *in Cauſa Romana Fideicõmiſſi de Gallis*,
quæ allegatur in contrarium, ſunt longe diuerſi: A-
liud eſt enim quærere, an poſſit dari ſententia cano-
nizatoria fideicommiſſi, quæ requirit liquidationem
ante immiſſionem; de quo ſolum fuit actum in illa
Cauſa: & aliud eſt quærere, an ſit danda immiſſio ſi-
ne liquidatione præcedenti, prout hodie petitur.

Alia fundamenta Dominis non videbantur digna
conſideratione. Et primo non placuit, quòd ceſ-
ſet hoc remedium, quando prius fuit intentatum iu-
4 dicium petitionis hæreditatis: Quia in hoc † caſu
admittitur cumulatio petitorij, & poſſeſſorij, cum
nõ ſint ad inuicem repugnantia, & tendant ad diuer-
ſum finem; vt per Bart. *in leg. naturaliter, §. nihil com-
mune, num. 16. ff. de acqu. poſſeſſ.* Et in his terminis tra-
dunt *in dict. §. nihil commune*, Ripa, *nu.* 143. Rub. Alex.
num. 266. & alij, quos referunt Modern. *de adipiſcen.
poſſeſſ. remed. 4. num.* 507. Exceptio etiam præſcripti-
nis non intrat: Quia Lælius, & Bernardinus poſſide-
bant bona hæreditaria. Et ante tempus reſtitutio-
nis fideicommiſſi, non poteſt in eis conſiderari ali-
qua negligentia in non petendo Legitimam, & Tre-
bellianicam, cùm ſcirent ius ſuum eſſe ſaluum tem-
5 pore reſtitutionis: & ideo non fuit præſcriptum ius
petendi Legitimam, vt bene deducit Socci. Iun. *conſ.
64. numer. 14. lib. 2.* quicquid incidenter dicat Alba *in
conſ. 200. num. 24.*

Quantum verò ad præſcriptionem huius remedij,
legis vltimæ, ceſſat etiam præſcriptio: Quia poſt obi-
6 tum Bernardini fuit mora lis, & non probatur † con-
cludenter poſſeſſio pacifica per tempus requiſitum,
7 Caputaq. *decis. 332. par. 2.* Maxime, cùm † ſit ſubdũ-
cendum tempus minoris ætatis, Marci Antonij, vt
per Balb. *de præſcript. par. 6. princip. caſ. 23. num. 34.* &
fuit reſolutum *in Cauſa Romana de Magdalenis 9. Iunij
1587. coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto*; & *in Cau
ſa Romana Cenſus de Caſſarellis 19. Decembris eiuſdem
anni, coram bon. mem. Gypſio*. Et ſufficit ad iſtum effe-
8 ctum vt † non impediatur immiſſio, quòd iſta exce-
ptio præſcriptionis non ſit clara, & liquida; vt per
Dec. *in dict. leg. vlt. num. 22.* Afflict. *dec. 52. in fin.*

Aliud fundamentum, quòd Petrus ſit legitimus
9 contradictor, cùm † ſit fideicommiſſarius, & in poſ-
ſeſſione abſque vitio, & habeat parem titulum, mi-
nus placuit Dominis: Quia Petrus in hac portione
Bernardini, neque eſt fideicommiſſarius, neque ha-
bet titulum, cùm ſolum prætendat ſe vocatum ad fi-
deicommiſſum ex teſtamentis Pauli, & Nicolai; &
hæc bona ſint exempta ab iſtis fideicommiſſis, & pe-
tatur immiſſio ex teſtamento Bernardini.

10 Vltimum fundamentum, quod † hoc remedium nõ
detur inſtituto in re certa, habet difficultatem in Iu-
re: quia multi Doctores tenent contrariam opinio-
nem, vt per Mod. *dict. remed. 4. num.* 158. Et etiam in
facto: quia inſtitutio non eſt facta in Legitima, &
Trebellianica vti in re certa, ſed in vniuerſo patrimo
nio ipſius Bernardini, cui Legitima, & Trebellianica
erant debitæ.

Et licet in inſtitutione ſint appoſita illa verba, *De
11 quibus diſponere poteſt*: tamen † non ſunt appoſita ad
effectum reſtringendi inſtitutionem vniuerſalem,
ſed ad effectum excludendi bona ſubiecta fideicom-
miſſo.

CIVITATIS CASTELLANÆ IVRIS PASCENDI, ET LIGNANDI.

Mercurij 14. Martij 1601.

ARGVMENTVM.

Emphyteota an poſſit conſtituere ſeruitutem in bonis emphyteoticis, in præiudicium domini directi.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteota poteſt conſtituere ſeruitutem in bonis emphyteotecis, emphyteuſi durante.*

2 *Sed ad effectum acquirendi quaſi poſſeſſionem contra dominum, requiritur ſcientia, & patientia ipſius domini, & num. 6.*

Contrarium innuitur num. 3.

4 *Poſſeſſio ciuilis ſemper remanet penes dominum directũ.*

5 *Emphyteuſi finita, datur domino directo Interdictum Retinendæ, pro recuperatione poſſeſſionis naturalis.*

7 *Seruitus in dubio non præſumitur.*

DECISIO CCLIX.

FVit reſolutum, Communitati non eſſe dandum
mandatum de manutenendo contra Moniales.
1 Quia licèt Emphyteota poſſit in bonis emphyteo-
ticis conſtituere ſeruitutem, durante emphyteoſi,
Bart. *in leg. 1. §. vlt. ff. de ſuperficiebus*, Gugl. de Cuneo,
Bald. Salic. & Paul. de Caſt. *in leg. 3. Cod. de ſeruitut. &
aqua*, Iaſ. *in leg. vlt. num.* 118. *Cod. de iure emphyt.* Ta-
2 men ad † effectum acquirendi quaſi poſſeſſionem,
contra Dominum, requiritur ſcientia, & patientia
ipſius Domini, & non ſufficit ſcientia, & patientia
emphyteotæ, Ripa *in cap. cùm Eccleſia Sutrina, num. 65.
de caſus poſſ. & propriet.* & fuit reſolutum *in Cauſa Cre-
monen. Penſionis 21. Nouembris 1575. coram bon. memor.
Cardinali Lancellotto*. Et ideo cùm petatur mandatum
de manutenendo contra Moniales, ſcientia, & pa-
tientia emphyteotæ, non releuant ad iſtum effectum
mandati de manutenendo contra Moniales.

Aliqui etiam ex Dominis exiſtimabant, quòd etiã
ſi probaretur ſcientia Monialium, non ſuffragaretur
3 Communitati: Quia Moniales † non poterant impe-
dire quod emphyteota in ſui præiudicium, durante
emphyteoſi, non permitteret Communitatem poſſi-
dere, vt per Afflict. *dec. 380. num. 6.*

Non obſtat quòd non eſt neceſſaria ſcientia, &
patientia Monialium, cùm non poſſideant. Quia ci-
4 uilis † poſſeſſio ſemper remanſit penes Moniales: &
5 iſta poſſeſſio eſt adeo conſiderabilis, vt † finita em-
phy-

phyteoſi, detur Domino directo interdictum, retinendæ pro recuperatione naturalis, Barto. *in leg. 1. §. vlt. num. 17. ff. vti poſſeſſio*, Bero. *conſ. 102. num. 43. lib. 1.* & fuit reſolutum *in Cauſa Ciuitatis Caſtelli Bonorum*
6 *8. Nouembris, coram R. P. D. meo Pamphilio*. Et ideo † eſt neceſſaria ſcientia, & patientia, ipſius Domini, quo ad ſuum præiudicium; vt per Rip. *in dict. cap. cum Eccleſia, num. 65.*

Non obſtat quod non probatur Caſale, fuiſſe liberum ab iſta ſeruitute, ante conceſſionem, in em-
7 phyteoſi. Quia ſeruitus † in dubio non præſumitur, & ſufficit Monialibus, quòd non probetur quaſi poſſeſſio Communitatis contra ipſas.

BONONIEN. HÆREDITATIS DE GARGANTIBVS.

Mercurij 14. Martij 1601.

ARGVMENTVM.

Status filiationis quomodo probetur. Nonnulla de Legitimatione.

SVMMARIVM.

1 *Probatio certa filiationis, reſpectu patris dari nequit. Et ad hunc effectum ſufficit probatio præſumptiua per coniecturas, & nu. 2.*
Etiam in probatione filiationis illegitimæ, & num. 3.
4 *Coniecturæ vrgentiſſimæ, quibus filiatio probari poteſt.*
5 *Ex tractatu, & reputatione probatur quaſi poſſeſſio filiationis.*
6 *Teſtes non poſſunt deponere directè ſuper filiatione, reſpectu patris.*
7 *Conſtituto in quaſi poſſeſſione filiationis non præiudicat, ſubſequens negatio patris.*
8 *Facultas legitimandi Dominorum de Campegijs, licèt ampliſſima, non ſe extendit aduerſus voluntatem teſtatorum.*
9 *Obreptio qualitatis ſpecialis nota dignæ, reddit Legitimationem nullam.*
10 *Ad effectum reſtitutionis in ſpolio, ſufficit ſolum probare extrema.*
11 *Poſſeſſio anterior præfertur inſtrumentali: Præſertim, ſi teſtes deponant de hora certa, & num. 12.*
13 *Ad effectum impediendi reſtitutionem in ſpolio, ſatis eſt, quòd primum extremum reddatur turbidum.*

DECISIO CCLX.

Dubium fuit diſtinctum in duas difficultates. Prima difficultas fuit, An conſtet de quaſi poſſeſſione, & ſtatu filiationis Io. Pauli. Secunda difficultas fuit, An iſta quaſi poſſeſſio ſuffragetur Gentili.

Quantum ad primam difficultatem, Domini fuerunt concordes, quòd conſtet ſufficienter, de quaſi poſſeſſione, & ſtatu filiationis Io. Pauli. Quia cùm
1 certa probatio filiationis † reſpectu patris dari non poſſit, *leg. Lucius ff. de condit. & demonſtr.* ſufficit pro-
2 batio † præſumptiua per coniecturas; vt per Bald. *in cap. per tuas ſub num. 4. de probat.* Quod procedit etiam
3 in probatione † filiationis illegitimæ, vt fuit late deductum *in Cauſa Romana à Burdeſia 10. Decemb.* 1576. *coram S. D. N.* Hic autem concurrunt plures coniecturæ, & præſumptiones vrgentiſſimæ, quòd Io. Paulus fuerit filius Herculis: Teſtes enim probant ſtatim,
4 ab ipſo ortu Io. Pauli † pleniſſimum tractatum Herculis erga eum, vti ſuum filium: interfuit enim eius natiuitati, affirmando quòd erat ſuus filius, curauit eum educari penes nutricem: deinde retinuit apud ſe domi: illum palam nominabat ſuum filium, & viciſſim ab eo nominabatur pater: eum mittebat ad ſcholas: volebat quod inſeruiretur à ſuis famulis: prouidebat ei de omnibus neceſſarijs: comedebat in eadem menſa, & reputabatur ab omnibus eius filius. Et ex iſto ampliſſimo tractatu, & reputatione, indu-
5 bitatum erat † apud Dominos, probari hanc quaſi poſſeſſionem filiationis, vt fuit reſolutum *in dict. Cauſa Romana Bardeſia*, & poſtea *in Cauſa Romana de Zambeccarijs 17. Aprilis 1589. coram D. Epiſcopo Peruſino*, & ſæpius in alijs cauſis.

Nó obſtat quòd teſtes dicunt, poſſibile eſſe quòd
6 Io. Paulus non fuerit filius Herculis: Quia teſtes † non poſſunt deponere directo ſuper filiatione, reſpectu patris, cùm non detur certa probatio: & ideo ſufficit quòd deponant de tractatu, & reputatione. Aliæ exceptiones contra teſtes viſæ ſunt Dominis leues, & placuerunt reſponſiones, quæ dantur per informantes.

Non obſtat quòd poſtea Hercules expulit e domo Io: Paulum, negando quòd eſſet ſuus filius, & dando ſuper hoc libellum in iudicio. Quia cùm Io. Paulus
7 eſſet † conſtitutus in quaſi poſſeſſione filiationis, & contradicant facta præcedentia, ſubſequens negatio patris ei non præiudicat, Pariſ. *conſ. 10. num. 62. lib. 2.* & fuit reſolutum *in dict. Cauſa Romana à Bardeſia.*

Quantum ad ſecundam difficultatem, Domini reſoluerunt iſtam, quaſi poſſeſſionem, non ſuffragari Gentili. Quia effectus huius dubij eſt, vt Io: Paulus vti legitimatus, ſuccedat in totum Herculi, excluſis fratribus venię̃tib. ab inteſtato. Et licèt facultas Do-
8 minorum de Campeggis † ſit ampliſſima; tamé non ſe extendit, vt poſſint legitimare ad effectum ſucceſſionis in bonis patris, aduerſus eius voluntatem, Bald. *conſ. 17. num. 2. lib. 4.* Dec. *conſ. 338. num. 9.* Illuſtriſſimus Cardinalis Mantica, *de coniectu. vlt. volunt. lib. 11. tit. 3. num. 9.*

Videbatur autem Dominis ſatis conſtare, quòd legitimatio fuerit facta contra voluntatem Herculis: Quia prius ſe oppoſuerat, quòd Io. Paulus non admitteretur in Collegium Notariorum, vti eius filius; & poſtea in ſpetie comiſit cauſam diffamationis contra Io. Paulum, negando eum eſſe ſuum filium, & petendo, quod ei imponeretur ſilentium. Et iſta erat
9 qualitas digna ſpeciali nota; quæ † cùm non fuerit narrata Campeggis, reddit legitimationem nullam, & ſubreptitiam; & ſic concurrit vterque defectus poteſtatis, & voluntatis.

Et licet informantes pro Gentile reſtringat effectum Dubij ad reſtitutionem in ſpolio; tamen Domi-
10 ni dixerunt † quod ad iſtum effectum ſufficiebat ſolum probare extrema, & non erat opus diſputare, an conſtaret de quaſi poſſeſſione filiationis Io. Pauli. Et nihillominus, ſequendo etiam in hoc eorum intentionem, Domini cenſuerunt, quòd ſi dubium diſputaretur ad effectum reſtitutionis in ſpolio, Gentili non competeret actio ſpolij, ex defectu probationis pri-
11 mi extremi: quia † poſſeſſio Dominorum de Gargantibus eſt anterior; & ideo poſſeſſio inſtrumentalis Io: Pauli non eſt releuans.

Circa domum enim nulla eſt difficultas; quia poſ-
ſeſſio

Digitized by Google

ceſſio fuit capta à Gargantibus die 5. Iunij, & à Io: Paulo die ſexta. Quo vero ad alia prædia, licèt tam Gargantes, quàm Hercules cœperint poſſeſſionem eadem die 5. Iunij poſt obitum Herculis; tamen apparet, quod poſſeſſio Io. Pauli fuit poſterior: quia, vt teſtes deponunt, incontinenti, nulla interpoſita mora poſt obitum Herculis, Gargantes obtinuerunt mandatum de aſſociando à Vicelegato, quod fuit ab eis conſignatum Ludouico Panſachio, vt caperet poſſeſſionem iſtorum prædiorum: qui ſtatim diſceſſit, & poſtea rediit, & attulit claues prædiorum. Io. Paulus vero poſt obitum Herculis procurauit legitimationem à Campeggis, & in iudicio produxit fidē legitimationis, & quaſi poſſeſſionis filiationis, & curauit, examinari teſtes ſuper obitum Herculis, & poſtea obtinuit mandatum de immittendo in poſſeſſionem, cuius vigore fuit immiſſus. Quæ omnia requirunt ſpatium temporis, & arguunt prioritatem poſſeſſionis Dominorum de Gargantibus præſertim,
12 cum eorum teſtes deponant † de hora certa, & ipſi hodie reperiantur in actuali poſſeſſione. Put. *dec. 1. de*
13 *præſumpt.* Et ſufficit ad iſtum † effectum, quod primum extremum reddatur turbidum.

PARMEN. STATVS.

Veneris 23. Martij 1601.

Continet Argumentum idem, quod Deciſio 244.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis reuocans primum dictum, non reijcitur in totum: ſed ſuper eius dicto non poteſt fundari ſententia, & num. 2.*
3 *Sententia condemnatoria de falſo, ſolùm inhabilitat reſpectu noui examinis, & non reddit nullum examen præcedens.*
4 *Teſti affirmanti ſe falſum depoſuiſſe, creditur: ſed non in præiudicium Partis, cui ex prima depoſitione fuit ius quæſitum.*

DECISIO CCLXI.

PRopoſui iterum idem Dubium aliàs propoſitum, & reſolutum, An Bernardinus Montaninus, Ioannes de Vsbertis, & Togninus Faſanus teſtes examinati pro parte Dominorum, de Rangonibus, eſſent ita debilitati, vt eis non ſit adhibenda fides? Et Domini dixerunt, quòd ſi contrarietates in dictis non obſtant, de quibus particulariter agetur, iſti teſtes patiuntur maximā diminutionem, ſed non ſunt in totum repellendi.

Fundamenta huius reſolutionis fuerunt eadem, quæ ſunt deducta in alia deciſione: Quia in ſimplicibus terminis quæſtionis Doctorum, Cui dicto ſit ſtandum, quando teſtes reuocauerunt primum di-
1 ctum? recepta opinio eſt, quòd † non tollatur in totum fides primo dicto, ſed remaneat ſolum debilitatum quo ad fidem probationis; itaut ſuper eo non poſſit fundari ſententia, vt per Gabr. *de criminal. concluſ. 29. numer. 1. & 15.* & iſtam opinionem ſæpius Rota ſequuta fuit. Sed videbatur Dominis quòd iſte caſus ſit extra omnem difficultatem illius quæſtionis: quia primum examen eſt ſolemne, & cum citatione partis, & reuocatio eſt informis, & ſine citatione Dominorum de Rangonibus, quibus ex prima depoſitione erat ius quæſitum, & poſtea iſti teſtes receſſerunt à reuocatione primæ depoſitionis, confirmando primam cum interrogatorijs Dominorum de Pallauicinis; & etiam adhibita tortura. Et in hoc caſu non reperitur aliquis, qui dicat, quod primo di-
2 cto ſit adimenda fides in totum: & † cum materia ſit arbitraria, & in hoc attendantur coniecturæ, & veriſimilitudines, iſta omnia ſaltim reddunt turbidam reuocationem primæ depoſitionis, & inducunt animum Dominorum, vt iſti teſtes non ſint in totum repellendi: præſertim concurrente detentione præcedenti iſtorum teſtium, in Caſtro Varani, & modo reuocationis.

Non obſtat, quòd cum reuocatione primi dicti, concurrit etiam ſententia condemnatoria de falſo de anno 1536. Quia quatenus iſta ſententia deducitur ad effectum, quod afficiat Rangonos, etiam fuit reſolutum, quòd eos non afficit: & iſta deciſio præſupponitur in præſenti diſputatione. Et ideo non percutiunt hoc Dubium, quæ dicuntur de defectu integri proceſſus, & de ſcientia Comitis Ludouici. Quatenus verò deducitur ad effectum, quòd ex ea teſtes ſint effecti infames, & ideo eis non ſit credendum: & neq; iſta ſententia, neq; alia de anno 1546.
3 ſuffragatur Dominis de Pallauicinis: Quia † ſententia condemnatoria de falſo ſolum inhabilitat reſpectu noui examinis, & non reddit nullum examen præcedens, Io. de Anan, *in cap. fraternitatis numer. 6. & ibi* Anchar. *num. 1. de heretic.* Abb. *conſ. 16. in fin. lib. 2.* & ſentit Paulus de Caſtro *in leg. 2. num. 10. Cod. de fid. inſtru.* Et dicebant Domini, quòd ſi ſola reuocatio primi dicti non tollit fidem in totum teſtibus, neque debet tollere ſententia condemnatoria, quando ſolum eſt fundata in iſta reuocatione, & non iuſtificatur ex actis falſitas, vel aliunde.

Diſtinctio vero, quæ ſit per informantes, inter condemnationem de falſo, per eandem depoſitionem, vel per diuerſam, non nititur, neque ratione, neque auctoritate Doctorum. Quia Gabr. Aim, & Grammat. qui allegantur, non tangunt illam difficultatem.

Non obſtant auctoritates Doctorum, quòd credi-
4 tur † teſti affirmanti ſe falſum depoſuiſſe: quia hoc
5 non † habet locum in præiudicium partis, cui ius fuit quæſitum ex prima depoſitione iuxta communem opinionem Doctorum, in his terminis, quam Rota ſequitur. Et tanto magis, cum concurrant reuocatio iſtius ſecundæ depoſitionis, cum interrogatorijs, & tortura, & alia adminicula, vt ſupra dictum fuit.

SABINEN. TENVTÆ COLLIS RAMPOLI,

Veneris 6. Aprilis 1601.

ARGVMENTVM,

Conceſſio Tenutæ non extenditur ad terras, non expreſſas in conceſſione.

SVMMARIVM.

1 *In materia ampliationis, & extenſionis conceſſionum, requiritur probatio plena, & concludens.*
2 *Verba generalia recipiunt limitationem à verbis ſubſequentibus.*
3 *Dictio, Videlicet, poſita poſt genus, vel nomen appellatiuum, ſtat reſtrictiuè.*

4 In-

4 *Incluſio terrarum intra aliquos fines eſſet inutilis, ſi non excluderet terras exiſtentes extra illos fines.*

5 *Tota Tenuta poſſeſſa ab emphyteota, præſumitur emphytheotica, niſi aliud probetur: Dummodo inueſtitura non ſit limitata intra certos fines, & num. 6.*

7 *Onus probandi, quòd terræ non expreſſæ in emphyteuſi, ſint emphyteoticæ, ſpectat ad dominum directum. Præſertim, ſi agit ad caducitatem, & num. 8.*

DECISIO CCLXII.

CApitulum Eccleſiæ Sancti Iuuenalis de Narnia
conceſſerat de anno 1489. ad tertiam generationem Alexandro, & Paulo de Malcano vnum podere ſolitum locari, poſitum in territorio Malcani, in vocabulo Collis Rampoli: videlicet totum planum, Collis Rampoli poſitum intra rupes, & omnem aliã iuriſdictionem, quam habet dicta Eccleſia Sancti Iuuenalis in dictã tenuta de dicto podere. Et cùm eſſet factus locus deuolutioni ob lineam finitam, orta eſt dubitatio poſt tres ſentẽtias conformes ad fauorem Capituli, circa vim compræhenſiuam iſtius conceſſionis, An ſit reſtricta ad terras exiſtentes intra rupes, vel compræhendat etiam terras exiſtentes vltra rupes. Et Cauſa per plures poſitiones plenè diſcuſſa, fuit reſolutum, quòd fines iſtius conceſſionis non extenduntur vltra rupes.

1 Ratio potiſſima reſolutionis fuit: Quia † in hac
materia requiritur probatio plena, & concludens,
Caputaqu. *deciſ. 96. lib. 2. in manuſcript.* & fuit reſolu-
tum coram me *in Cauſa Romana Domus* 11. *Maij* 1592.
Et ex inſtrumento locationis cuius vigore agitur; &
in quo principaliter Capitulum fundat intentionem
ſuam, non reſultat probatio plena, & concludens ad
eius fauorem, quòd locatio ſe extendat vltra rupes.
2 Quia illa † verba, *vnum podere poſitum in territorio
Malleani in vocabulo Collis Rampolli*, etiam ſi eſſent ap-
ta compræhendere totam tenutam, recipiunt limita-
tionem, & reſtrictionem ab alijs verbis immediatè
ſequentibus; videlicet, totum planum poſitum intra
rupes; ex quibus reſtringitur conceſſio ad terras po-
ſitas intra rupes, tam ex natura dictionis, *videlicet*,
3 quæ † quando eſt poſita poſt genus vel nomen appel
latiuum, ſtat reſtrictiuè, Ruin. *conſ. 97. num.* 13. & 15.
lib. 2. Dec. *conſ. 47. ſub num. 2.* Curt. Iun. *conſ.* 245. *nu.* 9.
4 *lib. 3.* Quàm etiam ex natura incluſionis † intra ru-
pes, quæ eſſet inutilis, & ſine effectu operandi, ſi non
excluderet terras exiſtentes extra rupes. Et licet in
continenti ſubdatur, *Et omnem aliam iuriſdictionem, quàm habet dicta Eccleſia in dicta tenuta de dicto podere:* Tamen iſta verba ſecundũ Dominos non important corpus aliquod, & dominium vtile aliarum terrarũ, diuerſum, & ſeparatum ab eo, quod prius fuit expreſſum; ſed important omne aliud ius, quod Capitulum poterat habere intra fines deſignatos, & ſic infra rupes: & perinde eſt, ac ſi fuiſſet dictum, quòd Capitulum locabat planum poſitum intra rupes cùm omni ſua iuriſdictione: quæ verba ſunt ſolita apponi de ſtilo in ſimilibus conceſſionibus.

Et hoc etiam Domini comprobabant: Quia conceditur omnis iuriſdictio in dicta tenuta de dicto podere, & cum conceſſio tenutæ fuerit reſtricta ad planum infra rupes vt ſupra dictum fuit, & iuriſdictio vigore relationis ad dictam tenutam de dicto podere, & reſtricta ad terminos prioris conceſſionis, & conſequenter verba, non poſſunt intelligi ampliatiuè, & extenſiuè ad terras exiſtentes vltra rupes, non expreſſas, immo exceptuatas in conceſſione. Et videbatur etiam Dominis multum inueriſimile, quòd contrahentes, qui reſtrinxerunt verba vniuerſalia, quæ fortaſſe erant apta comprehendere totam tenutam, ad effectum vt locatio haberet ſolum locum in terris exiſtentibus infra rupes, in continenti voluerit ſe corrigere, & ſub illis verbis omnem aliam iuriſdictionem compræhendere, etiam terras exiſtentes vltra rupes. Et tanto magis, quia ſi iſta erat eorum intentio, facilè poterant remouere omnem difficultatem, locando ſimpliciter totam tenutam ſine reſtrictione ad planum intra rupes.

Non obſtant inſtrumenta locationum, de anno 1395. & 1479. Quia non percutiunt tempus conceſſionis, & non concludunt quòd iſta locatio ſe extendat vltra rupes. Tendunt enim ad probandum, quòd tota tenuta Collis Rampoli, erat Capituli; & quòd ſe extendebat vltra rupes, & confinabat cum Laijs. Et ex his non infertur neceſſario, quòd tota tenuta fuerit poſtea compræhenſa in hac conceſſione: præſertim, cùm ſit reſtricta ad planum infra rupes. Et licet hodie tota tenuta poſſideatur ab eodem Domino; tamen hoc non ſuffragatur Capitulo, cum non probet concludenter, quòd tota tenuta fuerit compræhenſa in hac conceſſione, cuius vigore agitur. Et in hoc caſu non applicatur *conſ.* Ruin. 50. *lib.* 1. quod
5 † tota tenuta poſſeſſa, ab emphyteota, præſumitur
6 emphyteotica, ſi aliud non probatur; cum † adſit
7 inueſtitura limitata infra certos confines, & ideò †
onus probandi; quòd terræ exiſtentes extra fines, ſint
emphyteoticariæ, ſpectat ad Capitulum; vt in for-
tioribus terminis fuit reſolutum *in Cauſa Aſten. Feu-
di 27. Aprilis & 18. Iunij* 1584. *coram bon. mem. Bubalo.*
8 Et tanto † magis, cùm Capitulum agat ad caducita-
tem, Caputaq. *dict. deciſ. 96. lib.* 2.

MACERATEN. CESSIONIS.

Lunæ 9. Aprilis 1601.

ARGVMENTVM.

Excluditur læſio in contractu ceſſionis. Vide Deciſio 236.

SVMMARIVM.

1 *Dominium rei non venit in ceſſione, quando ceſſionario eſt conceſſus ſolus eius vſus pro certo tempore limitato.*

2 *Læſio non poteſt deduci ex omiſſione integræ deſcriptionis mercium, & creditorum ſingulariter, & nominatim, ſi in effectu ſit deſcripta tota ſumma tam capitalis, quàm lucri.*

3 *Læſioni non eſt locus, niſi probetur, quòd credita tam aſſignata, quàm omiſſa, excedant debita.*

DECISIO CCLXIII.

POſt tres ſententias conformes opponebant Domini de Barnabò per viam exceptionis coram me, qui vltimam ſententiam tuleram, quòd aderant alia bona, & credita, vltra deſcripta in inuentario; & quod in eo fuerãt creditores non veri; & ideo conſtabat de eorum læſione, & fuerant grauati. Et licèt in effectu nihil de nouo deducerent; tamen cùm à me petetent vt eos iterum audirem, volui eis ſatisfacere.

Et propoſitis hac die memorialibus loco Cauſę, Domini dixerunt quòd læſio non probatur: & hodie, eis viſa eſt res clarior, cùm etiam ex relatione vltimi calculatoris conſtet, quòod æs alienum excedit creditum in notabili quantitate.

Non obſtant quæ in contrarium deducuntur. Et primò, quòd in inuentario non eſt deſcripta niſi vni-
1 ca apotheca, cùm eſſent duæ. Quia † dominium apothecarum non venit in ceſſione, cùm concedatur ſolum ceſſionarijs earum vſus pro certo tempore limitato: merces verò, & credita apothecæ inferioris, licèt non fuerint ſingulariter deſcripta in inuentario, tamen ex hoc non infertur ad læſionē: quia non probatur quòd Domini de Barnabò poſuerint, niſi capitale trium millium florenorum: & ideo etiam, quod fuiſſent duo ſocij, & non plures, non poterant finita ſocietate, prætendere aliud, quàm capitale, quod poſuerant, & eorum ratam lucri. Et cùm lucrum totius ſocietatis, deductis debitis, ſit florenorum 1400. & tam capitale florenorum trium milliū, quàm eorum medietas lucri florenorum 700. ſint de-
2 ſcripta in inuentario, non † poteſt deduci læſio ex omiſſione integræ deſcriptionis mercium, & creditorum: quia ſufficit in effectu, quòd ſit deſcripta tota ſumma, quàm ipſi prætendere poterant, & ceſſionarij conſequi.

Non obſtat ſecundò, quòd fuit omiſſa partita cenſus ſcutorum 790. Quia iſte cenſus fuit creatus pro extinctione eiuſdem ſummæ, in qua venditor cenſus erat deſcriptus debitor in libris in diuerſis partitis; &c., vt apparet ex partita in libro ſpolij manu Antonij Mariæ Barnabò, hæc partita fuit compræhenſa in ſumma florenorum 28139. deſcripta in inuentario: & ideo non debebat iterum apponi eadem partita eam duplicando in damnum ceſſionariorum.

Non obſtat tertio omiſſio partitarum, quas exegit Cornelius Palmuccius. Quia quantum ad partitas ab eo exactas poſt ceſſionem, ſi Cornelius exegit florenos 4262. ſoluit florenos 5117. & ſic maiorem ſummam, & conſequenter ceſſat læſio.

Quo vero ad partitam florenorum 1308.10. exactam ante ceſſionem, non probatur concludenter, quòd illa partita non ſit compræhenſa in inuentario: Quia cùm in inuentario non ſint deſcripta omnia credita ſingulariter, & nominatim, poteſt eſſe, quòd ſub partita generali debitorum hæredum Dominici in ſumma florenorum 19409. 22. quæ remanet, deductis debitoribus exigibilibus, & alijs non veris, contineatur illa partita florenorum 1308. exacta à Cornelio: & ideo ex eo capite læſio non probatur concludenter, & per neceſſe. Et videbatur dominis ceſſare omnē difficultatē: quia etiam ſi iſta partita exacta à Cornelio, & partita Cenſus, non fuiſſent compræhenſæ in inuentario, nihilominus, computata etiam partita ſcutorum 50. quæ fuit omiſſa, debi-
3 ta longe excedunt credita aſſignata: & cùm † non probetur quòd credita tam aſſignata in inuentario, quàm omiſſa, excedant debita, non poteſt eſſe locus læſioni.

Non obſtat quòd fuerunt deſcripti in inuentario creditores non veri. Quia quantum ad creditum Communitatis Maceratæ in florenis 1200. licèt poſtea Dominicus fuerit declaratus creditor Communitatis in florenis 183. tamen in actis eſt producta fides Nicolai Gaſparrini, & Io: Baptiſtæ Ferri, qui declarauerunt Dominicum creditorem in dicta ſumma florenorum 183. quòd ſumma ſcutorum 800. fuit ſoluta Communitati à ceſſionarijs: & ideo iſta ſententia non concludit, neque quod creditum Communitatis Maceratæ ab initio non eſſet verum, neque læſionem: quia poteſt eſſe quòd Dominicus fuerit declaratus creditor propter ſolutiones factas à ceſſionarijs.

Quo vero ad credita Fabij Aleuolini, & Simonis Fardini, licèt tota ſumma fuerit poſita in debitum Dominici, qui erat ſolum debitor partis; tamen ab initio hoc non fuerat detectum, & ideo fuit poſita tota ſumma in debitum ipſius, ſed poſtea à ceſſionarijs fuit ſolum annotata ſumma vere debita: quod arguit totam ſummam, fuiſſe poſitam in debitum Dominici per errorem, & non animo fraudandi. Et nihilominus, etiam computatis iſtis partitis ad fauorem Dominorum de Barnabò, debitum longe excedit creditum.

IACEN PORTIONIS DE ANSO.

Veneris 4. Maij 1601.

ARGVMENTVM.

De Probatione Iuriſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiuæ antiquiſſimæ, concurrentibus adminiculis, probant Iuſpatronatus.*

2 *Adminicula, & coniecturæ pro Iurepatronatus, & num. 4. 5. & 6.*

3 *Epiſcopi non ſolent eſſe faciles in inſtituendo præſentatos, ſi eis non conſtat de iure patronatus præſentantium.*

DECISIO CCLXIV.

PRopoſui in hac Cauſa idem Dubium alias propoſitum, & reſolutum coram bon. memor. Gipſio, An præſentatio Rectoris de Anno in illa portione ad fauorem Polycarpi, fuerit valida. Et quoniam plures difficultates excitabantur per informantes, idcirco Domini diſtincte procedendo in hac poſitione, reſoluerunt ſolùm conſtare de iure patronatus Rectoris, cum præſuppoſito, quòd iura ſint in forma probanti.

Mouebantur ex tribus enunciatiuis antiquiſſimis in diuerſis inſtitutionibus Epiſcoporum, ad præſentationem Rectoris, vti patroni, de anno 1048. 1465.
1 & 1472. quæ † probant iuſpatronatus, concurrentibus alijs coniecturis adminiculis, & præſumptionibus, Caſſad. *deciſ. 2. de probation.* Dec. *conſil. 117. in fin.* Achil. *deciſ. 6. de iur. patron.*

Adminicula autem, & coniecturæ in hoc caſu plures concurrunt, & admodum vrgentes. Coadiuua-
2 tur enim illa probatio † ex alijs ſimilibus enuntiatiuis in inſtitutionibus Epiſcoporum de anno 1506. 1519. 1522. & 1539. quæ veriſimiliter non emanaſſent ſi fuiſſet dubitatum de pertinentia iuriſpatrona-
3 tus; cùm † Epiſcopi non ſoleant eſſe faciles in inſtituendo præſentatos, ſi eis non conſtat de iure patronatus præſentantium, Rot. *dec. 11. de iur. patron. in nou.* Paleot. *deciſ. 23.* Ant. Auguſt. *in titul. comm. de iure patron. §. 12.*

Secun-

4 Secundo multum mouit Dominos, quòd † pręſentatio de anno 1506. fuit canonizata per ſententiam Ordinarij de anno 1566. & habuit effectum, cùm teſtes deponant de poſſeſſione pręſentati, & idem præſentatus, vti Portionarius, interuenerit in traditione poſſeſſionis Rectoriæ moderni Rectoris. Et hoc pacto probatur etiam effectuatio alterius præſentationis de anno 1519. Item probatur, quod habuit effectum alia præſentatio de anno 1539. ad fauorem Gabriellis Borquet, cùm eius poſſeſſio probetur per teſtes. Et etiam alia præſentatio, ad iſtam portionem de anno 1518. cùm de poſſeſſione præſentati conſtet per inſtrumentum, & per collationem Epiſcopi de
5 anno 1537. Et ideo cùm † probetur effectuatio tot præſentationum, non poteſt negari quod iſta quaſi poſſeſſio Rectoris multum coadiuuet probationem iuriſpatronatus, Dec. *dict. conſ.* 117. *num.* 2.

Tertio, multum etiam adminiculantur plures te-
6 ſtes, qui deponunt † de quaſi poſſeſſione Rectoris, & de pertinentia iuriſpatronatus ex publica voce, & fama; & alia ſententia Ordinarij canonizatoria iuriſpatronatus, ad fauorem Rectoris, de eodem anno 1566. quæ licèt non ſit antiqua, & exhibeatur ſine actis, tamen ſaltim facit magnum adminiculum. Et Ex his Domini cenſuerunt, reſultare ſufficientem probationem iuriſpatronatus ad fauorem Rectoris.

Reſeruarunt autem Domini, vt particulariter videatur, An iſtud iuſpatronatus ſit ex dotatione, vel fundatione? ex quo potiſſimum capite pendet reſolutio validitatis vel inualiditatis pręſentationis Policarpi.

Reſeruarunt etiam, vt, ſi opus erit, videatur de veritate præſuppoſiti, An iura ſint in forma probanti.

VERCELLEN. CAPELLANIÆ.

Lunæ 7. Maij 1601.

ARGVMENTVM.

Agitur de probando Iurepatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus conceſſum cum conditione, probatur, ſi conſtat de adimplemento.*
2 *In materia Patronorum præſentantium, multum defertur ſententiæ Ordinarij.*
3 *Quando agitur ſolum inter prouiſos, & Ordinarius non eſt in cauſa pro libertate Beneficij, ſufficit leuior probatio, quoad perſonas præſentantium.*
4 *Præſentatio ſuſtinetur, etiam ex alia vacatione non expreſſa.*
5 *Præſentatio poſterior ſuſtinetur, quando anterior non habuit effectum.*
6 *Præſentatus à maiori parte, eſt inſtituendus.*

DECISIO CCLXV.

FVit reſolutum conſtare de iure patronatus, & de præſentatione facta à Patronis exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentandi; Et ideo Io: Baptiſtam ab eis præſentatum eſſe inſtituendum.

Quantum enim ad exiſtentiam iuris patronatus, de ea non poteſt dubitari, cùm adſit conceſſio Sanctę mem. Pij Quinti ad fauorem Defendentis, & ſuorum ſucceſſorum pro duabus vocibus ex tribus. Et licet ad effectum, vt ſit locus gratiæ, requiratur adimple-
1 mentum conſtructionis Capellæ: tamen † adimplementum ſatis probatur, cùm hodie Capella reperiatur conſtructa Abb. *conſ.* 54. *num.* 2. *lib.* 1. Caputaqu. *deciſ.* 271. *lib.* 1. *in manuſcrip.* Et tanto magis, cùm vltima pręſentatio habuerit effectum. Quo vero ad perſonas pręſentantium, videbatur Dominis, ſatis conſtare, quòd ſint patroni, cùm concurrat ſententia
2 Ordinarij, cui † in hac materia multum defertur, Rota *deciſ.* 11. *de iure patronat. in nou.* & eorum quaſi
3 poſſeſſio: præſertim, cum agatur ſolum inter † prouiſos, & Ordinarius non ſit in cauſa pro libertate beneficij: & ideo ſufficit læuior probatio, Caſſad. *deciſ.* 1. *de probat.*

Non obſtat quòd pręſentatio fuit facta ad iſtam Capellaniam vti vacantem per priuationem, & non per obitum, pendente tempore ad appellandum: Quia ſufficit quòd patroni poſtea fuerint proſecuti
4 ſuam præſentationem; cum † ſubſtineatur etiam ex alia vacatione non expreſſa Rota *deciſ.* 16. *ſub num.* 3. *de renunt. in antiqu.* & fuit reſolutum *in Cauſa Mediolanenſ. Iuriſpatronatus* 3. *Maij* 1588. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto.*

Non obſtat quòd iſta præſentatio, non ſubſtinetur, propter aliam pręſentationem anteriorem factam de perſona Caroli. Quia fuit facta ſolum à Franciſco pro ſe, & Iacobo, qui non ratificauit: &
5 ideo † cùm iſta præſentatio non habuerit effectum, potuit poſtea fieri de nouo.

Non obſtat quòd Petrus Franciſcus, ex cuius perſona vacauit Capellania, fuit ſolum præſentatus à Bernardino, & Euſebio de Dionyſijs. Quia controuertitur, an Euſebius ſit de familia fundatoris. Præterea, iſti de Dionyſijs habent ſolum iuſpatronatus pro vna voce, & iſti de Porta, à quibus eſt pręſenta-
6 tus Io: Baptiſta, habent duas voces: & ideo † vti pręſentatus à maiori parte eſt inſtituendus: Et licet Alexander obtinuerit gratiam Apoſtolicam; tamen ei non ſuffragatur: quia Papa intellexit, quòd iuſpatronatus ſpectaret, pro medietate ad familiam, de Momis, & pro alia medietate ad familiam de Dionyſijs; & non potuit cogitare, quod Momi haberent duas voces ex tribus: & ideo gratia eſt ſubreptitia.

MACERATEN. DOMVS, SEV SALVIANI.

Veneris 11. Maij 1601.

ARGVMENTVM.

De actione hypothecaria contra tutorem, & eius bona, pro redditione rationis.

SVMMARIVM.

1 *Actio perſonalis in Saluiano præſcribitur ſpacio triginta annorum.*
2 *Actio hypothecaria competit pro redditione rationis, contra tutorem, & eius bona.*
Et præſcribitur ſpacio quadraginta annorum, & num. 3.
Et ex hoc tempore ſubducenda eſt ætas pupillaris, & numero 4.

DECISIO CCLXVI.

DOmini reſoluerunt, quòd ſententia lata in Saluiano contra Bernardinam hæredem tutoris, non redditur iniuſta ex eo capite, quòd intrabat pręſcriptio, & conſequenter non erat locus Saluiano.

1 Quia licet † in hoc caſu ſola actio perſonalis præſcri-
batur ſpacio 30. annorum, vt per Purp. *conſ.* 339. Ta-
men, præſcripta actione perſonali, non eſt præſcripta
2 eodem temporis ſpacio actio hypothecaria, quæ †
competit pro redditione rationis contra tutorem, &
3 ejus bona, *leg. pro officio, Cod. de admin. tut.* ſed † requi-
ritur ſpacium 40. annorum, *leg. cùm notiſſimi.* §. 1. &
ibi Salic. *num.* 3. *Cod. de præſcrip.* 30. *annorum*, & fuit re-
ſolutum *in Cauſa Romana Domus de Bucchis* 29. *Apri-
lis* 1577. *coram S.D.N.* & poſtea idem fuit reſolutum
in Cauſa Romana fideicommiſſi 24. *Ianuarij* 1586. *coram
Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto*. Et ideo neceſſarium
eſt docere, quòd effluxerint 40. anni à die, quo fuit
4 finita tutela per obitum tutoris: & ex † hoc tempore
ſubducenda eſt etiam ætas pupillaris Camillæ, *leg.
vltima, Cod. in quibus caſibus reſt. in integrum, non eſt ne-
ceſſ.* Et propterea, cùm non probetur iſte curſus 40.
annorum poſt finitam tutelam, & de tempore, quo
Camilla poterat agere, hypotheca non erat extin-
cta; & conſequenter ſententia non poteſt dici iniuſta
ex iſto capite, quòd non competebat amplius Sal-
uianum, propter præſcriptionem hypothecæ.

LVCANA CAPELLANIÆ.

Lunæ 21. Maij 1601.

ARGVMENTVM.

De iuſtificatione Gratiæ, circa vacationem expreſ-
ſam, & circa valorem: Item. De regula triennali.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio triennalis Beneficij inducit præſumptionem diſpē-
ſationis, & alterius tituli validi, & num. 2.*

3 *Regula de triennali ſuffragatur ei, qui per triennium poſt
decretum remanſit in poſſeſſione.*

4 *Declaratur Deciſio coram Corduba* in Corduben. Ca-
pellaniæ; *& alia coram Pamphilio* in Calaguritana
Canonicatus.

5 *Narratiua valoris non percutiens tempus Gratiæ, non re-
leuat.*

6 *Teſtes deponentes de valore per aſſenſum, non probant, ſi
valor eſt expreſſus negatiuè per non exceſſum.*

DECISIO CCLXVII.

DVbitaui in hac Cauſa, An gratia Dominici ſit
iuſtificata? Et quoniam dicta gratia plura con-
tinet, quæ ſunt iuſtificanda; Domini quo ad habili-
tates ipſius, exiſtentiam Capellaniæ, & poſſeſſionem
Bernardini vſque ad obitum ſimul cum Canonicatu,
ſine difficultate concluſerunt gratiam eſſe iuſtifica-
tam: quia iſta omnia concludenter probantur per te-
ſtes. Difficultas fuit inter Dominos circa vacatio-
nem expreſſam, & circa valorem. Et in iſtis reſolue-
runt gratiam non eſſe iuſtificatam.

Quantum enim ad vacationem, illa deducitur vi-
gore decreti, quod Bernardinus teneretur infra cer-
tum tempus dimittere Canonicatum; aliàs tam Ca-
nonicatus, quàm Capellania, vacarent eo ipſo: &
cum Bernardinus, poſt decretum continuauerit in
poſſeſſione Capellaniæ vltra triennium, excluditur
iſta vacatio ob dimiſſionem non factam in tempore;
quia ſtāte poſſeſſione triennali ipſius Bernardini, eſt
1 locus allegationi Lapi, quæ inducit præſumptionem
2 diſpenſationis Chiſanen. *deciſ.* 14. & † alterius tituli
validi, Caſſad. *deciſ.* 2. *de cauſ. poſſ. & propr.* Guidob.
deciſ. 1. Mohed. *deciſ.* 24. Et conſequenter remanet va-
catio Capellaniæ ex perſona Bernardini, Creſc. *deciſ.*
257. Caputaq. *deciſ.* 92. *lib.* 1. *in manuſcrip.* Et in ter-
3 minis regulæ de triennali, quòd † ſuffragetur ei, qui
per triennium poſt decretum remanſit in poſſeſſio-
ne, fuit reſolutum *in Cauſa Corduben. Capellaniæ* 25.
Octobris 1596. *&* 24. *Ianuarij* 1597. *coram R.P.D. Cor-
duba*; & ſentit Sarnen. *ſuper dicta reg. quæſt.* 10.
4 Reſolutionem † verò Illuſtriſſimorū Cardinalium
Sacri Concilij Tridentini Interpretum intelligebant
Domini procedere iuxta terminos illorum Decreto-
rum, quæ in ea deciſione citantur; in quibus caſibus
non ſolet diſpenſari. Et in his terminis procedit,
etiam deciſio, quæ allegatur per informantes, *in Cau-
ſa Calaguritana Canonicatus coram R.P.D. meo Pamphi-
lio*. Et ideò iſtæ deciſiones non ſunt extendendæ ad
hunc caſum, ita vt poſſeſſio triennalis non ſuffrage-
tur aduerſus decretum, & conſequenter intret va-
catio ob non ſeruatam illius formam.

Quo vero ad valorem expreſſum, pariter dixe-
runt Domini, gratiam non eſſe iuſtificatam: Quia
narratiua facta in prouiſionibus de anno 1573. &
de anno 1580. non ſuffragatur ad iſtum effectum,
5 cùm † iſtæ prouiſiones non percutiant tempus huius
gratiæ, Oldrad. *conſ.* 58. *num.* 1. Caſſad. *deciſ.* 19. *in fin.
ſuper reg.* & fuit ſæpius reſolutum. Teſtes vero non
6 concludunt: quia † valor eſt expreſſus negatiuè, &
primus, & tertius deponit de aſcenſu: ſecundus au-
tem eſt vnicus, & ignorat quantitatem fructuum.

VALENTINA PENSIONIS.

Veneris 25. Maij 1601.

ARGVMENTVM.

De reſeruatione penſionis, non facta mentione al-
terius primò impoſitæ ſuper eodem Beneficio.

SVMMARIVM.

1 *Reſeruatio penſionis, non facta mentione alterius primò
impoſitæ, eſt inualida.*

2 *Amplia, vt procedat, etiamſi prima penſio eſſet conditio-
nalis.*

3 *Clauſula.* Dummodo remaneant centum pro Recto-
re, *non infert ſcientiam Papæ primæ reſeruationis.*

DECISIO CCLXVIII.

FVit reſolutum, gratiam reſeruationis penſionis
1 eſſe inualidam. Quia in ea † non eſt facta mentio
de penſione prius impoſita ſuper iſta Parochiali, ad
fauorem Seminarij, Caſſad. *deciſ.* 3. *de penſ.* Caputaqu.
dec. 301. *&* 312. *par.* 2. Accoramb. *dec.* 16. Et iſta ex-
2 preſſio eſt neceſſaria, etiam quod † prima penſio eſ-
ſet conditionalis; vt fuit reſolutum in Cauſa *Conclen.
Medietatis fructuum* 30. *Aprilis* 1568. Et Clauſula,
dummodo remaneant centum pro Rectore, tendit ad aliū
3 effectum, & ex † ea non infertur ad ſcientiam Papæ
primæ reſeruationis; à qua ſcientia pendet validitas
ſecundæ.

ALGAREN. DECIMARVM ANIMALIVM.

Lunæ 4. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

Reijcitur præſumptio ſolutionis Decimarum.

SVMMARIVM.

1 *Sola tarditas creditoris non inducit præſumptionem ſolutionis.*

2 *Depoſitum Decimarum debet fieri in Cęmeterio.*

3 *Depoſitum non integrum non releuat: neque excuſat recuſatio Rectoris, & num. 4.*

5 *Iudex laicus eſt omnino incompetens in Cauſis Decimarum.*

DECISIO CCLXIX.

FVit reſolutum, non conſtare de ſufficienti ſolutione decimarum de anno 1576. Quia ſolutio realis non probatur; & præſumptioni non eſt locus:
1 quia non ſufficit † ſola tarditas creditoris ad iſtum effectum inducendi præſumptionem ſolutionis; vt late deducunt informantes. Et ceſſat omnis difficultas: quia fuit mota lis de dicto anno 1576. & fuerunt depoſitata animalia, & Rector recuſauit recipere: & ideo non poteſt dici quòd Rector fuerit negligens in petendo debito tempore. Depoſitum verò non ſuffra
2 gatur: quia non fuit factum in Cæmeterio, vbi † debebat fieri, Bald. & Salic. *in leg. acceptam, Cod. de vſur.* Et tanto magis, quia nõ fuit abdicatum dominium, cùm poſtea fuerit recuperatum, ad effectum deponendi in Cæmeterio; tamen iſtud depoſitum factum
3 in Cæmeterio non fuit † integrum, & ideo non releuat; vt per Bald. & Salic. *in dict. leg. acceptam.*

Non obſtat recuſatio Rectoris. Quia iſta recuſa-
4 tio non excuſat, † quod Depoſitum non deberet fieri in loco congruo, & integrum.

Non obſtat quod depoſitum fuit factum de man-
5 dato Iudicis. Quia † iudex laicus eſt omnino incompetens Put. *dec.* 361. *lib.* 1. Satnen. *in reg. de ann. quæſt.* 46. Et tanto magis, cùm quæſtio eſſet circa tempus ſolutionis Decimarum.

PARMEN. STATVS.

Lunæ 4. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

De contrarietatibus in dictis teſtium, quæ conciliari nequeant. Et an teſtes ob tales contrarietates ſint repellendi in totum.

SVMMARIVM.

1 *Contrarietas, etiam in non ſubſtantialibus, repellit in totum teſtes, qui reuocauerunt primam depoſitionem.*

2 *Neque eis ſuffragatur proteſtatio facta in ſecundo examine, quòd non intendunt recedere à prima depoſitione.*

DECISIO CCLXX.

POſtquam Domini firmarunt in hac Cauſa, quod Bernardinus Montaninus, Io: de Vbertis, & Toginnus Faſanus, teſtes examinati pro parte Dominorum de Rangonibus, licèt paterentur maximam diminutionem, tamen non etant in totum repellendi, ſi contrarietates in dictis non obſtabant: Propoſui Dubium, An adſint tales contrarietates, ita quod iſti teſtes ſint in totum repellendi. Et Domini illud diſtinxerunt in duas difficultates, Prima difficultas fuit, An adſint tales contrarietates in dictis, quæ non poſſint conciliari.

Secunda difficultas fuit. Pręſuppoſito, quòd adſint contrarietates, An ſint tales, ita vt iſti teſtes ſint in totum repellendi?

Quantum ad primam difficultatem, depoſitioni Io: de Vsbertis opponuntur duæ contrarietates. Et primo dicitur, quòd in primo examine ſuper quinto Capitulo deponit quòd ipſe non vidit oſtia proiecta: Et in ſecundo examine ſuper 17. Cap. deponit quòd vidit portas in terra iacentes. Huic contrarietati datur conciliatio per informantes pro Dominis de Rangonibus: quòd teſtis non vidit portas proiectas in ipſo actu proiectionis, qui fuit de nocte; ſed poſtea de die vidit portas proiectas, prout deponit in ſecundo examine. Iſta conciliatio non placuit Dominis: Quia teſtis, in primo examine deponit, quòd licèt ipſe non viderit oſtia proiecta, tamen intellexit publicè, quòd homines loci Zibelli viderunt, & videre potuerunt ea proiecta; & quod erat publica vox, & fama, quod erãt proiecta propter raptum. Et ideo cùm teſtis affirmet non vidiſſe oſtia proiecta, & fundet ſolum ſuam depoſitionem in auditu publico, quòd homines loci Zibelli viderunt ea proiecta; iſta qualitas de auditu publico, quòd homines loci viderunt, non conuenit ipſi actui proiectionis de nocte: & tanto magis, cum teſtis deponat, quòd vicini non fuerunt auſi currere ad rumorem. Mouit etiam maxime Dominos: quia agebatur de probando raptu Catherinæ: & cum ad iſtum effectum iſta qualitas proiectionis portarum eſſet magni momenti, ſi teſtis vidiſſet de die portas proiectas, non reſtrinxiſſet ſuam depoſitionem ad ſolum auditum, quòd fuerant viſa proiecta ab hominibus loci.

Alia opponitur contrarietas huic teſti. Quia in primo examine deponit de auditu de actibus impudicis Bernardini cum Martha, & quòd ipſe nunquã vidit ipſum Bernardinum accedere ad Martham, nec ad eius domum: & tamen in ſecundo examine deponit vidiſſe actus impudicos Bernardini cum Martha in domo mariti ipſius Marthæ. Iſta contrarietas viſa eſt Dominis poſſe conciliari: Quia vtrumque dictum poteſt ſtare; cùm in primo examine teſtis loquatur de acceſſu ad domum Marthæ, & in ſecundo de actibus impudicis in domo Mariti Marthæ.

Tognino opponuntur tres contrarietates, ex quibus duæ non placuerunt Dominis. Quod enim primo dicitur, quòd in primo examine deponit, quòd vidit, & cognouit, & in ſua domo comedit cum patre Catherinæ, & Marthæ, & in ſecundo examine dicit quod illum vidit in Ciuitate Mediolani, & quòd tunc audiuit quod erat pater Catherinæ, & Marthæ, & quod aliter eum non cognouit. Iſta contrarietas poteſt euitari ex diuerſitate temporis: Quia initium cognitionis potuit habere originem à ſimplici auditu in Ciuitate Mediolani, & tunc aliter eum non cognoſcebat: ſed poſtea ſucceſſiuè habuit cognitionem, perfectam, etiam comedendo cum eo in domo ſua, prout deponit in ſecundo examine.

Item alia contrarietas, circa cognitionem carnalem, & actus inhoneſtos Bernardini cum Martha,

poteſt etiam euitari; cùm poſſit verificari depoſitio teſtis in diuerſis actibus, tam tempore, quo aſſociabat Bernardinum, quàm poſtea, dum Bernardinus erat in domo Marthæ.

Tertia, & vltima opponitur contrarietas. Quia in primo examine ſub 6. deponit quòd fuit præſens die ſequenti poſt raptum, quando Io: Petrus conqueſtus fuit cum Io. Franciſco patre Bernardini de raptu vxoris: & tamen in ſecundo examine deponit ſolum de auditu de iſta quærela, & negat ſe aliud ſcire; niſi prout ſupra depoſuit. Iſta contrarietas ſecundum Dominos non poteſt conciliari: Quia in vtroque examine teſtis deponit, de eadem quærela poſt diem raptus; & verba teſtis in ſecundo examine de viſu, quæ ponderantur per informantes pro Dominis de Rangonibus, non concernunt iſtud factum quærelæ die ſequenti, cum Io: Franciſco in quo conſiſtit contrarietas: ſed ſolum deponit, quòd vidit, & audiuit quod Io: Petrus conquerebatur, cum alijs de raptu vxoris.

Quantum ad ſecundam difficultatem, Domini dixerunt, quòd cùm fuerit reſolutum, circumſcriptis contrarietatibus, iſtis teſtibus non eſſe adhibendam fidem, niſi cum maxima diminutione; nunc additis iſtis cōtrarietatibus, ſunt in totum repellendi. Quia
1 cùm † iſti teſtes ſint multum ſuſpecti, propter reuocationem primæ depoſitionis, vt viſum fuit in alijs poſitionibus, contrarietas etiam in non ſubſtantialibus eos repellit, gloſ. *in cap. cauſam, quæ, in verſicul. tempore*, & *ibi* Innoc. Bald. & alij, *de teſtibus*, Miliſ. *in verſic. teſtis quando eſt ſuſpectus*, & *in verſ. teſtis ſi in vno dicit falſum*, Grammat. *conſ.* 1 *num.* 8. & 9. & *conſ.* 21. *num.* 28. Natt. *conſ.* 315 *num.* 11. Et tanto magis, cùm iſtæ contrarietates ſint multum conſiderabiles, & concernant ipſum factum raptus.

Non obſtat proteſtatio, facta in ſecundo examine, quòd non intendebant recedere à prima depoſi-
2 tione: Quia quando † teſtes ſunt ſuſpecti, & ſunt examinati per extenſum, iſta cautela non ſuffragatur, Felin. *in cap. cum in tua, ſub num.* 1. *verſ. fatetur tamen, de teſtibus*, Tiber. Decian. *reſp.* 48. *num.* 8. *lib.* 5. & ſentit Florian. *in leg.* 1. *num.* 4. *ff. de teſtib.* & poſt eum, & alios quos citat Natt. *in conſ.* 537. *num.* 11.

TIRASONEN. IVRIS NOMINANDI PRÆDICATOREM.

Veneris 8. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

Ius eligendi Prædicatorem in Cathedrali, ſpectat ad Epiſcopum.

SVMMARIVM.

1 *Munus prædicandi, ſpectat de Iure communi ad Epiſcopum.*

2 *In Eccleſia Tiraſonenſi, ius eligendi Prædicatorem ſpectat ad Epiſcopum, ex Decreto particulari. Congregationis Concilij: Licet Præbenda Canonicalis fuerit ſuppreſſa, & vnita pro ſalario Prædicatoris, & numero 3.*

4 *Impenſa Prædicatoris ſpectat ad Epiſcopum. Intellige vt num. 5.*

DECISIO CCLXXI.

DOmini reſoluerunt, ius eligendi Prædicatorem in Eccleſia Cathedrali, ſpectare ad Reuerendiſſimum Epiſcopum. Quia de † Iure communi mu-
1
nus prædicandi ſpectat ad Epiſcopum per ſe, vel per alium, *cap. inter cætera de offic. ordin.* & datur particularis reſolutio congregationis Illuſtriſſimorum Cardinalium Sacri Concilij Tridentini interpretum,
2 quod ex † diſpoſitione eiuſdem Concilij electio Prædicatoris in hac Eccleſia ſpectat ad Epiſcopum, licèt Præbenda Canonicalis fuerit ſuppreſſa, & vnita pro ſalario Prædicatoris; &, vt eadem Sacra Congrega-
3 tio cenſuit per decretum *cap. 4. ſeſſ. 24.* ſunt † ſublata priuilegiata in contrarium, & conſuetudines etiam immemorabiles.

Quantum ad impenſam, Domini dixerunt, quòd
4 † ſpectat ad Epiſcopum, qui habet ius eligendi Prædicatorem. Nec faciunt difficultatem illa verba Concilij, *impenſis eorum, quæ eas præſtare, vel tenentur, vel ſolent*: Quia neque Concilium loquitur de Prædicatore in Eccleſijs Cathedralibus, neque Capitulum ad eas tenetur, vel probatur, quod ſit ſolitum præſtare aliquas impenſas Prædicatori.
5 Hoc tamen Domini intelligebant, quando † Epiſcopus non vult vti opera Theologi in prædicando, & vult deputare alium Prædicatorem: ſed ſi Epiſcopus permittat prædicare Theologum, ad quem ratione officij ſpectat iſtud onus prędicandi, non tenetur ei aliquid præſtare, cùm habeat certum ſtipendium cum iſto onere prædicandi.

ROMANA EXECVTIONIS.

Veneris 8. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

De nullitate mandati relaxati contra bona hæreditaria, non citato hærede.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum relaxatum contra bona hæreditaria, non citato hærede; vel, ſi hæreditas eſt iacens, ei non deputato, & citato curatore; eſt nullum.*

2 *Statutum Vrbis* l. 1. cap. 85. *requirit in relaxatione mandati citationem perſonarum, quæ ex hoc principaliter lædi poſſunt.*

DECISIO CCLXXII.

FVit reſolutum, mandatum non eſſe exequendum: Quia fuit nulliter relaxatum contra bona hære-
1 ditaria, nec † citato hærede; & ſi hæreditas erat iacens, ei non deputato, & citato curatore, qui repræſentaret perſonam hæredis, iuxt. *leg. 1. ff. de curat. bonis dando*, Angel. *in leg. dies cautionis, §. toties num.* 3. & *ibi Alex. in §. Prætor. ait, num.* 4. *ff. de damn. infect.* Mat-
2 theſil. *ſingul.* 4. *num.* 7. Statutum vero † *lib.* 1. *cap.* 85. cuius vigore petitur executio, requirit citationem perſonarum, quæ ex hoc principaliter lædi poſſunt; & ſic vel ipſius principalis debitoris, vel hæredis. Et ideo cùm non fuerit ſeruata iſta forma, neque ex hoc capite mandatum ſubſtinetur.

ARIMINEN. TRANSACTIONIS.

Mercurij 13. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

Contractus quando declaratur nullus, is, qui dedit de nullitate, tenetur reſtituere ea, quæ accepit.

SVMMARIVM.

1 *Legi non præſtat impedimentum, quod de Iure, non ſortitur effectum.*
2 *Dans de inualiditate tranſactionis, poteſt audiri ſine reſtitutione pignorum, & chirographi.*
3 *Petens executionem contractus, debet prius adimplere pro parte ſua.*
4 *Petens annullationem contractus validi, debet adimplere pro parte ſua, reſtituendo quod accepit.*
5 *Idem operatur propoſitum in propoſito, quòd oppoſitum in oppoſito.*
6 *Dans de nullitate contractus, neque petit executionem contractus, neque diſtractum.*
7 *Contractus quando declaratur nullus, vel altera pars acquieſcit; tunc, qui dedit de nullitate tenetur reſtituere quantum accepit.*

DECISIO CCLXXIII.

DOmini dixerunt quod Angelica non impugnat
tranſactionem, vti læſiuam, neque petit illius re
ſciſionem; qui ſunt propriè termini legis, *ſi diuerſa*,
Cod. de tranſact. ſed dat de inualiditate, & nullitate
tranſactionis: in quo caſu non procedit diſpoſitio il-
1 lius legis: quia † non præſtat impedimentum, quod
de iure non ſortitur effectum, Natta *conſ.631.num.7.*
Roland. à Valle, *conſ.7.num.4.lib.3.* Rimin. *conſ.5.nu.*
71.lib.1. & fuit reſolutum *in Cauſa Tiraſonen. Iuris præ-*
ſentandi 11. Februarij 1585. coram bon.memor. Epiſcopo
2 *Lauretano*. Et ideo † poteſt audiri ſine reſtitutione
pignorum, & chirografi: Et placuit ratio diuerſita-
tis, quæ adducitur ab Ancharano in *conſ. 34. num.* 10.
3 quod † ſicut ille, qui petit executionem contractus,
debet prius adimplere pro parte ſua, *leg. Iulianus, §.*
4 *offerri, ff. de act. empt.* ita etiam debet † adimplere ex
parte ſua, reſtituendo quod accepit, qui petit annul-
lationem contractus validi, & venit ad diſtractum:
5 Quia † idem operatur propoſitũ in propoſito, quod
oppoſitum in oppoſito. Quæ ratio ceſſat in eo, qui
6 dat de nullitate contractus; quia † neque petit exe-
cutionem contractus, neque diſtractum; licet in hoc
7 caſu, quando altera † pars acquieſcit nullitati, vel
contractus declaratur nullus, ille qui dedit de nulli-
te, teneatur reſtituere omnia quæ accepit. Et in his
terminis procedunt deciſio *in Cauſa Recanaten. Tran-*
ſactionis coram bon.memor. Gipſio, & *conſ.* Bald. 376. *in*
fin.lib.1. Abb. 62. *in fin.lib.1.* & Aim. 83. *numer.* 1. &
aliæ auctoritates, & rationes, quæ deducuntur per
informantes.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE SPINIS.

Veneris 15. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

De remedio Lgis Finalis, *Codic. de edict. Diui Adriani tollendo.*

SVMMARIVM.

1 *Probata deſcendentia, & identitate bonorum fideicommiſſariorum, eſt locus immiſſioni vigore, legis vltim.* Cod. de Edict. Diu. Adr. Toll.
2 *Reſtitutio bonorum non eſt neceſſaria, quando non verſamur in primo fideicommiſſario.*

DECISIO CCLXXIV.

DOmini reſoluerunt, Federicum, & Aſcanium eſ-
ſe immittendos in poſſeſſionem domorum, de
1 quibus agitur, vigore, leg. vlt. *Cod. de edict. Diu. Adria.*
Tollend. Quia fideicommiſſum Franciſci eſt clarum
ad fauorem Familiæ de Spina poſt obitum matris, &
Aurelij, & per teſtes probatur, quòd ipſi ſunt de familia de Spina, & deſcendentes ex linea legitima naturali; & quod iſtæ domus poſſidebantur à Franciſco tempore obitus; & quòd poſtea deceſſerunt mater, & Aurelius; & ideo, cùm factus fuerit locus fidei commiſſo ad eorum fauorem, eis competit remediũ dictæ legis vltimæ. Et non eſt neceſſaria reſtitutio, cùm non verſemur in primo fideicommiſſario, *leg. Sancimus, §. vltimo, & ibi* Gloſ. *in verſic. ipſo iure, Cod. ad Sen. conſ. Trebell.*

ROMANA CENSVS.

Lunæ 18. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

Excuſſio principalis debitoris, quando non ſit neceſſaria in caſu releuationis indemnitatis.

SVMMARIVM.

1 *Simplex promiſſor indemnitatis, regulariter non poteſt conueniri; niſi prius excuſſo debitore principali.*
2 *Limita, vt non procedat in promiſſione concepta cum clauſula,* Penitus ſine damno conſeruare.
3 *Clauſula,* Promittens releuare indemnem, & penitus ſine damno conſeruare, *continet promiſſionem defenſionis, ſuſceptionis litis, & liberationis à moleſtijs.*
4 *Fideiuſſori obligato, vti principalis principaliter, & in ſolidum, in forma Cameræ, non competit beneficium excuſſionis.*
5 *Termini ſuſceptio impedit, vt non poſſit amplius opponi beneficium excuſſionis.*
6 *Proteſtatio clandeſtina, & facta per acta alterius Notarij, non releuat.*

DECISIO CCLXXV.

FVit per Dominos reſolutum, D. Alexandrum po-
tuiſſe conueniri, non excuſſis Dominis de Cuppis
1 principalibus debitoribus: Quia licet regulariter †
ſimplex promiſſio indemnitatis, hoc ex natura ſua
habeat, vt debeat apparere de damno, & quòd creditor à principali debitore ſatisfieri non poſſit; & ideo eſt neceſſaria excuſſio, Bart. *in leg. 1. num. 2. Cod. de conuen. fiſci debit. lib. 10.* & *in leg. quarONUM. 4. ff. locat.* Roman. *conſ. 211. num. 2.* Cornel. *conſ. 109. in fin. lib. 1.* Marſil. *in rubric. de fideiuſſ. num.* 27. & fuit latè deductum *in Cauſa Romana Dobane ſalis 10. Decembris* 1582.
2 *coram R.P.D. Seraphino.* Tamen in hoc caſu propter †
prægnantiam illius clauſulæ, *Promiſit indemnes releuare, & penitus ſine damno conſeruare, ita quod re.* obligatio D. Alexandri excedit terminos ſimplicis fideiuſſio-

iuſſionis de indemnitate, & † continet promiſſionem defenſionis, ſuſceptionis litis, & liberatinnis à moleſtijs, Bart. *in leg. pater, num. 1. ff. de dot. prǽleg.* Ruin, *conſ.* 187. *nume,* 7. *lib.* 1. Pariſ. *conſ.* 109. *numer.* 37. *lib.* 1. Soccin. Iun. *conſ.* 42. *num.* 1. *lib.* 4. Et ideo cùm D. Alexander ſit obligatus in ſpecie ad liberandum à moleſtijs, potuit conueniri ſine excuſſione principalium debitorum, iuxta formam ſuæ obligationis, pro liberatione à moleſtijs illatis Cijbis ab Abbate Maraſcelloſ, licet non conſtet quòd fuerint paſſi damnum. Et
4 tanto magis, quia ad omnia iſta † eſt obligatus vti principalis, principaliter, & in ſolidum in forma Cameræ, & ideo ceſſat beneficium excuſſionis; vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana. Trium millium* 18. *Aprilis* 1586. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto*. Et hoc eo magis dicendum eſt, ſtante ſuſceptione termini facta per D. Alexandrum cum confeſſione debiti; quæ
5 † impedit vt non poſſit amplius opponi iſta exceptio
6 excuſſionis. Neque ei ſuffragatur proteſtatio; quia † eſt clandeſtina, & facta per acta alterius Notarij, vt per Doct. *in cap. cum M. de conſtit.* & *ibi* Rip. *num.* 22. & inter recentiores bene deducit D. Silueſter Aldob. *in conſ.* 23. *num.* 39. 40. *&* 41. & fuit reſolutum in Cauſis, quæ referuntur per informantes.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 18. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

Actio ſpolij non competit, non probato primo extremo. De nullitate, & iniuſtitia mandati. Vide Deciſio 232.

SVMMARIVM.

1 *Primum extremum in ſpolio pendet à iuſtitia, & validitate mandati.*

2 *Immiſſio iudicialis ſine expulſione, vel recognitione colonorum, non priuat poſſeſſione ſua, ſi Iudex non proceſſit ritè, & rectè.*

3 *Deficiente probatione primi extremi, actio ſpolij non competit.*

4 *Mandatum relaxatum, citato eo, qui fuit ſubſtitutus ab actore ad lites, quem non probatur fuiſſe conſtitutum à legitima perſona, eſt nullum.*

5 *Mandatum relaxatum, vel executum pro ſumma exceſſiua, eſt iniuſtum.*

6 *Spoliatus à iudice non poteſt ſibi ius dicere, & propria auctoritate recuperare poſſeſſionem.*

DECISIO CCLXXVI.

Domini dixerunt, quòd omiſſa via ſpolij, videatur de bono iure in negotio principali: Quia
1 primum † extremum pendet à validitate, & iuſtitia mandati. Si enim mandatum eſt nullum, vel iniuſtũ, non adeſt ſufficiens probatio primi extremi: quia
2 † quando iudex non procedit ritè, & rectè, immiſſio iudicialis ſine expulſione, vel recognitione Colonorum, non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione; vt fuit reſolutum *in hac Cauſa*, & ſæpius tantum in alijs. Et tanto magis cum Zelli contradixerint, & nòn habuerint ſe pro ſpoliatis; vt apparet ex literis Illuſtriſſimi Cardinalis Aldobrandini. Et conſequenter, deficien-
3 te † probatione primi extremi eis non competeret, actio ſpolij.

Dubitant autem multum Domini de validitate & iuſtitia huius mandati. Quantum enim ad validitatem, mandatum fuit relaxatum, citato Stepha-
4 no Lutio, qui † licèt eſſet ſubſtitutus ab actore ad lites; tamen non conſtat quod iſte actor qui ſubſtituit, fuerit conſtitutus à legitima perſona cum ſolemnitatibus requiſitis, & ſi hoc non iuſtificatur, ex iſto capite reſultat nullitas mandati; vt per Bald. *in leg. qui aliena, §. quamquam, num.* 1. *in* 3. *not. & num.* 4. *ff. de neg. geſt.*

Quo vero ad iuſtitiam, illa etiam redditur mul-
5 tum turbida: Quia mandatum fuit relaxatum † pro ſumma ſcutorum 800. vigore inſtrumenti, quod erat ſimulatum in ſumma ſcutorum 500. Secundò, quia fuit reformatum in ſcutis 471. & nihilominus fuit executum pro tota ſumma. Tertio, quia ſaltim in aliqua parte mandatum eſt detectum iniuſtum, ex depoſitionibus teſtium, qui de nouo ſunt examinati; vt latius fuit deductum in alia reſolutione. Et ideo, cum iſtud mãdatum patiatur tot difficultates releuantes, Domini volunt quòd iuxta ſtilum Rotæ videatur negotium principale.

6 Non obſtat quòd † ſpoliatus à Iudice non poteſt ſibi ius dicere, & propria auctoritate recuperare poſſeſſione: Quia illud fundamentum præſupponit, quod Zelli amiſerint poſſeſſionem, & poſtea eam recuperauerint: &, ſi mandatum eſt nullum, vel iniuſtum, iſtud præſuppoſitum ceſſat: quia Zelli nũquam amiſerunt ſuam poſſeſſionem, neque tractant de ea recuperanda.

BONONIEN, TRANSLATIONIS PENSIONIS.

Veneris 22. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

De Priuilegijs Conclauiſtarum.

SVMMARIVM.

1 *Tranſlatio penſionis poteſt fieri à Conclauiſtis coram quibuſcunque Ordinarijs locorum, vel Canonicis Metropolitanarum, vel aliarum Eccleſiarum, ex Priuilegio Sixti Quinti.*

2 *Copia impreſſa non facit fidem ſine ſubſcriptione Notarij, & ſigillo alicui. s perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ.*

3 *Declara, vt hoc non requiratur ad effectum validitatis tranſlationis extraiudicialis: ſed ſufficit quòd tempore oppoſitionis exhibeatur in forma probanti, & num. 4.*

5 *Priuilegium publicatum, & inſertum in Bullario, non poteſt dici copia ſimplex, ita vt Executor non potuerit illi adhibere fidem.*

6 *Facultas transferendi non comprabendit penſiones impoſitas ſuper Cathedralibus, quæ ſunt ſpeciali nota dignæ. Contrarium quoad Conclauiſtas, ob Priuilegium eis conceſſum, & num. 7.*

8 *Derogatio Concilij Lateranenſis nõ eſt neceſſaria in tranſlatione, quando fuit appoſita in prima reſeruatione penſionis.*

9 *Capitulo*, Nuper de decim. *cenſetur derogatum per derogationem Conciliorum generalium, cum clauſula*, Quorum tenores.

DE-

DECISIO CCLXXVII.

DOmini reſoluerunt, translationem penſionis
eſſe validam, Quia de facultate executoris non
poteſt dubitari, cùm iſta translatio ſit facta coram
Canonico Eccleſiæ Collegiatæ Sãctę Marię in Tranſ-
1 tyberim: Et in priuilegio † conceſſo conclauiſtis à
felic. recor. Sixto Quinto, iſta facultas tribuitur qui-
buſcunque locorum Ordinarijs, vel Canonicis Me-
tropolitanorum, vel aliarum Eccleſiarum: & in ſimi-
li translatione penſionis fuit reſolutum *in Cauſa A-
drien. Penſionis 20. Decembris 1593. coram Reu. P. D.
mco Pamphilio*.

Non obſtat, quòd coram eo non fuerunt produ-
cta priuilegia in forma probanti, ſed ſolum copia im-
2 preſſa, quæ † non facit fidem ſine ſubſcriptione No-
tarij, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccle-
ſiaſtica conſtitutæ. Quia licet in judicio, parte oppo-
nente, ad effectum concludentis probationis requi-
ratur ſubſcriptio Notarij, & ſigillum perſonæ in di-
3 gnitate Eccleſiaſtica conſtitutæ; tamen † ad illum
effectum validitatis trãslationis extraiudicialis ſuf-
ficit copia impreſſa, cùm ex ea iudex ſatis reddatur
certus de ſua iuriſdictione; vt fuit reſolutum *in Cau-
ſa Lucana Penſionis 17. Fubruarij 1592. coram bon. mem.
Orano*, in qua affertur ſimile de litteris inſertis in pro
ceſſu fulminato, quæ non ſunt in forma probanti, &
nihilominus translatio illarum vigore facta ab exe-
4 cutore ſubſtinetur, & † ſufficit quòd tempore oppo-
ſitionis exhibeãtur in forma probanti, Put. *dec. 246.
lib. 3.* Achil. *dec. 2. de offic. deleg. & decіſ. 7. de penſ.*

Mouit etiam Dominos, quòd iſta priuilegia con-
ceſſa Conclauiſtis erant notoria in Curia; & quòd
5 iſta non poteſt dici † ſimplex copia, cùm fuerit pu-
blicata, & impreſſa, & inſerta in Bullario: & ideo
executor potuit adhibere fidem huic copiæ impreſ-
ſæ, Achil. *dict. dec. 2.*

6 Non obſtat quòd iſta facultas transferendi † non
comprænhendit penſiones impoſitas ſuper Eccleſijs
Cathedralibus, quæ ſunt ſpeciali nota dignæ, *cap. 2.
cap. dilectus, de conceſſ. præbend. cap. quamuis* §. 1. *de præ-
7 bend.* Quia in priuilegio conceditur † Conclauiſtis
facultas transferendi quaſcunq; penſiones, ſuper qui
bus vis fructibus quorumcunque beneficiorum Ec-
cleſiaſticorum: & ideo propter vniuerſalitatem, &
prægnantiam iſtorum verborum, comprænhendun-
tur penſiones impoſitæ ſuper Eccleſijs Cathedrali-
bus; vt fuit reſolutum *in Cauſa Ciuitaten. Penſionis 5.
Decembris 1567. coram Oradmo*; & poſtea, materia
plene diſcuſſa, *in Cauſa Farnen. Penſionis 14. Aprilis
1578. coram S. D. N.* in qua latiſſime reſpondetur om-
nibus, quæ in contrarium deducuntur per informan-
tes pro Reuerendiſſimo Archiepiſcopo.

Non obſtat, quòd non fuit derogatum Concilio
8 Lateranenſi. Quia ſufficit † quòd ei fuerit deroga-
tum in prima reſeruatione penſionis, Creſc. *dec. 238.*
Fab. *dec. 39.* Anton. Auguſt. *de translat. penſ.* §. 6. Et in-
tellectus, qui datur per informantes, quòd illæ deci-
ſiones procedunt, quando eodem tempore fuit reſer
uata penſio, & conceſſa facultas transferendi, non
placuit Dominis: Quia fundamentum deciſionum
non conſiſtit in hoc, quòd penſio ſit vel non ſit reſer-
uata, eodem tempore, cum facultate transferendi;
ſed quod penſio translata, eſt eadem penſio, & quòd
non inducitur nouum grauamen Eccleſiæ: Et ideo
ſufficit vnica derogatio.

Aliqui etiam ex Dominis exiſtimabant, quòd ſi
derogatio eſſet neceſſaria, ſufficeret generalis dero-
gatio Conciliorum generalium, cum clauſula, *quo-
9 rum tenores*; vt in † terminis derogationis Capituli,
ſuper, de decimis, fuit reſolutum *in Cauſa Conchen. E-
xemptionis decimarum 17. Martij 1589. coram bon. mem.
Orano*.

NICOTEREN. DONATIONIS.

Veneris 22. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

Mandatum probatur ex præſumptionibus, & con-
iecturis. Donatio remuneratoria ex quibus digno
ſcatur.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum probatur ex præſumptionibus, & coniecturis.*
2 *Coniectura pro mandato, & num. 3. 4. & 5.*
3 *Iura ad fauorem alicuius non poteſt quis veriſimiliter ha-
bere, niſi ab ipſomet, de cuius intereſſe agitur.*
6 *Donatio remuneratoria conſiſtit in ſeruitijs de præterito,
non in ſeruitijs præſtandis de futuro, & num. 8.*
7 *Donatio inter viuos, cum promiſſione de non reuocando,
etiam ex cauſa ingratitudinis, reuocari non poteſt.*
9 *Factum donatarij contra donationem reuocatam, ei non
præiudicat, ſi de Iure communi reuocatio, non eſt va-
lida.*
10 *Error iuris non nocet idiotæ.*
11 *Confeſſio extraiudicialis, non probatur per teſtes ſingula-
res.*

DECISIO CCLXXVIII.

IN prima propoſitione huius Cauſæ Domini fue-
rant concordes, quòd non eſſet locus executioni
ſententiæ A.C. cùm ſit vulnerata per ſententiam re-
uocatoriam Domini de Caualerijs: Sed quia contra
iſtam ſententiam A. C. opponebatur nullitas, & in-
iuſtitia, fuit reſtricta difficultas, vt videretur; An eſ-
ſet valida, & iuſta, ita vt eſſet confirmanda vel reuo-
canda. Et eam per plures poſitiones plene diſcuſſa,
fuit reſolutum ſententiam A. C. eſſe validam, & iu-
ſtam, & ideo confirmandam.

Quantum enim ad nullitatem, illa deducitur, ex
1 defectu mandati Marci Antonij Cybi, & cùm † man-
datum probetur præſumptionibus, & coniecturis,
Innoc. & alij *in cap. ex parte Decani, de reſcrip.* Curt. Sen.
conſ. 76. Fab. *dec. 23. lib. 1.* Put. *dec. 362. lib. 1.* Caputaqu.
deciſ. 85. lib. 2. hic concurrunt coniecturæ multum
vrgentes, quòd Marcus Antonius vere eſſet procura-
2 tor Epiſcopi. Primo, quia † iudicium fuit cœptum, &
continuatum contra eum, vti procuratorem Epiſco-
pi ſine contradictione. Secundo, quia ipſe produxit
examen teſtium, & alia iura in fauorem Epiſcopi;
3 quæ † veriſimiliter nõ potuit habere aliunde quàm
ab ipſo Epiſcopo, Alexa. *in leg. 1. col. 2. Cod. de procur.*
Abb. *conſ. 7. col. 3. lib. 2.* Rom. *conſ. 446. in 2. dub.* Aim.
conſ. 80. num. 5. Fab. *dict. dec. 23.* Caputaq. *in dict. deciſ.
185.* Paleott. *deciſ. 71.* Tertiò, quia ſoluit † ſuam par-
4 tem extractus, Caſſad. *deciſ. 3. num. 4. de procur.* Quar-
5 to, quia † comparuit in Cauſa, & fecit plures prote-
ſtationes, & poſtea appellauit à ſententia A.C. & ob-
tinuit

tinuit commiſſionem appellationis, & reſtitutionis
in integrum, & ſubſtituit procuratorem D. Scipio-
nem Rotam. Et ex tota iſta ſerie facti videbatur Do-
minis ſufficienter conſtare de eius mandato. Et tan-
to magis, cùm idem Marcus Antonius vti procurator
Epiſcopi exegerit fructus duorum eius offitiorum
ab anno 1588. vſque ad annum 1597.

Quantum verò ad iuſtitiam, illa pendet ex dupli-
ci inſpectione: Quarum prima eſt, An iſta donatio
potuerit reuocari ab Epiſcopo? Et cùm difficultas
conſiſtat in intellectu donationis, an ſit facta æque
principaliter, tam pro ſeruitijs Herculis de præteri-
to, quàm pro ſeruitijs de futuro; Domini intellexe-
6 runt, quòd principalis intentio Epiſcopi, & cauſa †
donationis, fuit remuneratio ſeruitiorum de præte-
rito; in quibus propriè conſiſtit donatio remunera-
toria: Et licet ſubdatur; *Et ad hoc, vt deinceps, & in
futurum eum maiori animo, & amore, eius ſeruitia debeat
proſequi*; tamen iſta clauſula non fuit appoſita ad ef-
fectum reſtringendi, & limitandi donationem, vt ſo-
lum locum haberet, dum permanebat in eius ſerui-
tio, obligando eum perpetuo ad ſeruitutem in vita,
ſi volebat conſequi donationem: ſed iſta clauſula fuit
appoſita ad effectum vt Hercules, dum permanebat
in ſeruitio, reſpondendo huic liberalitati Epiſcopi,
cum maiori animo, & amore ei inſeruiret: & ſic in
ſumma importat ſolum cauſam impulſiuam, & inci-
7 tatoriam donatarij durante ſeruitio. Et ideo † cùm
donatio ſit inter viuos, cum promiſſione de non re-
uocando, etiam ex cauſa ingratitudinis, & ſit valla-
ta iuramento, non potuit reuocari ab Epiſcopo ſub
prætextu, quòd ſeruitium ceſſauerit: Quia, vt dictum
8 fuit, donatio † non fuit facta correſpectiuè ob ſerui-
tia præſtanda in futurum, ita vt ceſſante ſeruitio, ceſ-
ſet donatio, *leg. 2. & ibi* gloſ. Bartol. & alij, *ff. de donat.*
Titaqu. *in tractat. ceſſante cauſa, limit. 1.* Et quamuis
pro declaratione mentis Epiſcopi adducantur in cõ-
trarium depoſitiones teſtium; tamen iſti teſtes non
concludunt quòd Epiſcopus voluerit ſolum facere
donationem, quæ duraret durante ſeruitio.

Altera inſpectio eſt, An ſaltim Hercules ſibi præ-
iudicauerit, cùm exegerit ducatos 37. poſt reuoca-
tionem donationis vigore ordinis Epiſcopi, in quo
fiebat mentio de reuocatione donationis? Et in hac
difficultate Domini dixerunt, quòd Hercules non
habuit intentionem ratificandi reuocationem, neq;
renunciandi iuri ſuo, ſi reuocatio erat inualida; ſed
exegit cum iſta credulitate, quòd donatio eſſet reuo-
cata ex iuſta cauſa, prout in partita banchi contine-
tur; & incontinenti fecit proteſtationem, quòd in-
tendebat petere terminos decurſos, & decurrendos.
Et ideo cum iſta materia, an reuocatio fuerit vali-
da, tam quam facta ex iuſta cauſa, pendeat ex diſpo-
9 ſitione iuris communis; ſi de iure † communi reuo-
catio non eſt valida, factum exactionis ei non præiu-
dicat, Bart. *in leg. ornamentorum, ff. de aur. & argen. leg.*
Aim. *conſ. 29.* Et hoc maxime dicendum eſt; quia
Hercules habuit iuſtam cauſam exiſtimandi, quòd
reuocatio eſſet valida, cum conſuluerit doctorem, &
ab eo habuerit reſponſum, quod donatio poterat re-
uocari ceſſante ſeruitio; & ab iſto errore proceſſit
exactio, & continuatio in ſeruitio Epiſcopi. Et ideo
10 cùm ſit homo † idiota, iſte error ei nocere non de-
bet, & eſt excuſandus; præſertim, cùm donatio non
ſit omnino clara, & habuerit etiam difficultatem in-
ter Dominos, Put. *dec. 248. & dec. 401. lib. 3.*

Non obſtant depoſitiones teſtium. Quia aliqui ex
eis patiuntur exceptiones, quæ bene deducuntur per
informantes: alij ſunt ſingulares, & deponunt de
11 confeſſione extraiudiciali, quæ † non probatur per
teſtes ſingulares iuxta eam opinionem, quam Rotæ
ſequitur, Puteu. *deciſ. 3. de probat.* & non concludunt
quod Hercules conſenſerit reuocationi donationis,
nec quod voluerit ratificare reuocationem, licet eſ-
ſet inualida.

VALENTINA PENSIONIS,

Lunæ 25. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

De reſeruatione penſionis, non facta mentione al-
terius reſeruationis penſionis primo impoſitæ.

SVMMARIVM.

1 *Mentio penſionis primò impoſitæ eſt neceſſaria in reſer-
uatione alterius penſionis, etiam quando prima penſio
eſt perpetua.*

2 *Onus perpetuum non computatur in fructibus Beneficij.*

3 *Clauſula,* Dummodo remaneant centum pro Recto-
re, *eſt appoſita ad eius fauorem, & non debet retorqueri
in eius odium.*

4 *Papa non cenſetur velle grauare Beneficium duplici one-
re.*

5 *Impugnans ſecundam reſeruationem, ob non factam men-
tionem primæ, tenetur probare illius validitatem.*

6 *Acceptatio penſionis probatur ex litteris Apoſtolicis de-
ſuper expeditis.*

7 *Conſenſus penſioni probatur ex literis expeditis cum clau-
ſula,* Quorum omnium, & cuiuslibet ipſorum reſ-
pectiuè ad hoc expreſſus accedit conſenſus.

8 *Ad validitatem ſecundæ reſeruationis ſufficit quòd Papa
habuerit ſcientiam primæ reſeruationis. Sed iſta ſcientia
eſt probanda concludenter, & num. 9.*

DECISIO CCLXXIX.

Domini fuerunt concordes, quod gratia reſerua-
tionis ad fauorem Reuerentiſſimi Epiſcopi ſit
inualida ob non factam mentionem alterius penſio-
1 nis prius impoſitæ ad fauorem Seminarij: quæ, †
mentio eſt etiam neceſſaria quando prima penſio eſt
perpetua, & ſic in effectu cõtinet diſmembrationem
fructuum, Fab. *deciſ. 36. lib. 1.* Chiſanen. *deciſ. 134.*
Caputaq. *deciſ. 407. lib. 1.* & fuit reſolutum *in Cauſa
Ceſarauguſtana Diſmembrationis 23. Iunij de anno præte-
rito coram R. P. D. meo Pamphilio.* Deciſio vero Guido-
boni 19. quæ in contrarium allegatur, non tangit
iſtam difficultatem; & procedit ad effectum ſaluan-
2 di gratiam à mala expreſſione valoris, cum † onus
perpetuum non computetur in fructibus. Et ad illum
effectum non releuat clauſula, *Dummodo remaneant
3 centum pro Rectore*: Quia iſta † clauſula eſt appoſita
ad fauorem Rectoris, & non debet retorqueri in eius
odium: & quia etiam in hoc caſu militat eadem ra-
4 tio, quod † Papa non cenſetur voluiſſe grauare Bene-
ficium duplici onere; vt fuit reſolutum *in Cauſa Vicen-
tina Penſionis 12. February 1590. coram Illuſtriſſimo
Cardinali Mantica.*

5 Non obſtat quod † impugnans ſecundam reſerua-
tio-

tionem, ob non factam mentionem primæ, tenetur
probare illius validitatem Caputaq. *dict. deciſ.* 301.
Cotta, *deciſ.* 107. & ſæpius fuit reſolutum. Quia exi-
ſtentia Seminarij, vt dicebant aliqui ex Dominis, eſt
notoria, & ſatis iuſtificatur ex expreſſione facta in
Literis, quod Archiepiſcopus expoſuerat in illius
erectione vltra ſummam ſex millium ducatorum; &
6 ex † eiſdem literis probatur, acceptatio penſionis,
cùm requirant impenſam ſatis conſiderabilem, Caſ-
ſad. *deciſ.* 3. *num.* 4. *de procurat.* Sarn. *in reg. de ann. quæſ.*
32. *num.* 6. Caputaq. *deciſ.* 50. *lib.* 3. *in manuſcrip.* Con-
ſenſus vero Rectoris probatur ex illa Clauſula, *Quo-
rum omnium, & cuiuslibet ipſorum reſpectiuè ad hoc ex-
preſſus accedit conſenſus*. Cùm enim Literæ non poſſint
expediri, niſi præcedente conſenſu, iuxta formam re-
gulæ 43. & ideo expeditores velint prius videre con
7 ſenſum; ex iſta clauſula poſita in literis expeditis pro
batur præſtario conſenſus. Caputaqu. *deciſ.* 120. &
deciſ. 213. *lib.* 1. Peregr. *deciſ.* 73. Put. *dec.* 439. *in fin. lib.* 1.
Et ceſſat omnis difficultas: quia oſtenditur, etiam
conſenſus Rectoris.

8 Non obſtat quod † ad effectum validitatis ſecun-
dæ reſeruationis ſufficit, quod Papa habuerit ſcien-
tiam primæ impoſitionis, Caputaqu. *deciſ.* 296. *lib.* 3.
& fuit reſolutum *in Cauſa Policaſtren. Penſionis, de an-
no* 1587. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Platto*. Quia
9 ſcientia Papæ † non probatur concludenter. Licèt
enim prima penſio fuerit impoſita ad fauorem Semi-
narij, tamen non probatur quod Papa de tempore
reſeruationis iſtius ſecundæ penſionis habuerit ſciē-
tiam erectionis Seminarij: & non data iſta ſcientia,
ceſſat fundamētum quod Papa potuit cogitare quod
iſta Parochialis eſſet grauata onere contributionis,
iuxta formam Sacri Concilij Trident. Vltra quod,
etiam data ſcientia Papa potuit cogitare, quod Se-
minario eſſet prouiſum per vnionem aliorum benefi-
ciorum, vel quod ei eſſent aſſignati alij redditus.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 25. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

Creditor à debitore conſtitutus ad exigendum, ſum-
mam ſibi debitam, ponere non poteſt ad compu-
tum; ſed ad reſtitutionem tenetur, non obſtante
creditoris approbatione.

SVMMARIVM.

1 *Creditor conſtitutus procurator ad exigendum, non poteſt,
in præiudicium anteriorum, ſibi ſatisfacere de ſuo credi-
to. Nec ei prodeſt bona fides, & ignorantia ſtatus debi-
toris, & num.* 4.
2 *Negociorum geſtor non poteſt vti retentione vel compen-
ſatione ſui crediti, in præiudicium Creditorum anterio-
rum.*
3 *Caſus probans ſimulationem contractus.*
5 *Creditores vnius Prouinciæ, in quo caſu ſint preferendi
creditoribus alterius Prouinciæ, & num.* 6.
7 *Creditores ab initio ſibi obligant perſonam, & vniuerſa
bona, nec habent reſpectum ad negotiationes.*

DECISIO CCLXXX.

FVit reſolutum, Hortenſium non potuiſſe ponere
in computis gabellæ ſatisfactionem ſui crediti,
& teneri ad reſtitutionem, non obſtante ſolidatione,
& approbatione computorum facta à Comite Nico-
lao de menſe Iunij anni 1597.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia antea à cre-
ditoribus fuerant conſtituti deputati pro ſatisfactio-
ne ſuorum creditorum; & Comes de anno 1595. con-
ſtituerat procuratorem irreuocabilem ad exigēdum
ad fauorem, & commodum creditorum, omnes pe-
cuniarum ſummas ſibi debitas, & debendas, & diſ-
ponendum, iuxta mandatum deputatorum à credi-
toribus; & de anno 1596. fuerat diſtributa inter cre-
ditores ſumma ſcutorum 22000. exacta à Dominis
de Sabellis. Et ideo cùm creditores inſtarent pro con
ſecutione ſuorum creditorum, Hortenſius non po-
1 tuit † in præiudicium anteriorum creditorum ſibi
ſatisfacere de ſuo credito; neque Comes approban-
do computa præferre creditorem poſteriorem ante-
riori, *leg. ſi non expedierit, §. ſi pupillus, ff. de bon. auct.
iud. poſſid. leg. pupillus, ff. quæ in fraud. credit.* Paul. de
Caſtr. *conſ.* 446. *num.* 3. *lib.* 1. Ruin. *conſ.* 76. *numer.* 11.
lib. 1. & fuit reſolutum *in Cauſa Romana Pecuniaria,
coram S.D.N.* & *in alia Romana de Bartolacijs coram Re-
uer. P. D. Penia*, quæ referuntur per informantes, &
in Cauſa Romana Officiorum Cellerij 19. *Nouembr.* 1592.
coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto. Et vltimo loco
in Cauſa Romana Cenſus de Luraghis 21. *Aprilis anni præ
teriti coram R.P.D. Iuſto.* Et tanto magis, cùm præce-
deret mandatum Comitis irreuocabile ad fauorem
creditorum. Nec in hoc eſt aliqua differentia inter
negociorum geſtores, & creditores ex alijs cauſis.
Quia cum negociorum geſtor, remaneat creditor eo
tempore, de quo ceſſante gratificatione inſpicitur ſo-
2 lum † prioritas, iuxta diſpoſitionem iuris commu-
nis; nulla ratio ſuadet, vt ſi eſt poſterior, poſſit vti re
tentione, vel compenſatione ſui crediti, in præiudi-
cium creditorum anteriorum. Et hoc maximè dicen-
dum eſt in iſto caſu; quia venditio Locorum Gabellæ,
quorum prætium fuit poſitum, in ſatisfactionem
crediti Hortenſij, fuit ſimulata ad iſtum effectum,
3 fraudandi anteriores creditores. Et † ſimulatio ſe-
cundum Dominos clare probatur: quia venditio fuit
facta de menſe Februarij 1597. & ex literis ipſius
Hortenſij de Menſe Iunij, & Octobris eiuſdem anni
apparet, quod ſolum tractabatur venditio, & quòd
non erat facta de Menſe Octobris ſequenti: Et illa
confeſſio Hortenſij, comprobatur etiam ex literis ei
ſcriptis de eodem Menſe Iunij ab Abbate Pharaone,
in quibus dicit: *Se le pareſſe, paſſaſſemo la partita in
faccia di Voſtra Signoria di vna vendita ſimulata, per le-
uare che non vi ſiano più ſcrupoli di faſtidio, ſino che poi
V.S. la venderà ad altri.*

Non obſtat quod Hortenſius erat in bona fide,
cum ignoraret ſtatum Comitis, & quod credito-
res inſtarent pro conſecutione ſuorum creditorum:
4 Quia † non habetur in conſideratione ad iſtum effe-
ctum ignorātia creditoris poſterioris, ſed ſecundum
Doctores attenditur ſolum diligentia creditorum
anteriorum, & quod eis non poſſit imputari negli-
gentia; vt fuit reſolutum *in dicta Cauſa Romana Pecu-
niaria coram S. D. N.* Vltra quod ex literis colligitur
ſcientia ſtatus Comitis, & ad iſtum effectum fuit ſi-
mulata venditio, vt dictum fuit. Et illa ſcientia mul-
tum etiam coadiuuatur ex notorietate facti, & ex
lapſu temporis decem, & ſeptem menſium.

5 Non

Digitized by Google

5 Non obſtat quod † creditores vnius Prouinciæ
ſunt preferendi creditoribus alterius Prouinciæ, *leg.*
ſi procuratoris, §. *ſi plures*, *ff. de tribut. act.* Quia ille tex-
6 tus habet locum in creditoribus † mercatorum, qui
habent plures negociationes ſeparatas in diuerſis
Prouincijs: & exta iſtum caſum non ſit diſtinctio in-
ter creditores vnius, & alterius Prouinciæ; ſed atten-
7 ditur ſolùm inter eos prioritas: quia † creditores ab
initio ſibi obligarunt perſonam, & vniuerſum patri-
monium, & non habuerunt reſpectum ad negotia-
tiones; vt bene deducit Paul. de Caſtr. *in conſil.* 286.
num. 3. *lib.* 1.

BONONIEN. EVICTIONIS.

Mercurij 4. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

Quando non ſit locus ſequeſtro, & conſignationi
depoſiti.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione pendente, omnia manent in eo ſtatu, in quo*
erant ante ſententiam.
2 *Paupertas, & præſumptio boni iuris, ſuffragatur ad effe-*
ctum ſubminiſtrationis alimentorum, & expenſarum
litis.
3 *Sequeſtrum non conceditur pro credito non liquido.*

DECISIO CCLXXXI.

Domini reſoluerunt, non eſſe locum conſignatio-
ni depoſiti, neque ſequeſtro. Quantum ad de-
negationem conſignationis depoſiti, fundamentum
Dominorum fuit: Quia cùm in ſententia Reu. P. D.
Peniæ contineatur explicitè reſtitutio, & conſigna-
tio huius depoſiti, & ab iſta ſententia fuerit appella-
tum, & Cauſa appellationis mihi commiſſa, interim
1 † pendente appellatione, omnia debent remanere
in eo ſtatu, in quo erant ante ſententiam, *leg.* 1. *ff. ad*
Turpil. leg. vnica, ff. nil nou. app. pend. leg. appellatione,
Cod. de appell. & conſequenter non eſt locus illius con
ſignationi.

Nec placuit Dominis, quòd ſaltim per modum
prouiſionis ſit eis conſignandum iſtud depoſitum,
Quia cum conſtet de eorum bono iure, & pauperta-
te vltra, quod paupertas non probatur, cùm teſtes
ſint examinati lite pendente, ad perpetuam rei me-
2 moriam, paupertas, † & præſumptio boni iuris eis
ſuffragaretur ad effectum ſubminiſtrationis alimen-
torum, & expenſarum litis, non autem ad iſtud effe-
ctum reſtitutionis depoſiti, ſuper quo pendet lis: &
ideo ſine vrgenti cauſa non eſt recedendum à regu-
lis iuris.

Quo vero ad denegationem ſequeſtri ſuper iſto
depoſito pro fructibus, quos Comes prætendit, ra-
3 tio Dominorum fuit: quia † iſti fructus non ſunt li-
quidi, & Comiti eſt ſufficienter prouiſum, qui ha-
bet idoneos fideiuſſores de illis ſoluendis ad omne
mandatum Rotæ. Et tanto magis, quia Balli præ-
tendunt melioramenta; & Comes eis tenetur ad
damna, & intereſſe paſſa occaſione euictionis; & ſi
iſta liquidantur, facilè poterit euitari reſtitutio fru-
ctuum.

PLACENTINA CASTRI.

Mercurij 4. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo, in quo caſu denege-
tur.

SVMMARIVM.

1 *Verbalis reproductio citationis ſufficit ad validitatem pro*
ceſſus; vt realis reproductio, poſtea retrotrahatur ad
diem termini.
2 *Exceptio periurij repellit agentem à limine iudicij.*
3 *Quando adſunt plura iuramenta, non ſufficit ſimplex ab-*
ſolutio; ſed eſt neceſſaria in ſpecie ab omnibus iuramen-
tis.
4 *Tranſportatio actorum quando ſit neceſſaria, etiam extra*
cauſam appellationis.
5 *Clauſula,* Conſtituti *operatur vt conſtituenti non detur*
mandatum de manutenendo contra illum, cuius nomine
ſe conſtituit poſſidere.
6 *Validitas, vel inualiditas* Conſtituti *pendet à validitate*
vel inualiditate contractus in controuerſiam deducti.
7 *Victus* Conſtituti *ſtat in ſuſpenſo, pendente lite ſuper in-*
ualiditate contractus.

DECISIO CCLXXXII.

Fvit per Dominos reſolutum, Comiti non eſſe dan
dum mandatum, de manutenendo in poſſeſſione
1 Caſtri, Quia licet † ſufficiat verbalis reproductio ci-
tationis ad effectum validitatis, proceſſus per con-
tradictas, cùm realis reproductio poſtea ſequuta re-
trotrahatur ad diem termini, vt fuit reſolutum *in*
Cauſa Burgen. Quindenniorum 5. Martij 1599. coram
bon. memor. Orano; & ideo teſtes ſunt validè exami-
nati, qui bene probant poſſeſſionem iſtius Caſtri ad
fauorem Comitis: Tamen ei obſtat exceptio periu-
2 rij, quæ † repellit agentem à limine iudicij, *leg. ſi quis*
maior, Cod. de tranſact. Felin. *in cap. dilecti, num. 2. de ex-*
cept. Et abſolutio Vicarij, quæ datur, non eſt ſuffi-
ciens: quia cùm in inſtrumento contineatur triplex
iuramentum de obſeruando inſtrumentum, de non
petendo abſolutionem, & de ea obtenta non vtenda,
3 non † ſufficit ſimplex abſolutio, ſed eſt neceſſaria in
ſpecie ab omnibus iuramentis, Bald. *in leg. 2. num. 9.*
ff. de iure iur. Rom. *conſ.* 326. Felin, *in cap. conſtitutus nu.*
14. *de reſcrip.* & fuit reſolutum *in Cauſis Romana Do-*
nationis de Cincijs 20. Nouembris 1585. coram Reu. P. D.
Seraphino, Cluſina penſionis 20. Iunij 1590. coram Illu-
ſtriſſimo Cardinali Plato; & *Valentina Aſſictus 21. Iunij*
1599. coram R. P. D. Corduba. Et ideo niſi oſtendatur
alia abſolutio magis ſpecifica, iſta ei non ſuffraga-
tur.

Obſtat etiam alia exceptio, defectus tranſporta-
tionis actorum: Quia vltima Commiſſio habet clau
ſulam, quòd ſi & poſt quam per Michaelem in pri-
mis, & ante omnia purgata fuerint attentata, proce-
datur perinde ac ſi prima, & ſecunda Commiſſio eſ-
ſent ſignatæ cum clauſula, ſine retardatione ſolutio-
nis cenſus arbitrio Rotæ. Et cùm iſta vltima Com-
miſſio ſit attendenda, in primis neceſſarium eſt fir-
mare, an adſint vel non adſint attentata; &, an pro-
cedendum ſit retardata vel non retardata ſolutione.
4 Et ad iſtum effectum, etiam † quod non verſemur in

cauſa

Digitized by Google

cauſa appellationis,eſt neceſſaria tranſportatio acto-
rum ex natura ipſius negocij, cum iſta non poſſint
firmari niſi viſis actis.

Aliud fundamentum,quòd Comiti non poſſit da-
ri mandatum de manutenendo, propter clauſulam
5 conſtituti, quæ † operatur hunc effectum, vt conſti-
tuenti non detur mandatum de manutenendo; con-
tra illum cuius nomine conſtituit ſe poſſidere; non
6 placuit Dominis: Quia enim validitas † vel inualidi-
tas conſtituti pendeat à validitate, vel inualiditate
contractus, qui iam eſt in controuerſiam deductus,
7 interim, † donec fuerit terminata lis ſuper inualidi-
tate contractus, virtus conſtituti eſt ſuſpenſa, Dec.
conſ.400. ſub num.4. verſic. 4. reſpondetur, & fuit reſo-
lutum *in Cauſa Romana de Zambeccarijs, decima Martij*
1589. *coram D. Epiſcopo Peruſino.* Et ideo ſi aliud non
obſtaret, Comiti eſſet dandum mandatum de manu-
tenendo, cùm probet ſuam poſſeſſionem, etiam poſt
contractum.

NEPESINA DOTIS.

Mercurij 4. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

Solutio Dotis quomodo probetur.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio geminata tendens ad liberandum, & parandam exceptionem, non ad acquirendam actionem, probat contra confitentem.*

2 *Teſtes examinati in criminali, quando probent in Iudicio ciuili.*

3 *Quando verba Inſtrumenti referentis ſunt clara, ſtatur referenti, quamuis relatum non reperiatur.*

4 *Reſeruatio iuris non tribuit ius de nouo.*

DECISIO CCLXXXIII.

DVbium fuit diſtinctum in duas difficultates. Pri-
ma fuit, An conſtet ſufficienter de ſolutione do-
tis. Secunda difficultas fuit, præſuppoſito quòd pro-
betur ſolutio dotis, An ſaltim Aſcanio competat a-
ctio contra Scipionem depoſitarium, pro recupera-
tione depoſiti?

Quantum ad ſolutionem dotis, Domini reſolue-
runt de ea ſufficienter conſtare: Quia dantur depoſi-
tiones plurium teſtium; quorum aliqui, qui ſunt con
teſtes, deponunt de confeſſione extraiudiciali Aſca-
nij in Caſtro Morlupi; aliqui verò de confeſſione fa-
cta in Vrbe, parte præſente, quod ſibi fuerat ſoluta
1 dos. Et iſta confeſſio † geminata multum operatur,
cùm tendat ad liberandum, & parandam exceptio-
nem, non autem ad acquirendam actionem; vt per
Gabr. *de confeſ. concluſ. 1. num. 22. & 30.* Præſertim
concurrente depoſitione aliorum, qui dicunt vidiſſe
quietantias Aſcanij de integra ſolutione dotis: Et li-
cet iſti teſtes ſint examinati pro informatione Curiæ
2 ad inſtantiam Bernardini; tamen, cùm † etiam Scipio
interuenerit in illo iudicio criminali, & poſtea iſti te-
ſtes ad eius inſtantiam fuerint repetiti, citato Aſca-
nio, & cum interrogatorijs ipſius, probant inter eaſ-
dem partes in iſto iudicio ciuili, Bartol. *in leg. 2. §. 1.
numero 5. ff. de vi bon. rapt.* Alexandr. *in leg. 2. nume-
ro 26. Cod. de edend.* Et tanto magis, cùm in illo iudi-
cio criminali fuerit ſecuta ſententia condemnatoria
contra Aſcanium, ex hoc capite, quòd petierat debi-
tum iam ſolutum.

Multum etiam mouit Dominos promiſſio facta à
Cæſare Rodulfo de anno 1584. in præſentia, & ad in-
ſtantiam ipſius Aſcanij de reſtituendo ſcuta 450. da-
ta, & tradita ipſi Aſcanio per Carnecchiam in cauſa
dotis Dominicæ eius filiæ. Si enim non præceſſiſſet
vera ſolutio dotis, non eſt veriſimile quòd Aſcanius
feciſſet obligare Cæſarem pro reſtitutione ſummæ,
quam non acceperat, promittendo eum releuare in-
demnem pro tota ſumma; neque permiſiſſet, quòd
Notarius apponeret enunciatiuam non veram, quæ
ei non poterat eſſe niſi præiudicialis, præſertim fauo-
re dotis. Et licet in iſta promiſſione habeatur relatio
ad inſtrumentum rogatum per Conſtantinum Bala-
dam; tamen iſta relatio, non eſt habita ad primum
inſtrumentum rogatum à Conſtantino, quod conti-
net ſolum ſolutionem partis dotis: ſed neceſſarium
eſt, quòd fuerit intellectum de alio inſtrumento con-
tinente integram ſolutionem dotis; de quo veriſimi-
le eſt in actu ſolutionis eundem Notarium fuiſſe ro-
gatum, vt in eiſdem actis, in quibus conſtabat de pro
miſſione dotis, appareret etiam de integra ſolutione:
3 Et ideo † cùm verba ſint clara, ſtatur referenti, quam
uis relatum non reperiatur; vt per Dec. *conſ. 63. num.
6.* Accoramb. *deciſ.* 48. Et ex iſta enunciatiua inſtru-
menti in præſentia Aſcanij, & cum eius obligatione
de releuando indemnem Cæſarem pro tota ſumma,
& ex depoſitionibus teſtium, videbatur Dominis
ſufficienter conſtare de ſolutione dotis. Et tanto ma-
gis, cùm tarditas, & cunctatio ipſius in petendo do-
tem ab anno 1582. vſque ad annum 1590. & in ex-
pectando obitum Carnecchiæ, qui erat informatus
de ſolutione, & poſtea abſentiam Bernardini eius fi-
lij ex cauſa banni, præſeferat aliqualem ſuſpicionem,
& indueat coniecturam ſolutionis.

Quantum ad ſecundam difficultatem, Domini cō-
cluſerunt Aſcanio, non competere actionem contra
Scipionem depoſitarium pro recuperatione depoſiti:
Quia, circumſcripta ceſſione, ei non competit actio
nomine proprio contra depoſitarium, pro credito
iam exacto. Ceſſio autem ipſius Bernardini, in qua
Aſcanius ſe fundat, non legitur in inſtrumento ceſ-
ſionis factæ Monaſterio Conuertitarum; ſed in eo cō-
4 tinetur ſolum, † reſeruatio iuris competentis Aſca-
nio, quæ non tribuit ius de nouo. Et quàmuis conti-
neatur etiam declaratio, quòd iſta ſumma depoſita-
ta ſpectabat ad Aſcanium; tamen iſta declaratio ho-
die detegitur erronea, cùm probetur ſolutio dotis ex
depoſitionibus teſtium, & ex enunciatiua inſtrumen-
ti adminiculata, vt ſupra dictum fuit. Et ideo non
ſuffragatur Aſcanio contra depoſitarium, præſertim
reclamante Bernardino, cui competeret actio con-
tra depoſitarium, ſi depoſitum fuiſſet verum.

VITERBIEN. PORCORVM.

Mercurij 4. Iulij 1601.

ARGVMENTVM.

De præſtatione alimentorum, & ſumptuum litis.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptio boni iuris in negocio principali iam terminato non ſufficit ad effectum ſubminiſtrationis alimentorum,*

N

rum, & impenſarum litis in alijs prætenſionibus.
2 *Ex valore aliorum locorum non infertur ad valorem loci, in quo eſt facta venditio.*

DECISIO CCLXXXIV.

DOmini fuerunt concordes, quòd Scipioni non debeantur alimenta, & ſumptus litis: Quia hodie non eſt amplius quæſtio ſuper negocio principali, cùm fuerit ſatisfactus de precio liquidato, per ſententiam Illuſtriſſimi Cardinalis Bonuiſij in ſumma ſcutorum 519. ſed remanet ſolum quæſtio circa fructus perceptos, & damna, & intereſſe, & pretium
1 quanti plurimi. Et ad iſtum effectum † ſubminiſtrationis alimentorum, & expenſatum non ſuffragatur præſumptio boni iuris in negocio principali iam terminato; ſed requiritur præſumptio boni iuris in iſtis prætenſionibus. Et Domini non vident vnde colligi poſſit iſta præſumptio boni iuris; Quia licèt fuerit reſolutum, quòd Scipioni debentur fructus percepti, damna, & intereſſe, & pretium quanti plurimi; tamen fuit etiam reſolutum, quòd nihil iſtorum probatur; & ſola prætenſio non ſufficit. Fides verò Doheneriorum Vrbis, & Communitatis Ciuitatis Vrbis veteris, in quibus fit fundamentum pro probatione
2 pretij quanti plurimi, non concludunt: quia † ex valore aliorum locorum non infertur ad valorem illius loci, in quo eſt facta venditio. Et ideo concluſerunt, ei, non eſſe danda alimenta, & ſumptus litis: præſertim, cum vltra pretium porcorum, habuerit etiam aliam ſummam ſatis conſiderabilem.

CVSENTINA CAPELLÆ.

Veneris 26. Octobris 1601.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio inſtrumentalis quando præferatur, ad effectum mandati de manutenendo.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis ſufficit ad effectum mandati de manutenendo, quando non probatur poßeſſionem prius fuiſſe plenam.*
2 *Poſſeſſio turbatiua non impedit manutentionem, ſi antiquus poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato.*
3 *Poßeſſio ciuilis præfertur in concurſu cum naturali.*
4 *Gratia, licèt cum decreto irritanti, ſi non iuſtificatur, non priuat quem poſſeſſione ſua.*
5 *Sententia Iudicis, qui non proceſſit ritè, & rectè, non priuat anteriorem poſſeſſorem.*

DECISIO CCLXXXV.

DOmini dixerunt, Marcum Antonium eſſe manutenendum: Quia conſtat de eius poſſeſſione
1 inſtrumentali, quæ ſufficit † ad effectum mandati de manutenendo, quando non probatur poſſeſſionem prius fuiſſe plenam: hoc enim non probato, poſſeſſio inſtrumentalis, vti antiquior, præfertur: iunior enim dicitur clandeſtina, & turbatiua, vt ſæpe fuit reſolutum.

Non obſtat quod poſterior poſſeſſio eſt cum per-
2 ceptione fructuum. Quia vti † turbatiua non impedit manutentionem, ſi antiquus poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato, Put. *dec.* 419. *lib.* 2. Retinet enim poſ-
3 ſeſſionem ciuilem, quæ † præfertur in concurſu cum naturali. Et ideo eſt ei dandum mandatum de manutenendo, vt fuit reſolutum coram bon. mem. Oriolen. *in Cauſa Ciuitatis Caſtelli de Meliorutijs, & in Cauſa Mediolanen. Parochialis 22. Iunij* 1587. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Plata*, reprobata contraria opinione, Couar. *pract. quaſt. cap.* 17. *num.* 5.

Non obſtat, quòd propter decretum irritans poſitum in gratia Cæſaris, iſta poſſeſſio Marci Antonij eſt infecta, & conſequenter non manutenibilis. Quia
4 ad illum effectum requiritur † quòd gratia ſit iuſtificata: ſi enim gratia non iuſtificatur, decretum, quod eſt acceſſorium, non operarut aliquem effectum. Et ideo cum poſſit eſſe, quòd gratia non iuſtificetur, Marcus Antonius interim non eſt priuandus ſua poſſeſſione; vt fuit reſolutum *in Cauſa Valentina Iurispatronatus 30. Aprilis 1582. coram R.P.D. Seraphino.*

Non obſtat quòd poſſeſſio Cæſaris fuit capta in
5 vim ſententiæ Vicarij. Quia ſententia † iudicis non priuat anteriorem poſſeſſorem, ſi non proceſſit ritè, & rectè. Et ſententia Vicarij eſt nulla, & iniuſta, cum non fuerit citatus Marcus Antonius, & gratia Cæſaris non ſit iuſtificata.

SEGVNTINA DECIMARVM DE ANGVITA.

Veneris 26. Octobris 1601.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſi eſt concepta alternatiuè, non poteſt dubitari de eius validitate.*

DECISIO CCLXXXVI.

DOmini reſoluerunt, ſententiam eſſe validam. Quia non eſt lata ſolum ad fauorem Ioannis Ciaſcon, vti Theſaurarij neque eſt reſtricta ad eius perſonam, cùm in ea declaretur decimas ſpectare ad Epiſcopum, & ei ſoluendas eſſe, ſiue Ioanni, eius nomine. Et ideo cùm ſententia ſit concepta alternatiuè non poteſt dubitari de eius validitate, reſpectu Epiſcopi, cùm conſtet de eius mandato in perſona Ioannis Morales, qui illam obtinuit.

LVNEN. SARZANEN. BENEFICII.

Lunæ 5. Nouembris 1601.

Argumentum deſumi poteſt ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis præfertur poſteriori.*
2 *Clauſula,* Vocato N. *appoſita in Gratia, facit ſententiam appellabilem.*
3 *Iudex non procedens ritè, & rectè, non priuat quem ſua poſſeſſione.*

DECISIO CCLXXXVII.

DOmini reſoluerunt, Gabrieli dandum eſſe man-
1 datum de manutenendo: Quia probatur † eius poſſeſſio inſtrumentalis, quæ præfertur poſteriori poſſeſſioni Antonij, cùm illa ſit clandeſtina, & turbatiua.

Non obſtat, quòd iſta poſſeſſio fuit capta ab Antonio in vim ſententiæ Vicarij. Quia coram eo gratia Antonij non fuit iuſtificata, & ab iſta ſententia
2 fuerat appellatum in tempore, & † propter clauſulam,

Digitized by Google

lam, Vocato Gabriele, dabatur appellatio; vt ſæpe
3 fuit reſolutum. Et ideo † cùm Vicatius non proceſſe-
rit ritè, & rectè, Gabriel non amiſit ſuam poſſeſſio-
nem; vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana Domus ad Ima
ginem Pontis coram Cardinali Lancellotto:* & conſequen-
ter ei eſt dandum mandatum de manutenendo.

TIRASONEN. IVRISDICTIONIS DE TVDELA.

Lunæ 12. Nouembris 1601.

ARGVMENTVM.

De probatione Immemorabilis.

SVMMARIVM.

1 *Actus æquiuoci non concludunt neceſſario obſeruantiam ſententiæ.*
2 *Non probata effectuatione ſententiæ, non poteſt præſumi quod actus ſubſecuti fuerint facti in executionem illius ſententiæ.*
3 *Non admittitur concurſus præſumptionum æquè principalium, quarum vna non venit in conſequentiam alterius.*
4 *Actus regulariter præſumuntur facti in executionem tituli præcedentis.*
Contrarium in caſu num. 5.
6 *Actus nonnulli recenſentur ad probandum exercitium iuriſdictionis; & reijciuntur, & num. 7. 8. 9. & 10.*

DECISIO CCLXXXVIII.

PRopoſiti Dubium in hac Cauſa, An conſtet de ob
ſeruantia ſententiæ latæ de anno 1311. ad effe-
ctum vt ſuffragetur Decano pro probatione imme-
morabilis in ea enunciatæ, licet patiatur plures de-
fectus prout fuit reſolutum 5. Iulij 1593. Et fuit con-
cluſum pro negatiua.

Ratio Dominorum fuit: Quia Decanus ante
iſtam ſententiam erat in quaſi poſſeſſione exercendi
iuriſdictionem ciuilem, & criminalem; & non con-
ſtat quòd actus iuriſdictionales, qui dantur poſt ſen-
tentiam, fuerint facti magis ratione ſententiæ, quàm
conſuetudinis, & quaſi poſſeſſionis præcedentis. Et
1 propterea, cùm actus ſint æquiuoci, non † conclu-
dunt neceſſario obſeruantiam ſententiæ, Abb. *in cap.
2. in fin. de cenſib.* Felin. *in cap. cum Bertoldus, num. 26.
de re iud.* Et hoc maximè dicendum eſt, quia non do-
2 cetur de effectuatione illius ſententiæ: & † non pro-
bata effectuatione, non poteſt eſſe locus præſumptio
ni, quòd actus ſubſequuti fuerint facti in executio-
nem, & obſeruantiam illius ſententiæ; vt fuit reſolu-
tum *in Cauſa Senen. Tenutæ Pontis Arrighi 10. Martij
1578. coram S. D. N.* Ceſſante enim probatione effe-
ctuationis, neceſſarium eſſet præſumere executionem
ſententiæ, & quòd actus ſubſequuti licèt ſint æqui-
3 uoci, fuerint facti in vim illius ſententiæ; & non † ad-
mittitur iſte concurſus præſumptionum, quæ ſunt æ-
que principales, & vna non venit in conſequentiam
alterius, Ruin. *conſ. 29. num. 4. & conſ. 151. num. 18. &
ſeqq. lib. 4.* & fuit reſolutum *in Cauſa Placentina Deci-
marum de anno 1587. coram bon. mem. Bubalo.* Et tanto
magis, quia in Commiſſione de anno 1330. contine-
tur narratiua, quòd Decanus prætendebat exercere
iuriſdictionem vigore conſuetudinis; & neque in iſta
Commiſſione, neque in aliquo actu poſteriori, fit vl-
la mentio de iſta ſententia: & multum veriſimile eſt,
quòd ſicut fuit facta mentio de laudo, ita etiam fuiſ-
ſet facta mentio de iſta ſententia, ſi habuiſſet effectũ.
4 Nec in hoc caſu applicatur regula, quòd † actus præ-
ſumuntur facti in executionem tituli præcedentis.
Quia cùm Decanus haberet etiam alium titulum,
5 ſcilicet conſuetudinis, & quaſi poſſeſſionis, oritur †
æquiuoca probatio obſeruantiæ ſubſequutæ; & pro-
bandum eſt in cuius tituli executionem actus ſint fa-
cti, Ruin. *conſ. 104. num. 15. & 16. lib. 5.* Aim. *conſ. 197.
num. 12.*

Nec placuit Dominis aliud fundamentum, quòd præſumitur iſtos actus, eſſe factos vigore conſuetudinis canonizatæ per ſententiam, vel è contra, prout vtilius eſt agenti. Quia potius præſumi debent facti in continuationem ſtatus præcedentis, & non ſententiæ, quæ patitur tot defectus, & non apparet clarè effectuata: & ſufficit ad iſtum effectum, vt iſta probatio non releuet, quòd actus ſint æquiuoci, cùm poſſint etiam applicari ſoli conſuetudini præcedenti.

Aliqui etiam ex Dominis eò facilius venerunt in hanc ſententiam: quia diſcurrendo ſuper ſingulis actibus, qui dantur inter ſentẽtiam, & laudum, dicebant, quòd tres ex eis non concludunt exercitium iuriſdictionis, & ideo non poſſunt inſeruire pro obſeruantia ſententiæ.

Primus enim actus de anno 1320. erectionis triũ
6 portionum, licet † ſit iuriſdictionalis, vt per Felin.
in cap. ex parte il 2. num. 2. de reſcrip. etiam quod extra-
iudicialiter fiat; tamen ab iſta erectione fuit appella-
tum: & iſta appellatio, non præſupponit primam in-
ſtantiam ſpectate ad Decanum, ſed eſt prouocatio
ad cauſam, cùm actus erectionis beneficiorum ſit ex-
traiudicialis, & non conſtet fuiſſe prius motam litem
coram Decano, *cap. cùm ſit Romana, & ibi gloſ. in verſ.
ſolent, de appellat.* gloſ. *in cap. concertationi, in verbo, gra-
uatum, de appell. in 6.* Et ideo iſte actus impugnatus,
& qui non probatur effectuatus, non ſuffragatur De-
cano. Nec proteſtatio delegati, quòd per ſuum ac-
ceſſum ad oppidum Tudelæ, non intendebat præiu-
dicare iuriſdictioni Decani, poteſt inferre præiudi-
cium Epiſcopo; cum eſſet ſolum delegatus ad illam
cauſam. Ægid. *deciſ. 644.* Caputaq. *deciſ. 238. par. 2.*
7 Secundus actus de anno 1330. Commiſſionis Cau-
ſæ inter Ægidium Decanum intruſum, & Capitulum
Tudelæ, in qua narratur, quòd Ægidius falſo aſſerens
ſe eſſe Decanum, & poſſe in Capitulum, & perſonas
Eccleſiaſticas Villæ Tudelæ iuriſdictionem Eccleſia-
ſticam exercere, promulgauerat ſententiam execu-
tionis contra Canonicos, ſub prætextu, quòd fuiſſet
ſpoliatus fructibus, continet narratiuam facti alieni
inter diuerſas perſonas, & impugnationem tam per-
ſonæ, quàm iuriſdictionis Decani; cùm in eo dicatur,
quòd falſo aſſerebat ſe Decanum, & poſſe in Capi-
tulum, & perſonas Eccleſiaſticas iuriſdictionem de
conſuetudine exercere: & ideò iſte actus impugnati-
uus non probat exercitium iuriſdictionis ipſius.
8 Tertius actus † reuocationis Officialis factæ à De
cano de anno 1364. probat ſolum, quòd Decanus ha
bebat officialem; ſed non probat quòd ille officialis
exerceret iuriſdictionem. Et in iſto dubio, An Deca-
nus, & eius officialis, haberent cognitionem cauſa-
rum, vel ne, de iſto tempore? multum facit pro ex-
cluſione iuriſdictionis Decani, ſeu eius officialis,
actus præcedens de anno 1352. de quo tempore Epi-
ſcopus condemnauit Theſaurarium Eccleſiæ Tude-

læ, occaſione ſolutionis cujuſdam ſummæ procera, & propter concubinatum; & Theſaurarius acceptauit ſententiam, ſubijciens ſe miſericordiæ Epiſcopi, præſente, & non contradicente Decano.

Remanent alij duo actus, qui habent maiorem
9 difficultatem: Quorum † primus continet inhibitionem Vicarij Tiraſonenſis Decano, vel eius officiali, ſeu ipſorum Locumtenentibus, ne in Cauſa, quæ vertebatur inter Decanum ex vna, & Capitulum ex altera, per appellationem deuoluta, aliquid innouetur in præiudicium appellationis. Et videbatur iſtis Dominis ex iſto actu non reſultare probationem, ſaltim concludentem, exercitij iuriſdictionis Decani: quia non conſtat quòd Cauſa in prima inſtantia fuerit ab eo cognita; cùm inhibitio potuerit eſſe facta, vti patri, & non vti iudici: neque etiam conſtat, an appellatio fuerit iudicialis, vel extraiudicialis: & multùm veriſimile eſt, quòd lis fuerit extraiudicialis, cùm cauſa eſſet propria ipſius Decani.

10 Alius actus de anno 1365. † inhibitionis Epiſcopi contra Canonicos exercentes iuriſdictionem in Villa Tudelæ, vt illam non exerceant, donec oſtendant facultatem eis datam à Decano, licèt ſit concludentior cæteris; tamen ſecundum iſtos Dominos eſt vnicus, & præſefert etiam aliqualem difficultatem: Quia ſi iuriſdictio erat Decani, iſta inquiſitio ſpectabat ad Decanum, cujus nomine iſti Canonici exercebant iuriſdictionem, & non ad Epiſcopum. Et ideo dicebant, non eſſe attendendum: & tanto magis, cùm præcederet ille actus de anno 1352. in præſentia Decani; & poſtea illinc ad ſex menſes Epiſcopus inſtituerit Vicarium generalem in oppido Tudelæ, cum facultate exercendi omnimodam iuriſdictionem.

BONONIEN. HÆREDITATIS DE GARGANTIBVS.

Veneris 16. Nouembris 1601.

ARGVMENTVM.

Quaſi poſſeſſio filiationis in quo caſu non ſuffragetur neque in petitorio, neque in poſſeſſorio.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio facta contra voluntatem patris, eſt inualida:*
2 *Et ſufficit ad hunc effectum, vt conſtet de diſſenſu patris, & de contradictionibus extraiudicialibus.*
3 *Poſſeſſio anterior præfertur inſtrumentali.*
4 *Ad hoc vt non competat actio ſpolij, ſufficit quòd primum extremum ſit turbidum, & non probetur plenè, & concludenter.*
5 *Acquiſitio poſſeſſionis pendet plurimum ex animo.*

DECISIO CCLXXXIX.

FVit per Dominos reſolutum, quaſi poſſeſſionem, & ſtatum filiationis Io: Pauli non ſuffragari Gentili, neque in petitorio, neque in poſſeſſorio.

Quantum ad petitorium, fundamentum Dominorum fuit; Quia cùm conſtet de diſſenſu, & contradictione patris, quòd Io: Paulus non erat ſuus filius,
1 legitimatio Dominorum de Campegijs, † vti facta contra voluntatem patris, eſt inualida, Bald. *conſ.* 17. *numer.* 2. *lib.* 4. Et tanto magis, cùm fuerit facta poſt obitum patris, & poſt ius quæſitum Dominis de Gargantibus fratribus ipſius teſtatoris.

Nec placuit Dominis, quòd ad inſtantiam Herculis non fuerat mota lis ad iſtum effectum, vt declararetur, quòd Io: Paulus non erat eius filius. Quia ſuf-
2 ficit quod conſtet † de eius diſſenſu, & contradictionibus extraiudicialibus, ad iſtum effectum, vt legitimatio poſtea ſecuta, vti facta aduerſus eius voluntatem, ſit inualida.

Quo vero ad effectum poſſeſſorij; ratio Dominorum fuit: quia poſſeſſio Dominorum de Gargantibus
3 eſt anterior, & ideò † poſſeſſio inſtrumentalis Io: Pauli non eſt releuans, Caputaqu. *dec.* 333. *par.* 2. Et ſufficit ad effectum, vt non competat actio ſpolij, quòd
4 † primum extremum ſit turbidum, & non probetur plenè, & concludenter. Quod autem poſſeſſio Dominorum de Gargantibus eſſet anterior, videbatur Dominis non poſſe dubitari: quia poſſeſſio domus fuit capta à Gargantibus 5. Iunij, & à Io: Paulo die 6. poſſeſſio vero prædij fuit capta eadem die, ſed à Gargantibus hora 16. circa meridiem, & à Io: Paulo de ſero, vt deponunt teſtes.

Non obſtat quòd poſſeſſio fuit capta ab Alexandro, & non ab alijs fratribus. Quia poſſeſſio fuit capta nomine communi Alexandri, & fratrum, licèt nomen ſolius Alexandri vti maioris fuerit expreſſũ, prout etiam omnes actus præcedentes, fuerant facti nomine communi, ſcilicet aditio hæreditatis inſtantia immiſſionis, & mandatum de immittendo. Et reſpectu Io: Antonij nulla eſt difficultas: quia ipſe erat præſens, & procurauit quòd adiretur hæreditas, & obtineretur à Vicelegato mandatum, de immittendo, & quòd tranſmitteretur Ludouicus ad capiendam poſſeſſionem prædij. Reſpectu verò Aſtorgij, Domini intellexerunt, quòd cum ab iſtis fratribus fuerit acquiſita poſſeſſio omnium bonorum hæreditatis, eorum intentio non fuerit velle relinquere in ſuſpenſo acquiſitionem poſſeſſionis, iſtius portionis ante ratificationem Aſtorgij; ſed quod voluerint acquirere poſſeſſionem omnium bonorum, licet reuocabiliter reſpectu iſtius portionis, ſecuta ratificatione Aſtorgij; ita vt interim donec Aſtorgius declararet, an vellet ratificare, in totum reſideret, in eorum perſona. Et in hoc placuit deciſio, quæ allegatur per informantes *in Cauſa Romana Vinea coram Orolen.* Et
5 hoc Domini comprobabant, quia iſta † materia acquiſitionis poſſeſſionis plurimum pendet ab animo, & cùm iſti fratres vſi fuerint exactiſſima diligentia, vt eſſent primi in accipiendo poſſeſſionem, omnium bonorum, non eſt veriſimile quòd intellexerint velle acquirere ſolum poſſeſſionem partis, relinquendo ante ratificationem Aſtorgij in ſuſpenſo aliam partem, cuius Io: Paulus, vel alius poſtea ſuperueniens poſſet acquirere poſſeſſionem conſiderabilem, ad effectum manutentionis, & reſtitutionis in eorum præiudicium. Et ideo poſſeſſio non erat vacua in aliqua parte, quando fuit capta poſſeſſio inſtrumentalis à Ioan: Paulo; & conſequenter ei non ſuffragatur, & tanto magis ad effectum reſtitutionis in ſpolio, ad quem effectum ſufficit quòd primum extremum ſit turbidum.

Digitized by Google

VALENTINA EXPENSARVM.

Lunæ 26. Nouembris 1601.

ARGVMENTVM.

Agitur de cambijs, & recambijs.

SVMMARIVM.

1 *Intimatio recambiorum pro extinctione cambij, ſuffieit ſine alia interpellatione.*

2 *Verba non ſufficiunt vbi opus eſt facto.*

3 *Intimatio quando fieri debet pluribus, qui non faciunt Collegium, eſt facienda ſingulis.*

DECISIO CCLXXXX.

QVantum ad primam partem Dubij, Domini dixerunt cambia deberi: Quia habent originem & dependentiam à primo cambio, quòd non eſt amplius in dubium reuocandum, cùm fuerit intimatum Beneficiatis, & canonizatum per tres ſententias conformes, & tacitè etiam approbatum in concordia, in qua Canonici ſuſceperunt onus ſoluendi iſta cambia, & recambia. Et ideo cum propter non factam ſolutionem in tempore huius primi cambij procurator cogeretur ad illius ſolutionem, pro illius extinctione, cum intereſſe hactenus decurſo, potuit recambiare eandem ſummam: & pari ratione potuit fieri aliud recambium ducatorum 202. quia procurator non tenebatur ſoluere de proprio. Et hoc maximè dicendum eſt: quia iſta recambia fuerunt facta cum proteſtatione, & declaratione, quòd accipiebantur pecuniæ pro extinctione cambij; & poſtea fuerunt in-
1 timata Beneficiatis: quæ intimatio ſufficit ſine alia interpellatione, cum agatur ſolum de euitando intereſſe, & non de acquirendo: in quo caſu procedunt deciſiones, quæ allegantur per informantes, in contrarium.

Circa tempus Domini dixerunt, quòd debentur vſque ad effectualem extinctionem cambiorum: Neque ſuffragatur Beneficiatis ad illum effectum obligatio mercatorum ſoluendi debita liquida: quia per
2 iſtam obligationem, non extinguuntur cambia; & † vbi opus eſt facto, verba non ſufficiunt.

Quo vero ad expenſas factas in intimatione executorialium, Domini pariter reſoluerunt deberi: Quia cũ Beneficiati eſſent 150. & ſolum ſe congregauerint 30. aderat iuſta cauſa dubitandi, an intimatio facta illis 30. ſufficeret: & tanto magis cum iſti
3 Beneficiati † non faciant collegium: & ideo executoriales debebant intimari ſingulis. Et ceſſat ſecundum Dominos, omnis difficultas, propter proteſtationem, poſtea facta in Curia, quod non conſtabat de ſufficienti intimatione executorialium.

ROMANA CENSVS SCVTORVM 18000.

Lunæ 26. Nouembris 1601.

ARGVMENTVM.

Emptor ſoluens creditoribus deſcriptis in liſta contenta in Inſtrumento venditionis, an poſſit moleſtari à creditoribus anterioribus venditoris.

SVMMARIVM.

1 *Emptor, ſi ſcit adeſſe creditores anteriores, non liberatur, ſi ſoluit poſterioribus, & num. 9. & 10.*

2 *Deſtinatio ſolutionis precij creditoribus deſcriptis in liſta, non cenſetur eſſe taxatiuè, & reſtrictiuè in præiudicium anteriorum.*

3 *Sed ſtat enunciatiuè, & demonſtratiuè, tanquam ſi illi ſoli eſſent creditores, & non adeſſent alij, & num. 5.*

4 *Verba quando ſtant demonſtratiuè, non intelligitur ſublata hypotheca creditoribus anterioribus, ſi adſint.*

6 *Verbum* poſſit, *ex ſua natura importat liberam voluntatem: ſed ratione ſubiectæ materiæ importat quandoque neceſſitatem, & num. 7.*

8 *Mens veriſimilis contrahentium colligitur ex Inſtrumento contractus.*

11 *Motus proprius debet recipere interpretationem ab Inſtrumento.*

12 *Per Motum proprium licentiæ alienandi non ſolet inferri præiudicium creditoribus anterioribus, reſpectu precij ſubrogati loco rei venditæ.*

13 *In Motus proprij interpretatione ille ſenſus eſt amplectendus, per quem ſatisfit intentioni Papæ, & Partium, & non tollitur ius quæſitum alicui.*

14 *Papa liberans rem venditam ab omnibus hypothecis, intelligitur velle illam eximere, ab omnibus obligationibus: non autem reſpectu precij eiuſdem in quod translatæ ſunt omnes hypothecæ creditorum.*

DECISIO CCLXXXXI.

IN prima propoſitione huius Cauſæ fuerat firmatum, quòd obligatio Excellentiſſimi D. Marchionis, cuius vigore agitur, erat reſtricta ad precium ſcutorum ſeptuaginta ſex millium, & non extendebatur vltra iſtud precium: & ex hoc inferebatur per informantes, quòd cum illud precium fuerit ſolutum creditoribus anterioribus, non competebat amplius actio Excellentiſſimo Dom. Lothario; & quòd erat locus regulæ *legis dolo facit, ff. de reg. iur. & leg. venditantem, ff. de empt.*

Verum quia pro eius parte replicabatur, quòd Excellentiſſimus D. Marchio debebat ſoluere illis creditoribus deſcriptis in liſta, ad quorum fauorem ipſe erat obligatus; & quòd ſi ſoluiſſet illis creditoribus, ſi ſuperueniſſent creditores anteriores, non potuiſſet ab eis moleſtari propter Motum proprium S. D. N. & petebat ſuper hoc particulariter audiri, placuit Dominis ei ſatisfacere. Et ideo dubitaui, An ſi Excellentiſſimus D. Marchio ſoluiſſet illis creditoribus deſcriptis in liſta contenta in inſtrumento venditionis Caſtri Nomenti, ad quorum fauorem Illuſtriſſimus D. Lotharius eſt obligatus, ſtante dicto Motu proprio, potuiſſet moleſtari à creditoribus anterioribus Dominorum de Vrſinis, quibus dicitur fuiſſe ſolutum. Et fuit per Dominos reſolutum, pro affirmatiua: nempe, quòd Excellentiſſimus D. Marchio potuiſſet moleſtari à creditoribus anterioribus, ſi ſoluiſſet poſterioribus.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia ante Motu proprium non poteſt dubitari de hypotheca creditorum Dominorum de Vrſinis, vſque ad ſummam ſcutorum centum ſexdecim milliũ cum bona, vſq; ad hanc ſummam eſſent ſeparata per ſententiam R. P. D. Seraphini ab alijs bonis fideicommiſſo ſubiectis ex cauſa æris alieni Camilli, Legitimæ Ioannis, & Pauli, & melioramentorum Latini. Et iſta hypotheca fuit ſublata ſolum reſpectu Caſtri, ad effectum venem-

Digitized by Google

emptor eſſet ſecurus, & tranſlata in precium ſcuto-
rum 76000. Et ideo ſi iſtud precium fuiſſet ſolutum
poſterioribus creditoribus, Dom. Marchio potuiſſet
moleſtari à creditoribus, qui ſuper eo habebant hy-
pothecam anteriorem. Et hoc maximè dicendum
eſt; quia ante iſtam obligationem ad fauorem Dom.
Lotharij fuerat commiſſa ad inſtantiam D. Marchio
nis Cauſa graduationis creditorum, & data cedula
in actis pro ſatisfactione creditorum anteriorum; Et
1 ideo † ſtante ſcientia D. Marchionis, quòd adeſſent
alij creditores anteriores, non liberabatur ſi ſoluiſſet
poſterioribus, Paul. de Caſtr. *in leg. vlt. §. & ſi præfa-
tam, num. 4. Cod. de iur. delib.* Et tanto magis, cùm iſti
creditores inſtarent pro conſequutione ſui crediti.

Quòd autem hypotheca non ſit ſublata, reſpectu
iſtius precij, dicebant Domini conſtare, tam ex ver-
bis, quàm ex mente contrahentium, & confirmatio-
nis S. D. N.

Quantum ad inſtrumentum venditionis Caſtri ex
eo clare apparet, quòd iſtud precium ſcutorum ſep-
tuaginta ſex millium, fuit deſtinatum in ſatisfactio-
nem creditorum. Et quamuis D. Marchio promiſe-
rit ſoluere iſtud precium creditoribus deſcriptis in
2 liſta: tamen iſta † deſtinatio non fuit taxatiue, & re-
ſtrictiuè in præiudicium creditorum anteriorum, qui
bus contrahentes non poterant præiudicare: & ideo
eorum voluntatem debemus metiri, ex poteſtate.
3 Sed iſta deſtinatio † ſolutionis precij creditoribus de
ſcriptis in liſta, fuit facta demonſtratiuè, tanquam ſi
iſti ſoli eſſent creditores, & non adeſſent alij: quia
exiſtimabatur, non adeſſe alios creditores præter de-
ſcriptos in liſta, ex quo Domini de Vrſinis ſub fide
Magnatum, & cum iuramento aſſerebant, quòd non
aderant alij creditores; vt in ſimilibus terminis, be-
nè deducit Ruin. *in conſ. 97. numer. 4. lib. 2.* Et conſe-
4 quenter, cum † verba ſlent demonſtratiuè, non fuit
intellectum velle tollere hypothecam creditoribus,
anterioribus ſi adeſſent.

Neque applicatur replicatio, quòd Vrſini non aſ-
ſeruerunt ſimpliciter, & abſolutè, quòd non aderant
alij Creditores; ſed dixerunt, quòd non aderant alia
debita, quæ huic inſtrumento obſtare poſſent: Quia
iſta expreſſio virtualiter importat quòd non aderant
alij creditores anteriores: data enim anterioritate
aliorum, remanebant debita, quæ poterant obſtare
inſtrumento. Et ideo hoc potius comprobat contra-
rium, quòd D. Marchio volebat eſſe tutus, & ſoluere
creditoribus anterioribus; & quòd propter iſtã aſſer
tionem Dominorum de Vrſinis, quòd non remane-
bant creditores anteriores, à quibus poſſet pati mo-
leſtiam, promiſit ſoluere deſcriptis in liſta.

Et quòd iſta fuerit vera intentio contrahentium,
vt non excluderentur creditores anteriores, ſi perue-
niſſent, comprobatur ſecundum Dominos: quia non
poteſt aſſignari aliqua ratio, ob quam fuerit intelle
ctum velle potius ſoluere iſtud precium, poſteriori-
bus deſcriptis in liſta, quàm alijs anterioribus non
deſcriptis, à quibus D. Marchio propter anteriorem
hypothecam poterat moleſtari: & ideo multum ve-
5 riſimile eſt, quòd † enunciatiuè, & demonſtratiuè
fuerit facta promiſſio creditoribus deſcriptis in liſta,
eo quia de illis ſolum habebatur notitia; & quòd
multo magis fuiſſent deſcripti creditores anteriores,
ſi de eo tempore fuiſſent detecti.

Mouit etiam maximè Dominos facultas tributa
D. Marchioni in inſtrumento, quòd ſi apparuerint
creditores anteriores, poſſit eis ſatisfacere, omiſſis
creditoribus deſcriptis in liſta, obtinendo, etiam ab
eis ceſſionem iurium, cum quibus poſſet excludere
poſteriores creditores. Ex ea enim apparet, ſenſiſſe
contrahentes, quod ſolutio fiat deſcriptis in liſta, ſi
non apparerent alij creditores anteriores; & ſi appa
rerent, quòd ſolutio fieret anterioribus, vt emptor
eſſet ſecurus: & ad iſtum effectum fuit expreſſe con-
uentum, quòd creditores cederent iura D. Marchio-
ni: quæ ceſſio erat inutilis, ſi fuiſſet ſublata hypothe-
ca anterioribus creditoribus, quia in hoc caſu emp-
tor non potuiſſet moleſtari.

Nec placuit Dominis, quòd eſſet in poteſtate Mar
chionis ſoluere vel non ſoluere creditoribus anterio
6 ribus; cum iuxta naturam verbi, *poſſit*, ſolutio † eſſet
merè facultatiua. Quia in hoc caſu, ratione ſubie-
7 ctæ † materiæ, quæ habet præexiſtentem neceſſita-
tem, propter anteriorem hypothecam creditorum,
quibus contrahentes non poterant præiudicare, non
importat liberam voluntatem, ſed neceſſitatem, &
obligationem ſoluendi anterioribus, Aret. *in leg. Gal-
lus, ſub num. 3. ff. de lib. & poſth.* Coſett. *in ſingul. in verb.
poſſit.* Et tanto magis, concurrente veriſimiliter mente
8 contrahentium, quæ † ex omnibus partibus inſtru-
menti colligitur, vt ſupra dictum fuit, *leg. fideicomiſs.
§. hæc verba*, & *ibi* gloſ. *in verbo continere, ff. de leg. 3.*

Præterea, etiam ſi ſolutio fuiſſet facultatiua reſpe
ctu D. Marchionis iſta facultas, ante eius obligatio-
nem ad fauorem D. Lotharij erat redacta ad neceſſi-
tatem: quia erat commiſſa Cauſa graduationis, &
data cedula pro ſatisfactione creditorum anteriorũ,
iuxta graduationem fiendam ab A. C. & ideo etiam
quod iſta Commiſſio graduationis expiraſſet, per
9 lapſum trium menſium, ſola † ſcientia Marchionis,
quòd adeſſent alij creditores anteriores, qui inſta-
bant, operabatur iſtum effectum vt non poſſet ſolue-
re poſterioribus in præiudicium anteriorum; vt per
Paul. de Caſtr. *in dict. §. & ſi præfatam, num. 4.* Et con-
ſequenter, ſi ſoluiſſet poſterioribus creditoribus, po-
tuiſſet moleſtari ab anterioribus. Nec in hoc caſu ei
potuiſſet ſuffragari diſpoſitio *leg. nomen, Cod. quæ res
10 pig. oblig. poſſ.* Quia † non eſt quæſtio de debitore
ſoluente creditori, cuius nomen erat alteri hypothe-
catum; ſed agitur de debitore ſciente adeſſe credito-
res anteriores, qui etiam inſtabant, & ſoluente poſte-
rioribus.

Non obſtat, quòd in cedula reſeruatur facultas
D. Marchioni auollandi cenſus. Quia reſeruatio fuit
facta ſolum ad effectum, vt ſi D. Marchio vellet ſibi
auollare tot cenſus, non cogeretur ſoluere totam ſum
mam; & non ad effectum auollandi cenſus poſterio-
res in præiudicium anteriorum; & ideo debet intelli-
gi de cenſibus anterioribus; prout etiam fuit de-
claratum in proteſtatione à procuratore D. Marchio
nis.

Quo vero ad Motum proprium, Domini dixerũt,
quod principaliter emanauit pro confirmatione in-
ſtrumenti, ad maiorem cautelam, & ſecuritatem em-
11 ptoris: & ideo debet † recipere interpretationem
ab inſtrumento, ita vt non tollat hypothecam ante-
rioribus creditoribus, ſicut non tollitur per inſtru-
mentum.

Secun-

Secundo mouebantur. Quia in Motu proprio diſponitur, quod emptor poſſit ſe tueri, ex iuribus ceſſis ab anterioribus, ad effectum excludendi poſteriores; quod oſtendit non fuiſſe intentionis S. D. N. tollere hypothecam creditoribus anterioribus, reſpectu pretij, ſed potius illas præſeruaſſe.

Tertio mouebantur ex veriſimili eius mente, quæ deducebatur ex multis coniecturis. Primo, quia noluit præiudicare primogenituræ reſpectu dignitatis, quam tranſtulit in Caſtrum Silicis: nec fideicommiſſo, quod tranſtulit in bona Mantuæ, & multiplicum. Et ideo multum veriſimile eſt, quod noluerit præiudicare creditoribus anterioribus quo ad ſummam ſcutorum 76000. aſſignatam creditoribus, & liberam à fideicommiſſo.

12 Secundo: quia iuxta † ſtilum ſimilium gratiarum, non ſolet inferri præiudicium creditoribus anterioribus reſpectu precij ſubrogati loco rei venditæ, à quo ſolito verba conceſſionis, ſi eſſent dubia, reciperent declarationem.

Tertio; quia nulla aderat cauſa inferendi hoc præiudicium creditoribus anterioribus; cùm intentioni Papæ, & contrahentium eodem modo ſatisfieret, ſiue pecuniæ ſoluerentur deſcriptis in liſta, ſiue non deſcriptis anterioribus. Immo hoc ſecundo caſu pinguius prouidetur indemnitati emptoris, cuius magis intereſt quòd ſolueretur creditoribus anterioribus.

13 Et ideo † iſte ſenſus eſt amplectendus, per quem ſatisfit intentioni Papæ, & partium, & non tollitur ius quæſitum creditoribus.

Vltimo mouebantur ex obſeruantia ſubſequuta. Quia Marchio commiſit Cauſam graduationis, inter creditores, & dedit cedulam in actis; & creditores ſemper ſe obligarunt, de reſtituendo prioribus, & potioribus; & in ſpecie ipſe D. Lotharius in ſolutione fructuum huius cenſus. Et ſic iſta obſeruantia declarat, quòd ob omnibus ſemper fuit intellectum, quòd creditoribus anterioribus, remaneret hypotheca reſpectu precij.

Non obſtat, quòd Motus proprius, non ſolum confirmat contractum emptionis, ſed vlterius procedit, liberãdo Caſtrum ab omnibus hypothecis, ita quod emptor non poſſit ſuper eo, quouis prætextu moleſtari, etiam quod integrum præcium in ſolutionem debitorum conuerſum non ſit, cum alijs clauſulis am-
14 pliſſimis. Quia hoc † eſt verum reſpectu ipſius Caſtri, quod Papa voluit omnino eximere ab omnibus obligationibus: ſed non habuit locum, reſpectu præcij, in quod translatæ ſunt hypothecæ creditorum, quibus Papa non intellexit præiudicare, ita vt liberato Caſtro, eis non remaneant ſua primæua iura illæſa reſpectu huius precij. Et tanto magis, cùm hoc redundet in præiudicium Dom. Marchionis, cui tutius erat acquirere iura ab anterioribus, quàm à poſterioribus. Et ideo, licèt D. Marchio non poſſit moleſtari ſuper Caſtro, etiam quod precium non eſſet conuerſum in ſolutionem debitorum; non tamen ex hoc poteſt inferri, quòd non poſſet moleſtari à creditoribus anterioribus, ſi ſoluiſſet iſtud præcium creditoribus poſterioribus.

ROMANA DOMVS.

Mercurij 18. Nouemb. 1601.

ARGVMENTVM.

Caducitas ob non ſolutum canonem, quando non habeat locum.

SVMMARIVM.

1 *In dubio ſit interpretatio, vt ceſſet caducitas: & ad hunc effectum ſufficit verba non eſſe clara.*

2 *Subhaſtatio facta non citatis intereſſe habentibus, eſt nulla.*

DECISIO CCLXXXXII.

IN alia propoſitione, huius Cauſæ fuerat reſtricta difficultas ad caput ſubhaſtationis, An ſuffragetur Dominis de Sorbellonibus; quia hoc circumſcripto, Domini non dubitabant, quòd domus ſpectaret ad Io: Mariam vigore fideicommiſſi Vrſolinæ, cùm adſit probatio concludens, quòd iſta domus fuit relicta in eius bonis: quia concurrunt inueſtitura facta Barbaræ eius matri, declaratio caducitatis contra ipſam, confeſſio procuratoris Dominorum de Sorbellonibus in reſponſione ad poſitiones, & plures quietantiæ ſolutionis affictus: Et cum non agatur contra tertium poſſeſſorem, ſed contra ipſos concedentes, ex iſtis ſimul iunctis reſultat probatio cõcludens poſſeſſionis, & dominij Vrſolinæ.

Caducitas autem propter deuolutionem, ob non ſolutum Canonem, non intrat, vt fuit reſolutum. Neque eſt locus caducitati ex alio capite, quòd Io: Maria non retinuerit penes ſe filios, iuxta formam teſtamenti; Quia non eſt appoſita pœna, caducitatis expreſſa in caſum contrauentionis; & verba ſecundum Dominos important potius monitionem, quàm conditionem: & non eſt clarum, quòd iſtà clauſula ſit referenda ad omnia præcedentia: quia immediatè Vrſolina liberat Io: Mariã à redditione rationis, & incõtinenti, ſubdit *Con queſto però, che eſſo ſia tenuto di hauer la cura, & gouerno di detti ſuoi figlioli, &c.* Et ideo iſtud onus poteſt intelligi appoſitum correſpectiuè ad ſolam liberationem à redditione rationum. Et in du-
1 bio † ſit interpretatio, vt ceſſet caducitas; & ſufficit ad iſtum effectum, quòd verba non ſint clara.

Vltra quod, ſi verum eſt, quòd Io: Maria fuit impeditus à tutoribus, ne illos retineret penes ſe, propter ſpem ſucceſſionis, ad quam erat vocatus poſt eorum obitum; iſta eſt iuſta cauſa eum excuſandi à non adimplemento, ſi fuiſſet appoſita caducitas in caſum contrauentionis.

Et ideo hac die propoſito iterum eodem Dubio, Domini ſine difficultate firmarunt, conſtare de dominio, & poſſeſſione Vrſolinæ, & non eſſe locum caducitati, & reſtrinxerunt difficultatem ad fundamentum ſubhaſtationis.

Et quamuis non fuerint concordes in capite, An debitum eſſet proprium tutoris, vel filiorum Alexandri, & Baptiſtoni, ita vt ex hoc capite alienatio poſſit ſuſtineri propter detractionem, Legitimæ, & Trebellianicæ; tamen fuerunt concordes in alio fundamento, quòd ſubhaſtatio non ſuffragetur Domi-
2 nis de Sorbellonibus: quia ſubhaſtatio † fuit facta, citato Antonio, non vti tutore filiorum Alexandri, & Vrſo-

Vrſolinæ, quorum erat domus; ſed Antonius fuit citatus vti tutor filiorum Baptiſtoni ſui fratris, & ſubhaſtatio fuit facta vigore mandati relaxati contra bona hæreditaria ipſius Baptiſtoni. Et ideo, etiam ſi debitum fuiſſet commune, cum filijs Alexandri, non potuit ſubhaſtari eorum domus, ipſis non citatis.

ROMANA DE PEROTTIS.

Luna 3. Decembris 1601.

ARGVMENTVM.

Proteſtatio ſocij de accipiendo pecunias ad ſocietatem officij, quæ requirat, vt afficiat alterum ſocium:

SVMMARIVM.

1 *Proteſtatio de accipiendo pecunias ad ſocietatem, requirit declarationem, quòd pecuniæ accipiuntur ad commodum, & incommodum, &c.*

2 *Talis proteſtatio non debet eſſe vaga, & incerta; & debet exprimere, per acta cuius Notarij.*

3 *Quando ſocius accipiens pecunias ad ſocietatem officij, eſt principalis, non poteſt petere fructus, nec ratione lucri ceſſantis, nec ratione damni emergentis.*

4 *Proteſtatio, etiam non intimata, ſufficit, ſi eſt facta in ipſo contractu ſocietatis.*

5 *Suſceptio termini non præiudicat, quando eſt facta metu mandati executiui, & detegitur error confeſſionis.*

DECISIO CCLXXXIII.

FVit per Dominos reſolutum, mandatum relaxatum contra Dominos de Perottis, non eſſe exequendum. Fundamentum reſolutionis fuit. Quia licèt præcedat proteſtatio Numæ poſt finitam ſocietatem, quòd volebat accipere pecunias ad ſocietatem à D. Martia de Victorijs ad commodum, & incommodum Dominorum de Perottis, & deinde illinc ad tres dies acceperit ab ea pecunias ad ſocieta-
1 tem: Tamen iſta proteſtatio non eſt ſufficiens: quia † erat neceſſaria declaratio, tempore, initi inſtrumenti ſocietatis, quòd pecuniæ accipiebantur ad commodum, & incommodum Dominorum de Perottis, vt eſſent certi de contractu ſocietatis, & ſuccedente caſu mortis, potuiſſent pecunias lucrari; quia alias fuiſſet in poteſtate ipſius Numæ, prout ei magis expediebat iuxta euentum rei, dicere illam ſocietatem fuiſſe initam ad commodum, & incommodum illorum, vel ſui ipſius.

2 Mouit etiam Dominos, quòd iſta proteſtatio † eſt vaga, & incerta, cum contineat quod volebat accipere pecunias ad ſocietatem à D. Martia, & alijs quibuſcunque perſonis; nec in ea exprimitur per acta cuius Notarij. Et ideo non poterant Perotti facile certificari, ſub cuius vitæ periculo pecuniæ ſtarent, vt poſſet eſſe locus lucro in caſum mortis.

Aliqui etiam ex Dominis exiſtimabant, quod ſi proteſtatio fuiſſet formiter facta, nihilominus iſti fructus non deberentur: quia Numa eſt principalis, & non fideiuſſor, in quo caſu procedit deciſio, quæ allegatur coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto.
3 Et ideo, cùm † ſit principalis, non poteſt illos petere, neque ratione lucri ceſſantis; quia non probantur requiſita Caſtr. *in leg. 3. §. vltim. ff. de eo quod certo loc.* neque ratione damni emergentis: quia non conſtat, quòd fuerit paſſus aliquod damnum, nec quòd habuerit neceſſitatem, accipiendi iſtas pecunias ad ſocietatem à D. Martia.

Non obſtat alia deciſio, quæ allegatur, quòd ſola
4 declaratio, etiam † non intimata, ſufficiat. Quia in illo caſu declaratio fuerat facta in ipſo contractu ſocietatis, & fuerat factus locus lucro pecuniarum. Et in iſto caſu proteſtatio tenet in præiudicium proteſtantis, etiam non intimata, licet non noceat ei contra quem fit, *leg. ſed, & ſi ſocius, §. 1. ff. pro ſoc.*

Non obſtat ſuſceptio termini ad ſoluendum. Quia
5 non eſt attendenda cum fuerit † facta metu mandati executiui; & ſatis ſit detectus error, iſtius confeſſionis.

ROMANA BONORVM DE CINCIIS.

Luna 3. Decembris 1601.

ARGVMENTVM.

Hæredes tenentur pro rata ad ſoluenda debita defuncti.

SVMMARIVM.

1 *Verſio in communem vtilitatem quomodo probetur.*

DECISIO CCLXXXIV.

DOmini dixerunt, quòd Decretum eſt iuſtum, quantum ad debita Iulij. Licet enim Iulius reliquerit tres filios, Reuerendiſſimum Epiſcopum, Baldaſſarem, & Melchiorem: tamen Melchior deceſſit ſine filijs, & in eius portione ſucceſſerunt æqualiter Epiſcopus, & nepotes: & ideo tenentur pro medietate ad ſolutionem debitorum Iulij.

Quantum ad debita contracta per Baldaſſarem, & Melchiorem, pariter dixerunt quòd decretum eſt iuſtum: Quia continet ſolum in genere, quòd Epiſcopus teneatur pro medietate, ad ſolutionem illorum, quæ fuerunt verſa in vtilitatem communem; in alijs autem pro quarta parte, in qua Epiſcopus ſucceſſit Melchiori. Et ea, quæ deducuntur in contrarium per informantes pro nepotibus, nò concernunt iuſtitiam decreti, ſed executionem, de qua hodie non agitur; & tunc erit videndum, an probetur iſta verſio, & pro qua parte: Quamuis Domini non dubitarent, quòd ſatis conſtaret de verſione, ſi iuſtifi-
1 catur † quòd pecuniæ peruenerunt in manus Factorum communium, qui illas deſcripſerunt in libris continentibus negocia communia; & quòd Epiſcopus eis ſolidauit computa: niſi ex eiſdem libris appareret de exitu pecuniarum, pro particulari vſu Baldaſſaris, & Melchioris.

Circa vltimam partem decreti, quæ continet præfixionem termini ad eligẽdum portionem bonorum, ſecundum diuiſionem datam in actis, Domini dixerunt, quòd illius iuſtitia, vel iniuſtitia pendet ex facto. Si enim nepotes oſtenderent, quòd duæ partes bonorum mobilium Iulij ſpectent ad eos; conſtaret de errore, & decretum eſſet moderandum. Si vero hoc non iuſtificatur; decretum eſt iuſtum; & ideo videndum eſt, quomodo res ſe habeat.

Digitized by Google

OSCEN. INDVLTI.

Mercurij 5. Decembris 1601.

ARGVMENTVM.

Ius quando dicatur conſiderabile, ad effectum Regulæ, *De non tollendo iure quæſito.*

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum tribuit Epiſcopis ius nominandi, ſeu eligendi Lectorem, vel Pœnitentiarium; & ius examinandi, & approbandi; & preſeruat ius conferendi, cui prius competebat.*

2 *Regula,* De iure quæſito non tollendo, *preſeruat quodcunque ius, etiam minimum.*

3 *Ius perpetuum, & iuriſdictionale, & ius multum conſiderabile.*

4 *Beneficia patrimonialia licèt ſint conferenda certo generi perſonarum, ſpectant tamen ad collationem Epiſcopi.*

5 *Epiſcopus in concurſu duorum æquè nobilium, habet facultatem gratificandi alteri ex eis.*

DECISIO CCLXXXXV.

POſt reſolutionem factam in hac Cauſa per Illuſtriſſimos Cardinales Sacri Concilij Tridentini
Interpretum, quòd tam, quo ad nominationem, &
examen Lectoris, & Pœnitentiarj, quàm etiam quo
ad qualitates, ſunt ſeruanda decreta Concilij: ita tamen, vt quo ad perſonas Concilij qualitatibus præditas, obſeruentur etiam Literæ Sixti Quinti iuxta
tenorem Literarum Pij Quinti. Dubitaui, An ius,
quod competit Epiſcopo ex Decretis Concilij, ſit
conſiderabile, ita vt fuerit neceſſaria derogatio regulæ, De non tollendo iure quæſito, in Indulto Sanctæ me. Sixti Quinti. Et fuit per Dominos reſolutum
pro affirmatiua. Et ratio potiſſima reſolutionis fuit
1 Quia Sācta Synodus tribuit Epiſcopo ius † nominandi, ſeu eligendi Lectorem, vel pœnitentiarium, cui
fiat collatio ab eo, ad quem ſpectat ius conferendi,
vt fuit reſolutum *in Cauſa Maioricen. Officij Pœnitentiariæ coram R. P. D. meo Seraphino, & me,* & ius examinandi, & approbandi, vt *in cap. 1. ſeſſ. 5. & in cap. 8.
ſeſſ. 24.* Et ideo cum ſint ſeruanda Decreta Concilij
quo ad nominationem ſeu electionem, examen, &
qualitates Lectoris, & Pœnitentiarij, vt Sacra Congregatio reſoluit; & in Indulto Sixti Quinti, illud ius
quod prius competebat Epiſcopo, iuxta Decreta
Concilij, et adimatur, & tribuatur Decano, & Capi-
2 tulo; erat neceſſaria derogatio regulæ cum † illa preſeruet quodcunque ius, etiam minimum; vt fuit reſolutum *in hac Cauſa,* & ſæpius tentum in alijs. Et tanto magis, cùm † illud ius ſit iuriſdictionale perpe-
3 tuum, & multum conſiderabile. Et quamuis etiam
eadem Congregatio reſoluerit, quòd quo ad perſonas, in quib. concurrunt qualitates requiſitæ à Sacro
Concilio, obſeruentur Literæ Sixti Quarti; iuxta tenorem literarum Pij Quinti, vt inter graduatos præferantur nobiles non nobilibus, & inter nobiles magis nobiles: tamen nominatio, ſeu electio, examen,
& approbatio remaneat Epiſcopo: Prout videmus
4 in Beneficijs † patrimonialibus; quæ licèt ſint conferenda certo generi perſonarum, nihilominus ſpectant ad collationem Epiſcopi, Put. *dec. 164. lib. 2. &
dec. 163. lib. 3.*

Et hoc maximè dicendum eſt; quia inter iſtos graduatos in primis debet præcedere examen, & approbatio Epiſcopi ſuper eorum vita, moribus, & ſcientia. Et ideo non poteſt eſſe locus prelationi, ſi non
5 procedit approbatio Epiſcopi, qui † etiam habet facultatem in concurſu duorum æquè nobilium, gratificandi alteri ex eis. Item poteſt eſſe, quod non
concurrat aliquis nobilis, vel quod in nobile graduato non concurrant requiſita Concilij, & conſequenter negari non poteſt, quin hoc ius Epiſcopi ſit multum conſiderabile, ad effectum quòd fuerit neceſſaria derogatio regulæ.

Non obſtat quòd ex pluribus examinatis ab Epiſcopo, & approbatis vti idoneis, Capitulum debet
eligere nobiliorem. Quia hoc eſt de directo contrarium decretis Sacri Concilij; in quibus non ſolùm
facultas examinandi, & approbandi, ſed etiam nominandi, ſeu eligendi, tribuitur Epiſcopo, & preſeruatur facultas, conferendi illi, cui prius competebat; quamuis inter perſonas Concilij qualitatibus
præditas, Epiſcopus teneatur eligere nobiliorem.

ROMANA SOCIETATIS OFFICII.

Veneris 14. Decembris 1601.

ARGVMENTVM.

Tempus diſdictæ ſocietatis an ſit computandum de momento ad momentum; vel poſt diem reproductionis.

SVMMARIVM.

1 *Dies termini in contractibus non computatur in termino.*

2 *Ad effectum computationis termini inſpicitur materia ſubiecta.*

3 *Terminus diſdicta ſocietatis datur fauore debitoris, vt interim poſſit parare pecunias.*

4 *Dies reproductionis diſdictæ non computatur in termino quindecim dierum.*

5 *Verba,* Cum diſdicta quindecim dierum præcedentium, *excludunt diem reproductionis.*

DECISIO CCLXXXXVI.

DOmini pro maiori parte, tenuerunt factum fuiſſe locum lucro pecuniarum ad fauorem Dom.
Alexandri. Quia licet materia ſit difficilis, An tempus diſdictæ ſit computandum de momento ad momentum, vel poſt diem reproductionis, propter contrarietatem opinionum, & varias diſtinctiones Doctorum: Tamen iuxta eam opinionem, quæ videtur
eſſe magis communis, & Rota aliàs amplexa fuit *in
alia Romana Societatis coram Reu. P. D. meo Lancellotto,*
1 dies † termini in contractibus non computatur in termino: & ideo incipiendo à media nocte, poſt diem
reproductionis, ſocietas non erat finita; & conſequenter fuit factus locus lucro pecuniarum.

Et hoc eo magis dicendum eſt: quia ad iſtum ef-
2 fectum potiſſimum † inſpicitur materia ſubiecta, &
ſit computatio de momento ad momentum; vel poſt
diem termini, prout vtilius eſt ei, cuius fauore termi
nus fuit aſſignatus, Bald. *in leg. à caligato num. 2. de
3 nupt.* Et ideo, cùm † iſte terminus detur fauore debitorum vt interim poſſint parare pecunias, dies termini non debet computari in termino.

Mouit etiam maximè Dominos, quòd diſdicta

inci-

incipi rà die reproductionis, & iuxta formam contractus ſocietatis debet præcedere per 15. dies ante:
4 & ideo † non poteſt computari dies reproductionis
in termino 15. dierum; quia computando tempus de
momento ad momentum, non daretur diſdicta 15.
dierum præcedentium.

Non obſtat deciſio *in Cauſa Imolen. coram bon. memor. Lauretano*: Quia placuerunt Dominis reſponſiones, quæ fuerunt datæ *in dicta Cauſa Romana Societatis*; & viſa eſt non applicari; cùm hic non adſint verba, quæ denotent initium actus; & tanto magis, cùm iſte terminus concernat fauorem debitorum. Et ideo illa deciſio potius facit pro hac parte.

Non obſtat quod contra Alexandrum, qui agit de lucro captando, facienda eſt in dubio interpretatio. Quia hoc eſt iudicare ex euentu, & non debet haberi reſpectus ad lucrum vnius aut alterius ſocietatis, ſed principaliter ad fauorem omnium debitorum, quorum contemplatione fuit præſtitutus iſte termi-
5 nus. Vltra quod illa verba, † *cum diſdicta 15. dierum*
præcedentium, ſecundum Dominos, excludunt diem
reproductionis; & cõſequenter verba nõ ſunt dubia,

PARMEN. STATVS,

Veneris 11. Ianuarij 1602.

ARGVMENTVM,

Agitur de exceptionibus contra perſonas, & dicta teſtium.

SVMMARIVM.

1 *Teſti non adhibetur fides, quando eſt perſona vilis: nec non, ſi eſt ſubditus illi, pro quo deponit.*
2 *Cotrarietates in depoſitione, & inuериſimilitudines, iuncta cum exceptionibus contra perſonas, repellunt teſtes in totum.*
3 *Inueriſimile eſt, quòd quis recordetur de geſtis in tempore infantiæ.*
4 *Dictio* in circa, *quoad tempus, non poteſt referri ad ſpatium viginti, & vltra annorum.*

DECISIO CCLXXXVII.

FVit reſolutum, Gabrieli de Merlis non eſſe adhibendam fidem.

Fundamentum reſolutionis fuit: quia eſt perſona vilis, & ſubditus Dominorum de Rangonibus,
cùm haberet ſuas facultates in loco Plebis Altæ Vil-
1 læ territorij Tibelli. Et iſtæ duæ † qualitates ſunt mul
tum conſiderabiles ad iſtum effectum repellendi te-
ſtes, vt fuit reſolutum *in Cauſa Toletana Iuris nominandi 2. Maij 1588. coram bon. mem. Orano*. Et ideo, cum
2 vltra iſtas exceptiones cum perſona, concurrant †
etiam contrarietates in dictis, & inueriſimilitudines;
iſta ſimul iuncta repellunt in totum.

Contrarietates autem, ſecundum Dominos, ſunt claræ, & inexcuſabiles. Quia fuit examinatus de anno 1532. & deponit quòd eſt ætatis annorum 54. & conſequenter, ſecundum iſtam computationem, erat natus de anno 1478. & ſubdit quod vſque ad 19. annum vixit expenſis Patris in dicto loco Plebis Alteuillæ, & ſic vſque ad annum 1497. & quod poſtea ſpatio trium annorum vixit expenſis Io: Franciſci Senioris in loco Libelli: & cum Ioannes Franciſcus deceſſerit de eodem anno 1497. prout etiam ipſe deponit, reſultat contrarietas, & mendacium manifeſtum. Si enim Io: Franciſcus erat mortuus de anno 1497. non potuit poſtea ſpatio trium annorum viuere eius expenſis.

Præterea deponit quòd ſunt 38. anni, quòd ipſe habitans in loco Tibelli, vidit Catharinam, & Martam ſimul ſtantes: & eius depoſitio percutit annum 1494. & tamen non acceſſit ad Caſtrum Tibelli, ad habitandum, niſi de anno 1497.

Concurrunt etiam inueriſimilitudines: quià erat
ætatis annorum 54. & deponit quòd recordatur à
3 48. annis: & eſt multum † inueriſimile, quòd recor-
daretur de geſtis tempore infantiæ.

Prætetea deponit de auditu, quod iam ſunt anni 26. vel 27. quòd Catharina odio proſequebatur Margaritam ob ſuſpicionem, quòd cognoſceretur, carnaliter à Bernardino; & quòd inde ad octo menſes nupſit Marco de Opiccis; & quod matrimonium fuit factum coactè, & præcedentibus etiam vulneribus. Et iſta ſunt multum inueriſimilla: quia; vt colligitur ex eius depoſitione, Margarita de tempore ſuſpicionis erat ætatis nouem, vel decem annorum, & de tempore contracti Matrimonij vndecim annorum. Et tanto magis, quia Galeatius, qui ab eo allegatur in conteſtem, quantum ad iſtam qualitatem, quod Matrimonium fuit contractum cum vulneribus, deponit
contrarium. Et quamuis ipſe teſtis deponat ſemper
4 dubitatiue de tempore per dictionem *in circa*, tamē †
illa dictio non poteſt referri, ad ſpatium tanti temporis, vt habetur in deciſ. 86. *inter miſcellaneas, quę circumferuntur*. Et ideo remanent contrarietates, & inueriſimilitudines. Ex quibus inſimul, cum exceptionibus in perſona fuit concluſum, iſti teſti non eſſe adhibendam fidem.

NVLLIVS, SEV VRGELLEN. IVRISDICTIONIS.

Mercurij 16. Ianuarij 1602.

ARGVMENTVM.

De probatione quaſi poſſeſſionis, apponendi Edicta, & tranſmittendi examinandos ad Ordinarium.

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio probatur per plures actus ſucceſſiuos, diuerſis temporibus geſtos.*
2 *Mandatum de manutenendo eſt concedendum ei, qui reperitur in quaſi poſſeſſione.*

DECISIO CCLXXXVIII.

DOmini dixerunt, quòd quantum ad ſimplicem appoſitionem Edictorum, & tranſmiſſionem
examinandorum ad Epiſcopum, conſtat de quaſi
1 poſſeſſione Præpoſiti. Quia de † anno 1577. fuerunt
appoſita Edicta; & Vicarius Capituli, Sede Epiſcopali vacante examinauit illum, qui vigore Edictorum ſe oppoſuit. Et de anno 1593. datur alia appoſitio Edicti cum illius executione. Et de anno 1597 datur collatio Præpoſituræ poſt appoſitionem Edictorum. Et de anno 1590. Præpoſitus remiſit examinandum ad examinatores Synodales; & poſteà ei vti ap-
2 probato fecit collationem. Et ideo, cum † conſtet de
quaſi poſſeſſione ei eſt dandum mandatum de Manutenendo.

LVGDVNEN. COMPVTORVM.

Mercurij 23. Ianuarij 1602.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Certioratio, quando nil operatur, non eſt neceſſaria.*

DECISIO CCLXXXXIX.

FVit reſolutum, quòd etiam ſi denuntiatio permutationis fuiſſet neceſſaria (quod Dubium adhuc pendet in deciſum,) nihilominus ob non factam huiuſmodi denunciationem, non conſtat de aliquo intereſſe Galeatij, ad quod teneantur Domini de Oricellurijs.

Fundamentum reſolutionis fuit. Quia ſcripturæ non debebant conſignari Galeatio, niſi poſt ſecutam adiudicationem, atque ideo Oricellarij neque poterant, neque tenebantur illas conſignare, & Galeatius ſine ſcripturis non intendebat, neque etiam poterat, ſi voluiſſet, de ſuo credito diſponere: & conſequen-
1 ter † certioratio ei non poterat ſuffragari. Et hoc eo magis dicendum eſt, quia nihil amplius Galeatius conſequi potuiſſet ſecuta certioratione, quàm habiturus ſit ea non facta, cùm in vtraque partitum defecerit, & idem damnum ſecutum fuiſſet facta certioratione.

ROMANA SOCIETATIS OFFICII.

Lunæ 28. Ianuarij 1602.

ARGVMENTVM.

Fructus ſoluti, an debeant computari in ſortem, quando Inſtrumentum ſocietatis, non eſt ratificatum, & in eo deficit clauſula, Actum, & locus, & teſtes.

SVMMARIVM.

1 *Ratificatio ſocietatis Officij ſufficienter probatur per ſolutionem factam à dante pecunias.*

2 *Cedula receptionis pecuniarum ad ſocietatem ſolent ſubſcribi ante actualem ſolutionem, & ſub ſpe futuræ numerationis, ſed non conſignantur niſi poſt ſolutionem.*

3 *Ratificatio ſocietatis, probatur etiam per ſolutionem fructuum, & num. 4.*

5 *Ex lapſu temporis, & taciturnitate, præſumitur in dante pecunias, ſcientia ſocietatis, & conſequenter ratificatio eiuſdem.*

6 *Declaratur Deciſio* in Romana ſocietatis, *coram Blanchetto.*

7 *Omiſſio clauſulæ, Actum, & loci, & teſtium, quando non vitiet Inſtrumentum, & num. 8.*

DECISIO CCC.

PRætendebat D. Io: Baptiſta Maſſa quòd fructus Societatis officij ab eo ſoluti Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo Amalphitano, debebant computari in ſortem principalem: quia ſocietas ab Epiſcopo non fuerat ratificata, & quia in inſtrumento deficiũt clauſula, actum, locus & teſtes. Neutrum ex iſtis fundamentis placuit Dominis, Dubio per me in Rota propoſito: & ideo concluſerunt, mandatum contra eum eſſe relaxandum pro fructibus decurſis non ſolutis. Quia quantum ad priorem obiectionem defe-
1 ctus ratificationis, de ea † ſatis conſtat per cedulam ſubſcriptam manu propria ipſius Io: Baptiſtæ: quæ probat, actualem ſolutionem, fuiſſe factam ab ipſo Archiepiſcopo.

2 Et quamuis iſtæ cedulæ † ſoleant ſubſcribi ante effectualem ſolutionem pecuniarum, & ſub ſpe futuræ numerationis, propter acceſſiones fideiuſſorum, qui poſtea obligantur: tamen ſufficit ad iſtum effectum, quòd non conſignantur, niſi poſt ſolutionem.

3 Præterea, concurrit † ſolutio fructuum facta per plures annos ipſi Archiepiſcopo: quæ probatur, ex confeſſione Io: Baptiſtæ, qui affirmat quòd computatis omnibus pecunijs aduerſario ſolutis, eſt ſatisfactus de ſcutis 500. & vltra.

Et licet ſolutio fructuũ fuerit facta ab anno 1593. procuratori Archiepiſcopi; tamen multum veriſimile eſt quod ſolutiones præcedentes fuerint factæ ipſi Archiepiſcopo, cum non appareat quòd de eo tempore haberet procuratorem in Curia, & non exhibeantur quietantiæ, quæ ſunt in manibus Io: Baptiſtæ ex quibus poſſet detegi veritas ratificationis. Vltra, quòd procurator, cui fuerunt factæ ſolutiones ſubſequentes, habebat ſpeciale mandatum ad exi-
4 gendum fructus ſocietatum officiorum, & per † perceptionem fructuum factam à legitima perſona, cui neceſſario ſoluendum erat, inducitur ratificatio contractus, Dec. *conſ.* 58. *num.* 2. *&* *conſ.* 296. *numer.* 2. Et tanto magis concurrente lapſu tanti temporis, & taciturnitate Archiepiſcopi in non petendo fructus. Ex
5 † iſtis enim arguitur eius ſcientia, & quòd ſolutiones fiebant procuratori de eius voluntate, & conſequenter, quòd ſocietas ab eo erat ratificata.

Non obſtat deciſio *in Cauſa Romana ſocietatis coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto.* Quia in ea non tan-
6 gitur iſta difficultas, & † termini illius deciſionis ſunt multum diuerſi. In eo enim caſu non dubitabatur, an ſolutio facta à dante pecunias ad ſocietatem, induceret ratificationem contractus: ſed dubitabatur ſolùm, an per mandatum de ſoluendo, eſſet inducta talis ratificatio, per quam excluderetur facultas nominandi. Et iſte caſus habet particularem rationem diuerſitatis: quia cum non detur tempus intermediũ, non poſſet habere locum facultas nominandi infra quindecim dies, & quòd interim ſocietas ſtaret ſuper periculo vitæ dantis pecunias, ſi ratificatio per ſolutionem excluderet facultatem nominandi. Et ideo ratificatio ad iſtum effectum, debet eſſe diuerſa ab ea, quæ fit per ſolutionem pecuniarum.

Non obſtat, quòd cedula remanſit in manibus Archiepiſcopi; & ideo Io: Baptiſta non potuiſſet probare ratificationem, ſi fuiſſet factus locus lucro pecuniarum. Quia vltra inſtrumentum, & cedulam in eius manibus, adſunt quietantiæ fructuum, ex quibus potuiſſet probare ratificationem; præſertim cùm concurrant adminicula.

Quo vero ad ſecundam obiectionem, Domini dixerunt quòd cum iſta ſocietas ſit poſita in Manuali poſt aliam ſocietatem initam, eadem die ab eodem Io: Baptiſta cum D. Barberino, in qua adſunt clau-
7 ſula actum, locus, & teſtes, iſta † cenſentur repetita in hac ſocietate, Bart. *in leg. ſi quis ex argentarijs*, *§. ſi initium*, *num.* 8. & *ibi* Bald. *num.* 1. & Alexan. *num.* 4. *ff. de eden.* & fuit reſolutum *in Cauſa Parmen. Status*, & in

Digitized by Google

in alia Romana ſocietatis coram bon. mem. Orano, & demum *coram me in cauſa Romana Societatum 24. Ianuarij 1600.*

Et ſecundum Dominos ceſſat omnis difficultas: Quia conſtat de veritate iſtius ſocietatis ex acceſſione Hieronymæ de Coſciarijs, cum decreto Iudicis, quæ habet clauſulam actum, locum, & teſtes: & con-
8 currit ſolutio † pecuniarum, & obſeruantia nouem annorum, cum ſolutione fructuum. Quæ omnia ſupplerent iſtos defectus, etiam ſi inſtrumentum nō eſſet in forma probanti; vt fuit reſolutum *in Cauſa Sorana beneficiorum 22. Maij 1587. coram bon. mem. Orano per conſ.* Baldi 400. *num. 3. lib. 4.*

ROMANA VINEÆ.

Veneris 1. Februarij 1602.

ARGVMENTVM.

Diluuntur exceptiones contra validitatem, & iuſtitiam mandati.

SVMMARIVM.

1 *Actio ſpolij habet locum, quando mandatum, cuius vigore fuit facta ſubhaſtatio, & capta poſſeſſio, eſt nullum, & notoriè iniuſtum.*

2 *Mandatum eſt nullum, quando fuit actum obligatione Camerali, & non extenſa.*

3 *Item, quando fuit relaxatum pro maiori ſumma.*

4 *Sed iſtæ nullitates, tolluntur per Commiſſionem ſanatoriam.*

5 *Quando in Commiſſione ſanatoria adeſt clauſula,* Conſtito de bono iure, *nullitates ob non extenſionem obligationis Cameralis, & propter exceſſum, non attenduntur, ſi mandatum in reliquis eſt iuſtum.*

DECISIO CCCI.

DVbitaui, An ſententia A. C. lata in ſpolio, eſſet confirmanda vel reuocanda.

Deducebatur autem ſpolium ex eo capite, quòd mandatum, cuius vigore fuit ſecuta ſubhaſtatio, & capta poſſeſſio Vineæ, fuit nullum, & notoriè iniu-
1 ſtum: Et ideo † intrat actio ſpolij; vt fuit reſolutum
in Cauſa Tiburtina Caſtri Sambuci coram S. D. N. & ſæpius tentum in alijs. Et quantum ad nullitates, ex eo,
2 quod fuit † actum vigore obligationis Cameralis, ea
3 non extenſa; & quod mandatum fuit † relaxatum pro maiori ſumma verè debita; Domini non habuerunt illas in conſideratione, propter Commiſſionem
4 † ſanatoriam iſtarum nullitatum arbitrio Rotæ: Et tanto magis, quia ſi adeſt exceſſus, ſumma eſt modica. Et licèt in Commiſſione adſit clauſula, *conſtito de*
5 *bono iure*, tamen † ſi mandatum in reliquis eſt iuſtum,
iſtæ nullitates non ſunt attendendæ: Et ideo reſolutio Dubij pendet à iuſtitia, vel iniuſtitia mandati. Circa quam Domini dixerunt, quòd creditum Dorotheæ pro fructibus Cenſus eſt liquidum; & ideo, niſi Archiconfraternitas probet, quod fuerit ſatisfacta ante relaxationem mandati ex fructibus Vineæ, mandatum eſt iuſtum. Hoc autem non probatur ſaltim concludenter: Quia calculus 11. doliorum vini ad rationem ſcutorum 13. non iuſtificatur aliunde, quàm ex aſſertione partis, cui non creditur: & ideo decretum excomputationis, quod eſt fundamentum ſolum in hoc calculo, non eſt attendendum. Et tanto magis: quia in contrarium concurrit mala conſideratio Vineę, propter quam fuerunt collecta ſolum quinque dolia vini; quod, vt deponit primus teſtis, *era cattiuo, & ſapeua d'vua marcia, che non ſi poteua beuere:* Et ideo poteſt eſſe, quòd, detractis expenſis, nihil fuerit perceptum à Dorothea. Et iſta bene comprobantur ex obſeruantia ſubſecuta: quia poſt factum calculum in contumaciam Dorotheæ, ipſa fuit citata ad cultiuandum, & laborandum vineam, & ad dandam cautionem, de faciendo illam cultiuare; & ipſa conſenſit quòd Archiconfraternitas ſine præiudicio ſui Cenſus poſſet facere cultiuare; & poſtea pro ſuo credito obtinuit relaxari mandatum, & exequi ſuper hac Vinea, ſine aliqua oppoſitione Confraternitatis ſolutionis ſui Crediti. Et iſta omnia oſtendunt quòd Vinea erat in malo ſtatu; & ſaltim reddunt turbidam prætenſionem Archiconfraternitatis, quòd Dorothea eſſet ſatisfacta de ſuo credito. Et ideo fuit concluſum, non conſtare de iniuſtitia mandati.

BONONIEN. SIMVLATIONIS CONTRACTVS.

Lunæ 4. Februarij 1602.

ARGVMENTVM.

De conceſſione remiſſoriæ, etiam aduerſus rem iudicatam.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria probata releuantia, non poteſt denegari.*

2 *Res iudicata ſuſpenſa per Commiſſionem reſtitutionis in integrum, non impedit conceſſionem remiſſoriæ.*

3 *Commiſſio generalis reſtitutionis in integrum, aduerſus quamcunque rem iudicatam, comprehendit etiam negocium principali.*

4 *Maior, regulariter, non reſtituitur aduerſus rem iudicatam ob ſolam negligentiam procuratoris: ſed reſtitutio debet fundari in bono iure, & num. 5.*

DECISIO CCCII.

FVit reſolutum, Comiti dandam eſſe remiſſoriam cum retardatione, vel ſine, arbitrio Rotæ. Ratio reſolutionis fuit: Quia coram me fuit oppoſitum de ſimulatione, & fuit dictum quòd melius iuſtificare-
1 tur modicitas precij. Et ideo † remiſſoria, quæ hodie petitur ad effectum probandi, iſtam modicitatem, eſt releuans; & cùm verſemur in materia profana, non poteſt negari,
2 Non obſtat res iudicata: Quia † eſt ſuſpenſa per
Commiſſionem reſtitutionis in integrum, in quo Iudicio ſæpius fuit per Rotam conceſſa, vt hic per informantes, qui allegant deciſiones. Et tanto magis, cùm Commiſſio reſtitutionis in integrum ſit generalis aduerſus quamcunque rem iudicatam; & conſe-
3 quenter † compræhendit etiam negotium principa-
le, de quo etiam fuit cęptum agi coram me.
4 Non obſtat quod † non eſt locus reſtitutioni ma-
ioris aduerſus rem iudicatam, ob negligentiam pro-
5 curatoris. Quia reſtitutio fundatur in † bono Iure, &
non in ſola negligentia procuratoris: in quo caſu procedunt *deciſ.* 5. Caſſad. *de appell.* & 7. Creſc. *eod. tit.*

Non obſtat quòd fuit præuentum in executione: Quia hoc controuertitur in facto, cùm non appareat Dies præſentationis Commiſſionis Dominorum de

Ballis;

Ballis; & eis non infertur aliquod præiudicium: quia
cùm Comiti conceditur remiſſoria cum retardatio-
ne, vel ſine, arbitrio Rotæ, interim videbitur an ſit
locus executioni; &, ſi ei erit locus, non impeditur
executio.

BONONIEN CENSVS.

Veneris 8. Februarij 1602.

ARGVMENTVM.

Obligatus ad legitimam, & perpetuam, & genera-
lem defenſionem bonorum, tenetur in caſu, cu-
iuſcunque moleſtiæ.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio defenſionis bonorum habet locum ſtatim, mota controuerſia ſuper bonis, & num. 4.*
2 *Intimatio moleſtiarum probatur ſufficienter, ex reproductione actuum, cum citatione ad dicendum contra.*
3 *Item per præfixionem termini ad docendum de remotione impedimenti.*

DECISIO CCCIII.

DOmini reſoluerunt, intrare obligationem Equi
tij Daineſij, qui ſe obligauit ad legitimam, &
generalem, & perpetuam defenſionem annui Cen-
ſus, & bonorum cenſuatorum; & ideo cùm fuerit il-
latum impedimentum poſt executionem ad eius fa-
uorem ſuper iſtis bonis à Gentili, & Galeatio, vti
poſſeſſoribus, ſubintrat eius obligatio defenſionis
1 bonorum, cui † fuit locus ſtatim mota controuerſia
ſuper bonis *leg. plus §. mota, ff. de euict.*

Nec de intimatione moleſtiarum ſecundum Do-
minos poteſt dubitari: Quia de iſtis moleſtijs con-
2 ſtabat in actis Cataloni; † & iſta acta fuerunt repro-
ducta, citato procuratore Equitis ad dicendũ cõtra:
3 Et ceſſat omnis difficultas; quia poſtea † eidem pro-
curatori fuit præfixus terminus vnius Menſis ad ef-
fectum docendi de remotione iſtius impedimenti, &
liberatione à moleſtijs.

Nec refert ad iſtum effectum, an moleſtiæ ſint il-
latæ Herculiano, vel colonis. Quia obligatio Equitis
continet defenſionem bonorum, & non eſt reſtricta
4 ad perſonam. Et ideo ſufficit † quòd moleſtiæ ſint
illatæ reſpectu bonorum.

S. SEVERINI BONORVM.

Veneris 8. Februarij 1602.

ARGVMENTVM.

De alienatione fundi dotalis. Retroceſſio quando
cenſeatur doloſa, & læſiua.

SVMMARIVM.

1 *In alienatione fundi dotalis requiritur conſenſus mariti.*
2 *Alienatio eſt nulla, quando præceſſit iuramentum de non alienando.*
3 *Retroceſſio præſumitur doloſa, & læſiua, quando pro prædio fructifero aſſignatur aliud ſtabile nullius æſtimationis.*
4 *Alienatio fundi dotalis eſt nulla, ſi ſit, non ad reddendam meliorem conditionem filiæ, ſed in vtilitatem patris.*
5 *Solemnitates in contractu filiæ ad fauorem patris, regulariter, non ſunt neceſſariæ: licèt contrarium ſentiant aliqui, num. 7.*
6 *Intellige, regulam non procedere, quando contractus non fuit initus bona fide ex parte patris, & cum læſione filiæ.*

DECISIO CCCIV.

DOmini dixerunt alienationẽ fundi dotalis fuiſ-
ſe nullam. Quia vltra prohibitionem legis,
concurrit etiam expreſſa prohibitio in contractu aſ-
ſignationis fundi dotalis, quòd non poſſit vendi, alie
nari, vel oppignorari, vllo vnquam tempore quouis
modo, vel ſub quouis colore; ſed ſemper retineatur,
manuteneatur, & ſtet, vt dos, & dotalis fundus. Et
1 hoc maximè dicendum eſt: quia † ad iſtum effectum
requiritur conſenſus mariti, *leg. ſi prædium, Cod. de Iure dot. leg. ita conſtante, & leg. vlt. ff. eod. tit.* cui obſtat
2 præcedens iuramentum de non alienando; & † ideo
alienatio eſt nulla, Spec. *in tit. de empt. & vend. §. 3. loco verſic. 13.* Rim. Sen. *conſ. 409. num. 12. & 13. lib. 3.*
Campeg. *de dote parte 4. quæſt. 14.* & fuit late dedu-
ctum *in Cauſa Romana Palatij 8. Martij 1577. coram bonæ mem. Lauretano.*

Mouit etiam Dominos, quòd iſta retroceſſio vi-
3 detur continere dolum, & læſionem. Quia † pro præ-
dio fructifero fuit aſſignata Domus, quæ non proba-
tur fuiſſe alicuius æſtimationis: &, ſi domus, & alia
bona aſſignata, potuiſſent vendi eodem pretio, non
fuiſſet opus deuenire ad iſtum contractum permuta-
tionis: quia cum venditio fuerit facta ad effectum
ſoluendi debita, eodem modo poterant ſolui ven-
dendo domum, & mobilia ſine circuitu permuta-
tionis.

Præterea, iſta retroceſſio fuit facta ſolum ob affe-
ctionem filiæ erga patrem; qui etiam antea vendide-
rat fundum dotalem, & receperat pretium ab emp-
4 tore: & ideo † non fuit facta ad effectum reddendi
meliorem conditionem filiæ, ſed in vtilitatem patris.

Placuit etiam Dominis aliud fundamẽtum, quòd
alienatio ſit nulla, propter non adhibitas ſolemnita-
tes conſtitutionis Ægidianæ. Quia licèt regulariter
5 † ſolemnitates non ſint neceſſariæ in contractu ad fa-
6 uorem procuratoris: tamen hoc non procedit † quan-
do contractus non fuit initus bona fide ex parte pa-
tris, & cum læſione filiæ; vt per Gabr. *de ſtat. concluſ. 2. num. 7.*

Aliqui etiam dicebant, quòd propter prægnan-
7 tiam verborum † Conſtitutionis, ſolemnitates ſint
neceſſariæ, etiam in contractu inito cum procurato-
re, Dec. *in leg. pactum quòd dotali, in fine, Cod. de collat.*
Gabr. *dict. concluſ. 2. num. 8.*

MEDIOLANEN. MATRIMONII.

Lunæ 11. Februarij 1602.

ARGVMENTVM.

Matrimonium ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Sponſalia, ante Concilium Tridentinum, ſecuta copula, & prole, tranſibant in matrimonium. Maximè, concurrentibus cohabitatione longi temporis, communi reputatione, tolerantia Parochi, & alijs coniecturis, & num. 2.*
3 *Quando agitur de ſucceſſione, ſufficit leuis probatio matrimonij.*

O DE-

DECISIO CCCV.

DOmini in hac poſitione firmarunt, ſolum con-
ſtare de Matrimonio. Quia Sponſalia fuerunt
1 contracta de anno 1539. & non eſt dubium, quòd †
ſponſalia, ſecuta copula, & prole, ante Concilium
tranſibant in matrimonium, *cap. is qui fidem, cap. ve-
niens il 2. de Sponſal. cap. 1. §. 1. de deſponſ. impub.*

Et hoc maximè dicendum eſt, concurrentibus licet
2 cohabitatione † decennali cõmuni reputatione, to-
lerantia Curati, exactione pecuniarum, cui non erat
locus, niſi ſecuto matrimonio, & alijs coniecturis,
quæ bene deducuntur per informantes. Et tanto ma-
gis cum non agatur de fœdere matrimonij, ſed tan-
3 tum ad effectum ſucceſſionis in † quo caſu ſufficit le-
uior probatio, iuxta Conſil. Gemin. 27. ſæpius cano-
nizatum.

Reſeruarunt autem Domini, vt particulariter vi-
deatur, an matrimonium ſit validum. Et quia validi-
tas pendet ex diſpenſatione, dixerunt quòd Cauſa
reſtringatur ad iſtud caput diſpenſationis.

ROMANA VINEÆ.

Veneris 1. Martij 1602.

ARGVMENTVM.

Excluditur in caſu Deciſionis renouatio ſocietatis.

SVMMARIVM.

1 *Renouatio ſocietatis non deducitur ex calculo continente, ſolum tractatum de renouãdo, non autem renouationem, vel illius ratificationem, & num. 2.*

DECISIO CCCVI.

FVit reſolutum, non conſtare de renouatione So-
cietatis. Ratio potiſſima reſolutionis fuit: Quia
in inſtrumento renouationis Societatis, non interue-
nerunt Domini de Petronijs; & ratificatio non dedu-
1 citur aliunde quam ex calculo Marij, qui † continet
tractatum de renouando, & non renouationem, vel
illius ratificationem. Et hoc Domini deducebant ex
pluribus coniecturis. Et primò: quia in fine compu-
ti ſunt apposita iſta verba; *Che Sua Signoria faccia il
conto de' frutti à modo ſuo, tanto di queſti, quanto delli paſ-
ſati, & non ci corra danaro.* Quæ verba videntur ſi-
gnificare, quòd facto computo renouetur Societas,
ſine noua numeratione pecuniarum. Et ab his ver-
bis recipiunt declarationem, duæ partitæ appoſitæ
in computo, in quarum altera Gaſpar conſtituitur
debitor pro fructibus primi Semeſtris nouæ ſocieta-
tis in ſcutis 30. Et in alia conſtituitur creditor in ſcu-
tis 500. Quia ex verbis ſubſequentib. apparet quòd
2 iſte † calculus continebat ſolum præambulum, & præ
ſupponit quòd deberet iniri noua Societas; & cum
iſto præſuppoſito in eo datur Gaſpari debitum, &
creditum ad effectum, vt poſſet videre, in quo rema-
nebat debitor, iuxta ſolitum ſimilium negociorum,
& poſtea iniretur ſocietas, & ideo in eo non poteſt
colligi ſufficiens ratificatio.

Secundo multum mouit Dominos, quòd iſte cal-
culus fuit factus die 9. Septembris 1591. & tamen in
principio memorialis ipſius Marij, negociorum ge-
rendorum ſub die 2. Septembris, continetur iſta no-
ta, *Renouare, & accomodare le compagnie d'officio del Si-
gnor Gaſparo della Molara.* Quod oſtendit, calculum
præcedentem, fuiſſe factum ad effectum renouandi
ſocietatem, & ante illam diem non præceſſiſſe reno-
uationẽ. Quia ſi aderat renouatio, non erat amplius
neceſſaria. Et quamuis iſta annotatio ſit propria
ipſius Marij; tamen cum ratificatio non deducatur
aliunde quàm ex eius calculo, qui non eſt clarus; illa
ſeruit pro declaratione eius mentis, quòd non intel-
lexerat in illo calculo, quòd iſta ſecunda ſocietas eſ-
ſet perfecta. Et tanto magis, attenta qualitate eius
perſonæ, & obitu, poſtea ſequuto.

Tertio, in iſta dubietate mouit etiam Dominos
inueriſimilitudo: Quia in prima ſocietate aderant
tres fideiuſſores, & ideo videbatur eis inueriſimile,
quòd Marius voluerit inire nouam ſocietatem ſine
fideiuſſoribus, & alijs cautelis conſuetis. Et ideo con-
cluſerunt non conſtare de renouatione ſocietatis.

NICOTEREN. DONATIONIS.

Lunæ 4. Martij 1602.

ARGVMENTVM.

Agitur de donatione remuneratoria.

SVMMARIVM.

1 *Declaratur Deciſio* in Placentina Donationis *coram Gipſio.*

2 *Donatio remuneratoria reſpicit ſeruitia de præterito.*

3 *Clauſula*, Vt in futurum cum maiori animo ſeruitia debeat proſequi, *appoſita in donatione facta ob benemerita, non importat cauſam finalem, ſed ſolum impulſiuam, & excitatoriam donatarij.*

DECISIO CCCVII.

POſt reſolutionem factam in hac Cauſa, quòd ſen-
tentia A.C. erat iuſta, & confirmanda, fuit allega-
ta in contrarium deciſio alias facta in Rota, *in Cauſa
Placentina Donationis coram bon. memor. Gipſio*: & ideo
volui iterum proponere idem Dubium. Et Domini
concluſerunt non eſſe recedendum à deciſis. Quia
termini iſtarum deciſionum, ſunt multum diuerſi.
1 Nam † in terminis *dict. Cauſa Placentinæ*, fuerat ſo-
lũ aſſignata prouiſio Medico, qui non habebat aliud
ſalarium ab Illuſtriſſimo Cardinali Sfortia, inheren-
do deſiderio patris quod erat, vt in ipſa aſſignatione
à Cardinali exprimitur, *Che lui non ſi partiſſe mai dalla
ſeruitù noſtra, per la ſufficienza ſua; per la quale confidia-
mo più in lui che in altro Medico.* Et ideo in illo caſu
conſtabat claré, tam ex verbis, quàm ex mente, quòd
cauſa aſſignationis prouiſionis, erat ſeruitium præ-
ſtandum in futurum: cum prouiſio, quæ fuit conſti-
tuta Medico, detur pro ſeruitio, & aſſignatio fuerit
facta ob induſtriam ſuæ perſonæ, & ad effectum, vt
iuxta deſiderium patris continuaret in ſeruitio, in
futurum. Quæ omnia ceſſant in hoc caſu: Quia Her-
culi non fuit aſſignata prouiſio; ſed vltra ſalarium
fuit ei facta donatio libera, & irreuocabilis inter vi-
uos, & cauſa principalis, & finalis fuit, vt in proœmio
exprimitur, remuneratio ſeruitiorum de præterito;
2 in † quibus propriè conſiſtit donatio remuneratoria.

Et quamuis poſtea ſubdatur, *& ad hoc vt deinceps
& in futurum cum maiori animo, & amore eius ſeruitia
debeat proſequi*: Tamen, vt late fuit deductum in alia
3 deciſione, iſta clauſula † non fuit appoſita ad effe-
ctum

ctum reſtringendi, & limitandi donationem, quæ fuit
faċta ob benemerita; & ideo non poteſt importare
cauſam finalem; ſed importat ſolum cauſam impul-
ſiuam, & excitatoriam donatarij, durante ſeruitio;
ad effectum, vt dum permanebat in ſeruitio, cum ma-
iori animo, & amore ei inſeruiret. Quantum ad ca-
put ratificationis reuocationis, Domini pariter di-
xerunt illam non obſtare Herculi, prout fuit reſolu-
tum in alia poſitione.

AVXIMANA BONORVM.

Luna 4. Martij, 1602.

ARGVMENTVM.

Donatio cauſa matrimonij, cum prohibitione alie-
nandi, an impediat translationem dominij.

SVMMARIVM.

1 *Donatio iurata, & ob cauſam matrimonij, non eget inſi-
nuatione.*

2 *Donatio facta abſenti, cum ſtipulatione Notarij in fau-
uorem abſentium, non eget alia acceptatione.*

3 *Alienatio bonorum donatorum non ſuſtinetur in præiu-
dicium vocatorum expreſsè in bonis donatis.*

4 *Inſtitutio æqualis patris donantis inter filios, non compræ
hendit bona donata.*

5 *Simulatio non infertur neceſſario ex diuiſione.*

6 *Tranſactio reſtricta inter certas perſonas, non ſuffragatur
alijs.*

7 *Actus contra donationem cauſa matrimonij non præiudi-
cant filijs in ea donatione vocatis.*

8 *Clauſula,* Quicquid placuerit faciendi, *poſita in dona-
tione, euacuatur ex ſubſequenti prohibitione alienandi,
& habet ſolum locum inter ipſos vocatos.*

9 *Facultas alienandi in donatione limitatur per clauſulam
reſtrictiuam,* Saluis infra dicendis.

10 *Prohibitio alienationis facta vt bona permaneant in fami-
lia, & cum ſtipulatione Notarij, impedit translationem
dominij.*

11 *Cenſus impoſitus ſuper re partim grauata, partim libera,
cenſetur in dubio impoſitus ſuper parte libera.*

12 *Auth.* res, quæ, *habet locum in bonis grauatis, ſolum in
ſubſidium, quando non extant bona libera.*

13 *Inuentarium bonorum grauatorum confectum à tutore,
vti bonorum liberorum, non præiudicat fideicommiſſa-
rio.*

14 *Hæres cum beneficio legis, & inuentarij, non tenetur in
ſui præiudicium ratum habere factum defuncti.*

DECISIO CCCVIII.

DOmini reſoluerunt mandata executiua relaxa-
ta per A.C. non eſſe exequenda ſuper bonis in
donatione compræhenſis.

Fundamentum reſolutionis fuit; Quia de validi-
tate donationis dubitari non poteſt: cùm fuerit facta
cum iuramento, & ob cauſam matrimonij: in quo
1 † caſu non requiritur inſinuatio, vt fuit reſolutum
*in Cauſis Beneuentana Donationis coram bon. mem. Orſio,
& Spoletana Terrarum cora me*: & quamuis donatio
2 fuerit facta filio abſenti, tamen † adeſt ſtipulatio No
tarij in fauorem abſentium; & concurrit etiam ac-
ceptatio donatarij, per quam tollitur omnis difficul
tas. Et ideo cum per iſtam donationem cum clauſu-
lis prægnantibus fuerit acquiſitum ius filijs Clemen-
tis donatarij, reſoluto iure ipſius Clementis per eius
3 obitum, iſta † impoſitio cenſuum non ſubſtinetur in
præiudicium filiorum, qui poſt eius obitum ſunt ex-
preſſe vocati in donatione; vt fuit reſolutum *in dicta
Cauſa Spoletana Terrarum*: & conſequenter iſta man-
data non ſunt exequenda ſuper bonis donatis.

Non obſtat quòd donatio fuit ſimulata. Quia ſi-
4 mulatio non probatur. Nam † inſtitutio æqualis pa-
tris donantis inter filios, non comprehendit bona
donata, Aretin. *conſ. 74. num. 11.* & fuit reſolutum *in
Cauſa Portuen. Bonorum 27. Decembris 1579. coram
5 R. P. D. Seraphino.* Diuiſio † verò non infert neceſſa-
rio ſimulationem; & tranſactio eſt reſtricta inter ip-
ſos fratres, & ideo non ſuffragatur alijs. Vltra quòd,
6 ſecũdum Dominos, iſti actus † ſubſecuti non poſſunt
7 inferre præiudicium iſtis filijs, cum donatio fuerit fa
cta contemplatione matrimonij, & ad eorum fauo-
rem; vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana Pecuniaria,
12. Nouembris præteriti coram R. P. D. meo Coccino*, &
tanto magis, cùm iſti actus non ſint clari, & conclu-
dentes.

Non obſtat, quod obligatio Clementis ſubſtine-
tur, propter facultatem ei conceſſam alienandi, &
8 quicquid placuerit faciendi. Quia virtus iſtius † clau
ſulæ euacuatur ex ſubſequenti prohibitione alienan-
di, propter quam prohibitionem iſta facultas alie-
nandi reſtringitur, & habet ſolum locum inter ipſos
vocatos, Bald. *conſ. 465. num. 5. lib. 5.* Curt. Iun. *conſil.
130. num. 6.* Dec. *conſ. 171. ſub num. 3.* & fuit late de-
ductum *in Cauſa Imolen. Bonorum de anno 1592. coram
Reu. P. D. meo Bamphilio.* Et ceſſat omnis difficultas:
9 quia etiam ipſa † facultas alienandi in continenti li-
mitatur per clauſulam reſtrictiuam, *ſaluis infra dicen-
dis*: quæ reſeruatio eſſet ſine effectu operandi, ſi fa-
cultas alienandi eſſet libera, non obſtante ſubſequen
ti prohibitione.

Non obſtat quòd iſta prohibitio alienandi, vti fa
cta in contractu, non impedit translationem domi-
nij. Quia cum prohibitio alienationis ſit facta, ad
10 effectum, vt bona permaneãt in iſtis familijs, & cum
ſtipulatione Notarij, ex ea impeditur translatio do-
minij; vt fuit late deductum coram me *in dicta Cauſa
Spoletana Terrarum.* Præterea, cenſus fuit impoſitus
11 ſuper tenuta, quæ non erat in totum donata: & in †
dubio cenſetur impoſitus ſuper parte libera; vt fuit
reſolutum *in Cauſa Peruſ. de Americis 8. Aprilis 1587.
coram bon. mem. Orano.* Et ideo neque poteſt ſubſti-
neri iſta impoſitio cenſus, ex cauſa neceſſaria dotis
filiarum: quia aderant tam pars libera iſtius tenutæ,
ſupra quam intelligitur impoſitus cenſus; quàm alia
bona non ſubiecta fideicomiſſo, ſuper quibus pote-
rat imponi: & conſequenter ceſſat diſpoſitio. Auth.
12 *Res quæ*, quæ habet † ſolum locum in ſubſidium,
quando non extant bona libera.

Non obſtat quod iſta bona fuerunt deſcripta in
inuentario, vti hæreditaria Clementis. Quia inuen-
13 tarium † fuit confectum à tutrice: & ideo non præiu-
dicat Aurelio.

Non obſtat, quòd Aurelius, vti hæres Clementis,
non potuit impugnare iſtam impoſitionem. Quia eſt
14 † hæres cum beneficio legis, & inuentarij; & conſe-
quenter vti vocatus ex propria perſona non tenetur
habere ratum factum patris in ſui præiudicium.

ROMANA RESTITVTIONIS DOTIS.

Veneris 15. Martij 1602.

ARGVMENTVM.

Bona in dotem aſſignata, cum promiſſione viri, in caſu reſtitutionis, de reſtituendo exacta, in pecunia, & non exacta, in ſpecie conſignata; an, ſi pereant, damno viri pereant.

SVMMARIVM.

1 *Quando marito aſſignãtur bona in dotem, cum pacto, quòd in caſu reſtitutionis teneatur reſtituere bona non exacta, in ſimilimet ſpecie; tunc non transfertur dominium in maritum.*

2 *Bona in dotem aſſignata, ſi eorum dominium non ſit tranſlatum in maritum, pereunt damno hæredum vxoris; Dummodo non adſit dolus, vel culpa mariti, & num. 3.*

4 *Ex ſola facultate tributa marito exigendi, & vendendi bona in dotem aſſignata, non oritur culpa conſiderabilis, ita vt pereant damno ipſius.*

5 *Quando vxori eſt reſeruata facultas diſponendi ex bonis dotalibus de aliqua ſumma, ad eius electionem; tunc electio eſt facienda ante venditionem bonorum.*

6 *Dolus & culpa viri excluditur, in caſu, quo bona dotalia, ante matrimonium ſtabant ſub periculo vitæ vxoris, quæ erat iuueniſsiſi eius obitus ſucceſſit intra paucos menſes poſt matrimonium.*

7 *Contrauentione ceſſante, ceſſant etiam damna, & intereſſe.*

DECISIO CCCIX.

DOmini dixerunt, quod Petro non fuit promiſſa dos in quantitate, ſed ſolùm fuit facta aſſignatio bonorum; & inter alia fuerunt aſſignata Loca Montium, & Societates officiorum, de quibus agitur, non ad effectum transferendi dominium, ſed ad effectum declarandi quantitatem dotis, vt in caſu reſtitutionis poſſet ſciri, quæ quantitas eſſet reſtituenda. Et hoc ſecundum Dominos clare comprobatur; quia fuit conuentum, quòd Petrus, ſuccedente caſu reſtitutionis, teneretur reſtituere ratam exactam in ſimilimet ſpecie, prout bona credita, & Loca Montium
1 ſibi conſignata fuerant: in quo caſu † non transfertur dominium in maritum, *leg. ſi inter*, vbi Salic. & alij, *Cod. de iure dot.* Couar. *pract. quæſt. cap. 28. ſub nu.*
2 3. Et ideo cùm non fuerit translatum dominium † in Petrum, perierunt damno hæredum Martiæ *leg. plerumque, ff. de iur. dot.* gloſ. *in leg. æſtimatis*, & *ibi* Paul. de Caſtr. *ſub num. 3.* & alij, *ff. ſolut. matr.*
3 Non obſtat quòd hoc procedit, niſi † adſit dolus vel culpa mariti, *leg. ſi mora, & leg. in his, ff. ſolut. matr.*
4 Quia Petrus non cogebatur vendere: & ex † ſola facultate ei tributa exigendi, & vendendi iſta Officia, & Loca Montium, non oritur culpa conſiderabilis, Aret. *conſil. 111. num. 6.* Et tanto magis, cùm fuerit præuiſum à contrahentibus, quòd poſſet ſuccedere iſte caſus, quòd Petrus non exegiſſet ante obitum vxoris: & nihilominus ſolum ipſe obligatur reſtituere in pecunia ratam exactam, & ratam non exactam in ſpecie conſignata.

Mouit etiam Dominos, quod Martiæ fuit reſeruata facultas diſponendi de ſcutis 400. ad eius electio-
5 nem: quæ † electio ante venditionem erat facienda,
6 & non fuit facta. Item, quòd † iſta Loca Montium, & ſocietates officiorum, ante matrimonium, ſtabant ſub periculo vitæ Martiæ, quæ erat iuuenis, & eius obitus ſucceſſit intra decem menſes: Et ex iſtis ſaltim excluditur dolus, & culpa mariti, ita vt non teneatur de iſto damno.

Non obſtat obligatio Petri ad damna, & intereſſe. Quia cum non promiſerit vendere Loca Montium, & extinguere ſocietates, ceſſat contrauentio;
7 & † ceſſante contrauentione, ceſſant etiam damna, & intereſſe.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE SPINIS.

Lunæ 18. Martij 1602.

ARGVMENTVM.

De retentione ad effectum impediendæ immiſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio defectus dominij, ſi non probetur clarè, & concludenter, non retardat immiſſionem.*

2 *Exceptio turbida, & requirens altiorem indaginem, non habetur in conſideratione in Iudicio ſummario; ſed reſeruatur in alio Iudicio.*

3 *Pro Legitima datur retentio, & impeditur immiſſio.*

4 *Item pro dote, donatione propter nuptias, & funeris impenſa.*

DECISIO CCCX.

DIfficultas fuit reſtricta in hac poſitione, ad defectum dominij Franciſci teſtatoris, & creditum hæredis, an ex illis impediatur immiſſio.

Quantum ad primum caput, Domini dixerunt, quòd non probatur iſte defectus dominij, ſaltim cla-
1 re, & concludenter; & ideo † iſta exceptio non poteſt retardare immiſſionem. Quia circa domum in via Balleſtrariorum, non affertur aliqua probatio; & non probatur identitas alterius domus ad Pontem Sixti, quæ fuit conceſſa Adrianæ ad tertium genus à duobus Monachis; nec conſtat de facultate illorum Monachorum, nec de effectuatione; Et in contrarium concurrunt plures coniecturæ. Quia Franciſcus auxit Canones, & in teſtamento inſtituit hæredem Adrianam, & aſſeruit domum eſſe ſuam; & Adriana adiuit hæreditatem Franciſci, & ſoluit Canones ab eo auctos. Quod veriſimiliter non fuiſſet factum, ſi domus non fuiſſet Franciſci. Item, in inſtrumento dotis Adrianæ de anno 1507. Franciſcus aſſecurauit dotem ſuper hac domo, vri propria: & cum iſta ex-
2 ceptio ſit † turbida, & requirat altiorem indaginem, non eſt admittenda in hoc iudicio ſummario, ſed reſeruatur in alio iudicio; vt per Doct. *in leg. vlt. Cod. de edict. Diui Adr. toll.* Ruin. *conſ. 27. num. 7. lib. 5.* Soc. Iun. *conſ. 75. num. 18. & 19. lib. 1.* & fuit ſæpius reſolutum.

Quo vero ad creditum, Domini dixerunt, quòd
3 pro legitima † datur retentio, & impeditur immiſſio, vt fuit reſolutum *in Cauſa Perusina Bonorum 5. Iunij 1581. coram bon. mem. Ortolen.* & ideo niſi doceatur de ſatisfactione, illud caput eſt releuans ad effectum impediendi immiſſionem.

Circa alia credita Adrianæ, dotis, donationis propter nuptias, & impenſæ funeris, difficultas pendet

ex

Digitized by Google

ex factoan ſententia ſecundi Collatetalis iuſtificetur ex acts. Quia ſi iſta eredentia iuſtificatur, ereditoti, qinon eſt tertius, ſed hæres, datut retentio, Bald. *in l. vlt. §. in computatione num. 4. Cod. de iur. delib.* & fuiate deductum *in Cauſa Romana de Incoronatis coraCotta*; & poſtea *in Cauſa Romana de Gorijs coram bonem. Bubalo*: & conſequentet iſta credita impediret immiſſionem.

Quo veo ad dotem Clementiæ, eſt firmandum, an Flaminis habeat aliquod ius ab ipſa.

Vnus eum ek Dominis dicebat, quòd in hoc caſu eſt neceatia reſtitutio: Quia licet verſemur in ſecundo fideommiſſario, tamen nunquam fuit facta reſtitutio, eque realis, neque verbalis.

PARMEN. STATVS.

Lunæ 18. Martij 1602.

ARGVMENTVM.

Dictio *in circ*, an ſaluet contrãrietates, in dictis teſtium.

VMMARIVM.

1 *Contrarietæs in dictis; item exceptiones in perſonam, repellunt teſtes in totum.*

2 *Depoſitio tdis cum dictione*, in circa, *ad quòd tempus referri pſit eſt arbitrarium Iudicis: & aliquando importat tepus trium vel quatuor annorum, & num. 3.*

4 *Intelligent arbitrium reguletur à coniecturis, præſumptionibus, veriſimilitudinibus, & materia ſubiecta.*

5 *Interrogtoria ſuper Confeſſione, & Communione, ſi ommittantr, non ſolet teſti adhiberi fides, niſi repetatur ſuper ijs iterrogatorijs omiſſis.*

6 *Vilitas pſonæ probatur ex ſeruitio mercenario, nec non ex caupnaria.*

7 *Teſtis quado deponit de ijs, quæ pendent ab eius æſtimatione, ſtadum eſt eius opinioni.*

8 *Arbitrim datum Iudici ſuper fide teſtium, non habet locum, quado concurrunt exceptiones in perſonam: Item, quando ſeriunt omiſſa Interrogatoria.*

DECISIO CCCXI.

DOmini concluſerunt non eſſe recedendum à deciſis, quòd Gabtieli de Merlis non ſit adhibenda fides, propterea, quæ de nouo deducuntur: quia
1 ſubſiſtunt fundamenta deciſionis, tam reſpectu † contrarietatum in dictis, quàm exceptionum in perſonam propter quas teſtis repellitur in totum, vt fuit terum in hac Cauſa, & ſæpius reſolutum in alijs.

Contarietates enim tam in alia, quàm in iſta poſitione deductæ, ſunt plures, claræ, & inexcuſabiles; nec ſecudum Dominos poſſunt ſaluari per illam di-
2 ctionem *in circa*. Quia quamuis † remittatur arbitrio Iudiis, ad quod tempus referri poſſit depoſitio teſtis deponentis cum hac dictione; & aliquãdo fue-
3 rint addii vigore huius dictionis tres vel quatuor an-
4 ni, vt bene deducunt infotmantes pro D. de Rangonibus: tanen ad iſtum effectum potiſſimum ſunt attendendæ coniecturæ, veriſimilitudines, præſumptiones, & nateria ſubiecta; vt per Angelum *in conſil.* 127.

Et cùm lepoſitio iſtius teſtis reddatur multum ſuſpecta, quia eſt perſona vilis, & ſubditus Dominorum de Rangonibus; & contrarietates ſunt plures, & conſiſtunt in facto proprio ipſius, qui antea per plures menſes cogitauerat ſuper iſto examine; & ideo eſt multum inueriſimile, quòd ſæpius errauerit in tempore tàm conſiderabili; videbatur Dominis eius dictum non poſſe extendi ad tantum tempus, pro ſaluanda illius depoſitione. Et tanto magis, cum in toto examine ſemper vſus fuerit hac cautela, ad effectum, vt eius depoſitio poſſit ſaluari à contrarietate.

Et in iſta dubietate monit etiam maximè Dominos, quòd fuerunt omiſſa diuerſa interrogatoria, & in ſpecie ſuper Confeſſione, & Communione: in quo
5 † caſu non ſolet adhiberi fides teſti, niſi repetatur ſuper interrogatorijs omiſſis; præſertim concurrente proteſtatione Accoramb. *dec. 49. lib. 1.*

Similitet remanent exceptiones in perſonam: Quia Gabriel erat ſolitus viuere in ſeruitio vti mer-
6 cenatius, & aliquando etiam exercuit cauponam; & ideo non poteſt dubitari de vilitate eius perſonæ.

Alia autem qualitas, quod eſſet vaſſallus, non poteſt reuocari in dubium: Quia etiam quod eius facultas conſiſteret in illa parte Caſtri Zibelli; quam Ludouicus habebat in locationem à Camera Apoſtolica; tamen cum locatio eſſet facta cum mero, & mixto imperio, ſufficit ad iſtum effectum, quòd tempore examinis Ludouicus haberet exercitiũ meri, & mixti imperij: quia in hoc caſu militat eadem ratio ſuſpicionis, & timoris. Et hoc maximè dicendum eſt, quia iſte teſtis de tempore examinis, ſe habebat pro vaſ-
7 ſallo; & † cum deponat de re, quæ pendet ab eius æſtimatione, ſtandum eſt eius opinioni, *leg. is qui putat,* & *ibi* Iaſ. & alij, *de acqu. hared.*

Non obſtat Commiſſio, quòd adhibeatur fides
8 teſtibus examinatis cum interrogatorijs. Quia eorum fides fuit remiſſa arbitrio, cui in hoc caſu non eſt locus: quia concurrunt exceptiones in perſonam; & quia fuerunt omiſſa interrogatoria, vt ſupra dictum fuit. Quare concluſerunt Domini, ſtandum eſſe in deciſis, quòd iſte teſtis ſit repellendus in totum.

CORDVBEN CAPELLANIÆ.

Veneris 22. Martij 1602.

ARGVMENTVM.

Defectus tranſportationis actorum, non integræ, quando non obſtet.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitio teſtium ſi deſit in tranſportatione actorum, non obſtat quominus procedi poſſit ad vlteriora in Cauſa, quando Pars offert ſe velle habere articulos pro probatis.*

2 *Fauorabilius eſt Partis, quòd articuli dentur pro probatis, quam quod teſtes repetantur.*

DECISIO CCCXII.

FVit reſolutum, defectum tranſportationis non obſtare, quominus procedi poſſit ad vlteriora in Cauſa.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia deficit ſolum depoſitio quorumdam teſtium, quæ non reperi-

Digitized by Google

1 tur,& † Petrus offert velle habere articulos pro pro-
batis. Et in iſto caſu ceſſat ratio Concilij, & Iuris
2 communis, & præiudicium alterius partis, cui † fa-
uorabilius eſt, quod articuli dentur pro probatis,
quam vt teſtes repetantur: in quo caſu poteſt eſſe,
quod teſtes non probent concludenter; & ſaltim tol-
litur materia diſputandi.

Et in hanc ſententiam Domini facilius venerunt,
quia in propoſitione huius Cauſæ coram Reu. P. D.
Corduba, fuit datum ſummarium depoſitionis iſto-
rũ teſtium in ſubſtantialibus: & amiſſio eſt ſecuta in
officio Notarij ſine culpa Petri; & poſtea Antonius
non curauit illos de nouo facere repetere. Et ideo vi-
dendum erit, an iſta probatio releuet.

TIRASONEN. IVRISDICTIONIS DE TVDELA,

Veneris 26. Aprilis 1602.

ARGVMENTVM.

Sententia antiquiſſima, ex quibus dicatur eſſe in for
ma probanti.

SVMMARIVM.

1 *Sententia antiquiſſima, exemplata ab eodem Notario, qui fuit de ea rogatus, non eget recognitione manus Notarij: ſed ſufficit quod habeat faciem ſententiæ originalis, cum clauſula. Actum teſtibus, & alijs ſubſtantialibus.*

2 *Data probat antiquitatem ſcripturæ, concurrentibus præſumptionibus, & coniecturis.*

3 *Adminicula pro ſententiæ antiquiſſimæ probatione, & num. 4.*

5 *Archiuium Capituli regulariter non probat contra Epiſcopum.*

6 *Signum Notarij non eſt de ſubſtantia ſcripturæ.*

DECISIO CCCXIII.

FVit per Dominos reſolutum, ſententiam latam
de anno 1311. eſſe in forma probanti.

Ratio potiſſima reſolutionis fuit; Quia cum aga-
1 tur de ſententia † antiquiſſima lata vltra 290. annos,
& exemplata ab eodem Notario, qui fuit de ea ro-
gatus, non requiritur recognitio manus Notarij; &
ſufficit quòd ſcriptura habeat faciem ſententiæ ori-
ginalis cum clauſula, actum, teſtibus, & alijs ſubſtan-
tialibus; vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana Caſtri Or-
ciani 4. Februarij, & 9. Maij 1575. coram Cotta, in Cauſa
Nullius Beneficij della Monda 1. Decembris 1578. coram
bon. memor. Rubeis, & in Cauſa Regien. Prioratus 16. No-
uembris 1594. coram me.* Et hoc maximè dicendum
eſt: quia vltra inſpectionem huius ſcripturæ, quæ præ
ſefert huiuſmodi antiquitatem, concurrunt etiam
præſumptiones, & coniecturæ, ex quibus comproba
tur veritas, & excluditur omnis ſuſpicio falſitatis in
2 quo † caſu Data probat antiquitatem, & non requi-
ritur recognitio in inſtrumẽtis antiquis, etiam quod
non ſint antiquiſſima, Put, *deciſ. 9. de fid. inſtrum.*

Videbatur autem Dominis concurrere in hoc ca-
3 ſu vrgens adminiculum: quia † iſta ſententia de anno
1430. fuit producta coram Epiſcopo Valentino, &
de anno 1530. in Conſilio Regio, & de anno 1533.
in Rota ſine aliqua oppoſitione partis; prout veriſi-
militer fuiſſet, oppoſitum, ſi fuiſſet dubitatum quòd
iſta ſententia non eſſet vera, & in forma probanti.

Secundo, pro adminiculo conſiderabatur, quòd
4 de † anno 1330. probatur fuiſſe Decanum Petrum,
de Petro Laurentio, ad cuius inſtantiam Notarius
atteſtatur exemplaſſe ſententiam de ann 1326.

Tertio, deducebatur etiam adminicum ex loco:
5 quia licet † Archiuium Capituli non proet contra
Epiſcopum, vt fuit reſolutum; tamen ſtiam præſtat
adminiculum huic ſcripturæ.

Non obſtat defectus ſigni Notarij Quia ſignum
6 † non eſt de ſubſtantia, Chiſanen. *deciſ. 3.* & fuit ſæ-
pius reſolutum.

Non obſtat, quòd Notarius aſſeriſe eſſe Nota-
rium publicum Concilij Tudelani. Qia ex hoc non
reſultat concludens probatio negatiu, quòd non
fuerit Notarius publicus, & habilis ad recipiendum
acta in Cauſis Eccleſiaſticis.

CVSENTINA CAPELLANIÆ.

Veneris 26. Aprilis 1602.

ARGVMENTVM.

Appoſitio Edictorum, iuxta præſcriptum *cap. vlt. de elect. in 6.* in quo caſu non ſit neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio in beneficialibus, regulariter, non eſt manutenibilis, quando inſtitutio non fuit facta cum appoſitione Edictorum. Sed iſta negatiua eſt probanda clarè, & concludenter, num. 2.*

3 *Poſſidenti, ad effectum manutentionis, ſufficit ſolum docere de ſua poſſeſſione.*

4 *Appoſitio Edictorum, iuxta formam cap. vlt.* de elect. in *6. non eſt neceſſaria, quando nullum effectum operari poteſt.*

DECISIO CCCXIV.

POſt reſolutionem factam in hac Caſa, quòd Mar
co Antonio erat dandum mandatum de manute-
nendo in poſſeſſione huius Capellaniæ, fuit oppoſi-
tum, quòd eius poſſeſſio non erat manutenibilis: quia
1 obtinuit † inſtitutionem ſine appoſitione edictorum
& ideo eſt locus, *cap. vlt. de elect. in 6.* quòd habet de-
cretum irritans, & reddit poſſeſſionem infectam, &
conſequenter non manutenibilem. Et ideo propoſui
iterum idem Dubium alias reſolutum & Domini ſte
2 terunt in deciſis: Quia † non probatur clarè, & con-
cludenter illa negatiua, quod non fuerint appoſita
edicta, prout ad illum effectum eſſet neceſſariũ: quia
3 cùm agatur † ſolum de manutentione, Marco Anto-
nio ſufficit ſolum docere de ſua poſſeſſione, niſi do-
ceatur per concludentes probationes quòd eius poſ-
ſeſſio ſit infecta, quia non fuerit ſeruata forma dict.
cap. vlt.

Mouebantur etiam Domini: quia conſtat de Iure
patronatus huius Capellaniæ, ad quam eſt præſen-
tandus vnus de familia de Renzellis, vel de familia
Altomaris: & cum aliqui ex eis fuerint citati, & alij
de dictis familijs non compareant, neque appareat
eos extare, ceſſant in hoc caſu rationes illius text.
4 cùm appoſitio † edicti non poſſit operari vllum effe-
ctum; & ideo ceſſat etiam eius diſpoſitio Aim. *conſil.
177. num. 3. 4. & 5.* & videtur ſentire Lambert. *de
iure patron. lib. 2. part. 2. artic. 8. quæſt. 6. ſub num. 3. verſ.
niſi eſſemus.*

Non obſtat quòd Cæſar non fuit citatus. Quia
ipſe

Digitized by Google

ipſe non erat de iſtis familijs, neque erat legitimus contradictor; cùm non citauerit Marcum Antonium coram Archiepiſcopo, & ideo citatio non erat neceſſaria.

LVGDVNEN. COMPVTORVM.

Lunæ 29. Aprilis 1602.

ARGVMENTVM.

De remiſſoriæ denegatione, ob irreleuantiam articulorum.

SVMMARIVM.

1 *Ex ſtylo generali articulato non poteſt inferri ad caſum particularem, in quo adſint particulares rationes diuerſitatis.*

2 *Remiſſoria non conceditur pro articulo, pro quo fuerunt aliàs examinati teſtes.*

DECISIO CCCXV.

FVit reſolutum, remiſſoriam nõ eſſe concedendam Galeatio, Dantur enim in ſumma pro eius parte duo articuli, quorum primus continet, quòd ſcripturis regiſtratis, etiam de mandato Regis, non datur fides ſine originalibus: & iſte articulus non fuit à Dominis habitus in cõſideratione: quia in hoc caſu fuit factus proceſſus ſuper amiſſione originalis, & probata amiſſione, fuit facta diligentia in Camera computorum; & conſtito quòd creditum non erat ſolutum, fuit conceſſum duplicatum cum magna Cauſæ cognitione, adhibita etiam obligatione D. Horatij de ſoluendo eandem ſummam, quatenus reperitetur exacta. Et ideo, etiam ſi articulus, qui præſefert magnam ſuſpicionem, eſſet verus, non releuaret;
1 quia † ex ſtilo generali, qui articulatur, non poteſt inferri quòd idem fuiſſet obſeruatum in hoc caſu, in quo adſunt particulares rationes diuerſitatis, propter tam exactam Cauſæ cognitionem adhibitam, & obligationem D. Horatij.

In ſecundo verò articulo continetur, quòd creditum iuxta tenorem partitarum, erat poſitum in caput Caroli, & Domini de Oricellarjs, vti ad eos ſpectans, & non vti ſpectans ad diſpoſitionem Galeatij: & ſuper hoc articulo fuerunt aliàs, ad eius inſtãtiam examinati teſtes, & poſtea diſputato Dubio ſolum cum illis teſtibus; & circumſcriptis teſtibus Dominorum de Oricellarijs, fuit reſolutum, quòd creditum remanebat in perſona Galeatij, & quòd Carolus cenſebatur deſcriptus vti procurator Galeatij, & quòd ſubrogauerat Oricellarios loco ſui, conſtituendo eos adminiſtratores, & non Dominos. Et ideo,
2 cùm † ſuper iſto articulo fuerint examinati teſtes, & diſputata cauſa, Domini noluerunt amplius concedere remiſſoriam. Et eo facilius Domini venerunt in hanc ſententiam, propter ſuſpicionem, quam habent, quòd iſta remiſſoria petatur ſolum ad effectum differendi expeditionem Cauſæ; cum in Curia *non deſint mercatores peritiſſimi*, qui poterant conſuli ſuper intelligentia iſtarum partitarum.

CATANEN. ANTIQVÆ ILLEGITIMITATIS.

Veneris 10. Maij 1602.

ARGVMENTVM.

Rebellio quando excludatur: Inimicitia ex quibus probetur: & in quo caſu adimat fidem teſti.

SVMMARIVM.

1 *Rebellis non dicitur qui ſequitur partes hoſtis Domini ſui, non tamquam hoſtis, ſed quia putat, eum eſſe dominum.*

2 *Inimicitia ad effectum repellendi teſtem, probatur ex pluribus, & num 6. & 7.*

3 *Querela ſuper delicto graui, inducit præſumptionem inimicitiæ.*

4 *Querela data ad effectum reddendi teſtem inhabilem, non habetur in conſideratione; niſi appareat data ex cauſa, quæ probetur fuiſſe vera, & num. 5.*

8 *Inimicitia, ad effectum repellendi teſtem, ſufficit quòd probetur præſumptiue. Et ſufficit cauſa odij, & inimicitiæ, & num. 9.*

10 *Teſti aſſerenti ſe non eſſe inimicum eius, contra quem deponit, non datur fides, quando facta repugnant eius aſſertioni.*

11 *Inimico reconciliato de recenti non eſt adhibenda fides.*

12 *Inimicitia quando adimet fidem teſti, eſt arbitrium Iudicis.*

13 *Teſti deponenti contra fratrem ſui hoſtis, non datur fides.*

14 *Abſolutio à querela non tollit iniuriam, neque cauſam odij.*

DECISIO CCCXVI.

PRopoſui Dubium in hac Cauſa, An quatuor teſtes examinati pro parte Pirruchij, & Conſtantiæ de Iuuenio, videlicet Io: Principatus, Gaſpar Racciola, Iacobus de Iuuenio, & Iacobus de Ferraro, fuerint rebelles, & inimici Io. Thomæ: & iſta exceptio illis obſtet, ita vt eis non ſit adhibenda fides. In cuius dubij propoſitione, Domini ſe reſtrinxerunt ad duos illos priores teſtes. Et quantum ad exceptionem rebellionis, cenſuerunt illam non eſſe releuantem: Quia perſonæ Gaſparis non opponitur: & reſpectu Ioannis, iſta materia rebellionis non applicatur;
1 Quia licèt † adhæſerit Pirruchio; tamen non fuit ſecutus partes Pirruchij, tamquam hoſtis domini ſui; ſed hoc fecit exiſtimans, eum eſſe dominum, præſtando illi fauorem in ſucceſſione in bonis Bartholomæi; in quibus terminis non habet locum materia rebellionis.

Quo vero ad exceptionem inimicitiæ, Domini diſtinxerunt dubium in duas difficultates principales.

Prima fuit, An conſtet de inimicitia inter Ioãnem, & Gundiſaluum.

Secunda fuit, An iſta inimicitia cum Gundiſaluo fratre Io: Thomæ, ſit ſufficiens ad effectum vt illi non ſit adhibenda fides contra Io: Thomam.

Et quantum ad primam difficultatem, Domini concluſerunt conſtare de inimicitia inter Ioannem Principatum, & Gundiſaluum. Mouebantur, quia
2 Ioannes præſtitit † fauorem Pirruchio in adeptione poſſeſſionis Caſtri Ardonis; à qua poſſeſſione fuit expulſus Gundiſaluus, & ibi remanſit Officialis, & Capitaneus pro Pirruchio, donec fuit reintegratus Gundiſaluus, prout ipſe deponit. Et licèt dicat quòd

poſ-

poſſeſſio capiebatur nomine Regis; tamen, vt exitus
demonſtrauit, apparet quòd iſte fuit color quæſitus;
Quia ſi poſſeſſio vere fuiſſet, capta nomine Regis,
non fuiſſet admiſſus Pirruchius, neq; ei tradita poſ-
ſeſſio huius Caſtri; neque Ioannes, eius nomine per-
ſeueraſſet in officio Capitaneatus.

Secundo mouebantur: quia poſtea Gundiſaluus,
hoc factum ſibi ad iniuriam reuocauit, cùm de anno
1518. dederit querelam criminalem contra Ioannem
ſuper contrauentione iuris fidelitatis, & homagij;
quæ in hac diſputatione fuit præſuppoſita in forma
3 probanti. Et iſta quærela † cùm ſit ſuper delicto gra-
ui inducit præſumptionem inimicitiæ, gloſ. *in leg. li-
cet in verſic. capitalis, ff. de arbitr.* Bartol. *in leg. 3. num.
2. ff. de teſtibus*.

Nec placuit Dominis, quòd iſta quærela non ſit
4 habenda in conſideratione cùm † fuerit data ad ef-
fectum reddendi inhabilem iſtum teſtem, vt poſtea
non poſſet deponeret in Cauſa. Quia fuit data ex cau
ſa præcedenti traditionis poſſeſſionis Pirrucchio;
5 quæ † cauſa probatur fuiſſe vera; & propterea exclu
ditur præſumptio quòd fuerit data ad iſtum finem
ei adimendi fidem.

Tertio mouebantur ex poſtea ſubſequutis. Quia
6 Gundiſaluus, occaſione † computorum fecit arre-
ſtare, & vendere quædam animalia Ioannis; & ipſe
volens declinare iudicium in Caſtro Ardonis, vbi
erat Gundiſaluus obtinuit prouiſionem Regiam con
tra Gundiſaluum, ne ſe ingereret in cauſis tam ciuili-
bus quam criminalibus contra Ioannem, cum narra-
tiua, quòd ipſum odio proſequitur: & cum iſta pro-
uiſio non potuiſſet intimari Gundiſaluo, Ioannes ob
tinuit poſtea aliam de nouo.

7 Quarto, & vltimo mouebantur Domini ex † de-
poſitionibus teſtium, qui concludenter deponunt de
inimicitia Ioannis cum Gundiſaluo. Et licet iſti te-
ſtes patiantur exceptiones; tamen ſaltim ſeruiunt
pro adminiculo; præſertim, cùm concordent in facto
traditionis poſſeſſionis Pirruchio. Et ex tota illa ſe-
rie facti videbatur dominis conſtare ſufficienter de
inimicitia inter Ioannem, & Gundiſaluum; ad effe-
8 ctum, vt Ioanni non ſit adhibenda fides: quia ad †
iſtum effectum ſufficit, quod inimicitia, etiam præ-
ſumptiuè, probetur, Innoc. *in cap. cum Nuntii 5. de iu-
re iud.* & *ibi* Abb. *num.* 22. Bald. *in leg. præſcriptione*,
9 *num. 36. Cod. ſi contra ius*. Et ſufficit † cauſa odij, &
inimicitiæ. Creſcent. *deciſ. 3. de teſtib.* Præſertim in
cauſa grauiſſima, in qua agitur de ſtatu, & legitima-
tione perſonarum, & de feudis maximi valoris.

Non obſtat, quòd Ioannes in ſuo examine dicit,
10 quod non eſt inimicus Gundiſalui. Quia non eſt †
ſtandum in hoc ſuæ aſſertioni, ſed factis, quæ repu-
gnant: & tanto magis cum ſit multum veriſimile,
hoc ab eo fuiſſe dictum ad effectum, vt non repellere-
tur à teſtimonio.

Non obſtat, quòd poſtea ſequuta fuit reconcilia-
tio ſeu remiſſio. Quia hoc concernit materiam re-
bellionis, de qua non agitur: & illa non fuit genera-
lis, ſed particularis pro rebellibus Noare. Et ceſſat
omnis difficultas quantum ad Ioannem, qui non eſt
nominatus in inſtrumento, & nunquam voluit acce-
ptare remiſſionem, & ſubire iudicium Gundiſalui.
Vltra quod, ſecundum Dominos, ſtante inimicitia
11 præcedenti, non eſt † adhibenda fides inimico re-
conciliato de recenti, *cap. accuſatores 3. quæſt. 5.* gloſ.
in cap. per tuas in verbo, inimicitias, in fin. de ſimon. Pur-
purat. *conſ. 606. num.* 48.

Quo vero ad ſecundam difficultatem, Domini fue
runt concordes, quòd iſta inimicitia Ioannis cum
Gundiſaluo ſit ſufficiens ad effectum vt ei non ſit ad-
hibenda fides contra Io: Thomam; Quia materia
eſt indiuidua, & præiudicium inſeparabile, cùm
Cauſa eſſet communis inter Io. Thomam, & Gundi-
ſaluum, tam reſpectu illegitimitatis, quàm ſucceſſio-
nis: & tanto magis, cùm occaſione illius cauſæ com-
munis, ob adhæſionem factam Pirruchio in occupa-
tione Caſtri Ardonis, habuerit originem inimicitia
12 cum Gundiſaluo. Et propterea cùm † iſta materia
ſit arbitraria, & plurimum pendeat à præſumptioni-
bus, & coniecturis, Bald. *conſ. 41. numer. 3. & 4. lib. 5.*
Et in iſto caſu, vltra præſumptionem, quæ à Docto-
ribus habetur in magna conſideratione, quòd Ioan-
13 nes deponebat † contra fratrem Gundiſalui, cuius
erat inimicus, vt per Alexan. *in conſ. 99. num. 4. lib. 1.*
concurrat etiam qualitas materiæ, quæ tendit in præ-
iudicium ipſius Gundiſalui, & inimicitia habuerit
originem ex cauſa communi, vt dictum fuit: iſte te-
ſtis, ſecundum Dominos, redditur adeo ſuſpectus, vt
ei non ſit adhibenda aliqua fides in præiudicium Io-
annis Thomæ.

Quantum vero ad Gaſparem Racciolam, ſecun-
dum teſtem, Domini pariter cenſuerunt ei non eſſe
adhibendam fidem: Quia contra eum fuit data quæ-
rela de falſo: & quam vis poſtea fuerit abſolutus, ta-
14 men † abſolutio non tollit iniuriam neque cauſam
odij. Et tanto magis, cùm de tempore examinis fue-
rit oppoſitum de inimicitia: & ad iſtum effectum ſuf-
ficit cauſa inimicitiæ, vt ſupra dictum fuit.

PERVSINA DOTIS.

Veneris 10. Maij 1602.

ARGVMENTVM.

Dos relicta filiæ à patre, quando grauamen recipe-
re poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Dos relicta filiæ à patre, grauari poteſt onere reſtitutionis,
in eo, quòd excedit quantitatem Legitimæ.*
2 *Secus verò, infra quantitatem Legitimæ.
Contrarium in caſu num. 5.*
3 *Statutum non confirmatum, non ligat.*
4 *Dos non ſuccedit loco Legitimæ, quando Statutum diſpo-
nit, quòd mulier debeat eſſe tacita, & contenta dote.*
6 *Filia acceptans ex legato paterno dotem maiorem Legi-
tima, cum onere fideicommiſſi, ratificaſſe cenſetur fideicommiſſum patris.*
7 *Intellige, quòd requiratur ratificatio clara, & concludens:
nempe, quòd filia interueniat in contractu confeſſionis
dotis, in quo fiat mentio legati paterni, & num. 8.*

DECISIO CCCXVII.

DOmini dixerunt, quòd ſecũdum diſpoſitionem
Iuris communis, dos relicta filiæ à patre, poteſt
1 grauari † onere reſtitutionis in eo quod excedit
quantitatem Legitimæ *leg. vltim. §. filiæ,* & *ibi* Bartol.
2 Paul. de Caſtr. & alij, *ff. de leg. 2.* Secus vero † infra
quantitatem Legitimæ, *leg. quoniam in prioribus, Cod.
de*

de inoffic. teſt. Et propterea onus reſtitutionis ſubſiſtetur ſolum in exceſſu.

Statutum vero Rocchæ Contradæ, non fuit habi-
3 tum in conſideratione. Quia non docetur † de illius confirmatione prout requiritur; ſed ſi oſtenderetur confirmatio, Domini illud haberent pro releuanti. Quia cùm Statutum non ſolum excludat dotatam, ſed etiam indotatam, quam vult dotari; & diſponat, quòd mulier debeat eſſe tacita, & contenta dote;
4 dos † in hoc caſu ſecundum diſtinctionem, Caſtren. *in leg. Titio centum, §. Titio genero, ff. de condit. & demonſtrat.* ſæpius canonizatam, non ſuccedit loco Legiti-
5 mæ: & ideo † onus teneret etiam infra quantitatem Legitimæ.

6 Nec placuit Dominis, quòd Iulia acceptando dotem maiorem Legitima, cum onere fideicommiſſi, ratificauit, & approbauit fideicomiſſum patris, Socc. Iun. *conſ.* 122. *num.* 24. & 25. *lib.* 1. & conſequenter eſt
7 locus reſtitutioni doti in totum; Quia ad iſtum † effectum requiritur approbatio clara, & concludens;
8 quæ hic non adeſt; cùm Iulia non † interuenerit in contractu confeſſionis dotis, in quo ſit mentio legati ei facti in teſtamento paterno.

ROMANA DE CINCIIS.

Veneris 17. Maij 1602.

ARGVMENTVM.

Exceptio expenſarum in iocalibus, an impediat reſtitutionem dotis pro quantitate impenſa.

SVMMARIVM.

1 *Impenſa in iocalibus non retardant reſtitutionem dotis, quando quis promiſit dotem integram reſtituere: Etiamſi facta eſſent ex pecunijs dotalibus, & num. 3.*
2 *De quantitate ad ſpeciem non fit compenſatio; præſertim in materia dotis.*

DECISIO CCCXVIII.

FVit per Dominos reſolutum, quod exceptio impenſarum in iocalibus, quam Reuerendiſſimus D. Epiſcopus opponit ad effectum, vt non ſit locus reſtitutioni dotis pro quantitate impenſa, ei non ſuffragatur.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia dotis reſtitutio petitur à D. Iulio, & D. Anna, qui habent intentionem fundatam contra D. Epiſcopum, pro reſtitutione integræ dotis, vigore ſuæ obligationis, vt
1 fuit reſolutum, Et ideo, ſiue † iſta iocalia ſint propria vxoris, ſiue pertineant ad eius virum; non poteſt Epiſcopus de illis opponere contra D. Annam, & eius patrem ad effectum impediendi reſtitutionem dotis: ſed ei actio competit cõtra D. Hieronymum, cuius negotium geſſit. Et tanto magis, cùm Epiſcopus in iſtis impenſis ſecutus fuerit ſidem Hieronymi, ad cuius debitum illas poſuit in computis.

Non obſtat, quòd iſta iocalia ſint in manibus D.
2 Annæ. Quia dos fuit ſoluta in pecunia: & † de quantitate ad ſpeciem non fit compenſatio, præſertim in materia dotis, Bart. *in leg. ſi conſtante, num.* 88. *ff. ſolut. matrim.* Et propterea D. Anna, & pater, non excluduntur à petitione integræ dotis. Et tanto magis, quia iſta iocalia ſpectant ad D. Hieronymum, & ſunt in manibus D. Annæ, vti ſpectantia ad ipſum: & ideo Epiſcopus non poteſt opponere de compenſatione, ſed debet agere contra Hieronymum, pro reſtitutione pretij, quod ad eius creditum ponendum eſt in computis.

Non obſtat, quòd iſta iocalia fuerunt empta, ex pecunijs dotalibus, Quia hoc non probatur, neque
3 probatum releuaret. Cum enim † Epiſcopus eſſet obligatus ad reſtitutionem integræ dotis; ad fauorem patris, & filiæ, nõ potuit in eorum præiudicium reddere deteriorem reſtitutionem dotis, faciendo ex dote iſtas impenſas, quæ ſpectant ad virum.

CORDVBEN. CAPELLANIÆ.

Veneris 17. Maij 1602.

ARGVMENTVM.

Agitur de Regula, *De Triennali.*

SVMMARIVM.

1 *Regula,* De Triennali, *ſuffragatur ſolum poſſeſſori.*
2 *Poſſeſsio poſterior triennalis procedens ex titulo infecto, non habetur in conſideratione.*

DECISIO CCCXIX.

FVit per Dominos reſolutum ſententiam eſſe confirmandam. Quia cùm Regula *de triennali*, ſuffragetur Petro, vt fuit reſolutum; & hodie Antonius nõ ſit in poſſeſſione; eius poſterior poſſeſſio triennalis,
1 quæ præſup ponitur probata non releuat. Quia † Regula *de triennali* ſuffragatur ſolum poſſeſſori, Caſſad. *deciſ.* 40. *ſuper reg.* Achill; *deciſ.* 1. *ſuper reg. de triennal.* & fuit ſæpius reſolutum. Et tanto magis, cùm non conſtet quòd Petrus ſe habuerit pro ſpoliato; & ideo propter ciuilem poſſeſſionem, quam retinuit, fuit ei datum mandatum de manutenendo.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, quòd non ſit locus Regulæ: Quia ſtante triennali poſſeſſione præcedenti, titulus Antonij propter decretum
2 irritans poſitum in regula, eſt infectus: in † quo caſu poſterior poſſeſſio triennalis procedens ex titulo infecto, non habetur in conſideratione; vt fuit reſolutum *in Cauſa Seguntina Beneficiorum* 1. *Iunij* 1592. *coram bon. mem. Orano.*

ROMANA SOCIETATVM.

Lunæ 20. Maij 1602.

ARGVMENTVM.

De reſtitutione fructuum ſocietatum initarum vltra valorem Officij.

SVMMARIVM.

1 *Societas non ſuſtinetur vltra valorem Officij; ſed remanet purum mutuum.*
2 *In mutuo non cadit perceptio fructuum.*
3 *Conſuetudo nihil operatur in vſuris.*
4 *In Cenſu nulliter impoſito non debentur fructus.*

DECISIO CCCXX.

FVit per Dominos reſolutum, Lelium teneri ad
1 reſtitutionem fructuum, Quia cùm iſtæ † ſocietates officij vltra valorem non ſubſtineantur; vt fuit reſolutum, remanet purum, & merum mutuum, in
2 † quo non cadit perceptio fructuum; vt fuit ſæpius reſo-

Digitized by Google

reſolutum. Et conſuetudo ad iſtum effectum excu-
ſandi à reſtitutione fructuum, non ſuffragatur: quia
3 † conſuetudo nihil operatur in vſuris *cap. quia in om-*
nibus, & ibi gloſ. *in verſic. multi, de vſur. cap. inter dile-*
ctos, de exceſsib. prælat. & in his terminis fuit reſolu-
tum *in Cauſa Romana Scietatis 2. Iulij 1570. coram bon.*
4 *mem. Cardinali Lancellotto.* Et † in cenſu nulliter im-
poſito fuit etiam reſolutum coram Gypſio *in Cauſa*
Vrbeuetana Cenſus de anno 1594.

BONONIEN. CENSVS.

Lunæ 20. Maij 1602.

ARGVMENTVM.

Vide Argumentum Deciſionis 303.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio ſimplex ad defenſionem generalem bonorum, comprehendit moleſtias illatas ex quauis cauſa, & à quibuſcunque perſonis.*

2 *In dubio præſumitur executio, facta in bonis expreſsis in mandato.*

3 *Nouus terminus ad liberandum à moleſtijs ei concedi non debet, cui antea fuerunt præfixi plures alij termini, & qui etiam ſuſtinuit litem.*

DECISIO CCCXXI.

PRopoſui iterum idem Dubium aliàs propoſitum,
& reſolutum: & Domini concluſerunt non eſſe
1 recedendum à deciſis. Quia promiſſio Virgilij eſt †
ſimplex ad generalem defenſionem, bonorum cen-
ſuatorum: Et ideo comprehendit moleſtias illatas à
Galeatio, Et hoc maximè dicendum eſt attenta veri-
ſimili mente contrahentium, qui intellexerunt de li-
beratione à moleſtijs illatis ex quauis cauſa, & à qui
buſcunque perſonis.

Non obſtat, quòd licèt ab A. C. fuerit obtentum
ſequeſtrum ſuper bonis cenſuatis, nihilominus non
conſtat, quòd ſuper illis fuerit executum; & conſe-
quenter non apparet quòd moleſtiæ illatæ à Galea-
tio ſuper bonis ſequeſtratis, ſint ſuper bonis cenſua-
tis. Quia in relatione executoris non ponuntur di-
uerſi confines ab expreſſis, in inſtrumento venditio-
nis cenſus, & in decreto ſequeſtri: ſed ſolum in eis
exprimitur Commune, in quo poſſeſſiones ſunt ſitæ,
ſine appoſitione confinium; cum dicat feciſſe execu-
tionem in Communi Capitis fluminis, *in loco detto al-*
la Fornace, iuxta ſuos notorios confines; & in Com-
muni Sancti Martini in Argila. Et ideo cùm execu-
tio poſſit eſſe facta in bonis cenſuatis, quæ ſunt ſita
in iſtis Communibus, in dubio intrat præſumptio
2 pro executore, quòd † fecerit executionem in bonis
expreſſis in ſequeſtro A. C. & quòd non exceſſerit
formam mandati. Et iſta præſumptio, ſecundum
Dominos, coadiuuatur: quia ſi ſequeſtrum non fuiſ-
ſet executum in iſtis bonis, non fuiſſet obtenta inhi-
bitio ad inſtantiam Galeatij; ſed fuiſſet oppoſitum,
quòd iſta bona erant diuerſa à bonis, quæ debebant
ſequeſtrari. Et propterea ſequeſtrum A. C. nihil com
mune habebat cum iſtis bonis. Verùm hodie ceſſat
omnis difficultas: cùm poſtea ſuperuenerit, relatio
executoris, qui declarat, quòd executio fuit facta in
iſtis bonis.

Nec placuit Dominis, quòd Æquiti ſit præfigen-
dus nouus terminus ad effectum, liberandi à mole-
3 ſtijs. Quia ei † fuerunt præfixi plures termini, & ſub-
ſtinuit litem per tres annos, & vltra. Et ideo cùm fa-
cto habuerit tantum tempus, non eſt deueniendum
ad nouam præfixionem.

PARMEN. STATVS.

Veneris 24. Maij 1602.

ARGVMENTVM.

De exceptionibus adimentibus, in totum fidem te-
ſtibus.

SVMMARIVM.

1 *Subornatio teſtis eſt multum veriſimilis, quando depoſitio eſt conformis inſtructioni ipſi data.*

2 *Item redditur veriſimilis ex cauſa in eum, contra quem examinatur.*

3 *Inueriſimile eſt, quòd famulus vilis conditionis exiſtat, præſens actibus dominorum, qui ſoleant occultè geri: quodq; ei propalent facinus graui pœna mulctandum.*

4 *Qualitates vilitatis, & paupertatis, necnon peccatum blaſphemiæ, adimunt in totum fidem teſti.*

5 *Oppoſitio Partis contra teſtes non officit quin Iudex poſsit animum ſuum informare, ex eorum depoſitionibus.*

6 *Iudicis officium eſt, veritatem undique indagare.*

DECISIO CCCXXII.

PRoſequendo diſputationem cæptam, fuit dubita-
tum, An Iacobus Marotius ſit idoneus teſtis; &
quæ fides ſit illi adhibenda. Et Dubio hac die per
me propoſito, Domini cenſuerunt ei non eſſe adhi-
bendam aliquam fidem.

Mouebantur: Quia Vincentius Mantuanus, & Ia-
cobus de Ferrarijs, deponunt de auditu à Cæſare del
la Vela, quòd iſte teſtis fuerat inſtructus ab eo, vt de-
poneret de copula Bernardini cum Margarita de vi-
ſu per foramen oſtij, quod erat factum ad effectum,
1 vt pateret aditus gattis: & propterea † cùm eius de-
poſitio ſit conformis inſtructioni Cæſaris, ſuborna-
tio redditur multum veriſimilis: & tanto magis, cùm
iſte Cæſar alios teſtes ſubornauerit.

Mouebantur etiam: quia ante examen iſte teſtis
permanebat in ſeruitio Dominorum de Pallauicinis,
& ab eis fuit carceratus in caſtro Varani, & poſtea
dimiſſus ab eorum ſeruitio acceſſit ad Caſtrum Roc-
chæblanchæ, & à Comite Ludouico fuit tranſmiſſus
ad Curiam, vt ſe ſubijceret examini contra Dominos
2 de Pallauicinis: Et iſtud † initium carcerationis, &
acceſſus ad Caſtrum Rocchæblanchæ, reddit mate-
riam ſubornationis magis veriſimilem, & inijcit ma-
iorem ſuſpicionem, quòd facilior potuerit eſſe ſubor
natio propter odium contra Dominos de Pallaui-
cinis, ob præcedentem carcerationem.

Tertio mouebantur: quia iſte teſtis deponit, quòd
in camera, ſe præſente; ſaltim tribus vicibus Bernar-
dinus promiſit Catherinæ eam ducere in vxorem
quàm primum eſſet mortuus Io: Petrus eius maritus,
& ſubdit, quòd cùm ipſe dixiſſet Catherinæ, quòd
ipſa non poterat ſperare quòd haberet effectum ma
trimonium cum Bernardino, quia Io: Petrus eius ma
ritus erat iunior Bernardino; Catherina reſpondit,
quod eius maritus non poterat diu viuere, quia fe-
cerat ſibi aliquid propinare. Quæ omnia præſeferunt
ma-

3 magnam inueriſimilitudinem: quia † cùm ipſe inſer-
uiret in officijs admodum vilibus, non eſt veriſimile,
quod fuerit præſens in camera tot vicibus promiſſio
ni Bernardini; neque quòd interrogauerit Catheri-
nam, neque quod Catherina ad ſimplicem eius inter
rogationem ei propalauerit tantum facinus.

4 Quarto, & vltimo mouebantur: quia † iſte teſtis
eſt pauper & vilis; & Vincentius dicit quòd eſt blaſ-
femator; & Iacobus, quòd eſt paruæ æſtimationis:
& propterea, cùm concurrant cum qualitate ſuæ per
ſonæ tot conjecturæ, & præſumptiones, & materia ſit
arbitraria, & nitatur potiſſimum præſumptionibus,
& coniecturis; Domini concluſerunt ei non eſſe adhi-
bendam aliquam fidem.

Non obſtat quòd Cæſar della Vela fuit reprobatus ad inſtantiam *Dominorum de Pallauicinis*, & propterea non poſſunt ſe fundare in eius depoſitione. Quia vnum ex fundamentis reprobationis conſiſtit in ſubornatione aliorum teſtium; & ideo nihil impedit, quod non poſſint opponere de ſubornatione huius teſtis. Vltra quod, vt ſæpius dictum fuit in
5 hac Cauſa, oppoſitio † partis contra teſtes, non facit
quin iudex poſſit animum ſuum informare, ex eo-
6 rum depoſitionibus, † cùm ad eius officium ſpectet
veritatem vndique indagare, Put. *dec.* 219. *lib.* 1.

ROMANA REMISSIONIS AFFICTVS.

Mercurij 5. Iunij 1602.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Ad effectum remiſſionis affictus non ſufficit probatio damni in certo tempore; ſed eſt probandum damnum per totum tempus affictus.*

2 *In affictibus ſit compenſatio anni fertilis cum ſterili.*

DECISIO CCCXXIII.

Domini reſoluerunt, non eſſe locum remiſſioni.
Quia teſtes non concludunt de damno, per to-
1 tum tempus locationis, & ad iſtum effectum non †
2 ſufficit probatio damni in certo tempore: quia ſit †
compenſatio anni fertilis cum ſterili; vt in ſimili Cau
ſa inundationis fuit reſolutum coram Gipſio, *in Cauſa Romana remiſſionis affictus* 8. *Februarij* 1593. & ſæ-
pius fuit tentum in alijs.

SVRRENTINA BENEFICII.

Mercurij 5. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Agitur de mandatum de manutenendo.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis non præiudicat anteriori, ad effectum mandati de manutenendo.*

2 *Fides extracta, parte non citata, non facit fidem.*

3 *Decretum irritans, in regula reſeruatoria, non operatur ſuum effectum, donec reſeruatio non ſit iuſtificata.*

DECISIO CCCXXIV.

Domini concluſerunt mandatum, de manutenen
dodandum eſſe Io: Leonardo prouiſo ab Ordi
1 nario; quia conſtat † de eius anteriori poſſeſſione; &
propterea poſſeſſio inſtrumentalis, poſtea capta à
Dominico, ad iſtum effectum non releuat.

Non obſtat quòd vacatio ſucceſſit in menſe Augu
ſti reſeruato; & ideo poſſeſſio Io: Leonardi non eſt
habenda in conſideratione, propter decretum irri-
tans poſitum in regula: Quia non probatur obitus
2 in menſe: cùm † fides, in qua ſit fundamentum, non
fuerit extracta formiter parte citata: neque iuſtifica-
3 tur vacatio. Et ideo donec reſeruatio, † non ſit iu-
ſtificata, decretum irritans, non operatur ſuum effe-
ctum, & non impedit manutentionem; vt ſæpe fuit
reſolutum.

MONTIS REGALIS IVRISDICTIONIS.

Lunæ 10. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Quando quis faciat ſuas, ſententias latas; non ad effectum, vt ei obſtet res iudicata; ſed ſolum, vt poſſit proſequi Iudicium.

SVMMARIVM.

1 *Ius appellandi, & dicendi de nullitate, non competit niſi illi, cui ſententiæ obſtant, & num.* 7.

2 *Appellans, & dicens de nullitate, & iniuſtitia ſententiarum, facit ſua, geſta illuc vſque; & ſententiæ eum afficiunt.*

3 *Tertius veniens principaliter, ad deducendum ius ſuum contra ſententias, intelligitur venire, tanquam in prima inſtantia, & non facit ſententias, ſuas.*
Contrarium num. 4.

5 *Tertius ſi committat Cauſam nouam, tanquam in prima, eſt inchoandum nouum Iudicium: ſi verò appellet, & det de nullitate, facit ſententias ſuas, & num.* 6.

8 *Clauſula,* Quam, & quas, *operatur vt poſſit procedi tanquam in prima.*
Intellige vt num. 9.

10 *Ex appellatione, & eius Commiſſione, oritur approbatio ſententiarum.*

11 *Cautelæ contentæ in proteſtationibus, non mutant naturam Cauſæ.*

DECISIO CCCXXV.

Fvit per Dominos reſolutum, Capitulum, Clerum, & Vniuerſitatem Cataninenſem feciſſe ſententias ſuas, non ad effectum vt eis obſtet res iudicata: quia in hoc caſu admiſſio ad cauſam eſſet inutilis; ſed ad effectum numeri, vt ſolum poſſint proſequi iudicium tanquam in tertia inſtantia.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia pro eorum
parte fuit appellatum ab iſtis ſententijs, & Cauſa ap-
pellationis, & nullitatis fuit commiſſa in Rota: quod
1 ius appellandi, & dicendi † de nullitate non compe-
2 tit niſi illi, cui ſententiæ obſtant. & propterea † ap-
pellando, & opponendo de nullitate, & iniuſtitia
ſententiarum, & committendo ſuper eis Cauſam, in
neceſſarium antecedens voluerunt facere geſta, illuc
vſque ſua, & quod ſententiæ eos afficerent, Achil.
deciſ. 13. *de appell.* Put, *dec.* 71. *lib.* 3. & fuit reſolutum
coram S. D. N. *in Cauſa Cathanien. Legitimitatis* 13. *Fe-
bruarij, & 7. Nouembris* 1530.

3 Non obſtat quòd quando tertius venit † principa
liter ad deducendum ius ſuum, intelligitur venire
tanquam in prima; vt per Felin. *in cap. cum ſuper, ſub num.*

Digitized by Google

num. 11. *de re iudic.* & conſequenter non facit ſenten-
tias ſuas: Quia illud dictum non tenetur, & alias fuit
4 † reprobatum à Rota, vt per put. *dict. deciſ.* 71. *lib.* 3.
5 Tertius enim poteſt duplici via inſiſtere: Vel † com-
mittendo cauſam nouam, tanquam in prima: & in
6 hoc caſu eſt inchoandum nouum iudicium: Vel† ap-
pellando, & dicendo de nullitate, & in hoc caſu facit
7 ſententias ſuas: quia aliter † ius appellandi, & dicen-
di de nullitate, ei non competit, vt fuit late deductum
in Cauſa Corduben. Statutorum 24. *Ianuarij* 1590. *coram*
R. P. D. Seraphino. Et ideo imputent ſibi Capitulum,
& litis conſortes, ſi hanc ſecundam viam elegerunt.
8 Non obſtat clauſula, *quam, & quas*, cuius † vigo-
9 re poteſt procedi tanquam in prima. Quia iſta † clau
ſula operatur ſolum iſtum effectum, vt non conſtito
de appellatione, vel ea deſerta, poſſit pronunciari,
prout in prima. Et in his terminis procedunt deci-
ſiones, quæ allegantur per informantes. Sed ex hoc
non ſequitur, quòd non fuerit appellatum, & com-
10 miſſa Cauſa appellationis, & nullitatis: ex quibus †
actibus oritur approbatio ſententiarum, & quòd vo-
luerunt facere ſententias ſuas.
Non obſtant cautelæ contentæ in ſecũda proteſta-
11 tione. Quia † illæ non mutant naturam Cauſæ, quòd
non fuerit appellatum, & commiſſa cauſa appella-
tionis, & nullitatis.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 14. *Iunij* 1602.

ARGVMENTVM.

Mandatum ex quibus præſumatur factum in perſo-
nam alicuius.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum, in quo relicta ſunt in albo nomina procurato-
rum, ſi tranſmittatur ad aliquem, is cenſetur conſtitutus
procurator.*
2 *Inſtrumentum originale crediti ſi tranſmittatur vnà cum
mandato ad exigendum, non cenſetur tranſmiſſum ad
alium finem, quam illud exigendi: & ex eo comproba-
tur mandatum, & iuſtificatur ſolutio.*
3 *In Regno Galliæ ſolent tranſmitti mandata, cum nomine
procuratorum in albis.*

DECISIO CCCXXVI.

DOmini omiſerunt in hac poſitione caput nulli-
tatis: Et quantum ad caput iuſtitiæ, reſoluerunt
ſententiam D. Alæ eſſe iuſtam.

Mouebantur: Quia inter Guglielmum Sande, &
Antonium Bergerium fuerat contracta ſocietas oc-
caſione expeditionum, quæ tranſmittebantur ad Ro
manam Curiam à Thoma del Bene, & alijs correſ-
ponſalibus; vt probatur ex apoca conuentionum, &
ex laudo R. P. D. Seraphini, & res eſt notoria in hoc
tribunali, propter lites, quæ occaſione huius ſocie-
tatis in eo verſæ fuerunt; & propterea cum in com-
putis ſolidatis cum Thoma de anno 1578. ei ex com-
putata fuerit ſumma ſcutorum 200. quam mutuaue-
rat Honofrio Vigili cum fideiuſſione Antonij, com-
petebat ipſi Antonio actio contra Honofrium pro re
petitione huius ſummæ, ex duplici capite. Primo,
quia à ſocietate fuerat extinctum eius proprium de-
bitum. Secundo, quia Antonius habebat manda-
tum à Thoma: Quoniam licèt in mandato non fue-
rint expreſſa nomina, & cognomina procuratorum,
1 ſed ſint relicta in albis; nihilominus, cùm † mãdatum
fuerit tranſmiſſum ad Guglielmum, ex hoc oritur ef-
ficax coniectura, quòd Thomas intellexerit eum cõ-
ſtituere procuratorem, & tanto magis, quia fuit etiã
ei tranſmiſſum inſtrumẽtum originale crediti, quòd
fuit reſtitutum Honofrio; & veriſimiliter non fuit
tranſmiſſum ad alium effectum, quam exigẽdi ab eo;
2 & ideo ex eo comprobatur mandatum, & iuſtifica-
tur ſolutio poſtea facta ab Honofrio; vt per Doct. *in*
leg. vlt. Cod. de pact. conu. Et illud mandatum redditur
multum veriſimile ex excomputatione facta in com-
putis cum Thoma de dicto anno 1578. & ex qualita-
te perſonæ Antonij, cui, & Guglielmo dirigebantur
expeditiones à Thoma; & erat eius correſponſalis;
3 & ex † ſolito Regni Galliæ tranſmittendi ſimilia mã-
data cum nomine, & cognomine procuratorum in
albis. Et ſtante ſolutione huius debiti rectè, & ritè
facta ipſi Antonio ab Honofrio, non ſunt attenden-
dæ moleſtiæ poſtea illatæ à Claudio cõtra Honofriũ,
& mandatum contra eum relaxatum; Quia Claudio
non competebat aliqua actio contra ipſum, neque
vigore ceſſionis Thomæ, qui iam fuerat de ſuo credi-
to ſatisfactus; neq; ex perſona Guglielmi, cuius erat
hæres, quia Guglielmus, non habebat aliquam
actionem contra Honofrium, ſed ſolum contra An-
tonium pro ſua rata; pro qua etiam de illo tempore
Claudius non poterat agere, vti hæres Guglielmi,
quia ſuperuenerat laudum R. P. D. Seraphini à par-
tibus acceptatum, in quo Claudius, & Antonius libe-
rãtur hinc inde ab omnibus pretenſionibus. Et ideo
Honofrius, ſtante iniuſtitia moleſtiarum, quæ ei in-
ferebantur à Claudio, ſi volebat repetere, & conſe-
qui releuationem indemnitatis ab Antonio, non de-
bebat ſoluere Claudio, & fateri debitum, allegando
quod fuerat deceptus ab Antonio, & quòd Clau-
dius ageret contra eum, quia ei ſoluerat bona fide;
ſed debebat opponere de ſolutione, iam facta Tho-
mæ, & quòd Claudio non competebat actio contra
eum; & facere ſuas neceſſarias defenſiones. Et defen
ſio erat etiam facilis ex alio capite; quia non conſta-
bat de credito Thomæ in actis, & originale erat in
manibus ipſius Honofrij, ſine quo, parte opponen-
te, A. C. non proceſſiſſet ad relaxationẽ mandati. Et
ex his ſecundum dominos reſultat iniuſtitia ſenten-
tiæ A. C. Quia cum Honofrius bene ſoluerit Anto-
nio, & male Claudio, ſine legitima defenſione hæ-
redes Antonij, non poterant condemnari ad reſtitu-
tionem, & ad damna, & intereſſe; & conſequenter
ſententia D. Alæ, illius reuocatoria, eſt iuſta.

ROMANA PIGNORVM.

Veneris 4. *Iunij* 1602.

ARGVMENTVM.

Agitur de facultate mutuandi ſub vſuris, conceſſa
Hebræis; deque eiuſdem reſtrictionibus.

SVMMARIVM.

1 *Hebræi mutuantes debeant annotare in libro qualitatem
magis eſſentialem pignoris; illique, ſi oppignorans in-
ſtet, apponere ſigillum, vel ſimbolum: Et, ſi pignus
ſit materia precioſa, debent annotare pondus, & men-
ſuram.*

ſuram. Et numero 6.

2 *Caſus pignoris, non ſeruata forma Capitulorum ſuper facultate mutuandi ad vſuras, eſt decidendus iuxta terminos Iuris communis.*

3 *De Iure communi Hebræus tenetur reſtituere veris dominis res ſuas, ſine eorum conſenſu oppignoratas, abſque reſtitutione precij, & vſurarum, & num. 9.*

4 *Per annotationem ponderis, & numeri lapillorum precioſorum, ceſſat periculum fraudis.*

5 *Numerus, & pondus in pignore precioſo, debent deſcribi copulatiuè, etiam in caſu, quo fuiſſet appoſitum ſigillum.*

7 *Liber priuatus, de Iure communi, non probat pro ſcribente contra tertium.*

8 *Facultas conceſſa Hebræis mutuandi &c. eis non ſuffragatur, non ſeruata forma eiuſdem. Nec eſt pura, & ſimplex, ſed habet certas qualitates, & limitationes, & numero 10.*

11 *Cap. 8. & cap. 13. facultatis Hebræorum mutuandi, &c. fuerunt appoſita ad vitandam fraudem; & dant formam, & modum.*

12 *Pœna ſtat excluſiuè ad nullitatem.*

Intellige, vt num. 14.

13 *Hebræi nunquam habuerunt facultatem mutuandi liberam, & abſolutam, ſed reſtrictam, & limitatam.*

15 *Ad effectum inducendæ nullitatis, inſpicitur potiſsimè præſumpta mens diſponentis.*

16 *Adimplementum per æquipollens non habet locum, quando forma præſcripta tendit ad excluſionem fraudis.*

17 *Ceſſante ratione legis in caſu particulari, non propterea ceſſat legis diſpoſitio, quæ eſt inducta pro euitanda fraude.*

18 *Oppoſitio de inobſeruantia capitulorum, contra Hebræos mutuantes, ſuccedit loco querelæ.*

DECISIO CCCXXVII.

FAcultas mutuandi ſub vſuris permiſſa Hebræis, habet diuerſas limitationes, & reſtrictiones, ad effectum, vt non poſſit committi fraus. Et inter alia
1 in cap. 13. continetur: *Che † ſiano obligati ſcriuere al libro la qualità del pegno più eſſentiale, come fino, ò groſſo; nuouo, ò vecchio; & il colore; & volendo il Christiano metterli il ſigillo, ouero il contraſegno, l'Hebreo non poſſa recuſare; & nel libro, & nella poliza, o bollettino da darſi come di ſopra, ne habbia à fare mentione, ſotto pena di ſcudi quattro per ciaſcuna volta. Et eſſendo il pegno d'oro, d'argento, o gioie, ò altra materia pretioſa, oltre le qualità, & circonſtantie ſopradette, vi ſi deua ſcriuere il peſo, & il numero loro, ſotto pena di ſcudi 20. per ciaſcuna volta contraueniſſe.*

Poſt obitum Andreæ Dinelli aurificis fuerunt inuentæ penes Miſſanos Hebræos plures gioielli, & margaritæ diuerſorum dominorum, quæ ab eis fuerant datæ Andreæ ad effectum illas vendendi. Repetebant domini à Miſſanis iſtos gioiellos, & margaritas. Reſpondebant Miſſani, quòd ipſi eas habuerant ab Andrea in pignus, pro certis pecuniarum ſummis ei mutuatis, & quòd non tenebantur reſtituere ſine ſolutione pecuniæ mutuatæ, & vſurarum. Domini vero replicabant, quòd Miſſani non obſeruauerant formam Capitulorum; &, circumſcripta facultate eis conceſſa, non conſtabat de pignore: &
2 † iſte caſus erat decidēdus iuxta terminos iuris com-
3 munis, ſecundum † quòd Hebræi tenentur reſtituere veris dominis res ſuas, ſine eorum conſenſu penes eos exiſtentes, abſque reſtitutione precij, & vſurarum, gloſ. *in leg. ſeruus*, & *ibi* Salic. & alij, *ff. de condit. indebit.* Alciat. *de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 29. num. 2.* Et cauſa inter eos pendente, coram Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. Cardinali Aldobrandino S. R. E. Camerario, propoſui de eius mandato Dubium in Rota, An Miſſani tenerentur ad reſtitutionem ſine ſolutione pecuniæ mutuatæ, & vſurarum? Et Dubio propoſito ſub die 13. Maij, & Cauſa mature diſcuſſa, non fuit capta reſolutio, propter exemplaritatem materię: ſed fuit reſtricta difficultas, vt videretur particulariter, An in deſcriptione ſex partitarum fuerit obſeruata à Miſſanis forma dicti capituli 13. Et quatenus adſit inobſeruantia; An iſta inobſeruantia ſit talis, vt Miſſani teneantur ad reſtitutionem ſine ſolutione pecuniæ, quæ ab eis prætenditur fuiſſe mutuata Andreæ, & vſurarum.

Et Dubio ſuper illis difficultatibus, hac die iterum propoſito, circa primam difficultatem fuit concluſum non fuiſſe obſeruatam in deſcriptione in libro formam dicti Capituli 13. in illis ſex partitis. Quia diſcurrendo breuiter ſuper ſingulis; In prima partita deficit pondus gioielli, & perlæ magnæ in eo exiſtentis, & numerus ſmeraldorum, & rubinorum. Et licèt illi rubini, & ſmeraldi ſint affixi, & non poſſint facile amoueri; tamen ex hoc non tollitur occaſio fraudis, cui capitula voluerunt prouidere: quia poteſt dari vnus gioiellus, in quo non ſint tot rubini, &
4 ſmeraldi, loco alterius: quæ fraus † ceſſat, ſi adeſt pondus, & numerantur rubini, & ſmeraldi. Et eundem defectum ponderis, & numeri continet etiam ſecunda partita.

Tertia quoq; eſt defectiua in pondere perlarum; & numerus, & appoſitio ſigilli ad iſtum effectum, non ſufficiunt: Quia in principio dicti capituli, inter alias circunſtantias, & qualitates, expreſſe continetur quòd debeat apponi ſigillum, ſi Chriſtianus voluerit: & poſtea diſponitur; quòd vltra qualitates, & circunſtantias ſupradictas, debeat deſcribi in libro pondus, & numerus gemmarum, & aliarum rerum precioſarum. Quia licet in hoc caſu, non adſit tanta ſuſpicio fraudis; tamen fraus non excluditur in totum ſine pondere: & ideo Capitulum, quòd voluit tollere in totum occaſionem fraudis, non fuit contentum ſola appoſitione ſigilli, & numeri; ſed voluit,
5 quod debeat † deſcribi copulatiuè numerus, & pondus, etiam in caſu, in quo fuiſſet appoſitum ſigillum.

In quarta verò partita, deficit pondus perlarum, & numerus rubinorum, & adamantium in roſa ſubrogata, & numerus adamantium in virga auri.

Quinta partita, pariter eſt defectiua in pondere perlarum, & in numero perlinarum inter eas poſitarum. Sexta denique, & vltima partita eſt defectiua in pondere gioielli, & perlarum, & in numero rubinorum, & adamantium.

Nec mouit Dominos, quòd iuxta formam Capituli 8. ſufficit deſcribere vnam qualitatem ſubſtantialem. Quia clara eſt diſpoſitio dicti capituli 13.
6 quod † in gemmis, & alijs rebus pretioſis vltra qualitatem magis ſubſtantialem, debeat deſcribi pondus, & numerus: quia facilius in hoc caſu poteſt committi fraus: & propterea iſta capitula ſunt inter ſe compatibilia, & vnum non ſtat excluſiue ad aliud.

Circa ſecundam difficultatem fuit reſolutum ſtri-

Digitized by Google

ſtæ, quò ad iſtas ſex partitas Miſſanos teneri ad re-
ſtitutionem abſque aliqua ſolutione.

Fundamentum reſolutionis fuit. Quia † de Iure
7 communi liber priuatus Miſſanorum, non probat ad
proprium eorum fauorem, & in præiudicium domi-
norũ, quòd ipſi dederint pecuniam mutuo Andreę,
& ab eo receperint in pignus iſtas gemmas, & per-
las, *leg. rationes, & leg. inſtrumenta, Cod. de probat.* & ca-
8 pitula ad iſtum effectum † eis non ſuffragantur: quia
non obſeruauerunt formam requiſitam, in deſcrip-
tione in libro, vt per Alexandr. *conſil. 3. num. 3. lib. 2.*
Et propterea, cùm non probetur quòd iſtæ gemmæ,
& perlæ fuerint receptæ in pignus ab Andrea, pro
pecunia mutuata, ceſſat fundamentum Miſſanorum,
quod ſolum conſiſtit in pignore, & mutuo.

Mouebantur etiam ex alio fundamento. Quia
veri Domini habent fundatam intentionem in Iure
9 cõmuni, ſecundũ † quod poſſunt repetere res ab alijs
pignoratas Hebræis, ſine eorum conſenſu, abſque
aliqua reſtitutione. Et ideo cum Miſſani, ſolum ſe
fundent in facultate conceſſa Hebræis mutuandi ſub
10 vſuris; quæ † non eſt pura, & ſimplex, ſed habet cer-
tas qualitates, & limitationes; debent probare quòd
fuerint obſeruatæ illæ qualitates: & cùm quò ad
iſtas ſex partitas inobſeruantia ſit clara, facultas mu-
tuandi eis non ſuffragatur; & conſequenter iuxta di-
ſpoſitionem Iuriscommunis, tenentur ad reſtitutio-
nem ſine ſolutione pecuniæ mutuatæ, & vſurarum.
11 Et hoc maximè dicendum eſt: quia iſta † capitula
fuerunt appoſita, ad effectum euitandi fraudem; &
ad effectum dandi formam, & modum; & ideo ad
vnguem ſunt obſeruanda.

Non obſtant, quæ in contrarium deducuntur per
informantes. Et primo non obſtat, quòd in dicto
12 capitulo 13. continetur pœna, quæ † ſtat excluſiuè
ad nullitatem. Quia quòd Miſſani teneantur ad re-
ſtitutionem ſine ſolutione pretij, & vſurarum, non
deducitur ex nullitate, ſed ex eo, quòd non obſerua-
ta forma capitulorum, non conſtat de pignore, neq;
de pecunia mutuata, & facultas eis non ſuffragatur;
& conſequenter, domini poſſunt vendicare res ſuas
penes eos exiſtentes.

Pręterea, vt apparet ex proœmio iſtorum capitu-
lorum, & ex conſilijs Doctorum, qui in hac materia
13 ſcripſerunt, † Hebræi nunquam habuerunt facul-
tatem mutuandi liberam, & abſolutam, ſed reſtri-
ctam, & limitatam cùm pluribus capitulis, & condi-
tionibus: & ideo cùm ante iſtam facultatem mate-
ria eſſet de iure prohibita, & nullitas tendat ſolum
14 in præiudicium Hebræorum, in hoc † caſu concur-
runt ſimul nullitas, & pœna, iuxta diſtinctionem
Bartol. *in leg. prætor, ff. de nou. op. nunc.* & bene deducit
Paul. de Caſtr. *in conſ. 62. num. 2. lib. 2.* & plures con-
gerit Brun. *in tract. de forma in 1 it. quando cenſeatur ali-
quid datum pro forma, in 3. concluſ.* Ex hoc eo magis di-
cendum eſt, attenta veriſimili mente concedentis;
pœna enim impoſita Hebræis, eſt modica; & dam-
num, quod poteſt ſuccedere Chriſtianis, poteſt eſſe
magnum: & ideo non eſt veriſimile, quòd fuerit in-
tellectum velle aperire hanc viam, vt ſit in facultate
Hebræorum fraudandi Chriſtianos ſoluendo modi-
cam pœnam, ex qua Chriſtiani, quorum eſt damnũ,
15 nullum commodum conſequuntur. Et ad iſtum †
effectum nullitatis potiſſimum inſpicitur præſumpta
mens diſponentis, Arroramb. *dec. 2.* Anton. Auguſt.
in tit. de conſtit. §. 2.

Non obſtat quòd ſufficit adimplementum, per æ-
quipollens, cùm forma ſit data ad certum effectum.
16 Quia iſta † capitula concernunt ſolùm excluſionem
fraudis; quæ non ita faciliter poteſt euitari, ſi non
obſeruatur integrè forma capitulorum; ſicuti euita-
tur, quando forma obſeruatur ad vnguem: & ideo
non poteſt dari adimplementum per æquipollens.

Non obſtat, quòd licet in hoc caſu non fuerit ob-
ſeruata forma, tamen non fuit commiſſa fraus ab
17 Hebræis in deſcriptione in libro. Quia licet † ceſſet
ratio legis in caſu particulari, tamen non ceſſat legis
diſpoſitio, quæ eſt inducta ratione euitandæ fraudis.
leg. ſi veritas, Cod. de fideicom. Bald. *in leg. non dubium,
n. 7. Co. de leg.* Alexand. *conſ. 32. num. 6. lib. 7.* Couar. *in
cap. cum eſſes, num. 9. de teſt.* Aim. *conſ. 192. num. 21.*

Non obſtat poſtremo, quòd in dicto capitulo di-
citur, quòd contra Hebræos non poſſit procedi, niſi
ad querelam domini. Quia hoc procedit, quando
agitur criminaliter, vel petitur pœna: & non exclu-
18 dit, quòd domini † via ciuili non poſſint opponere
de inobſeruantia capitulorum: quæ oppoſitio ſucce-
cedit loco querelę.

MACERATEN. DOMVS, EXTRA ROTAM.

Lunæ 17. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Saluianum in quo caſu non competat.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum vt locum habeat, debet conſtare de quantitate certa crediti, & non ſufficit creditum in genere.*

2 *Creditum pendens à ratione adminiſtrationis tutelæ, eſt incertum.*

DECISIO CCCXXVIII.

FVit reſolutum, non eſſe locum Saluiano. Princi-
pale fundamentum reſolutionis fuit: Quia non
conſtat de certo credito in ſpecie: & ad iſtum effe-
1 ctum vt ſit locus Saluiano, non † ſufficit quod con-
ſtet de credito in genere, ſed debet iuſtificari aliqua
quantitas certa, vt poſſit per oblationem euitari hoc
iudicium; & vt ſciatur pro qua ſumma, & pro quo
tempore poſſit retineri poſſeſſio: alias neceſſariam
eſſet quòd debitor volens recuperare ſuam poſſeſſio-
nem, iuſtificaret quòd creditor fuit ſatisfactus, pro-
bando quantitatem ſui crediti. Et propterea Specu-
lator, Goffredus, & alij, qui docent practicam, &
ponunt formulam libelli in hoc interdicto, exprimũt
quantitatem certam; & poſt eos tradit etiam Aret.
in §. item Seruiana, in fin. & *ibi* Io. de Platea, *inſt. de act.*
Et quod ſit neceſſaria probatio in ſpecie certi credi-
ti, tradit Ruland. à Valle *conſ. 14. num. 3. lib. 1.* Et hoc
eo magis dicendum eſt, ſecundum Dominos, quia
teſtes aliquid dicunt de venditione facta à tutore ad
ad effectum dandi dotem Sanctæ: & hoc etiam eſt
multum veriſimile; & ideo ante factam iſtam dedu-
ctionem eius creditum non poteſt dici liquidum.
2 Aliqui etiam dicebant, quòd † creditum hære-
dum Camillæ pendet à ratione adminiſtrationis tu-
telæ. Quia licet Camilla, in aliqua parte appareat
creditrix; tamen poteſt eſſe quòd poſt redditam ra-
tio-

tionem adminiſtrationis remaneat debitrix, vel nihil debeat habere, Ancar. *conſ.* 235. *verſ. præterea*. Et ideo Camilla debebat priùs iuſtificare ſuum creditum, petendo rationem adminiſtrationis à tutore; & eo renitente, faciendo ſibi deferri iuramentum, in litem: & antea, ſecundum iſtos Dominos, non erat locus executioni: Et eis placebat opinio Baldi *in conſ.* 61. *lib.* 2. *&* 214. *lib.* 4. Negufant. *de pign.* 1. *mem.* 5. *par. num.* 37. Aim. *conſ.* 275. *num.* 13. *verſ.* 3. *principaliter*.

Ponenti etiam faciebat difficultatem, forma ſententiæ: cùm concedatur retentio donec tutor plenariè reddiderit rationem, & reliqua reſtituerit: & ſic ſententia non videtur fuiſſe lata ratione certi crediti probati: quia extincto illo credito, ceſſabat Saluianum, & non erat expectanda redditio rationum: ſed potius videtur fuiſſe, habitus reſpectus ad creditum incertum quod pendebat à redditione rationis. Et ideo fuit conceſſa retentio donec eſſet reddita ratio.

MEDIOLANEN. MATRIMONII.

Lunæ 17. *Iunij* 1602.

ARGVMENTVM.

De validitate diſpenſationis ſuper matrimonio contracto in gradu prohibito.

SVMMARIVM.

1 *Ad hoc vt matrimonium in gradu prohibito contractum inter ſcientes impedimentum ſit validum, eſt neceſſaria diſpenſatio.*

2 *Cardinalis Maior Pœnitentiarius habebat olim facultatem diſpenſandi ſuper matrimonio contracto, in gradu prohibito.*

3 *Cardinalis Maioris Pœnitentiarij iuriſdictio non eſt reſtricta ad certum territorium, neque expirat propter eius abſentiam.*

4 *Maior Pœnitentiarius ſolet reſcribere,* De mandato Papæ, *tam, ſi eſt præſens in Curia, quam ſi eſt abſens ab ea.*

5 *Quando petitur diſpenſatio, ad contrahendum matrimonium in gradu prohibito, ante legitimam ætatem eſt neceſſaria diſpenſatio ſuper gradu, & ſuper ætate.*

6 *Defectus non expreſſionis minoris ætatis in diſpenſatione ſuper matrimonio, non reddit gratiam ſubreptitiam, quando matrimonium fuit collatum in tempus, quo ceſſat impedimentum ætatis.*

7 *Copula præſumitur per cohabitationem ſponſorum: Sed cohabitatio eſt probanda concludenter, & num.* 8.

9 *Ex cohabitatione excluditur præſumptio copulæ, in caſu minoris ætatis ſponſæ.*

10 *Inceſtus non præſumitur, præſertim in præiudicium matrimonij.*

11 *Clauſula,* Si iſta eſt, *in diſpenſatione, importat neceſſario cognitionem Cauſæ: Sed executor poteſt ſe extraiudicialiter informare, etiam ante diſpenſationem, & numero* 12.

13 *Cauſæ cognitio præſumitur adhibita in ipſo actu interpoſitionis Decreti.*

14 *Obſeruantia plurium annorum facit præſumere, diſpenſationem fuiſſe validè executam.*

15 *Declaratur, & diſcutitur deciſio Paleotti* 51.

DECISIO CCCXXIX.

Poſt reſolutionem factam in hac Cauſa, quòd conſtabat de matrimonio inter Franciſcum, & Margaritam, dubitaui, An iſtud matrimonium eſſet validum. Et cùm huius dubij reſolutio pendeat à validitate diſpenſationis, vel inualiditate, quia verſa-
1 mur † in matrimonio contracto in gradu prohibito inter conſanguineos ſcientes impedimentum; in quo caſu ad effectum validitatis matrimonij eſt neceſſaria diſpenſatio *cap. quod ſuper de conſang. & affinit. cap.* 1. *de ſponſal. & matrim. lib.* 6. Domini dubio hac die per me in Rota propoſito, diſtinxerunt materiam in tres difficultates principales.

Prima difficultas facit, An mandatum de diſpenſando fuerit nullum, & inualidum ex defectu poteſtatis concedentis. Et in hac difficultate fuerunt concordes pro validitate mandati: Quia fuit obtentum
2 de anno 1539. à Cardinali † Maiori Pœnitentiario, qui de eo tempore habebat hanc facultatem diſpenſandi, & paſſim ſolebat diſpenſare. Et licet tunc eſſet abſens ab Vrbe, & in Curia ſoleat relinqui alius Cardinalis, qui eo abſente, eius vices gerat: nihilomi-
3 nus, cùm † eius iuriſdictio non ſit reſtricta ad certum territorium, non expirat propter eius abſentiam; & propterea poteſt exercere, eandem iuriſdictionem vbicunque.

Nec placuit Dominis, quòd Maior Pœnitentiarius ſoleat concedere gratias, & reſcribere, de mandato Papæ; & ideo eius iuriſdictio non debet extendi ad hunc caſum quando eſt abſens à præſentia Pa-
4 pæ. Quia † Maior Pœnitētiarius vtitur hac formula reſcribendi in vim facultatum, quæ non ſunt reſtrictæ, & limitatæ, dum permanet in Curia, in præſentia Papæ; & propterea pariter eodem modo poteſt reſcribere quando eſt abſens à Curia.

Secunda difficultas fuit, An iſtud mandatum de diſpenſando fuerit inualidum ex capite ſubreptionis. Et Domini cenſuerunt, ſubreptiones, quæ deducuntur, non eſſe releuantes, & conſequenter mandatum eſſe validum.

Opponuntur enim in effectu duæ ſubreptiones. Altera eſt, quòd iſtud mandatum de diſpenſando fuit conceſſum Margaritæ, quæ non erat ætatis habilis, ad contrahendum matrimonium, non facta mentione huius ætatis minoris; Et iſta obiectio non fuit viſa Dominis releuans: Quia non fuit petita diſpenſatio ad effectum contrahendi matrimonium, ante legiti-
5 mam ætatem; in † quo caſu eſt neceſſaria diſpenſatio, non ſolum ſuper gradu, ſed etiam ſuper ætate: & in his terminis procedit *conſ.* Dec. 602. *num.* 19. Sed mandatum de diſpenſando fuit obtentum ſolùm ad effectum remouendi impedimentum conſanguinitatis; vt ſuperueniente poſtea legitima ætate poſſet contrahi matrimonium, non obſtante iſto defectu con-
6 ſanguinitatis; prout factum fuit. Et propterea † iſte defectus non expreſſionis minoris ætatis, non eſt habēdus in conſideratione in hoc caſu, in quo matrimonium fuit collatum in tempus habile; de quo tempore ceſſat iſtud impedimentum.

Alia obiectio eſt, quòd mandatum de diſpenſando continet ſolum facultatem diſpenſandi ſuper matrimonio contrahendo, & non ſuper contracto: & ideo cum ante conceſſam diſpenſationem ſponſalia

P 2 tran-

7 trāſiſſent in matrimonium:quia † per cohabitationē
præſumitur copula; non potuit vigore illius manda-
ti,in quo non eſt facta mentio,neque de copula, ne-
que de matrimonio contracto, concedi diſpenſatio.

Iſta obiectio multo minus viſa fuit Dominis di-
gna conſideratione. Quia cohabitatio, ex qua de-
8 ducitur præſumptio copulæ, non † probatur conclu-
denter ante diſpenſationem. Secundo: quia data
9 etiam † cohabitatione, excluditur preſumptio co-
pulæ, propter minorem ætatem Margaritæ, vt per
10 Paul.de Caſtr.*in conſ.277.num.5.lib.1.*Et multo † mi-
nus eſt præſumendus inceſtus, præſertim in præiu-
dicium matrimonij.

Tertia,& vltima differētia fuit, An ſaltim diſpēſa-
tio poſtea obtenta ab executore, fuerit nulla? Et Do
mini cenſuerunt,diſpenſationem eſſe validam. Quia
11 licet ſtante clauſula, *Si ita eſt*, ſit † neceſſaria cauſæ
cognitio,Achill. *deciſ.2.de filijs præsbyt.* tamen potuit
12 executor ſe extraiudicialiter informare, etiam ante
diſpenſationem; vt fuit reſolutum *in Cauſa Catanien.
Illegitimitatis coram Sanctiſſimo D. N.* Et propterea ni-
hil repugnat, quòd iſta cauſæ cognitio, etiam,quod
non ſit enunciata, & quòd diſpenſatio fuerit conceſ-
ſa ſtatim quod fuit præſentatum mandatum executo-
ri,non potuerit interuenire.Et tanto magis,quia nar-
rata erant talia, quæ incontinenti poterant iuſtifica-
ri, accipiendo eodem contextu informationem ab
ipſis,à cognatis, & alijs præſentibus, circa gradum
conſanguinitatis,diſtantiam loci, & quòd Margarita
non fuerat rapta. Propter quam rationem quotidie
13 ſolemus ſuſtinere † decreta Iudicum, in ſimilibus
terminis, præſumendo cauſæ cognitionem, in ipſo
actu interpoſitionis decreti.

Et ceſſat omnis difficultas, in hoc caſu, ex obſer-
14 uantia 40. annorum, & vltra; propter † quàm præ-
ſumitur diſpenſatio validè executa, vt fuit reſolutum
in Cauſa Lucana Decanatus coram Sanctiſſimo, & poſtea
ſæpius tentum in alijs cauſis. Et licet in contrarium
15 allegetur *deciſio*, Paleott. 251. nihilominus † in illo
caſu aderat ſolum mandatum de diſpenſando, abſq;
aliquo facto executoris: & ideo agitur de præſumen
do non ſolum validitatem diſpenſationis, ſed ipſum
factum diſpenſationis. Vltra, quod etiam in termi-
nis, in quibus loquitur illa deciſio, viſa eſt Dominis
multum dubitabilis,propter *deciſionem*:Putt.257.*lib.*
3. & alias deciſiones factas in ſimilibus terminis: &
tanto magis, cùm Innocentius, & alij Doctores, qui
in illa deciſione citantur, non tangant iſtam difficul-
tatem.

LVCANA IVRISPATRONATVS.

Veneris 21.Iunij 1602.

A R G V M E N T V M.

Iuſpatronatus an poſſit transferri titulo donationis
in aliam familiam.

S V M M A R I V M.

1 *Iuſpatronatus,ceſſantibus deſcendentibus,non extinguitur,
ſed tranſit ad hæredes extraneos, quando verba inſtitu-
tionis non ſtant taxatiuè, ſed demonſtratiuè.*

2 *Expeditio Literarum confirmationis tranſlationis Iuriſ-
patronatus non eſt neceſſaria, ad effectum inſtitutionis
præſentati; ſed ſatis eſt quòd doceatur de confirmatione
per ſolas ſupplicationes.*

3 *Retroceſſio bonorum aſſignatorum pro augmento Iuriſpa-
tronatus,ſuſtinetur per obligationem aſſignantis, de dan-
do aliud aſſignamentum æquè idoneum, & interim,de
ſoluendo quantitatem promiſſam.*

4 *Clauſula,* Ad habendum, & quicquid ſibi placuerit,
faciendum,*æquipollet clauſulæ,* Et quibus dederis;
*& reddit materiam tranſitoriam ad hæredes extraneos.
& num.5. Et in tali caſu,clauſula,ſine præiudicio alicu-
ius,nihil ſuffragatur, & num. 6.*

7 *Exceptio contra tranſlationem Iuriſpatronatus, competit
ſolum ei,in cuius fauorem eſt inducta.*

8 *Facultas donandi Iuſpatronatus recipit interpretationem
à natura ipſius Iuriſpatronatus.*

9 *Procurator conſtitutus ad donandum Iuſpatronatus alicui
perſonæ,poteſt donare illi,& eius hæredibus, quando in
mandato procuræ non adeſt aliqua dictio taxatiua, &
excluſiua hæredum.*

10 *Ex ſola correſpectiuitate, non infertur ſimonia, quando
pecunia ſolum promiſſa,non eſt proportionabilis, & cor-
reſpondens donationi Iuriſpatronatus.*

D E C I S I O CCCXXX.

PRopoſui Dubium in hac Cauſa, An conſtaret de
iurepatronatus Capellaniarum, de quibus agi-
tur,ad fauorem Dominorum de Nicolinis. Et quo-
niam iſtud Iuſpatronatus, ab initio fuerat Georgio
Pieri, Viuiani, & eius filijs, & deſcendentibus ma-
ſculini ſexus;& à Bartholomæo deſcendente à Geor
gio fuerat tranſlatum titulo donationis in Hierony-
mum de Nicolinis; & poſtea à Hieronymo in Ludo-
uicum de eadem familia de Nicolinis:Domini diſtin
xerunt Dubium in duas difficultates principales.

Prima fuit, An iſtud Iuſpatronatus potuerit tranſ-
ferri titulo donationis in familiam de Nicolinis.

Secunda difficultas fuit, An iſtæ tranſlationes fa-
ctæ à Bartholomæo in Hieronymum,& poſtea à Hie
ronymo in Ludouicum, fuerint validæ.

Quantum ad primam difficultatem, Domini fue-
runt concordes, quòd iſtud Iuſpatronatus potuit
1 transferri in familiam de Nicolinis: Quia verba †
non ſtant taxatiuè, ita quod excludantur qui non
ſunt deſcendentes Georgij: ſed ſtant demonſtratiuè,
vt non admittantur tranſuerſales, & hæredes extra-
nei, donec adſint deſcendentes. Et propterea
ceſſantibus deſcendentibus,Iuſpatronatus non extin
guitur, ſed tranſit ad hæredes extraneos Ancharan,
conſil. 81. Cald,*conſ.4. de iur. patronat.* Caſſad. *deciſ.1.
eod.tit.* & fuit reſolutum *in Cauſa Cremonen.Iuriſpatro-
natus coram Reuer.P.D. Seraphino,* & poſtea *in alia Cre-
monen. Iuriſpatronatus coram me*. Et quamuis primo
loco iuriſpatronatus ſit reſeruatum deſcendentibus
Georgij,& non probetur clare,& cōcludenter, quòd
Bartholomæus, qui donauit, fuerit vltimus deſcen-
dens ex linea Georgij:tamen, cùm non verſemur in
caſum vacationis ob lineam finitam,non eſt neceſſa-
ria probatio defectus lineæ;& ſufficit quod non pro-
betur alios extitiſſe de linea: præſertim, cùm nemo
vnquam contradixerit;& concurrat aſſertio ipſius
Bartholomæi, & obſeruantia tanti temporis.

Quo vero ad ſecundam difficultatem, Domini
cen ſuerunt vtranque tranſlationem Iuriſpatronatus,
tam Bartholomæi in Hieronymum, quàm Hierony-
mi in Ludouicum, eſſe validam, propter confirma-
tio-

Digitized by Google

tionem vtriuſque Sedis Apoſtolicæ. Et quamuis ſu-
per eis non fuerint expeditæ Literæ; tamen, cùm ho-
die non agatur ad effectum adiudicationis, ſed ſo-
2 lum † ad effectum inſtitutionis præſentati, non eſt ne
ceſſaria expeditio Literarum, & ſufficit quòd doceatur
tur de confirmatione per ſolas ſupplicationes. Putt.
deciſ.347.lib.1. Mohed. *deciſ.34.* & fuit reſolutum *in Cauſa Gerunden. Anniuerſariorum 3. Iunij 1587. coram R.P.D. Seraphino.*

Non obſtat, quòd in prima confirmatione exprimitur, quòd Hieronymus volebat augere annuatim
fructus Capellaniarum in duobus ſtarijs grani. Quia
conſtat de effectuatione iſtius augmenti, per inſtrumentum. Et licet eadem bona aſſignata, fuerint po-
ſtea retroceſſa, & conceſſa titulo permutationis Hie-
3 ronymo; tamen † ſufficit ad iſtum effectum obligatio ipſius de dando aliud aſſignamentum æquè ido-
neum, & interim de ſoluendo quantitatem promiſ-
ſam. Et tanto magis, cùm ante ſecutum ſecundum
aſſignamentum, eadem bona prius aſſignata remanerent affecta eidem oneri, & obligationi ad fauo-
rem Capellaniarum; ſub quo onere, & obligatione
fuit etiam confirmata ſecunda donatio. Præterea,
concurrit etiam obſeruãtia per tantum tempus, quæ
oſtendit aſſignationem habuiſſe effectum.

Non obſtat, quòd prima donatio fuit facta Hieronymo pro ſe, filijs, & deſcendentibus; & ideo ſe-
cunda donatio Hieronymi in Ludouicum in præiu-
dicium eius deſcendentium, non eſt valida. Quia in
donatione facta Hieronymo adeſt clauſula, *Ad haben*
4 *dum, & quicquid ſibi placuerit faciendum*; quæ † æqui-
5 pollet clauſulæ, *Et quibus dederit*; & reddit † mate-
riam tranſitoriam ad hæredes extraneos. Et prop-
6 terea † clauſula, *Sine præiudicio alicuius* poſita in confirmatione, ad iſtum effectum non ſuffragatur: cum,
vt dictum fuit, Hieronymus poſſet transferre iuſpa-
tronatus. Et ceſſat omnis difficultas: quia non eſt
in cauſa aliquis ex deſcendentibus Hieronymi, neq;
7 vnquam contradixit: Et iſta † exceptio non poteſt
allegari ab alio, quàm ab eo, in cuius fauorem eſt in-
ducta, Put. *deciſ.7. de iudic.* & in his terminis ſentit
Clar. *in §. emphyteoſis, quæſt.16. in fin.*

Non obſtat, quòd mandatum procuræ datum à
Hieronymo, cuius vigore fuit ſecuta donatio ad fa-
uorem Ludouici, eſt reſtrictum ſolùm ad perſonam,
ipſius Ludouici, & nõ compræhendit illius hæredes
8 & ſucceſſores. Quia iſta † facultas donandi Iuſpa-
tronatus Ludouico, recipit interpretationem à na-
tura ipſius iuriſpatronatus; vt per Calderin. *conſ.19. de iure patron.* Et ideo, cùm materia ſit tranſitoria ad
9 hæredes extraneos, & † non ſit appoſita in manda-
to aliqua dictio taxatiua, & excluſiua hæredum, pro
curator non exceſſit fines mandati, donando Ludo-
uico, & hæredibus: & tanto magis, cùm iſtud man-
datum habeat clauſulas multum amplas.

Non obſtat poſtremo, quòd iſta donatio eſt ſimo
niaca; cùm in continenti poſt factam donationem,
coram eodem Notario, & teſtibus, Ludouicus do-
natarius affirmet ſe eſſe debitorem Hieronymi do-
nantis in ſcutis 65. quæ promiſit ſoluere infra ſex an
nos Io: Baptiſtæ filio ipſius Hieronymi. Quia iſta
promiſſio habet cauſam expreſſam: & quantitas ſcu-
torum 65. præſertim in termino ſex annorum, non
eſt proportionabilis, & correſpondens donationi
Iuriſpatronatus trium Capellaniarum: & propterea
10 † ex ſola correſpectiuitate in hoc caſu, ſecundum
Dominos, non reſultat plena, & concludens proba-
tio ſimoniæ. Mohed. *deciſ.3. de ſimon.* Put. *dec.381. & 440. lib.1. & 171. lib.2.* Et tanto magis, cùm ex libro
memorialium detur ſumus, quòd iſta promiſſio fuit
facta occaſione ſaldi rerum, & pecuniarum ſoluta-
rum pro Ludouico à Hieronymo.

PLACENTINA CASTRI.

Mercurij 26. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Agitur de validitate Cenſus.

SVMMARIVM.

1 *Pacta, vitiantur, & non vitiant contractum cenſus, quando in eo exprimitur, quòd debeat ſeruari Bulla Pij V. reducendo facta in contrarium, ad formam dictæ Bullæ.*

2 *Quantitas fructuum rei cenſuatæ, ad effectum inualidandi cenſum, deducenda eſt aliunde, quàm ex locatione, poſtea ſubſecuta.*

3 *Pactum, quòd Cenſus ſit liber ab omni onere, non eſt contra naturam contractus Cenſus.*

4 *Pactum, quòd redemptio cenſus debeat intimari per ſex menſes ante, non repugnat formæ præſcriptæ in Bulla Pij V.*

5 *Pactum, quòd emptor Cenſus, qui conduxit bona cenſuata, non poſſit ab eis expelli, etiam finita locatione, niſi facta redemptione Cenſus, eſt contra naturam eiuſdem Cenſus.*

Intellige vt num. 6.

DECISIO CCCXXXI.

FVit per Dominos reſolutum, Cenſum, de quo agi
tur, fuiſſe valide impoſitum: cum fuerit conſtitu-
tus ſuper re certa, interueniente pecunia numerata,
cum pacto redimendi; & habeat omnia alia ſubſtan-
tialia: & tanto magis, cùm in inſtrumento contineatur pactum expreſſum, quòd debeant ſeruari condi-
tiones, & qualitates contentæ in Bulla felic. record.
Pij V. *ſuper forma creandi cenſus*, reducendo facta in
contrarium ad formam, & diſpoſitionem dictæ Bul-
1 læ, cum clauſula annullatiua. In quibus terminis †
pacta vitiantur, & non vitiant, & contractus rema-
net licitus, & ſine vſura; vt fuit reſolutum *in Cauſa Foroliuien. Cenſus 13. Nouembri 1589.* & ſæpius ten-
tum in alijs.

Non obſtant in contrarium deducta. Et primò,
non obſtat, quòd cenſus fuit impoſitus ſuper re,
cuius fructus, non æquipollent annuæ præſtationi.
2 Quia quantitas fructuum † deducitur aliunde quàm
ex locatione poſtea ſubſecuta, quæ ad iſtum effectũ,
non probat, Sarn. *in reg. de val. quæſt.11. num.6.* Ioa.
Paul. *deciſ.51.*

Non obſtat ſecundo pactum, quòd cenſus ſit liber
3 ab omni onere. Quia † hoc non repugnat naturæ
contractus cenſus, vt in terminis huius pacti fuit late
deductum *in Cauſa Romana Cenſus 4. Febr.1583. coram bon.mem. Lauretano.*

Non obſtat tertio pactum, quòd intimatio debeat
4 fieri per ſex menſes ante redemptionem. Quia neq; †
hoc repugnat formæ Bullę, cuius diſpoſitio pinguius
adimpletur, cùm detur maior commoditas emptori.

Digitized by Google

Non obſtat vltimo pactum, quòd emptor cenſus,
qui bona, ſuper quibus fuit impoſitus, conduxit, non
poſſit ab eis expelli, etiam finita locatione, niſi facta
per venditores cenſus redemptione, & extinctione.
Ex quo pacto videntur per viam indirectam compel
5 li ad illum redimendum: quod † eſt contra naturam
cenſus. Quia ſecundum aliquos ex Dominis, iſtud
6 pactum non eſt illicitum, cùm † poſſit fieri locatio
perpetua, & redemptio pendeat à libera voluntate
venditorum; & iſta ſit quædam cautela ad fauorem
emptoris cẽſus pro faciliori conſecutione fructuum.
Vel ſaltim ſi iſtud pactum eſt parum licitum, cùm reſpiciat locationem, & non ſit contra ſubſtantiam cõtractus cenſus, vitiatur, & non vitiat; vt fuit reſolutum *in dict. Cauſa Romana Cenſus*, & *in alia Romana Cenſus 5. Maij 1600. coram R. P. D. Lancellotto*.

An autem contractus dationis in ſolutum ſit licitus, vel illicitus; pendet ex eo, an probetur modicitas pretij. Quia ceſſante modicitate pretij, ceſſat etiam vſura, & contractus remanet licitus. Et hoc Domini reſeruarunt particulariter diſcutiendum.

ANCONITANA DOTIS.

Veneris 28. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Obligatio matris pro dote filiæ, an ſit valida.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio matris pro dote filiæ, cum iuramento, ſuſtinetur.*
2 *Onus dotandi filiam ſpectat ad patrem.*
3 *Obligatio mulieris eſt inualida, & iuramentum nihil operatur, quando remanet indotata.*
Contrarium, quando ei remanet maior pars ſuæ dotis, & num. 4.
5 *Solemnitates ſtatutariæ non ſunt neceſſariæ in obligatione pro dote.*
6 *Declaratur deciſio Peniæ in Romana Societatis.*
7 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 151. *præſumit in muliere, & minore, iuramentum dolo extortum.*

DECISIO CCCXXXII.

FVit per Dominos reſolutum, obligationem Gabriellæ, reſpectu primi cẽſus ſcutorũ 500. eſſe validam. Moti fuerunt præcipuè: quia ſe obligauit pro
1 dote filiæ, cum iuramento; in † quo caſu ſuſtinetur
obligatio mulieris; licet in effectu, ipſa fideiubeat
2 pro viro, ad † quem ſpectat onus dotandi filiam; vt
fuit late deductum *in Cauſa Interamnen. Mercium 4. Iunij 1597. coram R. P. D. Penia.*

Non obſtat, quòd obligatio mulieris eſt inualida,
3 † & iuramentum nihil operatur, quando remanet in
dotata; vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana fideiuſſionis 15. Iunij. 1591. coram Illuſtriſſimo Cardinali Arigonio*;
4 Quia † ei remanet maior pars ſuæ dotis, & propterea eius obligatio eſt valida; vt inter recentiores late deducit Theſaur. *dec. 223.*

Non obſtat deciſio *in Cauſa Romana Societatis, co-*
5 *ram R. P. D. Penia*. Quia † in obligatione pro dote
non ſunt neceſſariæ ſolemnitates Statuti; vt nouiſſime
fuit reſolutum *in Cauſa Romana Dotis, coram R. P. D. Ortembergo*. Et ideo illa deciſio non applicatur. Et
6 tanto † magis, quia in illo caſu mulier ſe conſtituerat principalem pro impenſa neceſſaria, quæ ſpectabat ad virum; quæ falſitas cauſæ hic ceſſat: Preterea, illa deciſio procedit, iuxta terminos Statuti Vrbis,
7 quod † præſumit iuramentum dolo extortum; & propterea iuramentum, non poteſt operari aliquem effectum.

Non obſtat, quòd poſtea Gabriella ſe obligauit ad fauorem eiuſdem Pauli, in alio cenſu, ſcutorum 700. Quia de eius validitate nunc non agitur, &, ſi iſta poſterior obligatio eſſet inualida, ex ea non poſſet inferri ad inualiditatem huius obligationis præcedentis, quæ habet omnia ſua requiſita.

CARPEN. FRVCTVVM.

Lunæ 1. Iulij 1602.

ARGVMENTVM.

Quantitas, & valor fructuum, ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitio teſtis de facto proprio, ex certa ſcientia, facit plus quàm ſemiplenam probationem.*
2 *Denunciationes per Edictum probant ſufficienter quantitatem fructuum.*
3 *Materia quantitatis fructuum, eſt difficilis probationis.*
4 *Valor fructuum probatur ex calmerio: item ex propria venditione.*

DECISIO CCCXXXIII.

FVit per Dominos reſolutum probari, quantitatem fructuum, & eorum valorem: Quia quo ad quantitatem fructuum, datur depoſitio quarti teſtis, qui deponit de facto proprio ex certa ſciẽtia; & pro-
1 pterea † plus quam ſemiplenam probationem, iuxta
conſ. Aim. 178. *num.* 7. Et cum eius depoſitione con-
2 cordat denunciatio facta † à Iuliano in vim edicti
Ducalis per ſpatium 3. anoorum. Et ideo cum ver-
3 ſemur in materia † difficilis probationis, in qua non
requiritur probatio plena, iſta probatio viſa eſt Dominis ſatis ſufficiens.

Quo vero ad valorem, de eo deponunt plures te-
4 ſtes: quorum aliqui reddunt rationem † ex calame-
rio, ex quo probatur valor, vt fuit reſolutum *in Cauſa Imolen. Fructuum coram R. P. D. meo Pamphilio*; alij ex propria venditione: & alij ex auditu, quòd communiter ita vendebantur.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 1. Iulij 1602.

ARGVMENTVM.

De fructibus ſoluendis ratione damni emergentis.

SVMMARIVM.

1 *Fructus ſoluti ratione damni emergentis, debentur ab eo, qui fuit moroſus in ſoluendo, poſt interpellationem iudicialem factam à moleſtiam paſſo.*
2 *Præſcriptio interrumpitur per petitionem iudicialem.*
3 *Præſcriptio ſtatutaria ſemel interrupta, non currit amplius.*
4 *In præſcriptione ſubducendum eſt tempus minoris ætatis.*

DECISIO CCCXXXIV.

FVit per Dominos reſolutum, ſententiam A. C. eſſe cōfirmandam, tam reſpectu ſolutionis ſcutorum 2098. quàm reſpectu ſolutionis fructuum iſtius ſummæ.

Quantum enim ad reſtitutionem Scutorum 2098. res ſecundum Dominos nullam habet difficultatem. Quia ex apoca à Dom. Octauio ſubſcripta, apparet quòd Iulius ex pecunijs dotalibus, expoſuerat pro communi vtilitate Scuta 6296. ex quibus Octauius pro ſua rata conſtituit ſe debitorem, in ſumma ſcutorum 2098. & propterea cum apoca in hac parte ſit clara, ſimplex, & ſine aliqua relatione, D. Octauius tenetur ad reſtitutionem iſtius ſummæ.

Non obſtat, quòd ſubſcriptio Iulij non eſt pura, ſed continet limitationem, & exceptionem in ventre. Quia Octauius, qui fuit vltimus in ſubſcribendo, & ſe ſubſcripſit ſimpliciter, approbauit illam limitationem contentam in ſubſcriptione Iulij, & voluit ſe obligare, licèt obligatio Iulij non eſſet conformis ſuæ obligationi.

Quo vero ad fructus, fundamentum Dominorum fuit: Quia mortuo Iulio, D. Flauia interpellauit iudicialiter D. Antonium; qui viceuerſa interpellauit D. Octauium, producta apoca in actis: & propterea, cùm D. Antonius fuerit coactus ſoluere D. Flauiæ fructus ad rationem ſeptem cum dimidio, vigore Sta-
1 tutis Vrbis, iſti fructus † debentur Antonio ab Octauio ratione damni emergentis, quod paſſus fuit propter moram ipſius Octauij in ſoluendo poſt interpellationem iudicialem: & conſequenter ſententia in hoc capite eſt iuſta.

Non obſtat quòd iſta taxatio contenta in apoca, eſt illicita, & vſuraria. Quia non agitur vigore apocę, ſed petuntur iſti fructus loco damnorum, quæ Antonius paſſus fuit propter moram Octauij, vt dictum fuit.

2 Non obſtat præſcriptio. Quia fuit † interrupta
3 per petitionem iudicialem: & ſemel † interrupta non currit amplius prę́ſcriptio ſtatutaria; vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana de Porcarijs coram bon. mem.*
4 *Oriolen.* Et tanto magis, quia † ſubducendum eſt tempus minoris ætatis Antonij; vt fuit reſolutum in *Cauſa Romana de Magdalenis coram Illuſtriſſimo, Cardinali Blanchetto.*

OSCEN. INDVLTI.

Lunæ 11. *Iulij* 1602.

Vide Argumentum Deciſionis. 295.

SVMMARIVM.

1 *Quando duo indulta idem continent, ſufficit vnica derogatio regulæ*, De iure quæſito non tollendo.

Limita, vt num. 2.

3 *Præiudicium iuriſdictionale, eſt valde conſiderabile.*

4 *Relatio ſecundi Indulti ad primum, non habet locum quoad iura, quæ expreſſè tolluntur; ſed quoad alia non expreſſa.*

DECISIO CCCXXXV.

FVit iterum dubitatum, An Indultum felic. record. Sixti V. obſtaret Epiſcopo, quo ad ius nominandi, & eligendi; examinandi, & approbandi Pœnitentiarium, & Lectorem; ita vt fuerit vel non fuerit neceſſaria derogatio regulæ *de iure quæſito, non tollendo*: Et huic diſputationi cauſam dedit: quia pro parte Capituli, tam in Signatura Gratiæ, quam coram me opponebatur, quòd vigore Conſtitutionis Sixti IV. ius eligendi competebat Capitulo, vti ordinario collatori: & ideo cum in indulto ſanctæ mem. Pij Quinti propter relationem in eo habitam ad dictam conſtitutionem Sixti Quarti virtualiter, hoc idem ius tribuatur Capitulo, & in eo contineatur derogatio huius regulæ, præiudicium, quod fuit illatum Epiſcopo in adimendo ei hoc ius ſibi competens, ex diſpoſitione Sacri Concilij, ortum habuit ex Indulto Pij V. & propterea, non erat amplius neceſſaria derogatio
1 regulæ in Indulto Sixti V. Quia cùm † vtrunq; Indultum, idem contineat, ſufficit vnica derogatio.

Hoc tamen fundamento non obſtante, Domini cenſuerunt, Indultum Sixti V. obſtare Epiſcopo, & propterea in eo fuiſſe neceſſariam derogationem regulæ.

Moti fuerunt potiſſimum. Quia in Bulla Pij V. habetur relatio non ſolum ad Conſtitutionem Sixti IV, ſed etiam ad Decreta Concilij, in quibus hoc ius expreſſe tribuitur Epiſcopo: & per illam relationem Pius V. non intellexit velle tollere Epiſcopo ius examinandi, & eligendi, quòd ei poſt iſtam Conſtitutionem fuit tributum à Concilio; ſed voluit ſolum præſeruare diſpoſitionem Conſtitutionis Sixti Quarti vt obſeruaretur, quo ad alias qualitates in eo contentas, ſcilicet gradus, & nobilitatis; & quo ad ius examinandi, & eligendi obſeruarentur Decreta Concilij, prout in terminis iſtius Indulti Pij V. Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium Sacri Concilij Tridentini Interpretum reſoluit; & propterea, cùm obſtaculum non proueniat Epiſcopo, ex Indulto Pij V. ſecundum, quòd illa facultas eligendi, & nominandi competebat Epiſcopo; ſed ex Indulto Sixti V. in quo ei tollitur hoc ius, & tribuitur Decano, & Capitulo,
2 non † ſuffragatur derogatio contenta in dicto Indulto Pij V. ſed erat neceſſaria in ſpecie, noua deroga-
3 tio in iſto ſecundo Indulto, propter iſtud † præiudicium, quod eſt iuriſdictionale, & multum conſiderabile, vt ſæpius fuit reſolutum.

Non obſtat, quod etiam in Indulto Sixti V. continetur relatio ad conſtitutionem Sixti Quarti, & Decreta Concilij. Quia cùm in iſto Indulto electio, & nominatio expreſſè tribuatur Capitulo, relatio ha-
4 bet locum, quo ad alia non expreſſa; & non † reſpectu electionis, & nominationis, quæ in eodem Indulto tribuuntur Capitulo Oldrad. *conſ.* 330. Satn. *in reg. de iur. quæſit. non tollen. quæſt.* 1. *circa fin.* Caputaq. *dec.* 280. *lib.* 1. Ideo cum per iſtud Indultum Sixti V. hoc ius tollatur Epiſcopo, erat neceſſaria in ſpecie derogatio regulæ.

ROMANA HÆREDITATIS DE GAVELLIS.

Lunæ 1. *Iulij* 1602.

ARGVMENTVM.

Succeſſio ab inteſtato, an deferatur in ſtirpe, vel in capita.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *In ſucceſſione ab inteſtato, diuiſio fit in capita, & non in ſtirpes, iuxta opinionem Azonis, contra Accurſium.*

DECISIO CCCXXXVI.

Hieronymus Gauellus, deceſſit in vrbe ab inteſtato; orta eſt dubitatio inter Ardouinum, Bartholomæum, & Ioannam fratres germanos, & nepotes eiuſdem Hieronymi ex ſorore, & Tomaſiam de Oliuerijs neptem eiuſdem Hieronymi ex alia ſorore, An in hoc caſu inter eos eſſet locus ſucceſſioni in ſtirpes, vel in capita. Super quo articulo exitat inſignis controuerſia inter Accurſium, & Azonem, quæ adeo Doctorum noſtrorum ingenia torſit, vt hodie difficile ſit iudicare, quæ opinio ſit magis recepta. Verum cum *in Cauſa Bononien. Hæreditatis de Graſſis, coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Blanchetto ſub die x. Aprilis* 1592. de mandato S.D.N. hoc eodem articulo accuratè, & diligenter in Rota diſcuſſo, & expenſis momentis rationum, quibus vtraque opinio nititur; omnes concorditer ſequuti fuerimus opinionem A-
1 zonis, quòd † diuiſio fiat in capita, & non in ſtirpes; Domini in hac propoſitione concluſerunt, non eſſe recedendum ab eadem opinione: Quia nititur firmioribus rationibus, & eſt vſu recepta in omnibus ſupremis tribunalibus; & pro ea extant plures loci clari veterum Iuriſconſultorum, Vlpiani *in leg.* 2. *§. hæreditas, ff. de ſuis, & legitim. hæred.* & in fragmentis *tit.* 26. Caij *in inſtit. lib.* 2. *titu.* 8. *in fin.* Theophili. *in §. hoc etiam, inſtit. de legit. agnat. ſucc.* vt mirum ſit parum ab antiquis interpretibus, fuiſſe animaduerſos. Et propterea Baldus, qui ſequutus fuerat opinionem Accurſij, ab ea poſtea receſſit *in authent. ceſſante num.* 2. 3. *&* 4. *Cod. de legitim. hæred.* & ingenue fatetur opinionem Azonis eſſe magis conformem litteræ, & naturæ.

FERRARIEN. BONORVM, SEV PALATII.

Lunæ 1. Iulij 1602.

ARGVMENTVM.

De probatione ſcripturarum antiquarum.

SVMMARIVM.

1 *Facultas extrahendi ſcripturas, probatur iuxta ſtylum Rotæ, ex ſola aſſertione Notarij extrahentis.*

2 *In inſtrumentis antiquiſſimis vltra centum annos, non requiritur recognitio manus, Notarij; ſed ſufficit quòd ſcriptura habeat faciem publici Inſtrumenti, & præ ſe ferat antiquitatem.*

3 *Inſtrumentum exemplatum ab alio de mandato Notarij habentis facultatem, & ab eo ſubſcriptum, & approbatum, eſt in forma probanti.*

4 *Notarij induſtria non eligitur, vt ſcribat, ſed vt præſtet fidem geſtis.*

5 *Inſtrumenta plura antiqua, concernentia idem factum, & rogata à diuerſis Notarijs, dicuntur eſſe in forma probanti.*

6 *Collationatio ſcripturarum, non eſt actus iuriſdictionis, ſed nudi miniſterij, & ſufficit quòd fiat à Notarijs de mādato Iudicis.*

DECISIO CCCXXXVII.

Fvit per Dominos reſolutum, præter librum Diaceti, & inſtrumentum de anno 1451. alia inſtrumenta eſſe in forma probanti.

Mouebantur: quia habent ſolemnitates requiſitas, & omnia ſubſtantialia; & probatur Notariatus
1 illorum qui exemplarunt: nec poteſt dubitari, † de facultate extrahendi: quia eſt ſpecialiter enunciata in extractione: & in hoc ſtatur aſſertioni Notariorum, iuxta ſtilum Rotæ; vt per Caputaqu. *deciſ.* 245. *par.* 2. & fuit reſolutum *in Cauſa Caſalen. de Carrettis, coram bon. mem. Gipſio*, & alias ſæpius. Et propterea difficultas pendet à probatione Notariatus, & recognitione manus illorum, quorum inſtrumenta ſunt exemplata: Et circa primum inſtrumentum de anno 1443. rogatum à Libaonio de Curlo, ceſſat iſta diffi-
2 cultas: quia cum inſtrumentum ſit † antiquiſſimum vltra centum annos; ſecundum obſeruantiam Rotæ, non requiritur recognitio manus Notarij, nec probatio Notariatus; ſed ſufficit quòd ſcriptura habeat faciem publici inſtrumenti, & præ ſe ferat antiquitatem, vt fuit reſolutum *in Cauſa Nullius Beneficij della Monda 1. Decembris* 1578. *coram bon. mem. Rubeo*. Et tanto magis, cum extractio ſit facta de mandato Andreæ, cui fuerat commiſſa exemplatio inſtrumentorum Libaonij, & erat eiuſdem familiæ de Libaonijs; & propterea veriſimiliter ei debebat eſſe nota manus defuncti: & tam ipſe, quàm Notarius, qui extraxit, atteſtantur, quòd exemplum fuit ſumptum ex originalibus ipſius Libaonij. Quæ atteſtatio arguit pluralitatem inſtrumentorum, ipſius Libaonij: & ideo ſi materia egeret adminiculis in re tam antiqua, iſta adminicula eſſent ſatis ſufficientia, pro probatione Notariatus, & recognitione manus: & tanto magis, cùm fuerit productum aliud tranſumptum huius inſtrumenti, ſubſcriptum ab ipſo Libaonio, qui de inſtrumento fuit rogatus. Et propterea non applicatur alia difficultas, ſuper qua late inſiſtunt informantes pro Sereniſſimo Duce, An habens facultatem exemplandi poſſit hanc facultatem tribuere alteri ſine licentia Iudicis. Cum, vt dictum fuit, adſit aliud tranſumptum in actis ipſius Libaonij. Vltra quod illa eſt alia quæſtio: aliud eſt enim quærere, an Notarius, qui habet facultatem extrahendi poſſit ſimpliciter, & abſolutè committere alteri eandem facultatem; in quibus terminis procedit *deciſ.* Boer. 36.
3 quæ allegatur per informantes: & aliud eſt, an † inſtrumentum exemplatum, ab alio de mandato Notarij habentis facultatem, propter eius impedimentum, & ab eo ſubſcriptum, & approbatum, ſit in forma probanti; in quibus terminis nos verſamur: & ad illum effectum ſufficit ſubſcriptio Notarij ha-
4 bentis facultatem extrahendi: quia † induſtria Notarij non eligitur vt ſcribat, ſed vt præſtet fidem geſtis; quam ſatis præſtat ſe ſubſcribendo, Card. *in cap. per in, ver. in gloſ. de fid. inſtrum.* Abb. *in cap. inter dilectos, num.* 7. *ad fin.* & *ibi* Felin. *num.* 27. *eod. tit.* Dec. *conſ.* 447. *num.* 10.

Alia quatuor inſtrumenta rogata à Bartholomeo Gogo, & à Ludouico Albarete de anno 1501. & 1502. pariter ſecundum Dominos ſunt in forma probanti. Quia vltra lapſum tanti temporis exhibentur plura inſtrumenta eorundem Notariorum; & materia eſt

mul-

Digitized by Google

multum veriſimilis, propter concomitantiam aliorum inſtrumentorum, vt bene deducunt informantes.

Remanet maior difficultas circa alia inſtrumenta Hieronymi Magnanini, & Ludouici Abbarete de anno 1508. Iacobi de Treſſis de anno 1526. & Bapptiſtæ Satachi de anno 1529. in quibus non concurrit lapſus tanti temporis. Et nihilominus Domini
5 cenſuerunt, ea † eſſe in forma probanti: quia omnia
concernunt idem factum. Primum enim inſtrumentum continet donationem bonorum in Villa Monaſteroli ad fauorem Euangeliſtæ Roadini, & eius ſucceſſorum. Secundum continet inueſtituram Abbatis in perſona eiuſdem Euangeliſtæ eorundem bonorum. Tertium verò diuiſionem, inter eius filios illorum bonorum: & quartum, permutationem inter eoſdem, & factorem Ducis. Et ideo vnum coadiuuat aliud, & recipiunt adminiculum ab alijs inſtrumentis præcedentibus. Et comprobatur ſecundum Dominos, veritas iſtorum inſtrumentorum, & excluditur omnis ſuſpicio: quia omnia iſta inſtrumenta, ſunt rogata à diuerſis Notarijs, & probatur aliunde, quòd iſta bona fuerunt poſſeſſa à Roadinis.

Non obſtat quòd iſta inſtrumenta, non ſunt in forma probanti, cum non fuerint collationata in præſentia Iudicis, nec à Notarijs deputatis. Quia colla-
6 tio † non eſt actus iuriſdictionis, ſed nudi miniſterij;
& ideo ſufficit quòd fiat à Notarijs de mandato Iudicis: præſertim concurrente conſenſu partium: & in hoc caſu pinguius fuit adimpleta forma, quæ debet ſeruari in collatione, cùm præceſſerit duplex diligentia. Nam Notarij deputati à partibus commiſerunt ſuis ſubſtitutis vt facerent collationem, & poſtea facta iſta collatione, ipſi atteſtantur quòd inuenerunt eam concordare in omnibus, & per omnia cum originalibus: quæ atteſtatio neceſſario præſupponit ab eis, fuiſſe factam aliam collationem de nouo.

VITERBIEN. PORCORVM.

Lunæ 1. Iulij 1602.

Ponitur hæc Deciſio pro continuanda ſerie huius Cauſæ. Vide Deciſ. 234.

DECISIO CCCXXXVIII.

DOmini dixerunt, quòd nihil releuans de nouo deducitur, ex quo colligatur præſumptio boni iuris quo ad fructus perceptos, damna, & intereſſe, & precium quanti plurimi; & propterea concluſerunt non eſſe recedendum à deciſione alias facta, quòd Scipioni non debeantur alimenta, & ſumptus litis.

ROMANA CENSVS.

Mercurij 30. Octobris 1602.

ARGVMENTVM.

Perempta parte boni cenſuati, an Cenſus remaneat in totum ſuper parte non perempta, & capaci ad ſuſtinendum totum onus: an vero cenſeatur extinctus pro rata partis peremptæ.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus non perimitur, perempta re in parte, ſi remanet alia pars capax correſpondens fructibus, & num. 6.*

2 *Per Cenſus impoſitionem non venditur res cenſuata, neque transfertur illius dominium in emptorem cenſus; ſed venditur ſolum ius exigendi, certam quantitatem fructuum ex illa re.*

3 *Ius exigendi certam quantitatem fructuum, conſtituitur ſimpliciter ſuper ipſa re, & non ſuper aliqua certa parte illius rei.*

4 *Impoſitio Cenſus eſt quædam ſpecies ſeruitutis ſuper re.*

5 *In emphyteuſi, ſi res non eſt in totum perempta, & remanet tanta pars, quæ ſufficiat pro penſione in recognitionem directi dominij; debet integrè ſolui.*

7 *Tenor Bullæ Pij V.* ſuper creatione Cenſus, *explicatur, & num. 8. & 9.*

DECISIO CCCXXXIX.

FVerat impoſitus cenſus ſuper quadam domo in Inſula Sancti Bartholomæi proxima Tyberi, quæ propter eius inundationem fuit diruta in parte: alia tamen pars, quæ remanſit, erat capax ad ſubſtinendum totum onus cenſus. Fuit dubitatum in Rota de mandato S.D.N. me proponente, Si cenſus remanebat in totum ſuper parte capaci, vel perierat pro rata partis peremptæ. Cuius Dubij reſolutio, duplicem habet inſpectionem. Altera eſt, An iuxta terminos Iuris communis, circumſcripta conſtitutione ſanctæ memo. Pij V. ſuper forma creandi cenſus habeat locum peremptio pro rata partis, quæ perijt, ſi fructus partis remanentis, ſunt ſufficientes pro ſolutione cenſus. Altera verò eſt, præſuppoſito, quòd cenſus in hoc caſu non pereat ſecundum terminos Iuris communis, An dicta conſtitutio ſit in hoc noui iuris inductiua, vel recipiat interpretationem paſſiuam à Iure communi.

Et quantum ad primam difficultatem, fuit per Do-
1 minos reſolutum, quòd † circumſcripta dicta conſti-
tutione, cenſus non perimitur per peremptionem rei in parte, ſi remanet alia pars capax.

2 Mouebantur. Quia per † impoſitionem cenſus
ſuper re non venditur res, neq; transfertur illius dominium in emptorem cenſus, ſed venditur ſolum ius exigendi certam quantitatem fructuum ex illa re, & conſtituitur ius quoddam diſtinctum, & ſeparatum à Dominio ipſius rei, vt benè deducit Aim. *in conſil.* 217. *num.* 4. Et ideo, cùm non vendatur res, ſed ius exigendi, non eſt attendenda ſolum peremptio rei in parte; ſed neceſſarium eſt ad iſtum effectum, vt periculum pertineat ad emptorem, quòd domus ſit ita perempta quòd pars remanens, non ſit ſufficiens ad reddendam quantitatem fructuum, debitam pro illo iure vendito.

3 Mouebantur etiam: quia hoc † ius exigendi cer-
tam quantitatem fructuum, conſtituitur ſimpliciter ſuper ipſa re, & non ſuper aliqua certa parte ipſius rei; & propterea, donec ſupereſt tanta pars rei, ſuper qua eſt conſtitutum hoc ius, quæ ſit ſufficiens ad ſolutionem cenſus, non poteſt dici res perempta ad ef-
4 fectum peremptionis cenſus: Quia † impoſitio cen-
ſus eſt quædam ſpecies, ſeruitutis ſuper re; & ideo iuxta naturam ſeruitutum, remanet ſuper qualibet parte capaci, Bart. *in leg. ſtipulationes non diuiduntur, in*

tertia

tertia oppoſit.ff.de verb.oblig. Et ſufficit quòd idem cen-
ſus poſſet de nouo imponi ſuper illa parte remanen-
te, vt bene deducunt informantes. Tertio, & vltimo
placebat Dominis ſimile emphyteoſis, in qua, quan-
5 do † non ſoluitur quid modicum pro recognitione
directi dominij, ſed penſio correſpondet fructibus, ſi
res nō eſt in totum perempta, & remaner tanta pars,
quæ ſir ſufficiens pro penſione, debet integre ſolui,
Bart. *in leg.1.num.4. Cod. de iur.emphyt.* & iſta opinio
eſt communiter recepta; vt per Bero *in conſ.130.num.*
6 11. *lib.1.* Et ideo cùm † cenſus correſpondeat fructi-
bus, ex eadem ratione, idem videtur dicendum in
hoc caſu; vt ſentit Greg. Lopez, *in leg.28.gloſ.12. par-
tit.5.tit.18.*

Quantum ad ſecundam diffinitionem Domini cō-cluſerunt, etiam attenta dicta conſtitutione, cenſum non perire, quando pars non perempta, eſt ſufficiens pro ſolutione fructuum.

Mouebantur: Quia in ea non continetur expreſsè,
7 quod per peremptionem partis ſequatur peremptio
cenſus pro rata, quando remanet alia pars capax:
ſed ſolum in ea conſtituitur regula generalis, *quod re
in totum, vel pro parte, perempta, aut infructuoſa in totum,
vel pro parte, effecta, cenſus pereat pro rata*: Quæ verba
non ſunt ita clara, quòd non poſſint intelligi de pe-
remptione, per quam res reddatur inſufficiens ad ſol
uendum fructus cenſus; & ſic quando alia pars rema-
nens non eſt capax. Et ideo omnes regulæ concur-
runt pro hac parte, quòd debent recipere interpre-
tationem paſſiuam, ex Iure communi, ex ſubiecta ma
teria, & ex natura contractus; vt ſolum fuerit intelle-
ctum inducere peremptionem cenſus pro rata, quā-
do alia pars remanens non eſt capax, & ſaltim, quòd
iſte caſus vti omiſſus remaneat ſub diſpoſitione iu-
ris communis.

8 Mouebantur ſecundo, ex illis verbis † immediate
ſubſequentibus in eadem clauſula, & ſub eadem ſtru
ctura verborum, *Aut in totum, vel pro parte, infructuoſa
reddita*. Cùm enim in hoc caſu conſtitutio diſponat,
quòd cenſus pereat pro rata, quando res eſt reddita
infructuoſa, ex alio capite quàm peremptionis; nul-
la ratio ſuadet, quòd re in aliqua parte non peremp-
ta, ſi vna pars eſt reddita infructuoſa, & fructus reli-
quæ partis ſunt inſufficientes, pro ſolutione cenſus,
mens conſtitutionis fuerit, quòd cenſus debeat peri-
re pro rata. Et ideo cùm illi caſus ſint æquiparati,
& vna pars alternatiuè declaret aliam, ab iſta parte
debet recipere declarationem alia pars, in qua con-
ſtitutio loquitur de peremptione, quòd intellexerit
de peremptione in parte per quam ſequebatur talis
diminutio fructuum, quòd non ſint ſufficientes, pro
ſolutione cenſus.

9 Tertio, & vltimo mouebantur: Quia mens illius
conditoris non fuit, velle addere nouas conditiones
contra diſpoſitionem Iuris communis; ſed ſolam ha-
buit præ oculis tollere pacta, & conditiones illi con-
trarias, & abuſus, qui irrepſerant; vt apparet ex proe-
mio. Et ideo concluſerunt non eſſe recedendum ab
hac opinione, quàm etiam ſequuti fuimus 14. Ianua-
rij præteriti *in alia Cauſa Romana Cenſus, coram R. P.
D. meo Sacrato*: & tanto magis, quia ſuſcitarentur
multæ lites.

TIRASONEN. IVRISDICTIONIS DE TVDELA.

Mercurij 6. Nouembris 1602.

Pro Argumento. Vide Deciſio 288. & 313.

S V M M A R I V M.

1 *Solemnitates præſumuntur adhibitæ, poſt ſpacium tem-
poris antiquiſſimum, & ſententia probat ſine proceſſu. Et
multo magis, quando non agitur de executione ſenten-
tiæ, ſed de ea opponitur per viam exceptionis, & nu-
mero 2.*

3 *Clauſula*, Quòd ſi non omnes, *appoſita in delegatione
Cauſæ, operatur vt, ſtante excuſatione tertij, alij duo de-
legati poſſint procedere in Cauſa.*

4 *Sententia antiqua probat ſine proceſſu, niſi ab eam impu-
gnante doceatur de defectibus, per exhibitionem proceſ-
ſus.*

5 *Vt ſententia antiqua probet, debet cum antiquitate con-
currere obſeruantia.*

Intellige vt num. 6.

7 *Actus contra obſeruantiam ſententiæ, geſti poſt motam
litem, non habentur in conſideratione.*

D E C I S I O CCCXL.

FVerat reſolutum in hac Cauſa *ſub die 5. Iulij* 1593. ſententiam latam de anno 1311. eſſe nullam, quia non conſtar de delegatione, neque de proceſſu primæ inſtantiæ, & Cauſa fuit terminata per duos Iudices, cùm tres eſſent delegati. Verùm, quia poſtea fuit reſolutum, quòd iſta ſententia erat in forma probanti; in quo caſu facilius præſumuntur ſolemnitates; & contra illam deciſionem multa deducebantur: volui iterum proponere idem Dubium ſtrictè quo ad iſtas tres nullitates, & Domini concluſerunt recedendum eſſe à deciſis.

Mouebantur primo, propter antiquitatem tempo
1 ris 291. annorum; per quod ſpacium temporis † indu
citur præſumptio ſolemnitatum; & ſententia probat
ſine proceſſu, Bald. *in leg. emancipati num. 3. Cod. de
fid. inſtrum.* Caſſad. *dec. 3. de procur.* Put. *deciſ. 338. lib.
2.* Mohed. *dec. 248.* Et hoc maxime dicendum eſt,
2 quando † ſolemnitates ſunt enunciatæ, ſaltim in ge-
nere; & non agitur de executione ſententiæ, ſed de
ea opponitur per viam exceptionis; vt fuit reſolutum
*in Cauſa Sabinen. Caſtrorum 17. Aprilis 1581. coram bo.
mem. Lauretano.*

Secundo mouebantur: quia ſententia eſt ſine actis
& propter antiquitatem temporis, probat ſine pro-
ceſſu, vt dictum fuit: & ideo cum poſſit eſſe quòd ad
ſit proceſſus, & quòd in actis contineatur delegatio
cùm clauſula, *Quod ſi non rationes*, iuxta text. *in capit.
3 prudentiam, in princip. & §. 1. de offic. delegat.* in quo †
caſu, ſtante excuſatione tertij, alij duo potuerunt
procedere; data poſſibilitate, intrat præſumptio,
4 propter antiquitatem, & ſtatur † ſententiæ antiquæ,
niſi ab impugnante ſententiam, per exhibitionem
proceſſus doceatur de defectibus, Put. *dict. deciſ. 338.*
Et iſta opinio eo magis ſecundum Dominos procedit
in hoc caſu: quia in ſententia enunciatur in ſpecie
proceſſus, & delegatio iudicum, & materia eſt veriſi-
milis, quòd attenta qualitate cauſæ, & perſonarum,
iſti iudices non ſe ingeſſiſſent in cognitione, huius
Cauſæ ſine ſpeciali Commiſſione.

Tertio, & vltimo mouebantur: quia iſta ſententia
fuit

fuit producta de anno 1430. coram Archiepiſcopo Valentino; & non obſtantibus iſtis oppoſitionibus fuit habita pro bona, cùm Archiepiſcopus affirmet vidiſſe ſententias latas inter Epiſcopum Tiraſonen. & Decanum, & Capitulum; & quòd ſuum non erat imutare ſententias; & abſoluit Decanum.

Non obſtat, quòd ſola antiquitas non eſt ſufficiens ad ſupplendos tot defectus. Quia hoc eſt præſupponere quòd adſint iſti defectus, de quibus non poteſt liquere niſi per exhibitionem actorum: & propterea, niſi ab opponente defectus producantur acta, non poteſt dici, quod antiquitas ſuppleat tot defectus; ſed operatur ſolum iſtum effectum, vt ſententia probet ſine actis.

5 Non obſtat, quòd ad iſtum † effectum ſimul cùm antiquitate debet concurrere obſeruantia; vt fuit reſolutum *in Cauſa Meliten. Præcedentiæ 5. Decembris 1578. coram Reuerendiſſimo Patriarcha Alexandrino*; & quòd in hoc caſu conſtet, non adeſſe obſeruantiam. Quia reſpondebant Domini, quòd actum fuit de obſeruantia iſtius ſententiæ de tempore, quo non fuerat reſolutum eam eſſe in forma probanti: & præcipuum fundamentum factum fuit pro excluſione obſeruantiæ, quòd ſtante quaſi poſſeſſione præcedenti Decani, actus iuriſdictionis, qui dabantur poſt ſententiam, reddebantur æquiuoci, & non poterant magis tribui ſententiæ, quàm quaſi poſſeſſioni. Quod fundamentum hodie ceſſat; quia non agitur amplius de obſeruantia, ad effectum dandi fidem ſententiæ:
6 & ideo † ſufficit quòd obſeruantia non ſit difformis ſententiæ; ſiue referatur ad quaſi poſſeſſionem, ſiue
7 ad ſententiam; & alij † actus poſteriores poſt 40. annos, poſt quam res denuo fuit deducta in controuerſiam, non ſunt habendi in conſideratione, vt fuit reſolutum *in Cauſa Burgen. Iuriſdiction. 13. Ianuarij 1595. coram Illuſtriſſimo Cardinali Mantica*.

CATANEN. ANTIQVÆ ILLEGITIMITATIS.

Veneris 15. Nouembris 1602.

ARGVMENTVM.

De exceptionibus odij, & inimicitiæ, contra teſtes. Vide Deciſ. 316.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio odij, & inimicitiæ, repellit in totum teſtem: & ſufficit quòd præſumptiuè probetur.*

2 *Querela de falſo inducit cauſam odij, & inimicitiæ.*

3 *Teſti aſſerenti ſe abſolutum de querela, non creditur, ad effectum excludendi cauſam odij, & inimicitiæ, & dandi fidem eius depoſitioni.*

4 *Querela falſi operatur vt querelatus, ante quàm ſe innocentem oſtendat, repellatur, propter malam famam, à teſtimonio ferendo, & num. 5.*

6 *Cauſa odij in querelato inſtior efficitur, quando querela eſt detecta falſa.*

7 *Abſolutio teſtis à falſa querela non facit eum idoneum ad teſtificandum contra querelantem, niſi quando querela fuit data affectatè, ad effectum adimendi fidem teſti.*

8 *Per ſolum curſum temporis non tollitur in teſte præſumptio odij, & inimicitiæ; niſi concurrant ſigna reconciliationis.*

9 *Ceſſantibus ſignis reconciliationis, præſumitur in teſte continuare malus animus, etiam poſt litem finalem.*

DECISIO CCCXLI.

DOmini concluſerunt, non eſſe recedendum à deciſis, quòd Gaſpari Racciolæ, non ſit adhibenda aliqua fides, propter exceptionem inimicitiæ, &
1 odij, quæ † repellit in totum teſtem; & ſufficit quòd etiam præſumptiuè probetur, Creſc. *deciſ. 3. de teſtib.* Et iſta exceptio eſt clara in facto: Quia contra Gaſparem fuerat data querela de falſo à Bartholomæo:
2 & iſta † querela inducit cauſam odij, & inimicitiæ, & repellit teſtem in totum, gloſ. *in leg. 3. in verſic. capitales, ff. de arbit.* Et hoc maximè dicendum eſt; quia eius depoſitio circa ſermonem, quem habuit ſecum Bartholomæus præ ſe fert magnam inueriſimilitudinem; vt in ſimilibus terminis fuit conſideratum *in Cauſa Parmen. Status, coram me*. Et propterea cum concurrat cum iſta exceptione adeo releuanti inueriſimilitudo; & cauſa ſit grauiſſima, & materia arbitraria; multo minus, ſecundum Dominos, eſt ei adhibenda aliqua fides.

Non obſtat quòd poſtea Gaſpar fuit ab iſta imputatione abſolutus. Quia de abſolutione, non con-
3 ſtat aliunde, quàm ex eius aſſertione, cui † non creditur ad effectum, dandi fidem eius depoſitioni, in præiudicium Bartholomæi, contra quem deponit.

Præterea, querela falſi operatur iſtum effectum,
4 vt † ante quàm teſtis ſe innocentem oſtendat, propter malam famam repellatur à ferendo teſtimonio, non ſolum contra querelantem, ſed contra omnes:
5 detecta † verò poſtea falſitate querelæ, & ſecuta abſolutione, tollitur macula, & ceſſat cauſa generalis adimens fidem indiſtinctè teſti, & efficitur idoneus, ſicut erat prius. Et in his terminis domini dicebant poſſe procedere opinionem Doctorum *in authen. ſi teſtis productus, Cod. de teſt. bus.* Sed non ceſſat cauſa particularis, reſpectu querelantis: quia licet in hoc caſu ceſſet cauſa infamiæ, remanet tamen cauſa odij, & inimicitiæ orta ex querela: quæ eſt etiam inſtior,
6 quando † querela eſt detecta falſa: & propterea effectus remotionis infamiæ, non reddit teſtem habilem contra querelantem, cum remaneat alia cauſa odij, & inimicitiæ quæ ſola repellit teſtem, vt late deducunt informantes: Et quamuis aliqui *in dict. auth. ſi teſtis productus*, videantur generaliter intelligere, quòd abſolutio ſuffragetur, ita vt teſtis ſit idoneus etiam reſpectu querelantis: tamen iſta opinio, ſecun-
7 dum Dominos, non poteſt procedere, niſi † quando querela fuit data affectatè ad effectum adimendi fidem teſti; & propterea non applicatur in hoc caſu; quia iſta lis fuerat mota longe ante querelam. Et ceſſat omnis ſuſpicio ex modo querelæ; quia fuit data à Bartholomæo, vti prouocato, & ad ſui defenſionem. Cùm enim Gaſpar in præſentia Vice Regis Siciliæ, & quatuor Iudicum Magnæ Curiæ, aliqua depoſuiſſet contra Bartholomæum neceſſarium erat Bartholomæo pro defenſione ſui honoris, oſtendere quòd depoſitio Gaſparis erat falſa, eum querelando de falſo, prout fecit. Et ideo illa cauſa excludit omnem ſuſpicionem, quod querela fuerit data ad effectum eum repellendi.

Non obſtat curſus temporis tot annorum. Quia
8 ad iſtum effectum non † ſufficit ſolus curſus temporis, niſi concurrant ſigna reconciliationis, Couarru.
9 *pract. quæſt. cap. 18. num. 3.* Et ceſſantibus iſtis † ſignis recon-

Digitized by Google

reconciliationis, præſumitur continuare malus animus, etiam poſt litem finalem; vt inter recentiores bene deducit Anch. *quæſt. 42. num. 14. lib. 2.* Et tanto magis, cùm tempore examinis fuerit oppoſitum de inimicitia.

LVGDVNEN. COMPVTORVM.

Veneris 15. Nouembris 1602.

Vide Deciſio 315.

SVMMARIVM.

1 *Citatio domini non eſt neceſſaria in negocio geſto à ſuis adminiſtratoribus in ipſius vtilitatem.*

DECISIO CCCXLII.

DVbitaui an conſtet de bono iure Dominorum de Oricellarijs quod pendet ex eo, an reddiderint rationem Cuſano de ſuo credito, quod habebat in magno partito, & fuit datum in adminiſtrationem Carolo Capono cum fideiuſſione ipſorum. Et Domini reſoluerunt conſtare, de eorum bono iure. Quia quantum ad ſummam ſcutorum 2084. iam fuit firmatũ, conſtare de exiſtentia crediti Galeatij; cùm in hoc caſu duplicatum probet, propter decretum Regis principalis debitoris, & propter cauſæ cognitionem adbibitam in Camera computorum ſuper amiſſione originalis, & exiſtentia crediti ante conceſſionem duplicati: Et quamuis hoc creditum fuerit poſitum in perſona Caroli, & poſtea Oricellariorum; tamen iſta translatio fuit facta in Carolum vti procuratorem Galeatij; & in Oricellarios vti adminiſtratores, prout etiam fuit reſolutum coram bon. mem. Epiſcopo Oriolen. Et propterea iſtud creditum adhuc remanet in perſona Galeatij.

Non obſtat quòd Galeatius non fuit citatus. Quia
1 † non erat neceſſaria eius citatio in negotio, quod à
ſuis adminiſtratoribus in eius vtilitatem gerebatur.

Quo vero ad aliam ſummam, ſcutorum duorum millium, iſta partita fuit translata in partitum Roani de ordine Cuſani: & denuntiatio non erat neceſſaria; vt etiam fuit reſolutum. Et ideo ſi iſta translatio verificatur in facto, conſtat de bono iure Oricellariorum; niſi Galeatius oſtendat quòd Oricellarij diſpoſuerint de hoc credito.

ROMANA CENSVVM.

Mercurij 20. Nouemb. 1602.

ARGVMENTVM.

Agitur de concordia inita, pro toto corpore creditorum.

SVMMARIVM.

1 *Creditor deſcriptus in liſta inſerta in Inſtrumento concordiæ, pro toto corpore creditorum, tenetur ſtare aſſignationi, & diſtributioni bonorum debitoris, iuxta formam concordiæ.*

2 *Fideiuſſor liberatur per liberationem principalis debitoris.*

3 *Declaratur textus* in leg. ſi præcedente, §. Lucius, ff. mandati.

DECISIO CCCXLIII.

FVit per Dominos reſolutum, Dominos de Mutis, & Alexijs, teneri ſtare aſſignationi, & diſtributioni bonorum, & acceptare portionem Caſalis in ſatisfactionem eorum crediti.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia concordia
fuit inita pro toto corpore, & maſſa creditorum, &
pro omnibus debitis Maninorum: & ipſi non ſolum
1 ſunt creditores Maninorum, ſed etiam ſunt † nominatim
compræhenſi in liſta creditorum, ſimul cum Lauaiana eorum fideiuſſore. Et ideo cùm verba concordiæ ſint multum ampla, & in ea ſit deſcripta liſta creditorum; non poteſt dubitari, ſecundum Dominos, quod etiam ipſi in concordia non ſint compræhenſi. Et quamuis opponatur defectus proteſtationis; tamen cùm iſta concordia ſit confirmata per Breue cùm clauſula *ſublata*, & derogatione regulæ *de non tollendo iure quæſito*, & alijs clauſulis; & iſtud Breue ſit iuſtificatum, & canonizatum per ſententiam; ceſſat omnis difficultas poteſtatis, & voluntatis; & cõſequenter ipſi teneantur ſtare aſſignationi, & diſtributioni bonorum, iuxta formam concordiæ.

Secundo mouebantur Domini: Quia Manini per
aſſignationem ſcutorum octuaginta millium liberantur
ab omnibus obligationibus, & ab omnibus debitis: & iſta
liberatio ſuffragatur, etiam fideiuſſori-
2 bus, qui † liberantur liberatis principalibus. *leg. tam
mandatori, Cod. de non numerata pecun.* & hoc maxime dicendum eſt: quia ſi concordia non ſuffragaretur fideiuſſoribus, vel Manini non eſſent liberati pro iſta ſumma ſcutorum octuaginta millium, quòd fideiuſſores contra eos haberent regreſſum, pro releuatione indemnitatis, & ſic cogerentur iterum ſoluere: vel ſequeretur inconueniens, quòd Papa ademiſſet facultatem fideiuſſoribus ſe reualendi contra Maninos, quorum cõtemplatione ſe obligauerant: & neutrum ex his inconuenientibus ſequitur, ſi omnes creditores compræhenduntur in concordia, & accipiunt ſuam ratam bonorum.

Tertio Domini hoc comprobabant ex veriſimili mente tam contrahentium, quàm Papæ; quæ deducitur primo ex eo, quia deſcriptio in liſta Dominorum, de Mutis, & Alexijs, vti creditorum, & Lauaianæ eorum fideiuſſoris, & inſertio huius liſtæ in concordia, fuiſſent ſuperfluæ, ſi ipſi non debebant compræhendi in concordia, ſecundò: quia Manini non ſoluiſſent tantam ſummam, ſi non eſſent in totum liberati, tam à creditoribus, quàm à fideiuſſoribus, quibus promiſerant releuationem indemnitatis. Tertio conſiderabant Domini, quòd ſi concordia non compræhenderet illum caſum, fideiuſſoribus competeret actio contra Maninos, & contra poſteriores creditores, quibus fuerunt aſſignata bona eis obligata: & ſic per indirectum ex hoc capite concordia inuolueretur multis litibus, & poſſet facile infringi.

Non obſtat principale fundamentum, quòd concordia non fuit inita cum omnibus creditoribus deſcriptis in liſta, ſed ſolum cum illis, qui dederunt mandatum: Et ideo Muti, & Alexij, qui non dederunt mandatum, non ſunt compræhenſi, in concordia, neque in confirmatione Papæ. Quoniam reſpondebant Domini, quod concordia fuit inita pro toto corpore, & maſſa creditorum; & illa verba, *iuxta*

man-

mandatum, non ſtant reſtrictiuè, ad effectum exclu-
dendi eos, qui non dederant mandatum: ſed ſtant
demonſtratiuè, quia habuerant mandatum à corpo-
re. Et iſte intellectus comprobatur, ſecundum Do-
minos, ex deſcriptione in liſta, ex quantitate ſummæ
promiſſæ per Maninos, & alijs coniecturis ſupra de-
ductis. Et propterea cum Breue habeat relationem
ad concordiam, ipſi non ſolum ſunt compræhenſi in
concordia, ſed etiam in confirmatione Papę.

Non obſtat text. *in leg. ſi præcedente*, §. *Lutius*, *ff.*
3 *mand.* Quia † non verſamur in ſimplicibus terminis
concordiæ, ſed in concordia confirmata à Papa, qui
diſpoſuit, quòd afficiat etiam recuſantes; & conſe-
quenter compræhendit omnes creditores, ſiue ha-
beant, ſiue non habeant fideiuſſores.

Non obſtat quòd Lauaiana ſe obligauit vti prin-
cipalis, principaliter, & inſolidum. Quia verè eſt
fideiuſſor, ex quo negocium ſpectabat ad Maninos,
qui receperunt pecuniam; quamuis reſpectu credito-
ris dantis pecunias, teneatur eadem obligatione,
qua tenentur principales.

ROMANA PECVNIARIA.

Mercurij 27. Nouembris 1602.

ARGVMENTVM.

Hæres an teneatur ſemper ad ratiocinia defuncti.

SVMMARIVM.

1 *Per ſubſcriptionem apocæ inducitur confeſſio, & approbatio omnium in apoca contentorum: & non eſt amplius iuſtificanda, & num. 2.*

3 *Hæres non eſt cogendus, poſt acquieſcentiam multorum annorum, reddere rationem computorum defuncti, & num. 5.*

4 *Procurator ſi ſcripſit domino, ſe eius nomine centum Titio donaſſe, poteſt dominus, licet literas receperit, perſcrutari, an donauerit, necne.*

6 *Vt quis cogatur exhibere libros rationum, debet plenè & concludenter probari, quòd libri penes illum exiſtant.*

7 *Hæres ſi iuret ſe libros non habere, ſufficit, vt non cogatur ad exhibendum.*

DECISIO CCCXLIV.

DOmini reſoluerunt, D. Antoniũ non teneri red-
dere rationẽ D. Octauio de ſcutis 2098. Funda-
mentum reſolutionis fuit: Quia in apoca diuiſionis
adeſt Capitulum clarum, *Che il Signor Mario, & il Si-
gnor Ottauio, & ciaſcun di loro ſi chiami debitore del Si-
gnor Giulio di ſcudi 2098. & ſono, perche il Signor Giulio
hà meſſo di danari ſuoi particulari della dote in beneficio
della caſa communemente, ſcudi 6296. groſſi 41.* Et pro-
pterea, cùm iſta apoca ſit ſubſcripta ab Octauio, per
1 iſtam † ſubſcriptionem inducitur confeſſio, & ap-
probatio omnium contentorum in ſcriptura: & con-
2 ſequenter Antonius releuatur à † iuſtificatione hu-
ius partitæ, *leg. emptor*, §. *Lutius*, *ff. de pact. leg. ſicut*, §.
non videtur, *ff. quibus mod. pign. vel hypoth. ſolu.* Dec.
conſ. 115. *col. pen.* Gabr. *concluſ.* 3. *de pręſumpt.* Et hoc
eo magis dicendum eſt: quia eſt multum veriſimile,
quòd ante iſtam concordiam præceſſerit diſcuſſio ne
gocij: &, ſi Iulius non oſtendiſſet, quòd expoſuerat
iſtam ſummam in beneficium commune, Marius, &
Octauius ſe non obligaſſent ad reſtitutionem huius
ſummæ, & ſolutionem fructuum donec reſtitueba-
3 tur. Et ideo † poſt acquieſcentiam per tot annos,
non eſt iterum cogendus Antonius, qui eſt hæres
Iulij, & veriſimiliter non informatus, reddere ratio-
nem, Socc. *conſ.* 92. *num.* 1. *lib.* 4. Pariſ. *conſ.* 89. *num.* 1.
lib. 1.

Non obſtat quod in cõtrarium deducitur ex *conſ.*
Curt. Iun. 177. Rip. *in cap. cum Mei Ferrarien. num.* 132.
de conſt. & Gabr. *de præſumpt. concluſ.* 2. *num.* 9. quòd ſi
4 † procurator ſcripſit Domino, ſe eius nomine cen-
tum Titio donaſſe, quod etiam ſi Dominus literas re
cepit, non propterea ſibi præiudicauit, quin poſſit
perſcrutari, an donauerit vel ne. Quia iſta eſt alia
quæſtio, quæ nihil commune habet cum iſto caſu, in
quo adeſt obligatio propria tam Marij, quàm Octa-
5 uij: & præſertim, cum ambo eſſent Doctores, & †
poſtea tacuerint per notabile ſpacium temporis; vt
fuit late deductum *in Cauſa Romana Litterarum cam-
bij 10. Decembris 1584. coram bon. memor. Oriolen.*

Quo vero ad ſecundam partem Dubij, Domini
etiam fuerunt concordes, quòd Antonius non tenea-
6 tur ad exhibitionem: Quia ad iſtũ † effectum debet
probari plene, & concludenter, quòd libri ſint penes
ipſum, *leg.* 3. & *ibi* gloſ. *in verſic. ſummatim*, *ff. ad exhib.*
& fuit reſolutum *in Cauſa Heſina Bonorum coram Illu-
ſtriſſimo Cardinali Blanchetto 11. Martij 1583.* Et tanto
magis, cùm petatur exhibitio ab hærede Iulij: in quo
7 caſu † ſufficit quòd hæres iuret illos non habere; vt
fuit reſolutum *in Cauſa Cluſina grani coram Oriolen.* &
*in Cauſa Florentina Bonorum 29. Nouembris 1593. co-
ram me.*

MONTIS REGALIS IVRISDICTONIS.

Mercurij 27. Nouembris 1601.

Vide Argumentum Deciſionis 325.

SVMMARIVM.

1 *Pro ſubſtantia, & validitate proceſſus ſufficit quòd citetur ille, contra quem principaliter petitio dirigitur. Et alter, cuius intereſt, auditur tanquam tertius, & num. 6.*

2 *In materia ſubiectionis, Epiſcopus regulariter non agit ſine interuentu Capituli.*

Intellige, vt num. 3.

4 *Conſenſus Capituli in arduis, non eſt neceſſarius ad integrandam perſonam Epiſcopi; ſed propter intereſſe, quòd habet circa ſtatum Eccleſiæ.*

5 *In Iudicio ſuper Primatia non eſt neceſſaria citatio alterius, quàm illius, contra quem principaliter agitur.*

7 *Sententia lata contra Epiſcopum, non citato Capitulo intereſſe habente, non eſt nulla ipſo iure, ſed habet implicitum ſtatum validitatis, donec Capitulum ſuum præiudicium deduceat, & num. 8. Neque afficit Capitulum non citatum in Cauſa, & num. 9.*

DECISIO CCCXLV.

DVbium fuit diſtinctum in duas difficultatès prin
cipales. Prima fuit, An ſententiæ ſint nullæ, vel
annullandæ, reſpectu Epiſcopi. Secunda fuit, prę-
ſuppoſito quòd ſententiæ non ſint nullæ, vel annul-
landæ, quoad Epiſcopum, an afficiant Capitulum, &
litis conſortes non citatos.

Quantum ad primam, Domini reſoluerunt, ſen-
tentias reſpectu Epiſcopi non eſſe nullas, neque an-

nullandas. Quia Epiſcopus in cauſa fuit citatus; &
1 ſufficit pro † ſubſtantia,& validitate proceſſus,quòd
citetur ille,contra quem principaliter dirigitur peti-
tio Bald. *in lib. ab eo num.37.Cod. quom. & quando iu-
dex*. Et quamuis materia ſubiectionis ſit ardua, in
2 qua † regulariter Epiſcopus non agit ſine interuen-
tu Capituli,*cap.dilecti,de maior. & obed.*Lap.*alleg.* 48.
*ſub num.*8. Felin. *in cap. edoceri num.* 3. *de reſcrip.* Ta-
3 men hoc procedit † ad effectum,vt ſententia non præ
iudicet Capitulo;non autem ad effectum, vt ſit nulla
reſpectu Epiſcopi: quia conſenſus capituli in arduis
4 † non eſt neceſſarius ad effectum integrandi perſo-
nam Epiſcopi, ſed propter intereſſe quod habet cir-
ca ſtatum Eccleſiæ,& propterea ſufficit quòd præſer-
uetur iſtud intereſſe. Et iſta videtur fuiſſe opinio In-
noc. *in cap.vlt. de maior. & obed.* vt *ibi* declarat Felin.
5 *ſub num.*3.*verſic.quædam verba Innoc.* quòd † in iudi-
cio ſuper primatia non eſt neceſſaria citatio alterius,
quàm illius, contra quem principaliter agitur pro
ſubſtantia proceſſus; ſed ſolum propter extenſio-
nem præiudicij. Et *ibi* Ægid. *ſub num.* 9. ponderat,
quòd non reperiuntur canones, qui dicant quòd iu-
dicium reddatur nullum, propter defectum citatio-
nis Capituli. Et *ibi* Bald. Abb. Card. Io. de Anan. &
6 alij notant,quòd † auditur is,cuius intereſt, tanquam
tertius. Et iſtam opinionem ſequuntur etiam Innoc.
Bald. & Io. de Anan. *in cap. venerabilis de dol. & con-
tum*, & idem Bald. *in capit. auditis num.* 2. *de præſcript.*
7 Et hinc eſt, quòd ſententia † in hoc caſu non eſt nul-
la ipſo iure,ſed habet implicitum ſtatum validitatis,
donec Capitulum ſuum præiudicium contradicat,&
petat irritari, quod ſine eius conſenſu factum fuit.
Rot.*deciſ.*3.*num.* 4.*de confeſſ.* Ægid. *dec.* 695. Et hoc
etiam ſenſit Rom. *in conſ.*369.*nu.*21. quia dicit quòd
8 † ſententia non ſuffragatur contra Clerum,nõ autem
quòd ſit nulla contra Prælatum.

Quo vero ad ſecundam difficultatem, Domini
cenſuerunt, iſtas ſententias non afficere Capitulum,
& litis conſortes, ita vt faciant numerum in eorum
9 præiudicium: Quia non fuerunt citati in cauſa: &
ideo eis non præiudicant,vt ſupra dictum fuit.

ROMANA SPOLII, SEV NVLLITATIS SVBHASTATIONIS.

Veneris 29. Nouembris 1602.

ARGVMENTVM.

De validitate,vel inualiditate ſubhaſtationis ad effe-
ctum ſpolij.

SVMMARIVM.

1 *Primum extremum probatur per poſſeſſionem inſtrumen
talem.*

2 *Subhaſtatio eſt nulla, quando non præceſſit intimatio de-
creti de ſubhaſtando,niſi in fratres.*

3 *Nec ceſſat nullitas ex comparitione procuratoris in termi-
no citationis ad videndum mandari ſubhaſtari. Neque
ex comparitione in termino citationis ad videndum man
dari deliberari,& num.*5.

4 *Comparitio procuratoris in termino citationis, non ſupplet
defectum intimationis,neque concludit neceſſario ſcien-
tiam decreti cum intimatione.*

6 *Subhaſtatio redditur nulla ex defectu mandati procura-
toris. Item ſi fiat pro maiori ſumma,& num.*7.

DECISIO CCCXLVI.

DVbitaui, An ſubhaſtatio fuerit nulla ita vt com-
petat D.Geneuræ actio ſpolij. Cuius Dubij re-
ſolutio pendet à probatione primi extremi, & à va-
liditate, vel inualiditate proceſſus.

Quantum ad primum extremum,Dominis viſum
1 fuit de eo non poſſe dubitari: Quia † conſtat de poſ-
ſeſſione inſtrumentali D. Geneuræ ante ſubhaſtatio-
nem; & fuit actum contra eam vti hæredem Aſtor-
ris,& contra bona hæreditaria fuit facta executio.

Quantum ad inualiditatem proceſſus, deducun-
tur per informantes multæ nullitates: ſed Domini,
omiſſis alijs,reſoluerunt eſſe inualidum:quia manda-
2 tum de ſubhaſtando fuit decretum † niſi infra tres,
cum intimatione,de qua non conſtat: & propterea
intrat nullitas ex hoc capite Io.Paul.*dec.*121.Put.174.
*lib.*1. & fuit reſolutum *in Cauſa Fauentina Bonorum co-
ram Reu.P.D.meo Litta.* Quia licèt iudex proceſſerit
cùm citatione,& non vti priuatus; in quo caſu ceſſat
ſpolium;tamen ſufficit ad iſtum effectum quòd actus
ſubhaſtationis propter defectum intimationis ſit nul
lus, vt ſæpius fuit reſolutum.

Nec placuit Dominis,quòd ceſſet iſta nullitas per
comparitionem,& ſcientiam procuratoris D.Gene-
uræ. Quia iſtud decretum de ſubhaſtando, niſi infra
tres, fuit factum ſub die 14. Martij,& eodem die
3 comparuit in actis Angelus Palonius:& ſic iſta † cõ-
paritio cadit in termino citationis, ad videndum
mandari ſubhaſtari: & fuit facta proteſtatio ad effe-
ctum impediendi decretum de ſubhaſtando. Et pro-
pterea,cùm iſta comparitio non cadat in termino in-
4 timationis decreti de ſubhaſtando,non † ſupplet de-
fectum intimationis illius decreti; & non concludit
neceſſario ſcientiam ipſius decreti cum intimatione,
Et tãto magis,cùm multum veriſimile ſit,quòd iſtud
decretum fuerit factum poſt comparitionem, & pro-
teſtationem Angeli: quia in proteſtatione dicitur,
quòd ad decretum de ſubhaſtando deueniri non po-
teſt,propter rationes in ea expreſſas: quæ proteſta-
tio fuiſſet inutilis, ſi jam præceſſerat decretum de
ſubhaſtando: & conſequenter ſi de tempore compa-
ritionis, & proteſtationis non emanauerat decretum
de ſubhaſtando cum intimatione,comparitio non po
teſt ſuffragari ad iſtum effectum ſupplẽdi defectum
intimationis propter ſcientiam; cum de illo tempo-
re Angelus non potuerit habere ſcientiam decreti,
quod poſtea ſequutum fuit. Et alia comparitio Her-
5 culani 20. Maij fuit † facta in termino citationis ad
videndum mandari deliberari, niſi infra menſem: &
propterea non ſuffragatur ad iſtum effectum, excu-
ſandi à nullitate,propter defectum intimationis man
dati de ſubhaſtando.

Placuit etiam Dominis aliud caput nullitatis, ex
6 defectu † mandati Curtij Benini,qui obtinuit decre-
tum de ſubhaſtando ſub die 14. Martij, de quo tem-
pore non erat procurator, quia poſtea fuit ſubſtitu-
tus procurator à D. Antonio Maria Coraſio ſub die
4. Maij. Et multum mouit Dominos,quòd illa ſub-
ſtitutio fuit facta non nomine Epiſcopi,& hæredum
de Guidacijs, qui erant creditores Aſtorris, ſed no-
mine D. Horatij, qui non habebat aliquod intereſſe
in cauſa.

Nec ſecundum Dominos ſuffragãtur præſumptio-

nes,

nes, & coniecturæ, quòd Curtius eſſet procurator. Quia non probatur, quòd impenſæ fuerint factæ ab eo & præter cedulam precij ſubhaſtationis, quæ veriſimiliter fuit habita ab emptore, & non à creditoribus, aliæ impenſæ non ſunt conſiderabiles; & materia redditur turbida, propter ſubſtitutionem expreſſam factam poſtea à D. Cotaſio in perſona iſtius Curtij nomine D. Horatij.

Aliquibus etiam, ex Dominis placebat aliud caput, quod ſubhaſtatio fuit facta, non ſolum pro ſumma vere debita, ſed etiam pro intereſſe, non præcedente legitima liquidatione, ſed ſolum fuit habita ratio taxationis ad rationem trium pro centum; quæ eſt illicita. Et tanto magis, cùm verſemur extra terminos diſpoſitionis legis, *curabit*: & propterea, cùm
7 † ſubhaſtatio fuerit facta pro maiori ſumma, redditur in totum nulla, & conſequenter eſt locus actioni ſpolij.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 29. Nouembris 1602.

ARGVMENTVM.

De Confeſſione erronea.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio clara vt iudicetur erronea, requiritur probatio plena, & concludens erroris, & non ſufficiunt coniecturæ; de quibus num. 2. & 3.*

DECISIO CCCXLVII.

DOmini dixerunt, quòd cùm confeſſio bo. mem.
1 D. Fantini ſit clara, requiritur † probatio plena, & concludens erroris, ad iſtum effectum, vt illa tanquam erronea non ſit habenda in conſideratione Bart. & alij *in leg. non fatetur, ff. de confeſſ.* & propterea, cùm fiat ſolum fundamentum in coniecturis, quæ non concludunt, non affertur talis probatio, quæ ſufficiat.

2 Deducitur enim primo error † confeſſionis ex eo, quod cenſus ſcutorum 2306. non ſpectabat ad Fantinum, ſed ad Septimium eius fratrem, qui in emptione caſalis ſibi illum accollauit; & ideo cùm onus cenſus ad ipſum non ſpectaret, non eſt veriſimilis extinctio ſcutorum mille, quæ Fantinus affirmat ſoluiſſe Lucretiæ.

Verùm iſtud fundamentum non placuit Dominis. Quia licet nomen Septimij ſit expreſſum; tamen cenſus rè vera ſpectabat ad Fãtinum, vt aliàs fuit viſum. Et hoc etiam coadiuuatur ex magna veriſimilitudine: quia cenſus ſcutorum 1000. qui remanebant ex iſto cenſu ſcutorum 2306 fuit initus nomine Fantini. Et quamuis ſolutio facta Rugerio ſcutorum 277. non concordet in tempore; tamen ſufficit quòd iſta ſumma poſtea fuerit ſoluta: quia poteſt eſſe, quod de tempore impoſitionis cenſus Fantinus illa voluerit retinere pro releuatione ſuæ indemnitatis: & propterea iſta coniectura non concludit.

3 Secundo opponit † confeſſio Dominorum de Paluzellis. Verùm neque iſta coniectura, ſecundum Dominos, concludit: quia Paluzelli potuerunt credere quod eſſet adimpletum mandatum datum Fantino.

ROMANA CAPELLANIÆ S. PETRI.

Lunæ 9. Decembris 1602.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtificatione Gratiæ.

SVMMARIVM.

1 *In Bulla collationis Beneficij reſeruati apponitur clauſula.* Dudum, &c. *necnon alia clauſula*, Dummodo ad Nos diſpoſitio hac vice pertineat.

DECISIO CCCXLVIII.

DVbitaui, An ſit locus executioni Literarum Apoſtolicarum, ad fauorem Ioſephi. Cuius Dubij reſolutio pendet à iuſtificatione gratiæ. Et quoniam in cæteris gratia eſt iuſtificata, difficultas fuit reſtricta ad vacationem. Circa quàm Domini concluſerunt, quòd licet in gratia Ioſephi narretur obitus Diomedis apud Sedem, ad effectum exprimendi
1 vacationem per obitum; tamen gratia non eſt reſtricta ad iſtud caput reſeruationis, nec in ea eſt appoſita clauſula, *Dudum &c.* nec alia clauſula, *Dummodo ad nos diſpoſitio hac vice pertineat*, quæ ſolent apponi, quando Papa vult facere gratiam de beneficio, vti reſeruato: & ſolùm gratia eſt fundata in eo, quòd iſta Capellania vacauit per obitum Diomedis; & quòd propter fundationem, & dotationem iſtarum Capellaniarum factam à ſanctæ mem. Gregor. XIII. collatio, & omnimoda illarum diſpoſitio, quouis modo vacent, ſpectat ad Summum Pontificem. Et hoc apud Dominos non habuit difficultatẽ: quia iſta eſt propria Capella fundata, & dotata à Summo Pontifice in tot Locis montium emptis ad hunc effectum: & in ipſa erectione declarauit, quòd intendebat facere ordinationes circa diſpoſitionem iſtarum Capellaniarum, derogando in ſpecie priuilegijs conceſſis Archipresbytero, & Capitulo. Et per iſtam reſeruationem ordinationum, pro diſpoſitione Capellaniarum, cum derogatione priuilegiorum, ſatis aperte declaratur non fuiſſe eius intentionis, quòd collatio ſpectaret ad Illuſtriſſimum Archipresbyterum, & Capitulum; quia ſi iſtæ Capellaniæ debebant ſpectare ad collationem Illuſtriſſimi Archipresbyteri, & Capituli, ſicut alia beneficia, non erat neceſſaria alia noua diſpoſitio. Et quamuis poſtea Gregorius non fecerit illas ordinationes circa diſpenſationem: tamen ſufficit ad iſtum effectum, quòd non intellexerit hanc diſpoſitionem dare Archiepiſcopo: quia ceſſante facultate Archipresbyteri, remanent in diſpoſitione Summi Pontificis. Et hoc comprobatur ex obſeruantia ſubſecuta: quia idem Pontifex de iſtis Capellanijs prouidit: & propterea cùm gratia Ioſephi ſit iuſtificata, Domini cenſuerunt literas Apoſtolicas eſſe exequendas.

PARMEN. STATVS.

Lunæ 9. Decembris 1602.

ARGVMENTVM.

Tolluntur exceptiones nonnullæ contra perſonas, & dicta teſtium.

SVMMARIVM.

1 *Vagabundus vt quis dicatur, eſt probandum, quòd non habeat certam ſedem, & domicilium.*
2 *Recuſatio Interpretis facta per plures annos ante examen, ad hoc vt afficiat, debet repeti, quando per Iudicem idē Interpres denuò deputatur.*
3 *Teſtis deponens de viſu quomodo ſit intelligendus.*
4 *Indefinita in quo caſu non æquipolleat vniuerſali.*
5 *Ex proceſſu non integro non probatur negatiua, quòd quis in eo non ſit nominatus.*
6 *Aſſertioni vnius non creditur.*

DECISIO CCCXLIX.

PRopoſui iterum idem Dubium aliàs propoſitum, & reſolutum coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha Alexandrino *ſub die 16. Iunij 1597.* Et Domini concorditer concluſerunt, non eſſe recedendū à reſolutis, quòd Vincentius Mantuanus, teſtis Pallauicinorum inductus ad reprobandum teſtes Rangonorum, ſit teſtis idoneus, non obſtantibus his, quæ in contrarium deducuntur per informantes, pro Rangonibus; in quorum remotione conſiſtit difficultas.

Non obſtat igitur primò, quòd iſte teſtis eſt vagabundus. Quia non probatur quod non haberet cer-
1 tam ſedem, & domicilium, prout † ad iſtum effectum
eſt neceſſarium; vt per Bart. *in leg. 4. §. prætor ait, num. 1.* & *ibi* Alex. *num. 22. ff. de damn. infect.* Et licèt aliquando ſe contulerit ad Curiam, & fuerit in Gallijs; tamē ex hoc non ſequitur quòd eſſet vagabundus.

Non obſtat ſecundò, quòd iſte teſtis fuit interrogatus ab interprete ſuſpecto Rangonibus. Quia
recuſatio fuit facta per quatuor annos ante examen; & ſufficit ad effectum validitatis examinis, quòd iſta
2 † recuſatio non fuerit repetita quando de nouo fuit
per judicem idem interpres deputatus, Put. *dec.* 380. *lib.* 1. Mohed. 44.

Non obſtant inueriſimilitudines. Quia reſpondendo breuiter, reſponſio teſtis ad primum artic. ſe-
3 cundum Dominos, non debet intelligi de viſu † in
quolibet die mercati, ſed de viſu in tempore duorum annorum; de quo tempore Cæſar permanebat in ſeruitio Comitis Ludouici: & conſequenter ceſſat inueriſimilitudo.

Non obſtat ſecundò, quòd teſtis dicit, Cæſarem poſt examen comediſſe ad menſam cum Comite Ludouico; Quia hoc non eſt inueriſimile, attenta qualitate illorum temporum, & locorum: & tanto magis, poſtea quam ſe ſubiacerat examini, ad fauorem ipſius, & alios teſtes inſtruxerat.

Non obſtat tertiò, quòd circa ſecundum articulum non exprimit quæ vidit, neque à quibus audiuit. Quia in articulo exprimitur actus fugæ propter metum mortis; & ſufficit quod circa iſtum actum deponat de viſu, & auditu, abſque alia expreſſione, cum non fuerit ſuper alijs interrogatus.

Non obſtat quartò, quòd affirmat audiuiſſe à Cęſare, quòd erat pauper. Quia idem Cęſar affirmat, quòd ſua bona erant modici valoris, & viuebat alienis expenſis. Et ideo veriſimile eſt, quòd Cæſar ſe reputaret pauperem.

Non obſtat quintò, quod inſtabat pro reuocatione donationis. Quia hoc eſt veriſimile propter qualitatem Comitis Ludouici, qui erat vir magnæ auctoritatis: & cùm illam non poſſet obtinere, non eſt inueriſimile quòd conqueſtus fuerit de Comite Ludouico, à quo fortaſſe maiora ſperabat.

Non obſtat ſextò, quod dicitur circa quintum articulum, quòd Cæſar inſtruebat omnes teſtes. Quia deponit ſolum, articulum eſſe verum, quo ad publicam vocem, & famam, & de auditu ab ipſo Cęſare: & propterea cùm articulus non contineat quod Cæſar inſtruebat omnes teſtes, ceſſat iſta obiectio, quòd propter magnum numerum teſtium ſit inueriſimile, quòd Cæſar inſtruxerit tot teſtes: quia notiſſimum
4 eſt, in hac materia † indefinitam, non æquipollere
vniuerſali. Et tanto magis, quia circa hanc inſtructionem factam à Cæſare, iſte teſtis non eſt ſolus, vt bene deducunt informantes.

Non obſtat ſeptimò, quod circa ſextum articulum deponit de auditu à Cæſare, quòd non inueniebat Confeſſorem. Quia iſta obiectio etiam tollitur ex deciſione, & conteſtibus; neque hoc redditur inueriſimile propter Bullam: quia non poterat abſolui vigore Bullæ, niſi reficerentur damna.

Non obſtat octauò, quòd circa ſeptimum articulum dicit audiuiſſe obitum Cęſaris repentinum. Quia Domini non vident, quid inueriſimile ex hoc inferti poſſit; & præſertim cùm idem deponat Baptiſta de Ferrarijs, teſtis Rangonum.

Non obſtat nono, quod deponit audiuiſſe à Galeatio, quòd non inueniebat confeſſorem, qui eum vellet abſoluere. Quia neque, hoc eſt inueriſimile, cùm ſuper hoc facto habeat alios conteſtes, vt bene deducitur in deciſione.

Non obſtat decimo, quod iuxta 23. deponit, de anno 1536. Placentiæ Angelinum reuocauiſſe primum dictum; & tamen in dicto proceſſu de anno 1536. iſte Angelinus non reperitur nominatus. Quia
5 iſte proceſſus † non eſt integer, & propterea ex eo
non probatur iſta negatiua, quòd Angelinus in eo non ſit nominatus.

Non obſtat vndecimo, quòd iſte teſtis dedit indicia in Cauſa criminali. Quia hoc non probatur cùm Io: Antonius nihil dicat de Vincentio.

Non obſtat duodecimo, quòd iſte teſtis ſuper 23, ſe retulit ad proceſſum de anno 1536. Quia ipſe refert ſolum factum, quòd de dicto anno 1536. teſtes fuerunt repetiti, & confeſſi fuerunt, in præcedenti examine depoſuiſſe falſum, & iſtud factum eſt verū, neque poteſt reuocari in dubium. Et ideo, ſiue iſte proceſſus ſit attendendus, ſiue non; nihil refert ad iſtum effectum: quia iſte teſtis non deponit de iure, quòd proceſſus ſit validus, vel afficiat Rangonos; ſed refert ſolum merum factum, quod eſt verum, vt dictum fuit.

Non obſtat decimotertio, quòd iſte teſtis non nominet niſi mortuos in conteſtes. Quia neque hoc verum eſt, vt in ſummario num. 15. & 16.

Non obſtat decimoquarto, quòd probat omnes articulos. Quia ſi omnes erant veri, nihil impedit, quod non poſſit omnes probare; & de contrario non docetur.

Non obſtat decimoquinto, quòd tentauit ſubornare Capitaneum Io: Antonium. Quia hoc non probatur aliunde, quàm ex aſſertione ipſius Io: Antonij,
6 cui † non creditur: & tanto magis, cùm affirmauerit
quòd Iacobus ſolus eum allocutus fuit; quod etiam fate-

fatetur Iacobus, qui negat cum ipſo adfuiſſe Viucentium.

Non obſtat quòd iſte teſtis odio proſequebatur Rangonos. Quia hoc non colligitur quàm ex depoſitione iſtius teſtis in examine: & propterea iſta exceptio non eſt releuans, vt alias fuit conſideratum.

Non obſtant alia, quæ deducuntur. Quia, ſecundum Dominos, ſunt leuia, & parum digna conſideratione; & cis placuerunt reſponſiones, quæ dantur per informantes pro Pallauicinis in facto.

VENETIARVM PECVNIARIA.

Mercurij 11. Decembris 1602.

ARGVMENTVM.

De executione obligationis Cameralis.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Cameralis, tam pro ſumma expreſſa, quàm pro quauis alia ſumma, in qua quis remanebit debitor, habet executionem paratam, etiam pro ſumma incerta; facta tamen prius liquidatione. Etiamſi in liquidatione non adſit obligatio Cameralis, & num. 2.*

DECISIO CCCL.

DOmini reſoluerunt mandatum relaxatum per Auditore Cameræ contra Illuſtriſſimum Dom. Rodulfum pro ſumma ſcutorum 11386. eſſe exequendum. Quia pro quantitate ſcutorum 8123. concurrit explicita eius confeſſio in inſtrumento; & tam pro hac ſumma, quàm pro quauis alia, in qua in futurum remanebit debitor, adeſt obligatio Cameralis. Et propterea cùm tota iſta ſumma fuerit liquidata cum procuratore ipſius D. Rodulfi, qui habebat ſpecialem facultatem ſolidandi iſta computa; & poſtea iſta ſolidatio fuerit ratificata, & acceptata ab ipſo D. Rodulfo, cùm promiſſione ſoluendi totam ſum-
1 mam; ſecundum Dominos non poteſt denegari † executio obligationis Cameralis pro hac ſumma liquidata cùm procuratore ſpeciali, & poſtea acceptata ab ipſo debitore; vt per Galleſ. *de oblig. Camer. in titu. de proceſ. in fin.* & *in tit. de liquidat.*

Non obſtat quòd in manibus Dominorum de Domo remanſerunt folia alba ab eo ſubſcripta. Quia hoc non iuſtificatur.

Non obſtat quòd iſta ſolidatio fuit facta ſine iuſtificatione crediti. Quia neq; hoc probatur, & in contrarium concurrit, aſſertio ipſius procuratoris, qui dicit, quòd inuenit computum iuſtum, & legale. Et iſta aſſertio habet concomitantiam magnæ veriſimilitudinis: quia iuxta ſolitum comune ſimilium liquidationum, ſolet prius præcedere diſcuſſio partitarum, & totius negotij: &, ſi creditum non fuiſſet iuſtificatum, D. Rodulfus non agnouiſſet bonam fidem, approbando creditum in ſumma tam notabili, & promittendo ſoluere.

Non obſtat quod redditio rationis fuit doloſa. Quia iſte dolus non deducitur aliunde quàm ex partita ſcutorum 1700. quæ non continetur in computis.

Non obſtat, quod in ſolidatione non continetur
2 obligatio Cameralis. Quia ſufficit quod † contineatur in inſtrumento pro ſumma ſcutorum 8123. & pro alia ſumma, in qua in futurum remanebit debitor; & quòd poſtea fuerit liquidata iſta ſumma illiquida cum legitima perſona, & acceptata à D. Rodulfo.

Non obſtat, quòd computa non fuerunt ſolidata cum legitima perſona. Quia fuit facta ſolidatio cum Dominico, nomine ſuo, & fratris, à quo habebat mandatum.

Non obſtat nullitas, quæ deducitur ex defectu mandati D. Caroli Ghetti. Quia conſtat de mandato, & reuocatio habet exceptiuam, *Præter quàm ad lites*, Vltra quod non docetur de intimatione huius reuocationis, prout requiritur.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 16. Decembris 1602.

Ponitur hæc breuis Deciſio ad continuandam ſeriem Cauſæ.

DECISIO CCCLI.

FVit per Dominos reſolutum, conſtare ex computo D. Alexandri, & ex inſtrumentis, quæ fuerunt viſa per Notarium, de credito D. Leonis vſque ad ſummam ſcutorum 9800. circumſcriptis fructibus ſocietatum; de quibus particulariter agetur, ſi opus erit.

IACEN. PORTIONIS.

Lunæ 16. Decembris 1602.

ARGVMENTVM.

An Iuſpatronatus, de quo in Deciſione, comprehendatur in reuocatione Concilij Tridentini.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum reuocauit Iura patronatus competentia ex priuilegio, & præſcriptione, & præſeruauit ſolum competentia ex dotatione, vel fundatione. Sed circa probationem, nihil innouauit vltra diſpoſitionem Iuris communis, & nu. 2.*

3 *Enunciatiuæ antiquiſſimæ habent vim famæ, & probant Immemorabilem.*

4 *Ex antiquitate temporis, iuncta cum coniecturis, & præſumptionibus, reſultat probatio præſumptiua, quòd Iuſpatronatus ſit ex dotatione, vel fundatione.*

5 *Probatio præſumptiua Iuriſpatronatus ex dotatione, vel fundatione, excludit derogationem Concilij; licèt in Enunciatiuis non dicatur, quòd Iuſpatronatus ſit ex dotatione, vel fundatione, & num. 6.*

7 *Articulans non fatetur.*

8 *Confeſſio Rectoris non præiudicat Eccleſiæ.*

DECISIO CCCLII.

POſt reſolutionem factam in hac Cauſa, quòd conſtabat de Iure patronatus ad fauorem Rectoris, dubitaui, An iſtud Iuſpatronatus ſit tale, quod cadat ſub reuocatione Sacri Concilij Tridentini. Et fuit per Dominos reſolutum, non eſſe reuocatum.

Mouebantur: Quia quamuis Sancta Synodus
1 † reuocet iurapatronatus competentia, ex priuilegio, & præſcriptione, & præſeruet ſolum competentia ex dotatione vel fundatione: tamen circa proba-
2 tionem † iuriſpatronatus extra illos caſus, in quibus cadit præſumptio vſurpationis, nihil innouauit vltra diſpoſitionem iuris communis; vt fuit reſolutum in

Cauſa Tuden. Iuriſpatronatus 13. *Iunij* 1572. *coram bon.*
mem. Cardinali Lancellotto ; & *in Cauſa Tiraſonen. Iuriſ-*
præſentandi coram R.P.D. Penia. Et propterea, cùm
iſtud iuſpatronatus probetur per tres enunciatiuas
antiquiſſimas in diuerſis inſtitutionibus Epiſcopo-
3 rum ad præſentationem Rectoris, quæ † habent vim
famæ, & probant immemorabilem, Achil.*deciſ.* 6. *de*
iure patron. & iſta probatio fit multum coadiuuata,
ex alijs diuerſis enunciatiuis, & quaſi poſſeſſione
4 Rectoris, & alijs adminiculis; ex iſta † antiquitate
tanti temporis cùm qua concurrunt tot coniecturæ,
& præſumptiones, reſultat probatio præſumptiua,
quòd iuſpatronatus competat Rectori ex dotatione,
vel fundatione, Fed.Sen.*conſ.* 234.*num.* 2. *in fin.* Abb.
*conſil.*76. *in primo dub. part.*2. Dec. *conſil.* 126.*num.*3.
Caſſad.*deciſ.*2. *in fin. de probation.* Put. *dec.*404. *lib.*2.
Achil.*dec.*4.*&* 7. *de iurepatr.* Guidob. *dec.* 118. Cotta
*deciſ.*150. Anton. Auguſt. *in tit. de iurepatron. ex dot. &*
5 *fundat.* §. 1. Et iſta † probatio præſumptiua eſt ſuffi-
ciens ad effectum, vt non intret derogatio Concilij;
vt fuit reſolutum *in Cauſa Pampilonen. Iuriſpatronatus*
18. *Iunij* 1586. *coram bon. mem. Orano*; & *in Cauſa Me-*
diolanen. Iuriſpatronatus de Baradia 21. *Aprilis* 1589.
coram D. Epiſcopo Peruſino; in qua etiam fuit dictum
6 † hoc procedere licet in enunciatiuis, non dicatur,
quod iuſpatronatus ſit ex fundatione, vel dotatio-
ne. Et hanc opinionem etiam ſequuta fuit Congre-
gatio Illuſtriſſimorum Cardinalium, Sacri Concilij
Interpretum. Et Domini facilius venerunt in hanc
ſententiam: quia dos iſtarum portionum conſiſtit in
decimis; quæ licet potuerint eſſe datæ ab Epiſcopo
de ſua quarta, tamen cùm concurrant tot enunciati-
uæ antiquiſſimæ, & quaſi poſſeſſio Rectoris præſen-
tandi; multum veriſimile eſt, quòd fuerint dotatæ à
Rectore de propria portione ad eum ſpectãte: & tan-
to magis, cùm nihil in contrarium doceatur pro par-
te Epiſcopi.

Non obſtat articulus, qui deducitur in cõtrarium.
7 Quia † articulans non fatetur. Et tanto magis cùm
articulus fuerit datus à procuratore, & agatur de
8 præiudicio Eccleſiæ, cui † non præiudicat confeſſio
Rectoris.

ROMANA FRVCTVVM DOTIS.

Veneris 20. Decembris 1602.

ARGVMENTVM.

Agitur de probanda promiſſione dotis, facta ab ex-
traneo.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio dotis non eſt neceſſe, vt fiat vxori; ſed debet fie-*
ri viro.
2 *Extraneus poteſt conſtituere dotem ſub conditione, quòd*
ſoluto matrimonio, debeat ei, vel alteri, reſtitui.
3 *Simulatio contractus dotalis non infertur ex oſtentatione*
maioris dotis.

DECISIO CCCLIII.

DOmini diſtinxerunt Dubium in duas difficul-
tates. Prima difficultas fuit, An ſcuta mille
fuerint promiſſa pro dote. Secunda fuit, An iſta
promiſſio fuerit vera, vel ſimulata.

Quantum ad primam difficultatem, fuit reſolu-
tum, ſcuta mille fuiſſe promiſſa pro dote.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia in apoca
Thadæi explicitè continetur, quòd iſta ſcuta mille
dabantur pro dote.

Secundo: quia tota dos ſcutorum 5000. fuit pro-
miſſa à D. Iulio patre Annæ, & Thadæus promiſit
illum releuare indemnem, ſe obligando ei ſoluere
hanc ſummam infra duos annos, & interim ei ſolue-
re fructus pro rata, quàm ſoluet Matthæo. Et prop-
terea, cùm Iulius, inter quem, & Matthæum, alius
contractus non interceſſerat, quàm promiſſionis do-
tis ſcutorum 5000. pro filia teneretur ei ſoluere to-
tam hanc ſummam, & fructus; non poteſt dubitari,
quod tota iſta ſumma non cedat in cauſam dotis, li-
cet pro parte haberet releuationem indemnitatis à
Thadæo.

Tertio: quia in apoca Iulij declaratur quòd ſolue-
rat ſolũ pro dote ſcuta 4000. & pro alijs ſcutis 1000.
ceſſit Matthæo actionem, quam habebat contra Tha-
dæum.

Non obſtant in contrarium deducta. Et primo
non obſtat, quòd iſta ſcuta mille, non fuerant pro-
1 miſſa Annæ. Quia non † eſt neceſſarium ad iſtum
effectum vt ſit dos, quòd promiſſio fiat vxori: ſed ſuf-
ficit quòd promiſſio fiat viro, cui dos regulariter ſo-
let promitti.

Non obſtat, quòd iſta ſcuta mille non debebant
reſtitui vxori ſoluto matrimonio. Quia nihil non
2 repugnat quòd ab extraneo non poſſit † conſtitui
dos ſub conditione quòd ſoluto matrimonio debeat
ei, vel alteri reſtitui, *leg. ob res*, §. 1. *ff. de pact. dotal.*

Non obſtat, quòd Iulius declarauit ſe ſoluiſſe ſo-
lùm Matthæo, & quod fuit contentus hypotheca in
bonis Matthæi pro ſumma ſcutorum 4000. Quia
cum Matthæus quietauiſſet Iulium, de ſcutis
5000. voluit eſſe ſecutus, quòd non repeteret, niſi
ſcuta 4000. & ad iſtum effectum emanauit iſta con-
feſſio Iulij. Sed ex hoc non infertur, quod illa ſcuta
1000. promiſſa à Thadæo, & ceſſa à Iulio Matthæo,
non ceſſerint in cauſam dotis licet deberent eſſe pro-
pria ipſius Matthæi.

Quo vero ad ſecundam difficultatem, Domini di-
xerunt, quòd ſimulatio non probatur. Quia non af-
3 fertur alia cauſa, quàm † oſtentationis maioris do-
tis, ad quem effectum ſufficiebat, quòd Matthæus
per apocam declararet, quod dos in veritate erat
ſcutuum 4000. tantum; nec erat opus tanto circui-
tu, quòd Thadæus ſe obligaret ſoluere Iulio intra
certum tempus iſtam ſummam, & interim fructus:
nec fuiſſet appoſita cautela, quòd iſta ſcuta 1000.
non eſſent ſubiecta reſtitutioni, ſi non debebant ſol-
ui: neq; etiam fuiſſet ceſſa actio Matthæo contra
Thadæum, ſi promiſſio fuiſſet ſimulata.

ILLERDEN. IVRIS DECIMANDI.

Veneris 10. Ianuarij 1603.

Summarium ſeruit pro Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes, ceſſante defectu iuriſdictionis, ſi ſint examinati*
cum interrogatorijs, ſolet adhiberi fides eorum dictis.
2 *Liquidatio damnorum, ob non perceptionem fructuum,*
pendet à liquidatione fructuum.

DE-

DECISIO CCCLIV.

DOmini concluſerunt eſſe adhibendam fidem
iſtis teſtibus: Quia ſunt examinati cum inter-
rogatorijs partis, & adeſt Commiſſio ſanatoria nul-
1 litatum arbitrio Rotæ: & quando † ceſſat totalis de-
fectus iuriſdictionis, & teſtes ſunt examinati cum
interrogatorijs, ſolet adhiberi fides eorum depoſitio
ni; vt fuit reſolutum *in Cauſa Conchen. Limitum*, 28.
Nouembris 1594. *&* 17. *Maij* 1595. *coram Illuſtriſſimo
Cardinali Blanchetto*. Et quamuis opponatur de defe-
ctu iuriſdictionis, quia Commiſſio eſt reſtricta ad li-
quidationem fructuum: tamen, cùm damna preten-
dantur à Doctore Lamata ex eo capite, quia non po-
tuit percipere fructus, & coactus fuit ſoluere onera;
2 liquidatio damnorum † pendet à liquidatione fru-
ctuum, & in effectu idem continet liquidatio damno-
rum ob non conſecutionem fructuum, & liquidatio
ipſorum fructuum; & propterea non fuit intentionis
neq; partis petentis inſtrumentum ſubdelegationis,
pro hac liquidatione, neq; Iudicis concedentis, velle
reſtringere Commiſſionem, pro ſola liquidatione
fructuum, ita vt coram judice, non poſſent liquidari
damna: & tanto magis, cùm inſtrumentum ſubdele-
gationis fuerit datum in executionem ſententiæ,
quæ continet condemnationem damnorum.

ROMANA DAMNORVM, ET INTERESSE.

Lunæ 13. *Ianuarij* 1603.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Debitor ſocietatis benè ſoluit vni ex ſocijs, ſocietate finita, ſi durant effectus eiuſdem ſocietatis: Etiamſi ſocius, cui ſoluit, remanſiſſet debitor ſocietatis, & num.* 2.

DECISIO CCCLV.

FVit iterum dubitatum, An ſententia R. P. D. Alæ
ſit iuſta. Et Domini concluſerunt eſſe iuſtam.
Quia Thomæ fuerat ſatisfactum de hac ſumma in
computis ſolidatis cùm Claudio; & ideo Antonio,
qui contraxerat ſocietatem cùm Guglielmo, compe-
tebat actio contra Honofrium debitorem pro repe-
titione illius ſummæ. Et quamuis opponatur, quòd
ſocietas erat finita; tamen hoc non facit quod Hono
1 frius non benè ſoluerit: quia † ſufficit ad iſtum effe-
ctum quòd durarent effectus ſocietatis precedentis.

Placuit etiam Dominis aliud fundamentum, quòd Antonio competebat actio propter mandatum procuræ habitum à Thoma: Quia licet in eo non fuerit expreſſum nomen ipſius; tamen ex multis coniecturis in alia poſitione ponderatis, conſtat quòd iſtud mandatum fuit tranſmiſſum Antonio, vt illius vigore poſſet exigere iſtud creditum: & propterea cùm Honofrius bene ſoluerit Antonio non poterat moleſtari à Claudio vigore ceſſionis debiti iam ſoluti: & ſi volebat conſequi releuationem indemnitatis, non debebat ſoluere, ſed debebat ſe defendere docendo de ſolutione iam facta, & petendo quòd Claudius iuſtificaret creditum, quod non poterat iuſtificari, cùm inſtrumentum originale, eſſet reſtitutum; & tanto magis, ſtante ſuſceptione litis facta ab Antonio, qui facile poterat ſe defendere, propter laudum, Reuerendiſſimi Patriarchæ Alexandrini, à partibus acceptatum; in quo continetur quietatio generalis inter ipſum, & Claudium hæredem Guglielmi.

Non obſtat, quòd Antonius remanſit debitor ſo-
cietatis. Quia ex hoc non ſequitur, quod Honofrius
2 ei non rectè ſoluerit; ſufficit † enim ad iſtum effectum
quòd eſſet ſocius Guglielmi, & Thomæ procurator,
vt dictum fuit.

Non obſtat, quòd Antonius recepit ab Honofrio vltra ſortem principalem, ſummam ſcutorum 131. pro fructibus ſocietatis officij initæ per ipſum Antonium cùm Aſcanio Carbonio, ante recognitionem bonæ fidei. Quia hoc non concernit validitatem, vel inualiditatem ſubhaſtationis officij; quæ non poteſt euitari, ſi fuit facta pro ſumma vere non debita: ſed concernit ſolum exceſſum; de quo, ſi opus erit particulariter agetur. Si enim Antonio competebat actio contra Honofrium, pro reſtitutione ſortis principalis, eius hæredes non habuerunt actionem contra eum pro repetitione, quia male fuit ſolutum Claudio; prout fuit reſolutum in alia poſitione, & confirmatum in iſta; nullitas ſubhaſtationis officij non poteſt euitari.

ROMANA COMPENSATIONIS.

Mercurij 15. *Ianuarij* 1603.

ARGVMENTVM.

Agitur de liquidatione, ad effectum compenſationis.

SVMMARIVM.

1 *Pro partitis liquidis datur compenſatio. Secus pro non liquidis, & num.* 2.

DECISIO CCCLVI.

DOmini dixerunt, quatuor partitas eſſe liquidas:
videlicet, ſummam ſcutorum 40. & groſſis. 20.
quam Petrus declarauit velle habere, pro compen-
ſata. Secundò, aliam ſummam ſcutorum 40. & groſ-
ſis 50. pro expenſis litis; pro qua ſumma adeſt taxa-
tio. Tertiò, aliam partitam ſcutorum 8. & groſ. 10.
pro qua fuit relaxatum mandatum contra Petrum.
Quarto, & vltimo, aliam ſummam ſcutorum 6. &
groſ. 7. debitam Vincentio, iuxta computum taxa-
1 tum à Conſulibus: & pro iſtis † partitis reſoluerunt
eſſe locum compenſationi. Quia conſtat clare de
debito, & de quantitate; & Commiſſio, quæ fuit ex-
pedita de conſenſu partium dat facultatem compen
ſandi ſummas veras, legitimas, & de iure debitas.

Quantum ad alias partitas, Domini reſoluerunt,
2 non eſſe locum compenſationi. Quia ſummæ † non
ſunt liquidæ; cùm non probetur valor veſtium, an-
nullorum, & aliarum expenſarum. Nec à dominis
fuit habita in conſideratione, depoſitio noni teſtis,
qui dicit audiuiſſe à Petro, quòd Vincentius dederat
Domitillæ bona aſcendentia ad ſcuta 250. Quia iſte
teſtis eſt vnicus, & verba fuerunt prolata incidenter,
& ad alium finem, & effectum. Et multo minus eſt
locus compenſationi quoad illas partitas, quæ con-
ſiſtunt in alimentis præſtitis Petro, & Sebaſtiano, &
in expenſis factis in eius veſtimentis; in quibus adeſt
difficultas, an debeantur. Et ideo, niſi prius firmetur
iſtud creditum, non eſt locus compenſationi.

SA-

SABINEN. TENVTÆ COLLIS RAMPOLI.

Veneris 24. Ianuarij 1603.

Pro Argumento. Vide Deciſio 262.

SVMMARIVM.

1 *Dominus directus habet fundatam intẽtionem ſuam quoad emphyteuſim, quando tota terra eius poſſidetur ab emphyteota: Niſi locatio in emphyteuſim habeat certos fines, & limitatos, & num. 2. In quo caſu onus probandi ſpectat ad dominum, non ad conductorem, & num. 3.*

4 *Quantitas precij in locatione ſeruit pro declaratione mentis contrahentium, quando verba ſunt dubia.*

5 *Declaratur Deciſio Patriarchæ Alexandrini* in Papien. Bonorum.

DECISIO CCCLVII.

PRopoſui iterum idem Dubium aliàs reſolutum;
& Domini ſteterunt in deciſis, quòd fines loca-
tionis, quam fecit Capitulum de anno 1489. ad ter-
tiam generationem Alexandro, & Paulo, non exten-
dantur vltra rupes. Quia quamuis probetur domi-
nium Eccleſiæ totius Tenutæ, & ſuper ea Eccleſia
habeat ſufficienter fundatam ſuam intentionem,
1 quando † tota poſſidetur ab emphyteota, iuxta
conſ. Ruin. 50. *lib.* 1. tamen hoc non procedit, quan-
2 do † locatio facta ab Eccleſia habet confines certos
& limitatos. In hoc enim caſu, cùm locatio non ex-
3 tendatur vltra confines; onus † probandi, quòd
emphyteota ſit in poſſeſſione terrarum exiſtentium
extra confines vigore locationis, ſpectat ad locato-
rem: Quia cùm nitatur ſolum inſtrumento locatio-
nis, alio in contrarium non docto, ſufficit poſſeſſori
oſtendere, quod terræ exiſtentes extra rupes, non
ſunt compræhenſæ in locatione. Et propterea, cùm
Capitulum locauerit vnum podere in vocabulo Col-
lis Rampoli, videlicet totum planum Collis Rãpoli
poſitum intra rupes; ex natura dictionis *videlicet*, ſi-
ue intelligatur reſtrictiuè, ſiue declaratiuè, ex regula
incluſionis, ex appoſitione confinium limitatorum,
& ex veriſimili mente contrahentium, iſta locatio
non compræhendit terras exiſtentes extra rupes; vt
latius deductum fuit in alia deciſione.

Non obſtat quòd illa verba præcedentia, *Vnum
podere in vocabulo Collis Rampoli*, ſunt apta compræ-
hendere etiam terras exiſtentes extra rupes, Quia
incontinenti ſubditur: *Videlicet, totum planum Collis
Rampoli poſitum intra rupes*. Quæ verba immediatè
ſubſequentia fuerunt ſolum appoſita, ad iſtum effe-
ctum reſtringendi vim, & efficaciam verborum præ-
cedentium: aliàs neceſſariò dicendum eſt, quòd iſta
verba fuerint adiecta ſine effectu operãdi, ſi vis com-
præhenſiua iſtius locationis debebat extendi vltra
rupes.

Non obſtant illa verba, *Et omnem aliam iuriſdictio-
nem quam habet Eccleſia in dicta tenuta de dicto podere*.
Quia iſta verba non important dominium aliarum
terrarum, ita vt Capitulum intellexerit incontinenti
ſe corrigere, extendendo locationem ad terras exi-
ſtentes extra rupes; ſed important omnem aliam
ſeruitutem, & ius, quod Capitulo poterat compete-
re infra fines deſignatos.

Non obſtat, quòd ex quantitate affictus plani pro
duobus florenis, & ex quantitate affictus iſtius loca-
tionis ad rationem quatuor ſalmarum grani, appa-
ret totam Tenutam fuiſſe locatam à Capitulo. Quia
iſtud argumentum concluderet, ſi inter priorem lo-
cationem plani, & iſtam, de qua agitur, non interceſ-
ſiſſet ſpacium 34. annorum: ex quo curſu temporis
4 potuit prouenire iſtud augmentum. Præterea, †
quantitas precij ſeruit pro declaratione mentis con-
trahentium, quando verba ſunt dubia: & propterea
non ſuffragatur Capitulo in hoc caſu, cùm habeat
contra ſe verba clara inſtrumenti, & veriſimilem
mentem contrahentium, vt dictum fuit.

Non obſtat obſeruantia ſubſequuta. Quia non
oſtenditur obſeruantia proxima conceſſioni, quòd
de iſto tempore emphyteota fuerit in poſſeſſione,
vltra rupes: & ideo cum verba locationis ſint clara,
ceſſat fundamentum, quod deducitur ex præſump-
tione tituli præambuli.

Non obſtat deciſio, quæ allegatur coram Reue-
rendiſſimo Patriarcha Alexandrino *in Cauſa Papien.*
5 *Bonorum*. Quia † in illo caſu neq; aderat aliqua limi-
tatio in inueſtituris, neq; agebatur de extendenda
conceſſione, vltra confines certos; & ſolum pro par-
te conductoris, ad effectum elidendi intentionem
actoris, opponebatur, quòd dumtaxat boſcum fue-
rat conceſſum, fundando ſe in quibuſdam enuncia-
tiuis contentis in aliquibus quietantijs: & fuit di-
ctum, quod verba debebant intelligi demonſtratiuè:
quia per iſtas enunciatiuas agebatur de reſtringen-
do inueſtituras; cum quibus concurrebant multæ præ-
ſumptiones, & coniecturæ. Et ideo ille caſus nihil
commune habet cũ iſto.

VENETORVM PECVNIARIA.

Lunæ 27. Ianuarij 1603.

ARGVMENTVM.

De ſolidatione computorum acceptata à debitore.

SVMMARIVM.

1 *Simplex atteſtatio, lite pendente facta, & ſine citatione partis; non probat.*

2 *Retinens apud ſe folia alba, non exinde probatur concludenter, quod ijs vſus fuerit.*

3 *Atteſtatio nihil probat, quando in contrarium adſunt literæ ipſius atteſtantis.*

DECISIO CCCLVIII.

PRopoſui iterum idem Dubium aliàs propoſitum
& reſolutum: & Domini cenſuerunt non eſſe re-
cedendum à deciſis, quòd mandatum A. C. ſit exe-
quendum. Quia ſumma fuit liquidata cùm Nauare-
ſio procuratore D. Rodulfi, qui fuit ab eo tranſmiſ-
ſus Venetias ad iſtum effectum ſolidandi computa:
& poſtea iſta ſolidatio fuit ab eo acceptata, & rati-
ficata: & propterea, ſtante obligatione Camerali,
mandatum fuit iuſtè relaxatum ab Auditore Came-
ræ.

Non obſtat, quòd D. Rodulfus ſolebat relinquere
Dominis de Domo folia alba ab eo ſubſcripta. Quia
1 hoc non deducitur aliunde, quia ex ſimplici † atte-
ſtatione facta lite pendente, & ſine citatione partis;
& propterea iſtud factum non iuſtificatur. Et tanto
magis, quia videbatur Dominis inueriſimile, quòd ſi
Do-

Domini de Domo ſatebantur habere iſta folia alba,
& noluerunt illa reſtituere Cabaſſo, Dom. Rodulfus
non procurauerit ſaltim poſt litem motam illa reha-
2 bere. Preterea, ex hoc non reſultat probatio † con-
cludens, prout requiritur, quòd Domini de Domo
vſi fuerint iſtis folijs albis ad effectum oſtendendi ra-
tificationem D. Rodulfi; & tanto magis, quia exclu-
ditur omnis ſuſpicio, cùm eadem ratificatio probe-
tur etiam ex literis Nouareſij.

Non obſtat atteſtatio Nouareſij: quia non fuit ha
3 bita in conſideratione cùm † in contrarium dentur,
literæ ipſius: & tanto magis, cùm ſit facta lite pen-
dente, & ſine citatione partis.

Non obſtat quòd D. Rodulfus erat creditor iſto-
rum de Domo in ſcutis 4481. Quia iſta ſumma fuit
deducta in computis: creditum enim erat ſcutorum
15867. ex quibus deducta hac ſumma, ſcutorum
4481. remanet creditum in ſumma liquidata ſcuto-
rum 11386.

RAVENNATEN. CENSVS.

Veneris 31. Ianuarij 1603.

ARGVMENTVM.

Procurator, *cum libera*, an poſſit obligare dominos pro facto proprio ipſius procuratoris. Declaratur Statutum Rauennatenſe, quòd rector, & gubernator familiæ poteſt alios de familia in ſolidum obligare.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* Cum libera *intelligitur, dummodo procurator contrahat bona fide, & obliget dominum pro facto proprio ipſius domini.*

2 *Clauſula* Cum libera *limitatur à verbis*, In præmiſſis, & circa præmiſſa.

3 *Ratificatio Cenſus impoſiti à procuratore non inducitur, ex ſola receptione partis ſummæ; ſed requiritur præterea quòd in principali probetur ſcientia impoſitionis cenſus.*

4 *Ex diſpoſitione Statuti* Rauennæ *rector, & gubernator familiæ poteſt alios de familia in ſolidum obligare.*

5 *Reſponſio ad poſitiones qualificata, & limitata, non probat.*

6 *Statutum Rauennæ, de quo in Deciſione, habet locum quādo rector familiæ obligat alios de familia pro negocijs ad familiam ſpectantibus. Et de ratione num. 9. & 10.*

7 *Statuta Mercatorum, quòd gubernator negocij poſſit alios obligare, intelligitur in negocijs ſpectantibus ad mercaturam.*

8 *Liberatio à probatione verſionis, in caſu Statuti Rauennæ, præſupponit contractus fuiſſe initos à rectore pro ſeruitio familiæ.*

10 *Statutum Rauennæ ſupra poſitum, eſt valde exorbitans. Et non habet locum, quando facultas obligandi eſt limitatè conceſſa procuratori, & num. 11.*

DECISIO CCCLIX.

FVit reſolutum contra informantem, non conſtare de valida obligatione Simeonis Chriſtofori, & Bartolini de Fuſconis.

Ratio potiſſima reſolutionis fuit: Quia mādatum
procuræ, cuius vigore fuerunt obligati, licet habeat
clauſulam, *cum libera*, & alias clauſulas multum am-
plas, quæ benè ponderantur per informantes: tamen
1 omnes iſtæ clauſulæ intelliguntur, dummodo † pro-
curator contrahat bona fide, & ſine dolo, & obliget
dominum pro facto proprio ipſius domini, & non
pro facto proprio ipſius procuratoris, vel alterius
extranei, *leg. creditor, §. Lucius, & ibi* Bald. Salic. Fulgo.
& alij, *ff. mand.* Paul. de Caſtr. *in leg. contracturis, §. vlt.
num. 2. ff. de pact.* Caputaq. *dec. 24. lib. 3. in manuſcript.*
Et propterea, cùm venditio cenſus fuerit facta à Ste-
phano, Baptiſta, & Thoma pro proprijs eorum indi-
gentijs, & ipſi receperint pecunias, vel ſaltim Stepha
nus, & Baptiſta; non poterat Thomas vigore hu-
ius mandati, quantum vis cùm libera, obligare, do-
minos pro emptione cenſus, pro ſolutione fructuum,
& pro damnis, & intereſſe: quia iſta obligatio in effe-
ctu eſt fideiuſſio, quæ eis non poterat eſſe, niſi dam-
noſa, prout euentus docuit. Et tanto magis, cùm iſtæ
2 clauſulæ recipiant reſtrictionem † & limitationem à
verbis ſubſequentibus, *In præmiſſis, & circa præmiſſa;*
vt per Soccin. Iun. *conſ. 22. numer. 29. & 30. lib. 3.* Put.
deciſ. 524. lib. 2.

Non obſtat fundamentum, quod fit ſuper ratifica-
tione. Quia non probatur concludenter, ſaltim re-
ſpectu omnium, quod recéperint ſcuta 100 ex pecu-
nijs ſumptis ad cenſum; ex qua receptione deduci-
tur ratificatio: & ex depoſitione duorum teſtium,
qui dantur in ſummario num. 18. & 19. apparet quod
illa ſcuta 100. fuerunt recepta a Thoma: & hoc com
probatur ex confeſſione ipſius, quòd illa recepit, &
pro eis ſoluit fructus. Præterea, ad iſtum effectum
3 inducendi ratificationem, non † ſufficit ſola recep-
tio ſcutorum 100. ſed requiritur vltra receptionem,
quòd probetur ſcientia illorum fratrum, quòd fue-
rant obligati à Thoma, vti eorum procuratore, in
impoſitione totius cenſus ſcutorum 1000. ad fauo-
rem Laræ: quia iſtæ ſunt qualitates ſubſtantiales. Et
non poteſt fieri fundamentum in ratificatione, ſi non
probatur eorum ſcientia, vt per gloſ. communiter re-
ceptam *in cap. concertationi, de appell. in 6.*

4 Non obſtat Statutum, ex cuius diſpoſitione † re-
ctor, & gubernator familiæ poteſt alios in ſolidum
obligare. Quia deficit probatio qualitatis requiſi-
tæ à Statuto, quòd Thomas eſſet rector, & guberna-
tor familiæ: nam hoc non deducitur aliunde quàm
ex confeſſione iſtorum fratrum in reſponſione ad po
5 ſitiones; quæ non † eſt ſimplex, & pura, ſed qualifi-
cata, & limitata: quia ad quartam poſitionem, in
qua continetur, quòd ipſi ſe referebant ad id, quod
faciebat Thomas; Chriſtophorus reſpondit quòd
credit in his, quæ participabat cum fratribus: & Si-
meon, quòd credit in rebus licitis, & honeſtis: Bar-
tholomæus verò reſpondit, quòd nòn credit. Et
hoc comprobatur ex mandato procuræ, quod non
erat neceſſarium, ſi Thomas fuiſſet rector familiæ, &
habuiſſet tam amplam facultatem vigore Statuti; Et
ſaltim non ſe reſtrinxiſſet ad mandatum ſi erat etiam
rector. Et ceſſat omnis difficultas: quia iſtud Statu-
tum recipit paſſiuam interpretationem à Iure com-
6 muni: & ſic locum habet, quando † rector, & guber-
nator familiæ obligat alios de familia pro negotijs
concernentibus intereſſe, & vtilitatem familiæ, Bald.
conſ. 100. verſ. item Statutum loquitur. Et iſte intellectus
ſecundum dominos comprobatur primo: quia Statu-
tum dat hanc facultatem rectori familiæ; & ideo de-
bet

Digitized by Google

bet intelligi in negotijs ſpectantibus ad familiam;
7 prout † de ſimilibus Statutis in fraudem mercato-
rum, paſſim dicunt Doctores, quòd intelliguntur in
negotijs ſpectantibus ad mercaturam.

Secundò: quia Statutum diſponit, quòd contra-
hentes non teneantur ad probationem verſionis: &
8 iſta † liberatio à probatione verſionis præſupponit,
quod pecuniæ peruenerint ad manus rectoris, &
quod contractus fuerint initi ab eo, pro ſeruitio fa-
miliæ.

9 Tertio, quia non † eſt veriſimile quòd Statutum
voluerit permittere arbitrio rectoris euertendi fun-
ditus ſtatum familiarum, dando ei hanc facultatem,
vt poſſit fideiubere, & inire quos vis contractus pro
beneficio omnium perſonarum.

10 Quarto, & vltimo dicebant Domini, quòd † hu-
iuſmodi Statuta ſint valde exorbitantia, & reci-
piunt interpretationem reſtrictiuam; & propterea
ſufficit, quod operentur ſuum effectum in obligatio-
nibus concernentibus intereſſe familiæ, vt per Corn.
in conſ. 50. lib. 4. Dec. *conſ.* 359.

11 Addebant etiam aliqui, quòd † facultas limitatè
conceſſa procuratori, operatur, vt non ſit locus diſ-
poſitioni Statuto, quod tribuit maiorem facultatem,
vt per *Doct. in le. 1. §. ſi plures, ff. de exercit. act.* & hunc
intellectum videtur, etiam habuiſſe contrahentes,
cùm Thomas obligauerit fratres, vti eorum procu-
rator, & non vti rector familię.

PAPIEN, PRÆPOSITVRÆ.

Veneris 31. Ianuarij 1603.

ARGVMENTVM.

Agitur de mandato de manutenendo.

SVMMARIVM.

1 *A ſententia mixti executoris datur appellatio, etiamſi tranſiuerit in iudicatum; dummodo lis non ſit finita, & num. 3.*

2 *Appellatione pendente non poteſt dari immiſſio in poſſeſſionem.*

DECISIO CCCLX.

Domini dixerunt, quòd ſi acta ſunt integrè tranſ-
portata, Compoſtino eſt dandum mandatum
de manutenendo: Quia conſtat de eius poſſeſſione
anteriori, & poſſeſſio poſterior capta ab Auguſtino
1 non eſt habenda in conſideratione: quoniam † cùm
Vicarius eſſet mixtus executor, ab eius ſententia da-
2 batur appellatio. Et propterea non † poterat, pen-
dente tempore ad appellandum, eum immittere in
poſſeſſionem; vt in his terminis ſępius fuit reſolutum.
Et quamuis oponatur quòd illa ſententia fecerit trã-
ſitum in iudicatum; tamen ſufficit ad iſtum effectum
3 mandati de manutenendo, quòd † lis non ſit finita,
cùm detur etiam in cauſa reſtitutionis in integrum.

CÆSENATEN. SOCIETATIS.

Mercurij 26. Februarij 1603.

ARGVMENTVM.

Tacita ſocietas ex quibus excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Ad inducendam tacitam ſocietatem requiruntur actus neceſſariò illam inferentes.*

2 *Coniecturæ pro excluſione tacitæ ſocietatis, & num. 3. 4. & 5.*

6 *Ex actibus æquiuocis non infertur tacita ſocietas.*

DECISIO CCCLXI.

Fvit per Dominos reſolutum, non conſtare, quòd
poſt mortem Gaſparis fuerit contracta tacita ſo-
cietas inter Antonium fratrem Gaſparis, & alios ſo-
cios.

Mouebantur: Quia tota iſta materia eſt conie-
1 cturalis; & vt † inducatur tacita ſocietas, requirun
tur actus neceſſariò illam inferentes, Anch. *conſ. 302.*
num. 1. Bald. *conſ. 125. num. 2. lib. 5.* Et non ſolum non
adſunt iſti actus, ſed concurrunt plures coniecturæ
excluſiuæ tacitæ ſocietatis.

2 Primò, quia † poſt mortem Gaſpari, Morellus fe-
cit plures proteſtationes contra hæredes ipſius Ga-
ſparis, prætendendo quod deberent continuare in
locum patris: & ſic iſtæ proteſtationes oſtendunt
clarè, quòd Marcellus ſaltim in illo tempore non ha-
bebat iſtam prætenſionem, quòd Antonius continua-
ret in ſocietate in locum ſui fratris: quia feciſſet pro-
teſtationes contra eum, & non ſe reſtrinxiſſet ad fi-
lios, & hæredes Gaſparis.

Secundò, ex parte Antonij res redditur clarior:
3 quia † ipſe comparuit in iudicio pro intereſſe, & de-
fenſione ſuorum nepotum, vti coniuncta perſona.

4 Tertio, ex † iſta tã exacta diligentia Morelli, vt filij
Gaſparis perſeuerarent in ſocietate, & eorum reni-
tentia, videbatur Dominis ſocietas eſſe in tali ſtatu,
vt non ſit veriſimile Antonium voluiſſe ſubintrare in
locum fratris.

Quarto, & vltimo, multum conferunt pro exclu-
ſione ſocietatis depoſitiones teſtium, qui dicunt,
5 quod † Antonius requirebatur à ſocijs, vt interueni-
ret, & aſſiſteret negotijs pro intereſſe ſuorum nepo-
tum.

Non obſtant actus, qui in contrarium deducun-
tur. Et primo non obſtat deputatio Matij in Cap-
ſerium, ſubſcripta etiam ab Antonio cùm enunciati-
ua, quod ipſum eligunt vti ſocij. Quia verba non ſunt
ita clara, quòd non poſſint intelligi quod Antonius
ſubſcripſerit nomine nepotum, pro quibus erat ſoli-
tus interuenire in alijs actibus. Et hoc eo magis di-
cendum eſt: quia iſta eſt ſimplex enunciatiua, quæ
enarrauit ad alium finem, & non tendit ad obligan-
dum de nouo ſocietatẽ, ſed præſupponit ſocietatem
fuiſſe contractam. Et ceſſat omnis difficultas propter
proteſtationem factam à Morello poſt iſtum actum,
in qua enunciatur, quòd vſque ad illam diem ſocie-
tas erat continuata cum filijs Gaſparis: & conſequen
ter neceſſario dicendum eſt, quòd in illo actu depu-
tationis Antonius non interuenerat nomine proprio
vti ſocius: ſi enim filij continuarunt in portione pa-
tris poſt illum actum, non potuit in eadem portione
eodem tempore continuare Antonius. Et iſta coad-
iuuantur ex depoſitione vnius teſtis, qui dicit quòd
Morellus iuſſit quod vocaretur Antonius, vt interue
niret in iſta electione pro intereſſe nepotum.

Non obſtat ſecundo quòd Antonius interuenit in
con-

6 congreſſus. Quia † iſte caſus eſt æquiuocus, cùm
potuerit interuenire pro intereſſe nepotum: & hoc
redditur multum veriſimile, quia nepotes erant pu-
pilli, & ideo non potérant perſonaliter interuenire.

Non obſtat tertio ſolutio ſcutorum 100. Quia
etiam iſte actus eſt æquiuocus: & tanto magis, quia
iſta ſolutio non correſpondet portionibus ſocietatis:
nam debitum érat ſcutorum 300. & ideo cùm eſſent
quinque ſocij, quinta pars huius debiti, quæ ſpecta-
bat ad Antonium, non importabat ſcuta 100. & pro-
pterea iſta ſolutio non fuit facta ab Antonio vti ſo-
cio.

Non obſtat quarto, & vltimo participatio emolu-
mentorum. Quia non affertur probatio concludens,
quòd Antonius illa perceperit nomine proprio, ex-
cluſiuè ad nepotes. Teſtes enim non concludunt,
quòd licet Antonius perceperit aliqua emolumenta,
illa poſtea non peruenerint ad nepotes: & propte-
rea eorum depoſitio, recipit declarationem ab alijs
teſtibus quòd iſta emolumenta tranſmittebantur ad
domum nepotum: & ſaltim probatio redditur tur-
bida ita, vt ſuper hac coniectura non poſſit fieri fun-
damentum.

ROMANA VINEÆ DE PANNELINIS.

Mercurij 26. Februarijs 1603.

ARGVMENTVM.

De actione ſpolij pto releuatione indemnitatis.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio in forma Cameræ releuationis indemnitatis, & reſtituendi prioribus, & potioribus habet viam executiuam.*

2 *Per Commiſſionem Cauſa fit appellabilis.*

Intellige, vt num. ſeq.

3 *Clauſula,* Siquid exequendum, *præſeruat viam executiuam, & impedit effectum ſuſpenſiuum appellationis, ſi de Iure eſt locus executioni.*

4 *Admiſſus ad Cauſam non eſt neceſſariò citandus, quando ei non poteſt competere aliqua defenſio.*

5 *Actio pro releuatione indemnitatis, competit, etiamſi moleſtiæ illatæ ſint de facto, quando præceſſit illarum intimatio.*

DECISIO CCCLXII.

FVit per Dominos reſolutum, eſſe relaxandum
mandatum contra bona hæreditaria Do. Iacobi
Mattheucci pro ſumma ſcutorum 1400. quam
Collegium ſoluit Octauio Morſeo, ſub eius fideiuſ-
ſione.

Fundamentum reſolutionis fuit; quia eorum obli-
1 gatio eſt clara † de releuando indemne Collegium
ab omni moleſtia, & de reſtituendo prædictam ſum-
mam ſcutorum 1400. prioribus, & potioribus cre-
ditoribus Dominorum de Pannolinis, ad omne
mandatum Domini: & propterea, cùm Collegium
poſt intimatas moleſtias Morſio, & Cauſam acerimè
defenſam, coactum fuerit ſoluere maiorem ſummam
Petro Lucæ creditori anteriori, & Cauſa ſit commiſ-
ſa in Rota cum facultatibus A. C. ei competit via
executiua pro reſtitutione, contra Iacobum obliga-
tum in forma Cameræ.

Non obſtat quòd à decreto ad fauorem Collegij
2 fuit appellatum, & per † Commiſſionem Cauſa fue-
rit effecta appellabilis; & propterea non eſt amplius
locus viæ executiuæ. Quia per iſtud decretum non
vulneratur obligatio Cameralis, ſed illi datur exe-
cutio, & Commiſſio Cauſæ appellationis continet
3 ſolitam clauſulam, *Si quid exequendum*, quæ † clauſu-
la præſeruat viam executiuam, & impedit effectum
ſuſpenſiuum appellationis, ſi de iure eſt locus execu-
tiui. Et hoc maximè ſecundum Dominos dicendum
eſt; quia poſtea per alias Commiſſiones obtentas ad
inſtantiam Collegij, quarum vigore actum fuit, Cau-
ſa fuit commiſſa cùm facultatibus Auditoris Came-
ræ.

Nõ obſtat quòd Morſius fuit admiſſus ad cauſam,
& quod poſtea neque ipſe, neque Collegium, fuit ci-
tatum, quando fuit factum decretum ad fauorem
4 Gradi. Quia ſufficit † ad iſtum effectum quod Cau-
ſa fuerit defenſa per Collegium, & quod ei non po-
terat competere alia defenſio, ſi fuiſſet citatus; vt
fuit reſolutum *in Cauſa Romana Emphyteuſis, 25. Fe-
bruarij 1579. coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto.*
5 Præterea, cùm præceſſerit intimatio moleſtiarum fa-
cta Morſio ad inſtantiam Collegij, competit actio
pro releuatione indemnitatis, etiam quòd moleſtiæ
fuerint ei illatæ de facto; vt fuit reſolutum *in Cauſa
Anconitana Aſſecurationis 27. Ianuarij 1595. coram bo.
mem. Gipſio.*

ROMANA REMISSIONIS AFFICTVS.

Mercurij 5. Martij 1603.

ARGVMENTVM.

Remiſſio affictus in quo caſu competat.

SVMMARIVM.

1 *Si fundus, vel eius pars, eſt totaliter perempta, fit remiſſio affictus pro rata.*

2 *Si rès locata non perijt, ſed conductor propter inundationem &c. non potuit percipere aliquam partem fructuũ; ſi damnum eſt temporale, & non perpetuum; habet locum compenſatio annorum fertilium cum ſterili.*

3 *Vt ſit locus remiſſioni affictus, non ſufficit probatio damni in certo tempore, ſed debet probari damnum pro toto tempore locationis.*

DECISIO CCCLXIII.

DOmini dixerunt, quòd in hac materia ſunt di-
1 ſtinguendi duo caſus principales. Primus eſt †
quando fundus locatus, vel eius pars, eſt totaliter
perempta, & in hoc caſu, quia conductor ſoluit vni-
cum pretium, habito reſpectu ad totam tem locatã,
& locator non poteſt præſtare patientiam, fit remiſ-
ſio pro rata. Et in his terminis procedunt text. *in
leg. ſi in venditione. §. vlt. ff. de peric. & commod. rei ven-
dit.* & maior pars auctoritatum, quæ adducuntur per
informantes: & iſte non eſt caſus noſter.

Secundo caſus eſt, quando res locata non perijt.
2 ſed conductor † propter inundationem, vel alium
caſum ſimilem, non potuit percipere aliquam par-
tem fructuum: & in hoc caſu, quando damnum eſt
temporale, & non perpetuum, licet aliqui videantur
ſequi ſimpliciter eandem operationem, quòd fiat re-
miſſio pro rata; tamen Dominis magis placuit opi-
nio conttaria, quòd habeat locum materia compen-
ſatio-

Digitized by Google

ſationis annorum fertilium cum ſterili, Caputaqu. *deciſ.* 19. *lib.* 1. *in manuſcript.* qui bene diſtinguit illos duos caſus: & in ſimilibus terminis fuit late deductum in *Cauſa Bononien. Remiſſionis mercedis coram Reu. P. D. meo Coccino*; & ex mente Doctor. bene deducit Egid. Boſs. *in tit. de remiſ. merced. num.* 104. Et iſte eſt caſus noſter: Quia damnum contingit ſolum in herbis, & in certa parte; & propterea ſecundum Domi-
3 nos non eſt locus remiſſioni mercedis: quia † non ſufficit ad iſtum effectum, probatio damni in certo tempore; ſed debet probari quòd conductor fuerit paſſus damnum in toto tempore locationis; vt fuit reſolutum in hac cauſa, & ſæpius tentum in alijs.

CAMERINEN. CENSVS.

Lunæ 10. Martij 1603.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Statuta non confirmata, ſunt inualida.*

2 *In Terra Matelicæ, ob defectum confirmationis Statutorum, obſeruantur Conſtitutiones Marchiæ.*

DECISIO CCCLXIV.

DOmini reſoluerunt, ratificationem cēſus factam à Catherina eſſe inualidam, & conſequenter ſententiam A. C. eſſe confirmandam.

Mouebantur propter non adhibitas ſolemnitates Conſtitutionis Marchiæ, quæ in hoc caſu erant ſeruandæ: quia non docetur de confirmatione Statuto-
1 rum particularium Terræ Mathelicę, ſine † qua confirmatione Statuta ſunt inualida; vt ſæpius fuit reſolutum. Et ceſſat omnis difficultas: quia datur decre-
2 tum Conſilij illius loci, quòd † Statuta reformentur, & interim obſeruentur Conſtitutiones Marchię. Et eo facilius Domini venerunt in hanc ſententiam, quia datur fides plurium conſanguineorum Catherinæ, quòd ipſi erant præſentes in terra Mathelicæ, quando fuit ſecuta ratificatio: & duo ex eis dicunt, quòd ipſi reclamarunt; &, ſi hoc verum eſt, neque etiam fuit obſeruata forma Statuti illius loci. Et licet ex iſta fide non reſultet probatio concludens, prę ſertim cùm ſint conſanguinei Catherinæ; tamen ſaltim datur magnus fumus, & pars, ſi opus erit, ſe offert probare.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 14. Martij 1603.

ARGVMENTVM.

Excluditur error confeſſionis. Vide Deciſiò 347.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio habens magnam concomitantiam veritatis, & iuſtificata in parte per ſcripturas, & coadiuuata per teſtes, non poteſt reijci vt erronea.*

2 *Vt confeſſio dicatur erronea, requiritur probatio concludens erroris; & ſufficit dare caſum poſſibilem in contrarium, & num. 3.*

DECISIO CCCLXV.

QVamuis materia ſecundum Dominos, ſit turbida; tamen eis viſum fuit non conſtare ita clarè & euidēter de errore confeſſionis D. Fantini, vt tamquam erronea non ſit attendenda. Et tanto magis,
1 quia iſta † confeſſio habet magnam concomitātiam veritatis, cùm iuſtificetur quantum ad ſummam ſcutorum 725. per quietantiam Lucretiæ factam Antonio Zonello, qui hanc ſummam eiuſ nomine recepit a Fantino; & ex depoſitione ipſius Antonij, qui deponit de facto proprio, & ſubdit, quòd reſiduum recepit Lucretia, eo pręſente: & eius depoſitio eſt conformis confeſſioni Fantini, qui dicit illum fuiſſe pręſentem; & coadiuuatur ex dicto alterius teſtis.

Non obſtant quæ in contrarium deducūtur: Quia
2 vt alias dictum fuit, ad iſtum † effectum requiritur probatio concludens erroris, & ſufficit dare caſum poſſibilem in contrarium, & in hoc caſu non probatur concludenter negatiua, quòd confeſſio non poſſit
3 eſſe vera: quia iſta ſunt compatibilia inter ſe, quòd † Fantinus ſoluerit ſcuta 1000. Lucretiæ de mandato fratrum de Paluzellis, & in redemptione cenſus illa ſibi retinuerit; & quod ſcuta 1000. inueſtita in cenſu fuerint ſoluta ab Alexandro ex alia ſumma ſcutorum 1385. remanente, quam ipſe habuit: & tanto magis, quia in partita banchi exprimitur, quòd Alexander recepit iſtam ſummam in pecunia numerata; & eadem die fuit initus contractus cenſus, in quo exprimitur quòd pecunia fuit ſoluta ab Alexandro. Et licet in partita enuncietur, quòd Alexander iſtam ſummam ſcutorum 1385. accepit pro reſiduo; tamen hoc non facit, quòd alia ſumma non potuerit eſſe retenta à Fantino occaſione ſolutionis præcedentis, factæ Lucretiæ de eorum mandato, & alia, quæ deducuntur, non percutiunt iſtam difficultatem; & placuerunt Dominis reſponſiones, quæ dantur per informantes.

Non obſtat quòd poſtea Alexander recepit à banco in diuerſis partitis ſummam ſcutorum 917. Quia hoc non infert ſaltim neceſſariò errorem confeſſionis: Nam cùm ex eadem partita probetur quòd Alexander receperat in contanti pro reſiduo totius ſummæ ſcuta 1385. neceſſario fatendum eſt, quòd Alexander receperat totam ſummam. Et propterea iſta quantitas ſcutorum 917. nihil commune habet cùm illo negocio, pro quo Alexander conſecutus fuerat integralem ſatisſactionem.

CORDVBEN. CAPELLANIÆ.

Lunæ 17. Martij 1603.

ARGVMENTVM.

Exceptio poſita in regula *De Triennali*, quæ requirat, vt ſit ei locus.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio poſita in regula* de Triennali *non habet locum in vacatione propter dimiſſionem iuxta formam Decreti. Contrarium num. 2.*

2 *Diſpoſitio textus in* cap. 2. de præbend. in 6. *habet locum in quacunque vacatione.*

Intellige vt numero 3.

4 *Ceſſante regula, ceſſat effectus tituli præſumpti prouenientis vigore illius regulæ.*

5 *Vt Beneficium dicatur vacare in Curia, & habeat locum diſpoſitio* cap. 2. de præbend. in 6. *eſt neceſſaria præſentia illius, ex cuius perſona deducitur vacatio, in Curia,*

Digitized by Google

ria, de tempore, quo fuit factus locus Decreto.

6 *Et iſta præſentia eſt probanda ab eo, qui fundat intentionem ſuam in exceptione regulæ* de Triennali.

7 *Moleſtiæ illatæ in aſſecutione poſſeſſionis ſecundi Beneficij, operantur, vt non ſit factus locus Decreto.*

8 *Sed ad hunc effectum prouiſus debet dare operam efficacem, vt aſſequatur poſſeſſionem ſecundi.*

9 *Paupertas excuſat à proſecutione litis.*

DECISIO CCCLXVI.

PRopoſui iterum idem Dubium aliàs propoſitũ,
& reſolutum coram Reuerendiſſimo Dom. meo
Pacenſi. Et quamuis Dominis non placeret princi-
pale fundamentum illius deciſionis, quòd regula
1 *De triennali* ſuffragetur Petro: quia exceptio, quæ in
ea continetur, non habet locum in vacatione pro-
pter dimiſſionem, iuxta formam decreti: communis
2 enim opinio Doctorum eſt in contrarium, quod † ca-
pitu. 2. *de præbend. in 6.* habet locum, non ſolum in
vacatione per obitum, ſed etiam in quacunque alia
3 vacatione: dummodo † perſona, ex cuius perſona
deducitur vacatio, ſit præſens in Curia tempore re-
ſignationis, vel priuationis, vel tempore, quo ſit lo-
cus decreto; vel ſit cõtumax ita vt habeatur pro præ-
ſente; vt hic late deducuntur informantes. Et iſtam
opinionem ſæpius ſecuta fuit Rota, vt per Caputaq.
deciſ. 48. *lib.* 3. Guidob. *deciſ.* 32. Et in hoc caſu, ſi non
eſt locus regulæ poſſeſſio triennalis, Petri non impe-
dit vacationem, neque poteſt operari aliquem effe-
4 ctum quia † ceſſante regula, ceſſat effectus tituli præ-
ſumpti, qui prouenit vigore illius regulæ.

Tamen omiſſis iſtis fundamentis, Domini conclu-
ſerunt non eſſe recedendum à deciſis. Et moueban-
5 tur: quia ad iſtum † effectum vt beneficium dicatur
vacare in Curia, & habeat locum diſpoſitio dicti
cap. 2. *de præbend. in* 6. eſt neceſſaria præſentia Petri
in Curia de tempore, quo fuit factus locus decreto,
6 vt ſupra dictum fuit: & iſta † præſentia eſt probanda
ab Antonio, qui fundat ſuam intentionem in excep-
tione regulæ. Et propterea cùm iſta præſentia non
probetur, intrat regula *de triennali* ad fauorem ipſius.

7 Mouebantur etiam propter moleſtias illatas Petro
in aſſecutione poſſeſſionis ſecundi beneficij, quæ ope
rantur, vt non ſit factus locus decreto, vt fuit latè de-
ductum *in Cauſa Tiraſonen. Canonicatus* 8. *Nouembris*
1596. *coram bon. mem. Orano.* Et quamuis ad iſtum
8 † effectum ſit neceſſaria diligentia prouiſi, & debeat
dare operam efficacem, vt aſſequatur poſſeſſionem
ſecundi, iuxta *conſ.* Calderinus *de præbend.* ſæpius ca-
nonizatum: tamen à tempore prouiſionis, vſque ad
annum 1586. conſtat de iſta diligentia Petri. Et cùm
de illo tempore ſupee venerit paupertas ipſius, pro-
9 pter quam fuit admiſſus ad beneficium *cap. Odoardus,*
videbatur Dominis eſſe excuſandũ à proſecutionẽ
propter iſtam paupertatem *cap. ex ratione, de appell.*

VITERBIEN. PORCORVM.

Lunæ 17. Martij 1603.

Summarium datur pro Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Valoris Materia eſt arbitraria, & pendet multum à coniecturis, propter difficultatem probationis.*

2 *Fides valoris beſtiarum, non concludit, ſi non probetur qualitas, & pondus earundem.*

DECISIO CCCLXVII.

DOmini tertio loco ſteterunt in deciſis. Quia
non affertur probatio concludens qualitatis, &
1 valoris porcorum. Et quamuis iſta materia † valo-
ris multùm pendeat à coniecturis, & arbitrio Iudi-
cis, propter difficultatem probationis; vt per Bald.
in conſ. 270. *lib.* 1. Tamen fides, in quibus ſit funda-
2 mentum, non † concludunt, ſi non probatur quali-
tas, & pondus porcorum. Et ceſſat ſecundum domi-
nos omnis difficultas: quia tres teſtes deponunt de
valore iſtorum porcorum, ad rationem ſcutorum
trium pro quolibet, & cum depoſitione iſtorum te-
ſtium concurrunt plures coniecturæ multum vrgen-
tes, quòd valor non excedebat iſtam ſummam.

Primò, quia Sidrac macellario fuerunt venditi ad rationem ſcutorum 2. pro quolibet.

Secundo, quia Scipio ad eandem rationem ſcutorum 2. vendidit nonaginta ſeptem ex eis.

Tertio, quia petijt in libello liquidari precium ad rationem ſcutorum trium.

Quarto, & vltimo, quia ei fuerunt deliberati pro maiori precio.

AVXIMANA BONORVM.

Veneris 11. Aprilis 1603.

ARGVMENTVM.

Tranſactio quando dicatur inualida.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio carens inſinuatione, eſt nulla.*

2 *Statutum comprabendens remiſſionem ceſſionem, & quietationem, comprabendit etiam tranſactionem.*

3 *In tranſactione neceſſariò interuenit remiſſio, & quietatio.*

4 *Statutum Auximanum requirit in contractibus remiſſionis, &c. copulatiuè Decretum Iudicis, & inſinuationem.*

DECISIO CCCLXVIII.

FVit reſolutum, tranſactionem non obſtare Aure-
1 lio; Quia eſt nulla † propter defectum inſinua-
tionis, quam Statutum requirit vltra decretum Iudi-
cis. Nec ſecundùm Dominos in hoc caſu poteſt in-
trare difficultas, an Statutum comprehendat contra
ctum tranſactionis, quia eſt conceptum verbis am-
2 pliſſimis, & in ſpecie exprimitur caſus † remiſſionis
ceſſionis, & quietationis: in quibus terminis Statu-
tum ſine difficultate comprehendit contractum tran
3 ſactionis: quia † in ea de neceſſitate, interuenit re-
miſſio, & quietatio, Caputaq. *deciſ.* 195. *par.* 3. & fuit
reſolutum *in Cauſa Romana de Scapuccijs* 15. *Iunij* 1576.
coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto.

Non obſtat, quòd Iudex in interpoſitione decre-
ti mandauit quòd tranſactio inſinuaretur, quatenus
opus eſſet, & quod haberetur pro inſinuata. Quia
4 Statutum † requirit copulatiuè decretum Iudicis, &
quòd cõtractus inſinuetur infra decem dies in actis:
& propterea cum Statutũ requirat vltra decretum,
ipſum factum inſinuationis in actis, nõ ſufficit ſolum
decretum. Et tanto magis, quia Statutum in hac par-

R te re-

Digitized by Google

te redderetur eluſorium, ſi ſufficeret ſolum decretum
Iudicis.

ROMANA VINEAE,

Veneris 11. Aprilis 1603.

Vide Argumentum Deciſionis. 253.

SVMMARIVM.

1 *Bulla retractus præfert ſolum cenſuarios, & non transfert dominium ante ſolutionem precij: neque, ad effectum prælationis, requirit depoſitum, & num. 2. Secus verò quoad effectum acquiſitionis fructuum, & num. 3.*

DECISIO CCCLXIX.

FVit per Dominos reſolutum, Baccium non teneri
ad fructus perceptos ex Vinea poſt litem motam:
Quia D. Fabio non debentur neque rationem domi-
1 nij, cùm † Bulla Sanctæ me. Pij Quinti det ſolum præ-
lationem cenſuarijs, & non transferat dominium an-
te ſolutionem precij: neque ratione depoſiti, quia
non adeſt neque depoſitum reale, neque verbale in
ſpecie: quod etiam depoſitum verbale ſecundum do
minos non ſufficeret in hoc caſu, cùm Baccius non
recuſauerit illud velle recipere, & in hoc placuerunt
quæ dicuntur per informantes. Et Ferronjus, qui al-
legatur in contrarium, *in conſuetud. Burdegallen. in titu.
de retract.* §. 22. loquitur iuxta formam illius conſue-
tudinis; cuius termini longe diſcrepant ab iſto caſu.

Non obſtat quòd Bulla non requirit depoſitum.
2 Quia hoc † verum eſt ad effectum prælationis, & in
3 his terminis procedit deciſio. Sed ſecus eſt † quoad
effectum acquiſitionis fructuum: quia in hoc caſu re
quiritur vel depoſitum verum, vel recuſatio depoſiti
verbalis, vt dictum fuit.

Non obſtat quòd Baccius non tenebatur ad ſolu-
tionem precij, niſi habita actuali poſſeſſione Vineæ,
derogatione vitij litigioſi, & obtento conſenſu pro-
prietarij. Quia ex hoc non ſequitur quòd Baccius
deberet habere fructus ante ſolutionem.

CATANEN. ANTIQVAE ILLEGITIMITATIS,

Lunæ 14. Aprilis 1603.

ARGVMENTVM.

Agitur de exceptionibus rebellionis, & inimicitiæ, contra teſtes.

SVMMARIVM.

1 *Rebellio non cadit in non ſubditum.*

2 *Inimicitia, ad effectum excludendi teſtem, probatur ſufficienter præſumptionibus, & coniecturis.*

3 *Inimicitiæ ſuſpicio reſultat ex amicitia immoderata cum aduerſario alterius.*

4 *Rebellis vt quis dicatur, eſt probandum, quòd de tempore rebellionis eſſet præſens, & interuenerit in ea; vel, quòd ſecutus fuerit partes rebellium.*

5 *Exceptio rebellionis non habet locum poſt ſecutam reconciliationem, & continuatam ex parte Domini, & Vaſſallorum. Tanto magis, ſi rebellio fuit generalis, & nulla ſuberat cauſa odij particularis contra teſtem, & numero 6.*

7 *Subminiſtratio expenſarum teſti, qui longè diſcedit ad ſubijciendum ſe examini, non eſt exceptio releuans.*

DECISIO CCCLXX.

PRoſequendo diſputationem cæptam, fuit dubita-
tum, An Iacobo de Iuuenio, & Iacobo de Ferra-
rio, examinatis pro parte Pirrucchij de anno 1530.
obſtet exceptio rebellionis, & inimicitiæ: Et domini
cenſuerunt non obſtare.

Mouebantur: Quia quantum ad Iacobum de Iu-
uenio, materia rebellionis non applicatur, quia non
1 erat de loco Noharæ, neque † ſubditus Io. Thomaſij.
Bart. *in tit. qui ſint rebelles, in verſic. rebellando*, Bald. *in
leg. 2, circa finem Cod. de falſ. mon.* Oldrad. *conſ. 43. num.*
2 8. Et inimicitia non probatur: quia † quamuis ad
iſtum effectum ſufficiant præſumptiones, & conie-
cturæ, vt fuit reſolutum in hac Cauſa, Tamen in hoc
caſu non adſunt coniecturæ releuantes: quia ſi erat
conſanguineus Pirrucchi, & habebat intereſſe in
Cauſa propter ſpem ſucceſſionis, erat etiam conſan-
guineus Ioan: Thomaſij in eodem gradu; & propte-
rea idem intereſſe habebat, ſi vincebat vnus, ſiue
3 alius. Neque probatur † amicitia ita immoderata
cum Pirrucchio, ex qua reſultet ſuſpicio inimicitiæ
contra Io. Thomaſium, cùm quo Pirruchius litigabat
Bald. *in leg. ſi quis num, 8. Cod. de teſtib.* Alex. *conſil.* 78.
num. 7 lib. 1. Cotta *dec.* 50.

Alia verò coniectura, quòd ſe ſubijcerit examini
contra voluntatem Io. Thomaſij in hoc caſu ſtatus,
non fuit à Dominis habita in aliqua conſideratione;
quia ſi ex hoc reſultaret inimicitia præſumpta, per
quam repellerentur teſtes, in iſtis cauſis non reperi-
rentur aliqui teſtes idonei.

Quò verò ad Iacobum de Ferraro, conſiderabant,
Domini, quòd rebellio fuit ſecuta poſt obitum Bar-
tholomæi contra Io: Thomaſium: & iſte Teſtis, vt
ipſe dicit, diſceſſerat à Terra Noharæ de tempore,
4 quo viuebat Bartholomæus: Et propterea † niſi
probetur, quòd tempore rebellionis eſſet præſens, &
interuenerit in rebellione; vel quòd ſecutus fuerit
partes rebellium, non eſt locus huic exceptioni.
5 Secundo mouebantur: quia fuit † ſecuta reconci-
liatio de anno 1518. & per teſtes probatur, quòd iſta
reconciliatio fuit vera, & actualis, & continuata tam
ex parte domini, quam ex parte vaſſallorum: Et ideo
iſta exceptio, non militabat de tempore examinis,
Rom. *conſ.* 186. *num.* 8. Et hoc eo magis dicendum
eſt ſecundum Dominos: quia concurrit inter recon-
ciliationem, & tempus examinis; lapſus duodecim
6 annorum; & † rebellio fuit generalis, & nulla ſube-
rat cauſa odij particularis contra Io: Thomaſium.

Quantum vero ad inimicitiam, illa non proba-
tur: Quia quamuis acceſſerit ad Vrbem cùm Pir-
rucchio de menſe Iunij, & vſque ad tempus exami-
nis vixerit eius expenſis in eius domo, & menſa; &
7 Pirrucchius non procurauerit, quòd examinaretur
incontinenti: tamen multum conueniens erat quòd
cùm acceſſerit ad Vrbem ad iſtum effectum ſe ſubij-
ciendi examini, donec examinabatur, ei ſubminiſtra-
rentur expenſæ à Pirrucchio.

ROMANA ALIMENTORVM,

Lunæ 14. Aprilis 1603.

ARGVMENTVM.

Alimenta relicta in domo, quando debeantur extra domum.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Alimenta relicta in domo, regulariter non debentur extra domum: Niſi concurrat aliqua iuſta cauſa habitandi extra domum, & num. 2.*

3 *Alimenta relicta in domo, quando ſint ſubminiſtranda extra domum, pendet ab arbitrio Iudicis.*

4 *Diuiſio ſubſecuta cum hæredibus, eſt cauſa ſufficiens, vt legatarius habitare nequeat cum eis. Item ætas, & infirmitas, egentes continua ſeruitute, & num. 5.*

DECISIO CCCLXXI.

DOmini quantum ad ptimam partem Dubij reſoluerunt D. Septimiæ deberi alimenta extra
1 domum. Quia licet regula ſit contra eam, quòd † alimenta relicta in domo, non debentur extra domum,
Bart. *in leg. Caio, §. Imperator, ff. de alim. & cib. leg.* ta-
2 men † iſta regula non habet locum, quando concurcurrit aliqua iuſta cauſa habitandi extra domum,
Alexand. *conſ.* 100. *num.* 2. *lib.* 1. & fuit aliâs reſolutum *in Cauſa Spoletana Alimentorum 24. May* 1594.
coram bon. memo. Gipſio, & *in Cauſa Fulginaten. de Iaco-*
3 *billis coram R. P. D. Litta*. Et cùm iſta materia † pendeat ab arbitrio Iudicis, Paul. de Caſtr. *conſ.* 415. *col. vltim. lib.* 2. exiſtimabant Domini in hoc caſu adeſſe cauſas ſatis ſufficientes: Tum quia non poteſt habitare ſimul cùm hæredibus, prout conſiderauit Teſta-
4 tor, propter † diuiſionem inter eos ſecutam: tum
5 etiam quia ipſa propter † ætatem, & infirmitatem eget continua ſeruitute, & quiete, quam non ita facile poteſt habere habitando cùm Hieronymo, qui habet matrem, vxorem, & filios; & tantò magis cum litigauerit cùm eo.

Quantum ad quantitatem, Domini habita conſideratione; tam ad quantitatem patrimonij, quam ad diſpoſitionem Teſtatoris, & indigentiam ipſius, illa taxarunt ad rationem, ſcutorum 20. auti quolibet menſe.

ROMANA DE RVSCONIBVS.

Veneris 18. Aprilis 1603.

ARGVMENTVM.

Augmentum dotis quomodo probetur.

SVMMARIVM.

1 *Aſſerens augmentum dotis eſſe factum ex bonis ſuis proprijs, debet hanc qualitatem probare clarè, & concludenter.*

2 *Fratres non tenentur dotare ſorores, niſi tanquam hæredes patris.*

3 *Soror, de Iure communi, habet partem pro ſua rata in bonis paternis.*

DECISIO CCCLXXII.

DOmini reſoluerunt, ſententiam eſſe iuſtam: Quia Ruſconi ſunt actores, & fundant intentionem ſuam in eo, quòd augmentum dotis datum
1 Liuiæ prouenetit ex eorum bonis ptoprijs; & ideo † tenentur probare clate, & concludentet iſtam qualitatem, quæ concernit fundamentum ſuæ intentionis, quòd ipſi dederint, hoc augmentum, de bonis proprijs, Achil. *deciſ.* 1. *de prob.* Probatio autem certa, & neceſſario concludens, ſecundum Dominos, non adeſt. Præſumptiones verò, in quibus ſe fundant, ſunt æquiuocæ, & ſaltim non ſunt adeo concludentes, & releuantes, vt ex illis reſultet plena probatio. Et tanto magis, quia ſi agendum eſt præſumptionibus, in contrarium concurrunt aliæ præſumptiones, ex quibus eliduntur iſte ptæſumptiones, quæ alle-
2 gantut per Ruſconos: ipſi † enim non tenebantut in hoc caſu dotate ſorores, niſi tam quam hæredes patris, Ruin. *conſ.* 200. *num.* 4. *lib.* 1. Et propterea redditut multum veriſimile, quòd noluerint dotare de bonis proprijs: Et iſta inueriſimilitudo coadiuuatur: quia huiuſmodi augmentum ſuit ſolutum, ex precio cenſus impoſiti ſuper vinea paterna, in qua
3 Liuia † de iure communi pro ſua tata habuiſſet partem.

Non obſtat, quòd Bartholomæus adminiſtrabat. Quia hoc controuertitur; &, ſi verum eſſet, non releuaret: quia ex hoc non ſequitut neceſſariò, quòd Ruſconi ſe obligauerint ſoluere de bonis proprijs, & non de bonis hæreditarijs; præſertim concutrente neceſſitate dotandi, & accedente conſenſu, & obligatione ipſius Bartholomæi, qui pro hac ſumma voluit releuationem ab eis.

Non obſtat, quòd hæreditas paterna erat multo ære alieno grauata, & quòd portio Liuiæ non aſcendebat ad tantam ſummam. Quia hoc non iuſtificatur. Aut enim iuſtificatio deducitur ex inuentario; & iam ſuit reſolutum coram R. P. D. meo Sactato, quòd propter defectus, quos patitut, ex eo non probatut non adeſſe alia bona, præter illa, quæ ſunt in eo deſcripta ad ſauorem hæredum agentium, & fundantium intentionem ſuam in hoc capite, quòd hæreditas nō ſit ſoluendo, quamuis ſuffragetur ad effectum vt hæredes non teneantur vltra vires.

Hæreditas autem deducitur ex calculo, & iſte calculus non iuſtificatut: & ideo Domini ſine difficultate fuerunt concordes pro iuſtitia, & confirmatione ſententiæ.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE BONADIES.

Lunæ 21. Aprilis 1603.

ARGVMENTVM.

Filiorum appellatione quando veniant nepotes. Filij filiorum poſiti in conditione, an cenſeantur vocati ad fideicommiſſum.

SVMMARIVM.

1 *Quando ab aſcendente vocantur filij nati, & naſcituri, regulariter cenſentur etiam vocati nepotes, propter diſpoſitionem collatam in futùrum euentum.*

2 *Limita, vt non procedat quando non vocantur filij ſimpliciter, & indefinitè, ſed vocantur reſtrictiuè filij nati, & naſcituri ex legitimo matrimonio hæredis grauati.*

Item, quando agitur de inducendo odio, & grauamine reſpectu ipſorum filiorum, & num. 8. & 10.

3 *Qualitas natiuitatis ex legitimo matrimonio filiæ, non adaptatur nepotibus.*

4 *Materia vocationis ad fideicommiſſum, pendet à veriſimili mente teſtatoris, & coniecturis; de quibus num. 9.*

5 *Teſtator ponens in conditione, ad excluſionem ſubſtituti, non ſolum filios, ſed etiam nominatim filios filiorum hæredis grauati, cenſetur intellexiſſe ſolum de filijs primi gradus grauati, & num. 7.*

Digitized by Google

6 *Dictio alternatiua,* Seu, *ponitur inter diuerſa, & ſtat augmentatiuè.*

11 *Filij filiorum poſiti in conſideratione cenſentur vocati, ex Statuto Vrbis.*

12 *Gloſſæ opinio* in leg. Lutius, ff. de hæred. inſt. *quòd filij poſiti in conditione non cenſeantur vocati, non habet locum, quando concurrunt in contrarium coniectura veriſimilis mentis teſtatoris. De quibus num. 13. 14. & 15.*

16 *In materia ſubſtitutionis non fit extenſio.*

17 *Pro excluſione fideicommiſſi ſufficit dicere: Subſtitutio non loquitur in hoc caſu.*

18 *Verba,* Et quatenus non extarent filij maſculi (*hæredis*) ſeu filij filiorum ipſius, *non inducunt vocationem ſeparatam, grauando filios primi hæredis onere fideicommiſſi ad fauorem nepotum: ſed dant ordinem, & prælationem inter eos, ad effectum excludendi ſubſtitutum in caſu obitus hæredum.*

19 *Nepotes poſiti in conditione cum filijs disiunctiuè per alternatiuam* Seu, *non copulatiuè, ſunt ſolum vocati per vulgarem, & ſic filij non ſunt grauati reſtituere nepotibus.*

20 *Ex eo quòd ſint grauati filij teſtatoris, non ſequitur quòd ſint grauati filij filiorum.*

DECISIO CCCLXXIII.

IO: Baptiſta Bonadies in ſuo Teſtamento hæredes inſtituit quatuor filias feminas, Bernardinam vxorem Pauli de Quinque ſenioris, & tres alias filias moniales, æquis portionibus: & eas inuicem ſubſtituit. Poſtea addidit nouam, & diuerſam ſubſtitutionem in clauſula ſeparata per hæc verba: *Item voluit, & ordinauit, quod poſt mortem omnium prædictarum quatuor hæredum, in bonis, & hæreditate prædicta ſuccedant, & ſuccedere debeant filij maſculi, tàm nati quàm naſcituri, ex legitimo matrimonio prædictæ Bernardinæ, & non aliter, nec alio modo. Et quatenus non extarent aliqui filij maſculi dictæ Bernardinæ, ſeu filij filiorum eiuſdem Bernardinæ; quòd tunc, & eo caſu ſuccedant in dictis bonis, & hæreditate prædicta proximior in gradu de domo ipſius teſtatoris; cum hoc, quòd ille proximior ſubſtitutus debeat ſe nominari facere de Domo, & familia de Bonadies, & vti armis ipſius teſtatoris. Et in euentum quod talis proximior nollet nominari de dicta domo de Bonadies, quod in tali caſu ſuccedat alter proximior maſculus, cum conditione ſupradicta.*

Mortuæ ſunt primo loco Moniales, & deinde Bernardina, ſuperſtitibus tribus filijs maſculis. Et quia Laurentius, vnus ex filijs Bernardinæ, contraxit magnum æs alienum, orta eſt controuerſia inter creditores ipſius ex vna, & filios Laurentij, nepotes Bernardinæ, qui volebant excludere creditores ſub prætextu quòd ipſi eſſent vocati, ex propria perſona ad fideicommiſſum à Io: Baptiſta. Et propterea propoſui Dubium in hac Cauſa, An filij filiorum Bernardinæ in hac clauſula, poſſint dici vocati ad ſupradictũ fideicommiſſum, Cuius Dubij reſolutio potiſſimum pendet ex duplici inſpectione. Prima eſt, An in prima parte, in qua vocantur diſpoſitiuè filij Bernardinæ, appellatione filiorum veniant nepotes. Altera eſt, An ſaltim in illis verbis in quibus filij filiorum ſunt poſiti in conditione, dicantur vocati ad fideicommiſſum.

Quantum ad primam difficultatem, Domini fuerunt concordes, quòd in prima ſubſtitutione nepotes non veniant appellationem filiorum.

Mouebantur: Quia licèt vocentur filij nati, & na-
1 ſcituri ab aſcendente, in quo caſu † regulariter propter diſpoſitionem collatam in futurum euentum, cenſentur etiam vocati nepotes; vt per Imol. Alexander, Soccin. Iaſ. & alios *in leg. Gallus, §. inſtituens, ff. de lib. & poſth.* & fuit aliàs reſolutum in Rota *in Cauſis Calaguritana Bonorum, & Vrbeuetana Caſtrorum.* Tamen hoc non procedit in hoc caſu, in quo non vocantur filij ſimpliciter, & indefinitè; ſed vocantur re-
2 ſtrictiuè, & limitatè filij nati, & naſcituri ex legitimo matrimonio prædictæ Bernardinæ; quæ verba non conueniunt nepotibus, qui non poſſunt dici nati, ex matrimonio Bernardinæ, ſed ex alio diuerſo matrimonio. Et propterea, cùm expreſſio filiorum ſit reſtricta ad filios ex legitimo matrimonio Bernardinæ, & iſta qualitas non ſit adaptabilis nepotibus, appellatione filiorum, non veniunt nepotes, vt per Gabr. *de verbor. ſignific. concl. 1. num. 6.* Et in his terminis late deducit Rimin. Iunior *conſ. 173. lib. 2.*

Et quamuis ſit magna quæſtio inter Doctores: Quando teſtator vocat filios ſuos, aut ex ſe, vel ex ſuo corpore natos, an cenſeantur etiam vocati nepotes ex filijs; de qua fuit late actum *in Cauſa Bononien. fideicommiſſi de Felicinis 18. Februarij 1591. coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha Alexandrino.* Tamen in hoc caſu ceſſat iſta difficultas: quia vocantur filij Bernardinæ, adiecta hac qualitate, *ex legitimo eius*
3 *matrimonio;* quæ † non adaptatur nepotibus: & eſſet ſuperflua, ſi teſtator voluiſſet compræhendere nepotes, Put. *dec. 263. num. 2. & 3. lib. 2.*

Mouebantur etiam Domini ex veriſimili mente
4 Teſtatoris, à qua † pendet tota iſta materia; vt per Corn. *conſ. 199. lib. 2.* Teſtator enim in continenti poſuit in conditione, ad excluſionem ſubſtituti, non ſolum filios, ſed etiam nominatim filios filiorum
5 Bernardinæ: & iſta † ſpecialis diſtinctio facta in continenti inter filios, & filios filiorum Bernardinæ, non potuit prouenire ex alio, quàm ex eo, quòd teſtator vocando filios, intellexerat ſolum de filijs primi gradus Bernardinæ, iuxta propriam verborum ſignificationem, & communem vſum loquendi, & non cogitauit, quòd appellatione filiorum venirent filij filiorum, iuxta interpret. leg. Otho Nicolin, inter conſ. Soccin. *conſ. 152. num. 4. lib. 1.* Soccin. *conſ. 73. num. 21. vol. 4.* Gozzad. *conſ. 29. num. 18.* Ruin. *conſ. 131. num. 4. lib. 2.* Curt. Iun. *conſ. 111. ſub num. 7.* Gabr. *dict. concluſ. 1. num. 82. & 93.* Et hoc eo magis dicendum eſt: quia in hac parte inter filios, & filios filiorum Bernardi-
6 næ, eſt appoſita dictio alternatiua, *ſeu*, quæ † ponitur inter diuerſa; & ſtat augmentatiuè: & ideo non retineret naturam ſuam: & fuiſſet adiecta fruſtatoriè, & ſine effectu operandi, ſi teſtator intellexiſſet, quòd in prima ſubſtitutione appellatione filiorum
7 † debebant venire nepotes: quia in hoc caſu non fuiſſet neceſſarium ponere expreſſe in conditione ad excluſionem ſubſtituti, filios filiorum, vt in proprijs terminis iſtorum verborum *filij, ſeu filij filiorum* ponderando hanc dictionem, bene deducit Tib. Decian. *conſ. 94. num. 5. lib. 5.* poſt Cornel. *conſ. 304. numer. 16. lib. 3.*

Tertio, & vltimo mouebantur. Quia ſubſtitutio habuit effectum in filios Bernardinæ; & agitur de inducendo fideicommiſſum ad fauorem nepotum, &

odio

odio, & grauamine reſpectu ipſorum filiorum: quia
quæſtio eſt, An ipſi Filij Bernardinæ cenſeantur gra-
uati per fideicommiſſum reſtituere nepotibus: & pro
8 pterea † intrat etiam in hoc caſu alia limitatio, quòd
appellatione filiorum non veniunt nepotes, Bartol.
in leg. liberorum num. 6. ff. de verbor. ſignificat. Dec. *conſ.*
95. *lib.* 1. & inter recentiores late deducunt Roland.
à Valle *conſ.* 43. *num.* 23. *lib.* 4. & Riminal. *conſ.* 358.
num. 220. *cum ſeqq. lib.* 4. Et hanc limitationem Ro-
ta alias amplexa fuit ad excluſionem fideicommiſſi
contra nepotes, *in Cauſa Tudertina de Corradis.*

Non obſtat quòd in hoc caſu filiorum appellatio-
ne veniunt nepotes, propter coniecturas veriſimiles
9 mentis Teſtatoris, quæ † deducitur ex digreſſione
ad plures gradus ſubſtitutionum, ex vocatione re-
motioris, & ex ratione, qua motus fuit teſtator, vt
10 bona conſeruarentur in ſua agnatione. Quia licet †
vocentur plures gradus; tamen vocantur ſubordina-
tim, vnus in defectum alterius ad ſucceſſionem vlti-
mæ filiæ teſtatoris: voluit enim Teſtator ſolum pro-
uidere vt ſuccedente obitu vltimæ filiæ, ſi deficiebãt
primo vocati, poſſent ſuccedere ſequentes: & ſic in
effectu in hoc teſtamento, vnica tantum continetur
ſubſtitutio facta vltimæ filiæ decedenti, quæ expira-
bat per ſucceſſionem primi gradus. Et propterea,
cùm vnus gradus, non ſit grauatus onere fideicom-
miſſi ad reſtituendum alteri; & ſolùm ſubſtitutio de
beat habere effectum poſt obitum vltimæ filiæ; non
adſunt iſti gradus ſubſtitutionum diuerſi, cùm vnus
ſubſtitutus non debeat ſuccedere alteri, & neceſſa-
rio fatendum eſt, quòd Teſtator non curauit, vt fidei
commiſſum progrederetur, vlterius in fauorem re-
motioris poſt admiſſionem anterioris vocati: neque
habuit rationem ad conſeruationem bonorum in fa-
milia, niſi limitatè, in illo caſu, ad quem eſt reſtricta
ſubſtitutio. Præterea, ceſſant in hoc caſu omnes con-
iecturæ: quia diſpoſitio Teſtatoris, eſt reſtricta per
verba, quæ non poſſunt adaptari alijs, quàm filijs pri
mi gradus; & agitur de grauamine ipſorum filiorum,
vt bene deducitur *in dicta deciſione Tudert. de Corradis.*

Circa ſecundam difficultatem, Domini non dubi-
11 tabant, quòd filij filiorum non ſint vocati: quia † ſunt
expreſſe poſiti in conditione; & propterea cenſentur
vocati vigore Statuti. Et hoc ipſum, etiam ſentie-
12 bant, circumſcripto Statuto: quia † opinio gloſ. *in
leg. Lucius, ff. de hæred. inſtit.* non habet locum quando
concurrunt in contrarium coniecturæ veriſimilis mẽ-
tis teſtatoris: quæ in hoc caſu, ſecundum Dominos,
13 videntur adeſſe. Primò, quia † ſunt poſiti in condi-
14 tione deſcendentes ab aſcendente. Secundo, quia †
vocatur proximior, quatenus non extent filij filio-
rum: & ideo multum veriſimile eſt quod Teſtator in
tellexerit illos prius vocare, Soccin. Iunior *conſ.* 158.
num. 59. *lib.* 2. Tertio, & vltimo, hoc Domini dedu-
15 cebant † ex excluſione fœminarum ad fauorem ma
ſculorum, & ex vocatione proximioris, cùm onere
aſſumendi cognomen, & arma de Bonadies.

Sed maior difficultas fuit, An filij filiorum fuerint
ſolum vocati ordine ſucceſſiuo per viam vulgaris, ſi
filij Bernardinæ non ſucceſſiſſent in hæreditate; vel
etiam per fideicommiſſum fuerint ſubſtituti filijs ip-
ſius Bernardinæ, poſteaquam ſucceſſerunt in hære-
ditate Teſtatoris. Et Cauſa ſæpius propoſita, tan-
dem hac die Domini cenſuerunt, filios filiorum non
fuiſſe vocatos ad ſucceſſionem filiorum Bernardinæ,
ſed ſolum per viam vulgaris, ſi filij Bernardinæ non
extitiſſent, vel noluiſſent ſuccedere, ſuccedente obi-
tu vltimæ filiæ hæredis inſtitutæ; & propterea per eo-
rum exiſtentiam, & ſucceſſionem, fideicommiſſum
expiraſſe.

Mouebantur: quia nepotes Bernardinæ non ſunt
vocati ad ſucceſſionem eius filiorum, ſed in eadem
clauſula ſimul cùm filijs Bernardinæ ſunt poſiti in
conditione ad excluſionem ſubſtituti, & vocati ad
ſucceſſionem vltimæ filiæ teſtatoris; & propterea
non poſſunt dici vocati ad ſucceſſionem filiorum ip-
16 ſius Bernardinæ; quia † in hac materia non fit exten-
ſio. Aret. *in leg. Gallus, §. & quid ſi tantum, ff. de lib. &*
17 *poſthu.* Et ſufficit dicere † pro excluſione fideicom-
miſſi, quod in hoc caſu non loquitur ſubſtitutio. Io:
Andr. *in addit. ad Specul. in tit. de teſtam. §. 1. verſ. occur-*
18 *rit.* Et hoc eo magis dicendum eſt: quia † illa ver-
ba, *Et quatenus non extarent filij maſculi Bernardinæ, ſeu
filij filiorum ipſius Bernardinæ*, non ſunt poſita ad effe-
ctum inducendi ſeparatam vocationem, grauando
filios Bernardinæ onere fideicommiſſi ad fauorem
nepotum; ſed ad effectum dandi ordinem, & prælatio-
nem inter eos, & excludendi ſubſtitutum in eo-
dem caſu obitus vltimæ filiæ.

Mouebantur etiam Domini: quia nepotes non sũt
poſiti in conditione copulatiuè cùm filijs ſed disiun-
19 ctiuè per dictionem *ſeu*, & propterea † ſunt ſolum
vocati per vulgarem, & conſequenter non ſunt gra-
uati reſtituere nepotibus: quia ſufficit, quod prima
pars alternatiuæ fuerit verificata in ipſis filijs; vt in
his terminis tradunt Soccin. *conſ.* 113. *num.* 7. *volu.* 5.
Soccin. Iun. *conſ.* 100. *num.* 33. *&* 34. *lib.* 3. Alciat. *conſ.*
83. *num.* 3. *& conſ.* 89. *num.* 5. *lib.* 9. Peregr. *de fideicom-
miſſ. art.* 18. *num.* 24.

Non obſtant coniecturæ, quæ deducuntur in con-
trarium. Quia omnia inferunt ad vocationem nepo-
tum in caſum mortis Bernardinæ, quæ non contro-
uertitur: ſed non inferunt ad vocationem ſeparatam
nepotum in caſu obitus filiorum ipſius Bernardinæ,
poſtea quam adiuerant eius hæreditatem. Et in hoc
caſu coniecturæ militant in contrarium; quia teſta-
tor reſtrinxit diſpoſitionem ſuam, ad vnum caſum
tantum, & non intellexit facere fideicommiſſum per-
petuum in fauorem agnationis, vt dictum fuit.

Non obſtat, quòd propriæ filiæ teſtatoris ſint gra
20 uatæ. Quia † ex hoc non ſequitur quòd ſint graua-
ti filij filiorum, quibus non legitur, hoc onus impoſi-
tum: & ſi hoc argumentum valeret, omnia fideicom
miſſa progrederentur in infinitum.

FERRARIEN. BONORVM, SEV PALATII.

Lunæ 21. Aprilis 1603.

ARGVMENTVM.

Agitur de probatione dominij Eccleſiæ in emphy-
teuſi; & de probanda identitate bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum antiquiſſimum, licet non ſit in forma pro-
banti, facit fidem, non obſtante defectu ſolemnitatum, 3
quando docetur de eius obſeruantia.*

2 *Obſeruantia Inſtrumenti deducitur ex pluribus; vt num.
3. 4. & 5.*

Diuerſitas in ſolutione liuelli non tollit obſeruantiam quãtum ad poſſeſſionem.

7 *Obſeruantia, ſecundum aliquos, operatur vt Inſtrumento detur fides; non autem, vt probet contra tertium.*

Contrarium eſt verius, num. 8.

9 *In probatione dominij antiquiſſimi ſufficiunt inueſtituræ, concurrentibus adminiculis, & præſumptionibus. Secus, ſi dominium non ſit antiquum, & num. 10.*

11 *Coniecturæ & præſumptiones nonnullæ recenſentur, adminiculantes inueſtituram antiquam, & num. 12. 13. 15. 16. 17.*

14 *Poſſeſſio continuata de vno in alium, probata per plura Inſtrumenta à diuerſis Notarijs, diuerſis temporibus, & inter diuerſas perſonas confecta, probat clarè ius & dominium directum.*

18 *Verba,* Aedificia quæcunque *comprehendunt etiam Palatia.*

19 *Negatiua, quòd non ſit facta ſolutio, non probatur concludenter ex eo quòd non docetur de ſolutione.*

20 *Coniectura non ſolutionis liuelli non excludit dominium probatum ſufficienter ex pluribus inſtrumentis, & coniecturis.*

21 *Identitas bonorum probatur ſufficienter per duas demonſtrationes. Præſertim, ſi iuxta confines expreſſos non verificatur aliud bonum ſtabile, in quo poſſit verificari inueſtitura, & num. 22.*

23 *Identitas probatur etiam ex continuata ſucceſſione de vno in alium; necnon ex depoſitione teſtium de auditu, & num. 24.*

DECISIO CCCLXXIV.

PRopoſui iterum idem Dubium alias propoſitum, & non reſolutum, An conſtaret de dominio Eccleſiæ. Et Domini diſtinxerunt materiam in tres difficultates principales.

Prima difficultas fuit, An ad iſtum effectum probationis dominij, ſit habenda ratio conceſſionis in emphyteuſim factæ ab Abbate, & Conuentu, Miliadutio de anno 1451. cum reſeruatione directi dominij.

Secunda fuit, An probetur ſufficienter dominium Eccleſiæ.

Tertia, & vltima difficultas fuit, An probetur identitas.

Quantum ad primam difficultatem, Domini firmarunt, iſtud inſtrumentum ſuffragari Eccleſiæ, ad
1 effectum probationis dominij. Mouebantur. Quia † licèt iſtud inſtrumentum ſolum de per ſe, non fuerit judicatum in forma probanti; tamen hodie docetur, de eius obſeruantia, quæ operatur, vt inſtrumentum faciat fidem, non obſtante defectu ſolemnitatum, Cin. inter *conſil.* Bald, *conſil.* 401. & idem Bald. in *conſil.* 402. *lib.* 5. Aim. *conſ.* 101. & ſæpius fuit reſolutum.

Obſeruantia autem, ſecundum Dominos, eſt clara, & nõ recipit aliquam probabilem dubitationem.
2 Quia † in inueſtitura facta à Bonſignoribus de anno 1501. refertur tenor illius inſtrumenti, & dies, & annus, & nomen Notarij, & perſonarũ, inter quas fuit initum; & in eo exprimitur, quòd omnia bona in eo contenta fuerunt poſſeſſa vigore illius inueſtituræ à Miliadutio, & poſt eius mortem à Scipione eius filio: & propterea non poteſt dubitari, quod iſta inueſtitura, quamuis ſit facta tertio, ſaltim non faciat magnum adminiculum veritatis, & obſeruantiæ illius inſtrumenti.

Secundo loco obſeruantia, & effectuatio illius inueſtituræ deſumitur ex alio inſtrumento, de eodem
3 anno 1501. in quo continetur, quòd † Meliadutius, filij, & fratres Scipionis, & nepotes Miliadutij primi, inueſtiti erant debitores pro liuellis Monaſteroli nõ ſolutis in certa ſumma; & quod pro ſatisfactione aſſignauerant Monaſterio vnam poſſeſſionem.

Tertiò, & vltimò, obſeruantia redditur clariſſima:
4 quia † de anno 1501. idem Miliadutius permutauit Palatium, & alia bona Monaſteroli cùm Duce Hercule, faciendo in inſtrumento expreſſam mẽtionem, quòd illa habuerat iure liuelli affictus perpetui; ab Eccleſia Sancti Bartholi, ſub annua recognitione, quatuor librarum ceræ. Et iſta permutatio habuit effectum: quia de anno 1508. Dux Alphonſus filius Herculis cùm ſimili aſſertione illa donauit Euangeliſtæ Readino, qui de eodem anno obtinuit nouam inueſtituram ab Abbate, & ſoluit capi ſoldum. Et iſta donatio ſimiliter habuit effectũ; quia de anno 1526. poſt mortem Euangeliſtæ, iſta bona fuerunt diuiſa inter filios, qui de anno 1529. illa permutarunt cum Duce Alphonſo: Et propterea cùm poſt acceptam inueſtituram à Miliadutio, bona in ea contenta fue-
5 rint poſſeſſa † vigore inueſtituræ ab ipſo Miliadutio, & filijs, & nepotibus, qui illa permutarunt, non poteſt negari quod inueſtitura facta Miliadutio, non fuerit vera, & obſeruata, iuxta conſ. Oldrad. 229. ſæpius canonizatum.

Non obſtat quòd liuellus, qui enunciatur in inſtrumento de anno 1451. non correſpondet liuello, qui enunciatur in alijs inſtrumentis. Quia hoc potuit euenire ex eo, quòd obligatio fuerit alterata cum conſenſu Monaſterij; & hoc redditur multum veriſimile, quia iſta bona tranſiuerant in manibus Ducum
6 Ferrariæ, & plurium perſonarum. Præterea † iſta diuerſitas in ſolutione liuelli, non tollit obſeruãtiam quantum ad poſſeſſionem habitam à Monaſterio in vim inueſtituræ habitæ à Miliadutio: quia, vt dictũ fuit, probatur clare poſſeſſio ipſius Miliadutij, filiorum, & nepotum, & Ducis Alphonſi, qui habuit cauſam ab eis, & cauſa ipſius poſſeſſionis, eo quia habuerant ab Abbatia in affictum cum reſponſione liuelli.

Non obſtat, quòd obſeruantia operatur ſolum
7 iſtum effectum, quòd inſtrumento † detur fides, non autem vt probet contra tertium. Quia *in Cauſa Romana Cenſus coram bon. mem. D. de Rubeis*, quæ allega-
8 tur, iſta fuit opinio aliquorum, contra quam † opinionem fuit capta reſolutio; & ſic deciſio concludit pro hac opinione, quòd obſeruãtia det fidem, etiam contra tertium. Et nulla ratio ſuadet, ſecundum Dominos, quòd ſi obſeruantia probat veritatem contentorum in inſtrumento, non debeat probare ad quemcunque effectum, & inter quaſcunque perſonas.

Quantum ad ſecundam difficultatem, Domini cenſuerunt, probari dominium Eccleſiæ.

Fundamentum potiſſimũ huius reſolutionis fuit: quia verſamur in probationem dominij antiquiſſi-
9 mi, in † quo caſu ſufficit probatio per inueſtituram concurrentibus adminiculis, & præſumptionibus; vt fuit late deductum coram me *in Cauſa Papienſi Bonorum, & in alia Ferrarienſi Bonorum*: alias enim actum

eſſet

Digitized by Google

eſſet de probatione dominij, in materia antiqua, ſi
non admitteretur iſta probatio per inueſtituram ſuf-
ficienter adminiculatam. Et quamuis in contrarium
allegentur per informantes, pro Sereniſſimo Duce.
Deciſio Verall. 280. *par.* 1. & aliæ Deciſiones factæ
in Rota in his terminis *in Cauſa Romana Domus Sancti*
Angeli, & in alia Romana Domus coram me: tamen illæ
10 procedunt † iuxta diſtinctionem aliàs facta in *Sabi-*
nen. Tenuta Colli Rampoli coram R. P. D. Littas, quan-
do materia non eſt antiqua: in quo caſu probatio,
non eſt ita difficilis; & ideo requiruntur fortiores, &
efficatiores probationes.

Videbatur autem Dominis in hoc caſu inueſtitu-
ram de anno 1551. factam Miliadutio eſſe ſufficien-
ter adminiculatam ex pluribus coniecturis, & præ-
ſumptionibus multum vrgentibus. Et primo moue-
11 bãtur ex † alia locatione præcedẽti de anno 1443. de
hoc palatio, tanquam de dominio Abbatiæ: quæ li-
cet ſit temporalis, & non probetur effectuata; tamen
multum confert ad probationem dominij: quia ſal-
tim ſimul cum altera poſteriori habet vim famæ, &
in antiquis probat dominium Eccleſiæ, Bald. Salic.
& alij *in leg. cùm aliquis, Cod. de iur. delib.* Soccin. *conſil.*
266. *num.* 12. *lib.* 2. Caſſad. *dec.* 2. *de probat.* Achil. *deciſ.*
12 5. *de iure patron.* Et tanto magis, quia concurrit † alia
inueſtitura poſterior facta de anno 1508. Euangeli-
ſtæ Roadino, qui non obſtante donatione Ducis Al-
phonſi, voluit obtinere nouam inueſtituram ab Ab-
bate, cùm promiſſione ſolutionis vigeſimæ; quæ res
arguit, quòd Euangeliſta timebat moleſtias à Mona-
ſterio propter alienationem factam eo irrequiſito, &
non credebat eſſe tutus ſolo titulo Ducis: & iſte ti-
mor non poterat prouenire ex alio, niſi quia domi-
nium erat Monaſterij.

Secundo mouebantur ex duobus inſtrumentis de
13 anno 1501. in quorum altero † enunciatur aſſigna-
tio vnius poſſeſſionis facta Monaſterio in ſatisfactio
nem liuellorum: in alio vero continetur, quod dubi-
tabatur quod bona eſſent deuoluta Monaſterio, pro-
pter non ſolutionem canonum, & propter alienatio-
nem factam irrequiſito domino; & propterea fuit ac-
cepta noua inueſtitura.

Tertio mouebãtur ex tota ſerie facti: quia verum
vero conſonat. Fuit enim inueſtitus de iſtis bonis
Miliadutius, & ab eo, & filijs, & nepotibus poſſeſſa;
à quibus peruenerunt vigore permutationis in Du-
14 cem Herculem; à Duce Hercule in Euangeliſtam
Roadinum, qui ſoluit capiſoldum Monaſterio; & à
Roadinis iterum in familiam Eſtenſem, quæ hodie
illa poſſidet. Et iſta poſſeſſio ita continuata de vno
in alium, quæ probatur per tot inſtrumenta confe-
cta à diuerſis Notarijs, in diuerſis temporibus, & in-
ter diuerſas perſonas, quarum multũ intererat quòd
iſtud Palatium, & alia bona in eis contenta, eſſent li-
bera, cum ſpecifica mentione iurium Monaſterij, &
obligatione ſoluendi liuellos, oſtendit clarè ius & do
minium Eccleſiæ.

Quarto, & vltimo mouebantur ex aliquibus præ-
15 ſumptionibus. Et primò quia plura † ex iſtis inſtru-
mentis, fuerunt inita ſine interuentu Abbatis inter
perſonas, quæ veriſimiliter ſine aliqua neceſſitate,
non expreſſiſſent in eis ius Monaſterij, ſaltim ſine ali-
qua cautela, & limitatione, ſi fuiſſet dubitatum de
16 dominio Monaſterij. Secundò quia † palatium eſt
poſitum inter alia bona Abbatiæ. Tertiò, & vltimo:
17 quia † hodie reperitur penes Sereniſs. Ducem, nec
docetur de aliquo alio titulo.

Non obſtat quòd in inſtrumento diuiſionis de an-
no 1526. & in inſtrumento permutationis factæ in-
ter Ducem Alphonſum, & Roadinos, non continetur
palatium. Quia licet in iſtis inſtrumentis non ſit fa-
cta explicita mentio de Palatio; tamen in primo in-
ſtrumento continentur domus, & in ſecundo inſtru-
mento transferuntur in Ducem Alphonſum, *ædificia*
18 *quæcunque*: quæ verba † ſunt apta comprehendere,
etiam palatium. Et hoc comprobatur ex obſeruan-
tia ſubſequuta: quia Roadini, quibus fuit facta con-
ceſſio palatij in ſpecie, non reperiuntur amplius poſ-
ſidere aliquod palatium, in fundo Monaſteroli; ſi-
gnum euidens quod in permutatione fuit trãſlatum
in Ducem Alphonſum auctorem Sereniſſimi Ducis,
qui hodie poſſidet palatium in fundo Monaſteroli:
& plures teſtes deponunt de auditu, quod palatium
à Roadinis peruenit in familiam Eſtenſem.

Non obſtat, quod non conſtat de ſolutione liuelli
19 per ſpacium multorum annorum. Quia † non pro-
batur concludenter iſta negatiua, quod non fuerit
ſolutus liuellus ex eo, quòd non docetur de ſolutio-
ne: poteſt enim eſſe, quod deficiat probatio, præſer-
tim in materia tam antiqua, & concurrente mutatio
ne Commendatariorum, licet liuellus fuerit ſolutus.
Et tanto magis, quia ſi liuellus fuit ſolutus, quietan-
tiæ ſunt penes ſoluentes, & non penes commendata-
20 rios. Præterea, iſta † coniectura non excludit domi-
nium Eccleſiæ ſufficienter probatum, ex tot inſtru-
mentis, & coniecturis: & tanto magis, quia licet non
oſtendantur antiquiores ſolutiones pro parte Mona-
ſterij tamen multum veriſimile eſt, quòd fuerit ceſſa-
tum in ſolutione, poſteaquam fuit cœptum contro-
uerti dominium Eccleſiæ.

Quãtum ad tertiam difficultatem, Domini etiam
concluſerunt probari identitatem. Quia in inueſtitu-
ra de anno 1451. exprimitur, quòd palatium eſt in
fundo Monaſteroli; & dantur pro confinibus ager
Padi ex vna parte, & ex alia parte via, qua itur ad
Eccleſiam: & iſte tres demonſtrationes hodie con-
21 ueniunt: & notiſſimum, eſt † identitatem probari
per duas demonſtrationes, Bartol. *in leg. demonſtra-*
tio falſa, quæſt. 7. *ff. de cond. & demonſtr.* Alex. *conſ.* 35.
num. 3. *lib.* 5. Rui. *conſ.* 115. *lib.* 5. Et tanto magis, ſi ve-
rum eſt id, quod dicitur per informantes pro Mona-
22 ſterio, quòd † in iſto fundo Monaſteroli iuxta con-
fines expreſſos in inueſtitura, non oſtendatur aliud
palatium, antiquum, in quo poſſit verificari inueſti-
tura; vt fuit late deductum *in Cauſa Romana Domus*
de Amatorijs coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto de
anno 1587. Et ceſſant ſecũdum Dominos omnes dif-
ficultates, cùm concurrat illa continuata ſucceſſio de
vno in alium, tanquam de dominio Monaſterij, ex
23 † qua probatur identitas. Natta *conſilio* 235. *nu-*
24 *mero* 17. & † depoſitio teſtium de auditu, quòd
iſtud palatium eſt illud, quod fuit poſſeſſum à Roa-
dinis, Silua. *conſ.* 57. *num.* 6.

THEA-

Digitized by Google

THEATINA ABBATIAE.

Luna 28. Aprilis 1603.

ARGVMENTVM.

Excluditur probatio Iuriſpatronatus.

SVMMARIVM.

1 *Quando Iuſpatronatus prætenditur à domino loci, tunc cadit ſuſpicio vſurpationis.*

2 *Sententiæ modernæ, & ſine proceſſu, non probant Iuſpatronatus; neque præſentatio, quæ non probetur effectuata, & num. 3.*

4 *Coniecturæ, ex quibus excluditur Iuſpatronatus, & augetur ſuſpicio vſurpationis, & num. 5.*

DECISIO CCCLXXV.

DOmini concluſerunt pro informante, non con-
1 ſtare de iurepatronatus. Quia cùm † prætendatur iuſpatronatus à Barone loci, in quo eſt ſita iſta Abbatia, in hoc caſu cadit timor, & ſuſpicio vſurpationis; & propterea eſt neceſſaria illa probatio, quã ſãcta Synodus in talibus perſonis requirit pro forma;
2 & iſta probatio non adeſt: quia ſententiæ ſunt † modernæ, & ſine proceſſu, & ideo non poteſt videri in
3 quo ſint fundatæ, & an iuſtificentur ex actis: & † præſentatio de anno 1578. non probatur per ſcripturas, nec docetur de illius effectuatione. Bulla vero Pij IV. ſolum præſupponit exiſtentiam iuriſpatronatus, & cùm iſto præſuppoſito illud præſeruat eiuſdem roboris, efficaciæ, & naturæ, cuius erat antiquum. Vltra quod, ſi opus eſſet, intraret reuocatio Sacri Concilij, quod poſtea fuit publicatum.

Et hoc eo magis dicendum eſt ſecundum Dominos: quia in contrarium plura concurrunt, ex quibus excluditur iuſpatronatus, & augetur ſuſpicio vſur-
4 pationis. Nam † teſtes deponunt, quod fuit lis inter prouiſos à Sede Apoſtolica, & Barones, & præſentatos ab eis, & quòd prouiſi à Sede Apoſtolica habuerunt poſſeſſionem vigore ſententiarum, reiectis præſentatis à patronis.

5 Secundò: quia † datur relatio Locumtenentis Capellani maioris, facta Proregi Neapolis de anno 1576. in qua continetur, quòd prouiſus Apoſtolicus obtinuerat quatuor ſententias Rotales canonizatorias ſuæ prouiſionis, & illarum vigore, executoriales, quæ fuerant mandatæ exequi à Prorege; prout cum effectu fuerant executæ. Et iſta relatio eſt apud Dominos magni ponderis, propter tot ſententias Rotales, quæ in ea enunciantur, & propter executionem, quam adhibita Cauſæ cognitione, & contradicente præſentato, habuerunt à Prorege.

PARMEN. STATVS.

Luna 28. Aprilis 1603.

ARGVMENTVM.

De exceptionibus contra teſtes.

SVMMARIVM.

1 *Pauper dicitur qui habet in bonis valorem ſolum centum ſcutorum, vel circa.*

2 *Paupertas, & vilitas, necnon mala fama, adimunt fidem teſtibus in materia ſuſpecta.*

3 *Negocia gratia, de nece hominis, ſolent teneri ſecreta; nec ſine neceſſitate communicantur famulis vilis conditionis, & numer. 11.*

4 *Famuli vilis conditionis non ſolent admitti in cubiculis dominorum.*

5 *Fides data, viuente coniuge, & machinatio in vitam ipſius; cum adulterio, efficit vt matrimonium poſtea ſecutum, non ſit legitimum.*

6 *Depoſitio de viſu de copula, per foramen oſtij, factum pro aditu Gattorum, continet plura inueriſimilia, de quibus numer. 7. & 8.*

9 *Materia adhibendi fidem teſtibus, eſt arbitraria Iudicis, & pendet à veriſimilitudine, præſumptionibus, & coniecturis.*

10 *Inueriſimilitudines iuncta cum qualitate perſonæ teſtis, & ſuſpicione ſubornationis, & odij, adimunt in totum fidem teſti.*

12 *In ijs, quæ ſolent committi occultè, admittuntur teſtes minus idonei; Niſi cùm qualitate perſonæ teſtis, & ſuſpicione odij, & ſubornationis, concurrant etiam inueriſimilitudines in dicto, & præſumptiones, & num. 13.*

DECISIO CCCLXXVI.

FVit iterum dubitatum, circumſcripta reuocatione anni 1536. & depoſitione Iacobi de Ferrarijs, An Iacobo Marotio teſti examinato pro parte Dominorum de Rangonibus, ſit adhibenda fides in totum, vel ſaltim in aliqua parte. Et Cauſa per duas poſitiones diligenter diſcuſſa, Domini cenſuerunt ſtandum eſſe in deciſis, quod ei nulla fides ſit adhibẽda.

Et pro fundamento reſolutionis repetebãt, quòd Marotius poſt lungam, & continuam ſeruitutem factam Pallauicinis per ſpacium 24. vel 25. annorum, fuit dimiſſus ab eorum ſeruitio, & in paruo temporis interuallo ſe contulit ad Caſtrum Rocchæ Blanchæ, in quo fuit receptus à Comite Ludouico, & vixit eius expenſis per aliquot dies; & deinde ab eo fuit tranſmiſſus ad Vrbem, vt ſe examinaret contra Pallauicinos, aſſociatus in itinere à Dominico Portio eius Factore, à quo, & à Hieronymo de Modena deponit intellexiſſe, quòd debebat examinari in hac Cauſa. Et Peregrinus teſtis Rangonorum affirmat, quòd ipſe ante examen fuit interrogatus in hac Cauſa à Hieronymo de Modena ſuper articulis, quos tenebat in manibus, in præſentia Comitis Ludouici; & quòd à Dominico fuit inſtructus, vt faceret proteſtationem de non recedendo ab examine facto in Ciuitate Parmæ. Et iſta ſeries facti inijcit magnam ſuſpicionem, quòd iſte teſtis non eſſet bene affectus de tempore examinis erga Pallauicinos, & quòd facile potuerit ſubornari à miniſtris Comitis Ludouici.

Secundo mouebantur: quia cum hac ſuſpicione concurrit qualitas perſonæ ipſius teſtis. Vt enim ip-
1 ſe dicit, eſt pauper, cùm habeat † in bonis valorem ſcutorum 100. vel circa, & eſt vilis, quia aliquando fuit mulio, aliquando hortolanus, & aliquando factor molendini; & vltimo loco ante examen famulus hoſpitis Solignani: & Vincentius deponit eum fuiſ-
2 ſe blasfematorem. Et iſtæ qualitates † ſunt multum conſiderabiles ad effectum detrahendi fidem teſtibus in materia ſuſpecta, gloſ. *in capit. ſi qui teſtium, in verſic. paupertate,* & *ibi* Abb. Ant. de Butr. Card. Imol. Felin. & alij, *de teſtibus*. Purpur. *conſ. 121. num. 19.*

Tertio mouebantur, ex pluribus inueriſimilitudinibus

nibus in eius dicto. Et primo videbatur Dominis
multum inueriſimile, quòd Bernardinus ſaltim tri-
bus vicibus promiſerit Catherinæ in camera, præſen-
te Marotio, illam ducere in vxorem poſt mortem Io:
Petri eius mariti; & quòd Catherina dixerit Ma-
rotio, quòd maritus non poterat diu viuere, quia ſe-
cerat ſibi aliquid propinare, vt poſſet habere effectũ
3 matrimonium cum Bernardino. Quia † ſimilia nego-
tia in quibus agitur de nece hominis, ſolent teneri ſe
creta; præſertim, vbi non concurrit aliqua neceſſitas
4 operæ aliorum, vel cauſa: & quia † famuli infimæ
conditionis non ſolent admitti in cubiculis domino-
rum. Et ideo non eſt veriſimile quòd tot vicibus in-
tellexerit hanc promiſionem factam Catherinæ à
Bernardino in camera. Et in iſta inueriſimilitudine
Domini faciebant magnum fundamentum; quia per-
cutit ſubſtantiam huius negotij. Si enim Bernardi-
5 nus dediſſet fidem Catherinæ, viuente coniuge, &
fuiſſet ſecuta machinatio in vitam cõiugis, cum adul-
terio; matrimonium non fuiſſet legitimum, *cap. ſuper
hoc, cap. vltim. de eo, qui eam duxit in matrimo. quam poll.
per adult.* & conſequenter filij Bernardinæ eſſent ex-
cluſi.

Conſiderabant etiam Domini, quòd iſte teſtis de-
ponit de copula Bernardini cum Margarita, quæ etiã
præſtaret impedimentum matrimonio poſtea ſecuto
6 cùm Catherina: & de ea deponit de viſu † per fora-
men oſtij, quod erat factum ad effectum, vt per illud
pateret aditus gattis in cubiculum. Et in hac depoſi-
tione inſunt plura inueriſimilia. Et primò, quòd cùm
in oſtio adeſſet foramen adeo notabile, quod ibi con
tinuo permanebat, Bernardinus, & Margarita ſe po-
ſuerint in loco, ex quo poſſent tam facile conſpici.
7 Secundo, quòd ipſe † auſus fuerit ex eo loco proſpi-
cere, exponendo ſe periculo quod ipſi illum viderẽt.
8 Tertio, quia deponit † diſtinctè de pluribus qualita-
tibus, quæ ſunt multum inueriſimilis. Et materia eo
magis redditur ſuſpecta: quia Vincentius deponit
de auditu à Cæſare della Vela, quòd ipſe inſtruxerat
Marotium, vt deponeret de viſu de copula inter Ber
nardinum, & Martam, per foramen oſtij factum pro
ingreſſu gattorum: quia inſtuctione poſtea vſus
fuit in hac depoſitione de copula inter Bernardinum
& Margaritam, mutando ſolum nomen; vt in alia
9 deciſione fuit conſideratum. Et propterea † cùm to-
ta iſta materia reſideat in arbitrio Iudicis, & pen-
deat à veriſimilitudine, præſumptionibus, & conie-
10 cturis, tot inueriſimilitudines † ſimul iunctæ cum
qualitate perſonæ teſtis, & ſuſpicione ſubornationis,
& odij contra Pallauicinos, ſecundum Dominos ſunt
tales, vt in hac Cauſa grauiſſima non ſit ei adhiben-
da aliqua fides, Abb. Imol. Card. & alij *in cap. quia
veriſimile, de præſumpt.* Rimin. *conſ.* 452. *num.* 11. *cum
pluribus ſequent. lib.* 3. Natt. *conſ.* 665. *num.* 9. *&* 10. *&
conſ.* 666. *num.* 11. Et tanto magis cùm adſit etiam ali-
qua varietas inter eum, & alios teſtes circa diem obi
tus patris mariti Catherinæ.

Nõ obſtat quòd materia redditur veriſimilis pro-
pter qualitatem perſonarum, loci, & illorum tempo-
rum, quæ erant ſatis relaxata. Quia ex iſtis non ex-
cluditur inueriſimilitudo: nulla enim ratio ſuadet,
11 quantum vis illa tempora eſſent relaxata, quòd † ne
gotium adeo notabile ſine neceſſitate, & abſque vllo
propoſito deberet communicari famulo ſimilis qua-
litatis; ex qua communicatione poterat prouenire
impedimentum matrimonij, & poterant naſci multa
inconuenientia.

Non obſtat quòd poſtea maritus Catherinæ obijt
ex veneno. Quia hoc in facto controuertitur; &, ſi
verum eſſet, nihilominus non excluderet inueriſimi-
litudinem; quia inueriſimilitudo in hoc conſiſtit,
quòd omnis ratio repugnat, quòd ſine cauſa iſta pro
pinatio veneni ante factum fuerit ei communicata.
12 Non obſtat, quòd † in ijs quæ ſolent committi,
occultè, admittuntur teſtes minus idonei. Quia hoc
13 non procedit quando † concurrunt, cum qualitate
perſonæ teſtis, & ſuſpicione odij, & ſubornationis,
inueriſimilitudines in dicto, & præſumptiones, vt per
Gabr. *de teſtibus concl.* 7. *num.* 13.

PLACENTINA BENEFICIORVM.

Veneris 2. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

De Beneficio reſeruato, ob nõ prouiſionem factam
in tempore ab Ordinario.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium cenſetur reſeruatum vigore regulæ, ob non
factam in tempore prouiſionem per Ordinarium.*
2 *Clauſula,* Conſtito de vacatione prædicta, *repetit non
ſolum vacationem in menſe, ſed etiam modum vacatio-
nis ſupra expreſſum, per quem prouiſio ſpectat ad Pa-
pam, & num. 4.*
3 *Breuia, quæ fundantur in reſeruatione, ſecundùm ſtilum
ordinarium non conceduntur ceſſante reſeruatione.*
5 *Onus iuſtificandi clauſulam* Conſtito, *& narratiuam re-
ſeruationis, ſpectat ad prouiſum Apoſtolicum.*
6 *Prouiſio Ordinarij non probat tempus in concurſu proui-
ſionis Apoſtolicæ, propter ſuſpicionem antidatæ. Con-
trarium, ſi prouiſio Ordinarij habeat ſubſcriptionem No-
tarij, teſtes, & ſigillum, & num. 7.*

DECISIO CCCLXXVII.

DOmini concluſerunt, ſententiam A.C. eſſe reuo-
candam, Mouebantur. Quia in principio Bre-
uis narratur, quòd iſta Beneficia vacarunt de menſe
Octobris 1590. & quod de eis fuerat prouiſum Io:
anni, ex quo erant reſeruata vigore regulæ, quia de
eis non fuerat facta prouiſio per Ordinarium, ante
diem 5. Decembris, qua die fuit aſſumptus ad Pon-
tificatum ſanctæ mem. Gregorius XIV. & poſtea Pa-
pa mandat A.C. quòd conſtito ſibi de vacatione præ
dicta, appræhendat poſſeſſionem nomine Can eræ. Et
Domini intelligebant, quòd Papa ſenſit in hac clau-
ſula de vacatione per Obitum Roderici in menſe O-
1 ctobris, ex qua ſit inducta reſeruatio † ob nõ factam
prouiſionem per Ordinarium in tempore; vt fuit re-
ſolutum coram Oradino *in Cauſa Salamantina Canoni-
catus 13. Maij* 1572. Et hunc intellectum Domini com
2 probabant: quia † dictio *prædicta* repetit non ſolum
vacationem in menſe, ſed etiam modum vacationis
ſupra expreſſum, per quem prouiſio pertinet ad Pa-
pam.

Secundo: quia iſta Breuia fundantur in reſerua-
3 tione; & ſecundum ſtilum † ordinarium non conce-
duntur ceſſante reſeruatione: & ideo, etiam ſi verba
eſſent dubia, reciperent interpretationem ab obſer-
uantia

uantia concedendi iſta Breuia, ſolum propter reſer-
4 uationem. Tertio: quia ſi † dictio *prædicta*, non re-
ferretur etiam ad modum vacationis, illa expreſſio
reſeruationis fuiſſet facta ſine effectu operãdi. Quar-
tò, & vltimo: quia Papa dat facultatem in Breui ex-
pellendi intruſos, & excipit expreſſe habentes proui
ſionem ab Ordinario ante dictũ diem 5. Decembris;
& poſtea tollit actionem ſpolij, ſtante reſeruatione
huiuſmodi; & conſequenter ex toto contextu Breuis
apparet quòd Papa fuit motus ad iſtud concedendũ,
5 propter reſeruationem. Et propterea, cùm † onus iu-
ſtificandi clauſulam *conſtito*, & iſtam narratiuam re-
ſeruationis coram A. C. ſpectaret ad Ioannem; vt in
terminis huius regulæ fuit reſolutum *in Cauſa Vlix-
bonenſis Parochialis 20. Maij 1594. coram Illuſtriſſimo
Cardinali Mantica*; & non fuerit ab eo iuſtificata: ſen-
tentia remanet notoriè iniuſta, & conſequenter eſt
reuocanda.

Mouebantur etiam propter prouiſionem Ordina-
rij ante diem 5. Decembris, quæ fuerat producta in
actis coram A. C. Et ideo, cùm Breue excipiat ex-
preſſe prouiſos ab Ordinario, in illis verbis, *Non ta-
men habentibus prouiſionem ab Ordinario ante diem 5. De-
cembris*; ſtante iſta probatione affirmatiua, ceſſabat
executio Breuis; & conſequenter etiam ex hoc capi-
te ſententia eſt iniuſta.

6 Et quamuis in contrarium opponatur, quòd † pro-
uiſio Ordinarij non probat tempus in concurſu pro-
uiſionis Apoſtolicæ, propter ſuſpicionem antidatæ,
iuxta *deciſionem primam de probation.* Tamen, cum
7 iſta † prouiſio Ordinarij habeat ſubſcriptionem No
tarij, teſtes, & ſigillum; & Lupus vigore illius proui-
ſionis acceperit poſſeſſionem ante datam Literarum
Apoſtolicarum ad fauorem Ioannis ceſſat in hoc ca-
ſu omnis ſuſpicio antidatæ, & creditur literis Ordi-
narij. Thom. de Tan. *dec.* 50. Guidob. *dec.* 69. Caputa.
deciſ. 146. *lib.* 1. *& deciſ.* 55 *lib.* 3. *in manuſcript.* Chiſan.
dec. 81. Et ſaltim, ſecundum Dominos, materia red-
ditur adeo turbida, quòd iſta exceptio erat reſeruan
da in iudicio petitorio, & interim non erat danda
executio Breui; iuxta deciſionem Paleotti, quæ alle-
gatur per informantes.

Aliquibus etiam ex Dominis placebat caput nul-
litatis, cuius ſanatio fuit denegata in Signatura
Sanctiſſimi. Et ex his fuerunt concordes pro reuoca-
tione ſententiæ Auditoris Cameræ.

PERVSINA SPOLII.

Lunæ 5. Maij. 1603.

ARGVMENTVM.

De nullitate, & iniuſtitia ſententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Intimatio decreti de ſubhaſtando ſolet fieri de ſtilo.*

2 *Decretum interpoſitum cum intimatione, non afficit ante intimationem.*

3 *Diſpoſitio legis,* Curabit, Cod. de act. empt. *non habet locum, quando creditor nunquam fuit dominus bonorum.*

4 *Taxatio intereſſe inter creditorem, & debitorem, tempore dilationis durante eſt illicita.*

DECISIO CCCLXXVIII.

DOmini perſtiterunt in deciſis, & eis placuit v-
trunque caput nullitatis, & iniuſtitiæ.

Nullitas eſt clara, propter defectum intimationis
1 decreti de ſubhaſtando, † quæ ſecundum Dominos
ſolet fieri de ſtilo; & ſufficit ad iſtum effectum, quòd
Iudex decreuerit quòd intimaretur: quia in hoc caſu
2 † decretum non afficit ante intimationem, ſaltim ceſ-
ſante illius ſcientia, quæ hic non probatur, vt dictum
fuit in alia deciſione.

Iniuſtitia etiam, ſecundum Dominos, adeſt: quia
in hoc caſu creditor nunquam fuit dominus bonorũ,
3 & ideo verſamur † extra terminos legis, *curabit, Cod.
de act. empt.* Et ſecundum terminos Iuris communis,
4 iſta taxatio intereſſe † inter creditorem, & debito-
rem, ad rationem trium pro centum, durante tempo-
re dilationis ad ſoluendum, eſt illicita. Et propterea
eum mandatum fuerit relaxatum, etiã pro iſta ſumma
taxata pro intereſſe, & ſic vltra ſummam vere debi-
tam; intrat nullitas, & iniuſtitia, & conſequenter
D. Generæ competit actio ſpolij.

ROMANA CENSVS SCVTORVM 18000.

Lunæ 5. Maij 1603.

Vide Argumentum Deciſiones 291.

SVMMARIVM.

1 *Separatio bonorum facta à debitore ſine citatione, & interuentu creditorum, eis non præiudicat in ſua hypotheca.*

2 *Separatio bonorum fideicommiſſariorum à bonis liberis, tendit ad fauorem creditorum.*

3 *Obligato ſoluere creditoribus anterioribus, non competit aliqua defenſio ad excluſionem ipſorum, ſi ſoluat poſterioribus.*

DECISIO CCCLXXIX.

PRopoſui Dubium ſuper eiſdem, & quoniam præ-
cipuum fundamentum deciſionis pendebat, ex
anterioritate hypothecæ, quæ remanebat creditori-
bus ſuper toto pretio de tempore venditionis iſtius
caſtri, propter quam inferebatur, quòd ſi Excellen-
tiſſimus D. Marchio ſoluiſſet poſterioribus credito-
ribus deſcriptis in liſta, potuiſſet moleſtari à credi-
toribus anterioribus, quibus remanebat ſalua ſua
hypotheca.

Informantes in hac poſitione ſe reſtrinxerunt, ad
iſtud caput, & reuocarunt in dubium veritatem iſtius
fundamenti: quia de tempore venditionis ex ſumma
ſcutorũ 16000. quæ fuerunt ſeparata à bonis fidei-
commiſſo ſubiectis pro detractionibus per ſententiã
Reuerendiſſimi D. mei Patriarchæ Alexandrini re-
manebant ſolum ſcuta 31000. ſuper quibus anterio-
res creditores poterant exercere ſuam hypothecam:
quia antea fuerant alienatæ ab Vrſinis vigore illius
ſententiæ tres tenutæ pro ſumma ſcutorum, 85000.
Et propterea dicebatur, quòd ſi Excellentiſſimus D.
Marchio, ex hac ſumma ſcutorum 85000. ſoluiſſet
illis creditoribus poſterioribus ſcuta 18000. non po
tuiſſet reſpectu iſtius ſummæ ſuſtinere moleſtiam à
creditoribus anterioribus. Verum, hoc fundamento
non obſtante, fuit concorditer concluſum, non eſſe
recedendum à deciſis.

Ratio

1 Ratio potiſſima fuit; quia † ſeparatio bonorum fuit facta ſine citatione, & interuentu creditorum, & propterea eis non præiudicat in ſua hypotheca: Et tanto magis, cùm iſta ſententia non fuerit lata ad iſtum effectum inferendi præiudicium creditoribus, ſed ſolùm ad eff:ctum ſeparandi bona à fideicomiſ-
2 ſo: † quæ leparario tendebat ad eorum fauorem; quia ſecuta ſeparatione per ſententiam, ex illorum venditione facilius poterant, ſecundum eorum anterioritatem, conſequi ſatisfactionem ſui crediti. Et conſequenter, cũ per iſtam ſententiam non fuerit illa tum præiudicium creditoribus in ſua hypotheca, ſi D. Marchio ſoluiſſet creditoribus poſterioribus, non fuiſſet ſecurus à creditoribus anterioribus: quia ſi fuiſſet ab eis moleſtatus, non potuiſſet illos excludere; neque vigore ſententiæ, quia illis non præiudicat in hypotheca, vt dictum fuit; neq; vigore alienationis trium tenutarum facta ab Vrſinis ante venditionem Caſtri; quia ex illa non fuerunt conſecuti ſatiſfactionem ſui crediti: & ideo eis remanebat ſua hypotheca.

Mouebantur etiam; quia cùm Vrſini eſſent valde grauati ære alieno, & impliciti debitis, in notabili quantitate, multum intererat D. Marchioni ſe reddere tutum quantum poterat, vt non poſſet pati moleſtiam à creditoribus; & propterea voluit habere ceſſiones a creditoribus anterioribus, vt cum iſtis ceſſionibus poſſet excludere creditores poſteriores: & pro maiori ſua ſecuritate, in inſtrumento ſe obligauit ſolum ſoluere precium creditoribus anterioribus; vt fuit reſolutum in alia poſitione; & ideo cùm eſſet obligatus vigore propriæ obligationis, ſoluere creditoribus anterioribus, quibus erat quæſitum ius per ſtipulationem Notarij, ei non competebat ali-
3 qua defenſio ad excluſionem creditorum anteriorum, ſi ſoluiſſet poſterioribus: quia in hoc caſu non potuiſſet opponere, quòd erat ſecuta ſeparatio bonorum, & quòd reliqua bona, erant ſubiecta fideicommiſſo, cùm eſſet obligatus ex propria obligatione ſoluere illud pretium creditoribus anterioribus. Et hoc eo magis dicendum eſt: quia de tempore iſtius obligationis D. Marchionis ad fauorem iſtorum poſteriorum creditorum, iam fuerat commiſſa Cauſa graduationis creditorum A. C. ad inſtantiam ipſius, & fuerat data cedula in actis pro illorum ſatisfactione: & propterea erat taliter quæſitum ius creditoribus anterioribus, & res erat redacta in tali ſtatu, quòd etiamſi Marchio voluiſſet, non potuiſſet ſoluere creditoribus poſterioribus.

ROMANA PRÆTENSÆ VSVRÆ, EXTRA ROTAM.

Lunæ 12. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Excluditur vſura, in contractu locationis Officiorum.

SVMMARIVM.

1 *Implicat quòd conductor ſit dominus rei locatæ, & quòd locator ex cauſa legitima poſſit eam vendere, & transferre illius dominium.*

2 *Mutuum non datur, non data translatione dominij.*

3 *Vſura non cadit niſi in mutuo vero, vel palliato.*

4 *Translatione dominij ſecuta, fructus ſoluuntur pro vſu pecuniæ mutuatæ, & non pro vſu rei.*

5 *Palliatio de contractu mutui ad contractum locationis, fit ſolum, vt periculum ſpectet ad conductorem, & loco rei reſtituatur pecunia.*

6 *Vſura non cadit in contractu locationis.*

7 *In dubio in foro exteriori ſumitur omnis præſumptio, quòd contractus non ſit vſurarius. Maximè, ſi de vſura non opponatur à Parte pro ſuo intereſſe ciuili, ſed à Fiſco, & num. 8.*

9 *Pactum, quòd ſi conductor deficit in ſolutione, teneatur ad ſolutionem precij, quo fuit empta res locata, non eſt aptum per ſe ſolum mutare contractum in aliam ſpeciem, reddendo illum vſurarium. Et eſt magis aptum afferre vtilitatem, quàm damnum, conductoribus, & numero 11. & 12.*

10 *Periculum amiſſionis rei locatæ excludit certam ſpem lucri, & translationem dominij.*

13 *Pactum, quòd conductor officiorum non poſſit ſoluere eorum precium, & ea ſibi acquirere, niſi poſt triennium; non eſt illicitum. Et eſt merè facultatiuum in fauorem conductoris, & num. 14.*

DECISIO CCCLXXX.

Domini concluſerunt contractus locationum, non eſſe vſurarios. Mouebantur: quia ab initio dominium iſtorum officiorum fuit acquiſitum Ioan. Baptiſtæ, cùm fuerint ab eo empta de eius pecunijs, ſaltim pro maiori parte, & eum decreto, quòd ipſe ſolum poſſet de eis diſponere, adimendo in ſpecie hanc facultatem de eis diſponendi, habentibus titulum: & illud dominium in contractibus locationum non reperitur translatum in conductores, immo fuerunt appoſitæ plures clauſulæ, & cautelæ, ſoltim ad iſtum effectum, vt dominium remaneret ipſius, & non transferretur in conductores, recipiendo ab eis declarationem, quòd libera, & abſoluta diſpoſitio ſpectabat ad ipſum, & eius hæredes, & ſucceſſores; & eos ligando, vt non poſſent obligare iſta officia, neque de illis diſponere: item dando ei facultatem, quòd poſt triennium poſſent ſibi illa acquirere, ſoluendo pretium, & interim reſeruãdo ſibi facultatem, in euentum cauſæ legitimæ, ea vendendi durante affictu: & ſuccedente mora conductorum in tribus ſolutionibus, priuando eos commodo contractus locationis: & ſimiliter finito contractu locationis, ipſe remanebat dominus officiorum, nec conductores poterant amplius in illis ſe ingerere. Quæ omnia repugnant abdicationi dominij, & translationi ipſius in
1 conductores: quia implicat † contrarietatem, quod conductores ſint domini officiorum, & quod Io: Baptiſta ſuccedente cauſa legitima, poſſet illa vendere, & transferre dominium; & quòd ſi ipſi volebant acquirere dominium, deberent expectare triennium, & poſtea ſoluere pretium; & quòd tam ante, quam poſt finitam locationem, libera, & omnimoda diſpoſitio ſpectaret ad ipſum; vt in his terminis fuit latè deciſum *in Cauſa Romana Montium 14. Decemb. 1576. coram S. D. N.*

Et ex hoc fundamento, quòd dominium iſtorum officiorum ſemper remanſerit Io. Baptiſtæ, Domini inferebant, quòd in hac ſpecie non poteſt eſſe locus
2 vſuræ: quia non † data translatione dominij, non datur mutuum, *leg. 2. in princip.* & *ibi* Bart. Iaſ. *num. 5.* &

Dec.

Dec. *num. 6. & 7. ff. ſi cert. pet.* gloſ. Io. de Platea, Aret.
Faber, & alij, *in § item is cui, inſt. quibus mod. re contr.
oblig.* IaſC. *conſ. 175. lib. 2.* Et ceſſante mutuo ceſſat etiam
3 vſura: quia † vſura non cadit, niſi in mutuo vero vel
paliato Archid. *in cap. 1. 14 quæſt. 3.* Hoſt. & Goffred.
in ſum. tit. de vſuris, Abb. *conſ. 62. num. 4. lib. 1.* Comel.
conſ. 1. num. 21. lib. 4. & eſt receptiſſima opinio Cano-
niſtarum, & Theologorum: militat enim in hoc ca-
4 ſu ratio particularis: quia ſecuta † translatione do-
minij, fructus ſoluuntur pro vſu pecuniæ mutuatæ, &
non pro vſu rei, quæ fuit effecta propria ipſius ſoluen
tis. Quæ ratio ceſſat in alijs contractibus, in quibus
non transfertur dominium.

Mouebantur etiam Domini: quia poſt finitam lo-
cationem remanebant iſta officia Io: Baptiſtæ, & nõ
erat in facultate ipſius repetere pretium pecuniarũ,
quo fuerunt empta; & interim, ſi ſuccedebat mors
conductorum, illa peribant damno ipſius: quia hoc
periculum fuit ſolum in eis translatum, ſi inducere-
tur priuatio officiorum ex dolo vel culpa ipſorum;
Et iſta etiam repugnant naturæ mutui palliati: quia
5 † palliatio de contractu mutui ad contractum loca-
tionis fit ſolum ad iſtum effectum, vt periculum per-
tineat ad conductorem, & loco rei, cuius dominium
trãsfertur, reſtituatur pecunia; vt benè deducit Aim,
in conſ. 145. num. 17.

Tertio, & vltimo mouebantur: quia iſte contra-
ctus à partibus verbis expreſſis, & ſæpius geminatis
denominatur contractus locationis, & habet omnia
ſubſtantialia contractus locationis, & fere omnia
6 Pacta ei conueniunt: & ideo † cùm in contractu loca-
tionis non cadat vſura, Abb. *conſil. 15. lib. 1.* non de-
7 bemus ſine cauſa inducere illos vſurarios: quia † in
dubio in foro exteriori ſumitur omnis præſumptio,
quòd contractus non ſit vſurarius, Bald. *in leg. rogaſti,*
8 *§. tibi, ff. ſi cert. pet.* Et tanto magis, † quando de vſu-
ra non opponitur à parte pro ſuo intereſſe ciuili, ſed
à fiſco.

Non obſtat pactum, quòd propter moram con-
ductorum in ſoluendo affictum liceret Io. Baptiſtæ
vendere officia; & quod ſi officia vendebantur mi-
nori precio, conductores tenerentur ſupplere de ſuo
proprio, transferendo in conductores commodum
vel incommodum augmenti vel diminutionis eorum
valoris: ex quo pacto infertur per informantes, pro
fiſco, quòd dominium, & periculum fuit translatum
in conductores. Si enim dominium remanſiſſet Ioan.
Baptiſtæ, augmentum, & diminutio valoris officio-
rum debebat ſpectare ad ipſum, & non ad conducto-
res; & conſequenter iſte fuit contractus mutui pallia
ti, & non locationis. Quoniam huic fundamento; in
quo conſiſtit potiſſima difficultas, fuit per Dominos
reſponſum, quòd ſi Ioan. Baptiſta præter iſtum ca-
ſum non poterat agere ad ſummam ſolutam ab ini-
tio, prout eſt de natura mutui, & finita locatione re-
manebat dominus, & conductores non poterant ſe
amplius ingerere in iſtis officijs, & interim ex iuſta
cauſa poterat illa vendere, & transferre dominium
in emptores; & conductores non poterant illa obli-
gare; neceſſariò dicendum eſt, quòd dominium re-
manebat ipſius, & quòd partes voluerint facere ve-
rum contractum locationis, & non contractum mu-
tui palliati: quia repugnant in hoc caſu omnia ſub-
ſtantialia mutui. Et quamuis iſtud pactum ſit contra
naturam contractus locationis, tamen partes non ha
buerunt pro illicito, quòd ſi emitur officium, quod
requirit miniſterium perſonale cum foris, & non dat
fructus, ſaltim æquiualentes, quando eſt in manibus
emptoris, ſicuti quando eſt in manibus conductoris,
& emitur in capite alterius, ſolum ad iſtum effectum
locandi, & percipiendi fructus; ſi contractus loca-
tionis non poteſt habere ſuum effectum propter mo-
ram ipſius conductoris in adimplendo; in hoc caſu
ipſe conductor, qui fuit cauſa emptionis, quæ alias
non ſuiſſet ſequuta, teneatur in pœnam propter mo-
ram, ſubire periculum diminutionis valoris officij.
Et propterea, licèt huiuſmodi pactum videatur inua
lidum, quia non habet aliquam proportionem cùm
9 contractu locationis, quòd † ſi conductor deficit in
ſolutione, teneatur ad ſolutionem pretij, quo fuit em
pta res locata: nihilominus cùm ſit adiectum in con-
tractu locationis, quem partes facere intendebant, &
dominium ſemper remanſerit Io. Baptiſtæ, non eſt
aptum de per ſe ſolum transfundere contractum in
aliam ſpeciem, & mutare ſubſtantiam negotij, red-
dendo illum vſurarium contra intẽtionem partium,
quæ apparet perſpicua, ex omnibus partibus inſtru-
menti. Et pro hac parte placebat *conſil.* Gabr. 152.
lib. 1. Et hoc eo magis dicendum eſt ſecundum Do-
minos: quia hoc pactum non eſt conforme in omni-
bus caſibus. Datur enim Io: Baptiſtæ in alia parte
inſtrumenti facultas vendendi officia ex nulla cauſa:
& in hoc caſu non intelligitur, repetitum iſtud pa-
ctum: & ſimiliter finita locatione remanebat domi-
nus, nec poterat cogere conductores ad ſolutionem
pretij diminutionis valoris, ſi volebat illa vendere:
& propterea cùm in alijs caſibus, in quibus non po-
teſt imputari aliqua mora conductoribus, augmen-
tum, & diminutio valoris precij officiorum ſpectaret
ad Io: Baptiſtam, multum veriſimile eſt, quòd à par-
tibus fuerit facta iſta prouiſio in hoc caſu particula-
ri, ſolum propter moram conductorum, & non quia
fuerit intellectum transferre dominium in conducto
res, ineundo contractum mutui: quia ſi fuiſſet mutuũ
palliatum, dominium officiorum fuiſſet ſimpliciter
translatum in conductores; & in omni caſu Io: Bap-
tiſta voluiſſet eſſe ſecurus, quòd non amitteret capi-
tale, reſeruãdo ſibi facultatem repetendi totam ſum-
mam, etiam ſi officia vendebãtur minori pretio; alias
ſecundum iſtum intellectum ſequeretur, quòd Ioan.
Baptiſta in vno caſu ſolùm voluiſſet transferre domi
nium in conductores eis mutuando, & in alijs caſi-
bus facere contractum verum locationis, & retinere
dominium penes ſe: quod eſt inueriſimile fuiſſe à cõ-
trahentibus cogitatum.

Multum etiam mouit Dominos, quòd ſi ſuccede-
bat mors conductorum, officia peribant damno Io.
10 Baptiſtæ: quod † periculum amiſſionis excludit cer
tam ſpem lucri, quæ oritur ex contractu mutui; &
etiam translationem dominij; quia ſi dominium erat
translatum in conductores, officia debebant perire
eorum damno. Et eo facilius Domini venerunt in
hanc ſententiam, quia concurrunt in hoc pacto plu-
res circunſtantiæ excluſiuæ intentionis committen-
11 di vſuram. Et primo: quia hoc pactum eſt † magis
aptum afferre vtilitatem, quàm damnum conducto-
tibus: quia precium ſimilium officiorum, ſolet po-
tius creſcere quàm diminui. Secundo: quia iſte ca-
ſus

ſus non poterat ſuccedere ſine magna difficultate:
12 quia † erat in poteſtate condnctorum, ſoluendo ef-
ficere, vt non fieret locus pacto; & locatori multum
intererat qnòd duraret affictus; & non deueniſſet ad
venditionem officiorum niſi coactus: quia in fine ſex
annorum penſio fere æquabat ſortem principalem,
& officia ei remanebant libera. Et ideo hoc pactum
videtur potius appoſitum ad effectum incutiendi,
timorem conductoribus, vt facilius ſoluerent penſio
nem, quàm ad effectum extorquendi vſuras. Tertio:
quia dantur plures contractus, locationis officiorum
cùm ſimili pacto, & ideo contrahentes potuerunt ve
riſimiliter credere, quòd iſtud pactum adiectum in
contractu locationis eſſet validum.
13 Non obſtat aliud pactum, quo † reſtringitur fa-
cultas conductoribus, vt non poſſint ſoluere precium
& acquirere ſibi officia, niſi elapſo triennio. Quia li-
cet ex hoc pacto oriatur efficax coniectura, quòd Io.
Baptiſta voluit eſſe certus de perceptione fructuum
per triennium; tamen hoc non eſt illicitum; quo-
niam cùm dominium officiorum eſſet ipſius, non co-
gebatur, neque etiam poſt triennium, illa vendere;
neque ipſi cogebantur elapſo triennio emere: Et id-
14 eo † pactum eſt mere facultatiuum in fauorem ipſo-
rum, quia ſi valor officiorum augebatur, elapſo trien
nio poterant emere pro eodem precio, ſi volebant;
&, ſi minuebantur, non cogebantur emere; & inte-
rim ſi ſuccedebat mors conductorum, officia peri-
bant damno ipſius.

Non obſtant ea, quæ dicuntur ex tractatu præce-
denti, ex diuerſitate affictus, & alia omnia, quæ dedu
cuntur per informantes. Quia abunde illis ſatisfit in
Voto Reuerendiſſimi D. mei Patriarchæ Alexandri-
ni, & R.P.D. Cottæ, & ex late deductis per informan
tes, quorum reſponſiones placuerunt Dominis.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 2. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Reijciuntur multæ exceptiones nullitatis contra
ſententiam.

SVMMARIVM.

1 *Omiſſio iuramenti calumniæ, non inualidat ſententiam,
quando fuit petitum poſt plenè probatam intentionem
actoris. Et ſufficit quod ſit poſtea præſtitum in terminis
ſubſtantialibus, & num. 2.*

3 *Vt quis poſſit comparere in Cauſa appellationis, ſufficit
quòd ſit conſtitutus procurator ad proſequendam Cau-
ſam; vel ad comparendum coram quibuſcunque Iudici-
bus, & num. 4.*

5 *Subhaſtatio habet neceſſariam dependentiam à credito.*

6 *Subhaſtatio vt ſit nulla, ſufficit quòd ſit facta pro aliqua
ſumma indebita.*

7 *Exceptio nullitatis turbidæ non attenditur ad effectum re-
uocandi ſententiam, de cuius iuſtitia clarè liquet.*

DECISIO CCCLXXXI.

POſt reſolutiones factas in hac Cauſa, quòd ſen-
tentia R.P.D. Alæ erat iuſta propoſui Dubium
ſuper illius validitate, vel inualiditate. Et Domini
concluſerunt ſententiam eſſe validam.

Nullitates, quæ opponũtur, in effectu ſunt quinq;
quarum prima eſt, quod non fuit præſtitũ iuramen-
tum calumniæ. Et iſta nullitas non fuit viſa digna
1 conſideratione: quia quando fuit petitum iuramen-
tum calumniæ, Bergerius plene probauerat ſuam in-
tentionem, & Cauſa erat in tali ſtatu, quod Iudex po
terat non attendere hanc exceptionem; vt fuit reſo-
lutum coram me *in Cauſa Chienſi, & in Cauſa Romana
de Magdalenis, coram Reuerendiſſimo Domino meo Pa-
triarcha Alexandrino*. Præterea ſufficit ad iſtum ef-
fectum, quòd iuramentum fuerit poſtea præſtitum
2 in terminis † ſubſtãtialibus; vt fuit ſæpius reſolutum;
& Domini non dubitant de ſufficientia mandati pro
curatoris, quia mandatum habet clauſulas multum
amplas, & in ſpecie in eo fit mentio de iuramentis.

Secũda ex defectu mandati procuratoris ad com-
parendum in Cauſa appellationis; quæ etiam fuit re-
3 iecta: quia ſufficit † quòd fuerit conſtitutus ad proſe-
quendam Cauſam, vt poſſit comparere in Cauſa ap-
pellationis, Put. *deciſ.* 345. *num.* 3. *lib.* 1. Et tanto ma-
4 gis, cùm fuerit conſtitutus procurator † ad compa-
rendum coram quibuſcunque Iudicibus Fab. *dec.* 11.
Put. *dict. deciſ.* 345.

Tertia quoque nullitas ex eo quòd fuit citatus ad
terminos ſubſtantiales Pompilius de Cuppis, qui tũc
nõ erat procurator Vigilij, nõ placuit Dominis. Quia
omiſſa hac inſpectione, an Pompilius eſſet, vel non
eſſet procurator Vigilij; termini fuerunt reiterati ab
ipſo. Vigili, & Iudex illos ſeruauit prò vtraq; parte.

Quarta etiam nullitas, quæ deducitur ex eo, quòd
D. Ala nòn habebat facultatem pronunciandi ſuper
inualiditate ſubhaſtationis officij pariter tollitũr ſe-
5 cundum Dominos. Quia † cùm ſubhaſtatio habeat
neceſſariam dependentiam à credito, Iudex, qui co-
gnouit quòd creditum non erat in tanta quantitate,
potuit pronunciare ſuper inualiditate ſubhaſtatio-
nis. Et quamuis prætendatur etiam exceſſus in hac
ſententia, tamen iſte exceſſus non tollit nullitatem
6 ſubhaſtationis: ad quem † effectum ſufficit, quod
ſubhaſtatio fuerit facta pro aliqua ſumma indebita.

Vltima nullitas; quæ opponitur propter defectum
tranſportationis mandati Thomæ del Bene, viſa fuit
Dominis habere maiorem difficultatem, ſed cùm in
deciſionibus non fuerit factum fundamentum in hoc
mandato, & non ſit neceſſarium ad hanc cauſam, ne-
que reperiatur in actis; Domini cenſuerunt hanc nul
7 litatem eſſe multum turbidam; & propterea, ſtante †
hac turbiditate, non eſſe attendendam ad effectum
reuocationis ſententiæ, de cuius iuſtitia clarè liquet.

ROMANA VIGINTI MILLIVM.

Lunæ 2. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Agitur de excludenda correſpectiuitate contra-
ctuum.

SVMMARIVM.

1 *Contractus ex diuerſis cauſis, & inter diuerſas perſonas,
non cenſentur correſpectiui, licèt ſint celebrati in conti-
nenti coram eodem Notario.*

2 *Materia correſpectiuitatis eſt coniecturalis, & pendet à
veriſimili mente contrahentium.*

3 *Coniectura excludentes correſpectiuitatem, & nu. 4 & 5.*

S DE-

Digitized by Google

DECISIO CCCLXXXII.

PEtebatur coram me à Dominis de Bonſijs executio obligationis in forma Cameræ, pro ſumma ſcutorum vigintimillium contra Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum Cardinalem Sfortiam. Et quia pro eius parte, inter alias exceptiones opponebatur, quòd ipſe promiſit ſoluere Bonſijs ſummam ſeutorum quinquaginta millium, propter ceſſionem ab eis habitam contra Comitem Pitiliani, eo quia Comitiſſa eius mater in contractu emptionis Caſtri Fiani inito eadem die coram eiſdem Notario, & teſtibus, promiſit ei ſoluere de conſenſu Comitis venditoris, ex precio emptionis illius Caſtri eandem ſummam, quam ipſe ſe obligauit ſoluere Bonſijs: & ex hoc inferebatur, quòd cum ambo iſti contractus habeant originem ex eadem cauſa, & ſint celebrati incontinenti coram eodem Notario, & teſtibus, ſunt inter ſe taliter connexi, & correſpectiui, quòd ſi Cardinalis non poteſt conſequi ſatisfactionem à Comitiſſa, iuxta regulam contractuum correſpectiuorum, non tenetur ſoluere Bonſijs ſummam ei promiſſam, Et ſucceſſiuè ex hoc deducebatur, quòd cùm hodie res ſit redacta ad talem ſtatum, quòd Cardinalis nō poteſt amplius agere contra Comitiſſam, propter gratiam reductiuam prioris Motus proprij ad viam Iuris, reſpectu ſummæ non ſolutæ, quam obtinuerunt creditores Status Eccleſiæ, à S. D. N. iſta exceptio correſpectiuitatis obſtat Bonſijs, vt non poſſint agere contra Cardinalem. Et propterea reſtrinxi difficultatem in hac poſitione ad hoc caput, & dubitaui, An contractus initus inter Cardinalem, & Bonſios, fuerit correſpectiuus ad promiſſionem Comitiſſæ ad fauorem Cardinalis. Et Domini ſine difficultate concluſerunt, iſtos contractus, non eſſe inter ſe correſpectiuos.

Mouebantur: Quia ſi in hoc caſu aliqua conſiderari poteſt correſpectiuitas, illa eſt ſolum inter Cardinalem, & Comitiſſam: Cardinalis enim ſe obligauit Bonſijs intuitu, & contemplatione ipſius, vt mediante hac ceſſione facta à Bonſijs emptio Caſtri, quàm ipſa volebat facere, poſſet habere effectum: quia alias Bonſij non poterant cogi, & nolebant dimittere affictum Status Pitiliani. Et vice verſa Cardinalis voluit ab ea obligationem, quòd ex pretio Caſtri ſibi ſolueret eandem ſummam, quam promiſerat Bōſijs; & ſine iſta obligatione ſe non obligaſſet Bonſijs. Sed inter Cardinalem, & Bonſios nulla adeſt correſpectiuitas: quia in inſtrumento non legitur; & contractus ceſſionis, & venditionis iurium inter Cardinalem, & Bonſios, non habet neceſſariam dependentiam à promiſſione Comitiſſæ ſoluendi eandem ſummam Cardinali ex pretio Caſtri. Et propterea, cùm iſti con-
1 tractus contineant diuerſam † cauſam, & ſint initi inter diuerſas perſonas, ceſſat in hoc caſu correſpectiuitas, quamuis fuerint celebrati in continenti coram eodem Notario, & teſtibus, Put. *deciſ.* 171. *lib.* 2. *& dec.* 214. *lib.* 3. Mohed. *deciſ.* 224.

2 Mouebantur etiam Domini: quia iſta † materia eſt coniecturalis, & pendet à veriſimili mente contrahentium, *leg. cum eiſdem* §. *interdum, ff. de ædil. edict.* Dec. *conſ.* 421. *col.* 1. Et in hoc caſu coniecturæ, ex omni parte ſunt excluſiuæ correſpectiuitatis.

Quantum enim ad Bonſios, ipſi ſine promiſſione
3 Cardinalis erant ſecuri de ſatisfactione ſui crediti, per retentionem affictus ſtatus Pitiliani. Et ideo nulla ratio ſuadet, quòd voluerint cedere ſuum creditum correſpectiuè ad promiſſionem Comitiſſæ, ſubijciendo ſe huic periculo, quòd ſi Cardinalis non poſſet eſſe ſatisfactus à Comitiſſa, ipſi remanerent ſine ſolutione ſui crediti, & ſine affictu ſtatus. Et iſta coniectura comprobatur; quia ſi Bonſij fuiſſent contenti obligatione Cardinalis correſpectiua ad promiſſionem Comitiſſæ, ſoluendi ex pretio Caſtri, in effectu iſta obligatio Cardinalis fuiſſet ſuperflua: quia idem operabatur obligatio Comitiſſæ: & propterea multum veriſimile redditur, quod iſta obligatio perſonæ extraneæ fuerit procurata ſolum ad iſtum effectum, vt ceſſionarius non poſſet opponere hanc exceptionem, quæ competebat Comitiſſæ, quòd ipſa non poterat moleſtari, niſi pro ſolutione pretij Caſtri.

4 Tertio ſumitur etiam coniectura voluntatis, † ex tractatu præcedenti, ex quo apparet, quod Bonſij volebant eſſe certi de ſolutione, & recuſabant accipere pretium Caſtri à Comitiſſa, quia timebant moleſtias à Monte Pietatis Florentiæ, qui habebat hypothecatum dictum Caſtrum, & prætendebat anterioritatem crediti, & prælationem: & ideo non eſt veriſimile, quòd poſtea voluerit reincidere in obligationem ſolutionis pretij Caſtri, quam à principio voluerant acceptare.

Reſpectu etiam Cardinalis, materia redditur multum veriſimilis: quia de tempore ſuæ obligationis, res erat in tali ſtatu, quòd ipſe non egebat aliqua cautela, quia erat in eius facultate exigere in continenti totum pretium à Comitiſſa; & ſi fuiſſet diligens in exigendo, non potuiſſet moleſtari ab anterioribus creditoribus, propter Motum proprium, cùm derogatione regulæ, *de iure quæſito non tollendo*, qui aderat de illo tempore: Et ideo eſt veriſimile, quod non multum curauerit, ſe cautelare per hanc viam correſpectiuitatis, quæ tunc ei non erat neceſſaria, & hoc etiam arguit qualitas ſuæ promiſſionis, quæ
5 † eſt ſimplex, & abſoluta, & non eſt reſtricta ad pretium Caſtri: & multum veriſimile eſt, quòd ſi non intellexiſſet ſe obligare, niſi poſſet conſequi ſatisfactionem à Comitiſſa ex pretio Caſtri, ſaltim fuiſſet appoſita aliqua clauſula reſtrictiua ſuæ obligationis, quod in hoc caſu nolebat teneri.

Non obſtant, quæ deducuntur in cōtrarium. Quia ex illis hoc ſolum infertur, quòd Cardinalis fuit motus ad acquirendam hanc ceſſionem occaſione emptionis Caſtri; & quod nō feciſſet iſtam obligationem, niſi habuiſſet promiſſionem à Comitiſſa: ſed ex hoc non ſequitur, quod noluerit ſe obligare Bonſijs, niſi poſſet ſe valere à Comitiſſa de pretio Caſtri; quia huic correſpectiuitati repugnant verba, & coniecturæ, vt dictum fuit.

Non obſtant teſtes. Quia non concludunt hanc correſpectiuitatem inter Cardinalem, & Bonſios.

Non obſtat quòd iſte contractus fuit ſimulatus, propter moleſtias illatas Bonſijs à Monte Florentiæ. Quia contractus ceſſionis fuit initus eodem die, quo fuerunt intimatæ moleſtiæ Bonſijs, & propterea in iſtis moleſtijs non poteſt fieri fundamentum: quia non apparet quod eſſent illatæ quando fuit celebratus contractus, Et tanto magis, quia, iuxta ſolitum

ſimi-

Digitized by Google

ſimilium negotiorum, ſolet præcedere tractatus, &
diſcuſſio per aliquot dies ante perfectionem contra-
ctus. Præterea, ſi iſtæ moleſtiæ iam erant illatæ Bon-
ſijs, iſta cauſa excludit ſimulationem: quia tanto ma
gis ipſi debebant ſe cautelare, vt non poſſent pati mo
leſtias à Monte, vendendo iura ſua Cardinali, & exi-
gendo ab eo pecunias, ſine aliqua correſpectiuitate,
ad promiſſionem Comitiſſæ.

Non obſtat quòd Bonſij non dederunt calculum,
& quòd cambia eis non debentur. Quia iſta non
percutiunt hanc difficultatem, de qua hodie agitur.

ROMANA VACCARVM.

Veneris 6. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Hypotheca an cadat ſuper grege.

SVMMARIVM.

1 *Hypotheca cadit ſuper grege, & pro ea competit Saluia-
num.*

2 *Dominus Caſalis, in quo paſtæ ſunt pecudes, præfertur alijs
creditoribus in precio herbarum, ex quibus fuerant edu-
catæ.*

DECISIO CCCLXXXIII.

1 DOmini reſoluerunt pro informante: Quia † ſu-
per grege cadit hypotheca, & conſequenter
competit Saluianum, vt fuit reſolutum *in Cauſa Ro-
mana Pecudum coram me.* Extrema autem probantur,
& conſtat, quòd Domitius in Caſali D. Tiberij reti-
2 nuit vaccas; & propterea † in pretio herbarum, ex
quibus fuerunt educatæ, præfertur alijs creditori-
bus, vt fuit reſolutum *in Cauſa Cornetana Pecuniaria*
18. *Ianuarij* 1599.

ELNEN. EXECVTIONIS LITERARVM, APOSTOLICARVM.

Veneris 6. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

De grauamine, ob cuius cauſam retardanda ſit exe-
cutio literarum Apoſtolicarum.

SVMMARIVM.

2 *Charitates panis, & oblationis Miſſarum, ſecundum Ius
commune, debentur Beneficiatis.*

2 *Inueriſimile eſt, quòd Papa voluerit Canonicos non inſer-
uientes Eccleſiæ, & alibi reſidentes, facere participes ob
lationum, quæ dantur Eccleſiæ intuitu pietatis, & mini-
ſterij Sacramentorum.*

3 *In dubio, non eſt inducenda correctio partis præcedentis
ſcripturæ, ſine cauſa.*

4 *Anniuerſaria fundata in Eccleſia, ſunt magis debita Bene-
ficiatis in ea inſeruientibus, quam quæ non ſunt fundata.*

5 *Intentio illorum, qui reliquerunt anniuerſaria pro ſuffra-
gijs defunctorum, videtur fuiſſe, quòd à Clericis in illa
Eccleſia miniſtrantibus offerentur preces ad Deum pro
eis.*

6 *Inſignia in rebus, quæ dantur Eccleſijs, non apponuntur
ad effectum retinendi dominium, ſed vt remaneat memo
ria Benefactorum.*

DECISIO CCCLXXXIV.

PRopoſui Dubium in hac Cauſa de ordinatione
S. D. N. An conſtet de tali grauamine executoris
illato Beneficiatis, vt ſit retardanda executio litera-
rum Apoſtolicarum, in toto vel in parte, & in qua
parte. Et Domini cenſuerunt, fuiſſe illatum graua-
men ab executore in ea parte, in qua declaratur Ca-
pitulum debere participare de charitatibus panis,
& oblationibus Miſſarum: quia in literis de eis, in
ſpecie non fit aliqua mentio; Et verba non ſunt ita
clara, & prægnantia, quòd non poſſint recipere inter-
pretationem à diſpoſitione Iuris communis, ſecun-
1 dum quam † iſtæ oblationes, & charitates, debentur
Beneficiatis, qui ſoli remanſerunt in illa Eccleſia:
quia, vt habetur Numeri *cap.* 5. *Quicquid in ſanctua-
rium offertur à ſingulis, & traditur manibus Sacerdotis, ip-
ſius erit,* & tradit Præpoſt. *in cap. perlectis num.* 22. *diſt.*
25. Et pro hac opinione videtur facere text. *in capit.*
1. *de ſtat. monach.*

Mouit etiam multum Dominos inueriſimilitudo:
2 quia nulla ratio ſuadeat, † quòd fuerit intentionis
Papæ efficere Canonicos, non inſeruientes in Eccle-
ſia, & alibi reſidentes, participes iſtarum oblationũ,
quæ dantur illi Eccleſiæ a Chriſti fidelibus illius Ci-
uitatis intuitu pietatis, & miniſterij Sacramentorum.

Cenſuerunt etiam Domini, ab executore fuiſſe il-
latum aliud grauamen in admittendo Canonicos ad
participationem illarum diſtributionum, quæ pro-
ueniunt, ex anniuerſarijs, quæ ſunt fundata in illa
Eccleſia. Quia in Litteris anniuerſaria fundata in
Eccleſia ſunt expreſſe excepta ad fauorem Benefi-
ciatorum, ita vt non veniant in diuiſione: & alia pars,
in qua datur executori facultas, diuidendi etiam an-
anniuerſaria, ſecundum Dominos eſt intelligenda,
de anniuerſarijs, non fundatis in Eccleſia: quia vna
3 pars recipit declarationem ab alia; & † in dubio non
debet induci correctio partis præcedentis ſine cauſa.
Et iſte intellectus comprobatur: quia iſta materia eſt
4 ſtricte intelligenda: & propterea, cùm anniuerſaria †
fundata in Eccleſia ſint magis debita beneficiatis in
ea reſidentibus, & inſeruientibus, quam illa, quæ non
ſunt fundata; non poſſumus arguere à communica-
tione iſtorum ad participationẽ aliorum, in quibus
non militat eadem ratio. Et hoc multo magis Do-
mini intellexerunt procedere, quoad diſtributiones
prouenientes ex anniuerſarijs, quæ fuerunt relicta
pro ſuffragijs defunctorum, qui in illa Eccleſia ſunt
5 ſepulti: quia † intentio illorum, qui reliquerunt, vi-
detur fuiſſe, quòd à Clericis in illa Eccleſia miniſtran
tibus offerrentur preces, & orationes ad Deum pro
eis. Et in his capitibus Domini reſoluerunt adeſſe
exceſſum, & eſſe retardandam executionem.

Quo vero ad alia grauamina, quæ prætenduntur
fuiſſe illata ab executore in diuiſione Reliquiarum,
& ornamentorum Eccleſiæ, Domini cenſuerunt illa
non adeſſe; & propterea executionem non eſſe retar-
dandam.

Quantum enim ad Reliquias, non poteſt dici irra-
tionabile iudicium executoris: quia fuit ei data fa-
cultas transferendi potiores Reliquias, relicta in illa
Eccleſia aliqua decenti, & congrua portione, arbi-
trio ipſius quantum decere exiſtimauerit: & ex liſta,
quæ datur, apparet quòd fuit relicta portio ſatis con-

grua. Et quamuis Beneficiati conquerantur, quòd debebant relinqui capita argentea ſanctarum Eccleſiæ, & Iuliæ, ſub quarum inuocatione illa Eccleſia eſt erecta; tamen hoc à Dominis non fuit habitum in conſideratione, ſi verum eſt, quòd aliqua pars Reliquiarum iſtarum Sanctarum remanſerit in Eccleſia, prout dicunt informantes: quia facultas executoris eſt ampla, & non habebat manus ligatas circa modum, & qualitatem diſtributionis Reliquiarum. Et tanto magis ceſſaret iſta difficultas, ſi verum eſſet, quòd in illis capitibus argenteis, non adſunt integra capita, ſed ſolum Reliquiæ illarum Sanctarum.

Quò vero ad ornamenta Eccleſiæ, Calices, Patenas, & Cruces, ceſſat etiam ſecundum Dominos exceſſus. Quia in hoc quoque verſatur arbitrium executoris, cui fuit data facultas transferendi pretioſiorem ſupellectilem; & nihilominus maior pars fuit relicta in Eccleſia.

Nec placuit Dominis, quòd in quibuſdam ex iſtis
6 ornamentis adſunt inſignia Ciuitatis. Quia † iſta inſignia in rebus, quæ dantur Eccleſijs, non apponuntur ad effectum retinendi dominium, ſed ad effectum vt remaneat memoria illorum, qui fuerunt benefactores, & donauerunt Eccleſijs.

Circa aliud grauamē, quod deducitur ex eo, quòd executor parte opponente proceſſit ad executionem, non iuſtificatis literis; Domini dixerunt non eſſe huius inſpectionis: quia intellexerunt Dubium de grauamine, quo ad contenta in literis; quamuis eis non videretur hoc fundamentum dignum conſiderationе. Quia cùm ante factum executoris translatio eſſet perfecta, & executori ſolum eſſet commiſſa executio translationis reſpectu diuiſionis diſtributionū, emolumentorum, Reliquiarum, & ornamentorum Eccleſiæ; cauſę translationis, & alia contenta in literis, non erant coram eo iuſtificanda.

TIRASONEN. IVRISDICTIONIS DE TVDELA.

Lunæ 9. Iunij 1603.

A R G V M E N T V M.

De compatibilitate, vel incompatibilitate actuum cum ſententia.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio ad effectum incompatibilitatis actuum cum ſententia, debet probari clarè, & concludenter, quòd fuerit extraiudicialis, & non iudicialis.*

2 *Decanus ſi eſt negligens in puniendo reum, in tali caſu iuriſdictio remanet Epiſcopo.*

D E C I S I O CCCLXXXV.

DVbitaui, An quatuor actus, qui dantur pro parte Reuerendiſſimi Epiſcopi de anno 1320. 1335. 1346. & 1352. habuerint effectum, vt ſint incompatibiles, cùm ſententia lata de anno 1311. in qua declaratur, quòd Decano competit iuriſdictio, cognoſcendi omnes Cauſas inter conſiſtentes in Villa Tudelana, exceptis ſolum Cauſis matrimonialibus, & vſurarijs, & puniendi Clericos, & Canonicos delinquentes.

Et quantum ad primum, & tertium actum, Domini fuerunt concordes ſine difficultate, quod non probantur effectuati, neque ſunt incompatibiles cum ſententia: quia in illis exprimitur, quòd cauſa per appellationem erat deuoluta ad Epiſcopum, & non continetur in ſententia, neque prætenditur à Decano illa facultas, cognoſcendi Cauſas in ſecunda inſtantia. Et quamuis replicetur pro parte Epiſcopi, quòd appellatio in iſtis caſibus fuit extraiudicialis, quæ habet vim prouocationis ad cauſam: tamen hoc non probatur: & cùm fundamentum ipſius conſiſtat in incompatibilitate, quæ deducitur ex appel-
1 latione extraiudiciali, ſi † non probatur clarè, & concludenter, quòd appellatio fuit extraiudicialis, & nō iudicialis, iſti actus non poſſunt dici incompatibiles, & contrarij ſententiæ.

Et hoc eo magis dicendùm eſt: quia primus actus comprobat obſeruantiam ſententiæ; nam in eo exprimitur, quòd in hoc non faciebat, nec intendebat facere præiuditium iuriſdictioni Decani; & aſſignantur rationes particulares, ob quas iuriſdictio in illo caſu debebat ſpectare ad Epiſcopum. Et ex vtroque actu apparet, quòd Decanus tenebat officialem; & ideo eſt multum veriſimile, quòd actu exerceret iuriſdictionem iuxta formam ſententiæ.

Circa ſecundum actum de anno 1330. nulla fuit difficultas inter Dominos; Quia in ſententia, non eximitur perſona ipſius Decani à iuriſdictione Epiſcopi, & ſolum declaratur ei competere iuriſdictionem actiuam: & propterea priuatio Decani eſt contraria ſententiæ.

Circa quartum actum de ann 1352. Domini concluſerunt, quòd quoad condemnationem procerata debita Epiſcopo, nulla adeſt incompatibilitas: quia iſte caſus, quando perſona Epiſcopi eſt in cauſa, & agit contra inferiorem, non eſt contentus in ſententia.

Quo vero ad condemnationem Theſaurarij, pro delicto concubinatus, ceſſat etiam incompatibilitas: quia iuriſdictio eſt data in ſententia Decano limitata inter conſiſtentes in Villa Tudelana: & iſta ſententia fuit lata ab Epiſcopo in Ciuitate Tiraſonenſi, vbi aderat Theſaurarius; & non apparet, in quo loco fuerit commiſſum delictum. Præterea, ex illo actu non inducitur neceſſariò talis probatio concludens, ex qua reſultet incompatibilitas, quia poteſt eſſe, quòd in illo caſu Decanus fuerit negligens, in puniendo
2 Theſaurarium; in quo caſu iuriſdictio remanebat Epiſcopo, Abb. *in cap. cum contingat num. 19. de foro compet,* Felin. *in cap. irrefragabili in princ. de offic. ordin.*

ROMANA FRVCTVVM CENSVS.

Veneris 13. Iunij 1603.

A R G V M E N T V M.

Præſcriptio Statutaria Vrbis excipit expreſsè contractus Cenſuum.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum Vrbis nouum* lib. 1. cap. 158. *excipit contractus Cenſuum:* & in cap. 159. *non comprehendit contractum iuratum,* & *num.* 2.

3 *In annuis præſtationibus non ſufficit vnica præſcriptio.*

D E C I S I O CCCLXXXVI.

DOmini reſolucrunt pro informante, quòd poſſit petere fructus decurſos per ſpatium 30. anno-

rum

Digitized by Google

rum ante motum litem à Mareſijs. Quia ſtatutum antiquum in hoc caſu non habet locum, vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana Cenſus de Caſarellis*, 9. *Decembris* 1587. *coram bon. mem. Gipſio*: Statutum vero no-
1 uum † *in capit.* 138. *lib.* 1. expreſſe excipit contractus
2 cenſus; & *in cap.* 159. non † comprehendit contractum iuratum, vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana penſionis domus* 16. *Iunij* 1598. *coram R.P.D. Lancellotto*.

Circumſcripto verò Statuto, iuxta illam opinio-
3 nem, quam Rota ſequitur, non ſufficit † vnica præſcriptio in iſtis annuis præſtationibus, Mohed. *deciſ.* 190. Put. 259. *lib.* 1. & propterea poſſunt peti fructus decreti per ſpatium 30. annorum; quia in illis ceſſat præſcriptio, Socin. Iun. *conſ.* 80. num. 24. *lib.* 3.

ILLERDEN. IVRIS DECIMANDI.

Veneris 20. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

De liquidatione damnorum paſſorum, & expenſarum factarum.

SVMMARIVM.

1 *Inuerisimile eſt, quòd conductores pluris conduxerint rem, quàm valeant fructus per eos percipiendi, ſolutis oneribus.*

DECISIO CCCLXXXVII.

FVit dubitatum, An conſtet de damnis paſſis per Doctorem Lamatam. Et Domini concluſerunt, nullam adeſſe difficultatem in illa parte, in qua ſententia contra eum lata habuit executionem, & in expenſis factis in hoc iuditio, & in hoc remanet ſolum difficultas, in liquidatione quantitatis, & in taxatione expenſarum.

Quantum verò ad illa damna, quæ prætenduntur ratione arrendamenti facti, quod propter moleſtias illatas à Priore, & Canonicis vigore ſententiæ non habuit ſuum effectum, tam ratione ſolutionis penſionis, quàm onerum ſuſceptorum per arrendatarios, Domini exiſtimabant non probati iſtud damnum: quia probandum eſſet, quòd Doctor non perceperit tantam quantitatem ex fructibus, quæ ſupplere poſſet defectum arrendamenti, & ſolutionis onerum:
1 & † omnis veriſimilitudo repugnat quòd arrendatarij pluris conduxerint, quàm valerent fructus per eos percipiendi, ſolutis oneribus, & ſaltim ad eum ſpectaret onus docendi, quòd ipſe fuerit impeditus vigore ſententiæ percipere fructus, & quòd alius eos perceperit. Cotta *dec.* 54.

ABVLEN. CAPELLANIÆ.

Veneris 20. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

De iuſtitia, & validitate trium conformium.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio reſtitutionis in integrum vt afficiat, eſt producenda in actis, citata parte ad dicendum contra: aliàs non fit de actis.*

2 *Commiſſio, quæ non eſt de actis, non eſt neceſſe, vt transportetur.*

DECISIO CCCLXXXVIII.

DOmini concluſerunt conſtare de tribus ſententijs conformibus iuſtis, & validis; & propterea illas eſſe exequendas.

Mouebantur: Quia de earum iuſtitia liquet ex deciſionibus in hac Cauſa factis, contra quas nihil de nouo deducitur, quod ſit dignum conſideratione. Quia licet ſententia Nuncij, contineat canonizationem iuris Petri, & in hoc patiatur difficultatem; tamẽ continet etiam in capite diſtincto abſolutoriam ob nullitatem præſentationis Franciſci; & ſententias Rotales, omiſſo primo capite, verbis claris ſolum in hac parte confirmant iſtam ſententiam Nuncij. Et propterea non poteſt dubitari, neque de iuſtitia. quæ in hac parte eſt clara; neque de conformitate, cùm omnes ſententiæ idem contineant. Et quamuis in tertia inſtantia fuerit productum mandatum de prouidendo ad fauorem Franciſci; tamen de eo nulla fuit habita ratio, neque facta mentio in tertia ſententia: quia iſta gratia erat directa Epiſcopo Abulenſi, & non erat purificata, & in Rota fuerat detecta nulla, & ſubreptitia.

Nullitas vero, quæ deducitur ex defectu transportationis Commiſſionis reſtitutionis in integrum, fa-
1 cile tollitur: quia † non fuit producta in actis citata parte ad dicendum contra, & propterea non erat de
2 actis: & † conſequenter non erat neceſſaria transportatio.

ROMANA PECVNIARIA DE SPINOLA.

Lunæ 23. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Reijciuntur exceptiones nullitatis, & iniuſtitiæ contra mandatum.

SVMMARIVM.

1 *Iudex non præſumitur ſe ingeſſiſſe in cognitione Cauſæ, niſi habita prius fide deputationis in eius perſonam.*

2 *Exceptio nullitatis non admittitur poſt ſuſceptionem termini.*

3 *Exceptiones pendentes à prætenſionibus illiquidis, non poſſunt impedire executionem mandati.*

DECISIO CCCLXXXIX.

PEtebat coram me Hieronymus Spinola executionem mandati relaxati ad eius fauorem, per Reu. P. D. Orſinum contra Benedictum eius fratrem. Et quia pro eius parte opponebatur, quòd non erat locus executioni, propter nullitatem mandati relaxati ad inſtantiam Octauij Spinolæ, contra ipſos fratres, & propter iniuſtitiam, huius ſecundi mandati contra eum relaxati: Propterea dubitaui, An iſtud mandatum eſſet exequendum, Et Domini reſoluerunt eſſe exequendum.

Quantum enim ad nullitates, illę non adſunt; cùm obligatio in forma Cameræ fuerit extenſa, & decretum fuerit intimatum Benedicto. Et quamuis opponatur etiam defectus iuriſdictionis D. Orſini, ex eo, quòd non conſtat de eius deputatione: tamen iſte defectus, non fuit habitus in conſideratione: cùm iſta deputatio ſit multum veriſimilis, licet in Curia Notarij non fuerit annotata; quia partes coram eo

ſemper compatuerunt ſine oppoſitione; & Notarius
qui debebat eſſe rogatus de deputatione coram eo,
1 ſeruauit terminos: & ſi D. Orſino † non fuiſſet facta
fides de deputatione, non ſe ingeſſiſſet in cognitione
huius cauſæ; vt in his terminis fuit reſolutum *in Cau*
ſa Romana Reſtitutionis dotis 10. Martij 1599. *coram*
R.P.D. Decano. Et ceſſat omnis difficultas: quia A. C.
poſtea mandauit exequi mãdatum ab eo relaxatum;
& Benedictus ſuſcepit terminum ad ſoluendum: Et
2 poſt † ſuſceptionem termini, non admittitur excep-
tio nullitatis, præſertim turbida ad effectum impe-
diendi executionem.

Quantum vero ad iniuſtitiam illa, pariter ceſſat
ſecundum Dominos. Quia cùm hoc debitum, eſſet
commune ipſorum; ad effectum vt Hieronymus poſ-
ſet agere contra Benedictum, non erat neceſſarium,
vt obtineret ceſſionem in actu ſolutionis ab Octauio
pro tota ſumma, ſed ſolum pro illa rata, quam ſolue-
bat pro ipſo Benedicto, & debebat ab eo exigere vi-
gore ceſſionis: & propterea ſufficit ad iſtum effectũ,
quòd Hieronymus obtinuerit ab Octauio illam ceſ-
ſionem iurium mandati.

Aliæ verò exceptiones requirunt altiorem inda-
3 ginem, & pendent † à prætenſionibus illiquidis, &
ratione bancaria; & propterea non poſſunt impedire
executionem.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 23. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

De probatione ſatisfactionis debiti.

SVMMARIVM.

1 *Computum ſi non eſt vniuerſale, non poteſt ex omiſſione partitarum inferri ſatisfactio.*

2 *Coniecturæ, ex quibus ſuaderi poteſt, quòd partitæ omiſſæ in poſteriori computo non vniuerſali, fuerint annotatæ in alijs computis antecedentibus, & num. 3. & 4.*

DECISIO CCCXC.

POſt reſolutionem factam in hac Cauſa, quòd con-
ſtabat de credito D. Leonis in ſumma ſcutorum
9800. circũſcriptis fructibus ſocietatum, pro parte
Alexandri fuit oppoſitum de ſatisfactione: & funda-
bat intentionem ſuam in literis, quietantijs, & com-
putis pecuniarum, & in depoſitionibus plurium te-
ſtium. Et propterea dubitaui, An conſtaret de iſta
ſatisfactione, & in qua ſumma. Et Dubio hac die
per me propoſito, vna tantum parte informante, quia
Alexander ſæpius citatus non curauit informare, Do
mini reſoluerunt, non eſſe habendam rationem illa-
rum partitarum, quæ fuerunt ſolutæ ab Alexandro
ante vltimum computum, ad effectum extenuandi
prędictum creditum ſcutorum 9800.

Mouebantur: quia Alexander tranſmiſit pluries
computa ad Ciuitatem Florentiæ de anno 1597. &
1598. & in vltimo legitur, quòd remanet debitor in
ſcutis 104. Et ex iſto computo manu ipſius Alexan-
dri reſultat ſecundum Dominos probatio ſatis con-
cludens, quòd Alexander de tempore iſtius vltimi
computi, non remanebat creditor in iſtis partitis. Si
enim iſtæ partitæ ei fuiſſent debitæ, remanſiſſet cre-
ditor in notabili ſumma, & propterea non ſcripſiſſet
ſe remanere debitorem in ſcutis 104.

1 Nec placuit Dominis, quòd iſtud † computum
non eſt vniuerſale; & ideo ex omiſſione iſtarum par-
titarum non poteſt inferri, quòd Alexander eſſet ſa-
tisfactus. Quia iſta omiſſio deſcriptionis partitarum
non proceſſit ex eo, quia computum non ſit vniuer-
ſale; ſed quia præceſſerant alia computa, in quibus
fuerant comprænhenſæ iſtæ partitæ. Et hoc compro-
batur pluribus coniecturis, & præſumptionibus vr-
gentibus, ex quibus ceſſat omnis difficultas.

2 Et primo, quia † iſtæ partitæ fuerunt ſolutæ ante
computa præcedentia; & ideo eſt multum veriſimile,
quòd fuerint comprænhenſæ in illis computis.

3 Secundo, quia nulla ratio ſuadet †, & omnis veri-
ſimilitudo repugnat, quòd Alexander voluerit dare
computum diminutum in præiudicium ipſius, omit-
tendo partitas claras prius ſolutas Leoni, & faten-
do, quod remanebat debitor in ſcutis 104. ſi vere il-
læ partitæ non fuiſſent comprænhenſæ in alijs compu-
tis.

4 Tertio, & vltimo, quia † probatur clarè, & conclu-
denter, quòd maior pars iſtarum partitarum, quæ
hodie ponitur ab Alexandro, in extenuatione credi-
ti Leonis, fuit comprænhẽſa in alijs computis, & quod
hodie dantur duplicatæ; & reſpectu aliarum ſaltim
datur magnus fumus: quia ex literis ipſius Alexan-
dri apparet, quòd ipſi ſolidauit computa de anno
1597. cum Rinaldo agente Leonis; & quòd in libro
ipſius Rinaldi fuerunt deſcriptæ partitæ, & iſtæ par-
titæ fere omnes ſunt deſcriptæ in hoc libro Rinaldi.

Quantum vero ad depoſitiones, teſtium, Domi-
ni dixerunt, quòd in eis non poteſt fieri fundamen-
tum: quia non concludunt de certa ſumma, & aliqui
ex eis patiuntur exceptiones, vt bene deducut infor-
mantes. Et tanto magis, quia materia redditur mul-
tum inueriſimilis ex iſtis computis, & alijs coniectu-
ris, vt ſupra dictum fuit.

BOIANEN. PENSIONIS.

Veneris 27. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Quando non ſit locus arbitrio, ad effectum retar-
dandi executionem Literarum Apoſtolicarum.

SVMMARIVM.

1 *Quando literæ Apoſtolicæ ſunt iuſtificatæ, non eſt locus arbitrio; ſed ſunt exequendæ.*

2 *Iuramentum calumniæ poteſt præſtari à procuratore, habente ſpeciale mandatum.*

3 *Teſtes examinati ad effectum mandati de manutenendo, non probant in Iudicio executiuo. Secus, ſi remiſſoria non eſt reſtricta ad ſolum remedium manutentionis, & num. 4. & 6.*

5 *Iuſtificatio gratiæ non eſt neceſſaria pro obtinendo mandato de manutenendo.*

7 *Pro validitate ſententiæ, etiam contra ordinem ſcripturæ, præſumitur quòd præceſſerit terminus ad ſententiam, niſi probetur concludenter contrarium.*

8 *Penſio eſt extincta, ſi exigatur ante expeditionem Literarum Apoſtolicarum.*

9 *Exceptio exactionis penſionis ante expeditas Literas, ſi non ſit clara, non poteſt impedire executionem Literarum Apoſtolicarum.*

10 *Ceſſio*

Digitized by Google

10 *Ceſſio quando fit ex cauſa voluntaria, remanent efficacia iura directa penes cedentem, donec interueniat vnum ex tribus requiſitis in* leg. 3. Cod. de nouation.

DECISIO CCCXCI.

DOmini cenſuerunt, non eſſe locum arbitrio, ad
effectum retardandi executionem Literarum
Apoſtolicarum: Quia iam fuit reſolutum quod ſunt
1 iuſtificatæ; & † propterea illi eſt danda executio,
Caſſad. *dec.* 10. *num.* 8. *de reſer.* Mohed. *dec.* 331.

Non obſtat, quòd teſtes, in quibus eſt fundata
iuſtificatio, fuerunt nulliter examinati, ex defectu
iuramenti calumniæ, quod iuxta formam remiſſoriæ
2 debebāt præſtari per principalē. Quia ſufficit, † quòd
iuramentum fuerit præſtitum per procuratorem habentem
à principali ſpeciale mandatum ad iurādum
de calumnia Miliſ. *in verſic. partis appellatione.* Caſſad,
dec. 3. *de reſcrip.* Chirug. *dec.* 204.

Non obſtat, quòd iſti teſtes fuerunt ſolum examinati
ad effectum obtinendi mandatum, de manute-
3 nendo; & † ideo non probant in hoc iudicio executiuo.
Quia Marius in petitione remiſſoriæ coram
4 A. C. ſe non † reſtrinxit ad ſolum remedium manutentionis
excluſiuè ad executionem Literarum Apoſtolicarum;
immo dedit articulos concernentes
5 iuſtificationem totius gratiæ; quæ iuſtificatio † non
eſt neceſſaria pro obtinendo mandato de manutenendo.
Et propterea iſti teſtes probant in quocunq;
iudicio, & ad quemcunque effectum; vt fuit late deductum
in Cauſa Pampilonen. Beneficij de Alle 29. Octobris 1576, *coram bon. mem. Lauretano*, in qua allegatur
doctrina Baldi, & Salic. *in leg. vltima Cod. de teſtib.*
6 qui in ſpecie dicunt, quòd † depoſitionibus teſtium
receptorum ab executore Literarum Apoſtolicarum
ſtatur in quocunque iudicio.

Non obſtat quòd A. C. mandauit fieri diligentias
in regeſtro, & plumbo, die ſequenti, & eadem die tenuit
terminum ad ſententiam, & expediuit cauſam,
ex quo deducitur nullitas iſtius ſententiæ, vti latæ
pendente termino. Quia cùm non afferatur probatio
concludens, quòd prius fuerit aſſignatus terminus
7 pro faciendis diligentijs, præſumitur † pro validitate
ſententiæ, etiam cōtra ordinem ſcripturæ, quòd
præceſſerit terminus ad ſententiam. Cin. Bald. & alij
in leg. cum in teſtamento, §. hac verba, ff. de hered. inſtituend. Creſc. *dec.* 138. Et conſequenter ceſſat nullitas
ex hoc capite: quia non docetur, quod ſententia fuerit
lata pendente termino.

8 Non obſtat quòd iſta penſio † eſt extincta propter
exactionem factam a Mario ante expeditionem Literarum,
contra formam decreti. Quia deficit probatio
vtriuſque requiſiti, quòd penſio ſit exacta, etiam
quòd ſit exacta ante expeditionem Literarum. Nam
quietantia Marij, in quibus ſolum in hac poſitione
fuit factum fundamentum per informantes, pro probatione
exactionis, non ſunt formiter recognitæ; &
eo minus, ſecundum Dominos, ſunt habendæ in conſideratione;
quia Marius petijt mandatum de manutenendo,
& non potuit illud obtinere, quoniam
pars oppoſuit quòd non probatur eius quaſi poſſeſſio:
& in Rota fuit reſolutum illam non probare.
De tempore vero expeditionis poſt exactionem, non
docetur aliunde, quàm ex diligentijs, quæ non ſuffragantur,
quia non fuerunt factæ in omnibus locis; &
poteſt eſſe quòd expeditio fuerit facta per viam ſe-
9 cretam, vel per Breue, & propterea † cùm iſta exceptio
exactionis non ſit clara, nō poteſt impedire executionem
literarum Apoſtolicarum.

Non obſtat ſententia declaratoria irregularitatis
data contra Marium. Quia eſt ſine proceſſu, & non
percutit tempus reſeruationis huius penſionis; & dicitur
fuiſſe latam in contumaciam, & reſolutam per
comparitionem.

Non obſtat quòd Marius donauit terminos penſionis
decurſos, & decurrendos vſque ad diem captæ
poſſeſſionis. Quia donatio fuit facta abſenti, & non
docetur de acceptatione, & ideo non impedit, quòd
10 Marius non poſſit agere: quia † quando ceſſio fit ex
cauſa voluntaria, remanent efficacia iura directa penes
cedentem, donec interueniat vnum ex illis tribus
requiſitis in leg. 3, *Cod. de nouat.* vt per Doct. *in d. ll. leg.* 3. Angel. *in leg. facta, §. ſi hæres, ff. ad Trebell.* Paul. de
Caſtr. *in leg. ſi cum emptor, num.* 4. *ff. de pact.*

ELNEN. HÆREDITATIS.

Veneris 27. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

De appellatione à ſententia continente mixturam.

SVMMARIVM.

1 *A ſententia continente mixturam datur appellatio.*
2 *Conſuetudo, quòd non appelletur à ſententia Metropolitani confirmatoria ſententiæ ſuffraganei, non valet.*
3 *Attentata non ſunt reuocanda, quando conſtat de non iure petentis reuocationem: ſed debet ad hunc effectum conſtare clarè, & concludenter de non iure, per confeſſionem partis, vel per rem iudicatam, & num. 4.*
5 *Donec poteſt conſtare de iure, non dicitur conſtare de non iure.*

DECISIO CCCXCII.

DOmini dixerunt attentata eſſe clara. Quia cum
1 † ſententia contineat mixturam, ab ea dabatur
appellatio, & propterea decretum executorialium
infra decem dies datos ad appellandum, & poſſeſſio
illarum vigore capta, non poſſunt excuſari ab
attentatis.

Non obſtat conſuetudo, in qua ſit fundamentum,
quod non appellatur à ſententia Metropolitani confirmatoria
ſententiæ ſuffraganei. Quia iſta conſuetudo
neque probatur, cùm teſtes non deponant de
actibus particularibus, neque probent immemorabilem,
nec quadragenariam: & tanto magis, cùm in
contrarium dentur depoſitiones aliorum teſtium.
2 Neque ſi eſſet probata releuaret: quia † non valet
conſuetudo quod non appelletur ad Sedem Apoſtolicam,
Bald. *in leg.* 2. *num.* 2. *Cod. quæ ſit longa conſ.* Franch.
in cap. dilecti num. 14. *de appell.* & fuit alias reſolutum
in Cauſa Pampilonen. Iuris viſitandi 27. Aprilis, 1583. *coram Reuerendiſſimo Dom. Patriarcha Alexandrino.*

Non obſtat quod appellatio fuit deſerta. Quia in
facto hoc controuertitur, & ſaltim attentata eſſent
reuocanda per viam nullitatis, vt fuit ſæpius reſolutum.

3 Non obſtat, quod ceſſat † reuocatio attentatorum,
quando non conſtat de non iure petentis reuocatio-

4 cationem: Quia ad iſtum effectum † debet clarè, &
concludenter conſtare de nõ iure; per confeſſionem
5 partis, vel per rem iudicatam: donec † enim poteſt
conſtare de iure, non dicitur conſtare de non iure.
Egid. *dec.* 103.

TOLETANA DECIMARVM.

Veneris 27. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Decimæ an debeantur Eccleſiæ Parochiali de bonis Regularium.

SVMMARIVM.

1 *De Iure communi debentur Eccleſiæ parochiali Decimæ, etiam de prædijs Regularium alteri locatis: niſi doceatur de exemptione in ſpecie, & num. 2.*

DECISIO CCCXCIII.

PRopoſui Dubium in hac Cauſa, An ex prędijs per
Fratres Dominicanos emptis, & locatis, debea-
tur decima Eccleſiæ Parochiali, in cuius territorio
conſiſtunt. Et Domini, vna tantum parte informan-
te, quia Collegium Sancti Thomæ non curauit infor-
mare, concluſerunt decimas deberi Eccleſiæ Paro-
1 chiali: Quia † habet ſuam intentionem fundatam
In iure communi, *cap. cum contingat, de decim. capit. ad
decimas, eod. tit. in 6.* Et tanto magis, cùm per teſtes
probetur, quòd ex iſtis prædijs ſoluebatur decima
Eccleſiæ Parochiali antequam peruenirent in mani-
bus Collegij: Et propterea, cùm non doceatur de ex-
2 emptione † in ſpecie, quando prædia locantur alteri
à Collegio, iſte caſus, remanet ſub diſpoſitione Iuris
communis, ſecundum quam decimæ debentur Eccle
ſiæ Parochiali, vt dictum fuit.

TOLETANA CAPELLANIAE.

Veneris 4. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Beneficiatus an teneatur celebrare Miſſas per ſeipsũ,

SVMMARIVM.

1 *Beneficiatus poteſt celebrare per alium, niſi expreſsè imponatur onus celebrandi per ſeipſum.*
2 *Verba fundationis Capellæ directa ad Capellanum, vt debeat celebrare certas Miſſas, denotant onus celebrationis Miſſarum iniunctum Capellano: nõ autem obligationem celebrandi per ſeipſum.*
3 *Executor, quando verba fundationis recipiunt certam interpretationem à Iure, non poteſt alterare diſpoſitionem fundatoris, imponendo onus Capellano, quòd celebret per ſeipſum.*
4 *Vacatio Beneficij non inducitur donec durat infirmitas.*
5 *In caſu longæ infirmitatis Beneficiati, non eſt aliquod tempus præfinitum à Iure; ſed ſolùm prouidetur Eccleſiæ, vt interim non careat debito ſeruitio.*

DECISIO CCCXCIV.

FVit per Dominos diſtincta materia in tres diffi-
cultates. Prima fuit, An ſententiæ ſint iuſtæ in
illa parte, in qua declaratur Capellanum debere ce-
lebrare Miſſas per ſe ipſum. Et Domini concluſerunt
ſententias in hoc capite non poſſe ſubſtineri; & pro-
pterea eſſe reuocandas. Quia iuxta allegationem
Lapi 35. & reſolutiones Congregationis Illuſtriſſi-
morũ Cardinaliũ Sacri Concilij Tridentini Interpre
tum, & plures reſolutiones factas in Rota in hac ma
1 teria, † niſi hoc onus expreſſe imponatur Beneficia-
to, vt celebret per ſeipſum, poteſt celebrare per aliũ:
quoniam eodem modo ſatisfit voluntati teſtatoris,
ſiue Beneficiatus celebret per ſe ipſum, ſiue per aliũ:
2 Et hoc locum habet † quamuis verba fundatoris
ſint directa in perſonam beneficiati, illum grauando,
vt debeat celebrare certas Miſſas: quia iſta verba
apponuntur ad effectum denotandi obligationem, &
onus celebrationis Miſſarum iniunctum Beneficiato,
& non ad effectum inducendi grauamen in perſona
ipſius, vt debet celebrare per ſe ipſum, vt fuit reſolu-
tum *in Cauſa Romana Capellaniæ 23. Ianuarij 1589. coram R.P.D. meo Decano.*

Secunda difficultas fuit, An ſaltim ſententiæ in
hac parte poſſent defendi ab iniuſtitia, propter de-
clarationem executoris, quod Capellanus debeat ce-
lebrare per ſe ipſum. Et in hac difficultate Domini
tenuerunt, quòd cùm executori in fundatione non
3 ſit data iſta facultas, & † verba fundationis recipiant
certam interpretationem à Iure, non potuit execu-
tor alterare diſpoſitionem ipſius fundatoris, impo-
nendo hoc onus Capellano, quòd celebret per ſe
ipſum Felin. *in conſ.* 229. inter *conſ.* Rimin. Sen. *lib.* 2. &
propterea ſententiæ neq; ex hoc capite poſſunt ex-
cuſari ab iniuſtitia. Et hoc eo magis dicendum eſt,
ſecundum Dominos, quia iſta declaratio executoris
non eſt fundata in voluntate fundatoris, neque in
aliqua ratione. Cùm enim fundator non fecerit ali-
quam diſtinctionem, nec dederit ſpecialem faculta-
tem executori, ſi iſta erat mens teſtatoris, idem onus
celebrandi per ſe ipſum, debebat ſubire ipſe execu-
tor, qui tunc erat Capellanus: & nihilominus ipſe
ſibi reſeruauit hanc facultatem celebrandi per alios,
& ligauit ſolum ſuos ſucceſſores.

Tertia, & vltima difficultas fuit, An vltima ſenten-
tia ſit iniuſta in illa parte, in qua declaratur eſſe lo-
cum vacationi Capellaniæ, ſi elapſis duobus annis, in
quibus Gaſpari datur facultas celebrandi per alium
propter infirmitatem, conſtiterit infirmitatem eſſe
incurabilem. Et Domini cenſuerunt ſententiam in
4 hac quoque parte eſſe iniuſtam. Quia † donec durat
infirmitas, non inducitur vacatio beneficij, præſertim
5 ſimplicis: nec in hoc † aliquod tempus eſt præſtitutũ
à iure, ſed ſolum prouidetur Eccleſiæ, vt interim non
careat debito ſeruitio, *capit. Pontifices, & ibi* Archid.
Præpoſ. & Turrecr. 7. *quæſt.* 1. Et propterea conclu-
ſerunt ſententias eſſe iniuſtas, & reuocandas.

PERVSINA DE ODDIS.

Veneris 4. Iulij 1603.

Ponitur hæc Deciſio pro continuatione Cauſæ.

DECISIO CCCXCV.

DOmini habuerunt pro turbida poſſeſſionem Do
minorum de Mancinis. Quia Gentilis obtinuit
mandatum de immittendo Rota, quòd fuit execu-
tum; & illius vigore Michael Auguſtinus promiſit ei
ſoluere penſionem donis & datur etiam vndes, quòd
effectualiter ſoluit. Et propterea niſi melius iuſtifice-
tur,

Digitized by Google

tur, concluſerunt, eis non eſſe dandum mandatum de manutenendo.

PERVSINA DOTIS.

Veneris 4. Iunij 1603.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *In tranſactione ſemper aliquid datur, vel retinetur.*
2 *Tranſactio veriſimiliter cenſetur non habuiſſe effectum, quando tam ante quam poſt, fuit ſemper litigatum, & nunquam oppoſitum de tranſactione.*

DECISIO CCCXCVI.

FVit per Dominos reſolutum non conſtare de re-
ſtitutione dotis. Quia quamuis mandatum ad
tranſigendum ſit multum amplum, & eius vigore
procurator poſſit exigere incontinenti, id quod
promittitur, etiam quod in mandato hoc non conti-
1 neatur expreſsè: quia † in tranſactione ſemper ali-
quid datur, vel retinetur: nihilominus cùm in tranſa-
ctione fuerit conuentum, quòd ſolutio fieret ipſi Gen
tili, vt eius legitimo procuratori, infra certum termi-
num, mandatum ſecundum Dominos, non extendi-
tur ad illum caſum, in quo ſolutio debebat fieri, ex
interuallo ipſi Gentili. Et ceſſat omnis difficultas, ſi
verum eſt, quòd mandatum ad tranſigendum fuit re
uocatum à Gentili ante initam tranſactionem; prout
eſt multum veriſimile: quia tam ante, quàm poſt tran
ſactionem, ſemper fuit litigatum, & nunquam fuit
oppoſitum de iſta tranſactione.

PARMEN. STATVS.

Veneris 17. Octobris 1603.

Non eget Argumento, neque Summario.

DECISIO CCCXCVII.

FEci verbum cum Dominis, per memoriale ſuper conceſſione Dubij, quòd petebant Domini de Rangonibus, An eſſet adhibenda fides reuocationi examinis Rotalis, factæ Placentiæ de anno 1536. à Ioanne de Vsberris, Tognino Faſano, & Bernardino Montanino teſtibus Rangonorum. Et quia Domini de Pallauicinis obtulerunt ſe paratos velle cedere huic Dubio, Domini mandarunt Ponenti, vt annotet hanc ceſſionem, & quòd procedatur ad diſputationem aliorum Dubiorum. Intellexerunt tamen Domini, quòd circa iſtos tres teſtes per iſtam ceſſionem non intelligatur illatum præiudicium deciſionibus, antea factis, per quas Ioannes, & Togninus fuerunt in totum reiecti, & Bernardinus relictus cùm magna diminutione: Quia deciſiones ſunt fundatæ in facto reuocationis; quod factum eſt verum, & nihil commune habet cum hoc Dubio, cui ceſſerunt Pallauicini.

ANAGNINA VICEDOMINATVS.

Lunæ 27. Octobris 1603.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Ius poſſeſſoris non variatur ex mutatione perſonarum.*
2 *Cauſa poſſeſſionis magis attenditur, quàm exercitium.*
3 *Onus hoſpitandi, & patrocinandi, ſpectat ad Vicedominum.*

DECISIO CCCXCVIII.

DOmini reſoluerunt, Clero terræ Carpineti, &
litis conſortibus, dandum eſſe mandatum de
manutenendo. Quia teſtes probant Vicedominos
ſolitos fuiſſe recipere hoſpitio Clericos diœceſis A-
nagninæ, & pro illis præſtitiſſe patrocinium in ſuis
cauſis pro ſeruitio Eccleſiæ. Et iſta quaſi poſſeſſio,
quæ fuit acquiſita contra prædeceſſores, ſufficit ad
1 iſtum effectum: quia † ius poſſeſſoris non variatur, ex
mutatione perſonarum. Guidopap. *deciſ.* 629. & fuit
pluries in Rota reſolutum. Et quamuis non probe-
tur quaſi poſſeſſio vniuerſalis omnium Clericorum;
tamen ſufficit quod titulus, & cauſa poſſidendi, ſit
2 vniuerſalis: quia † magis attenditur cauſa poſſeſſio-
nis, quàm exercitium, Mohed. *deciſ.* 225. *Eluen. Prio-
ratus*: Et hoc eo magis dicendum eſt, quia Clerus ha-
3 bet aſſiſtentiam iuris communis: cùm † illud onus
hoſpitandi, & præſtandi patrocinium, ſpectet ad Vi-
cedominum, *cap. volumus 89. diſtinct.*

ELBOREN. ERECTIONIS PAROCHIALIVM.

Mercurij 5. Nouembris 1603.

ARGVMENTVM.

Succeſſor an, & quando, teneatur pro facto prædeceſſoris.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor non tenetur pro facto prædeceſſoris, niſi quando iſte nomine Eccleſiæ, & vtiliter contraxit: & niſi ad conuerſa in vtilitatem Eccleſiæ, & num. 2.*

DECISIO CCCXCIX.

DOmini concluſerunt, Modernum Archiepiſco-
1 pum non teneri. Quia † ſucceſſor non tenetur
pro facto prędeceſſoris, niſi quando prædeceſſor no-
mine Eccleſiæ, & vtiliter contraxit *cap. 1. de ſolut.* Ro-
2 ta *deciſ. 1. de probat. in nou.* Tom. de Tan. *deciſ.* 33. Et †
niſi ad conuerſa in vtilitatem Eccleſiæ, Rota *dec.* 41.
de probat. in antiq. Alciat. *conſ.* 14. *num.* 6. & fuit reſolu-
tum *in Cauſa Potentina Quartæ 5. Nouembris* 1584. Et
in hoc caſu non poteſt conſiderari, neq; neceſſitas,
neque vtilitas Eccleſiæ, ſtante nullitate diſmembra-
tionis.

Addebant etiam Domini, quòd ſi iuſtificatur in facto, quòd Capitulum participauerit de decimis forenſium vigore huius diſmembrationis, de quibus antea nón participabat; pro iſta rata intraret compenſatio, & conſequenter non eſſet locus confirmationi, & executioni ſententiarum in totum.

PAPIEN. PRÆPOSITVRÆ.

Mercurij 5. Nouembris 1603.

ARGVMENTVM.

De ſententia nulla ex defectu Iudicis recuſati, & mandati procuratoris.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata à Iudice recuſato ex iuſtis cauſis, cum appellatione ab vlteriori proceſſu, eſt nulla.*

2 *Quan-*

Digitized by Google

2 *Quando ex vtraque parte ſunt electi arbitri, Iudex debet expectare illorum determinationem.*

3 *Arreptio itineris ad Curiam, habet vim proſecutionis appellationis.*

4 *Quando requiritur accuſatio, & inſcriptio in forma Iuris, & in defectū probationis ſuccedat obligatio ad pœnam extraordinariam arbitrio Iudicis; non ſufficit mandatum generale ad lites, ſed eſt neceſſarium mandatum ſpeciale, & num. 5.*

DECISIO CCCC.

Domini ſine difficultate concluſerunt, ſentētiam eſſe nullam. Fundamentum præcipuum nullita-
1 tis fuit: Quia ſententia † fuit lata à Iudice recuſato ex iuſtis cauſis, cum appellatione ab vlteriori proceſſu. Achil. *dec.* 320. Caputaqu. *deciſ.* 35. *&* 143. *lib.* 1. Paleot. *deciſ.* 155. & fuit ſæpius reſolutum: Et hoc eo magis dicendum eſt: quia Guglielmus elegit arbi-
2 trum pro parte ſua, & iudex mādauit alteri parti, vt eligeret ſuum: & ideo iudex debebat expectare determinationem arbitrorum ſuper iuſtitia, vel iniuſtitia cauſarum recuſationis, *cap. ſecundo requiris, §. vltimo de appell. cap. legitima, eod. tit. in* 6. Et tanto magis debebat abſtinere, quia fuerat ei intimatum, quòd Guglielmus arripuerat iter ad Curiam: quæ arrep-
3 tio † itineris habet vim proſecutionis appellationis, Rot. *deciſ.* 13. *de appell. in nou.*

Placebat & Dominis aliud fundamentum nullitatis, ex defectu mandati procuratoris, qui obtinuit
4 ſententiam: quia mandatum eſt generale ad lites: & cùm in hoc caſu requiratur accuſatio, & inſcriptio in forma iuris, & in defectum probationis ſuccedat obligatio ad pœnam extraordinariam arbitrio Iudicis, Creſc. *deciſ.* 161. & fuit reſolutum *in Cauſa Hiſpalen. Beneficij de Carmona* 13. *Februarij* 1581. *coram bon. me-*
5 *mor. Epiſcopo Lauretano*, ad iſtum effectum eſt neceſſarium mandatum ſpeciale, *leg. ſi procurator*, & *ibi* gloſ. & Iaſ. *numer.* 4. *&* 5. *ff. de condit. indeb.* Lap. *alleg.* 127. *num.* 5. Capell. Toloſ. *quæſt.* 477.

MONTIS REGALIS IVRISDICTIONIS.

Lunæ 17. *Nouembris* 1603.

ARGVMENTVM.

Libertas quando cenſeatur præſcripta à ſubiectione.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis excluditur per actus contrarios infra centum annos.*

2 *Titulus libertatis, ſeu exemptionis, reducitur ad non titulum, quando ſtatus præcedens eſt extinctus per ſubiectionem poſteriorem poſtea ſubſecutam.*

3 *Ex obſeruantia difformi, non oritur titulus ſufficiens ad præſcriptionem.*

4 *Quando ſubiectio alicuius Eccleſiæ eſt effectuata ad fauorem Metropolitani, non ſufficit ad acquirendam libertatem, non vſus, & negligentia non vtentis: ſed ſunt neceſſarij actus poſitiui contrarij ſeruituti, directi ad libertatem acquirendam, cum ſcientia, & patientia non vtentis: Et, quòd ex illis actibus conſtet Eccleſiam illam à Sede Apoſtolica fuiſſe habitam vti ſibi ſubiectam, & nu. 5. & 9.*

6 *Commiſſio Cauſæ excludit acquieſcentiam.*

7 *Actus æquiuocus non ſufficit ad inducendam exemptionem.*

8 *Non interuentus Suffraganei ad Synodum non releuat ad effectum exemptionis Eccleſiæ, niſi probetur conuocatio ipſius, & quòd noluerit accedere, eo quia prætendebat ſe non eſſe Suffraganeum, &c.*

10 *Pro ſubiectionis validitate eſt neceſſaria citatio, & conſenſus Capituli, & Cleri. Contrarium num.* 11.

12 *Quando Gratia ſubiectionis Eccleſiæ eſt conceſſa in Conſiſtorio, & concurrunt cum antiquitate temporis plures actus poſitiue; tunc præſumitur ſcientia, & conſenſus Capituli, & Cleri.*

13 *Libertatis præſcriptio præſupponit ſubiectionem.*

DECISIO CCCCI.

Poſteaquam fuit firmatum in hac Cauſa per plures reſolutiones ad fauorem Eccleſiæ Montis regalis, quòd probatur concludenter ſubiectio Eccleſiæ Cathanenſis, in eius Suffraganeam, & effectuatio ſubiectionis ex varijs, & diuerſis actibus, qui in deciſionibus bene deducuntur; Opponebatur contra Reuerendiſſimum Archiepiſcopum pro parte Capituli, & Cleri Cathanen. quòd erat præſcripta libertas ab hac ſubiectione. Et quamuis in vltima deciſione hoc fundamentum fuerit excluſum; nihilominus, quia in tertia inſtantia coram me, inſtabāt ſuper hoc particulariter audiri; volui eis ſatisfacere: Et propterea dedi dubium, An conſtet de legitima præſcriptione. Et Cauſa hac die propoſita, & per omnes Dominos diligenter diſcuſſa, fuit concorditer reſolutum, non conſtare de legitima præſcriptione.

Mouebantur: Quia ſi in hoc caſu eſt neceſſaria immemorabilis, aut quadragenaria cùm titulo, prout fuit reſolutum, materia nullam prorſus habet difficultatem; quia immemorabilis non probatur, &
1 in hoc caſu eſt improbabilis, cùm † dentur actus contratij infra centum annos, qui illam excludunt, vt fuit reſolutum coram me *in Cauſa Tiraſonen. Iuriſdictionis de Tudela*. Quadragenaria vero cùm ſuis requiſitis minus probatur, neque adeſt titulus ſufficiens: quia conſtitutio Alexandri Tertij, in qua fit fundamētum vltra, quod non eſt in forma probanti, præcedit ſu-
2 biectionem Lutij Tertij. Et ideo, † cùm ſtatus ille præcedens eſſet extinctus per ſubiectionem poſteriorem executam, ille titulus fuit redactus ad non titulum, & non poteſt amplius ſuffragari ad iſtum effectum. Innoc. *in cap. cum olim in princ.* & *ibi* Hoſt. *col.* 2. & Egid. *num.* 2. *de præſcr.*

Et hoc eo magis dicendum eſt, ſecundum Dominos: quia de anno 1314. de quo tempore Eccleſia Catanien. erat regularis, Monachi conſtituerunt procuratorem ad comparendum nomine Eccleſiæ, & Capituli coram Metropolitano: & iſte actus voluntarius, qui datur de nouo, eſt de directo contrarius titulo, qui allegatur: quia cùm non doceatur, neq; prætendatur à Capitulo, & Clero, quòd iſta Eccleſia fuerit data pro ſuffraganea alteri quàm Archiepiſcopo Montis regalis, non poteſt intelligi de alio, quàm de Archiepiſcopo Montis regalis; & ſaltim excludit illum titulum anteriorem, quia probat claré quòd Capitulum de illo tempore ſine cōtradictione recognoſcebat aliquem Metropolitanum in ſuperiorem, & non prætendebat titulum exemptionis, & liberationis ab iſta ſubiectione vigore illius conſtitutionis.

Et

Et iſte actus comprobatur ex prohibitione vſus pal-
lij quo antea Epiſcopus Catanen. vtebatur, & po-
ſtea non apparet quod amplius vſus fuerit, & ex alijs
actibus in deciſionibus deductis; quibus, ſi ſubiectio
non fuiſſet effectum ſortita, & ille titulus potuiſſet
ſuffragari Epiſcopis, & Eccleſiæ fuiſſet pro eorum
parte contradictum in materia tam præiudiciali; &
non acquieuiſſent prohibitioni vſus pallij, neq; alij
actus habuiſſent effectum. Et quamuis dentur ali-
quæ prouiſiones Sedis Apoſtolicæ, factæ de hac Ec-
3 cleſia tanquam immediate ſubiecta; tamen † ex eis
non oritur titulus ſufficiens ad præſcriptionem: quia
dantur aliæ factæ in contrarium, tanquam de ſuffra-
ganea, & ſubiecta Archiepiſcopatui Montis regalis;
& iſtæ etiam ſunt plures numero. Et propterea in
iſta obſeruantia difformi non poteſt fieri fundamen-
tum.

Circumſcripto etiam hoc fundamento, quòd ſit
neceſſaria immemorabilis, vel quadragenaria cum
titulo, Dominis placebat eadem opinio: quia non
concurrunt alia requiſita neceſſaria ad præſcriptio-
nem inducẽdam. Cùm enim Archiepiſcopus habeat
fundatam ſuam intentionem in ſubiectione effectua-
4 ta, non † ſufficit in hoc caſu non vſus, & negligentia
non vtentis, ſed ſunt neceſſarij actus poſitiui contra-
rij ſeruituti, & directi ad acquirendam libertatem,
cum ſcientia, & patientia Archiepiſcopi; vt in ſimili-
bus terminis fuit reſolutum *in Cauſa Imolen. Iuriſpa-
tronatus 19. Octobris 1579. coram bon. mem. Lauretano*;
5 Requiritur, etiã quòd ex † illis actibus conſtet, à Se-
de Apoſtolica Eccleſiã Cathanien. fuiſſe habitam, vti
ſubiectam Sedi Apoſtolicæ, cùm agatur de acquiren-
da libertate à ſubiectione Archiepiſcopi ad effectum
immediatæ ſubiectionis Sedis Apoſtolicæ. Felin. *in
cap. cùm non liceat, ſub num.* 11. *de præſcript.* Balb. *de
præſcript. 1. par. 5. par. princ. quæſt.* 52. *num.* 1. 2. *&* 3.
Et nullum ex iſtis requiſitis in hoc caſu verificatur.

Non obſtat vnicus actus, per quem Archiepiſco-
pus fuit impeditus viſitare. Quoniam Archiepiſco-
pus Cauſam commiſit, & contradixit; & propterea
6 iſte actus non ſuffragatur Capitulo, & Clero; quia †
Commiſſio Cauſæ excludit acquieſcentiam Archie-
piſcopi, quæ eſt neceſſaria: Et tanto magis, cùm pro-
pter defectum actorum non conſtet, quem exitum
habuerit illa lis. Vltra quod iſte actus non admiſſio-
nis ad viſitationem, eſt valde turbidus, cùm non ap-
pareat ex forma Commiſſionis, quod fuerit deductũ
in controuerſiam ius Metropoliticum; & potius ſe-
cundum Dominos videtur deducta in cõtrouerſiam,
7 Cauſa viſitationis: & ſaltim ſufficit † ad iſtum effe-
ctum, quod iſte actus ſit æquiuocus.

Non obſtat, quòd Epiſcopi Cathanienſes non in-
8 teruenerunt Synodis. Quia hoc † non releuat, niſi
probetur, quod Epiſcopi fuerint vocati ad Syno-
dũ ab Archiepiſcopo, & noluerint accedere eo: quia
prætendebant ſe non eſſe eius ſuffraganeos. Bald. *in
cap. licet num. 1. verſic. nota quod vaſſallus, ſi de feud. fue
rit controu. inter dom. & agn.* Natta *conſ.* 118. *num.* 9.
Præterea poteſt eſſe quòd Epiſcopi Catanenſes, de
illo tempore eſsẽt abſentes, vel legitimè impediti, ita
9 vt non potuerint intereſſe Synodis. Vltra quod † iſti
actus non ſuffragantur ſine ſcientia, & voluntate Pa-
pæ, vt ſupra dictum fuit, quem in hoc caſu non pro-
batur.

10 Nõ obſtat quòd † pro validitate ſubiectionis erat
neceſſaria citatio, & cõſenſus Capituli, & Cleri. Quia
iſta obiectio concernit nullitatem tituli ſubiectionis,
& non præſcriptionem, de qua hodie agitur: & Do-
11 minis non fuit viſa digna conſideratione: quia in †
hac materia, quæ ex ſui natura eſt præiudicialis, &
conceditur ex gratia à Sede Apoſtolica; non requiri-
tur citatio, & conſenſus. Egid. *in cap. inter quatuor num.*
3. & *ibi* tradunt etiam alij *de maior. & obed.* Et ceſſat
12 omnis difficultas: quia † cum gratia ſit conceſſa in
Conciſtorio, & concurrant tot actus poſitiui cum an-
tiquitate tanti temporis; iſta inducunt præſumptio-
nem ſcientiæ, & conſenſus Capituli, & Cleri.

Non obſtat fundamentum, quod ſit ſuper cogni-
tione Cauſarum in ſecunda inſtantia. Quia iſte fuit
abuſus ex quo non infertur ad ius Metropoliticum,
neque, quòd Epiſcopi fuerint potius immediate ſu-
biecti Sedis Apoſtolicæ, quàm Suffraganei Archiepi-
ſcopi; quoniam non potuiſſent cognoſcere Cauſas
appellationum interpoſitas à Vicario Generali, etiã
ſi fuiſſent immediate ſubiecti Sedi Apoſtolicæ.

Non obſtant alia multa, quæ deducuntur per in-
formantes: Quia inferunt ad excluſionem ſubiectio-
nis ab initio, & ad non ius Archiepiſcopi, & non ad
13 præſcriptionem † libertatis, quæ præſupponit ſu-
biectionem, & tolluntur ex deciſionibus iam factis,
& ex his, quæ deducuntur per informantes in reſpon
ſionibus.

TIRASONEN. IVRISDICTIONIS DE TVDELA.

Veneris 14. Nouembris 1603.

ARGVMENTVM.

De actibus compatibilibus vel incompatibilibus cũ ſententia. Vide Deciſ. 385.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio eſt de lege iuriſdictionis.*

2 *Diſpenſatio eſt preambulum neceſſarium, ſine quo non poteſt perueniri ad collationem ordinum.*

3 *Archiepiſcopus non poteſt diſpenſare, cum ſubditis ſui Suffraganei.*

4 *Diſpenſatio exerceri nequit cum non ſubdito.*

5 *Facultas conferendi ordines, & diſpenſandi cum illegitimo, competit ſoli Epiſcopo.*

6 *Licentia abeundi ab Eccleſia, debet neceſſario obtineri ab Epiſcopo.*

DECISIO CCCCII.

PRoſequendo diſputationem cœptam, fuit dubita-
tũ. An duo actus de anno 1365. & de anno 1368.
ſint incompatibiles cum ſententia. Et Domini con-
corditer concluſerunt non eſſe incompatibiles.

Quantum ad primum actum fundamentum reſo-
lutionis fuit: quia quamuis in ſententia tribuatur om
1 nimoda iuriſdictio Decano, & † diſpenſatio ſit de le-
ge iuriſdictionis, vt per Doct. *in cap. at ſi Clerici, §. ſi
de adulterio de iudic.* tamen cum iſte actus, contineat
collationem primæ tonſuræ in perſona illegitimi, qui
eget diſpenſatione pro validitate Clericatus; in hoc
caſu particulari Epiſcopus ad quem ſpectat collatio
ordinum, poterat diſpenſare ſuper defectu natalium,
2 quamuis iuriſdictio ſpectet ad Decanum: quia † diſ-
ſpen-

Digitized by Google

ſpenſatio eſt præambulum neceſſarium, ſine quo non
poteſt perueniri ad collationem ordinum. Et pro
iſta opinione placebat Dominis dictum Felin. *in cap.*
3 *Paſtoralis, ſub num. 7. de offic. ord.* quòd licet † Archie-
piſcopus non poſſit diſpenſare cùm ſubditis ſui ſuf-
4 fraganei, quia † diſpenſatio exerceri non poteſt cùm
non ſubdito: tamen in illis caſibus, in quibus Archie
piſcopus habet facultatem iudicandi, ei competit
etiam facultas diſpenſandi.

Non obſtat quòd Decanus poteſt concedere lite-
ras dimiſſoriales. Quia facultas conferendi Ordines
non prætenditur à Decano, neque continetur in ſen-
5 tentia; & † competit ſoli Epiſcopo: & ex iſta faculta-
te oritur in neceſſarium antecedens facultas diſpen-
ſandi cùm illegitimato pro validitate collationis.

Circa ſecundum actum, ratio potiſſima deciſionis
6 fuit: quia licentia † neceſſario debebat obtineri ab
Epiſcopo, ſaltim ratione Canonicatus, quem Lupus
obtinebat in Eccleſia Cathedrali: & tanto magis,
quia reſidendo in ea vti Eccleſia maiori percipiebat
etiam fructus Cantoriæ Abb. *in cap. extirpandæ, §. quia
vero, numer. 5. de præbend.* Et verba licentiæ non ſunt
omnino clara, quod in abſentia concedantur fructus
Cantoriæ, cùm illa verba *Cantori, &c.* poſſint intelli-
gi demonſtratiuè; & propterea iſte actus eſt turbi-
dus. Et tanto magis, quia neque eſt clarum, quòd
concedantur aliqui fructus in abſentia; quia licet
petitio fructuum contineatur in ſupplicatione, tamen
in conceſſione, quæ attenditur, non fit aliqua mentio
de fructibus. Et ceſſat ſecundum Dominos omnis
difficultas: quia non probatur ſcientia Decani iſtius
licentiæ; nec conſtat, quòd Lupus ea vſus fuerit eun-
do ad ſtudium, & percipiendo fructus in abſentia: &
ſine ſcientia Decani, & effectuatione, non poteſt dari
incompatibilitas.

OSCEN. INDVLTI,

Mercurij 19. Nouembris 1603.

ARGVMENTVM,

Epiſcopus Oſcenſis an poſſit abſque concurſu exa-
minare, & apptobare Lectorem, & Pœnitentia-
rium.

SVMMARIVM.

1 *Concurſus examinis in Lectore, & Pœnitentiario, non eſt neceſſarius.*

2 *Concilium Tridentinum expreſſit caſus, in quibus voluit fieri concurſus examinis.*

3 *Quando eſt eligendus ad aliquam Dignitatem magis nobilis, vel magis graduatus, non eſt neceſſarius concurſus formalis: ſed ſufficit quòd Epiſcopus per ſe ipſum ſe informet de iſtis qualitatibus.*

DECISIO CCCCIII.

POſt plures reſolutiones factas in hac Cauſa, dubi-
tauit, An Epiſcopus Oſcen. poſſit in prouiſione,
quæ continetur in literis ſanctæ mem. Pij Quinti abſ-
que examine in concurſu examinare, & approbare
Lectorem, & Pœnitentiarium. Et Domini fuerunt
concordes, quòd Epiſcopus poſſit ſine concurſu exa
minare, & approbare Lectorem, & Pœnitentiarium.

Mouebantur potiſſimum: quia in dictis literis Pij
Quinti habetur relatio ad decreta Sacri Concilij Tri-
1 dentini, & ad literas felic. record. Sixti Quarti, & †
huiuſmodi concurſus non eſt neceſſarius neq; iuxta
diſpoſitionem Sacri Concilij, neque iuxta formam
Literarum Sixti Quarti.

Quantum ad Concilium, illius diſpoſitio eſt clara:
quia *in cap. 1. ſeſſ. 5. & in cap. 8. ſeſſ. 24.* in huiuſmodi
prouiſione remittitur nominatio, & examen iudicio
2 ſolius Epiſcopi: & † Sancta Synodus in illis caſibus,
in quibus voluit quod fieret concurſus, hoc expreſ-
ſit; vt *in cap. 18. ſeſſ. 24.*

In Bulla vero Sixti Quarti, nihil dicitur de concur
ſu; & iuxta interpretationem datam à Sacra Congre-
gatione, & à Rota, Mens ſanctæ mem. Pij Quinti non
fuit per ſuam relationem tollere Epiſcopo faculta-
tem nominandi contra decreta Concilij; quæ facul-
tas tolleretur, ſi eſſet neceſſarius concurſus formalis;
ſed intellexit ſolum, quòd ſeruarentur Literæ Sixti
Quarti, quo ad alias qualitates gradus, & nobilita-
tis. Et quamuis in ea contineatur, quòd inter nobi-
les eligatur magis nobilis, & inter graduatos magis
3 graduatus; tamen ad iſtum effectum † non eſt neceſ-
ſarius concurſus formalis: ſed ſufficit, quod Epiſco-
pus de illis qualitatibus ſe informet ex ſe ipſo, & ſu-
ſcipiat probationes ſine concurſu. Et in hoc placuit
deciſio noſtra *8. de probat. in nou.* quæ allegatur per
informantes.

Non obſtat, quod Literæ Sixti Quarti fuerunt ex-
tenſæ per Leonem X. ad Regna Granatæ, & Nauar-
ræ, & iuxta formam Literarum Leonis, debet fieri
prouiſio per cōcurſum. Quia in Bulla Pij Quinti non
habetur relatio ad Bullam Leonis, ſed ad Bullam Six-
ti Quarti, in qua nihil dicitur de concurſu, ſed præ-
ſeruat ſolum qualitates gradus, & nobilitatis.

Non obſtat deciſio *in Cauſa Burgen. de Riuarcdonda.*
Quia in illo caſu erat neceſſarius concurſus, propter
formam Conſtitutionis Synodalis.

ROMANA DOTIS, ET LEGATI.

Veneris 28. Ncuembris 1603.

ARGVMENTVM.

Legatum dotis in quo caſu extinguatur in totum.

SVMMARIVM.

1 *Legatum dotis, regulariter, non extinguitur in totum, ſed tantum pro concurrenti quantitate; ſi teſtator in vita collocat nuptui filiam, & ei dat partem dotis legatæ.*

2 *Contrarium quando ex coniecturis conſtaret de contraria mente teſtatoris.*

3 *Verba*, & non aliud, *in promiſſione dotis, important, quòd nil aliud filia petere poſſit occaſione dotis legatæ.*

4 *Dilectio teſtatoris, & cohabitatio cum filia, & ſuperuinentia ſine mutatione teſtamenti; ſunt ſigna æquiuoca, & non probant concludenter mutationem prioris voluntatis. Tanto magis, ſi teſtator obijt morte repentina, ita vt non potuerit mutare teſtamentum, & num. 5.*

DECISIO CCCCIV.

FVit per Dominos reſolutum, reſiduum legati non
deberi. Potiſſimum fundamentum reſolutionis
1 fuit: quia quamuis regulariter † legatum dotis non
extinguatur in totum, ſed ſolum pro concurrenti quā
titate, quando teſtator in vita collocat nuptui filiam;
& ei dat partem dotis ipſius legatæ, *l. c. filia legatorum,*

&

& *ibi* Bald. Cuman. Iaſ. & alij, *Cod. de. legat.* Soc. Iun.
in conſ. 79. num. 12. *lib.* 3. Couar. *in cap. officij num.* 10.
de teſtam. & fuit late deductum *in Cauſa Romana de*
Maſtinis 5. *Iulij* 1599. *coram R.P.D. meo Iuſto*: Tamen
2 iſta opinio † non habet locum, quando conſtat, ex
coniecturis de contraria voluntate teſtatoris, à qua
pendet tota iſta materia vltimarum voluntatum, *leg.*
cum ipſius, & *ibi* Bald. & alij, *Cod. famil. hercif.* Illuſtriſ-
ſimus Cardinalis Mantica, *de coniect. vlt. volunt. lib.* 12.
titul. 1. *num.* 23.

Videbatur autem Dominis in hoc caſu non poſſe
dubitari, quòd teſtator receſſerat a priori illa volun-
tate: quia reſtrinxit promiſſionem dotis, ad ſcuta
3 3500. & non aliud: quæ verba, *& non aliud*, ſunt †
appoſita ad iſtum effectum, vt nihil amplius petere
poſſet occaſione legati. Et hoc eo magis dicendum
eſt: quia Franciſcus ſe cautelauit eum ampliſſima
renunciatione, vt filia non poſſet habere regreſſum
ad eius bona, vltra iſtam dotem; & voluit vt in hae
ſumma imputarentur legatum ſcutorum mille auri,
& fructus; ad effectum, vt filia neque etiam poſſet exi
gere ſibi debitum aliunde, quàm ex ſubſtantia pater
na. Quæ etiam oſtendunt clarè, quòd Franciſcus
tempore dotationis nolebat quòd filia haberet ali-
quid amplius ex ſua hæreditate, & propterea, cùm
habeamus eius voluntatem claram tempore dotatio
nis recedendi à Legato, neceſſarium eſſet oſtendere
per contrariam probationem, vel ſaltim per conie-
cturas concludentes, quòd poſtea receſſerit ab iſta
mutatione prioris voluntatis, & quòd voluerit quòd
Lauinia haberet, & reſiduum legati. Et iſtæ conie-
4 cturę ſecundum Dominos non adſunt; quia † dilectio
teſtatoris, & cohabitatio cum filia, & ſuperuiuentia
ſine mutatione teſtamenti, ſunt ſigna æquiuoca, &
non probant concludenter mutationem prioris vo-
luntatis; vt fuit reſolutum coram me *in Cauſa Montis*
Faliſci Dotis 19. *Ianuarij* 1601. Et tanto magis, quia
5 Franciſcus obijt morte repentina: itaut non potue-
rit mutare teſtamentum. Cagnol. *in auth. ex cauſa*,
num. 149. *Cod. de lib. præter.*

Non obſtant Doctores, qui allegantur per infor-
mantes. Quia non tangunt iſtam difficultatem, quan
do teſtator tempore dotationis, receſſerat à priori
voluntate reſpectu reſidui; & poſtea deceſſit cum
teſtamento.

ROMANA DE MARGANIS.

Lunæ 1. *Decembris* 1603.

A R G V M E N T V M.

De probatione aditionis hæreditatis cum beneficio
legis, & inuentarij.

S V M M A R I V M.

1 *Coniectura plures, ex quibus probatur identitas rei.*
2 *Hæredem quem eſſe concludenter, probatur per venditio-*
nem ab ipſo factam bonorum hæreditariorum.
3 *Prætendens ſe eſſe hæredem cum beneficio legis, & inuen*
tarij, tenetur hoc probare plenè, & concludenter.
4 *Fideicommiſſarius debet accipere poſſeſſionem, vel de*
manu hæredis, vel auctoritate Iudicis.

DECISIO CCCCV.

FVit dubitatum, An probetur, quòd D. Fabius ad-
inerit hæreditatem Baptiſtæ eius patrui; Et pre-
ſuppoſito quòd ſic, An illam adiuerit cum benefi-
cio legis, & inuentarij. Procuius Dubij reſolutione
Domini firmarunt aliquas concluſiones.

Et primò, quòd ſatis verificatur, quòd Vinea, &
platea in foro piſcium, venditæ à Fabio, fuerunt poſ-
ſeſſa à Baptiſta, Hoc enim probatur; ex depoſitio-
nibus teſtium; & coadiuuatur, quantum ad Vineam,
ex quietantijs Baptiſtæ de anno 1569. & ex eo quòd
venditio fuit facta à Fabio hærede Baptiſtæ.

Secundò fuit firmatum, conſtare de identitate,
quòd iſta Vinea, & Platea, ſunt illæ, quæ poſſideban-
tur à Baptiſta: Quia de Vinea non dubitatur, &
quantum ad plateam, identitas probatur, ex pluri-
1 bus coniecturis: quia † eſt in foro piſcium, & fami-
liæ de Marganis; & non conſtat, quòd Baptiſta, vel
alij de Marganis, habuerint alias plateas in eodem
loco, Soc. Iun. *conſ.* 127. *num.* 29. *lib.* 3. & fuit reſolu-
tum *in Cauſa Ciuitatis Caſtelli bonorum* 5. *Martij* 1597.
coram R.P.D. meo Decano.

Tertiò, & vltimo loco firmarunt, nō probari quòd
fuerint relicta in bonis Iacobi, qui fecit fideicommiſ-
ſum. Quia reſpectu plateæ, nulla adeſt probatio: &
circa Vineam, datur ſolum depoſitio duorum teſtiū;
quorum vnus deponit de auditu, in materia non an-
tiqua; & in contrarium multum facit inuentarium
bonorum Iacobi, in quo non reperitur deſcripta iſta
Vinea. Et ex iſtis concluſionibus, Domini infere-
bant, quòd cùm ſocietas probet concludenter, quòd
2 Fabius † fuit hæres Baptiſtæ, per venditionem iſto-
rum bonorum, Put. *deciſ.* 447. *lib.* 1. Si Fabius præten-
3 dit † ſe eſſe hæredem cum beneficio legis, & inuenta-
rij, ei incumbit onus probandi plenè, & concluden-
ter. Et iſta probatio non adeſt: quia enunciatiuæ, in
quibus fit fundamentum ad iſtum effectum, non
ſuffragantur; cùm ſocietas non fundet intentionem
ſuam in illis Iuribus, in quibus continentur enuncia-
tiuæ: Et tanto magis, cùm enunciatiuæ non ſint anti-
quæ, & ſoleant apponi pro cautela à procuratori-
bus, & facile poſſit oſtendi inuentarium, ſi fuit fa-
ctum.

Non obſtat, quod Fabius exiſtimauit, quòd iſta
bona eſſent Iacobi fideicommittentis, & quòd non
intellexit illa poſſidere vti bona Baptiſtæ. Quia in
hoc non ſtatur ſuæ aſſertioni: & tanto magis, quia
vigore fideicommiſſi non potuit poſſidere, niſi oſten
4 dat quòd † acceperit poſſeſſionem de manu hęredis,
vel cùm auctoritate Iudicis. Rom. *conſ.* 247. & fuit
reſolutum coram me *in Cauſis Romana Caſalis, & A-*
nagnina Legati.

ROMANA PIGNORVM.

Lunæ 1. *Decembris* 1603.

Vide Argumentum Deciſionis. 327.

S V M M A R I V M.

1 *Capitula facultatum conceſſarum Hebræis mutuandi cum*
vſura; non omnia ſunt inter ſe correſpectiua.

DECISIO CCCCVI.

Domini dixerunt, quòd diſputando Dubium in abſtracto, omnia capitula non ſunt inter ſe correſpectiua; quia multa ex eis continent diuerſa fa-
3 cta, quorum vnum non venit ad determinationem alterius; & multa nihil commune habent cum illis capitulis, in quibus datur forma circa conſtitutionem pignoris. Et hoc etiam admittunt informantes pro Chriſtianis, & materia nullam habuit difficultatem apud Dominos.

PARMEN. STATVS.

Veneris 5. Decembris 1603.

ARGVMENTVM.

De exceptionibus contra teſtes.

SVMMARIVM.

1 *Habitatio eſt potiſſima cauſa ſubiectionis, & iuriſdictionis actiuæ, & paſſiuæ.*
2 *Ratione habitationis quis efficitur ſubditus, licet non præſtiterit iuramentum fidelitatis.*
3 *Terribilitas quomodo probetur.*
4 *Delicta plura habentia tractum ſucceſſiuum, non ſolent committi, neque venire ad notitiam eodem tempore.*
5 *Probatio in ſpecie præualet probationi in genere.*
6 *Inſtructio teſtium, licèt nihil mali contineat, oſtendit tamen affectionem inſtruentis erga eum, ad cuius inſtantiam teſtes examinari debeat.*
7 *Subditus non repellitur, regulariter, à teſtificando, ratione tantum iuriſdictionis. Limita vt num. 8.*
9 *Contrarietates nonnullæ recenſentur in dictis teſtium.*

DECISIO CCCCVII.

In Dubio per me propoſito in hac Cauſa, an Cæſar della Vella ſit teſtis idoneus, & quæ fides illi ſit adhibenda; quia per informantes hinc inde plures excitabãtur difficultates; Domini firmarunt aliquas concluſiones.

Et primò, quòd ſatis verificatur, quòd Cæſar tempore examinis erat ſubditus Comitis Ludouici: quia ex eius depoſitione conſtat, quòd fuit natus, & educatus in Caſtro Tibelli; & quod tempore examinis habitabat in Caſtro Roocchæ Blanchæ, quod tenebat
1 Comes Ludouicus: & † habitatio eſt potiſſima cauſa ſubiectionis, & iuriſdictionis paſſiuæ. Bal. *in rub. C. ſi à non compet. iudic.* & late deducit Rol. à Valle *in conſil. 53. num. 2. & 3. lib. 2.* Et quamuis haberet etiam domum in Ciuitate Parmæ, in qua ſumpſerat tempore Paſchatis ſanctiſſimã Euchariſtiam: tamen iſta non excludunt ſubiectionem tempore examinis: quia ipſe clarè affirmat, quod eſt habitator Rocchæ Blanchæ; neque in hoc caſu ad iſtum effectum ſuffragantur Statuum Ciuitatis Parmæ, & exemptio felic. rec. Clementis Septimi: quia non probatur, quòd Cęſar eſſet ciuis vel incola Ciuitatis Parmæ.

Non obſtat quòd Cęſar non pręſtitit iuramentum
2 fidelitatis. Quia hoc † argumentum non concludit, quòd interim ratione habitationis, non eſſet ſubditus.

3 Secundo fuit firmatum † conſtare de terribilitate Comitis Ludouici, & quod timebatur à ſubditis: quia Raymundus de Pizzo, teſtis Rangonorum, examinatus de anno 1532. deponit quòd venit ad teſtificandum ob timorem, quem habet de Comite Ludouico; & Peregrinus de Ferrarijs, alius teſtis Rangonorum, deponit, quòd ſi non eſſet ſub dominio, & poteſtate Comitis Ludouici, non teſtificaretur in hac Cauſa: & iuxta interrogationẽ deponit; *El non è zà troppo bon Signore per noi, nè diſcretione vſa con noi*, & ſubdit, quòd cùm ſe excuſaret ad effectum vt non ſubijceretur examini, quia pauca ſciebat in hac Cauſa; Comes Ludouicus ei dixit: *Eghe ti farò andar ben mi*. Et iſta probatio multum coadiuuatur ex Commiſſione obtenta de anno 1535. ad inſtantiam procuratoris fiſcalis Cameræ Apoſtolicæ, in qua narrantur multæ graues imputationes, & diuerſa delicta Comitis Ludouici; & illius vigore fuit monitus ad perſonaliter comparendum: & poſtea de anno 1536. Sanctæ mem. Paulus Tertius ne incolæ Caſtri Tibelli indebitè grauarentur, per ſuum Breue commiſit, vt nomine Sedis Apoſtolicæ auocaretur poſſeſſio illius Caſtri à Comite Ludouico, quia plura damna intulerat ſubditis, & ália multa, & diuerſa peſſimi exempli commiſerat. Et iſtud Breue fuit habitum in magna cõſideratione à Dominis: quia eſt fundatũ in exceſſibus Comitis Ludouici: &, ſi cauſæ in eo expreſſæ, non fuiſſent veræ, & notoriæ, Papa eum non priuaſſet ſine cauſa poſſeſſione Caſtri. Et quamuis iſta non percutiant tempus examinis, ſed quatuor, vel quinque annos poſt examen; tamen inferunt retro ad tempus examinis: quia tot delicta habent tractum ſuc-
4 ceſſiuum, & † non ſolent committi, neque venire ad notitiam eodem tempore; nec in tam breui ſpatio eſt veriſimilis tanta mutatio vitæ.

Non obſtat, quòd alij teſtes affirment Comitem Ludouicum eſſe bonum dominum, diſcretum, & liberalem, & quod non habent timorem Comitis Ludo-
5 uici. Quia † præualet contraria probatio in ſpecie, quæ deducitur ex depoſitione propriorum teſtium Rangonorum; & coadiuuatur ex Commiſſione, & Breui de anno 1535. & 1536. & ex facto illius Bini; de quo deponit presbyter, Baptiſta examinatus ad inſtantiam Rangonorum.

Non obſtat quòd aliàs terribilitas Comitis Ludouici non fuerit habita pro probata. Put. *dec. 380. lib. 3.* Quia tunc non fuerunt iſta omnia deducta; nec apparet quod fuerit habita conſideratio iſtorum teſtium, ex quorum depoſitione deducitur terribilitas.

Tertio firmarunt Domini, quòd Cęſar non erat bene affectus erga Pallauicinos: Quia Vincentius Mantuanus deponit de viſu, & auditu in Caſtro Tibelli, quòd Cæſar erat inimicus capitalis Pallauicini, & maximo odio eum & fratres proſequebatur; quia Pallauicinus armatus armis offenſiuis eum inſecutus fuerat animo verberandi. Et idem Cęſar deponit, quod Bernardinus ei dederat aliqua verbera. Et iſta comprobantur, ex effectu ſubſequuto: quia poſtea reliquit ſeruitutem Pallauicinorum: & probatur ex depoſitione Vincentij de publica voce, & fama, & Baptiſtæ de auditu ab ipſo Cæſare, quòd inſtruebat te-
6 ſtes: quæ † inſtructio, etiam quod nihil mali contineret, tamen oſtendit eius affectionem erga Rangonos, ad quorum inſtantiam teſtes debebant examinari contra Pallauicinos.

Et ex iſtis concluſionibus, Domini reſoluerunt, huic

Digitized by Google

huic teſti non eſſe adhibendam fidem aliquam: Quia
7 Quamuis regulariter † ſubditus non repellatur à te-
ſtimonio ratione iuriſdictionis, Bart. Alberic. Bald.
Salic. Fulgoſ. & alij *in leg. eos Cod. de teſtib.* tamen cùm
8 vltra † ſubiectionem concurrat etiam qualitas perſo-
næ Comitis Ludouici, & quòd iſte teſtis non erat be-
ne affectus erga Pallauicinos, in hoc caſu teſtis ſub-
ditus repellitur in totum, Abb. *in cap. inſuper num. 16. de teſtibus,* Roman. *conſ. 382. num. 5.* Præſertim in cau-
ſa grauiſſima. Paul. de Monte Pico *conſ. 5. num. 24.* Et
hoc eo magis dicendum eſt, quia Vincentius Man-
tuanus deponit, quòd Cæſar erat familiaris de tem-
pore examinis Comitis Ludouici; & confirmatur,
eius depoſitio à Baptiſta, qui dicit quòd Cæſar viue-
bat expenſis Comitis Ludouici, quando commora-
batur in Caſtro Rocchę Blanchæ, in quo de illo tem-
pore commorabatur; & quòd ſtabat in domo Comi
tis Ludouici, quando examinabantur teſtes.

Mouebantur etiam Domini propter contrarieta-
9 tes: quia † negat ſe ſubditum; & de contrario conſtat
ex eius depoſitione. Et iſta falſitas concernit ſubſtan-
tiam: quia ſubditus concurrentibus alijs exceptioni-
bus repellitur à teſtimonio vt dictum fuit.

Item deponit, quòd poſt raptum Catherinæ, qui fuit de nocte, die ſequenti de mane Ioan. Petrus eius maritus acceſſit ad Io. Franciſcum patrem Bernardini, & cùm eo fuit conqueſtus de raptu: & tamen Galeatius de Nardo, quem ipſe allegat in conſocium raptus, deponit quòd Io. Franciſcus tempore raptus erat Mediolani, Et conciliatio, quæ datur, quòd Io. Franciſcus licet tempore raptus non fuiſſet in Caſtro Tibelli, tamen redierat de mane, eſt contra depoſitionem Galeatij, qui dicit quod tempore raptus erat Mediolani. Et propter magnam diſtantiam inter Ciuitatem Mediolani, & Caſtrum Tibelli, impoſſibile eſt quòd Ioannes Franciſcus poſt raptum diſceſſerit à Ciuitate Mediolani, & de mane eſſet in Caſtro Tibelli: & præſertim, cùm raptus ſecutus fuerit de nocte. Et excuſationes circa alias contrarietates patiuntur etiam, ſecundum Dominos, difficultatem. Et propterea ex iſtis omnibus ſimul iunctis, in hac Cauſa grauiſſima, in qua ſunt neceſſarij teſtes idonei, Domini concluſerunt huic teſti non eſſe adhibendam aliquam fidem.

BONONIEN. SVCCESSIONIS, ET LEGATI.

Veneris 12. Decembris 1603.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Statutũ Bononiæ* de alimentis pręſtandis mulieri, &c. *locum habet non ſolum quando dos reſtitui debet, ſed etiam ante quàm dos ſit conſtituta.*

DECISIO CCCCVIII.

DOmini dixerunt, alimenta deberi Lucretiæ, iux-
1 ta ſummam taxatam à Statuto, quod † locum
habet non ſolum quando eſt factus locus reſtitutio-
ni dotis, ſed etiam antea quam dos ſit conſtituta.
Quãtum ad expenſas litis, noluerunt taxare aliquam certam ſummam: & dixerunt, quòd de illis prouidebitur in diſputatione Dubiorum.

CAMERINEN. CENSVS.

Veneris 12. Decembris 1603.

ARGVMENTVM.

De confirmatione Statutorum cum clauſula, *Quatenus ſint in vſu, &c.*

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio Statutorum cum clauſula,* Quatenus ſint in vſu, *non ſuffragatur, niſi probetur vſus.*

2 *Statutum Matelicæ non diſponit, quod in contractibus mulierum, &c. loco conſanguineorum adhibeantur vicini.*

3 *Conſtitutio Marchiæ in contractibus mulierum, &c. requirit vltra conſanguineos, decretum Iudicis.*

DECISIO CCCCIX.

DOmini perſtiterunt in deciſis. Quia confirma-
tiones Statutorum patiuntur difficultatem: quo
niam. Prima eſt facta à ſolo Raynutio ſine conſenſu
aliorum Dominorum: & aliæ duæ felic. record. Pij V.
& Gregorij XIII. habent clauſulas, *quatenus ſint in vſu.*
1 & † ideo nõ ſuffragãtur, niſi probetur vſus; vt fuit la-
te deductum *in Cauſa Amerina Succeſſionis 24. Martij, 1593. coram R. P. D. Penia.* Et ſi confirmatio non ſuffragatur, ratificatio Cenſus eſt inualida: quia non fuerunt ſeruatæ Conſtitutiones Marchię, quæ in hoc caſu erant ſeruandæ.

Mouit etiam Dominos Decretum de anno 1571. quod reformentur Statuta, & interim obſeruentur. Conſtitutiones Marchiæ. Quia cùm de illo tempore non probetur quòd eſſent neceſſariæ duæ partes, ex tribus, illud fuit Decretum Concilij.

Non obſtat quòd Vſus Statuti probatur ex 14. in-
2 ſtrumentis. Quia † Statutum Terræ Matelicæ, non
dat iſtam formam, vt loco conſanguineorum adhi-
beantur Vicini, & ideo non poſſumus dicere, quòd
ex inſtrumentis ita conceptis probetur vſus, confor-
mis Statuto, & hoc eo magis dicendum eſt, quia in
omnibus inſtrumentis, interuenit Decretum Com-
miſſarij, & datur fides Commiſſarij, quòd ſui ante-
ceſſores interuenerunt etiam in contractibus, in qui-
bus fuerunt adhibiti conſanguinei. Et iſta obſeruan-
3 tia eſt conformis Conſtitutioni Marchiæ, quæ † requi
rit vltra conſanguineos Decretum Iudicis; & non
Statutum Mathelicæ, ſecundum, quod ſufficit ſolus
interuentus, & conſenſus conſanguineorum.

Non obſtat fides, quæ datur. Quia ſimplex fides ad iſtum effectum non ſufficit; & tanto magis cum concurrat in contrarium fides Commiſſarij de præſenti, & interuentus aliorum Commiſſariorum in tot inſtrumentis, iuxta formam Conſtitutionis Marchię. Vltra quod ex illa fide, non apparet, de quo Statuto fuerit intellectum; & de quo tempore fuerint initi illi contractus, neque quas ſolemnitates haberent.

TRIDENTINA CANONICATVS.

Lunæ 15. Decembris 1603.

ARGVMENTVM.

Capitulum Eccleſiæ Tridentinæ poteſt conferre Canonicatus ſine interuentu Epiſcopi.

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio ſufficit ad validitatem electionis, quando agitur incidenter de facultate conferendi.*

2 *Quando omnes Canonici ſunt capitulariter congregati ad eligendum; & aliqui ex eis diſcedunt à Capitulo; facultas eligendi exiſtit penes eos, qui remanſerunt.*

3 *Decanus Canonicorum habet duo vota.*

4 *Regula reſeruatoria excipit collationes factas vigore Concordatorum Germaniæ.*

5 *Tridenti Ciuitas comprahenditur in Concordatis Germaniæ.*

6 *Defectus ætatis eſt probandus ab eo allegante.*

DECISIO CCCCX.

Domini, vna tantum parte informante, concluſerunt electionem factam à Capitulo ſuffragari Horatio. Mouebantur: Quia de poteſtate Capituli in conferendo Canonicatus ſine interuentu Epiſcopi conſtat ex narratiua in gratia Octauij, ex fide Epiſcopi, & ex Bulla Clementis, in qua non fit aliqua mentio de Epiſcopo. Et ceſſat ſecundum Dominos omnis difficultas: quia dantur etiam collationes factæ à Capitulo, quæ habuerunt effectum; vt bene deducunt informantes: & cùm in hoc caſu agatur inci-
1 denter de facultate conferendi, ad effectum † validitatis electionis, ſufficit quaſi poſſeſſio, *capit. querelam, de elect. cap. conſultationibus, de iur. patron.*

Quòd autem electio fuerit valida, non poteſt dubitari: Quia quamuis aliqui Canonici receſſerint de Capitulo; tamen cum omnes fuiſſent capitulariter congregati ad effectum faciendi electionem, facultas
2 † eligendi remanſit penes eos, qui elegerunt Horatium, *cap. cum nobis de elect.* Roman. *conſ.* 352. *num.* 15. & conſequenter electio fuit valida. Et hoc eo magis dicendum eſt: quia computatis etiam votis eorum, qui diſceſſerunt, fuit electus à maiori parte; cum De-
3 canus, qui eſt etiam Canonicus, habeat † duo vota; vt probatur ex atteſtatione Epiſcopi, Capituli, & Cancellarij: & ex alia electione, in qua interuenerunt nouem Canonici, & fuerunt enumerata decem vota: & hoc etiam fatetur Octauius in ſua gratia, cùm narret quòd minor pars contradixit electioni Horatij.

Non obſtat quòd Canonicatus vacauerit de men-
4 ſe Februarij reſeruato: Quia † regula excipit collationes factas vigore Concordatorum cùm natione
5 Germanica, in qua † compræhenditur etiam Ciuitas Tridentina; vt bene deducunt informantes.

Non obſtat defectus ætatis Horatij. Quia de eo
6 non conſtat: & † onus probandi, ſecundum Dominos, ſpectat ad Octauium. Et tanto magis, cùm detur magnus fumus ex teſtibus examinatis ad perpetuam rei memoriam, ante obtentam gratiam ab Octauio, & motam litem, quod habet ætatem ſufficientem.

ELNEN. TRANSACTIONIS.

Lunæ 15. Decembris 1603.

Vide Argumentum Deciſionis 384.

SVMMARIVM.

1 *Oblationes Miſſarum, & charitates panis, ſi ſint incertæ, & offerantur dietim; debentur ſolis Beneficiatis Eccleſiæ inſeruientibus. Si verò ſint antiquæ, & certæ; de iſtis Capitulum participare debet.*

DECISIO CCCCXI.

Poſt reſolutionem factam in hac Cauſa, ſub die 6. Iunij, pro parte Capituli fuerunt dari articuli, & examinati plures teſtes in Curia: & propterea propoſui iterum idem Dubium alias propoſitum & reſolutum, informante ſolum Capitulo. Et Domini dixerunt, quòd quantum ad oblationes Miſſarum, & charitates panis, quæ ſunt incertæ, & offeruntur dietim, & quo ad anniuerſaria, ſi quæ adſunt propria Beneficiatorum, materia nullam habet difficultatẽ: & in his eſt retardata executio.

1 Quo vero ad Charitates panis, & oblationes, quæ fuerunt antiquitus inſtitutæ, & ſunt certæ, vt deponunt teſtes; de iſtis Capitulum dicitur participare: quia verba tranſlationis ſunt multum ampla: & in hoc caſu ceſſant rationes deciſionis, quòd iſtæ ſunt propriæ illorum, qui inſeruiunt in illa Eccleſia, in qua oblationes offeruntur.

Quo vero ad diſtributiones prouenientes, ex anniuerſarijs, Domini dixerunt, inter illa anniuerſaria, quæ fuerunt relicta pro ſuffragijs defunctorum, qui in illa Eccleſia ſunt ſepulti; & de iſtis non debet participare Capitulum, vt dictum fuit.

IACEN. PORTIONIS.

Lunæ 12. Ianuarij 1604.

ARGVMENTVM.

Scripturæ quando dicantur, non eſſe in forma probanti.

SVMMARIVM.

1 *Defectus recognitionis iurium poteſt opponi in Curia, etiamſi non fuerit oppoſitus in partibus.*

2 *Innocentiana habet locum, quando ſcripturæ ſunt benè compulſatæ, & recognitæ.*

3 *Notariorum aſſertioni ſtatur, iuxta ſtilum Rotæ, circa eorum facultates.*

4 *Nuncius Apoſtolicus non habet facultatem committendi Cauſas beneficiales.*

5 *Nullitas proceſſus non efficit vt iura producta formiter in prima inſtantia, non ſint in forma probanti, licèt fuerint in eo inſerta.*

6 *Nullitas iuriſdictionis non habet locum quando Notarius ſecundæ inſtantiæ fuit etiam Notarius tertiæ, in qua fuit productus, & publicatus proceſſus primæ, & ſecundæ inſtantiæ.*

DECISIO CCCCXII.

Domini concluſerunt Iura non eſſe in forma probanti, ex eo potiſſimum fundamento, quòd nõ
1 ſunt recognita: Quia † de defectu recognitionis Iurium poteſt opponi in Curia etiam, quod non fuerit oppoſitum in partibus, vt fuit reſolutum coram Paleotto *in Cauſa Cremonen. Prioratus 30. Octobris* 1561.

Et Innocentiana ſecundum Dominos ad iſtum ef-
2 fectum non ſuffragatur: quia † habet locum quando ſcripturæ ſunt bene compulſatæ, & recognitæ, & non dubitatur de veritate, & fide ſcripturarum, quæ ſunt inſertæ in alio proceſſu. Caputaq. *deciſ.* 351. *lib.* 2. *in Impreſſis, &* 256. *lib.* 1. *in manuſcr.*

Alia,

Alia, quæ apponuntur, non placuerunt Dominis,
Quia de facultate Notariorum non poteſt dubitari;
3 cum in hoc ſtetur † eorum aſſertioni, Iuxta ſtilum
Rotæ; nec adeſt alius defectus conſiderabilis: quia
quamuis in Curia non adſit proceſſus primæ Inſtan-
tiæ, tamen ſufficit quod adſit ſecundus proceſſus co-
ram Archiepiſcopo Cæſarauguſtano, in quo eſt In-
ſertus ille primus cùm citatione partis. Et licet iſte
ſecundus proceſſus ſit nullus ex defectu iuriſdictio-
4 nis, eo quia † Nuntius non habet facultatem com-
mittendi cauſas beneficiales, vt pluries fuit reſolu-
tum: & prorogatio Iuriſdictionis in hoc caſu nō ſuf-
fragatur, cùm Archiepiſcopus proceſſerit vti Iudex
5 delegatus à Nuncio: nihilominus † nullitas proceſ-
ſus non facit, quòd illa Iura, quæ fuerunt formiter
producta in prima Inſtantia, non ſint in forma pro-
banti, quamuis fuerint in eo Inſerta.

6 Et ceſſat in hoc caſu omnis difficultas: quia † No-
tarius ſecundæ Inſtantiæ fuit etiam Notarius tertiæ,
in qua fuit productus proceſſus, tam primæ quam
ſecundæ Inſtantiæ, & ab eo proceſſus fuit publicatus
vti à Notario tertiæ Inſtantiæ, & propterea non po-
teſt opponi de defectu Iuriſdictionis Archiepiſcopi
Cæſarauguſtani Iudicis ſecundæ Inſtantiæ.

ELNEN. DISMEMBRATIONIS.

Lunæ 12. Ianuarij 1604.

ARGVMENTVM.

Recenſetur caſus, in quo ſucceſſor non tenetur pro facto prædeceſſoris.

SVMMARIVM.

1 *Diſmembratio ſi eſt nulla, & ceſſat neceſſitas, & vtilitas Eccleſiæ; ſucceſſor non tenetur pro facto prædeceſſoris, & num. 2. Etiamſi ille ſucceſſerit in ſpolijs prædeceſſoris, & num. 5.*

3 *Menſa Epiſcopalis non tenetur niſi in ſubſidium prouidere Rectoribus Eccleſiarum.*

4 *Quando onus eſt reale, ſucceſſor tenetur, factis diligentijs contra prædeceſſorem.*

DECISIO CCCCXIII.

Domini in hac diſputatione præſupponebant nullitatem diſmembrationis: quia multa quæ deducuntur per Informantes, conſiſtunt in facto, quod non iuſtificatur: Et, circumſcripto illo facto, eis placebant fundamenta deciſionum, ſuper nullitate diſmembrationis; & cùm iſto præſuppoſito concluſerunt, Modernum Archiepiſcopum non teneri.

Fundamentum reſolutionis fuit idem, quo moti
fuerunt in alia poſitione: Quia Modernus Archiepi-
ſcopus neque fecit diſmembrationem, neque fuit in
1 cauſa: & propterea † cum diſmembratio fuerit nul-
la, & ceſſet neceſſitas, & vtilitas Eccleſiæ, in hac caſu
ſucceſſor non tenetur pro facto prædeceſſoris, *cap. 1.
de ſolut. cum alijs allegat.*

Non obſtant quæ deducuntur in contrarium. Et
primò, quòd onus prouidendi Rectoribus ſpectabat
2 ad Archiepiſcopum. Quia cum † diſmembratio fue-
rit nulla, ſucceſſor nō tenetur pro facto nullo ſui præ-
deceſſoris. Rot. *deciſ. 1. locat. in nou.* Et tanto magis,
quia Iſtis Rectoribus debebat prouideri aliunde,
quàm ex proprijs redditibus menſæ Epiſcopalis, cùm
3 † illa non teneatur niſi in ſubſidium. Abb. *in capit. ad
audientiam num. 7. de Eccleſ. ædific.*

Non obſtat, quòd factis diligentijs contra præde-
4 ceſſorem, tenetur ſucceſſor. Quia in hoc caſu onus
non eſt reale, in quibus terminis procedit ſimile pen-
ſionis, quod allegatur, & propterea ſucceſſor non
tenetur.

Non obſtat, quòd Modernus Archiep. ſucceſſit in
ſpolijs ſui anteceſſoris. Quia etiam, ſi hoc verum
5 eſſet, cùm † diſmembratio fuerit nulla, & ceſſet ne-
ceſſitas, & vtilitas Eccleſiæ, ſucceſſor non poteſt con
ueniri. Rot. *deciſ. 41. de probat. in antiq.*

Quantum vero ad hæredes Archiepiſcopi prædefuncti Domini exiſtimabant illos teneri, ſi ſucceſſerunt in eius bonis, vel adiuerunt hæreditatem ſine beneficio legis, & Inuentarij: ſed cùm ſententiæ ſint contra eos exequendæ, volunt quod prius citentur.

BRVNDVSINA ARCHIDIACONATVS.

Veneris 16. Ianuarij 1604.

ARGVMENTVM.

Regula xxxj. *De impetrantibus Beneficia vacantia per obitum familiarum Cardinalium*, an comprehendat vacationes Dignitatis maioris poſt Pontificalem, reſeruatæ in reg. tertia.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconatus in Eccleſia Brunduſina eſt maior Dignitas poſt Pontificalem.*

2 *In regula tertia reſeruantur quæcunque Beneficia familiarium Cardinalium, & conſequenter etiam primæ Dignitates in Cathedralibus, & num. 9. & 10.*

3 *Reſeruatio regulæ tertiæ fuit inducta, vt Papa de omnibus Beneficijs vacantibus per obitum familiarium Cardinalium, diſponat cum conſenſu ipſorum Cardinalium.*

4 *Regula tertia Cancellariæ eſt præparatoria Regulæ xxxj.*

5 *Regula xxxj. emanauit in fauorem, & honorem Cardinalium, & propter expenſas, quas ſuſtinent in alendis ſuis familiaribus.*

6 *In reg. xxxj. verba indefinita æquipollent vniuerſalibus, quando materia admittit latam interpretationem.*

7 *Priuilegium reg. xxxj. eſt conceſſum omnibus Cardinalibus per viam regulæ.*

8 *Regulæ xxxj. Cancellariæ excipit Beneficia Officialium.*

11 *Clauſula generalis non refertur ad ſpecificata. Intellige, vt num. 12.*

13 *Non valet illatio à verbis generalibus ad vniuerſalia.*

14 *Non eſt nouum, neque inconueniens, idem Beneficium eſſe reſeruatum pluribus reſeruationibus.*

15 *Reſeruatio primarum Dignitatum in reg. tertia eſt concepta verbis prægnantibus, & comprehendit etiam Beneficia reſeruata in regula prima.*

16 *Declaratur deciſ. 9. Caſſadori,* de præben.

17 *In Beneficijs litigioſis eſt ſeruanda regula,* De ſubrogando.

DECISIO CCCCXIV.

Vacante Archidiaconatu Eccleſiæ Cathedralis
1 Brunduſinæ, qui in illa † Eccleſia eſt maior di-
gnitas poſt Pontificalem per obitum Franciſci Ma-
naſſi familiaris Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Car-
dinalis Ceſij, fuit dubitatum an regula 31. *de Impe-
trantibus Beneficia vacantia per obitum familiarium Car-*

SVMMARIVM.

1 *Quaſi poſſeſſio ſufficit ad validitatem electionis, quando agitur incidenter de facultate conferendi,*

2 *Quando omnes Canonici ſunt capitulariter congregati ad eligendum, & aliqui ex eis diſcedunt à Capitulo; facultas eligendi exiſtit penes eos, qui remanſerunt.*

3 *Decanus Canonicorum habet duo vota.*

4 *Regula reſeruatoria excipit collationes factas vigore Concordatorum Germaniæ.*

5 *Tridenti Ciuitas comprahenditur in Concordatis Germaniæ.*

6 *Defectus ætatis eſt probandus ab eo allegante.*

DECISIO CCCCX.

DOmini, vna tantum parte informante, concluſerunt electionem factam à Capitulo ſuffragarij Horatio. Mouebantur: Quia de poteſtate Capituli in conferendo Canonicatus ſine interuentu Epiſcopi conſtat ex narratiua in gratia Octauij, ex fide Epiſcopi, & ex Bulla Clementis, in qua non fit aliqua mentio de Epiſcopo. Et ceſſat ſecundum Dominos omnis difficultas: quia dantur etiam collationes factæ à Capitulo, quæ habuerunt effectum; vt bene deducunt informantes: & cùm in hoc caſu agatur inci-
1 denter de facultate conferendi, ad effectum † validitatis electionis, ſufficit quaſi poſſeſſio, *capit. querelam, de elect. cap. conſultationibus, de iur. patron.*

Quòd autem electio fuerit valida, non poteſt dubitari: Quia quamuis aliqui Canonici receſſerint de Capitulo; tamen cum omnes fuiſſent capitulariter congregati ad effectum faciendi electionem, facultas
2 † eligendi remanſit penes eos, qui elegerunt Horatium, *cap. cum nobis de elect.* Roman. *conſ.* 352. *num.* 15. & conſequenter electio fuit valida. Et hoc eo magis dicendum eſt: quia computatis etiam votis eorum, qui diſceſſerunt, fuit electus à maiori parte; cum De-
3 canus, qui eſt etiam Canonicus, habeat † duo vota; vt probatur ex atteſtatione Epiſcopi, Capituli, & Cancellarij: & ex alia electione, in qua interuenerunt nouem Canonici, & fuerunt enumerata decem vota: & hoc etiam fatetur Octauius in ſua gratia, cùm narret quòd minor pars contradixit electioni Horatij.

Non obſtat quòd Canonicatus vacauerit de men-
4 ſe Februarij reſeruato: Quia † regula excipit collationes factas vigore Concordatorum cùm natione
5 Germanica, in qua † comprehenditur etiam Ciuitas Tridentina; vt bene deducunt informantes.

Non obſtat defectus ætatis Horatij. Quia de eo
6 non conſtat: & † onus probandi, ſecundum Dominos, ſpectat ad Octauium. Et tanto magis, cùm detur magnus fumus ex teſtibus examinatis ad perpetuam rei memoriam, ante obtentam gratiam ab Octauio, & motam litem, quod habet ætatem ſufficientem.

ELNEN. TRANSACTIONIS.

Lunæ 15. *Decembris* 1603.

Vide Argumentum Deciſionis 384.

SVMMARIVM.

1 *Oblationes Miſſarum, & charitates panis, ſi ſint incertæ, & offeruntur dietim; debentur ſolis Beneficiatis Eccleſiæ inſeruientibus. Si verò ſint antiquæ, & certæ; de iſtis Capitulum participare debet.*

DECISIO CCCCXI.

POſt reſolutionem factam in hac Cauſa, ſub die 6. Iunij, pro parte Capituli fuerunt dati articuli, & examinati plures teſtes in Curia: & propterea propoſui iterum idem Dubium alias propoſitum & reſolutum, informante ſolum Capitulo. Et Domini dixerunt, quòd quantum ad oblationes Miſſarum, & charitates panis, quæ ſunt incertæ, & offeruntur dietim, & quo ad anniuerſaria, ſi quæ adſunt propria Beneficiatorum, materia nullam habet difficultatẽ; & in his eſt retardata executio.

1 Quo vero ad Charitates panis, & oblationes, quæ fuerunt antiquitus inſtitutæ, & ſunt certæ, vt deponunt teſtes; de iſtis Capitulum dicitur participare; quia verba tranſlationis ſunt multum ampla; & in hoc caſu ceſſant rationes deciſionis, quòd iſtæ ſunt propriæ illorum, qui inſeruiunt in illa Eccleſia, in qua oblationes offeruntur.

Quo vero ad diſtributiones prouenientes, ex anniuerſarijs, Domini dixerunt, inter illa anniuerſaria, quæ fuerunt relicta pro ſuffragijs defunctorum, qui in illa Eccleſia ſunt ſepulti; & de iſtis non debet participare Capitulum, vt dictum fuit.

IACEN. PORTIONIS.

Lunæ 12. *Ianuarij* 1604.

ARGVMENTVM.

Scripturæ quando dicantur, non eſſe in forma probanti.

SVMMARIVM.

1 *Defectus recognitionis iurium poteſt opponi in Curia, etiamſi non fuerit oppoſitus in partibus.*

2 *Innocentiana habet locum, quando ſcripturæ ſunt benè compulſatæ, & recognitæ.*

3 *Notariorum aſſertioni ſtatur, iuxta ſtilum Rotæ, circa eorum facultates.*

4 *Nuncius Apoſtolicus non habet facultatem committendi Cauſas beneficiales.*

5 *Nullitas proceſſus non efficit vt iura producta formiter in prima inſtantia, non ſint in forma probanti, licèt fuerint in eo inſerta.*

6 *Nullitas iuriſdictionis non habet locum quando Notarius ſecundæ inſtantiæ fuit etiam Notarius tertiæ, in qua fuit productus, & publicatus proceſſus primæ, & ſecundæ inſtantiæ.*

DECISIO CCCCXII.

DOmini concluſerunt Iura non eſſe in forma probanti, ex eo potiſſimum fundamento, quòd nõ
1 ſunt recognita: Quia † de defectu recognitionis Iurium poteſt opponi in Curia etiam, quod non fuerit oppoſitum in partibus, vt fuit reſolutum coram Paleotto *in Cauſa Cremonen. Prioratus* 30. *Octobris* 1561.

Et Innocentiana ſecundum Dominos ad iſtum ef-
2 fectum non ſuffragatur: quia † habet locum quando ſcripturæ ſunt bene compulſatæ, & recognitæ, & non dubitatur de veritate, & fide ſcripturarum, quæ ſunt inſertæ in alio proceſſu. Caputaq. *deciſ.* 351. *lib.* 2. *in Impreſſis, &* 256. *lib.* 1. *in manuſcr.*

Alia,

Digitized by Google

Alia, quæ apponuntur, non placuerunt Dominis, Quia de facultate Notariorum non poteſt dubitari;
3 cum in hoc ſtetur † eorum aſſertioni, iuxta ſtilum Rotæ; nec adeſt alius defectus conſiderabilis: quia quamuis in Curia non adſit proceſſus primæ Inſtantiæ, tamen ſufficit quod adſit ſecundus proceſſus coram Archiepiſcopo Cæſarauguſtano, in quo eſt Inſertus ille primus cùm citatione partis. Et licet iſte ſecundus proceſſus ſit nullus ex defectu iuriſdictio-
4 nis, eo quia † Nuntius non habet facultatem committendi cauſas beneficiales, vt pluries fuit reſolutum: & prorogatio Iuriſdictionis in hoc caſu nō ſuffragatur, cùm Archiepiſcopus proceſſerit vti Iudex
5 delegatus à Nuncio: nihilominus † nullitas proceſſus non facit, quòd illa Iura, quæ fuerunt formiter producta in prima Inſtantia, non ſint in forma probanti, quamuis fuerint in eo Inſerta.
6 Et ceſſat in hoc caſu omnis difficultas: quia † Notarius ſecundæ Inſtantiæ fuit etiam Notarius tertiæ, in qua fuit productus proceſſus, tam primæ quam ſecundæ Inſtantiæ, & ab eo proceſſus fuit publicatus vti à Notario tertiæ Inſtantiæ, & propterea non poteſt opponi de defectu Iuriſdictionis Archiepiſcopi Cæſarauguſtani Iudicis ſecundæ Inſtantiæ.

ELNEN. DISMEMBRATIONIS.

Lunæ 12. Ianuarij 1604.

ARGVMENTVM.

Recenſetur caſus, in quo ſucceſſor non tenetur pro facto prædeceſſoris.

SVMMARIVM.

1 *Diſmembratio ſi eſt nulla, & ceſſat neceſſitas, & vtilitas Eccleſiæ; ſucceſſor non tenetur pro facto prædeceſſoris, & num.2. Etiamſi ille ſucceſſerit in ſpolijs prædeceſſoris, & num.5.*

3 *Menſa Epiſcopalis non tenetur niſi in ſubſidium prouidere Rectoribus Eccleſiarum.*

4 *Quando onus eſt reale, ſucceſſor tenetur factis diligentijs contra prædeceſſorem.*

DECISIO CCCCXIII.

Domini in hac diſputatione preſupponebant nullitatem diſmembrationis: quia multa quæ deducuntur per Informantes, conſiſtunt in facto, quod non iuſtificatur: Et, circumſcripto illo facto, eis placebant fundamenta deciſionum, ſuper nullitate diſmembrationis; & cùm iſto præſuppoſito concluſerunt, Modernum Archiepiſcopum non teneri.

Fundamentum reſolutionis fuit idem, quo moti fuerunt in alia poſitione: Quia Modernus Archiepiſcopus neque fecit diſmembrationem, neque fuit in
1 cauſa: & propterea † cum diſmembratio fuerit nulla, & ceſſet neceſſitas, & vtilitas Eccleſiæ, in hac caſu ſucceſſor non tenetur pro facto prædeceſſoris, *cap. 1. de ſolut. cum alijs allegat.*

Non obſtant quæ deducuntur in contrarium. Et primò, quòd onus prouidendi Rectoribus ſpectabat
2 ad Archiepiſcopum. Quia cum † diſmembratio fuerit nulla, ſucceſſor nō tenetur pro facto nullo ſui prædeceſſoris. Rot. *deciſ. 1. locat. in nou.* Et tanto magis, quia Iſtis Rectoribus debebat prouideri aliunde, quàm ex proprijs redditibus menſę Epiſcopalis, cùm
3 † illa non teneatur niſi in ſubſidium. Abb. *in capit. ad audientiam num. 7. de Eccleſ. ædific.*

Non obſtat, quòd factis diligentijs contra prede-
4 ceſſorem, tenetur ſucceſſor. Quia in hoc caſu onus non eſt reale, in quibus terminis procedit ſimile penſionis, quòd allegatur, & propterea ſucceſſor non tenetur.

Non obſtat, quòd Modernus Archiep. ſucceſſit in ſpolijs ſui anteceſſoris. Quia etiam, ſi hoc verum
5 eſſet, cùm † diſmembratio fuerit nulla, & ceſſet neceſſitas, & vtilitas Eccleſiæ, ſucceſſor non poteſt conueniri. Rot. *deciſ. 41. de probat. in antiq.*

Quantum vero ad hæredes Archiepiſcopi prędefuncti Domini exiſtimabant illos teneri, ſi ſucceſſerunt in eius bonis, vel adiuerunt hæreditatem ſine beneficio legis, & Inuentarij: ſed cùm ſententiæ ſint contra eos exequendæ, volunt quod prius citentur.

BRVNDVSINA ARCHIDIACONATVS.

Veneris 16. Ianuarij 1604.

ARGVMENTVM.

Regula xxxj. *De impetrantibus Beneficia vacantia per obitum familiarum Cardinalium*, an comprehendat vacationes Dignitatis maioris poſt Pontificalem, reſeruatæ in reg. tertia.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconatus in Eccleſia Brunduſina eſt maior Dignitas poſt Pontificalem.*

2 *In regula tertia reſeruantur quęcunque Beneficia familiarium Cardinalium, & conſequenter etiam primæ Dignitates in Cathedralibus, & num. 9. & 10.*

3 *Reſeruatio regulæ tertiæ fuit inducta, vt Papa de omnibus Beneficijs vacantibus per obitum familiarium Cardinalium, diſponat cum conſenſu ipſorum Cardinalium.*

4 *Regula tertia Cancellariæ eſt præparatoria Regulæ xxxj.*

5 *Regula xxxj. emanauit in fauorem, & honorem Cardinalium, & propter expenſas, quas ſuſtinent in alendis ſuis familiaribus.*

6 *In reg. xxxj. verba indefinita æquipollent vniuerſalibus, quando materia admittit latam interpretationem.*

7 *Priuilegium reg. xxxj. eſt conceſſum omnibus Cardinalibus per viam regulæ.*

8 *Regulæ xxxj. Cancellaria excipit Beneficia Officialium.*

11 *Clauſula generalis non refertur ad ſpecificata. Intellige, vt num. 12.*

13 *Non valet illatio à verbis generalibus ad vniuerſalia.*

14 *Non eſt nouum, neque inconueniens, idem Beneficium eſſe reſeruatum pluribus reſeruationibus.*

15 *Reſeruatio primarum Dignitatum in reg. tertia eſt concepta verbis prægnantibus, & comprehendit etiam Beneficia reſeruata in regula prima.*

16 *Declaratur deciſ. 9. Caſſadori*, de præben.

17 *In Beneficijs litigioſis eſt ſeruanda regula*, De ſubrogando.

DECISIO CCCCXIV.

Vacante Archidiaconatu Eccleſiæ Cathedralis Brunduſinæ, qui in illa † Eccleſia eſt maior dignitas poſt Pontificalem per obitum Franciſci Manaſſi familiaris Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Cardinalis Ceſij, fuit dubitatum an regula 31. *de Impetrantibus Beneficia vacantia per obitum familiarium Car-* 1

Digitized by Google

dinalium, habeat locum quando vacat per obitum
eorundem familiarium maior dignitas poſt Pontifi-
calem in Eccleſia Cathedrali, quæ eſt reſeruata in
regula 3. Et Dubio hac die per me in Rota propoſi-
to, Domini concluſerunt etiam in huiuſmodi vaca-
tione eſſe neceſſarium conſenſum Cardinalium, &
habere locum regulam.

2 Mouebantur primo, quia in † regula 3. reſeruan-
tur quæcunque Beneficia familiarium Cardinalium;
quæ verba ſine difficultate compræhendunt primas
dignitates in Cathedralibus. Rot. *deciſ. 2. de fil. presb.
in nou.* Creſc. *deciſ.* 32. & fuit late deductum *in Cauſa
Iacen. Penſionis 14. Aprilis* 1578. *coram S. D. N.* & co-
3 ram me, *in Cauſa Bononien.† Translationis penſionis.* Et
iſta reſeruatio regulæ tertiæ, fuit Inducta ad iſtum
effectum, vt Papa de omnibus illis beneficijs vacan-
tibus per obitum familiarium Cardinalium diſpo-
nat cum conſenſu Cardinalium. Achill. *deciſ.* 34. Ac-
coramb. *deciſ.* 11. *lib.* 2. Et propterea cùm Papa non
intellexerit reſeruare ad ſuam liberam, & abſolutam
diſpoſitionem aliqua ex illis beneficijs familiarium,
ſed ſolum vt de illis prouideat cum conſenſu Cardi-
nalium, verba regul. 31. recipiunt interpretationem,
& declarationem à reſeruatione dictæ regulæ tertiæ,
4 quæ † eſt illius præparatoria; vt tam in majoribus di-
gnitatibus, quàm in omnibus alijs beneficijs reſerua-
tis per obitum eorundem familiarium in dicta regu-
la tertia debeat interuenire conſenſus Cardinalium.
Quod tanto facilius admittẽdum eſt, quia licèt alias
fuerit dubitatum; an iſta regula ſit fauorabilis, vel
odioſa, Ægid. *deciſ.* 631. Caſſad. *deciſ.* 33. *de præb*,
tamen poſtea Rota, quando non agitur de præiudi-
cio tertij, habuit illam pro fauorabili; & quod ſit late
5 interpretanda, cum † emanauerit in fauorem, & ho-
norem Cardinalium, & propter expenſas, quas ſuſti-
nent in alendis ſuis familiaribus, Achil. *dict. deciſ.* 34.
Accoramb. *dict. deciſ.* 11. Sarn. *ſuper hac regula quæſt.* 1.
6 *& quæſt.* 15. Et ideo † cùm iſta materia admittat la-
tam interpretationem, in hoc caſu verba reg. 31. li-
cet ſint indefinita æquipollent vniuerſalibus. Abb.
Card. & alij *in cap. quia circa, de priuil.* Iaſ. *conſ.* 104. *nu.*
12. *lib.* 4. Pariſ. *in leg.* 1. *num.* 6. *ff. de leg.* 1. Et tanto ma-
7 gis, cùm † hac priuilegium ſit conceſſum omnibus
Cardinalibus per viam regulę. Anton. de Butr. *in cap.
olim tibi ſibi circa finem de verbor. ſignifiat.* Natt. *conſil.*
1, *num.* 3.

8 Secundo mouebantur, quia † in hac regula exci-
piuntur beneficia officialium, in quibus viget maior
ratio illa excludendi ab hoc priuilegio indulto Car-
dinalib. & iſta exceptio caſus magis dubitabilis eſſet
ſine effectu operandi, & nõ retineret naturam ſuam,
ſi omnia beneficia reſeruata, non eſſet compræhenſa
ſub regula.

9 Tertio, & vltimo mouebantur: Quia † eadem dif-
ficultas aliàs contingit *in Cauſa Valentina Abbatiæ de
Trugillos* coram Vortio: & Rota amplexa fuit ean-
dem opinionem affirmatiuam, prout atteſtatur Sar-
nen. in *dict. quæſt.* 15. qui refert rationes deciſionis:
& ante hanc deciſionem refert Caſſad. *in dict. dec.* 33.
in fin. de præben. Quod Alphonſus Contreras procu-
rator affirmabat, fuiſſe iudicatum pro eadem opinio
ne; licèt ipſe nihil firmet. Et iſtam opinionem ſequun
tur Anton. Auguſt. *in Epitom. ſuper hac regula* §. 1. Sar.
in dict. quæſt. 15. & recentiores *ſuper eadem regula in*
quæſt. 14. & ſentit antiquus Gloſ. Hiſpalenſis qui di-
10 cit † quod regula loquitur indiſtinctè, & debet indi-
ſtinctè intelligi, & quòd ita practicatur in Curia: &
pro iſta opinione multum facit *dict. deciſ.* Achill. 34.
in qua dicitur, quòd in principio illius regulæ com-
præhenduntur omnia beneficia. Et propterea cum
habeamus vltra rationes authoritatem Rotæ com-
probatã auctoritate tot Doctorũ, non eſt ab ea rece-
dendum propter ſolam auctoritatem Rebuffi; præ-
ſertim cùm non nitatur aliqua concludenti ratione.

Non obſtant quæ deducuntur in contrarium per
Informantes. Et primò non obſtat, quòd regula ter-
tia in illà parte, in qua reſeruantur beneficia vacan-
11 tia per obitum familiarium Cardinalium, non † com
præhendit primas dignitates, quæ iam erant reſerua-
tæ in principio illius regulæ, *leg. doli clauſula, ff. de ver-
bor. oblig.* Quia reſeruatio beneficiorum familiarium
eſt de per ſe principaliter poſita in clauſula ſeparata,
12 & non habet aliquam connexitatem vel dependen-
tiam à reſeruatione contenta in prima parte; & ideo
non applicatur materia illius legis. Alexan. *conſ.* 117.
num. 1. *&* 2. *lib.* 1. Et tanto magis, quia reſeruatio non
eſt concepta verbis generalibus, ſed verbis vniuer-
ſalibus prægnantibus, quæ omnia includunt; & pro-
pterea non eſt inferendum à verbis generalibus, ad
13 verba vniuerſalia. Dec. *in cap. ſedes num.* 36. *&* 37. *de
reſcript.* & bene deducitur *in dicta deciſ. Ianuen.* Et ita
in terminis limitatur dict. leg. *doli clauſula à* Purpur.
in *conſ.* 548. *num.* 136.

Non obſtat, quòd cùm primæ dignitates eſſent re-
ſeruatæ in prima parte regulæ, non egebant noua re-
14 ſeruatione, Quia non eſt † nouum neque inconue-
niẽs, quòd idem beneficium ſit reſeruatum pluribus
reſeruationibus Æneas de Falcon. *de reſeru.* 22. *effect.
num.* 2. Caſſad. *deciſ.* 9. *de præben.* Sarn. *dict. quæſt.* 15.
Quamuis in hoc caſu non exprimatur in literis, niſi
vnica reſeruatio magis principalis diſpoſitiuæ, vt
ſunt plura notabilia Cancellariæ. Et materia eo mi-
15 nus habet difficultatis ſecundum Dominos; quia †
iſta reſeruatio eſt concepta verbis prægnantibus, &
compræhendit etiam beneficia antea reſeruata in re-
gula prima. Et ſaltim reſpectu Cardinalium iſta no-
uà reſeruatio non eſt ſine effectu operandi, quia re-
mouit iſtam difficultatem, an ſit locus reſeruationi
ad eorum fauorem, quo ad illa beneficia, quæ ſunt
reſeruata in prima parte.

Non obſtat argumentum, quòd deducitur a præ-
latione reſeruationis ad fauorem Papæ, & ab ordine
literæ; Quia non habet locum in hoc caſu, in quo re-
gula loquitur de quibuſcunque beneficijs; & appa-
ret de mente Papæ, quòd voluit omnia concedere
præter beneficia officialium exceptuata, vt ſupra di-
ctum fuit.

Nob obſtat *deciſ.* 9. Caſſad. *de præb*, & alia deciſio
in Cauſa Beneuent. Abbatiæ coram Reuerendiſſimo Pa-
16 *triarcha Alexandrino*. Quia illa † eſt alia quæſtio,
quando concurrit vtraque reſeruatio, ex eodem Ca-
pite familiaritatis ad fauorem Papæ, & ad fauorem
Cardinalis; & non applicatur in iſtis terminis.

17 Non obſtat, quòd † in beneficijs litigioſis debet
reſeruari regula de ſubrogando, & non iſta. Quia il-
lud dictum habet particulares rationes diuerſitatis,
& agitur de præiudicio collitigantis, cui eſt acquiſi-
tum ius per regulam.

FER-

FERRARIEN. BONORVM.

Veneris 23. Ianuarij 1604.

ARGVMENTVM.

Cui incumbat onus probandi extinctionem lineæ inueſtitæ.

SVMMARIVM.

1 *Onus probandi lineam inueſtitam fuiſſe extinctam, incumbit agenti ad recuperationem bonorum emphyteoticorum, & numer. 3.*

2 *Actio ſpolij ante finitam emphyteuſim, non competit ei, qui facto ſuo cecidit à poſſeſſione.*

4 *Defectus lineæ præſumitur, niſi contrarium probetur. Contrarium, quando fuit ſemel probata exiſtentia lineæ, & num. 5.*

DECISIO CCCCXV.

DOmini concluſerunt non eſſe locum immiſſioni
ad fauorem Eccleſiæ. Mouebantur: quia de
alienatione facta ab Eccleſia, non dubitatur, nec de
illius validitate, propter lapſum tanti temporis cum
obſeruantia; & propterea, aut Eccleſia agit rei ven-
3 dicatione; & in hoc caſu onus † probandi lineam in-
ueſtitorum fuiſſe finitam, incumbit agenti ad recupe-
rationem, vt fuit reſolutum *in Cauſa Vicaria feudi coram Illuſtriſſimo D. meo Patriarcha Alexandrino*, &
tradit etiam Bero. *in conſ.* 129. *num.* 7. & 8. *lib.* 1. Aut
2 agit ſpolio; & cùm † ceciderit à poſſeſſione facto ſuo,
actio ſpolij ei non competit antequam emphyteuſis
ſit finita; & ideo, ſi dicit quod ſibi competit actio ſpo
3 lij, quia emphyteuſis ſit finita, † tenetur probare de-
fectum lineæ, tanquam fundamentum ſuæ intentio-
tionis, vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana Deuolutionis domus 26. Iunij 1574. coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto.*
4 Non obſtat quòd † præſumitur defectus lineæ, ni-
ſi contrarium probetur, *leg. ex facto, §. ſi quis autem, in fin. ff. ad Trebell.* & *ibi* notant Bart. Ang. Alexand. &
alij. Quia in inueſtitura fit mentio nepotum Iaco-
5 bi; & ideo cùm ſemel † probetur exiſtentia lineæ, o-
nus probandi defectum ſpectat ad Eccleſiam. Put.
dec. 45. *lib.* 1.

NVLLIVS, SEV CRYPTÆ FERRATÆ.

Lunæ 26. Ianuarij 1604.

ARGVMENTVM.

Prohibitio ne homines alicuius loci plantent, & colant vineas, & agros aliorum, an ſit valida.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio ne quis plantet, & colat agros aliorum, compræhendit etiam terras Eccleſiæ; & ideo non ligat.*

2 *Et eſt contra libertatem Eccleſiam: licet ſit limitata, videlicet, Donec terræ dominorum loci non fuerint cultæ, & num. 3.*

4 *Præiudicium in bonis Eccleſiæ eſt inſeparabile à præiudicio colonorum.*

DECISIO CCCCXVI.

PRopoſui Dubium in hac cauſa, vna tantum parte informante, An Domini Caſtri Matini poſſint facere prohibitiones, ne homines, & habitatores illius loci eant ad plantandum Vineas, & colendum terras aliorum, comprehendendo in hac prohibitione expreſſe vel tacite terras Abbatiæ. Et Domini fuerunt concordes quod iſta prohibitio ſit inualida.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia quamuis
1 liget ſolum laicos ſubditos, tamen † in ea in effectu
comprehenduntur bona Eccleſiæ, & tollitur illa li-
bertas abſoluta, quàm habebât prius homines illius
loci accedendi ad colendum terras Eccleſiæ, ante-
quam colerent terras Domini; & propterea iſta pro-
hibitio non tenet, vt late conſuluit Collegium Bono-
nienſe inter Conſ. Ancar. *conſ.* 13. & *ibidem* Cald. *conſ.*
12. Idem Ancar. *conſil.* 155. & *in repet. cap. Canonum Statuta, num.* 168. *de conſtit.* Alex. *conſ.* 211. *num.* 10. *lib.*
2. Soccin. *conſ.* 272. *num.* 8. *lib.* 2. Boer. *deciſ.* 125. *num.*
2. Iaſ. *in leg. quominus num.* 155. *ff. de flumin.* Purpur.
conſ. 594. *num.* 8. *lib.* 2. Et quicquid viſi fuerint tenere
Idem Cald. Bald. Aim. & alij; iſta opinio eſt commu
nis, prout teſtatur Iaſ. & Purpur. *in locis ſupracitatis*,
& inter recentiores multos cumulat, Surd. *in conſil.*
301. Et eam vt communem aliàs Rota amplexa fuit
in Cauſa Maſſafranen. Furni 21. Iunij 1591. coram Reu. P. D. meo Decano. Et pro hac opinione eſt textus cla-
rus *in cap. vltimo de immun. Eccleſ. num.* 6. in quo pro-
pter violationem libertatis Eccleſiaſticæ excommu-
nicantur Domini temporales, qui prohibent ſuis ſub-
ditis, ne perſonis Eccleſiaſticis bladum molant, co-
quât panem, aut alia obſequia exhibeant. Et commu
2 nis intellectus illius conſtitutionis eſt, quòd † prohi-
bitio in illa ſpecie, dicitur contra libertatem Eccle-
ſiaſticam: quia priuatur Eccleſia ſua antiqua liber-
tate, & aufertur liberum commercium, quod ante
prohibitionem de Iure communi liberè competebat.
Lap. *alleg.* 92. *num.* 3. & poſt Butr. Imol. Felin. & alios
bene deducit Couar. *in reg. poſſeſſor.* 2. *par.* §. 4. *num.* 7.
de reg. Iur. in 6. Purpur. *dict. conſ.* 594. Paul. de Monte-
pico *conſ.* 18. *num.* 9. & notat Genuin. *in dict. cap. vltimo, num.* 2.

Et quamuis prohibitio ſit limitata, donec terræ
ipſorum Dominorum non fuerint laboratæ; nihilo-
3 minus † militant eædem rationes, quòd prohibitio
eſt inualida ex defectu poteſtatis, cùm in ea includan
tur bona Eccleſiæ, & quia iſta reſtrictio commercij
lędit libertatem, & eſt pręiudicialis Eccleſiæ. Et hoc
eo magis dicendum eſt, quia iſtæ terræ Abbatiæ lo-
cantur hominibus Matini, vt in eis plantent Vineas,
& reſpondeant quartam Eccleſiæ; &, ſi non poſſunt
plantare, & colere, propter iſtam prohibitionem, eo
quia detinentur in ſeruitio Dominorum, Abbatia
amittit ſuam reſponſionem. Et propterea cum in hac
4 prohibitione ligentur coloni partiarij Eccleſiæ, & †
pręiudicium Abbatiæ ſit clarum, & inſeparabile à
pręiudicio Colonorum, in hoc caſu prohibitio eſt,
quoque nulla ex hoc capite, vt per informantes, &
late deducit Surd. *dict. conſ.* 301.

ROMANA SOCIETATIS OFFICII.

Mercurij 28. Ianuarij 1604.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Per venditionem vnius Officij ſocietas non cenſetur diſſoluta,*

Digitized by Google

luta, ſi alterum Officium, quod remanet, eſt capax totius ſummæ.

2 *Si vero non eſt capax totius ſummæ, ſocietas ſuſtinetur pro rata. Nec habet locum in hoc caſu ratio indiuiduitatis, & num. 3.*

DECISIO CCCCXVII.

DOmini concluſerunt, quòd ſi officium, quod re-
1 manſit, erat capax totius ſummæ, per † vendi-
tionem alterius officij ſocietas non fuit diſſoluta: &
in hoc caſu materia eſt clara, quia hanc opinionem
ſæpius ſecuta fuit Rota *in Cauſa Romana de Lucchinis
coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto, in Cauſa Roma-
mana de Ferris coram Reuerendiſſimo D. meo Patriarcha
Alexandrino*, & *coram me. In Cauſa Romana Cenſus 30.
2 Octobris* 1602. Si verò officium † non eſt capax to-
tius ſummę, cenſuerunt ſocietatem ſuſtineri pro rata,
cuius eſt capax: quia illa pars quæ remanet, affert
eandem vtilitatem in parte, quàm affert totum reſpe-
3 ctu totius. Et propterea ceſſat in hoc caſu, † ratio
Indiuiduitatis, in qua ſe fundant informantes. Barto.
*in leg. ſtipulationes non diuiduntur in tertia quæſtione, ſub
num. 25. ff. de verb. oblig.* Aim. *conſ.* 239. *num.* 6. & fuit
late deductum in dictis deciſionibus.

VARMIEN. CANONICATVS.

Mercurij 4. Februarij 1604.

Non indiget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Vacatio in menſe reſeruato eſt probanda plenè, & concludenter; & non ſufficit fama.*

DECISIO CCCCXVIII.

FVit reſolutum, Gratiam Laurētij eſſe iuſtificatam quantum ad vacationem per obitum Reſchij, valorem Canonicatus, & habilitates Laurentij; quòd eſſet Presbyter oriundus, ex diœceſi Varmien. & alumnus Collegij Germanici: Quia iſta omnia bene probantur per teſtes, & per literas dimiſſorias ſui Ordinarij, & alias literas ſuſceptionis ordinis Presbyteratus.

Remanſit ſolum difficultas quoad obitum in men
1 ſe reſeruato: quia in hoc caſu † requiritur probatio
plena, & concludens, & non ſufficit fama: & propte-
rea Domini dixerunt, quod coadiuuetur probatio,
Verùm, quia poſtea fuerunt de nouo examinati te-
ſtes in Curia, qui bene concludunt de obitu in menſe
Aprilis; Domini, viſa eorum depoſitione, dixerunt
obitum in menſe eſſe ſufficienter iuſtificatum.

PARMEN. STATVS.

Mercurij 11. Februarij 1604.

ARGVMENTVM.

Terribilitas ex quibus excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Terribilitas, ad effectum repellendi teſtes, debet clarè, & concludenter probari, & non ſufficit terribilitas in genere, ſed requiritur in ſpecie quòd ſit talis, & teſtes timeant ab ea damnum ex cauſa examinis, & num. 2.*

3 *Timor reuerentialis non probat terribilitatem, nec inducit iuſtam cauſam timoris in teſtibus.*

4 *Verba æquiuoca, debent in dubio referri ad intellectum Iuris.*

5 *Verba*, Non è troppo buon Signore per noi, nè vſa diſcretione, *non inferunt neceſſariò terribilitatem.*

6 *Fama non probat in materia de recenti.*

7 *Narratiua fiſci in Commiſſione, niſi iuſtificetur, nihil probat.*

8 *Terribilitas non infertur ex actibus contra inimicos.*

DECISIO CCCCXIX.

QVoniam in alia poſitione huius Cauſæ, ſub die 5. Decembris præteriti inter alias concluſiones fuerat firmatum, probari quòd Comes Ludouicus erat homo terribilis, & quòd timebatur à ſuis ſubditis; ex qua concluſione reſultabat maximus effectus contra omnes teſtes eius ſubditos, & alias non fuerat habita à Rota pro probata, vt in *deciſione* Put. 280. *lib.* 3. Propterea dedi Dubium particulare reſtrictum ad huiuſmodi difficultatem: & hodie in Rota propoſito, Domini receſſerunt à reſolutis, & concluſerunt non conſtare de terribilitate, Comitis Ludouici.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia iſta excep-
tio opponitur à Pallauicinis ad effectum repellendi
1 teſtes ſubditos Rangonorum; & propterea † debet
ab eis clare, & concludenter probari: & non ſufficit
2 ad iſtum effectum ſola terribilitas in genere, ſed † re-
quiritur in ſpecie, quòd dominus ſit talis conditionis
& naturæ quòd eius ſubditi dicendo contra eum ve-
ritatem, veriſimiliter debeant timere, ex hac Cauſa
offenſionem in perſona, vel in rebus Bal. *in leg. eos in
fin. Cod. de teſtib.* Abb. *in cap. Inſuper, circa fin. de teſtibus.*
Aret. *in cap. in literis ſub num.* 11. Et *ibi* Felin. *ſub num.* 3.
eod. tit. Alex. *conſ.* 88. *ſub num.* 16. *lib.* 5. Rüin. *conſ.* 53.
lib. 4. Gabr. *de teſtib. concluſ.* 10. *num.* 22.

Et in hoc caſu non adeſt probatio concludens terribilitatis, neq; in genere, neque in ſpecie; & plures teſtes illam excludunt quoad vtrumque caput: quia in reſponſione ad Interrogatoria Pallauicinorum, deponūt quòd Comes Ludouicus eſt bonus Dominus, & diſcretus, & quòd non eſt crudelis, nec timent ab eo damnum ex cauſa huius examinis in perſona, vel in rebus.

Non obſtant quæ deducuntur in contrarium per
informantes pro Pallauicinis. Quia reſpondendo
breuiter ſingulis, non obſtat primo dictum Raymun
dini, quòd venit ad teſtificandum ob timorem Comi
tis Ludouici; Quia non dicit ſimpliciter, & abſolute
quòd acceſſit ad teſtificandum propter timorem Co-
mitis; ſed ſolùm deponit, quòd ſi non habitaſſet in
dominio Comitis, & non eſſet eius ſubditus, non ve-
niſſet ad teſtificandum, niſi habito præcepto à Iudi-
ce; & quòd non timet iram, & ruinam Comitis in di-
cendo veritatem; & quod ſolum timebat, ſi recuſaſ-
ſet, vt non haberetur pro in obediente. Et propterea
cùm iſte timor, non ſit fundatus in terribilitate, &
qualitate perſonæ Comitis, ſed ſolùm in eo, vt non
haberetur à Domino pro inobediente in expectando
3 iuſſionem Iudicis; iſte erat potius timor † reueren-
tialis in accedendo ad ferendum teſtimonium; qui
non probat terribilitatem neque inducit iuſtam cau-
ſam timoris in teſtibus. Et hoc eo magis dicendum
eſt; quia iſte teſtis non coarctat cauſam timoris, ad
ſolam

ſolam perſonam Comitis, ſed deponit copulatiuè, quod venit ad teſtificandum ob timorem Comitis, Barbaræ,& Theodoræ. Et ideo cùm reſpectu illarum mulierum depoſitio huius teſtis non poſſit intelligi, niſi de timore reuerentiali, quia non cadit in eis ſuſpicio terribilitatis neque prætenditur: ita etiam eius dictum eſt intelligendum, reſpectu perſonæ Comitis de eodem timore reuerentiali.

Non obſtat ſecundò dictum Peregrini. Quia illa
verba Comitis quæ ipſe refert, *E ghe ti farò andar ben*
4 *mi*, ſunt æquiuoca, & in † dubio debent referri ad in-
tellectum Iuris, mediante præcepto Iudicis. Bal. *conſ.*
98. num. 5 *lib.* 1. Alex. *conſ.* 188. *num.* 7. *lib.* 7. & alia
5 verba, † *non è troppo buon' Signore per noi, ne uſa diſcre-*
tione, non inferunt neceſſario ad terribilitatem Co-
mitis, & ad timorem ipſius teſtis, ſi dicebat verita-
tem contra voluntatem ipſius Comitis; & potius ar-
guunt ſeueritatem in adminiſtranda Iuſtitia, non fa-
ciendo gratias ſubditis. Et tanto magis, quia ſuper
14. Interrogatorio deponit, quòd non credit ſe ali-
quam iniuriam vel ruinam recepturum, quia inten-
dit dicere veritatem. Et ſuper 15. ſubdit, quòd de-
ſiderat victoriam Pallauicinorum. Et propterea, ſi
illa verba eſſent dubia, deberent recipere declaratio-
nem ab illis, ex quibus clare apparet quòd Peregri-
nus nõ habebat Comitem pro homine terribili, quia
non timebat offenſionem ſi dicebat veritatem; non
oſtendiſſet ſe partialem Pallauicinorum, ſi Comes
fuiſſet homo terribilis.

Non obſtat tertiò fama, quòd teſtes depoſuerunt
falſum per vim, & metum Comitis. Quia teſtes non
deponunt, vnde habuerit originem; & eſt multum
veriſimile quòd ſumpſerit originem, ex reuocatione
6 depoſitionis de anno 1536. Præterea, fama † non
probat in materia de recenti; & tanto magis, cùm
iſta fama elidatur per teſtes deponentes, quòd Co-
mes non erat homo terribilis.

Non obſtat quarto dictum Galeatij, quòd Comes eum requiſiuit, ſi volebat ſecum ire ad terram Rocchæ blanchæ, habitando in eius domo ſuis expenſis. Quia ex hoc non infertur ad terribilitatem: & tanto magis, cùm non conſtet, quòd Comes acceſſerit ad Villam Suſperis propter hanc cauſam, & ipſe teſtis dicit, quòd non deponit propter timorem Comitis, ſed propter veritatem, quam teſtificaretur pro qualibet perſona, & quod veritatem dicendo neminem timet.

Non obſtat quinto, depoſitio Vincentij de plantatione furcarum in Caſtro Tibelli. Quia non deponit ex qua cauſa fuerint erectæ; & eſt multum veriſimile, quòd non permitteret ſubditos exire, ob timorem, quem habebat ne Pallauicini occuparent Caſtrum Zibelli: & ideo hoc non concludit neceſſario terribilitatem.

Non obſtat ſextò dictum Baptiſtæ de Ferrarijs de auditu à Bino, quòd fuerat carceratus ad inſtantiam Comitis, & quòd fecerat ei dari ignem pedibus, & quòd poſtea obijt. Quia iſte teſtis eſt vnicus de auditu à Bino, qui reputabat ſe male tractatum à Comite, & propterea non probat. Et hoc maxime dicendum eſt, quia Binus fuerat requiſitus, vt interficeret D. Ioannem de Rangonibus: & ideo poteſt eſſe quòd Comes, præcedentibus indicijs, proceſſerit contra eum vti ſubditum, ex hac Cauſa.

Non obſtat ſeptimò, Commiſſio obtenta ad in-
ſtantiam fiſcalis. Quia in ea continetur narratiua
7 fiſci: † quæ ſi non iuſtificatur, nihil probat.

Non obſtat octauo, Breue felic. record. Pauli III. Quia neque delicta Comitis in eo narrata iuſtificantur; & cùm Caſtrum fuerit ei reſtitutum, reſultat vehemens coniectura, quòd delicta non fuerint verificata. Vltra quod neque iſtud Breue, neque Commiſſio obtenta à fiſcali, percutiunt tempus examinis: & ideo, etiamſi probaretur quòd Comes poſt perfectum examen male ſe gereret erga ſubditos, non poteſt inferri à probatione huius temporis, ad terribilitatem de tempore examinis.

Non obſtat vltimò, quòd Franciſcus Maria Ango
ſciola fuit carceratus, ex eo quòd ad inſtantiam Co-
mitis Ludouici conduxerat æquos ad effectum inter
ficiendi quendam bannitum; & quòd imputabatur,
quòd iſtos æquos conduxerat ad effectum interficien
di Epiſcopum Papienſem. Quia etiam ſi hoc verum
8 eſſet, ex actibus † contra inimicos non infertur ad ter
ribilitatem Domini erga Vaſſallos.

TRIDENTINA CANONICATVS.

Veneris 13. Februarij 1604.

Vide Argumentum Deciſionis 210.

SVMMARIVM.

1 *Canonici quando ſunt capitulariter congregati ad eligendum, & aliqui ex ijs recedant, facultas eligendi remanet penes eos, qui elegerunt.*
2 *Decanus in Eccleſia Tridentina habet duo vota.*
3 *Vota conditionalia in electione ſubducuntur de medio, & nulli accreſcunt.*
4 *Defectus ætatis eſt probandus ab eum allegante.*
5 *Gratia inferioris non eget iuſtificatione: & dicens eam nullam, debet probare nullitatem.*
6 *Secunda electio non valet, non caſſata prima: niſi prima electio fuerit nulla, & num. 8.*
7 *Electio conditionalis eſt ipſo iure nulla.*
9 *Diſcuſſione pendente ſuper interpretatione Indulti, non poteſt procedi ad electionem.*
10 *Abſens poteſt eligi: & multò magis, quando eſt notus, & num. 11.*
12 *Regula reſeruatoria excipit collationes in vim Concordatorum cum Natione Germanica.*

DECISIO CCCCXX.

PRopoſui iterum vtraque parte informante idem Dubium alias propoſitum, & reſolutum. Et Domini primo loco firmarunt, ſatis conſtare; quòd facultas eligendi, ſeu conferendi Canonicatus, ſpectat ad Capitulum ſine interuentu Epiſcopi. Hec enim concludenter probatur ex narratiua Gratiæ Octauij, ex fide ipſius Epiſcopi, & ex pluribus collationibus effectuatis.

Secundò firmarunt aliam concluſionem, quòd Ho
ratius fuit electus a maiori parte Capituli. Quia
quamuis aliqui Canonici receſſerint de Capitulo;
1 tamen † cùm omnes fuiſſent capitulariter congrega-
ti facultas eligendi remanſit penes eos, qui elegerunt
Horatium, *cap. cum nobis, de elect.* Roman. *conſil.* 352.
num. 15. Vltra quod, computatis etiam votis eorum,
qui diſceſſerunt, Horatius fuit electus à maiori parte:
cùm

Digitized by Google

2 cùm Decanus in † iſta Eccleſia habeat duo vota,
prout fuit firmatum in alia poſitione. Et propterea
cùm Horatius fuerit electus à maiori parte Capituli
habente facultatem conferendi, non poteſt dubitari
de validitate electionis.

Non obſtant quæ deducuntur in contrarium, per
informantes pro Octauio. Et primò non obſtat quòd
vota cõditionalia in fauorem Manicordij accreſcunt
Octauio, & propterea eius electio fuit valida. Quia
3 vota † conditionalia ſubducuntur de medio, & non
accreſcunt alteri, *cap. 2. de elect. in 6.* Et ideo cùm O-
ctauius, & Manicordius fuerint pares in votis, quia
quilibet ex eis habuit duo vota pura, ceſſat funda-
mentum, quod fit ſuper maiori parte votorum; in
quibus terminis procedit *conſ.* Rom. 483. & ita dice-
bant Domini fuiſſe alias reſolutum coram Illuſtriſſi-
mo Cardinali Blanchetto, *in Cauſa Calaguritana Iuris
votandi 3. Ianuarij* 1587.

Non obſtat ſecundo, quòd electio fuit nulla prop-
ter defectum ætatis Horatij: Quia iſte defectus æta-
tis non probatur; cùm non conſtet quòd iſte Cano-
nicatus habeat annexum ordinem Sacerdotalem; &
4 onus † probandi ſpectat ad Octauium. Felin. *in cap. in
præſentia, num. 28. & ibi* Dec. *num. 166. de probat.* Rip.
reſp. 6. num. 2. de elect. Et hoc eo magis dicendum eſt,
5 quia verſamur in gratia inferioris, quæ † non eget iu-
ſtificatione: & propterea ſi Octauius dicit eam eſſe
nullam ex hoc capite defectus ætatis, ei incumbit o-
nus probaudi, vt fuit reſolutum *in Cauſa Placentina
Canonicatus 17. Decembris* 1598. *& 14. Ianuarij* 1599.
coram R. P. D. Lancellotto. Et ceſſat ſecundum Domi-
nos omnis difficultas: quia in gratia Octauij expri-
mitur iſte defectus, & ideo ipſe tenetur iuſtificare.

6 Non obſtat tertiò, quòd † ſecunda electio non va-
let, non caſſata prima, *cap. conſiderauimus, & capit. au-
ditis, de elect.* Quia iſta præcedens electio non iuſtifi-
7 catur in facto, & ſi iuſtificaretur, illa † vti conditio-
nalis, fuit ipſo Iure nulla, *dict. cap. 2. de elect.* & prop-
8 terea † in hoc caſu non erat opus caſſatione, *cap. cum
terra, de elect.* Anton. de Butr. *in dict. cap. auditis nu.* 11.
& 17. Rip. *reſp. 7. de elect.*

9 Non obſtat quartò, quòd † pendente diſcuſſione
ſuper interpretatione Indulti coram S.D.N. non po-
terat procedi ad electionem. Quia neque hoc iuſti-
ficatur, quòd penderet adhuc diſcuſſio negotij, & in
electione Horatij clare legitur, quòd Capitulo fuerat
iam ſignificata mens ſuæ Sanctitatis.

Non obſtat quintò, alia nullitas electionis, prop-
ter abſentiam Horatij tempore electionis, arguendo
10 à præſentatione ad electionem. Quia † abſens po-
teſt eligi, *cap. quia propter, & cap. quia innotuit, de elect.*
11 Et tanto † magis, quando eſt notus Abb. & alij *in
cap. ea noſcitur, de his quæ fuit à Prælat. ſin. conſ.*

Non obſtat quòd vacatio iſtius Canonicatus ſuc-
12 ceſſit in menſe reſeruato. Quia regula excipit col-
lationes in vim concordatorum cum Natione Ger-
manica, in qua compræhenditur Ciuitas Tridentina;
vt etiam fatetur Octauius in ſua gratia.

ROMANA ADMINISTRATIONIS TVTELÆ.

Lunæ 16. Februarij 1604.

ARGVMENTVM.

De reddenda ratione adminiſtrationis tutelæ.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrationis ratio ſemel reddita, non eſt amplius red-
denda; niſi probetur non fuiſſe redditum plenè, & ſuffi-
cienter.*

DECISIO CCCCXXI.

DOmini cõcluſerunt ſententiam A.C. eſſe iuſtam,
& propterea cõfirmandam. Moti fuerunt. Quia
ratio adminiſtrationis, fuit ſemel reddita ab Anto-
1 nio, & ideo nõ eſt amplius locus redditioni, niſi pro-
betur quòd non fuerit plene, & ſufficienter reddita.
Io: Andr. Io: Monach. Ancar. Franch. & alij *in cap. 1.
de Cleric. ægrot. in 6.* Ancar. *conſ. 330. num. 4.* & fuit la-
tè deductum *in Cauſa Meliten. Remiſsionis Computorum,
30. Octobris* 1595. *coram Reu. P. D. meo Decano*. Hoc
autem non probatur: Quia quamuis in redditione
rationis, fuerit habita relatio ad bilancium, in quo
non continentur duæ partitæ talearum poſitæ in In-
uentario; tamen cum ante redditionem rationis ha-
beretur notitia de Inuentario, & verba liberationis
ſint ampliſſima, & apta compræhendere iſtas taleas;
relatio ad inuentariũ non probat concludenter hanc
negatiuam, quòd non fuit de eis habita ratio in ge-
nerali redditione rationis.

Mouebantur etiam: quia teſtes non concludunt,
quòd creditum iſtarum talearum, tempore obitus
Virgilij non eſſet exactum, vel quòd poſſet exigi, ita
vt tutori poſſit imputari negligentia in non exigen-
do; & ex tenore iſtarum partitarum apparet, quòd
non erant alicuius conſiderationis, quia ſunt annota-
tæ his verbis, *Da 30. taglie in circa di diuerſi crediti, del-
li quali non ſi hà vera notitia; Item vna Cappaccia di ra-
ſcia nera dentro vn faſcio di diuerſe taglie.* Et propterea,
ſi de eis non fuit habita ratio in redditione rationis,
eſt multum veriſimile, quòd hoc prouenerit ex eo,
quòd hæredes Virgilij agnouerint bonã fidem, quòd
iſtud creditum eſſet exactum vel inexigibile. Et hoc
eo magis dicendum eſt, quia conſtat vxorem Virgilij
in computum ſui legati recepiſſe diuerſas taleas.

PRÆNESTINA MOLENDINI.

Lunæ 16. Februarij 1604.

ARGVMENTVM.

Agitur de iniuſtitia ſententiæ: & de probatione,
quam facit Cataſtum.

SVMMARIVM.

1 *Iudex procedens ritè, & rectè in ſententia, priuat poſſeſſio
ne eum, contra quem pronunciat.*
2 *Si verò non ritè, & rectè proceſſit, ſententia non priuat
poſſeſſione ciuili: Et in tali caſu mandatum de manute-
nendo datur ijs, qui prius poſſidebant, & non habuerunt
ſe per ſpoliatis, & num. 3.*
4 *Vt ſit locus caducitati, & rei vendicationi, requiritur pro-
batio plena, & concludens dominij.*
5 *Cataſtum de per ſe non probat dominium, ſine conſenſu
poſſeſſorum, de quorum præiudicio agitur: Etiamſi do-
ceatur de obſeruantia Cataſti, & num. 6.*
7 *Solutiones canonum, & alia adminicula, non ſuffragan-
tur ad effectum caducitatis.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO CCCCXXII.

FVit dubitatum, An mandatum de manutenendo
in poſſeſſione Molendini ſit dandum D. Marchio-
ni, vel Gentilitijs. Cuius Dubij reſolutio pendet à va-
liditate, & iuſtitia ſententiæ latæ extra Rotam in fa-
1 uorem Marchionis: Quia ſi Iudex † ritè, & rectè pro
ceſſit, Gentilitij amiſerunt ſuam poſſeſſionem, & iux-
ta doctr. Angeli *in leg. qui vniuerſas, ff. de acquir. poſſ.*
mandatum de manutenendo dandum eſſet Marchio-
ni. Si vero Iudex non proceſſit ritè vel rectè, in hoc
2 caſu ſententia † eos non priuauit poſſeſſione ciuili; vt
fuit reſolutum *in Cauſa Romana Domus ad Imaginem
Pontis coram bon. mem. Cardinali Lancellotto*: & prop-
3 terea † mandatum de manutenendo dandum eſſet ip
ſis, qui prius erant in poſſeſſione, & non habuerunt
ſe pro ſpoliatis. Put. *deciſ.* 198. *lib.* 1. *& deciſ.* 418. *lib.* 2.
Et Domini reſoluerunt, ſententiam eſſe iniuſtam:
4 Quia ad iſtum effectum, vt † ſit locus caducitati, &
rei vendicationi, requiritur probatio plena, & con-
cludens Dominij, vt fuit reſolutum coram me *in Cau
5 ſa Romana Domus*. Et iſta probatio ceſſat: quia † Ca-
taſtrum de per ſe non probat dominium, ſine conſen-
ſu poſſeſſorum, de quorum præiudicio agitur. Bald.
in leg. ſolemnibus, Cod. de rei vendic. & fuit reſolutum
coram Sant. D. N. *in Cauſa Tudertina confinium de anno*
1584. Et quamuis teſtes deponant, de obſeruantia
6 Cataſti; tamen † iſta obſeruantia, non tribuit maius
robur, ampliando effectum probationis; neque infert
ad dominium. Et hoc eo magis dicendum eſt, quia
iſta partita, ſecundum Dominos, eſt æquiuoca; cum
poſſit intelligi de quarta parte Molendini: Solutiones
7 † verò Canonum, & alia adminicula, & ad iſtum ef-
fectum caducitatis, non ſuffragantur. Caputaq. *deciſ.*
180. *par.* 1. Et propterea cum ſententia non iuſtifice-
tur ex actis, Domini concluſerunt mandatum de ma-
nutenendo dandum eſſe Gentilitijs.

ROMANA VIGINTIMILLIVM.

Veneris 20. Februarij 1604.

ARGVMENTVM.

Adimplementum extra tempus conuentum, an ſuf-
fragetur.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio dandi calculum in tempore præſtituto, non cen-
ſetur facta ad effectum perimendi obligationem ſoluen-
di; ſi calculus non datur intra illud tempus; ſed ad effe-
ctum differendi ſolutionem, ita vt, ante illud tempus non
poſſit peti executio obligationis, & num.* 2. *&* 3. *Ideo-
que ſufficit quòd adimplementum quandocunque ſuper-
uenerit, & num.* 4.

2 *Calculus ſubſcriptus ab habente ſpecialem facultatem ſo-
lidandi, perinde eſt ac ſi ſit ſubſcriptus ab ipſomet prin-
cipali.*

DECISIO CCCCXXIII.

POſt reſolutionem factam in hac Cauſa, quòd ex-
ceptio correſpectiuitatis non obſtabat Bonſijs, vt
non poſſint agere contra Illuſtriſſimum Cardinalem;
Propoſui Dubium, An eis obſtet exceptio non adim-
plementi. Et Domini diſtinguebant materiam in
duas difficultates principales. Prima difficultas fuit,
An Bonſij adimpleuerint ſuam obligationem in dan-
do calculum, quamuis illum dederint extra tempus
conuentum. Secunda difficultas fuit, Præſuppoſito,
quod adimpleuerint, An iſte calculus ſit legitimus,
& ſufficiens.

Quantum ad primam difficultatem, Domini fue-
runt concordes, quòd Bonſij adimpleuerunt formam
ſuæ obligationis, quamuis dederint calculum extra
tempus: Quia eorum promiſſio dandi calculum per
totum menſem Septembris non fuit facta ad effectum
limitandi, & perimendi obligationem Illuſtriſſimi
1 Cardinalis, ita vt non teneatur vlterius, non ſequu-
to hoc adimplemento in tempore, cùm eius obligatio
ſoluendi ſummam ſcutorum 50000. ſit pura: ſed eſt
adiecta ad effectum differendi ſolutionem, vt antea
Bonſij non poſſent petere executionem, etiam quod
eſſet lapſus annus, quem habebat Cardinalis ad ſol-
uendum; iuxta Doctrinam Bartol. quam communi-
ter ſequuntur Doct. *in leg. eum, §. qui ita, ff. de verbor.
obligat.* & late deducunt informantes.

Et cùm iſta materia potiſſimum pendeat, ex con-
iecturis, iſte intellectus, ſecundum Dominos, clare
probatur: quoniam iſta promiſſio dandi calculum,
fuit facta, quia non erant ſolidata computa inter Co-
mitem Pitiliani, & Bonſios; & expediebat Cardina-
li, quòd præcederet ſolidatio, vt Comes non poſſet
opponere, quòd non remanebat debitor Bonſiorum
in tanta ſumma; & quòd ipſe male ſoluerat: & ideo
iſta prouiſio, quòd daretur calculus, ſolum fuit facta
ad effectum ſciendi quantitatem crediti Bonſiorum,
& ſummæ, quæ debebat ſolui à Cardinali, & non ad
effectum, vt Cardinalis non teneretur, ſi non dabatur
calculus in tempore. Et hoc eo magis dicendum eſt,
quia Bonſij, qui erant ſecuri de ſatisfactione ſui cre-
diti per retentionem affictus, non feciſſent ceſſionem
ſimplicem in fauorem Cardinalis, recipiendo ab eo,
promiſſionem conditionalem, exponendo ſe litibus,
& periculo amittendi hanc ſummam, ſi non conue-
niebant cùm Comite in calculo, vel illum non dabant
in tempore. Conſiderabant etiam Domini, quod
Cardinalis non intererat de illo tempore, quòd cal-
culus daretur in tempore; quia ipſe poterat exigere
incontinenti à Comitiſſa; & interim, donec Bonſij da
bant calculum, poterat retinere in manibus hãc ſum-
mam: & propterea non debebat eſſe ſolicitus ab ini-
tio, quòd Bonſij omnino tenerentur dare calculum
in tempore præſtituto.

Non obſtat quòd Cardinalis emit ceſſionem à Bõ-
ſijs, ob regreſſum, quem habebat ſuper pretio Caſtri
venditi Comitiſſæ; & quòd ex illo pretio non poteſt
amplius conſequi ſatisfactionem, ob Commiſſiones,
quæ ſuperuenerunt ad fauorem creditorum, Status
Eccleſiaſtici: quia promiſſio Cardinalis reſpectu Bõ-
2 ſiorum eſt ſimplex, & pura, neque habet relationem
& correſpectiuitatem ad ſatisfactionem pretij; ita
vt noluerit teneri, ſi non poterat conſequi ſatisfactio
nem ex pretio; vt fuit reſolutum: & ſimiliter obliga-
tio Bonſiorum dandi calculum in certo tempore, non
fuit facta ad effectum limitandi, & perimendi obliga-
tionem ſi calculus non dabatur in illo tempore, vt di
ctum fuit: & propterea iſtud impedimentum, quod
poſtea ſuperuenit, non liberat Cardinalem. Et tanto
magis, quia iſta dilatio Bonſiorum, non præſtitit ali-
quod impedimentum Cardinali; quoniam poterat ſe

ponere

ponere in toto, exigendo ab initio totam ſummā ſcu-
torum 5000. à Comitiſſa qua non poterat oppone-
re aliquam exceptionem; quòd creditum Bonſio-
rum non erat in tanta ſumma; quia hoc ſolum erat
firmandum inter Bonſios, & Comitem; Et ideo to-
tum hoc damnum prouenit propter non adhibitam
diligentiam in procuranda ſatisfactione à Comitiſ-
ſa.

Non obſtat, quòd Bonſij, non dando calculum in
tempore, propter Iuramentum ceciderunt à com-
modo contractus, & ideo non poſſunt agere pro ad-
implemento, iuxta notab. 50. *Mattheſil*. Quia adim-
3 plementum Bonſiorum in hoc caſu erat ſolum neceſ-
ſarium ad effectum vt ipſi non poſſent habere execu-
tionem contractus; & ideo ſufficit quod adimplemē-
4 tum quandocunque ſuperuenerit, vt fuit reſolutum
in Cauſa Peruſina Executionis 11. *Maij* 1572. *coram Re-
uerendiſſ. D. meo Patriarcha Alexandrino*. Vltra quod
illa materia requirit dolum, de quo non docetur.

Circa ſecundam difficultatem Domini concluſe-
runt calculum, eſſe legitimum, & validum, quia fuit
ſubſcriptum à D. Bertoldo habente ſpecialem facul-
tatem à Comite ſolidandi; & ideo perinde eſt ac ſi
calculus fuiſſet ſubſcriptus ab ipſo Comite. Caſſad.
deciſ. 3. de reſer. Et fuit reſolutum *in Cauſa Maioricen.
Beneficij Sancti Clementis* 16. *Octob.* 1573. *coram Santiſſ.
D.N.* Et quamuis opponatur, quòd cambia non ſunt
mera, & realia, & non ſunt iuſtificata, tamen iſta ex-
ceptio non ſpectat ad Cardinalem: quia calculus de-
bebat fieri cùm Comite, & non cùm Cardinali, qui in
hoc non habet vllum intereſſe: Et ideo ſufficit ſoli-
datio, & confeſſio procuratoris ipſius Comitis; Et
tanto magis, cùm Comes non contradicat, & in Inſtru-
mento enuncietur notabilis ſumma cambiorum.

Non obſtant illa verba, *Pro rata veri crediti*. Quia
eorum ſenſus eſt clariſſimus; & hoc ſolum importāt,
quòd ſi ex calculo inter Comitem, & Bonſios, appa-
reret ipſos non eſſe creditores in tanta ſumma, ceſſio
intelligatur facta pro rata veri crediti; Et ideo ſuffi-
cit quod conſtet de vero credito per ſolidationem
factam cum Comite, cum quo debebat fieri.

PLACENTINA FRVCTVVM.

Lunæ 15. *Martij* 1604.

ARGVMENTVM.

Capitulum an impedito reſidere teneatur reſtitue-
re diſtributiones, & illos fructus, qui non dantur
niſi reſidentibus, & intereſſentibus.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum non tenetur reſtituere diſtributiones, quæ dan-
tur ſolum reſidentibus, & intereſſentibus, quando impe-
dimentum reſidentiæ non prouenit ex facto Capituli, ſed
ex facto Iudicis valido, & iuſto.*
2 *De Iure communi Canonicus non reſidens non poteſt pe-
tere diſtributiones.*
3 *Declaratur Conſtitutio Pij V*, De Diſtributionibus.
4 *Diſtributiones regulariter non veniunt appellatione fru-
ctuum, & emolumentorum Canonicatus.*
5 *Capitulum ob iuſtam cauſam excuſatur à reſtitutione di-
ſtributionum.*

DECISIO CCCCXXIV.

Domini diſtinxerunt duo tempora. Primum tem-
pus fuit à die relaxationis ſequeſtri, vſque ad
diem concordiæ, quòd ſequeſtrum non impediret re
ſidentiam Ioannis, & illius Intereſſentiam in Diuinis.
Secundum tempus fuit poſt notificationem, factam
Capitulo huius concordiæ, & inſtantiam factam pro
parte Ioannis, quòd illum admitteret ad reſidentiam
& intereſſentiam in diuinis.

Circa primum tempus, Domini ſine difficultate
fuerunt concordes, Capitulum non teneri ad reſtitu-
tionem diſtributionum, & illorum fructuum, qui non
dantur niſi reſidentibus, & intereſſentibus.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia impedimen
1 tum † reſidentiæ nō prouenit ex facto Capituli, quod
non fuit in lite; ſed prouenit ex facto Iudicis valido,
& iuſto, cum ſequeſtrum fuerit relaxatum vigore
Clementinæ: Et propterea cùm Ioannes fuerit iuſtè
impeditus intereſſe in diuinis ſine culpa Capituli; in
hoc caſu impedimentum ei non ſuffragatur, ad effe-
ctum recuperandi diſtributiones à Capitulo, vt fuit
reſolutum *in Cauſa Carthaginen. Diſtributionum* 15. *No-
uembris* 1596. *coram Reu. P. D. meo Penia*. Et, circum-
ſcripto impedimento, materia de Iure communi nul
2 lam habet difficultatem: quia † Ioanni obſtat exce-
ptio non reſidentiæ, & intereſſentiæ in Diuinis, vt nō
poſſit petere diſtributiones, *cap. de cetero, de Cler. non
reſid. cap. licet, de præben. cap. vnic. de Cler. non reſid. in* 6.
3 Conſtitutio † vero Sanctæ memo. Pij V. non procedit
in diſtributionibus, quæ iuxta terminos Iuris commu
nis diuiduntur inter præſentes, & intereſſentes, per
ius non decreſcendi, vt fuit reſolutum *in Cauſa Cartha
ginen. Sequeſtri* 20. *Nouembris* 1599. *coram Reu. P. D.
meo Lancellotto*.

Non obſtat, quòd ſequeſtrum fuit intimatum, &
acceptatum à Capitulo. Quia in ſequeſtro, ad quod
habetur relatio in intimatione mandati executoris,
4 non fit aliqua mentio de diſtributionibus; & † regu-
lariter non veniunt appellatione fructuum, & emo-
lumentorum Canonicatus, *dict. cap. licet de præben.* Ol-
drad. *conſil.* 118. *num.* 1. & fuit late deductum *in Cauſa
Hiſpalen. Penſionis* 29. *Nouembris* 1574. *coram bon. me.
Caſare de Graſſis*. Et propterea acceptatio Capituli,
ſecundum Dominos, debet recipere declarationem,
& reſtrictionem à ſequeſtro; vt liget ſolum iuxta il-
lius terminos. Et hoc eo magis dicendum eſt: quia
cùm materia ſit dubia, ſaltim Capitulum habebat
iuſtam cauſam credendi quod in ſequeſtro non com
prehenderentur diſtributiones. Et in iſta dubietate,
videbatur Dominis multum inueriſimile, quòd fue-
rit de intentione Capituli, velle ſe priuare diſtribu-
tionibus, quæ non debebantur Ioanni, ſed debebant
diuidi inter ipſos.

Quo vero ad ſecundum tempus Domini pariter
concluſerunt, Ioanni non deberi diſtributiones. Quia
licèt fuerit intimatus Capitulo conſenſus collitigan-
tis, quòd Ioannes reſideret, & inſeruiret Eccleſiæ; ta-
men cùm præcederet intimatio ſequeſtri, & illius ac-
ceptatio facta à Capitulo, non poterat Capitulum il-
lum dimittere ſine reuocatione ſequeſtri; & ideo Ca-
pitulum habuit iuſtam cauſam illum non admitten-
5 di: propter † quam iuſtam cauſam excuſatur à reſti-
tutione diſtributionum; vt fuit reſolutum *in Cauſa
Oſcen.*

*Oſcen. Canonicatus 4. Martij 1575. coram bon. memor.
Oriolen. & in Cauſa Oriolen. Attentatorum 20. Maij 1585.
coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto.*

Et ceſſat in hoc caſu omnis difficultas: quia neq;
circa iſtud ſecundum tempus probatur impedimen-
tum præſtitum pro parte Capituli: Quamuis enim
reſponderit intimationi cõſenſus, *Audite*; tamẽ iſtud
verbum, *Audire*, non infert neceſſario denegationem
& reiectionem: & ideo Ioannes debebat experiri, &
facere debitam diligentiam ex ſua parte; &, ſi fuiſſet
impeditus, tunc potuiſſet imputari Capitulo, quòd
illum noluiſſet admittere.

ILLERDEN. IVRIS BAPTIZANDI.

Veneris 19. Martij 1604.

ARGVMENTVM.

De nullitate ſententiæ, ex defectu citationis.

SVMMARIVM.

1 *Citatio generalis ad omnes actus ſufficit, quando adeſt con
tumacia citati in non comparendo. Multo magis, ſi ad-
ſit comminatio, quòd procedetur in Cauſa, contumacia,
non obſtante, & num. 2.*
3 *Contra Communitatem indefenſam non poteſt procedi in
contumaciam, non dato ei curatore.*
4 *Aequalitas priuilegij non ſuffragatur Eccleſiæ contra Co-
munitatem, quando Communitas remanet indefenſa, &
per ſententiam ad fauorem Eccleſiæ, infertur præiudi-
cium Communitati.*
5 *Epiſcopus in quo caſu teneatur ſumere partes Iudicis, &
ſit mixtus executor.*

DECISIO CCCCXXV.

FVit per Dominos reſolutum, ſententiam Canoni-
ci Oſcenſis eſſe reuocandam ex capite nullitatis,
propter defectum citationis. Quia quamuis præceſ-
1 ſerit citatio generalis ad omnes actus, quæ † ſufficit
quando adeſt contumacia citati, in non comparen-
do. Rot. *deciſ. 7. in fin. de re iud. in nou.* Gabr. *concluſ. 1.*
2 *num. 401. de citat.* & tanto magis, cùm in hoc † caſu
in citatione adſit comminatio, quòd procedetur in
Cauſa non obſtante contumacia: nihilominus non
conſtat quòd illi, contra quos fuit executa iſta cita-
tio, eſſent partiarij, & quòd haberent legitimam fa-
cultatem comparendi pro communitate, contra quã
fuit lata ſententia.

Et ceſſat ſecundum Dominos, omnis difficultas:
quia cum iſti partiarij non comparuerint in cauſa,
3 non † potuit procedi contra Communitatem inde-
fenſam, in cõtumaciam, non dato ei Curatore. Creſc.
deciſ. 207. lib. 1. & ſæpius fuit reſolutum. Et quamuis
in hoc caſu ſententia ſit lata ad fauorem Eccleſiæ, ni-
4 hilominus cùm † Communitas remaneat indefenſa,
& per hanc ſententiam ei inferatur damnum, & præ-
iudicium, *leg. non eo minus, Cod. de procurat.* æqualitas
priuilegij non ſuffragatur Eccleſiæ, *leg. vlt. ff. ex quib.
cauſ. maior.* Bald. *in auth. quas actiones, num. 1. Cod. de
ſacroſ. Eccleſ.*

Aliud fundamentum nullitatis, quòd ſententia E-
piſcopi Illerden. fuit valida, cùm eſſet merus execu-
tor, & nihilominus fuit reuocata, ex capite nullita-
tis; non placuit Dominis: quia cùm Eccleſia Cathe-
dralis, eſſet in poſſeſſione immemorabili baptizandi
infantes priuatiuè, quoad alios; & pro parte Capi-
5 tuli fuerit proteſtatum, quòd † nihil fieret, niſi ipſo
audito; & petierit copiam Breuis; in hoc caſu Epiſco
pus tenebatur aſſumere partes Iudicis, & erat mix-
tus executor. Felin. *in cap. vltimo, num. 24. de præſumpt.*
Achill. *deciſ. 6. ſuper regul. de triennal.* & propterea
non poterat procedere extraiudicialiter, & vti me-
rus executor.

Non obſtat quòd Papa intellexit ius Capituli, &
quòd tam in Breui, quàm in ſententia Epiſcopi, præ-
ſeruantur iura debita Eccleſiæ Cathedrali. Quia in-
tereſſe Capituli verſabatur in oſtendendo, quòd nar-
ratiua in gratia, ex qua Papa motus fuit, non erat ve-
ra; & ideo gratia non debebat habere effectum; & in
hoc debebat audiri.

VARMIEN. CANONICATVS.

Veneris 7. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Concordata Germaniæ quando obſtent prouiſioni
Apoſtolicæ. Eccleſia Varmienſis an ſit compre-
henſa ſub Concordatis Germaniæ.

SVMMARIVM.

1 *Concordata obſtãt prouiſioni Apoſtolicæ, quando Gratia
non ſuſtinetur in vim præuentionis.*
2 *Eccleſia Varmienſis eſt comprahenſa, ſub Concordatis
Germaniæ.*
3 *Papæ aſſertioni ſtatur non ſolùm in illa parte, quæ concer-
nit partim factum proprium ipſius, & partim factum in
præſentia ipſius; ſed etiam in parte concernente factum
alienum, & num. 4.*
5 *Simplex narratiua Papæ probat, quando Gratia, vel eius
reuocatio, eſt fundata in illa narratiua.*
6 *Non eſt credibile, quòd idem Papa, qui conceſſit Gratiam,
voluerit illam reuocare, ſi fundamentum reuocationis
non eſſet verum.*
7 *Clauſula in collatione,* Dummodo diſpoſitio ad Nos
hac vice pertineat, *eſt reſtrictiua, & oſtendit mentem
Papæ, quod noluit præuenire. Contra deciſionem* in Cau
ſa Meten. Canonicatus, *coram de Rubeis, & numer. 8.*
9 *Concordata Germaniæ excipiunt familiares Papæ.*
10 *Intellige de familiaribus veris, & non de fictis, & per pri
uilegium.*

DECISIO CCCCXXVI.

PRopoſui Dubium in hac cauſa, An concordata
Germaniæ obſtent prouiſioni Apoſtolicæ, in fa-
uorem Laurentij. Cuius Dubij reſolutio pendet, ex
eo, An Eccleſia Varmien. ſit compræhenſa ſub Con-
1 cordatis: quia ſi eſt compræhenſa, Concordata †
obſtant prouiſioni Apoſtolicæ, quando Gratia non
ſubſtinetur in vim præuentionis. Caputaqu. *deciſ. 87.
lib. 3.* Mohed. *deciſ. 23. de præben.* Creſcen. *deciſ. 55.* Si-
monett. *deciſ. 6.* Et Domini cùm præſuppoſito, quòd
2 iura ſint in forma probanti, reſoluerunt † Eccleſiam
Varmien. eſſe compræhenſam ſub Concordatis, &
illa obſtare Gratiæ Laurentij.

Mouebantur: Quia fel. record. Innocentius Octa-
uus conceſſerat Caſimiro Regi Poloniæ facultatem
nominandi perſonas idoneas ad beneficia vacantia
in multis Eccleſijs: quæ poſtea, quantum ad Eccle-
ſiam Varmienſem, fuit reuocata per Breue obtentum

ad inſtantiam Epiſcopi,& Capituli; eo quia hæc Ec-
cleſia erat compræhenſa ſub Concordatis Germa-
niæ. Et quia ſuccedente vacatione Eccleſiæ, Rex
conquerebatur, quòd à Sede Apoſtolica fuerat con-
firmatus electus:Papa in alio breui ſcripto ad Regem
atteſtatur, quòd Cauſa in duobus Conſiſtorijs pro-
poſita,& diligentiſſimè inſpectis iuribus Regis, ma-
tura omnium diſcuſſione compertum eſt, aliter fieri
non potuiſſe,quàm quod factum erat; cùm nulli du-
bium eſſet, quin beneficio Concordatorum illa Ec-
cleſia gaudere deberet; idq; aliquot confirmationi-
bus per eius prædeceſſores ipſis electis declaratum
eſſe pluribuſque argumentis Eccleſiaſticis compro-
batum:Et hortatur Regem,vt huic iuſtiſſimæ,& ne-
ceſſariæ deliberationi acquieſcat. Et propterea,
3 cùm ſtetur † aſſertioni Papæ non ſolum in illa parte,
quæ concernit partim factum proprium ipſius Papæ,
& partim factum in præſentia ipſius quod cauſa fue-
4 rat diſcuſſa, & reſoluta in Conſiſtorio; ſed † etiam in
ea parte,quæ concernit factum alienum ſecum geſtũ,
quòd Oratores Regis fuerant auditi, vt fuit reſolu-
tum *in Cauſa Salamantina Iuriſdictionis* 17. *Maij* 1577.
coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino, & *in Cauſa Le-
gionen. Iuriſdictionis de Saldagno*, 23. *Iunij* 1589. *coram
Illuſtriſſimo Cardinali Plato*; non poteſt negari, quòd
iſta Eccleſia non ſit compræhenſa ſub Concordatis:
quia non verſamur in ſimplici narratiua Papæ, quæ
5 in hoc caſu probaret, cùm † reuocatio gratiæ prius
conceſſæ Regi ſit fundata in illa narratiua; vt per Do
ctor. *in Clement.* 1. *de probat*, Gabr. *de probat. concluſ*, 2,
num. 49. Et tanto magis, cùm ſit multum adminicu-
lata: ſed vltra aſſertionem Papæ habemus reſolutio-
nem claram totius Conſiſtorij, quòd iſta Eccleſia ſit
compræhenſa ſub Concordatis, factam in Iudicio
contradictorio cùm Oratoribus Regis,poſt iteratam
Cauſæ propoſitionem, & poſt longam diſcuſſionem
huius negotij per duos menſes,& exactam Cauſæ co-
gnitionem. Et hoc eo magis dicendum eſt, quia, vt
apparet ex illis verbis Breuis, *Cùm nulli dubium eſſet
quin illa Eccleſia beneficio Concordatorum, gaudere de-
beat*,& ex toto tenore ipſius, res fuit habita pro clara
& indubitata in Conſiſtorio,quòd iſta Eccleſia eſſet
compræhenſa ſub Concordatis.

Et hoc etiam Domini confirmabant: quia gratia
fuit conceſſa Regi, qui plurimum inſtabat quòd ha-
beret effectum, & quòd ideo non eſt veriſimile quòd
6 † idem Papa,qui conceſſerat, voluiſſet illam reuoca-
re,ſi fundamentum reuocationis, quod iſta Eccleſia
erat compræhenſa ſub Concordatis, non fuiſſet ve-
rum. Alexan. *conſ*. 15. *num*. 2. *lib*. 5. & fuit reſolutum
coram me *in Cauſa Portuen. Beneficij* 27. *Martij* 1596.
& tanto magis, cùm reuocatio ſit facta ſolum limita-
tè quoad hanc Eccleſiam.

Non obſtat, quòd Papa potuit præuenire, non
obſtantibus Concordatis. Quia non eſt quæſtio de
poteſtate, ſed de voluntate; & in hoc caſu eſt clarum,
quòd noluit præuenire: quia collatio eſt facta vti de
reſeruato, & cùm clauſula, *Dummodo diſpoſitio ad Nos
7 hac vice pertineat*; quæ eſt † reſtrictiua, & oſtendit
clarè mentem Papæ, quod noluit præuenire, vt fuit
reſolutum *in Cauſa Ianuen. Canonicatus* 14. *Octob*. 1569.
coram bon. mem. Oradino, & in *Cauſa Romana Cleri-
catus* coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio, & *in
alia Salamantina* coram bon. mem. Gipſio: quicquid
dictum fuerit in contrarium *in Cauſa Meten. Canoni-
8 catus* coram Rubeis: Quia † ratio illius deciſionis,
quòd iſta clauſula ſatis verificatur, cùm collatio ſpe
ctet in omnibus menſibus ad Papam, vti Ordinarium
Ordinariorum, non fuit viſa Dominis digna conſi-
deratione: quoniam iſta clauſula reſtrictiua ſecun-
dum iſtum intellectum nihil operaretur, & collatio
Papæ ſemper ſubſtineretur in vim præuentionis.

9 Non obſtat quòd Concordata † Germaniæ exci-
piunt familiares Papæ. Quia exceptio intelligitur
de familiaribus veris, & continuis Commenſalibus,
& non de familiaribus fictis, & per priuilegium, pro-
ut erat Reſchia. Simonet. *deciſ*. 28. *lib*. 2. Ant. Auguſt.
in tit. de Concord. §. 5.

S. SEVERINI BONORVM,

Lunæ 10. *Maij* 1604.

ARGVMENTVM.

Filius adoptiuus an, & quãdo excludat ſubſtitutum.

SVMMARIVM.

1 *Filius adoptiuus excludit ſubſtitutum ſub conditione, ſi
deceſſerit ſine legitimo hærede.*

2 *Adoptari nequit qui eſt effectus ſui iuris; ſed eſt neceſſa-
ria arrogatio.*

3 *Tranſactio, ſi non eſt concepta verbis claris, & prægnan-
tibus, intelligitur de portione ſpectante ad cohæredem an
te purificatum fideicommiſſum; non autem poſt illud pu-
rificatum: & recipit declarationem hanc à modicitate
ſummæ ſolutæ renuncianti, & num. 4.*

DECISIO CCCCXXVII.

DOmini reſoluerunt, portionem Balthaſſaris, in
qua fuit ſubſtitutus Federicus, poſt eius mor-
tem à Mattheo, ſpectare ad Riccabellam: Quia ſubſti
tutio poſt mortem Balthaſſaris ſine filijs ad fauorem
Federici eius patris, eſt clara; & illi fuit factus locus,
quia Balthaſſar deceſſit ſine filijs.

Non obſtat, quòd Balthaſar reliquit Catherinam
1 filiam adoptiuam, quæ † excludit ſubſtitutum ſub
conditione, ſi Balthaſar deceſſerit ſine legitimo hæ-
rede. Quia ex actu, qui datur in ſummario, conſtat
2 quòd pater Catherinæ erat mortuus, & ipſa erat †
effecta ſui iuris. Et propterea non poterat adopta-
ri, ſed erat neceſſaria arrogatio *leg*. 1. & 2. *ff. de adopt*.
§. 1. *Inſt. eod. tit*. Et in hoc caſu non fuit proceſſum via
arrogationis; nec concurrunt illius requiſita de qui-
bus late actum fuit *in cauſa Peruſina de Vbaldis* 4. *Iulij*
1586. *coram bon. mem. Orano*.

Non obſtat tranſactio. Quia verba non ſunt ita
clara, & prægnantia, quòd non poſſint intelligi de
portione, quæ ſpectabat ad Federicum ante purifica-
3 tum fideicommiſſum. Ex cauſa de præſenti: & ideo †
renunciatio non compræhendit iſtum caſum; vt per
Doct. *in leg, qui Romæ*, §. *duo fratres, ff. de verb. oblig*. Et
hoc eo magis dicendum eſt, quia tranſactio recipit
declarationem a modicitate ſummæ, quæ fuit ſoluta
Federico; & à lite, quæ pendebat ſolum ſuper portio-
ne debita de illo tempore Federico.

Non obſtat ceſſio facta à Riccabella: Quia adeſt
retroceſſio ad eius fauorem. Reſeruarunt autem Do-
mini, vt particulariter videatur, An Riccabellæ com-
petat ius ſuper alia portione, quæ erat propria ipſius
Federici.

MON-

MONTIS REGALIS, SEV CATANEN. IVRISDICTIONIS.

Veneris 14. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

De remiſſoriæ denegatione ob præſumptionem calumniæ.

SVMMARIVM.

1 *Articuli cenſentur calumnioſi, quando continent negatiuam eius, cuius contrarium probatur per teſtes, & ſcripturas.*

2 *Probatio affirmatiua per ſcripturas reddit materiam articulatam in contrarium, calumnioſam, vt valde ſuſpectam.*

DECISIO CCCCXXVIII.

DOmini cenſuerunt, Capitulo non eſſe concedendam remiſſoriam, propter vehementem præſumptionem calumniæ, quòd petatur ſolum ad effectum differendi expeditionem Cauſæ. Quia articuli nõ ſolum præſeferunt magnam inueriſimilitudinem, vt bene deducunt informantes, ſed ferè omnes continent negatiuam eius, cuius contrarium probatur per ſcripturas, & teſtes; vt in deciſionibus in hac
2 Cauſa factis fuit late deductum. Et iſta † probatio affirmatiua per ſcripturas, reddit materiam calumnioſam, & multum ſuſpectam, vt per Ægid. *deciſ.* 9.

FOROLIVIEN. CENSVS.

Lunæ 17. Maij 1604.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Quando moneta, puta, libra, eſt in obligatione, & paulus in ſolutione; tunc, ſi libra non reperiatur, & paulus non ſit diminutus; ſed ſolum alteratio ſuccedat propter deteriorationem monetæ inferioris, puta, quadrantis, quæ non eſt in obligatione, neque in ſolutione; tunc ſolutio eſt facienda iuxta æſtimationem temporis contractus.*

2 *Deterioratio monetæ inferioris, non cedit damno creditoris.*

DECISIO CCCCXXIX.

FVit per Dominos concorditer reſolutum, eſſe ſoluendas 378. libras in tot paulis, iuxta valorem de tempore contractus.
1 Mouebantur. Quia libra † eſt in obligatione, & paulus in ſolutione; & propterea cùm libra non reperiatur, & paulus non ſit diminutus, & remaneat in ſuo antiquo eſſe, ſed ſolum alteratio ſucceſſit propter deteriorationem monetæ inferioris, quæ non eſt in obligatione, nec in ſolutione: in hoc caſu ſecũdum communem opinionem Doctorum, ſolutio eſt facienda iuxta æſtimationem temporis contractus; vt fuit reſolutum *in Cauſa Cęſenaten. Pecuniaria*, coram Reu. P.D. Penia; & ſæpius fuit tentum in alijs. Et ideo licet hodie plures quadrantes requirantur ad conſtituendum bononenorũ, & iuliũ, propter deteriorario
2 nem ipſorum quadrantium; tamen † iſta, deterioratio monetæ inferioris non cedit damno creditoris, & conſequenter ſoluendi ſunt tot pauli, qui conficiant libram 20. bononenorum ad rationem ſeptem quadrantium pro ſingulo bononeno; prout valet libra, quæ eſt in obligatione Put. *deciſ.* 149. *num.* 7. *lib.* 2. & inter recentiores bene deducunt Aim. *conſ.* 47. *nu.* 76. Bero. *conſ.* 143. *num.* 27. & 28. *lib.* 1. & Purpur. *conſil.* 523.

ROMANA PIGNORVM.

Lunæ 17. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Excluditur correſpectiuitas.

SVMMARIVM.

1 *Capitula ſi ſunt ſeparata, poſita in clauſulis ſeparatis, & tendunt ad diuerſa; nec vnum tendit ad determinationem alterius: ceſſat correſpectiuitas.*

DECISIO CCCCXXX.

IN hac materia ſunt duæ difficultates ſeparatæ. Prima eſt, an adſit talis correſpectiuitas inter cap. 10. 14. & 15. & cap. 13. vt propter defectum formæ dict. cap. 13. liber Miſſanorum non faciat fidem, & non probet conſtitutionem pignoris, quia ſi liber nõ probat pignus, ceſſat fundamentum Miſſanorum, quod conſiſtit in pignore, & vſuris.

Alia difficultas eſt, Præſuppoſito quòd liber probet, quia fuerit ſeruata forma requiſita pro eſſentia, & perfectione libri, quæ continetur in dictis cap. 10. 14. & 15. An Chriſtiani poſſint dicere: Nos non controuertimus quòd liber non probet pignus, ſed habemus cap. 13. ſeparatum, quod inducit formam; & propterea Miſſanis nõ ſuffragatur conſtitutio pignoris, cum non fuerit ſeruata forma requiſita pro validitate conſtitutionis pignoris, cum qua receperunt facultatem mutuandi ſub vſuris.

Dubium eſt reſtrictum ad primam difficultatem; informantes aggrediuntur vtranque, & confundunt diſputationem. Agendo igitur ſtrictæ de correſpectiuitate ad effectum, vt liber probet, vel non probet conſtitutionem pignoris; Domini reſoluerunt non
1 adeſſe correſpectiuitatem: Quia † capitula ſunt ſeparata, & poſita in clauſulis ſeparatis, & de per ſe; & tendunt ad diuerſa; nec vnum venit ad determinationem alterius; & propterea ceſſat correſpectiuitas. Et hoc eo magis dicendum eſt, quia tota iſta materia pendet à mente: &, ſi concurrunt requiſita pro perfectione libri, nõ eſt veriſimile quòd fuerit intellectum velle adimere fidem libro, & non probet conſtitutionem pignoris, ſi non obſeruatur forma in deſcriptione qualitatum pignoris. Et tanto magis, quia hoc poteſt eſſe vtile Chriſtianis; quoniam ſi amittunt bullittinum, prout multoties ſuccedit, haberent difficultatem probandi aliunde.

Non obſtat forma data in approbatione libri: Quia non facit Capitula correſpectiua, & non alterat illorum diſpoſitionem, inducendo correctionem, & adimendo fidem libro, ſi Capitula non adimunt: ſed ſolum poteſt ſeruire, pro declaratione mentis, quòd obſeruentur contenta in Capitulis, & quod ſine iſta obſeruantia non ſuffragetur Hebræis facultas mutuandi.

Digitized by Google

TIRASONEN. IVRISDICTIONIS.

Veneris 21. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Agitur de probanda obſeruantia à ſententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Scientia, & patientia Epiſcopi, ad effectum obſeruantiæ ſententiæ, deducitur ex multiplicitate actuum, cum lapſu longi temporis.*

2 *Ex actibus æquiuocis non probatur obſeruantia ſententiæ.*

3 *Per ſuperuenientiam noui tituli, ſine alia declaratione, cenſetur noua Cauſa cumulata poſſeſſioni præcedenti, & num. 4.*

DECISIO CCCCXXXI.

IN alia propoſitione huius Dubij ſub die ſeptima Aprilis Domini ſine difficultate erant concordes, quòd ex actibus, qui dantur, probatur obſeruantia ſententiæ; & quòd in hoc caſu non erat neceſſaria ſcientia, & patientia Epiſcopi, propter titulum ſententiæ præcedentem; Et quod ſi erat neceſſatia, illa
1 † ſatis probatur, ex quaſi poſſeſſione Decani ante ſententiam, & ex multiplicitate actuum cum lapſu tanti temporis. Innoc. *in cap. bonæ eius Intij. 2. de poſtulat. Prælat.* Abb. *in cap. cum Eccleſia Sutrina num. 25. de cauſ. poſſeſ. & propriet.* & fuit reſolutum *in Cauſa Hoſtien. Littoris maris coram bon. mem.* Rubeo: præſertim cum concurrant duo actus de anno 1346. & 1365. qui ſecundum aliquos ex Dominis multum faciunt pro probatione ſcientiæ, & patientiæ Epiſcopi.

Maior difficultas fuit inter Dominos, An iſti actus ſuffragẽtur Decano. Quia cum concurrat eius quaſi poſſeſſio ante ſententiam, tenebant aliqui, quòd iſti actus poſteriores redduntur æquiuoci, cùm poſſint eſſe quòd fuerunt facti non in vim ſententiæ, ſed in vim quaſi poſſeſſionis præcedentis, illam continuan-
2 do: & propterea † ex illis non probatur obſeruantia ſententiæ. Abb. *in cap. 2. in fin. de cenſ.* Ruin. *conſ. 104. ſub num. 15. lib. 5.* & fuit alias reſolutum *in hac Cauſa.* Et Cauſa ſuper hac difficultate hac die propoſita, Domini cenſuerunt, ex iſtis actibus probari obſeruantiam ſententiæ.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia licèt Decanus eſſet in poſſeſſione ante ſententiam, tamen ceſſat æquiuocatio: quia iuxta illam opinionem, quàm
3 Rota ſequitur, per † ſuperuenientiam huius noui tituli ſine alia declaratione, cenſetur accumulata iſta noua cauſa poſſeſſioni præcedenti, ita, vt iſti actus poſteriores dicantur, facti etiam in vim ſententiæ. Put. *deciſ. 446. lib. 1.* Achill. *deciſ. 4. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Creſc. *deciſ. 5. de reſtit. ſpol.* Peregr. *deciſ. 256. lib. 2.* Caputaq. *deciſ. 74. lib. 2.* Et hoc eo magis dicen-
4 dum eſt, cùm iſta † ſecunda cauſa veniat in corroborationem, & augmentum primæ, & eſſet magis proficuum Decano poſſidere, ex vtraque cauſa, cùm per ſententiam canonizetur immemorabilis; vt per Creſc. *dict. deciſ. 5.*

FARFEN. TERRITORII.

Lunæ 31. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Inſtrumenta quando dicantur eſſe in forma probanti.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumenta vltra centum annos, ex Rotæ ſtilo non recognoſcuntur; ſed ſufficit quòd ex ſui inſpectione appareant in forma probanti, & præſeferant antiquitatem.*

2 *Enunciatiuæ factæ in diuerſis temporibus, inter diuerſas perſonas, & à diuerſis Notarijs, comprobant veritatem Inſtrumentorum; & vnum coadiuuat aliud.*

3 *Notarius quis eſſe probatur per plura Inſtrumenta rogata ab eo, vti Notario.*

4 *Monachus poteſt publicare Inſtrumenta rogata ante ingreſſum in Religionem. Multò magis, ſi concurrat licentia Abbatis; circa quam creditur aſſertioni eiuſdem Monachi, & num. 5.*

6 *Monachus poteſt eſſe notarius, ſolum Inſtrumentorum ſuæ Abbatiæ, quæ priuatim expediuntur.*

7 *Induſtria Notarij non eligitur, vt ſcribat, ſed vt per ſubſcriptionem præſtet fidem geſtis.*

8 *Defectus ſigni Notarij in Inſtrumento, non vitiat, quando ſignum adeſt in protocollo.*

9 *Signum, ſecundùm opinionem Rotæ non eſt de ſubſtantia Inſtrumenti.*

DECISIO CCCCXXXII.

FVit per Dominos reſolutum, Inſtrumenta, de quibus in Dubio, eſſe in forma probanti.

Mouebantur: Quia Inſtrumentum de anno 1390. eſt antiquiſſimum; & ſecundùm obſeruantiam Rotæ,
1 Inſtrumenta † vltra centum annos non recognoſcuntur; & ſufficit quod ex ſui Inſpectione appareant in forma probanti, & præſe ferant antiquitatem; vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana fideicommiſſi de Valle 4. Maij 1562. coram Oradino,* & *in Cauſa Ferrarien. Palatij coram me.* Et ceſſat in hoc caſu omnis difficultas: quia in Inſtrumento de anno 1467. refertur tenor iſtius Inſtrumenti, & exprimitur nomen Abbatis inueſtientis, & nomen, & cognomen Notarij qui enunciatur tunc fuiſſe Notarius Abbatiæ. Et videbatur Dominis non poſſe dubitari de fide huius Inſtrumenti rogati de anno 1467. quia ſi Abbatia non fuit in lite de anno 1562. ſed ſolum de anno 1587. reſpectu Abbatiæ inſtrumentum eſt antiquiſſimum, & non eget recognitione: Et ſupponendo etiam ſine veri præiudicio, quòd Abbatia fuiſſet antea in lite, nihilominus Domini idem ſentiebant, quòd hoc Inſtrumentum eſſet in forma probanti tam reſpectu Abbatiæ, quàm reſpectu Communitatis Mõtis Opuli: quia cum antiquitate 94. vel 95. annorum, & qualitate Inſtrumenti, quæ excludit omnem ſuſpitionem, concurrunt plura adminicula.

Primò, quia in tertio Inſtrumento vnionis de anno 1489. Et in Inſtrumento de anno 1535. fit mentio ſaltim implicitè huius Inſtrumenti de anno 1467. cùm in vnione de anno 1489. exprimatur quòd præcedebant duæ vniones, habendo relationem ad primam de anno 1390. & ad ſecundam de anno 1467. Et ſimiliter in Inſtrumento de anno 1535. exprimitur

tur quòd fuerant factę tres vniones, compræhenden-
2 do etiam tertiam de annò 1489. Et iſtæ † enunciati-
uæ factæ in diuerſis temporibus inter diuerſas per-
ſonas, & à diuerſis Notarijs, comprobant veritatem
iſtorum Inſtrumentorum, & vnum alterum coadiu-
uat.

Secundò, in Inſtrumento de anno 1467. & in ſub-
ſequenti de anno 1489. promittitur Abbati vna li-
bra ceræ pro cenſu in feſto Aſſumptionis Beatiſſimæ
Virginis, & ſingulis annis dantur plures ſolutiones
factæ à Communitate Montiſopuli Abbati: quæ cor-
reſpondent formæ horum Inſtrumentorum, & pro-
bant illorum obſeruantiam, & effectuationem; quia
fuit ſoluta pluribus annis libra ceræ Abbatiæ, pro
cenſu.

Tertiò, & vltimò, concurrit adiacentia ſitus con-
formis Inſtrumentis. Et ex iſtis omnibus ſimul iun-
ctis videbatur Dominis materia carere difficultate,
etiam quoad tertium Inſtrumentum de anno 1489.
quia cum habeat antiquitatem 72. annorum, & vl-
tra, & concomitantiam tot vrgentium adminiculo-
rum, non poteſt reuocari in dubium eius fides, etiam
ſi Abbatia fuiſſet in lite de anno 1562. & eſſet detta-
hendum ad iſtum effectum tempus litis: quæ difficul
tas ad huc eſt ſub Iudice.

Maior difficultas fuit quo ad alia duo Inſtrumen-
ta de anno 1535. & 1536. rogata à Ioanne Antonio
de Oddis. Et Domini cenſuerunt, etiam iſta eſſe in
forma probanti: quia habent omnia requiſita publi-
ci inſtrumenti, & reperiuntur etiam in eius proto-
collo, quod conſeruatur in Archiuio Abbatiæ. Et cir-
ca Notariatum ipſius, & recognitionem manus nul-
la fuit difficultas: quia ex multitudine tot Inſtrumen
torum, quæ ſunt in protocollis; & ex depoſitionibus
teſtium, qui ſunt eius conſanguinei, & bene informa-
ti; probatur Notariatus, & quod iſta Inſtrumenta
ſunt ſubſcripta eius manu. Et ceſſat omnis difficul-
tas; cùm iſta duo Inſtrumenta ſint etiam ſcripta in
eius protocollo. Et quamuis teſtes non probent con-
cludenter quòd Io: Antonius eſſet Notarius de anno
3 1535. & 1536. tamen ſufficit ad iſtum effectum, †
quòd oſtendantur plura Inſtrumenta ab eo rogata,
vti Notario, ante annum 1535. vt per Lanfranch. de
Oriano *in cap. quoniam contra capit. 9. numer.* 10. *de
probat.*

Non obſtat quod Io: Antonius erat Monachus.
Quia non conſtat quòd de anno 1535. & 1536. eſſet
4 Monachus: & † Monachus poteſt publicare inſtru-
menta rogata ante ingreſſum Religionis. Iaſ. *in leg.* 1.
§. huius ſtudij, num. 8. *verſ.* 2 *limit. ff. de iuſt. & iur.* Coua.
pract. 99. *cap.* 19. *num.* 8. *in fin.* Et tanto magis, concur-
5 rente licentia Abbatis, circa quam creditur eius aſ-
ſertioni; vt in ſimilib. terminis fuit reſolutum: *in Cau-
ſa Caſalen. de Carrettis coram bon. mem. Gipſio.* & *in dict.
cauſa Ferrarien. coram me.* Et quamuis enuncietur an-
tea fuiſſe presbyter; tamen non probatur quòd eſſet
presbyter de anno 1535. & 1536. Vltra quod iſta
obiectio non placuit Dominis, propter multitudi-
6 nem inſtrumentorum, & quia erat † Notarius ſolum
Inſtrumentorũ Abbatiæ, quæ priuatim expediuntur,
vt per Couar. *dict. cap.* 18. *numer.* 8. *verſ.* 2. *concluſio, &
verſ. quod ſi Sacerdos.*

Non obſtat quòd iſta Inſtrumenta ſint ſolum ſub-
7 ſcripta à Io. Antonio. Quia induſtria † Notarij non
eligitur, vt ſcribat, ſed vt præſtet fidem geſtis; quam
ſatis pręſtat per ſuam ſubſcriptionem. Abb. *in capit.
inter dilectus, num.* 7. *ad fin.* & *ibi* Felin. *num.* 27. *eod. titu.*
& fuit reſolutum *in dict. Cauſa Ferrarien.*

Non obſtat quòd in Inſtrumento de anno 1535.
8 deficiat ſignum. Quia † ſufficit quod ſignum ad ſit
in protocollo. Et tanto magis, cùm ex inſpectione
huius inſtrumenti appareat, quòd ſignum in eo fuit
appoſitũ, licet poſtea fuerit inciſum. Et ceſſat omnis
difficultas quia ſecundum illam opinionem, quam
9 Rota ſequitur, † ſignum non eſt de ſubſtantia, vt
per Chiſanen. *deciſ.* 71. & ſæpius fuit reſolutum.

ROMANA DE CINCIIS.

Veneris 4. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

De conſtitutione dotis facta à tutore.

SVMMARIVM.

1 *Onus dotandi ſpectat ad fratres, non ad matrem, quando
dos fuit relicta in teſtamento à patre, cuius ipſi ſunt hæ-
redes.*

2 *Conſtitutio, & promiſſio dotis facta à tutore habente fa-
cultatem à teſtatore dotandi filiam ſuo arbitrio, cenſetur
facta nomine pupillorum, & de eius bonis.*

3 *Tutor non cenſetur velle dotare de proprio, licèt ſit pa-
truus, quando promiſit dotem vti tutor, & curator, &
in libris tutelæ creant pupillos debitores ſummæ pro-
miſſę.*

*Intellige, non habere locum in dote exceſſiua; ita vt in ex-
ceſſu teneatur de ſuo, & num. 6.*

4 *Tutor ſe obligans nomine proprio in conſtitutione dotis,
cenſetur ſe obligaſſe vti fideiuſſor, pro maiori cautela.*

5 *Frater non tenetur dotare ſororem vltra valorem portio-
tionis ei debitæ ab inteſtato: multoque minus vltra va-
lorem totius patrimonij.
Contrarium num. 9.*

7 *Mater de Iure communi tenetur dotare filias in concurſu
cum fratribus, quando non adſunt bona paterna.*

8 *Legatum dotis relictum arbitrio tutoris intelligitur de do-
te congrua.*

10 *De Iure communi, quando portio non ſufficit pro dote ſo-
roris, fratres tenentur illam bonorificè dotare de pro-
prio.*

11 *Patrimonium totum poteſt aſſignari pro dote, ſi qualitas
perſonæ hoc ſuadeat.*

12 *Summa dotis taxata à Statuto Vrbis, inter Nobiles non
habetur pro congrua.*

DECISIO CCCCXXXIII.

FVit dubitatum, An Reuerendiſſimus D. Epiſco-
ſcopus potuerit conſtituere dotes ſcutorũ 16000.
duabus neptibus, ita vt integra ſumma, vel ſaltim
pars, ſit ponenda in computis in debitum nepotum
ad creditum ipſius: in cuius Dubij propoſitione Do-
1 mini non dubitabaur, quòd † in hoc caſu onus do-
tandi ſpectabat ad fratres, & non ad matrem: quia
dos fuit relicta à patre in teſtamento, cuius ipſi
ſunt hæredes: & ideo onus dotandi ſpectat ad eos;
nec minus aderat inter eos aliqua difficultas, quòd
Epiſcopus in conſtitutione dotium nõ intellexit velle
illas conſtituere, & ſoluere de proprio: quia cùm ad-
miniſtraret bona iſtorum fratrum, quorum erat Tu-

tor, & Curator; & haberet facultatem à Balthaſſare
eorum patre conſtituendi dotes filijs feminis ſuo ar-
2 bitrio; conſtitutio, † & promiſſio dotium cenſetur
facta nomine nepotum, ad quos ſpectabat onus do-
tandi; & de eorum bonis, ratione officij; & vigore fa-
cultatis ſibi tributæ ab eorum patre. Bart. *in leg. cum
poſt mortem, §. 1. ſub nu. 2. ff. de admin. tutor.* Corn. *conſ.
124. lib. 1.* Put. *deciſ. 183. lib. 1.* & fuit reſolutum *in
Cauſis Bononien. fideicommiſſi, & Interamnen. Dotis co-
ram bon. mem. Gipſio*, quæ allegantur per informantes.
Et hoc eo magis dicendum eſt: quia ſumma eſt ma-
3 gna, & Epiſcopus in promiſſione † expreſſit nomen
officij Tutoris, & Curatoris; & poſtea in libris tutelæ
creauit nepotes debitores huius ſummę. Et cum hæc
ſit materia coniecturalis, iſtæ circumſtantię facti red
dunt eam claram, quod Epiſcopus non habuit inten
tionem dotandi de proprio, & donandi, etiam ſi do-
tes eſſent exceſſiuæ.

Nec placuit Dominis coniectura, quæ deducitur
per informantes, quòd Epiſcopus ſe obligauerit no-
mine proprio ſoluere D. Carolo Gabriellio, & rele-
uauerit matrem pupillorum, quæ etiam ſe obligaue-
rat eidem. Quia hoc non inducit præſumptionem
4 donationis. Cùm enim negotium † ſpectatet ad pu-
pillas, cenſetur ſe obligaſſe vti fideiuſſor, pro maiori
cautela Caroli, qui volebat eſſe ſecurus, & nolebat
ſtare ſimplici promiſſioni factæ nomine pupillorum.
Corn. *dict. conſ. 124. num. 1. & 2.*

Difficultas ſolum maxima fuit inter Dominos, cir
ca quantitatem dotis, An Epiſcopus potuerit eis con
ſtituere tantam ſummam. In qua difficultate aliqui
tenebant, dotem fuiſſe exceſſiuam. Cum enim iuxta
calculum, qui datur pro parte nepotum, tota hære-
ditas patris, detracto ære alieno, non aſcendat ad tan
5 tam ſummam, fratres † non tenebantur dotare ſoro-
res vltra valorem portionis eis debitæ ab inteſtato,
ad quam ſe offerebant illas admittere; Et multo mi-
nus vltra valorem totius patrimonij. Gabr. *conſ.* 20.
num. 77. & 78. lib. 2. Et propterea, ſecundum iſtos
6 Dominos, dos fuit † exceſſiua; & ſaltim in eo, quod
excedit portionem eis debitam, Epiſcopus non po-
tuit obligare iſtos minores, & conſequenter tenetur
de ſuo, *leg. cum poſt mortem, §. 1. ff. de adm. tut.* Bald. No-
uell. *in tract. de dot. priuil.* 41. Et in hanc ſententiam eo
facilius veniebant: quia ſi non poterat aſſignari dos
congrua ex bonis patris, onus ſupplendi reſiduum
7 ſpectabat ad matrem, quæ † de iure communi tene-
tur dotare filias in concurſu cum fratribus, quando
non adſunt bona paterna; vt fuit reſolutum *in Cauſa
Bononien. Pecuniaria 28. Iunij* 1602. *coram R. P. D. meo
Coccino*: & tanto magis, cùm iſti fratres non ſint ad-
modum diuites.

Alij autem contrarium ſentiebant, & moueban-
8 tur: Quia legatum † dotis relictum à patre arbitrio
Epiſcopi, intelligitur de dote congrua, Alex. *conſ. 69.
num. 2. lib. 1.* Et cum iſti fratres ſint hæredes patris ſi-
ne beneficio legis, & Inuentarij Epiſcopus potuit eos
obligare ad iſtam dotem; quæ attenta nobilitate fa-
miliæ, & qualitate maritorum, & conſuetudine, quæ
currit inter nobiles, eſt potius moderata, quàm ex-
ceſſiua; Et tantò magis cum altera filia fuerit effecta
Monialis. Et in hoc caſu non placebat iſtis Dominis
9 opinio Gabr. *in dict. conſ.* 20. quod † Epiſcopus non
debuit excedere valorem portionis hereditariæ: quia
Statutum procedit, quando pater deceſſit ab inteſta-
10 to: & de iure communi, quando † portio non eſt ſuf-
ficiens pro dote ſororis, fratres tenentur illam hono-
rificè dotare de proprio. Abb. *conſ. 12. in 7. dubbio lib.
1.* Theſaur. *deciſ. 192. num. 7.* Et Albert. Brun. *in tract.
quod ſtantibus maſculis feminæ non ſuccedant, art. 9. nu. 9.*
11 dicit, quòd † etiam totum patrimonium poteſt aſſi-
gnari pro dote, ſi qualitas perſonarum hoc ſuadeat.
Et videbatur iſtis Dominis quòd Epiſcopus ceperit
bonum conſilium, etiam pro nepotibus; quia cùm
in hoc caſu mater non teneatur, propter legatum
patris, attenta quantitate dotium, quæ currit, cùm
minori dote non poterant collocari matrimonio, ni-
ſi perſonis ignobilibus; ex quo reſultabat dedecus
familiæ, & damnum iſtis nepotibus, qui ſine difficul-
tate non reperijſſent vxorem ſimilis conditionis cum
dote ampla, ſi ſorores fuiſſent nuptæ perſonis igno-
bilibus.

Cauſa igitur ſeptem vicibus propoſita ſuper iſta
difficultate, tandem hodie pro maiori parte fuerunt
concordes, Epiſcopum potuiſſe conſtituere dotem
vſque ad ſummam ſcutorum 12000.

Fundamentum reſolutionis fuit: Quia cùm iſta
materia plurimum pendeat ab arbitrio Iudicis, vi-
debatur Dominis conſideratis omnibus circumſtan-
tijs, quòd ſaltim in hac ſumma non adſit exceſſus. Et
multum eos mouebat, quòd Epiſcopus idem fecerit,
quod facturi fuiſſent iſti fratres, ſi ipſi fuiſſent in æta-
te eos Collocandi in matrimonium; quia minor dos
non poterat eis conſtitui, non obſtante diſpoſitione
Statuti taxantis dotes in minori ſumma: quia ei fuit
12 derogatum, & paſſim derogatur, cùm illa † ſumma
inter nobiles non habeatur pro congrua.

PARMEN. STATVS.

Veneris 4. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Iudex remiſſorialis, an poſſit alterare formam re-
miſſoriæ.

SVMMARIVM.

1 *Omiſſio Interrogatoriorum non reddit, iuxta Rotæ ſtilum, nullum examen; licèt non ſoleat adhiberi fides teſtibus taliter examinatis, niſi repetantur.*

2 *Iudex remiſſorialis, ſaltem ſine conſenſu alterius Partis, non poteſt alterare formam remiſſoria.*

3 *Clauſula,* Et alias iuxta diſcretionem veſtram, *poſita in remiſſoria, intelligitur vltra expreſſa.*

4 *Et habet locum, ſi in partibus non dantur Interrogatoria; vel quando Iudex vult aliquid ſupplere, quod eſt ei permiſſum de Iure communi.*

5 *Nec tribuit facultatem Iudici alterandi, pro ſuo arbitrio formam ſibi præſcriptam.*

6 *Et ponitur de ſtilo, etiam quando Interrogatoria ſunt data in Curia, & tranſmittuntur in rotulo remiſſoriæ.*

7 *Iudex remiſſorialis poteſt reſecare Interrogatoria ſuperflua, & irrelevantia.*

8 *Interrogatorium ſuper Confeſſione, & Communione, eſt releuans.*

9 *Teſtis, qui per annum non fuit confeſſus ſua peccata, nec ſuſcepit Euchariſtiam, iuxta Rotam, repellitur à teſtimonio ferendo.*

10 *Interrogatorium Confeſſionis, & Communionis eſt ſolitum*

Digitized by Google

*tum fieri ; & de ſtilo Curiæ admittitur in quolibet exa-
mine teſtium.*

DECISIO CCCCXXXIV.

FVit iterum dubitatum, An Carlinus examinatus
de anno 1532. Cremonæ ad inſtantiam Domino-
rum de Rangonibus, ſit teſtis idoneus. Et Dubio pro-
poſito ſub die 29. Martij, & poſtea ſub die 10. Maij,
non potuit capi reſolutio propter diuerſitatem opi-
nionum. Tandem hodie cauſa iterum propoſita, Do-
mini reſoluerunt Carlinum non eſſe teſtem idoneum.

Fundamentum principale factum fuit ſuper omiſ-
ſione plurium Interrogatoriorum, & in ſpecie in o-
miſſione Interrogatorij ſuper Confeſſione, & Com-
munione. Quia quamuis ſit magna controuerſia
Inter Doctores, An omiſſio Interrogatoriorum red-
dat nullum examen? in qua difficultate Rota ſolita
1 eſt tenere † quòd examen ſit validum, licet non ſo-
leat talibus teſtibus fidem adhibere, niſi ipſis repeti-
tis. Peregr. *deciſ.* 84. Put. *deciſ.* 427. *lib.* 1. Anto. Auguſti.
in Epitom. in titul. de teſtibus, §. 6. & fuit reſolutum *in
Cauſa Tullen. Matrimonij* 8. *Februarij* 1574. *coram San-
tiſs. D. N.* Nihilominus, cùm in remiſſoria fuerit data
certa forma Iudici remiſſoriali, vt examinaret teſtes
ſuper interrogatorijs; & Pallauicini fuerint proteſta
ti de nullitate, ſi teſtes non examinabantur ſuper in-
terrogatorijs: in hoc caſu redditur nullum examen,
2 defectu poteſtatis; quia Iudex remiſſorialis, ſaltem †
ſine conſenſu alterius partis, nõ habebat facultatem
alterandi formam ſibi præſcriptam. Ægid. *in cap. per
tuas, num.* 13. *de teſtib.* Rimin. *conſ.* 385. *num.* 35. *lib.* 2.
Acc coram. b. *deciſ.* 49. Et fuit reſolutum *in hac Cauſa
coram bon. mem. Oriolen. & coram me*; & *in Cauſa Syra-
cuſana Quarta, coram bon. memor. Gipſio*, quæ allegatur
per informantes. Et hoc eo magis dicendum eſt, quia
Iudex inceperat obſeruare illam formam ad vnguem,
examinando tres teſtes ſuper omnibus interrogato-
rijs: & ideo multo minus poterat reſecare interroga-
toria, recedendo à forma ſibi præſcripta; quia antea
facto ipſo declarauerat quòd erant pertinentia, exa-
minando ſuper illis teſtes, non obſtante oppoſitione
Rangonorum. Et in hanc ſententiam aliqui ex Domi
nis, eo facilius veneiũt, quia Carlinus deponit, quòd
non cogitauit ſuper examine, niſi de præſenti, dum
interrogatur; & quod non recordatur de aliquibus,
quæ dixerit in alio examine in Ciuitate Parmæ, &
quòd vidit actus impudicos Bernardini in præſentia
aliorum teſtium. Quæ omnia videntur multum inue-
riſimilia; præſertim, cùm antea ſciret quòd debebat
deponere in hac Cauſa, & recenſeat facta antiqua.

Non obſtat quòd forma data in remiſſoria non eſt
præciſa, cùm ſit adiecta clauſula. *Et aliàs iuxta diſcre-
3 tionem veſtram.* Quia † iſta clauſula intelligitur vl-
tra expreſſa, vt ſæpius fuit reſolutum in Rota; & re-
cipit interpretationem à iure communi, vt habeat lo
4 cum, † ſi in partibus non dantur interrogatoria; vel
quando Iudex vult aliquid ſupplere, quod ei eſt per-
miſſum de iure communi. Innoc. *in cap. cum Bertoldus,
num.* 4. *de ſent. & re iudic.* Put. *deciſ.* 8. *de teſtib.* Et ideo
5 non † tribuit facultatem Iudici alterandi ſuo arbitrio
formam ſibi datam; ſaltim quando interrogatoria
non ſunt omnino ſuperflua, & impertinentia: in qui-
bus terminis procedit deciſio facta in hac Cauſa co-
ram Oriolen. Et iſte intellectus comprobatur: quia
6 iſta † clauſula apponitur de ſtilo, etiam quando inter
rogatoria ſunt data in Curia, & tranſmittuntur ad
Iudicem remiſſorialem incluſa in rotulo remiſſoriæ:
in quo caſu, propter Cauſæ cognitionem adhibitam
in Curia, & approbationem Auditoris, ceſſat omnis
difficultas, quòd Iudex non poteſt alterare formam
ſibi præſcriptam. Et ideo neceſſario dicendum eſt,
quòd iſta clauſula non apponitur ad iſtum effectum,
vt Iudex in partibus poſſit ſuo arbitrio reſecare in-
terrogatoria.

7 Non obſtat, quòd, etiam † circumſcripta hac clau
ſula, Iudex remiſſorialis poteſt reſecare interrogato-
8 ria ſuperflua, & irreleuantia. Quia † ſaltim interro-
gatorium ſuper Confeſſione, & Communione, erat
releuans: quoniam ſi teſtis reſpondebat, quòd in illo
anno non fuerat confeſſus ſua peccata, neque recepe-
rat Sanctiſſimum Sacramentum Euchariſtiæ, ſecun-
9 dum eam † opinionem quam Rota ſequitur, repelle-
batur à teſtimonio, vt fuit reſolutum *in Cauſa Vrbeue-
tana Tenutarum* 21. *Iunij* 1575. *coram bon. mem. Ceſare
de Graſſis*: Et ideo Iudex remiſſorialis non poterat
contra formam remiſſoriæ, illud reſecare ex ſe, non
certiorato, & conſulto Auditore in Cùria. Et tanto
10 magis, cum iſtud † interrogatorium ſit ordinarium,
& ſolitum fieri, & de ſtilo in Curia admittatur in
quolibet examine teſtium; & idem Iudex remiſſo-
rialis iudicauerit illud admiſſibile in alijs teſtibus,
qui fuerunt ſuper eo interrogati.

Non obſtat quòd teſtis non tenebatur reſpondere
huic interrogatorio. Quia etiam ſi hoc verum eſſet,
debebat interrogari: quoniam poterat eſſe quòd vel-
let reſpondere, & quòd ex ſua reſponſione appare-
ret, quòd erat repellendus; & multum veriſimile eſt
quod teſtis reſpondiſſet propter ſtilum ordinarium,
euacuando iſtud interrogatorium.

Non obſtat quòd interrogatoria ſint etiam omiſ-
ſa in examine aliorum teſtium. Quia hoc non infert
ad validitatem examinis.

Non obſtat, quòd Pallauicini non oppoſuerunt
hanc nullitatem. Quia nihil impedit, quòd hodie
durante lite, non poſſint illam opponere, cum non
approbauerint examen.

Non obſtat quòd Pallauicini per Commiſſionem
ab eis obtentam, quod adhiberetur fides teſtibus
examinatis cum interrogatorijs arbitrio Iudicum,
renunciarunt huic exceptioni. Quia iſta Commiſſio
præſupponit examen cum interrogatorijs, & ſupplet
alios defectus: & ideo non ſuffragatur Dominis de
Rangonibus ad illum effectum. Vltra quod propter
clauſulam *arbitrio*, eſt neceſſaria declaratio Iudicum,
quod eis ſit adhibenda fides, de qua non apparet.

VENETIARVM PECVNIARIA.

Mercurij 9. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Excluditur error calculi, ad effectum, vt non ſit red-
denda ratio de nouo.

SVMMARIVM.

1 *Poſt ſolidationem computorum prætendens errorem in
computis, debet docere concludenter de errore, qui ſit
conſiderabilis, & proueniat ex dolo, ad effectum, vt al-
tera pars teneatur iterum reddere rationem.*

2 *Ver-*

2 *Verba* Portò in contanti, *iuxta ſtilum Mercatorum exponuntur*, Habuit à bancho.

3 *Partita erronea tantum in cauſa ſolutionis, ſi non ſit duplicata, non continet dolum, neque errorem præiudicialem.*

4 *Error Copiſtæ in annotatione anni partitarum, non inducit falſitatem.*

DECISIO CCCCXXXV.

POſt reſolutiones factas in Cauſa, pro parte Illuſtriſſimi D. Rodulphi Pij opponebatur de errore calculi, & ad effectum docendi de errore, fuit exhibitus quidam calculus extraiudicialis Petri Franciſci Vannelli: propterea deputaui Petrum Ciaium computiſtam Reu. Cameræ Apoſtolicæ; qui auditis partibus, fecit ſuam relationem in actis: poſtea dedi Dubium, An conſtet de tali errore, vt Domini de Domo teneantur iterum reddere rationem Illuſtriſſimo D. Rodulpho? Et Dubio hac die propoſito, Domini fuerunt concordes non conſtare de errore; & propterea Dominos de Domo, non poſſe cogi ad reddendam iterum rationem.

Mouebantur: Quia propter ſolidationem computorum, & approbationem, & ratificationem D. Rodulphi, ipſi liberantur à iuſtificatione partitarum;
1 ideò neceſſarium eſt † quòd D. Rodulphus doceat concludenter de errore, qui ſit conſiderabilis, & proueniat ex dolo; vt fuit late deductum *in Cauſa Meliten. Reuiſionis Computorum* 30. *Octobrii* 1595. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio*. Hoc autem ſecundum Dominos non probatur. Quia tres partitæ, 4. 5. & 6. ſunt poſitæ in debitum, & non in creditum D. Ro-
2 dulphi. Senſus enim † illorum verborum. *Il Signor Ridolfo portò in contanti*, ſecundum ſtilum mercatorum eſt, quòd D. Rodulphus habuit illas ſummas à banco. Partita vero ſcutorum 393. rectè fuit poſita in debitum D. Rodulphi: quia iſta ſumma fuit ſoluta Florentiæ de mandato Excellentiſſimi D. Io: Franciſci Aldobrandini Ioanni Somaio creditori D. Rodulphi ad inſtantiam Antonij. Alia autem partita ſcutorum 16. pro extractu, continet ſolum errorem in cauſa ſolutionis: quia verè fuerunt ſoluta pro alio extractu in Cauſa vertẽte inter D. Rodulphum, & eius
3 matrem: & ideo cùm iſta † partita non ſit duplicata, non adeſt dolus neque error, ſaltim præiudicialis. Et ſimiliter partita ſoluta oculato, fuit etiam alias deducta, & non fuit habita in conſideratione; quia promiſſio ſcutorum trium auri in auro quolibet menſe, & quietantia huius ſummę, non excludunt quòd propter ſuperuenientiam plurium litium, non habuerit reſiduum vſque ad ſummam ſcutorum quinque monetæ, pro recognitione ſuorum laborum, prout ipſe atteſtatur habuiſſe. Partita quoque exacta à DD. de Corneis tempore redditæ rationis, erat ſolũ ſcutorũ 967. In qua ſumma fuit creatus creditor D. Rodulphus: & partitæ poſtea exactę non inferunt ad errorem computorum de tempore ſolidationis.

Poſtremò falſitas, quæ deducitur ex annotatione partitarum de anno 1601. non fuit viſa Dominis di-
4 gna conſideratione. Quia † ex partitis pręcedentibus, & ſubſequentibus, & ex relatione periti, apparet quòd iſte fuit error Copiſtæ, qui pro anno 1600. annotauit annum 1601.

Quare ex his, & ex latius deductis per informantes, & ex relatione periti, & ex deciſionibus factis in Cauſa, Domini cenſuerunt non conſtare de ſufficienti errore, non obſtante relatione Vannelli, qui non fuit informatus à partibus, & falſò præſupponit in ſua relatione, quòd fratres de Domo teneantur iuſtificare ſuas partitas, oſtendendo ordines D. Rodulphi circa expenſas factas pro eo, & quietantias illorum, quibus fuit ſolutum.

ROMANA PECVNIARIA.

Mercurij 9. Iunij 1604.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *In promiſſione ſoluendi totam ſummam, in qua quis, factis computis, debitor remanebit, cenſetur ſolum dilata ſolutio totius ſummæ poſt terminationem litis.*

2 *Quando in Commiſſione eſt præfixus terminus ad expediendam Cauſam; &, eo elapſo, Cauſa non fuit expedita; remanet ſublatum obſtaculum dilationis.*

3 *Commiſſio non continens derogationem regulæ*, De iure quæſito non tollendo, *non præiudicat creditoribus.*

4 *Conditio habetur, ſecundùm Ius commune, pro adimpleta, quando non ſtat per implere debentem.*

DECISIO CCCCXXXVI.

DOmini concluſerunt, D. Leonem poſſe petere executionem Inſtrumenti. Mouebantur. Quia in eo continentur duæ clauſulæ diuerſæ, & ſeparatæ. In prima Alexander obligat, & hypothecat, & cedit Leoni omnia iura ſibi competentia contra hæredes Iordani Vrſini: & iſta hypotheca, & ceſſio, ſecundum Dominos, eſt pura, & ſimplex, & ſine aliqua conditione, & limitatione. In ſecunda verò promittit ſoluere totam ſummam, in qua factis computis debitor remanebit, poſtea quam lis pendens coram Illuſtriſſimo Cardinali Arigonio fuerit terminata; & in hac
1 † clauſula eſt ſolum dilata ſolutio totius ſummę poſt terminationem litis; vt in his terminis fuit reſolutum *in Cauſa Salamantina Penſionis 16. Februarij* 1582. *coram bon. me. Bubalo, & in Cauſa Ilerden. Canonicatus* 20. *Octobris* 1593. *coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio*. Et propterea cùm hodie petatur executio ſuper Caſali, quod erat Iordani, ſuper quo adeſt hypotheca, & ceſſio pura, non poteſt retardari executio, reſpectu totius ſummæ.

Mouebantur etiam: quia iſta dilatio executionis debet haberi pro impleta, propter Commiſſionem S. D. N. qui mandauit, quòd præfixo termino ad expediendam Cauſam, & eò elapſo, & Cauſa non terminata, procedatur ad executionem Inſtrumenti. Et
2 cùm terminus † fuerit pręfixus, & Cauſa non fuerit terminata, remanet ſublatum obſtaculum dilationis; & perinde eſt ac ſi Inſtrumentum eſſet purum, & non contineret dilationem ad ſoluendum.

Non obſtat quòd Cauſa non fuit terminata facto Iudicis, qui Cauſam remiſit ad Cancellariam. Quia hoc impedimentum non excuſat Alexandrum: debebat enim facere debitam diligentiam pro expeditione Cauſę in termino pręfixo, &, ſi non potuiſſet illam obtinere, debebat petere prorogationem termini; quæ ſine difficultate fuiſſet conceſſa; & ſibi prouidere per nouam Commiſſionem Cauſæ. Et eo minus ſecundum Dominos venit excuſandus, quia eò magis diffe-

Digitized by Google

differebatur executio reſpectu ſolutionis totius ſummæ; & ideo eius multum intererat quòd Cauſa non expediretur; & ob hanc cauſam fuit negligens in procurando expeditionem Cauſæ, non ſolum in hoc termino, ſed antea per longum ſpatium temporis.

3 Non obſtat quòd † Commiſſio non contineat derogationem regulæ *de non tollendo iure quæſito*; & ideo non præiudicat creditoribus. Quia per hanc commiſſionem non infertur præiudicium creditoribus. Cùm enim hypotheca in bonis Iordani ſit pura, vt dictum fuit: aut creditores ſunt anteriores; & eis nullum infertur præiudicium: aut ſunt poſteriores; & præiudicium naſcitur ex anterioritate hypothecæ, & non ex gratia Papæ. Ceſſat etiam præiudicium ex alio capite; quia cum Alexander fuiſſet negligens, in tribus annis, & vltra, in procurando expeditionem Cauſæ, iſta Commiſſio præfixionis termini, in quo Cauſa deberet expediri, eſt conformis iuri communi, ſecun-
4 dū quod † conditio habetur pro impleta, quando nõ ſtat per implere debentem: & omnis æquitas, & ratio repugnat, quòd deberet eſſe in poteſtate ipſius, non faciendo inſtantiam pro expeditione Cauſæ, eludere ſuam obligationem in præiudicium Leonis.

Non obſtat pactum reſolutiuum in euẽtum, quòd Alexander iuraretur ſuſpectus de fuga, vel contra eum criminaliter ageretur. Quia non fuit proceſſum hoc via; & iſtæ cautelę fuerunt appoſitæ ad effectum euitandi executionem perſonalem, & non realem; quæ ſolum petitur.

RECANATEN. PRÆDII.

Lunæ 14. *Iunij* 1604.

ARGVMENTVM.

Clauſula *refectis expenſis*, appoſita in Commiſſione, quid operetur.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,* Refectis expenſis, *operatur vt quis non poſſit agere ſine refectione expenſarum.*
2 *Depoſitum, ſuper quo fuerunt illatæ moleſtiæ, non poteſt amoueri, niſi ſublatis moleſtijs, vel præſtita cautione de euictione, vel liberationis à moleſtijs.*
3 *Depoſitum acceptatum à creditore, ſi iſte obtineat decretum de conſignando, data cautione de reſtituendo, & ab eo præſtita, habet vim ſolutionis, & inducit liberationem.*
4 *Acceptans depoſitum non poteſt amplius variare, ſed debet inſtare pro conſecutione illius.*

DECISIO CCCCXXXVII.

Domini reſoluerunt, hæredes Sebaſtiani nõ poſſe cogi ad ſolutionem reſidui pretij. Mouebantur propter formam Commiſſionis cum clauſula, *re-*
1 *fectis expenſis*, quæ † operatur vt Alexander non poſſit agere ante refectionem expenſarum. Pariſ. *conſil.* 108. *num.* 15. *lib.* 4. Nec in hoc caſu expenſæ poſſunt ſolui ex pecunijs depoſitatis: Quia cum depoſitum
2 fuerit factum pro pretio prædij, & ſuper eo † fuerint illatæ moleſtiæ, quæ etiam hodie durant; non poteſt inde amoueri, niſi ſublatis moleſtijs, vel præſtita cautione de euictione, vel liberationis à moleſtijs, *leg. ſi poſt perfectam, Cod. de euict.*

Mouebantur etiam: quia, circumſcripta hac clauſula, & ſolutis expenſis, non competit actio Alexandro contra emptorem, vel eius hæredes, pro reſiduo pretij: Quoniam cùm Sebaſtianus eſſet moleſtatus à Donis, non poterat aliud facere, quàm deponere: &
3 cum † iſtud depoſitum fuerit acceptatum ab Alexãdro, qui, citatis Donis, inſtetit pro illius conſignatione, & obtinuit decretum ad ſui fauorem, data cautione de reſtituendo; quæ poſtea fuit ab eo præſtita; habet vim ſolutionis, & inducit liberationem, vt per
4 Doctores *in leg. acceptam, Cod. de vſur.* Et propterea † Alexander non poteſt amplius variare, agendo de nouo contra emptorem pro ſolutione pretij; ſed debet dirigere ſuas actiones pro conſecutione depoſiti; vt fuit reſolutum in hac cauſa coram Reuerendiſſimo D. Pacen.

Non obſtat quòd depoſitum fuit factum ſine citatione Alexandri, & quòd inſtantia pro illius conſignatione fuit facta à procuratore generali non habente hanc facultatem. Quia ceſſat omnis difficultas, cùm adſit approbatio huius depoſiti; & ratificatio expreſſa ipſius Alexandri, qui in executionem decreti obtenti ab eius procuratore ſuper conſignatione depoſiti, præſtita cautione in fauorem creditorum, dedit cautionem de reſtituendo depoſitum ſibi conſignandum.

VARMIEN. CANONICATVS.

Lunæ 14. *Iunij* 1604.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Iura extracta ex Archiuio Eccleſiæ non probant contra non ſubditum.*
2 *Sola antiquitas non ſufficit, vt ſcripturis non authenticis adhibeatur fides.*
3 *Sola Data non probat antiquitatem.*

DECISIO CCCCXXXVIII.

Domini reſoluerunt, Iura non eſſe in forma probanti: Quia ſunt exemplum exempli, extracta
1 ex Archiuio Eccleſiæ, quòd † non probat contra non ſubditum Caputaq. *deciſ.* 42. *par.* 2.
2 Non obſtat antiquitas. Quia ſola † antiquitas de per ſe nõn eſt ſufficiens, vt ſcripturis non authenticis fides adhibeatur; vt fuit reſolutum *in Cauſa Burgen. de Caranza* 27. *Octobris* 1589. *coram bon. memor.*
3 *Bubalo*. Vltra quod † ſola Data non probat antiquitatem, vt ſæpe fuit reſolutum.

Non obſtat obſeruantia; Quia de illa non conſtat.

FERRARIEN. PRÆDII.

Lunæ 21. *Iunij* 1604.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Inueſtituræ antiquiſſimæ, concurrentibus adminiculis, probant dominium.*
2 *Pro identitate bonorum, ſatis eſt quòd concurrant duæ demonſtrationes, licèt alia non conueniant.*

DE-

DECISIO CCCCXXXIX.

DOmini reſoluerunt pro informante, conſtare de
dominio Abbatiæ Sancti Bartholi, reſpectu prę-
dij, de quo agitur. Quia concurrunt duæ inueſtitu-
1 ræ antiquiſſimæ, quæ † concurrentibus adminiculis
probant dominium; vt fuit reſolutum coram me *in*
Cauſa Papien. Bonorum. Et in hoc caſu videbatur Do-
minis adeſſe adminicula ſufficientia: quia inueſtitu-
ræ ſunt plures, & adeſt ſolutio vigeſimę, & canonum.

Quantum ad identitatem, Domini cenſuerunt de
2 ea conſtare: Quia ſufficit † quòd concurrant duæ de-
monſtrationes, licèt aliæ non concurrant, vt ſæpius
fuit reſolutum: & tanto magis concurrente antiqui-
tate tanti temporis. Et propterea non fuit habita in
conſideratione diuerſitas nominis Villæ: quia nihi-
lominus, ex illis duabus demonſtrationibus proba-
tur identitas. Et res minorem habuit difficultatem
apud Dominos: quia iſtæ villæ ſunt vicinæ, & conti-
guæ; & ideo poteſt eſſe quòd antiquitus fuerit vnica
tantum Villa Caſaliæ; & quòd poſtea fuerit diuiſa
in duas, quando fuit factum canale blanchum.

CORDVBEN. CAPELLANIÆ.

Veneris 25. Iunij 1604.

Ponitur hæc Deciſio pro continuatione Cauſæ.

DECISIO CCCCXL.

DOmini præſtiterunt in deciſis, quòd ſit locus re-gulæ *de Triennali* ad eius fauorem; ex duobus vltimis fundamentis deductis in deciſione, quæ conſiſtunt in facto; & nihil contra ea deducitur pro parte Petri, qui noluit informare, licèt ſæpius fuerit citatus.

PORTVGALLEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 28. Iunij 1604.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Præſentationes modernæ non probant Iuſpatronatus.*

2 *Quaſi poßeßio non ſufficit pro excluſione reſeruationis.*

DECISIO CCCCXLI.

DOmini concluſerunt pro informante, non con-
1 ſtare de iure patronatus: Quia † præſentatio-
nes ſunt modernæ; & quia agitur de excludendo pro-
uiſum Apoſtolicum vigore reſignationis in manibus
2 Papæ: in quo caſu, ad effectum † excludendi reſerua-
tionem, non ſufficit quaſi poſſeſſio. Caputaq. *deci. 29.*
lib. 1. in manuſcr.

PERVSINA DE ODDIS.

Lunæ 28. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

De clauſulis, *Quatenus ſint in vſu*, &, *Quatenus ſint iuſta, & rationabilia*, appoſitis in confirmatione Statutorum.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,* Quatenus ſint in vſu, *refertur ad priuilegia, & non ad Statuta.*

2 *Statuta ad fauorem agnationis, habentur pro iuſtis, & rationabilibus.*

DECISIO CCCCXLII.

FVit reſolutum, conſtare de confirmatione Statuti. Quia de illius exiſtentia de anno 1511. ſecundum Dominos non poteſt dubitari; quoniam in Indice rubricarum Statutorum, qui fuit factus de illo anno à Notario publico, reperitur annotatum hoc Statutum ſub rubrica 146. quod etiam hodie reperitur in libro Statutorum ſub eadem rubrica 146. Et hoc eo magis dicendum eſt, propter adminicula, & coniecturas, quæ bene deducuntur per informantes; & firmata exiſtentia Statuti de illo tempore, materia eſt clara, quia vltra alias confirmationes poſteriores, adeſt confirmatio felic. record. Clementis Septimi de anno 1524.

Non obſtat quòd habet clauſulam, *Quatenus ſint*
in vſu. Quia iuxta reſolutiones factas *in Cauſa Aſcu-*
lana dotis, coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto,
& *in Cauſa Amerina Succeſſionis*, coram R.P.D. Deca-
1 no, illa clauſula † refertur ad priuilegia, quæ etiam
confirmantur; & non ad Statuta, Quoniam cùm ante
confirmationem Statuta ſint inualida, gratia confir-
mationis non poteſt eſſe fundata in illo abuſu de fa-
cto ſine auctoritate Sedis Apoſtolicæ, qui potius eſt
cauſa denegandi, quàm concedendi confirmatio-
nem.

Non obſtat alia clauſula, *Quatenus ſint iuſta, & ra-*
2 *tionabilia*. Quoniam † ſimilia Statuta, propter fauo-
rem agnationis, cui prouident, habentur pro iuſtis,
& rationabilibus; vt fuit reſolutum *in Cauſa Vrbeue-*
tana Caſtrorum coram Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto.
& *in Cauſa Nucerina Succeſſionis 29. Martij 1602. coram*
Reu. P.D. Sacrato, & *in dicta Cauſa Amerina*. Et tanto
magis, cùm iſtud Statutum prouideat ſolum in caſum
obitus filiarum ſine filijs.

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOMMISSI.

Lunæ 28. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

De intellectu clauſulæ, *Et, ſi omnes quandocunque deceſſerint ſine filijs legitimis, & naturalibus.*

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,* Et, ſi omnes quandocunque deceſſerint ſine filijs legitimis, & naturalibus, *poſita immediatè poſt reciprocam inter hæredes inſtitutos, intelligitur de eiſdem filijs, de quibus fit mentio in clauſula præcedenti: & tollit facultatem diſponendi ſuis filijs decedentibus ſine filijs, & num. 4.*

2 *Verba ſubſtitutionis in dubio ſunt referenda ad perſonas expreßè, & principaliter vocatas, & non ad enunciatiuè expreſſas, & poſitas in conditione ad diuerſum effectum inducendi ſubſtitutionem ad fauorem vnius ex filijs in caſum obitus alterius ſine filijs.*

3 *In dubio non debet extendi grauamen ad filios filiorum poſitos in conditione.*

5 *Dictio,* Omnes, *eſt diſtributiua plurium, & non verificatur in duobus.*

6 *Clauſula,* Et, ſi omnes quandocunque, &c. *non comprehendit filios filiorum poſitos in conditione, quando concurrit veriſimilis mens teſtatoris.*

7 *Vo-*

7 *Vocatio deſcendentium, cum clauſula*, Omni meliori modo, *& prohibitio Trebellianicæ, ſunt reſtrictæ ad caſus, & perſonas expreſſas, & non ampliant fideicommiſſum.*

8 *Filius mente captus, maximè ſi dementia ſuperuenit poſt obitum patris, facit deficere conditionem, ſi deceſſerit ſine filijs, &c.*

DECISIO CCCCXLIII.

PRopoſui Dubium in hac Cauſa pendente coram Reuerendiſſimo D. meo Epiſcopo Ciuitatis Caſtelli, An Andreas, & fratres de Chriſtianis ſint vocati ad fideicommiſſum à Nicolao de Rubeis in caſum obitus filiorum ex filijs ipſius Nicolai. Cuius Dubij reſolutio potiſſimum pendet ab intellectu illius clauſulæ, *Et ſi omnes*, in qua vocantur Magdalena, & Eliſabetha, & eorum filij; An illa verba, *Et ſi omnes*; ſint referenda ſolum ad filios teſtatoris inſtitutos, & reciprocè ſubſtitutos, ſine filijs deceſſerint; vel etiam ad filios filiorum teſtatoris poſitos in conditione in ſubſtitutione reciproca inter ipſos filios. Quia ſi teſtator intellexit vocare Magdalenam, & Eliſabetam, & eorum filios, non ſolum in caſum obitus filiorum ſine filijs, ſed etiam in caſum obitus filiorum ex filijs decedentium ſine filijs; fideicommiſſum eſt clarum, cum Io: Franciſcus, & Cæſar filij teſtatoris, & poſtea Nicolaus vnicus filius Cęſaris, deceſſerint ſine filijs; & iſti fratres ſint filij Eliſabethæ, & habeant ceſſionē à filijs Magdalenæ, qui omnes in illa clauſula ſunt expreſſe vocati. Si vero teſtator per illa verba, *& ſi omnes*, non intellexit de filijs filiorum poſitis in conditione, ſed ſolum de filijs proprijs; in hoc caſu non adeſſet fideicommiſſum; quia cum illæ feminæ, & eorum filij; ſint ſolum vocati in caſum obitus filiorum, ſine filijs, fideicommiſſum expirauit per obitum filiorum, cum filio, licet poſtea filius deceſſerit ſine filijs; vt per Oldrad. *conſ.* 21. cuius opinio eſt communiter recepta à Doctoribus, & in Rota fuit ſæpius canonizata. Domini concorditer cenſuerunt, ſub illis verbis, *Et ſi omnes*, non eſſe comprehenſos filios filiorum poſitos in conditione, & conſequenter per obitum filij cùm filio fideicommiſſum expiraſſe.

Mouebantur: Quia in clauſula immediate pręcedenti, continetur ſolum ſubſtitutio, reciproca inter proprios filios teſtatoris, quandocunque deceſſerint ſine filijs legitimis, & naturalibus: & ideo illa verba immediate conſecutiua, *Et ſi omnes quandocunque deceſſerint ſine filijs legitimis, & naturalibus*, debent intelligi retentis eiſdem terminis clauſulæ pręcedentis, non addendo nouam ſubſtitutionem diuerſam à prima grauando filios filiorum, ſi deceſſerint ſine filijs; ſed ſolum vocando fęminas, & eorum filios, ſi proprij filij deceſſerint ſine filijs.

Et pro illo intellectu, ſecundum Dominos, omnes
1 regulæ concurrunt. Primo, quia cùm † iſta verba ſint poſita immediate poſt clauſulam præcedentem, recipiunt ab ea interpretationem, & reſtrictionem; vt intelligantur de eiſdem filijs, de quibus fit mentio in clauſula pręcedenti; vt bene deducunt informantes.
2 Secundò, quia verba † in dubio ſunt referenda ad perſonas expreſſe, & principaliter vocatas, & non ad perſonas enunciatiuè expreſſas, & poſitas in conditione ad diuerſum effectum inducendi ſubſtitutionem ad fauorem vnius ex filijs in caſum obitus alterius ſine filijs. Ruin. *conſ.* 136. *num.* 9. *lib.* 3. & fuit reſolutum *in Cauſa Romana Domus, & viridarij* 27. *Ianua.* 1597. *&* 15. *Nouemb.* 1599. *coram D. Epiſc. Pacen.*

Tertiò, & vltimo; quia ſufficit ad iſtum effectum,
3 quòd verba non ſint omnino clara: quia in dubio † non debet extendi grauamen ad filios filiorum poſitos in conditione. Et tanto magis, cùm iſta clauſula
4 multum operetur, tollendo † facultatem diſponendi ſuis filijs decedentibus ſine filijs. Grat. *reſp.* 68. *num.* 7. *lib.* 1.

Mouebantur etiam, quia in clauſula ſequenti prohibetur alienatio dictis eius filijs; & illa relatio clarè oſtendit, quòd in clauſula pręcedente teſtator ſolum locutus fuerat de filijs: & cum in hac clauſula ſubiungatur prohibitio reſtricta ad filios, nulla ratio ſuadet quòd teſtator voluerit ſolum prohibere filijs alienationem, & non nepotibus, ſi fideicommiſſum non debebat expirare per obitum filiorum ſine filijs.

Non obſtat, quòd cùm teſtator non haberet niſi
5 duos filios, illa dictio *omnes*, ſecundum † rationem recti ſermonis, eſt diſtributiua plurium, & non verificatur in duobus. Bald. *in leg. in teſtamento in* 7. *queſt. num.* 11. *Cod. de teſtam. mil.* Anchar. *conſ.* 68. *num.* 3. cùm alijs allegatis per informantes: Et propterea neceſſario dicendum eſt, quòd ſint compræhenſi ſub illis verbis filijs filiorum poſiti in conditione: Quia
6 Dominis in hoc caſu, in quo † concurrit pro hac parte veriſimilis mens teſtatoris, à qua pendet tota iſta materia, placuit contraria opinio, quam contra opinionem Ancharani defendit Bero. *in conſ.* 70. *numer.* 11. *lib.* 2.

Non obſtant coniecturæ, quæ deducuntur ad effectum inducendi vocationem poſitorum in conditione, quòd ſint ſubſtituti deſcendentes, adiecta clauſula, *omni meliori modo*, & prohibita detractio Trebellianicæ. Quia iſtæ coniecturæ in ſimilibus terminis fuerunt reiectæ *in Cauſa Tudertina de Corradis*, *Bononien. fideicommiſſi de Sancto Petro*, & aliàs ſæpius: Quo
7 niam † vocatio deſcendentium, cùm clauſula, *omni meliori modo*, & prohibitio Trebellianicæ, ſunt reſtrictæ ad caſus, & perſonas expreſſas, & non ampliant fideicommiſſum.

Non obſtat, quòd Cęſar deceſſit relicto filio mente capto. Quia nihilominus, ſecundum aliquos, ex
8 Dominis, per † eius exiſtentiam deficit conditio ſi ſine filijs deceſſerit; cùm ad iſtum effectum non ſit neceſſarium quod filius ſit capax, & ſucceſſibilis, vt bene deducunt informantes. Et ceſſat in hoc caſu omnis difficultas ex facto; quia dementia ſuperuenit poſt obitum patris, vt bene deponunt teſtes.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 28. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Cauſa ciuilis quando præiudicet criminali.

SVMMARIVM.

1 *Quando declaratur per ſententiam, Inſtrumentum eſſe exequendum, tollitur omnis prætenſio criminalitatis; & ſententia parit exceptionem rei iudicatæ, in Cauſa criminali.*

2 *Cognitio Cauſæ criminalis præcedit regulariter cognitionem Cauſæ ciuilis.*

3 *Fallit,*

3 *Fallit, quando Cauſa criminalis pendet à reſolutione Cauſa ciuilis; & ſententia lata in ciuili parit exceptionem rei iudicatæ in criminali.*

4 *Declaratur Deciſio Caputaq. 274. par. 2.*

DECISIO CCCCXLIV.

FVit per Dominos reſolutum, Cauſam ciuilem eſſe
præiudicialem criminali, & propterea iuxta for-
mam Commiſſionis eſſe inhibendum Iudici, Cauſæ
criminali.

Mouebantur: Quia in Cauſa Ciuili petitur execu-
tio Inſtrumenti: & cum executio pendeat ab eius va-
liditate, & excluſione vſuræ, neceſſario prius diſcu-
tiendum eſt, An in hoc Iudicio Inſtrumentum ſit va-
lidum, vel vſurarium, & propterea cauſa Ciuilis eſt
præiudicialis criminali. Quia ſi Rota declarabit In-
1 ſtrumentum eſſe exequendum, erit ſublata † omnis
pretenſio vſuræ, & criminalitatis; & ſententia pariet
exceptionem rei iudicatæ in cauſa criminali. Bartol.
in leg. 2. §. hoc edicto num. 3. ff. de vi bon. rapt. Curt. Iun.
conſ. 351. *lib.* 3. & fuit reſolutum *in Cauſa Cæſaraugu-
ſtana Iuris eligendi* 27. *Maij* 1566. *coram Sarmiento*, vt
referunt Moderni *de attent. 2. par. cap. 4. limit.* 23. *num.*
23. & *in Cauſa Romana Hæreditatis de Stoch.* 19. *Martij*
1593. *coram bon. memor. Gipſio*, & *in Cauſa Interamnen.
Pecuniaria* 23. *Iunij* 1603. *coram R.P.D. Coccino.*

2 Non obſtat † quòd cognitio cauſę criminalis prę-
cedit cognitionem cauſæ Ciuilis, propter eius maio-
ritatem, & præeminentiam, & excluſionem petitionis
Ciuilis; & pręſertim quando eſt cæptum agi in Cau-
3 ſa Criminali, Quia iſta non procedunt, quando †
Cauſa Criminalis pendet à reſolutione Cauſe ciuilis;
& ſententia lata in Cauſa ciuili, parit exceptionem
rei iudicatæ in Cauſa criminali; vt in ſpecie fuit reſo-
lutum. *in dict. Cauſa Cęſaraugnſtana*, in qua iam erat la-
ta ſententia in Cauſa criminali; & nihilominus fuit
habita pro attentata: quia Cauſa ciuilis in Rota erat
præiudicialis criminali, propter exceptionem rei iu-
dicatæ in Cauſa criminali, quam pareret ſententia
in Cauſa ciuili. Et deciſio Vetalli 274. *par.* 2. quæ al-
4 legatur in cōtrarium, loquitur † in Iudicio ciuili mo-
to coram Iudice Cauſæ ciuilis ſuper falſitate Inſtru-
menti, vt bene deducunt informantes. Et ceſſat in
hoc caſu omnis difficultas, quia iſta deducenda erāt
in Signatura, & non in Rota, quæ habet ex Commiſ-
ſione legem ſcriptam, quod conſtito quod Cauſa ci-
uilis ſit prẹiudicialis criminali, inhibeatur Iudici Cau
ſæ criminalis; & propterea ſufficit ad iſtum effectum,
quod iuxta formam Commiſſionis Cauſa ciuilis ſit
præiudicialis criminali.

ILLERDEN. IVRIS BAPTIZANDI.

Lunæ 5. Iunij 1604.

Vide Deciſionem 425.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus quando teneatur aſſumere partes Iudicis, & ſit mixtus executor, & num. 2.*

3 *Sententia eſt nulla, ſi Epiſcopus procedat extraiudicialiter, vti merus executor, non citato nec audito capitulo.*

DECISIO. CCCCXLV.

DOmini reſoluerunt pro informante, ſententiam
Epiſcopi Illerden. eſſe nullam. Fundamentum
1 reſolutionis fuit: Quia cùm Eccleſia Cathedralis †
eſſet in poſſeſſione baptizandi infantes priuatiuè quo
ad alios; & pro parte Capituli fuerit proteſtatū, qđ
nihil fieret, niſi ipſo audito, & petierit copiam Bre-
2 uis: in hoc caſu † Epiſcopus tenebatur aſſumere par-
tes Iudicis, & erat mixtus executor. Felin. *in capit. vlt.
num. 24. de pręſumpt.* Achill. *deciſ. 6. ſuper reg. de trienn.*
3 Et propterea † cùm proceſſerit extraiudicialiter, vti
merus executor, non citato neque audito Capitulo,
ſetentia ex hoc capite eſt nulla.

Neque tollitur iſte defectus ex pręſeruatione Iu-
rium debitorum Eccleſiæ Cathedrali, quæ contine-
tur tam in Breui, quam in ſententia. Quia intereſſe
Capituli verſabatur in oſtendendo, quod narratiua
in gratia, ex qua Papa fuit motus, non erat vera; Et
quod ideo gratia non debebat habere effectum, &
propterea debebat citari, & audiri in huiuſmodi prę
tenſione.

ROMANA RETRACTVS PALATII IN MONTE IORDANI, EXTRA ROTAM.

Veneris 12. Nouembris 1604.

ARGVMENTVM.

An in vēditione ad vitam habeat locum Decretum Camerale ad fauorem Inquilinorum, vel Bulla Gregorij XIII. *ſuper Iure congrui*. Annus datus à Bulla ad redimendum, an currat à die ſcientię contractus, an à die adimpletæ conditionis, vt in caſu Deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *Contrahentes promiſcuè vtuntur verbo* Locare, *ſeu* Vendere.

2 *Contractus locationis, quomodo diſcernatur à contractu locationis.*

3 *Decretum Camerale, quoad ius retractus, fuit reuocatum in ſpecie à Pio V.*

4 *In venditione ad vitam eſt locus retractui, vigore Conſtitutionis Gregorij: & num.* 8. & 10.

5 *Venditio ad vitam, licèt ſit temporalis, eſt propria, & vera venditio: & in ea interueniunt omnia ſubſtantialia emptionis, & venditionis.*

6 *Subſtantialia contractus emptionis, & venditionis.*

7 *Conſtitutio Gregorij* ſuper Iure congrui *tribuit Inquilinis ius retractus ſine aliqua diſtinctione: & proſpicit ſolum commoditati, & quieti Inquilinorum, & num.* 9.

11 *Venditio perpetua eſt propria venditio.*

12 *Contractus de ſui natura poſſunt eſſe temporales.*

13 *Declaratur Tiraquell.* de vtroque retractu §. 1. gloſſ. 14. num. 8. & 9.

14 *Annus conceſſus retrahere volenti, incipit à die perfectæ venditionis per adimplementum conditionum, & numero 16.*

15 *In venditione ad vitam, periculum vitæ currit ſtatim, ac dominium eſt translatum in emptorem.*

17 *Conditione pendente, non eſt locus retractui.*

18 *Non valenti agere non debet currere tempus ad retrahendum.*

19 *Explicatur Bulla* Retractus, *& num.* 21.

20 In

20 *In venditione domus, non facta ſolutione ex parte emptoris, non eſt locus reſtitutioni precij ſoluti ex parte Inquilini, vel vicini.*

22 *Tempus incipit currere à die contractus ante conditionem adimpletam, quando venditor conſtituit ſe poſſidere nomine emptoris, niſi conſtitutum ſit limitatum per verba,* Cum pactis, & conuentionibus infraſcriptis, *& num. 23.*

24 *Retrahere volenti tempus non currit pendente conditione.*

25 *Inquilinus, non facta denunciatione, habet annum à die ſcientiæ, an velit retrahere.*

26 *Recognitio Inquilini erga emptorem in dominum, intelligitur facta reuocabiliter, ſi dominium eſt reuocabile: Et poteſt intelligi de dominio, & poſſeſſione de præſenti, citra præiudicium Iuris retrahendi ſibi competentis per totum annum, & num. 27.*

28 *Renunciatio non inducitur, quando verba neceſſariò illam non important.*

29 *Inueriſimile eſt, quòd Inquilinus voluerit ſine cauſa ſibi præiudicare, renunciando iuri, cuius renunciationem ab eo quis non petebat, nec poterat petere.*

30 *Conſenſus alienationi rei, in qua quis ius habet; & recognitio voluntaria; important renunciationem.*

31 *Proteſtatio Inquilini in recognitione emptoris in dominum, non eſt neceſſaria, quando ipſe ſit ius ſuum eſſe ſaluum.*

DECISIO CCCCXLVI.

COmes de Pitiliano locauerat Reuerendiſſimo D. Alæ Vrbis Gubernatori ſuum Palatium in Monte Iordano: deinde durante locatione idem Palatium locauit, ſeu vendidit ad vitam D. Iulio Magalotto, pro pretio ſcutorum 2500. monetę; cum conditione, quòd Comes teneretur obtinere à Sanctiſſimo D. N. derogationem fideicommiſſi, & quòd interim non currat aliquod periculum vitæ dicti D. Iulij; & penſiones palatij ſpectent ad Comitem; & quòd obtẽta, & exhibita in actis derogatione fideicommiſſi venditio perfecta cenſeatur.

Poſt obtentam derogationem fideicommiſſi, & acceptam poſſeſſionem Palatij à Dom. Iulio, idem Reuerendiſſimus D. Gubernator poſt annum à die initi primi contractus cum D. Iulio, ſed infra annum à die obtentæ, & exhibitæ in actis derogationis fideicommiſſi obtento monitorio ab Illuſtriſſimo, & Reuerendiſs. D. Cardinali Camerario declarauit ſe velle præferri vigore Priuilegij inquilinatus. Et lite coram eo pendente, de conſenſu partium propoſui hoc Dubium in Rota, An in hoc caſu locus ſit retractui: quod fuit per Dominos diſtinctum in tres difficultates.

Prima difficultas fuit, An in hoc contractu, qui non eſt perpetuus, ſed temporalis ad vitam, ſit locus retractui.

Secunda difficultas fuit, An annus, qui datur à Bulla ad redimendum à die ſcientiæ, quando non eſt ſecuta intimatio, currat à die ſcientiæ contractus, vel à die adimpletæ conditionis ex parte Comitis in obtinenda, & exhibenda, in Actis derogatione fideicommiſſi. Quia, ſi debet attendi tempus adimplementi, Monitorium eſt infra annum: ſi verò tempus currit à die ſcientiæ initi contractus, monitorium non fuiſſet obtentum in tempore, quia præſupponitur in hoc Dubio ſcientia Reuerendiſſimi D. Gubernatori ante obtentam derogationem.

Tertia, & vltima difficultas fuit, An Reuerendiſſimus D. Gubernator ſibi præiudicauerit in iure retrahendi, quia conſenſit poſſeſſioni captæ per D. Iulium, & illum recognouit in Dominum, & poſſeſſorem, & ei promiſit ſoluere penſiones.

Circa primam difficultatem, Domini non dubitabant, quòd iſte fuit contractus venditionis ad vitam, & non ſimplicis locationis. Quia in denominatione contrahentium non poteſt fieri fundamentum, cùm
1 † promiſcuè vtantur verbo *locauit*, ſeu *vendidit*: & ideo eſt attendenda natura, & ſubſtantia contractus Bald. *in leg. 2. num. 2. Cod. commodati*. Et cùm ab ini-
2 tio fuerit † conſtitutum vnicum pretium, pro toto tempore incerto, & non habito reſpectu ad certam penſionem in ſingulis annis; iſte eſt verus modus diſcernendi, quod eſt contractus venditionis, & non locationis. Gloſ. *in leg. 1. §. 1. &* ibi Bart. *num. 3. ff. de ſuperfic.* idem Bart. *in leg. qui cotera, §. Maximus, ff. de public. & in quæſt. 4. publicanus, num. 1.* Corn. *conſil. 12. lib. 4.* Soccin. *conſ. 88. num. 2. lib. 1.* Dec. *conſil. 4. in fin.* Tiraquell. *de vtroque retract. §. 1. Gloſ. 14. numer. 86. & 87.*

Et hoc eo magis dicendum eſt, quòd ferè in omnibus alijs partibus à contrahentibus denominatur, ſimpliciter contractus venditionis, & emptionis; & adſunt plures clauſulæ, quæ non bene conueniunt, contractui locationis.

Difficultas ſolum fuit inter Dominos, An in venditione ad vitam habeat locum decretum Camerale in fauorem Inquilinorum, vel conſtitutio felic. recor. Gregor. XIII. ſuper iure congrui. Et quantum ad decretum Camerale, Dominis placebat illa opinio, quã alias Rota ſecuta fuit *in Cauſa Romana Retractus, 26. Februarij 1590. coram R. P. D. meo Decano*, quòd ho-
3 die † non ſit amplius locus decreto Camerali, in fauorem Inquilinorum, quantum ad ius retractus; quia fuit reuocatum in ſpecie per conſtitutionem Sanctæ memor. Pij V. cuius initium eſt, *Tanta eſt, &c.* Nec fuit amplius reſtitutum, per conſtitutionem Gregorianam; quia, vt apparet ex proemio, mens illius conditoris fuit vnica conſtitutione completi omnia, & quòd illa ſolum in futurum obſeruaretur.

Verum fuerunt omnes concordes in alio capite,
4 quòd † in venditione ad vitam ſit locus retractui vigore Conſtitutionis Gregorianæ.

5 Monebantur: quia † venditio ad vitam, quamuis ſit temporalis tamen eſt propria, & vera venditio, & in ea interueniunt omnia ſubſtantialia emptionis, &
6 venditionis: nempe † res ex parte venditoris, precium ex parte emptoris, & conſenſus partium: &
7 propterea, cùm † Conſtitutio tribuat inquilinis hoc ius retractus ſine aliqua diſtinctione, non debet reſtringi excludendo hanc ſpeciem venditionis, quæ eſt vera, & propria venditio. Et pro illa opinione placuerunt Dominis rationes, & auctoritates, quæ latè deducuntur in voto bon. memor. Epiſcopi Oriolenſis.

Et hoc eo magis dicendum eſt, ſecundùm aliquos ex Dominis, quia in §. 8. diſponitur, quòd quæcunque venditio facta, non ſeruata forma illius Conſtitutionis, habeatur pro infecta: quæ verba ſunt adeo
8 prægnantia, vt † non videantur admittere, hanc reſtrictionem, quòd excludatur venditio temporalis

ad vitam. Et in hanc ſententiam omnes Domini fa-
cilius venerunt, quia *in dicta Cauſa Romana Retractus*
Rota habuit eumdem ſenſum; & quia Bulla recepit
iſtam interpretationem de tempore, illius conditio-
nis, & daretur occaſio ſuſcitandi multas lites. Cùm
enim iſte caſus ſucceſſiſſet in Camera corā Archiepi-
ſcopo Corciren. fuit reſolutum quòd iſte caſus ven-
ditionis ad vitam erat compræhenſus in Bulla: &
quia materia erat noua, & exemplaris, ſuccedente
poſtea ſimili difficultate inter Io: Baptiſtā Bencium,
& Iacobam Carlenam, Sanctæ memor. Gregor. XIII.
iuſſit Epiſcopo Oriolen. vt diceret, quod ſentiret ſu-
per iſta difficultate: qui auditis partibus, poſt qua-
tuor menſes dedit ſuum Votum pro hac parte, iuxta
quod fuit poſtea pronuntiatum in illa Cauſa à Dom.
Paſſamontio, & Magiſtris Viarum.

Mouebantur etiam: quia Bulla in hac parte pro-
9 ſpicit ſolum commoditati, tranquillitati, & quieti
Inquilinorum, & illius auctor habuit ſolum pr̨ ocu-
lis quandam æquitatem, quàm etiam habuit decre-
cretum Camerale, vt extraneus Inquilinum offeren-
tem parem conditionem, non moleſtet in domo ab
eo inhabitata, turbando ipſius quietem, & totius fa-
miliæ. Quæ ratio, & æquitas, militaot tam in vendi-
tione perpetua, quàm in venditione ad vitam: & id-
10 eo eſt multum veriſimile, quòd † ſub verbis, quæ de
ſui natura ſine aliqua impropriatione ſunt apta com-
præhendere venditionem ad vitam, fuerit de mente
illius conditoris, velle compræhendere illum ca-
ſum, qui ſine difficultate erat prius compræhenſus
in decreto Camerali.

Non obſtat quòd Bulla debeat intelligi de vendi-
11 tione perpetua, & irreuocabili, quæ eſt † propria
venditio: propter quam rationem in ſpecie, quòd
retractus non habeat locum in re data ad vitam, te-
nent Gerard. Bug. & Boer. qui referuntur à Tiraqu,
in dict. tractat. gloſ. 14. *numer.* 89. quia venditio ad vi-
12 tam eſt propria, & vera venditio; cùm † contractus
de ſui natura poſſint eſſe temporales *leg. vlt. Cod. de
leg.* vbi gloſ. *in verb. contract.* Dat exemplum in ven-
ditione. Et ideo tam ex verbis, quàm ex mente, iſte
caſus eſt compr̨ehenſus in Bulla: & propterea Tira-
quel. *ſub dict. num.* 89. relinquit cogitaodum ſuper il-
la opin. Gerar. & Boer.

Vltra quòd ille caſus, habet particularem ratio-
13 nem diuerſitatis: Quia illa † Conſuetudo permitte-
bat retractum ad fauorem cōſanguinei, ne res exiret
de familia: quæ ratio videtur ceſſare, quando res eſt
reditura in familiam per mortem emptoris, & prop-
terea non debet fieri illatio de illo caſu ad iſtum, in
quo Bulla proſpicit commoditati Inquilini; quæ, vt
dictum fuit, ita militat in venditione ad vitam, ſicuti
in venditione perpetua.

Quantum ad ſecundam difficultatem, Domini
concluſerunt, quòd tempus Anni incipit ſolum cur-
14 rere † à die obtenti Breuis ſuper derogatione fidei-
commiſſi, & illius exhibitionis in actis, & conſequen
ter, monitorium fuiſſe factum in tempore ante lap-
ſum anni.

Fundamentum reſolutionis fuit: quia contrahen-
tes, vt eſſent magis ſecuri, ſibi expreſſe proſpexerunt,
quòd venditio locum habeat, & perfecta cenſeatur
à die obtentæ derogationis fideicommiſſi à S. D. N.
& illius exhibitionis in actis; & interim conuene-
runt, quòd Iulius non debeat currere periculum vi-
15 tæ, quòd † iuxta naturam huius contractus debebat
currere, ſi dominium in eum erat translatū; & quòd
penſiones ſpectarent ad Comitem. Et propterea,
cum perfectio contractus, vel ſaltim illius executio,
dependeret ſecundum voluntatem partium, ab ob-
tentu beneplaciti; & iſtud adimplementum non eſ-
ſet in poteſtate partium, ſed dependeret a futuro e-
uentu incerto, reſpectu temporis, & reſpectu con-
ceſſionis, vel denegationis gratiæ derogationis: in
hoc caſu, in quo poterat ſuccedere quòd contractus
non haberet effectum, vel non haberet infra annum,
16 tempus anni, † ſecundum Dominos, non incipit cur
rere ante adimplementum. Tiraquel. *de vtroq; retract.
§. 1. gloſ.* 10. *numer.* 47. *& de retract. conuent. §. 2. gloſ.
vnica num.* 56. *&* 57. Soccin. *conſ.* 76. *num.* 7. *lib.* 1. &
multos cōgerit in terminis rettactus Matter. Doctor
Hiſpanus *titul.* 11. *lib.* 7. *gloſ.* 6. *numer.* 31. vbi teſtatur,
hanc opinionem eſſe veriorem, & ęquiorem: & iſtam
opinionem aliàs tenuit Rota *in Cauſa Romana Domus
in monte Iordano coram Brauo 26. Octobris* 1579.

Et pro illa opinione Domini cōſiderabāt, quòd †
17 pendente conditione non eſt locus retractui. Neap.
in conſil. Neapol. in titul. de iure congr. in verbo, emit.
Tiraquel. *de retract. lignag. §. 1. gloſ. 2. num.* 22. *& ſequ.
& gloſ.* 10. *num.* 44. *&* 55. Et ideo ſecundum regu-
18 lam ordinariam, non † valenti agere non debet cur-
rere tempus ad retrahendum, *leg. 1. Cod. de ann. ex-
cep. leg. 1. Cod. de bonis mater.*

Et hoc maxime dicendum eſt ſecūdum Dominos,
19 quia mens conſtitutionis fuit, pręſtituere † certum
tempus ad redimendum vicino vel Inquilino, quan-
do venditio non habet aliquam conditionem ſuſpen
ſiuam, & incontinenti debet habere ſuam executio-
nem: quoniam pręſcribitur in ea certa forma, quæ
adaptatur ſolum contractui puro, & non contractui
conditionali. Nam in §. 8. facta intimatione, pręſ-
tituit vicinis, vel Inquilinis tempus quindecim die-
rum ad declarandum, an velint redimere; & ſpatium
aliorum quindecim dierū ad ſoluendū pretium emp-
tori. Et illud breue ſpatium temporis non conuenit
contractui conditionali, qui poteſt non habere effe-
ctum, vel purificari poſt menſem. Et ſimiliter non
ſeruata intimatione, in Bulla diſponitur, quòd infra
annum debeat reſtitui à vicino vel inquilino pretium
emptori, ſi emptor voluerit renunciare emptioni, &
cauere ratione illius, prout Camerarius, & Magiſtri
Viarum mandauerint; aliàs, quòd debeat depone-
re, & in poſſeſſionem inducatur, expulſo primo emp-
tore. Quæ omnia præſupponunt contractum pu-
rum ab initio, & repugnant contractui, qui non po-
teſt habere executionem, ante adimplementum;
quia antequam ſit certum, quòd contractus debeat
habere effectum, non ſolet regulariter ſolui pretium
20 ab emptore; & † non data ſolutione ex parte emp-
toris, non eſt locus reſtitutioni pretij ſoluti ex parte
vicini, vel Inquilini: & ſimiliter ante effectuationem
contractus non eſt neceſſaria cautio emptoris, pro
ſecuritate vicini, vel Inquilini; neque poteſt expelli
emptor à poſſeſſione, quam non habuit ante adim-
plementum.

Non obſtat quòd in Bulla exprimitur iſte caſus,
cùm in ea diſponatur quod currat tempus anni, licèt
vicinus, vel Inquilinus ignorauerit conditiones, &
qua-

qualitates contentas in venditione. Quia Bulla, ſe-
cundum Dominos, non loquitur de conditionibus,
à quarum adimplemento pendet validitas, & effe-
21 ctuatio contractus venditionis; ſed † loquitur, de
conditionibus adiectis in contractu perfecto, & pu-
ro, concernentibus modum, & tempus ſolutionis pre
tij, & aliàs cautelas pro ſecuritate emptoris.

22 Non obſtat quòd tempus † incipit currere à die
contractus ante adimpletam conditionem, quando
venditor conſtituit ſe poſſidere, nomine emptoris.
Tiraquel. *de retract. lignag.* §. 1. *gloſ.* 10. *numer.* 55. *&*
23 *gloſ.* 2. *num.* 29. Quia illa † clauſula, in qua fuit ap-
poſitum conſtitutum, non eſt ſimplex, ſed limitata
per illa verba, *cum pactis, & conuentionibus infraſcrip-
tis*. Et ideo cùm poſtea fuerit adiectum pactum cla-
rum quòd venditio cenſeatur perfecta, poſt obten-
tam, & exhibitam in actis, gratiam derogationis fi-
deicommiſſi, & quòd interim non currat periculum
vitæ D. Iulij, & penſiones ſpectent ad Comitē: in hoc
caſu clauſula conſtituti nō operatur effectum ſuum;
quia ipſum quoque conſtitutum eſt conditionale,
24 & ideo † tempus non currit pendente conditione; vt
bene deducit Tiraquell. *in dict.* §. *2. gloſ.* 2. *num.* 33.

Circa tertiam, & vltimam difficultatem, Domini
fuerunt etiam concordes, quod per illam recognitio-
nem in dominum, & poſſeſſorem, cum promiſſione
ſoluendi penſiones, Reuerendiſs. D. Gubernator ſibi
non præiudicauit in iure retractus.

Ratio potiſſima huius reſolutionis fuit: Quia
25 cùm † Inquilinus non facta denunciatione, habeat
annum à die ſcientiæ ad declarandum an velit retra-
here, interim durante anno, emptor debet habere
poſſeſſionem rei emptæ, & fructus; & acquirit domi-
nium reuocabile, ſequuta declaratione Inquilini; vt
in his terminis retractus bene deducit Paul. de Caſtr.
in conſil. 430. *lib.* 2. & plures congerit Tiraquel. *de
retract. conuent.* §. 2. *num.* 36. *cum ſequent.* & late dedu-
cit D. Silueſtr. Aldobrandinus *in conſ.* 19. *num.* 25. *&*
26 *conſil.* 25 *num.* 10. *cum ſequent.* & ideo iſta † recogni-
tio in Dominum, & poſſeſſorem, & expreſſio eius,
quod tacite inerat; quæ iuxta ſubiectam materiam,
& naturam dominij reuocabilis intelligitur reuoca-
biliter: & rebus ſic ſtantibus, donec Inquilinus deli-
berauerit, an ſibi expediat emere, & declarauerit
ſuam voluntatem. Et hoc Domini comprobabant:
quia iſte erat actus neceſſarius; & recognitio eſt ſim-
plex, & ſine verbis habentibus tractum in futurum:
27 ideo poteſt † intelligi de dominio, & poſſeſſione de
præſenti, citra præiudicium iuris retrahendi ſibi com
petentis per totum annum: & ſecundum regulam, in
28 materia renunciationis non inducitur † renunciatio,
quando verba neceſſario illam non important; &
tanto magis quando eſt ius de futuro. Put. *deciſ.* 14.
de reſtit. ſpoliat.

Multum etiam mouit Dominos, quòd iſte caſus
veriſimiliter non fuit cogitatus contrahētibus. Quia
Iulius quando fecit ſe recognoſcere, non poterat co-
gere Inquilinum, vt renunciaret iuri retrahendi ſibi
competenti per annum: & ideo metiendo volunta-
tem à poteſtate, non eſt veriſimile, quòd habuerit
hanc intentionem acquirendi renunciationem, ſed
ſolum ſimplicem recognitionem, ad effectum vt in
futurum non ſolueret amplius penſionem priori do-
mino: & ſi Iulius non petebat, prout non poterat
petere, ab Inquilino renunciationem iuris ſui, reddi-
tur quoque ex parte Inquilini, multum inueriſimile,
29 quòd † ſine cauſa voluerit ſibi præiudicare; renun-
ciando iuri, cuius renunciatio ab eo non petebatur,
nec poterat peti, *leg. ſi defenſor*, §. *qui interrogatus ff. de
interrog. act.*

Non obſtant Ripa, Tiraquel. & alij, qui allegan-
tur per informantes. Quia illa eſt alia quæſtio; lo-
30 quuntur † enim in præſtante conſenſum alienationi
rei in qua ius habebat; & in recognitione volunta-
ria: in quibus terminis verba de ſui natura importa-
bant renunciationem. Tiraquel. *in dict. tract.* §. 1. *gloſ.*
9. *num.* 135. *&* §. 36. *gloſ.* 2. *num.* 50. Et nemo eſt, qui
tangat hanc difficultatem, quando recognitio fuit
facta ab Inquilino, qui neceſſario debet recognoſce-
re emptorem in dominum, & poſſeſſorem, & ei ſol-
uere penſionem, ſi vult permanere in domo durante
anno ei præſtituto ad redimendum: quia, vt dictum
fuit, verè emptor eſt dominus durante illo anno, licet
reuocabiliter.

Non obſtat quòd ſaltem Inquilinus debebat pro-
33 teſtari. Quia cum verba non importent renuncia-
cionem, proteſtatio non erat neceſſaria: quia Inqui-
linus ſciebat ius ſuum eſſe ſaluum, *leg. ſicut*, §. *non vi-
debitur, ff. quibus modis pign. vel hyp. ſoluatur.* Tiraqu.
dict. §. 1. *gloſ.* 9. *num.* 117.

Non obſtat quòd per iſtam recognitionem Reue-
rendiſſimus Dominus Gubernator, fuit effectus In-
quilinus Iulij. Quia hoc verum eſt; ſed cum reten-
tione iuris, & Priuilegij primi Inquilinatus ſibi com-
petentis vigore Bullæ durante anno: & ideo ex illo
iure poteſt retrahere.

VARMIEN. CANONICATVS.

Veneris 3. Decembris 1604.

Non eget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Pro impedienda immiſſione non admittuntur exceptiones,
niſi ſint probatæ, vel probandæ incontinenti.*
2 *Dilationes non dantur ad impediendam immiſſionem.*
3 *Citatus ad Cauſam, niſi opponat exceptiones releuantes,
quibus excludatur Iudicium poſſeſſorium, non ſit legiti-
mus contradictor.*

DECISIO CCCCXLVII.

FVit per Dominos reſolutum, Laurentium eſſe im-
mittendum in poſſeſſionem Canonicatus: Quia
iuſtificauit reſeruationem, & totam gratiam, & pro-
bauit omnia alia neceſſaria requiſita, ad effectum
immiſſionis. Et quamuis ſit in Cauſa Capitulum,
& prouiſus ab eo; tamen non ſunt legitimi contra-
dictores: quia non docetur, quòd. Capitulum ha-
beat facultatem conferendi vigore Concordatorum,
cum iura non ſint in forma probanti: & ad effectum
1 † impediendi immiſſionem, non admittuntur excep-
tiones, niſi ſint probatæ, vel incontinenti probandæ;
vt per Doctor. *in leg. vltima, Cod. de edict. Diu. Adrian.
Tollend.* Put. *deciſ.* 7. *de cauſ. poſſ. & propr.* Et hinc
eſt, quòd in hac materia non dantur remiſſoriæ, ſal-
2 tem cum retardatione: quia non † dantur dilatio-
nes ad effectum impediendi immiſſionem. Ioan. Paul.
deciſ. 85. & fuit reſolutum *in Cauſa Portuen. de Colum-*

Digitized by Google

nũ coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino, & in Cauſa Bononien. de Campegijs 22. Iunij 1584. coram Scoto. Et hoc eo magis dicendum eſt, quia fuit data compulſoria in partibus, quæ fuit acceptata per plures menſes.

Non obſtat, quòd Capitulum, & prouiſus ab eo fuerunt citati ad Cauſam, ad inſtantiam Laurentij. Quia citatio eſt neceſſaria contra exiſtentem in poſ-
3 ſeſſione; &, ſi † citati non opponunt exceptiones releuantes, quæ excludant iudicium poſſeſſorium, ad iſtum effectum non ſunt legitimi contradictores; vt fuit reſolutum *in Cauſa Vrbeuetana Caſtrorum 12. Decembris 1567. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino*.

CONIMBRICEN. PENSIONIS.

Veneris 28. Ianuarij 1605.

ARGVMENTVM.

Penſionario an ſolui debeat penſio pro tempore, quo Titularis fuit ſuſpenſus.

SVMMARIVM.

1 *Portio ſpectans ad Capitulum per ius accreſcendi, tranſit cum ſuo onere. Si verò ſpectat per ius non decreſcendi, remanet libera ſine aliquo onere, & num. 2.*

3 *Intentio Papæ in reſeruatione penſionis eſt, velle afficere diſtributiones ab initio onere penſionis, ante præſtitum ſeruitium, & acquiſitionem Titularis, & num. 6.*

4 *Penſio imponitur in fauorem penſionarij, cui ſine aliquo ſeruitio eſt debita.*

5 *Penſio omni tempore ſolui debet penſionarijs, abſque aliqua ſubductione ratæ tempore vacationis.*

7 *Capitulum poſt impoſitam penſionem non poteſt amplius iure proprio per ius non decreſcendi percipere diſtributiones in præiudicium penſionarij.*

8 *Facta à Papa ſeparatione ratæ debitæ penſionario, Capitulum non poteſt illam ratam ſeparatam percipere iure non decreſcendi: ſed iure accreſcendi, quod tranſit cum ſuo onere, & num. 9.*

10 *Penſionarius poteſt pro ſolutione penſionis dirigere ſuas actiones contra titularem excommunicatum, vel ſuſpenſum, qui ſua culpa non potuit inſeruiendo lucrari diſtributiones: Vel contra Capitulum, quod eas percepit.*

DECISIO CCCCXLVIII.

PRopoſui in Rota Dubium de ordine Sanctiſſimi Domini Noſtri. An penſio reſeruata ſuper fructibus Canonicatus, & ſcolaſticæ ad fauorem Franciſci Vazpinto, ſit ſoluenda per Capitulum Conimbricenſe pro tempore, quo Ioannes fuit ſuſpenſus. Pro cuius Dubij reſolutione. Informantes pro vtraque parte erant concordes, in concluſionibus Iuris in materia iuris accreſcendi, vel non decreſcendi;
1 quòd † quando portio ſpectat ad Capitulum, per
2 ius accreſcendi, tranſit cum ſuo onere: ſi verò † ſpectat ad Capitulum, per ius non decreſcendi, remanet libera ſine aliquo onere penes Capitulum: quia illa portio numquam fuit titularis, & ideo non decreſcit à Capitulo; ſed remoto obſtaculo illam percipit iure proprio, tamquam propriam ipſius Capituli. Sed erant diſcordes in facto, circa applicationem, an verſemur in iure accreſcendi, vel non decreſcendi. Et in hoc non potuit ſtatui aliquid certi: quia non ſunt acta in Curia, & non poſſunt videri, quomodo ſint inſtitutæ iſtæ diſtributiones. Et propterea omiſſo hoc fundamento, Domini firmarunt, quòd quamuis penſio imponatur ſuper diſtributionibus ſcolaſticæ, vel alterius dignitatis, quæ non acquiruntur à titulari, ante præſtitutum ſerui-
3 tium; tamen intentio † Papæ eſt, grauare ab initio in fauorem penſionarij, non ſolum omnes illas diſtributiones, quæ acquirerentur titulari poſt ſeruitium, ſed etiam eas, quæ ſunt debitæ Canonicatui, & ſcholaſticæ, quas titularis reſidendo, & inſeruiendo acquiſiuiſſet. Et mouebantur.

Primò, quia in literis reſeruationum exprimitur valor diſtributionum, quæ ſunt debitæ titulari, ſi inſeruiat; & non illarum, quæ actu acquiruntur. Et propterea neceſſario dicendum eſt, quòd Papa voluerit afficere diſtributiones ab initio onere penſionis ante præſtitum ſeruitium, & acquiſitionem titularis.

4 Secundò. Mouebantur; quia † penſio imponitur in fauorem penſionarij, cui ſine aliquo ſeruitio eſt debita: & ideo reſpectu penſionarij Papa intelligit grauare diſtributiones ab initio, non habito reſpectu ad ſeruitium, & acquiſitionem titularis.

Tertiò, Mouebantur; quia ſi non admitteretur iſte intellectus, perceptio penſionis redderetur Conditionalis, & penderet ex ſeruitio titularis: eo enim ſuſpenſo, vel aliter abſente, penſionario non competeret actio pro conſecutione ſuæ penſionis; ſaltim contra Capitulum: Et ſimiliter ei non deberetur penſio tempore vacationis dignitatis, ſuper qua eſt impoſita. Et hoc eſt multum abſurdum, & contra veriſimilem mentem Papæ, & ſtylum hactenus ſerua-
5 tum, ſecundum quem † penſio omni tempore debet ſolui penſionarijs abſque aliqua ſubductione ratæ tempore vacationis.

Quartò, & vltimò. Mouebantur: quia ſuccedente ſimili caſu inter Capitulum Eccleſiæ Vlixbonenſis, & Alphonſum Colonna, petebatur penſio impoſita ſuper diſtributionibus Canonicatus à Capitulo pro rata temporis vacationis, & abſentiæ titularis; & Capitulum ſe defendebat, quòd non tenebatur: quia diſtributiones perceperat iure pro-
6 prio ex iure non decreſcendi; & † Sanctiſſimus Dominus Noſter per ſua Breuia declaraui, quòd tenebatur ad ſolutionem; quia penſio erat impoſita ſuper diſtributionibus, & ipſæ diſtributiones hoc onere realiter erant grauatæ, & pro ſolutione penſionis obligatæ, & hypothecatæ: & ideo hoc onus pertinebat ad Capitulum, à quo diſtributiones erant perceptæ. Et iſta Breuia multum mouerunt Dominos: quia ex eis elicitur clara mens Papæ, quòd intellexit ab initio grauare in abſtracto, illas diſtributiones, quas titularis lucratus fuiſſet in ſeruitio; cùm in huiuſmodi Breuibus cõtineatur declaratio clara, quòd diſtributiones ſunt grauatæ, & penſio debetur à Capitulo pro tempore, quo titularis non inſeruiuit.

Et ex hac concluſione Domini inferebant, quòd
7 † cùm Papa imponendo penſionem, affecerit ab initio diſtributiones ſecundum earum naturam, ſiue ſit aſſignata, ſiue non ſit aſſignata Maſſa particularis Canonicis, & dignitatibus; Capitulum non poteſt amplius illas percipere in præiudicium penſionarij iure proprio, per ius non decreſcendi. Quia cùm Papa
8 † ſeparauerit, & abſtraxerit ab initio illam ratam,

quæ

quæ debetur penſionario, illam portionem ſepara-
tam Capitulum, non poteſt percipere iure proprio,
propter iſtud obſtaculum ſeparationis, & diuiſionis.
Bald. *conſ. 362. verſ. & vbi lib.* 1. Paul. de Caſtr. *conſ.*
262. verſ. dicit autem, *Bart. lib.* 2. Et propterea neceſ-
9 ſarium eſt quòd veniat † ex iure accreſcendi, quòd
tranſit ad Capitulum, cùm onere penſionis; vt per
Doct. *in leg. re coniuncti, ff. de leg.* 3. Et iſta opinio eo
magis placuit Dominis, quia habemus declaratio-
nem in alio caſu S. D. N. à cuius mente pendet iſta
materia: & Rota aliàs eandem opinionem amplexa
fuit, quæ eſt etiam multum æqua, & ex ea euitantur
multa abſurda.

Non obſtat quòd Ioannes ex ſua culpa, propter
ſuſpenſionem non perceperit diſtributiones. Quia
10 penſionarius habet duplicem viam: poteſt † enim
dirigere actiones ſuas contra excommunicatum, vel
ſuſpenſum, qui ex ſua culpa non potuit inſeruire, &
lucrari diſtributiones; vt per Gig. *de penſ. conſ.* 64. Et
ſimiliter, cùm habeat obligatas diſtributiones quo-
11 tidianas, poteſt † agere contra Capitulum, à quo
ſunt perceptæ, pro ſolutione penſionis.

FIRMANA BONORVM.

Veneris 11. Februarij 1605.

Ex Summario deſumitur Argumentum.

SVMMARIVM.

1 *Cataſtum non probat in præiudicium rei, & poſſeſſoris.*
2 *Societas omnium bonorum, ad hoc vt ſint comprehenſa in hæreditate, tria requirit: nempe, habitationem communem; communicationem lucrorum; & quòd non fuerit reddita ratio expenſarum.*
3 *Articuli, quamuis datis à procuratore, ſi ſint medio iuramento ſpecificati à principali, perinde eſt, ac ſi eſſent dati ab ipſo, eique præiudicant.*
4 *Teſtes examinati in Iudicio ſummario manutentionis non probant in petitorio.*
5 *Confeſſio principalis contraria teſtibus, præualet eorum depoſitioni.*

DECISIO CCCCXLIX.

DOmini concluſerunt, bona non ſpectare ad An-
gelum, & Bartholomæum. Mouebantur; quia
non probatur clarè, & concludenter, quod iſta bona
fuerint relicta in hæreditate Bartholomæi; ita vt de-
beant ſuccedere pro virili, iuxta diſpoſitionem iuris
communis: quia Cataſtrum non percutit tempus mor-
1 tis Bartholomæi; & † non probat in præiudicium, rei
& poſſeſſoris; vt fuit reſolutũ coram me *in Cauſa Tre-
neſtina Molendini 16. Februarij de anno præterito*. Et hoc
eo magis dicendum eſt, quia poſtea inter eos fuit ſe-
cuta diuiſio, quæ debet attendi, etiam ſi bona fuiſ-
ſent Bartholomæi.

Non obſtat ſocietas omnium bonorum, in quo fuit
2 per informantes fundamentum principale. Quia †
ad iſtum effectum ſunt neceſſaria tria requiſita copu-
latiuæ: Communis habitatio, communicatio loco-
rum, & quod non fuerit reddita ratio expenſarum;
vt fuit reſolutum *in Cauſa Romana de Cruciarijs 20. Fe-
bruarij* 1568. *coram bon. mem. Cardinali Lancellotto*; &
ſaltim duo vltima requiſita, non probantur; & pri-
mum etiam, ſecundum Dominos, non probatur con-
cludenter. Et ceſſat in hoc caſu omnis difficultas:
quia in articulis datis pro parte Angeli continetur di
uiſio, & quòd prius poſſedit iſta bona, vti propria.
3 Et quamuis † iſti articuli ſint dati à Procuratore ta-
men fuerunt ſpecificati ab Angelo medio iuramen-
to; & ideo perinde eſt, ac ſi eſſent dati ab ipſo, & ei
præiudicant Caputaq. *deciſ.* 144. *lib.* 1. *in manuſcrip.*

Et tanto magis concurrente depoſitione vnius Te
ſtis, qui probat diuiſionem vltra quod dantur actus
contrarij, qui excludunt § . 8. omnium bonorum.

Non obſtãt depoſitiones teſtium. Quia teſtes exa-
minati coram me ſunt examinati ſine citatione par-
tis ad videndum iurare teſtes, & fuerunt examinati
in Iudicio ſummario ad effectum mandati de manu-
4 tenendo: & ideo † non probant in petitorio. Put.
deciſ. 1. de Teſtibus. Et tanto magis, cum ſint poſiti
ad partem. Alij verò teſtes non concludunt, & om-
5 nes habent contra † ſe confeſſionem Angeli, quæ præ
ualet eorum depoſitioni Bartolus *in leg. 2. §. cre-
ditum numero 7. ff. ſi cert. petat.* Soccin. *conſil. 44. num.
4. lib. 4.*

FINIS.

INDEX VERBORVM

Sub quibus extenſus reperitur ſequens Index Materiarum.

A

Abſens,
Abſentia,
Abſolutio,
Acceptatio,
Accuſatio,
Acquieſcentia,
Actio,
Actor,
Actus,
Adimplementum,
Aditio,
Adminicula,
Adminiſtratio,
Adminiſtrator,
Admiſſus,
Adoptiuus,
Adoptati,
Ægidiana,
Æqualitas,
Æquitas,
Æſtimatio,
Ætas,
Affectus,
Agnatio,
Alienare,
Alienatio,
Alternatiua,
Ambiguitas,
Angeli,
Anniuerſaria,
Annotatio,
Annullatio,
Annus,
Antiquitas,
Apoſtilla,
Appellare,
Appellatio,
Appoſitio,
Apprehenſio,
Approbatio,
Aqua,
Arbiter,
Arbitrium,
Archidiaconatus,
Archiepiſcopus,
Archiuium,
Argumentum,
Articulans,
Articulus,
Aſſecuratio,
Aſſertio,
Attentata,
Atteſtatio,
Auctor,
Augmentum,
Authentica,
Auunculus,

B

Baldus,
Bartolus,
Beneficiatus,
Beneficium,
Biſinarius,
Bilancium,
Bona,
Biſignetto,
Blaſphemiæ,
Bononia,
Breuia,
Brunduſium,
Bulla,
Bullarium,

C

Caducitas,
Calculus,
Calmerium,
Calumniæ,
Canonici,
Cardinalis,
Capitale,
Capitula,
Capitulum,
Caputaquenſis,
Caſus,
Cataſtum,
Cauſa,
Cautela,
Cautio,
Cedula,
Cellerarius,
Cenſuarius,
Cenſus,
Certioratio,
Ceſſio,
Ceſſionarius,
Charitates,
Citatio,
Citatus,
Ciuilitas,
Ciuis,
Clandeſtinitas,
Clandeſtinum,
Claudicatio,
Clauſula,
Clericatus,
Coadiutoria,
Cognitio,
Cohabitatio,
Cohæres,
Collatio,
Collationatio,
Collegium,
Commenda,
Commiſſio,
Commodum,
Communitas,
Comparatio,
Comparitio,
Compenſatio,
Complementarius,
Compulſatio,
Computa,
Conceſſio,
Concilium,
Conclauiſta,
Concordata,
Concurſus,
Conditio,
Conductor,
Confeſſio,
Confidentia,
Confinium,
Confirmatio,
Congrua,
Coniecturæ,
Conſanguineus,
Conſenſus,
Conſtituens,
Conſtitutio,
Conſtitutum,
Conſuetudo,
Contractus,
Contradictor,
Contrahentes,
Contrarietas,
Contrauentio,
Contumacia,
Copiliæ,
Copula,
Corduba,
Correctio,
Correſpectiuitas,
Couarruuias,
Creditor,
Creditum,
Criminalitas,
Culpa,
Cumulatio,

D

Damnum,
Data,
Datio,
Debitor,
Decanus,
Decimæ,
Decius,
Declaratio,
Decoctio,
Decretum,
Defectus,
Delicta,
Denunciatio,
Deponens,
Depoſitio,
Depoſitum,
Derogatio,

De-

Deſcendentia.
Deſtinatio.
Deterioratio.
Deuolutio.
Dictio.
Dignitates.
Dilatio.
Dilectio.
Diminutio.
Diœceſis.
Diſdicta.
Diſmembratio.
Diſpenſatio.
Diſpoſitio.
Diſtributiones.
Diuerſitas.
Diuiſio.
Dolus.
Domicilium.
Dominium.
Dominus.
Donatarius.
Donatio.
Dos.
Dotare.

E

ECcleſia.
Edicta.
Electio.
Eligere.
Emphyteota.
Emphyteuſis.
Emptio.
Emptor.
Enunciatiuæ.
Epiſcopus.
Erectiones.
Error.
Euentualitas.
Euentus.
Eugeniana.
Euictio.
Examen.
Exceptio.
Exceſſus.
Exeuſſio.
Executio.
Executor.
Exempti.
Exemptio.
Exhibere.
Exhibitio.
Expeditio.
Expenſæ.
Expreſſio.
Extinctio.
Extraneus.
Extrauagans.
Extremum.

F

FAbrica.
Facultas.
Fallimentum.
Falſitas.
Falſum.
Fama.
Familia.
Familiares.
Famulus.
Fatalia.
Feudum.
Fictio.
Fideicommiſſarius.
Fideicommiſſum.
Fideiuſſor.
Fides.
Filia.
Filiatio.
Filij.
Filius.
Folia.
Forenſis.
Forma.
Frater.
Fratres.
Fructus.
Fundus.

G

GAlleſij.
Gallia.
Gener.
Geſtor.
Gipſio.
Gloſſæ.
Grani.
Gratia.
Grauamen.
Grauatus.
Grex.

H

HAbitatio.
Hæreditas.
Hæres.
Hebræi.
Hiſpania.
Hoſpitandi.
Hypotheca.
Hypothecaria.

I

IDentitas.
Ignorantia.
Ignorare.
Illatio.
Immemorabilis.
Immiſſio.
Immiſſus.
Impedimenta.
Impenſa.
Implementum.
Impugnans.
Inceſtus.
Incluſio.
Incola.
Incolatus.
Incompatibilitas.
Indebitum.
Indefinita.
Indemnitas.
Indultum.
Inferiores.
Infirmitas.
Informatio.
Inhibitio.
Inimicitia.
Inimicus.
Iniuria.
Iniuſtitia.
Innocentiana.
Inquilinus.
Inſignia.
Inſtitutio.
Inſtitutus.
Inſtructio.
Inſtrumentum.
Interdictum.
Intereſſe.
Interpellatus.
Interpretis.
Interrogatoria.
Intimatio.
Inuentarium.
Inuerisimile.
Inuerisimilitudines.
Inueſtimentum.
Inueſtitura.
Iocalia.
Itinera.
Iudex.
Iura.
Iuramentum.
Iuriſdictio.
Ius.
Iuſpatronatus.
Iuſtificatio.

L

LÆſio.
Laicus.
Laudes.
Laurenzaghi.
Legatarius.
Legatum.
Legatus.
Legitima.
Legitimatio.
Lex.
Liber.
Liberatio.
Libertas.
Licentia.
Licitatio.
Linea.
Liquidatio.
Lites.
Literæ.
Liuellus.
Locatio.
Locator.
Lucrum.

M

MAcerata.
Maior.
Maleficium.
Mandatarius.
Mandatum.
Manutentio.
Maritus.
Matelica.
Mater.
Matrimonium.
Melioramenta.
Mens.
Menſa.
Menſata.
Mentecaptus.
Mentio.
Mercator.
Merces.
Miniſtri.
Miſſæ.
Minor.
Mohedanus.
Moleſtiæ.
Monachus.
Moneta.
Monitorium
Motus proprius.
Mora.
Mulier.
Multiplicatio.
Munus.
Mutatio.
Mutuare.
Mutuum.

N

NArrata.
Narratiua.
Nauarrus.
Negatiua.
Negocium.
Nepotes.
Notarius.
Notitia.
Nullitas.
Numeratio.
Mumerus.
Nuncius.

Obi-

Index Verborum.

O

Obitus.
Oblatio,
Obligatio.
Obligatus.
Obreptio.
Obſeruantia.
Odium.
Officialis.
Officium.
Omiſſio.
Onus.
Opponent.
Oppoſitio.
Ordinarius.
Ordinatio.
Ordo.
Oriolenſis.
Oſaſchus.
Oſtentatio.

P

Pactum.
Paleottus.
Palliatio.
Pamphilius.
Panis.
Papa.
Paritius.
Paritio.
Partitæ.
Pater.
Patriarcha.
Patientia.
Patrimonium.
Patrocinari.
Patronus.
Pauper.
Paupertas.
Pœna.
Penſio.
Penſionarius.
Periculum.
Periurij.
Permutatio.
Petitio.
Petitiones.
Plotus.
Pœna.
Pœnitentia.
Pœnitentiarius.
Pondus.
Portio.
Poſitiones.
Poſſeſſio.
Poſſeſſor.
Poſſidens.
Præbendæ.
Prædicatoris.
Præiudicium.
Prælatus.
Præſcriptio.
Præſentatio.
Præſentatus.
Præſentia.
Præſtatio.
Præſumptio.
Precium.
Presbyteratus.
Primatia.
Principalis.
Prior.
Prioratus.
Priuatio.
Priuilegium.
Probatio.
Probare.
Proceſſus.
Procurator.
Prohibitio.
Promiſſio.
Promiſſor.
Propoſitum.
Proprietas.
Proteſtatio.
Prouiſio.
Prouiſus.
Publicatio.
Purgatio.
Puteus.

Q

Quadriennium.
Qualitas.
Quantitas.
Quarta.
Quaſi poſſeſſio.
Querela.
Quietantia.

R

Ratificatio.
Ratio.
Rebellio.
Rebellis.
Recambia.
Reciproca.
Recognitio.
Reconciliatio.
Recordari.
Rector.
Reuiſus.
Recuſatio.
Redditus.
Redhibitoria.
Regreſſus.
Regula.
Relatio.
Releuatio.
Remedium.
Remiſſio.
Remiſſoria.
Renouatio.
Renunciatio.
Reproductio.
Res.
Res.
Rei.
Reſeruatio.
Reſidentia.
Reſignatio.
Reſolutio.
Reſponſio.
Reſtitutio.
Retentio.
Retractus.
Retroceſſio.
Retrotranslatio.
Reuocatio.
Reus.
Rota.
Rubeus.

S

Saluianum.
Satisfactio.
Scholaris.
Scientia.
Scire.
Scriptura.
Sententia.
Separatio.
Sequeſtrum.
Seruire.
Seruitus.
Signum.
Simonia.
Simulatio.
Simulatus.
Societas.
Socinus.
Socius.
Solemnitates.
Solidatio.
Solutio.
Soror.
Sotus.
Spoliatus.
Spolium.
Sponſalia.
Sponſio.
Spurius.
Statutum.
Stipulatio.
Subditus.
Subhaſtatio.
Subiectio.
Subminiſtratio.
Subornatio.
Subreptio.
Subrogatio.
Subrogatus.
Subſcriptio.
Subſtitutio.
Subſtitutus.
Succedere.
Succeſſio.
Succeſſor.
Summa.
Superſedere.

T

Taberna.
Taxatio.
Tempus.
Tenuta.
Termini.
Terminus.
Terribilitas.
Tertius.
Teſtator.
Teſtis.
Timor.
Tiraquellus.
Tiraſonenſis.
Titularis.
Titulus.
Tranſactio.
Transferre.
Translatarius.
Translatio.
Tranſportatio.
Trebellianica.
Tridentina.
Turnus.
Tutor.

V

Vacatio.
Vagabundus.
Valor.
Varmienſis.
Vendens.
Venditio.
Venditor.
Verba.
Verbum.
Vergentia.
Verſio.
Vicarius.
Vicedominatus.
Vicedominus.
Vicinitas.
Vicinus.
Vilitas.
Vnio.
Vnitum.
Vocatio.
Voluntas.
Vota.
Vſura.
Vſurpationis.
Vtilitas.

FINIS.

INDEX NOTABILIVM,
QVÆ IN DECISIONIBVS CARDINALIS MILLINI CONTINENTVR.

A

ABSENS Poteſt eligi. Dec. 420. num. 10.
Et multò magis, quando eſt notus, ead. num. 11.
ABSENTIA Epiſcopi priuat illum commodo alternatiuæ; ſed non prȩiudicat Papæ, dec. 53. num. 2.
Nemo debet reportare maius commodum ex abſentia, quam ex reſidentia, dec. 66. num. 2.
Licentia abſentiæ ab Eccleſia eſt neceſſariò obtinenda ab Epiſcopo, dec. 404. num. 6.
ABSOLVTIO ſimplex non ſufficit quando adſunt plura iuramenta; ſed eſt neceſſaria in ſpecie ab omnibus iuramentis, dec. 282. n. 3.
A querela non tollit iniuriam, neque cauſam odij, deciſ. 316. nu. 14.
Teſtis à falſa querela, non facit eum idoneum ad teſtificandum contra querelantem; niſi quando querela fuit data affectatè, ad effectum adimendi fidem teſti, dec. 341. n. 7.
ACCEPTATIO deſertionis inſtantiæ facta contra aliquem, inducit approbationem, & legitimationem perſonæ illius, dec. 214. n. 3.
Penſionis probatur ex literis Apoſtolicis deſuper expeditis, dec. 279. n. 6.
ACCVSATIO quando requiritur, an ſufficiat mandatum generale ad lites, dec. 400. num. 4.
ACQVIESCENTIA excluditur per Commiſſionem Cauſæ, dec. 401. num. 6.
ACTIO non æſtimatur tanti, quanti eſt quantitas debita pro ea actione, dec. 2. n. 3.
Hypothecaria competit pro redditione rationis contra tutorem, & eius bona, dec. 266. n. 2.
Prȩſcribitur ſpacio quadraginta annorum, dec. 266. num. 3. & ex hoc tempore eſt ſubducenda ætas pupillaris, ead. n. 4.
Perſonalis non datur contra tertium poſſeſſorem, niſi adſit ſtipulatio pro ſe, heredibus, &c. dec. 183. nu. 6. & 7. & dec. 200. nu. 6.
Perſonalis competit fideicommiſſario. Vide, FIDEI COMMISSARIVS.
Perſonalis in Saluiano præſcribitur ſpatio triginta annorum, dec. 266. nu. 1.
Pro *releuatione* indemnitatis competit, etiamſi moleſtiæ illatȩ fuerint de facto, quando prȩceſſit earum intimatio, dec. 362. num. 5.
Spolij non competit ei, qui facto ſuo cecidit à poſſeſſione, dec. 164. num. 2.
Etiam ante finitam emphyteuſim, dec. 415. n. 2.
Non competit, deficiente probatione primi extremi, dec. 276. num. 3.
Et ad hoc ſufficit quòd primum extremum ſit turbidum, & non probetur plenè, & concludenter, dec. 289. num. 4.
Habet locum, quando mandatum, cuius vigore fuit facta ſubhaſtatio, & capta poſſeſſio, eſt nullum, & notoriè iniuſtum, dec. 301. nu. 1.
In actione *tributoria* debet prȩſtari cautio, de reſtituendo, dec. 189. n. 3.
ACTOR debet in petitorio probare plenè intentionem ſuam, dec. 91. nu. 1.
Si plenè probauit intentionem ſuam, reus etiam debet plenè, & concludenter probare ſuam exceptionem, dec. 140. n. 3.
ACTVS. Procurator conſtitutus cùm ſolemnitatibus ſtatutarijs ad faciendum certum actum pro minore, &c. poteſt illum facere abſque alia ſolemnitate, dec. 37. nu. 7.
Secus, quando eſt conſtitutus generaliter, ead. nu. 8.
Actus, qui non dederunt cauſam liti, non habentur in conſideratione, ad effectum obſeruantiæ in contrarium, dec. 196. nu. 1
Æquiuoci non concludunt neceſſariò obſeruantiam ſententiæ, dec. 288. n. 1. & dec. 431. n. 2.
Regulariter præſumuntur facti in executionem tituli præcedentis, dec. 288. n. 4.
Contrarium, num. 5.
Actus nonnulli recenſentur, ad probandum exercitium iuriſdictionis, & reijciuntur, dec. 288. nu. 6. 7. 8. 9. 10.
Actus contra donationem cauſa matrimonij non prȩiudicant filijs in ea donatione vocatis, deciſ. 308. num. 7.
Geſti poſt motam litem contra obſeruantiam ſententiæ, non habentur in conſideratione, dec. 340. n. 7.
Ex actibus æquiuocis, non infertur tacita ſocietas, dec. 361. num. 6.

Actus

Actus æquiuoci non ſufficiunt ad inducendam exemptionem,dec.401.nu.7.
Actus faciendus ſub certa forma,Vide,CONSTITVTIO.
ADIMPLEMENTVM, fit ſufficienter per æquipollens,quando nõ agitur de reſolutione contractus, ſed tantùm,vt emptor ſit tutus,dec.116.n.1.
Agens pro adimplemento contractus vigore licentiæ, neceſſariò acceptat licentiam,ead.n.6.
Adimplementum in parte non extinguit legatum, dec.249.n.8.Intellige,vt num.9.
Adimplementum per æquipollens non habet locum quando forma præſcripta tendit ad excluſionem fraudis,dec.327.n.16.
ADITIO hæreditatis probatur ex poſſeſſione bonorum hæreditariorum, dec.231.n.1.
Non infertur. Vide, *ILLATIO*.
ADMINICVLA pro dominij probatione,dec.11.nu.5. & 6.& dec.106.num.2.& dec.110.n.2.
Probantia matrimonium,dec,75.n.3.4.5.
Pro Iurepatronatus,dec.105.n.2.& deciſ.264.nu.2. 4.5.6.
Pro ſententiæ antiquiſſimæ probatione,dec.314.nu, 3. & 4.
Vide verb. CONIECTVRÆ.
ADMINISTRATIO, Ratio adminiſtrationis, ſemel reddita,non eſt amplius reddenda, niſi probetur, quòd non fuerit reddita plenè,& ſufficienter,dec. 421.num.1.
ADMINISTRATOR particularis non tenetur conficere librum rationum; nec contra eum datur iuramentum in litem.,dec.150.n.1.
Adminiſtratori ſufficit reddere ſine libro rationem de ijs,quæ probantur ad eius manum perueniſſe, dec.150.num.2.
ADMISSVS ad Cauſam non eſt neceſſe,vt citetur, quando ei non competit aliqua defenſio,dec.362.n.4.
ADOPTIVVS filius excludit ſubſtitutum ſub conditione, ſi deceſſerit ſine legitimo hærede, deciſ.427. num.1.
ADOPTARI non poteſt qui eſt ſui iuris,ſed eſt neceſſaria errogatio,ead.num.2.
ÆGIDIANA habet locum in duabus ſententijs latis in ſpolio inter priuatos,dec.22.n.9.
Non habet locum in ſententia notoriè iniuſta, deciſ. 96.num.1.
Habet locum etiam in ſecunda inſtantia, deciſ.143. num.3.
ÆQVALITAS priuilegij non ſuffragatur Eccleſiæ contra Communitatem, quando Communitas remanet indefenſa; & per ſententiam ad fauorem Eccleſiæ præiudicatur Communitati,dec.425.nu.4.
ÆQVITAS,ad effectum purgationis moræ, non habet locum, quando contrahens recuſat ſtare contractui,& diſputat negocium principale, deciſ.248, num.6.
ÆSTIMATIO ſola bonorum ſtabilium non liberat ea ab hypotheca,dec.128.num.4.
ÆTAS longæua egens continua ſeruitute, eſt cauſa ſufficiens, vt legatarius nõ poſſit habitare ſimul cum hæredibus,dec.371.num.5.
Ætatis defectus probandus eſt ab eum allegante, deciſ. 410.num.6.& dec.420.num.4.
AFFICTVS, In affictibus ſit compenſatio anni fertilis cum ſterili, deciſ.323.num.2.
Si fundus,vel eius pars,eſt totaliter perempta, fit remiſſio affictus pro rata,dec.363.n.1.
Vt ſit locus remiſſioni affictus, non ſufficit probatio damni in certo tempore, ſed debet probari damnum pro toto tempore locationis ead.num.3.
Vide verb. REMISSIO.
AGNATIO. Statuta ad fauorem agnationis, habentur pro iuſtis,& rationabilibus,dec.442.n.2.
ALIENARE. Facultas alienandi reddit validam alienationem iam factam, quando conſtat de noua voluntate poſt licentiam obtentam,dec.116.n.5.
Alienans,& ſuſtinens litem ſuper validitate alienationis,cenſetur velle vti pacto reſolutiuo, deciſ.169. num.6.
ALIENATIO rei Eccleſiaſticæ, quando fit in vtilitatem Eccleſiæ, poteſt fieri conſanguineis, ſicut extraneis,dec,119.n.7.
Rei hypothecatæ fit valida per ſubrogationem alterius rei, & hypothecam ſuper alijs bonis venditoris, dec.162.num.4.
Eſt valida, quando fideicommiſſum non impedit validitatem ipſius,dec.169.n.2.
Si ab initio eſt valida, & non eſt certum, an emptor poſſit moleſtari; eſt præſtanda cautio ad fauorem emptoris,dec.210.n.1.
In alienatione ab initio nulla,puta, quando fideicommiſſum eſt purum,& non conditionale,non eſt locus præſtationi cautionis, ead.n.2.
In alienatione fundi dotalis requiritur conſenſus mariti,dec.304.nu.1.
Alienatio fundi dotalis, facta non ad reddendam meliorem conditionem filiæ, ſed in vtilitatem patris;eſt nulla,dec.304.n.4.
Bonorum donatorum nõ ſubſtinetur in præiudicium vocatorum expreſſè in bonis donatis. deciſ.308. num.3.
Alimenta. Hæres filij tenetur præſtare alimenta eius matri,in cauſa ſummæ egeſtatis, dec.77.n.1.
Iuſte denegãtur ex illis cauſis,propter quas eſt locus exhæredationi,ead.n.Intellige, vt num.4.& 5.
Filij facilius priuantur alimentis,quàm parentes,eadem num.6.
Paupertas,& præſumptio boni iuris,ſuffragantur ad effectum ſubminiſtrationis alimentorum, & impenſarum litis,dec.281.n.2.
Præſumptio boni iuris in negocio principali iam terminato, non ſufficit ad effectum ſubminiſtrandi alimenta,& impenſas litis in alijs prætenſionibus, dec.284.n.1.
Alimenta relicta in domo; non debentur, extra domum,dec.371.n.1. Niſi concurrat iuſta cauſa habitandi extra domum,ead.n.2.
Relicta in domo quando debeantur extra domum, pendet ab arbitrio Iudicis,ead.num.3.
ALTERNATIVA. Epiſcopus habet alternatiuam, quando in ſua Eccleſia verè, & perſonaliter reſidet,dec.171.n.1.
Vide in verb. PRÆSENTIA, & REGVLA.
Alternatiuæ vigore, non poteſt Epiſcopus conferre Beneficium non vacans in vno ex quatuor menſibus,dec.179.num.1.
Alternatiua non capit Beneficia ſimultaneæ collationis,ead.num.2.

Tollit

Tollit tantùm obſtacula, eadem num. 5. Intellige, vt num. 6.

An reſoluatur in coniunctam, inſpicitur ex coniecturis, & ex mente diſponentis, dec. 247. n. 9.

Reſoluitur in coniunctam, ſi in narratiua verba ſint concepta copulatiuè, & in diſpoſitiua alternatiue, ead. num. 12.

Reſolutio in coniunctam, quando ponitur inter perſonas in præſeruatiua ad eorum fauorem; & quando diſpoſitio non poteſt habere locum in quolibet ex caſibus alternatis, ead. num. 13.

Quando alternatiua non poteſt verificari niſi in vna parte; pars, in qua non poteſt verificari, habetur pro non adiecta, ead. n. 14.

Non reſoluitur in coniunctam, quando eſt poſita inter plures electos ad aliquod officium, ad quod non poteſt eligi niſi vnus, ead. n. 15.

AMBIGVITAS excludit probationem concludentem, quòd Papa fuit malè informatus, dec. 149. n. 10.

ANGELI doctrina, quòd quando decoctio eſt latens, non poteſt imputari negligentia, alijs creditoribus, reprobatur, dec. 147. n. 5.

ANNIVERSARIA fundata in Eccleſia, ſunt magis debita Beneficiatis in ea inſeruientibus, quàm quæ non ſunt fundata, dec. 384. n. 4.

Intentio illorum, qui reliquerunt Anniuerſaria pro ſuffragijs mortuorum, videtur fuiſſe, quòd à Clericis in illa Eccleſia miniſtrantibus offerentur preces ad Deum pro eis, ead. n. 5.

ANNOTATIO facta a patre de filij natiuitate, conſtituit filium in quaſi poſſeſſione filiationis; & transfert onus probandi in negantem, dec. 214. n. 2.

Per annotationem ponderis, & numeri lapillorum preciosorum, & margaritarum ceſſat periculum fraudis, deciſ. 327. num. 4.

ANNVLLATIO. Petens annullationem contractus validi, debet adimplere pro parte ſua, reſtituendo totum id, quod accepit, dec. 273. n. 4.

ANNVS conceſſus rettahere volenti incipit à die perfectæ venditionis per adimplementum cōditionum, dec. 446. n. 14. & 16.

ANTIQVITAS ſola non ſufficit, vt ſcripturis non authenticis adhibeatur fides, dec. 438. n. 2.

Non probatur per ſolam Datam, eod. n. 3.

APOSTILLA in margine matricis Inſtrumenti, augens ſubſtantiam Inſtrumenti, non probat, ſi non ſit ſubſcripta, & approbata per Notarium, dec. 209. num. 1.

APPELLARE non poteſt tertius, qui habet ſcientiam litis, dec. 161. n. 6.

APPELLANS, & dicens de nullitate, & iniuſtitia ſententiarum, facit ſua, geſta illuc vſque, & ſententiæ eum afficiunt, dec. 325. n. 2.

APPELLATIO. Pendente appellatione, omnia debent remanere in eo ſtatu, in quo erāt ante ſententiam, dec. 281. n. 1.

Appellatione pendente, concedi non poteſt immiſſio in poſſeſſionem, dec. 360. n. 2.

Vt quis poſſit comparere in Cauſa appellationis, ſufficit, quòd ſit conſtitutus procurator ad proſequēdam Cauſam; vel ad comparendum, coram quibuſcunque Iudicibus, dec. 381. n. 3. & 4.

Appellatio, ad effectum incompatibilitatis actuum cum ſententia, debet probari clarè, & concludenter, quòd fuerit extraiudicialis, & non iudicialis, dec. 385. n. 1.

Datur à ſententia continente mixturam, deciſ. 392. num. 1.

Arreptio itineris ad Curiam habet vim proſecutionis appellationis, dec. 400. n. 3.

APPOSITIO manus Papæ ad certum effectum, & in certum tempus non inducit effectuationem ante ſecutum adimplementum, dec. 247. n. 16.

APPRÆHENSIONIS actus eſt neceſſarius, etiam in incorporalibus, dec. 73. n. 4.

APPROBATIO ſententiarum oritur ex appellatione, & eius commiſſione, deciſ. 325. n. 10.

Approbatio perſonæ. Vide ACCEPTATIO.

AQVÆ diuerſitas probatur ex diuerſitate loci, & ex diuerſo tranſitu, dec. 43. n. 1. & 2.

ARBITER. Quando ſunt ex vtraque parte electi arbitri, Iudex debet expectare illorum determinationem, dec. 400. n. 2.

ARBITRIVM datum Iudici ſuper fide teſtium, non habet locum, quando concurrunt exceptiones in perſonam: item, quando fuerunt omiſſa interrogatoria, dec. 311. n. 8.

Non eſt locus arbitrio, quando Literæ Apoſtolicæ ſuut iuſtificatæ; ſed tunc ſunt exequendæ, deciſ. 391. nu. 1.

ARCHIDIACONATVS in Eccleſia Brunduſina, eſt maior Dignitas poſt Pontificalem, dec. 414. n. 1.

ARCHIEPISCOPVS non poteſt diſpenſare cùm ſubditis ſui Suffraganei, dec. 402. n. 3.

ARCHIVIVM Capituli regulariter non probat contra Epiſcopum, dec. 313. n. 5.

Iura extracta ex Archiuio Eccleſiæ non probant contra non ſubditum, dec. 438. n. 1.

Archiuij ſcripturæ. Vide, IVRA.

ARGVMENTVM à præſenti in præteritum, non concludit præſumptiuè, dec. 149. nu. 7.

In dictis Doctorum non ſumitur argumentum à contrario ſenſu, dec. 189. n. 8.

ARTICVLANS non fatetur, dec. 352. n. 7.

ARTICVLVS continens id, quod probari poteſt per ſcripturam, eſt irreleuans, dec. 5. n. 2.

Fauorabilius eſt parti, quòd articuli dentur pro probatis, quàm quòd teſtes repetantur, dec. 312. num. 2.

Articuli cenſentur calumnioſi, quando continent negatinam eius, cuius contrarium probatur per ſcripturas, & teſtes, dec. 428. n. 1.

Licet dari à procuratore, ſi ſint medio iuramēto ſpecificati à principali, perinde eſt ac ſi fuiſſent dati ab ipſomet; eique præiudicant, dec. 449. nu. 3.

ASSECVRATIO. Contractus ſocietatis continens certam aſſecutionem fructuum, &c. Vide ver. CONTRACTVS.

ASSERTIO Papæ motu proprio facta de iure patronatus, illud plenè probat, dec. 149. n. 1.

Aſſertioni vnius non creditur, dec. 349. n. 6.

Aſſertioni Papæ ſtatur non ſolū in parte concernente partim factum proprium ipſius, & partim factum in eiuſdem præſentia; ſed etiam in ea parte, quæ concernit factum alienum, dec. 426. n. 3. & 4.

ATTENTATA, non ſunt reuocanda, quando conſtat de non iure petentis reuocationem, dec. 392. n. 3.

Sed debet ad hunc effectum conſtare clarè, & conclu-

den-

denter de non iure, per confeſſionem partis, vel per rem iudicatam, ead.n.4.

ATTESTATIO ſimplex, facta lite pendente, & ſine citatione partis, non probat, dec.358.n.1.

Nihil probat, quando in contrarium adſunt literæ ipſius atteſtantis, ead.n.3.

AVCTOR declaratur in deciſione *Bononien. Penſionis*, quæ eſt quadrageſima in ordine, dec.73.n.5.

AVGVMENTVM Miniſtrorũ Eccleſiæ, quando petitur ab Vniuerſitate, quid debeat operari, dec.83. num.1.

Dotis non poteſt ſtare ſine dote præcedente, deciſ. 149.n.6.

Aſſerens augmentum dotis eſſe factum ex bonis ſuis proprijs, debet id probare clarè, & concludenter, dec.372.nu.1.

AVTHENTICA, *Res quæ*, habet locum in bonis grauatis, ſolum in ſubſidium, quando non extant bona libera, dec.308.n.12.

AVVNCVLVS non continetur appellatione patris, nec aui, nec matris, nec auiæ, dec.68.n.4.

B

BALDVS declaratur in auth. *Hoc niſi, ad fin. Cod. de ſolut.* dec.189.n.7.

BARTOLVS declaratur *in l. 1. Cod. ſi aduerſ. rem iudex* dec.221.n.3.

In *leg.2. Cod. de præd. & omn. reb. nauic. lib.* 11. deciſ. 128.num.5.

BENEFICIATVS poteſt celebrare per alium; niſi expreſsè imponatur onus celebrandi per ſeipſum, dec.394.n.1.

BENEFICIVM requirens perſonalem reſidentiam, vacare dicitur per aſſecutionem alterius Beneficij, perſonalem reſidentiam ſimiliter requirentis, deciſ.39.num.2.

Beneficij valor probatur per teſtes de publica voce, & fama, ead.n.3.

Quando valor Beneficij non dicatur probatus, deciſ. 61.num.2.

Ad vacationem Beneficij inducendam, debent concurrere adeptio poſſeſſionis, & cõſecratio, vel lapſus trium menſium ad conſeruationem præſtitutorum, deciſ.45.num.8.

In Beneficio litigioſo non requiritur iuſtificatio, dec.58.n.1.& quare, ead.n.3.

In Beneficio non litigioſo eſt neceſſaria iuſtificatio, dec.168.n.2.

Beneficium de Iurepatronatus laicorum non comprehenditur ſub regula Cancellariæ reſeruationum, dec.215.n.2.

In Beneficio inſtitutus, eſt illius defenſor immediatus, dec.250.n.1.

Beneficium cenſetur Eccleſiaſticum, quocunque nomine nuncupetur, quando adſunt collationes factæ ab Epiſcopis, & non conſtat de erectione in contrarium, dec.257.n.3.

Beneficia patrimonialia, licèt ſint conferenda certo generi perſonarum, ſpectant tamen ad collationem Epiſcopi, Dec.295.n.4.

Beneficia debent conferri ſine diminutione; dummodo non adſit iuſta cauſa reſeruationis penſionis, dec.104.n.9.

Beneficium excuſionis. Vide, EXCVSSIO.

Beneficium vt dicatur vacare in Curia, & habeat locum diſpoſitio cap.2. *de præben.in* 6. eſt neceſſaria præſentia illius, ex cuius perſona deducitur vacatio, in Curia, de tempore, quo fuit factus locus decreto, dec.366.n.5.

Et iſta pręſentia eſt probanda ab eo, qui fundat intentionem ſuam in exceptione regulæ, *de triennali*, ead.num.6.

Beneficium cenſetur reſeruatum vigore regulæ, ob non factam ab Ordinario prouiſionem in tempore, dec.377.n.1.

Non eſt nouum nec inconueniens, idem Beneficium eſſe reſeruatum pluribus reſeruationibus, deciſ. 414.n.14.

BINNARIVS. Vide in verb. EXECVTOR.

BISIGNETTVS *deciſ. 20. de prabend.* declaratur, deciſ. 247.n.7.

BILANCIVM conuentum fieri quolibet anno, durante ſocietate, ſi omittatur fieri, pręſumitur ſocietatem non amplius continuari, dec.86.n.3.

BLASPHEMIÆ peccatum adimit in totum fidem teſti, dec.322.n.4.

BONA. In bonis feudalibus poſſeſſio, ſecundùm aliquos, tranſit ſine appræhenſione, dec.124.num.3. Contraria tamen opinio eſt communior, eadem num.4.

In contractu venditionis bonorum, ſi bona vendita ſunt hypothecata alteri, agendum eſt pro adimplemento, vel pro liberatione, dec.162.n.2.

Bona in dotem aſſignata, quando non tranſeant in dominium viri, dec.309.n.1.

Bona in dotem aſſignata, ſi eorum dominium non ſit translatum in maritum, pereunt damno hæredum vxoris, ead.num.2. Dummodo non adſit dolus, vel culpa mariti, ead.n.3. Vide in verb. CVLPA. Vide in verb. SEPARATIO.

Bonorum fideicommiſſariorum emptor redditur tutus per commutationem voluntatis teſtatoris, & ſubrogationem precij, dec.116.n.2.

Item per conſenſum vocatorum ad fideicommiſſum, ead.n.3.

BONONIA. Bononiæ in Cauſis coram Auditore proceditur ſub nomine Vicelegati, dec.178.n.7.

BREVIA, quæ fundãtur in reſeruatione, iuxta ſtilum ordinarium non conceduntur ceſſante reſeruatione, dec.377.n.3.

BRVNDVSIVM. Eccleſiæ Brunduſinæ Archidiaconatus eſt maior Dignitas poſt Pontificalem, deciſ. 414.n.1.

BVLLA Sixti V. *de contractibus, &c.* prohibet ſolùm in ſocietatis contractu pacta, quòd capitale ſit ſaluum; vel, quòd præſtetur certa quantitas lucri, dec.212.n.1.

Intentio Papæ in Bulla ſupradicta, ead.n.2.

Iuſtæ & æquæ conditiones, & pacta, quæ requirit Bulla prædicta in contractibus intelliguntur: non reſpectu iniuſtitiæ, ſed vſuræ, ead.n.3.

Bulla Pij V. *ſuper creatione cenſus* explicatur, dec.339. num.7.

Bulla Pij V. *Retractus* præfert ſolùm Cenſuarios, & non transfert dominium ante ſolutionem precij, dec.369.n.1.

Bulla prædicta ad effectum prælationis, non requirit depo-

depoſitum eadem numero 2.
Secus verò quo ad effectum acquiſitionis fructuum, eadem num. 3.
Bulla eadẽ *Retractus* explicatur, dec.446.n.19.& 21.
In Bulla collationis Beneficij reſeruati, apponitur clauſula, *Dudum*, & clauſula, Dummodo ad Nos diſpoſitio hac vice pertineat, dec.348.n. 1.
Vide in verb. CONSTITVTIO.
BVLLARIVM. Priuilegium publicatum, & inſertum in Bullario, non poteſt dici copia ſimplex, ita vt executor non potetit illi adhibere fidem, dec.277. num.5.

C

CADVCITAS remittitur per receptionem penſionis, dec. 240.n.2.
In dubio fit interpretatio, vt ceſſet caducitas, & ad hunc effectum ſufficit verba non eſſe clara, deciſ. 292.n.1.& dec.113.n. 2.
Vt ſit locus caducitati, & rei vendicationi, requiritur probatio plena, & concludens dominij, deciſ. 422.num. 4.
CALCVLVS. Promiſſio dandi calculum in tempore præſtituto non cenſetur facta ad perimendam obligationem ſoluendi, ſi calculus non detur intra illud tempus, dec.423. n. 1.
Sed cenſetur facta ad effectum differẽdi ſolutionem, ita vt ante illud tempus, non poſſit peti executio obligationis, ead.num.2. & 3.
Ideoque ſuffieit quod adimplementum quandocunque ſuperuenerit, ead. num.4.
Calculus ſubſcriptus ab habente ſpecialem facultatem ſolidandi, perinde eſt ac ſi fuiſſet ſubſcriptus ab ipſomet principali, dec.423. n. 5.
CALMERIVM probat valorem fructuum, de.333.n.4.
CALVMNIÆ ſuſpicio; ad effectum denegandi remiſſoriam, ex quibus oriatur, dec.129.n.2.
CANONICI. Canonicis competit ſedes in Choro, iuxta antiquitatem, eorum receptionis; non autem à dextris, & à ſiniſtris Epiſcopi, dec.257. n. 8.
Quando omnes Canonici ſunt capitulariter congregati ad eligendum, & aliqui recedunt à Capitulo; facultas eligendi exiſtit penes eos, qui remanſerunt, dec.410. n. 2.
Canonicus non reſidens non poteſt, de Iure communi, petere diſtributiones, dec. 424.n. 2.
Canonis ſolutio, eſt vrgens argumentum proprietatis, dec. 11. num. 5.
CAPITALE. Promiſſio de reſtituendo capitale in fine ſocietatis, intelligitur de capitali tunc remanente, dec.186. n.3.
Quando capitale præponderat induſtriæ alterius ſocij, non eſt illicitum, quòd ponens capitale percipiat duas tertias partes lucri, ead.num.5.
Vide verb. CONTRACTVS.
CAPITVLA Iuris Canonici. *Cap. ſignificatum, de præbend.* ſuper pactum celebrationis Miſſarum in pręſentatione appoſito, declaratur, dec.250.n.5.& 7.
Cap. nuper. de decim. cenſetur derogatum per derogationem Conciliorum generalium, cum clauſula, *Quorum tenores*, dec. 277.n.9.
CAPITVLVM. Regula, quòd Capitulum Sede vacante non poſſit Beneficia conferre, non procedit, ex Rebuffo, in collatione neceſſaria, dec.32.n.1. Contrar.num. 5.
Poteſtas inſtituendi, & confirmandi, Sede vacante, tranſit in Capitulum, ead. n.2.& 7.
In collationibus Beneficiorum nunquam ſuccedit Capitulum Sede vacante, niſi in caſibus à Iure expreſſis, ead.num.4.
Sede vacante, non ſolùm non poteſt ex Decreto congregationis Concilij, conferre parochiales; ſed neque poteſt conferre in commendam, ead.n.6.
Sede vacante, poteſt conferre in vacatione, in turno Epiſcopi, dec.173.n.5.
Capituli exemptio ab Ordinario, non infert quòd illi ſit adempta iuriſdictio ordinaria in non exempto, dec.48.n.4.
Capitulum nõ tenetur reſtituere diſtributiones, quæ dantur ſolùm reſidentibus, & intereſſentibus; quãdo reſidentiæ impedimentum prouenit non ex facto ipſius Capituli, ſed ex facto Iudicis valido, & iuſto, dec.424.n.1.
Propter iuſtam cauſam excuſatur à reſtitutione diſtributionum, ead.n.5.
Poſt impoſitam penſionem, non poteſt amplius iure proprio per ius non decreſcendi percipere diſtributiones in pręiudicium pẽſionarij, dec.448.n.7.
Facta à Papa ſeparatione ratæ debitæ penſionario, Capitulum non poteſt illam ratam ſeparatam percipere per ius non decreſcendi; ſed per ius accreſcendi, ead.n.8. & 9.
Capituli conſenſus in arduis. Vide, CONSENSVS.
CAPVTAQVENSIS deciſio 274.*par.*2. declaratur, dec. 444.num.4.
Verba fundationis Capellæ directa ad Capellanum, vt debeat celebrare certas Miſſas, denotant onus celebrationis Miſſarum iniunctum Capellano; non autem obligationem celebrandi per ſeipſum, dec. 394.num.2.
CARDINALIS Maior Pœnitentiarius. Vide, POENITENTIARIVS Maior.
CASVS inſolitus probatur per teſtes aſſerentes, quod ſimilis caſus nunquam fuit viſus, dec.139.num. 1.
Caſus præuiſus non connumeratur, inter inſolitos, ead. num.3.
Inter caſus inſolitos dantur gradus, ead.num.4.
Caſibus inſolitis, qui veriſimiliter pręuideri non poſſunt, non intelligitur renunciatum, ead.n.5.
Caſus mixtus, ad effectum Statuti, eſt ille, in quo concurrunt ſimul, Ciuis, & forenſis, dec.161.n. 1.
Aſſumit naturam illius ſimplicis, pro quem Iuri communi non derogatur, & ius alterius conſeruatur, ead.nu.3.
Caſus pignoris, nõ ſeruata forma capitulorum ſuper facultate mutuandi ad vſuram, eſt decidendus iuxta terminos Iuris communis, dec.327.nu. 2.
CATASTRVM de per ſe non probat dominium, ſine conſenſu poſſeſſorum, de quorum præiudicio agitur, dec.422.num. 5.
Etiamſi doceatur de obſeruantia, ead.nu. 6.
Non probat in præiudicium rei, & poſſeſſoris, deciſ. 449. num. 1.
CAVSA. Diuerſitas cauſæ petitionis, & diuerſitas perſonarũ, faciũt Cauſam eſſe diuerſam. dec.38.n.1.& 3.
Item petitiones contrarię, & incompatibiles inter ſe, ead. num.2.
Cauſa non habens connexionem cum altera non impedit eius cognitionem, ead.n.4.

Cognitio cauſæ præſumitur adhibita in ipſo actu interpoſitionis Decreti, dec. 329. n. 13.

Cognitio Cauſæ criminalis præcedit regulariter cognitionem Cauſæ ciuilis, dec. 444. n. 2.

Fallit, quando Cauſa criminalis pendet à reſolutione Cauſæ ciuilis; & ſententia lata in ciuili parit exceptionem rei iudicatæ in Cauſa criminali, eadem num. 3.

CAVTELÆ contentæ in proteſtationibus, non mutant naturam Cauſæ, dec. 325. num. 11.

Cautio ad fauorem emptoris eſt præſtanda, ſi alienatio ab initio eſt valida, ſed non eſt certum, an emptor poſſit moleſtari, dec. 210. n. 1.

Non eſt ei locus, quando alienatio eſt nulla ab initio, ead. n. 2.

Non reddit tutum emptorem, quo ad auocationem ab eu rei emptæ; ſed ſolùm quo ad reſtitutionem precij, damnorum, & intereſſe, ead. n. 3.

CEDVLA priuata vt dicatur benè recognita, non ſufficit quòd teſtes noram habeant manum ſcribẽtis; ſed requiritur quòd fuerint preſentes, dec. 103. n. 2.

Receptionis pecuniarum ad ſocietatem officij ſolet ſubſcribi ante actualem ſolutionem, & ſub ſpe futuræ numerarionis: ſed non conſignatur, niſi poſt ſolutionem, dec. 300. n. 2.

CELLERARIVS habet ſolùm nudum officium, vt preſit rationibus Monaſterij, dec. 157. n. 6.

CENSVARIVS infra menſem à die denunciationis obtinens monitorium ſuper retractu rei cenſuatæ, eſt præferendus, licèt non fecerit depoſitum, dec. 253. num. 1.

Præfertur in venditione rei cenſuatæ. Vide in verb, BVLLA Pij V. *retractus*.

CENSVS. Expreſſio generalis ſuper vna domo, in cenſus impoſitione, habet vim ſpecialis, & indiuiduæ deſignationis confinium, dec. 176. n. 1.

Confinium expreſſio in Cenſu requiritur, vt poſſit conſtare de peremptione rei, ſuper qua cenſus imponitur, ead. num. 2.

Cenſus in dubio intelligitur impoſitus, ſuper domo exiſtente in loco contractus, ead. n. 3.

In cenſu vitalitio pecunia repeti non poteſt; & ſuſtinetur ſolum propter incertitudinem vitæ, dec. 251. num. 15.

Cenſus impoſitus ſuper re partim grauata, partim libera, cenſetur in dubio impoſitus ſuper parte libera, dec. 308. n. 11.

In cenſu nulliter impoſito non debentur fructus, decis. 320. num. 4.

Contractus cenſus non vitiatur per pacta, quando in eo exprimitur, quòd debet ſeruari Bulla Pij V, reducendo facta in contrarium, ad formam dictæ Bullæ, dec. 331. nu. 1.

Cenſus vt reddatur nullus debet quantitas fructuum rei cenſuatæ deduci aliunde, quàm ex locatione poſtea ſubſecuta, ead. n. 2.

Pactum, quòd Cenſus ſit liber ab omni onere, non eſt contra naturam contractus cenſus ead. num. 3.

Vide in verb. PACTVM.

Cenſus non perimitur per peremptionem rei in parte, ſi remanet alia pars capax, correſpondens fructibus, dec. 339. n. 1.

Per cenſus impoſitionem non venditur res cenſuata, nec transfertur illius dominium in emptorem cenſus; ſed emptor habet ſolùm ius exigendi certam quantitatem fructuum ex illa re, ead. n. 2.

Cenſus impoſitio eſt quædam ſpecies ſeruitutis ſuper re, ead. n. 4.

CERTIORATIO quando nihil operatur, non eſt neceſſaria, dec. 299. n. 1.

Venditionis officij non eſt neceſſariò facienda ſocio, qui dedit pecunias ad ſocietatem, dec. 233. nu. 11.

CESSIO non excuſat ab expenſis antea factis, dec. 154. num. 1.

Facta ſine precio, eſt ſimulata, dec. 211. n. 5.

Quando per ceſſionem non infertur præiudicium alicui, non eſt neceſſaria mentio litis, neque iuris alterius, dec. 239. n. 1.

In ceſſione non venit dominium rei, quando eſt conceſſus ceſſionario ſolus eius vſus pro certo tempore limitato, dec. 263. n. 1.

Quando ceſſio fit ex cauſa voluntaria, remanent efficacia iura directa penes cedentem, donec interueniat vnum ex tribus requiſitis, in le. 3. C. de nouation. dec. 391. n. 10.

CESSIONARIVS penſionarij poteſt agere executiuè pro terminis decurſis, de. 40. n. 1.

CHARITATES panis debentur, ſecundùm Ius commune, Beneficiatis, dec. 384. n. 1.

Si ſint incertæ, & offerantur dierim, debentur ſolis Beneficiatis in Eccleſia ſeruientibus. Si verò ſunt antiquitus conſtitutæ, & ſunt certæ; de iſtis Capitulum participare debet, dec. 411. n. 1.

CITATIO pro certa die ad dandum interrogatoria, non ſanat defectum citationis ad videndum iurare teſtes, dec. 33. n. 2.

Quando in præfixione termini ad probandum, eſt facta citatio ad videndum iurare teſtes, non requiritur alia citatio, dec. 78. n. 4.

Citatio ad videndum iurare teſtes, ſufficit pro toto termino probationis, dec. 170. n. 1.

Citatio domini, non eſt neceſſaria in negotio geſto à ſuis adminiſtratoribus in ipſius vtilitatem, deciſ. 342. n. 1.

Generalis ad omnes actus ſufficit, quando adeſt cõtumacia citari in non comparendo, dec. 425. n. 1.

Et multò magis, ſi adſit comminatio, quòd procedetur in Cauſa, non obſtante contumacia, ead. n. 2.

CITATVS ad Cauſam. Vide, CONTRADICTOR.

CIVILITAS. Priuilegium Ciuilitatis eſt perſonale, & non tranſit ad hæredes, dec. 25. n. 5.

CIVIS, Statutum loquens de Ciuibus, intelligitur de Ciuibus veris, & non fictis. dec. 22. n. 3.

CLANDESTINITAS ex quibus excludatur, deciſ. 75. num. 7.

CLANDESTINVM. Vide, MATRIMONIVM.

CLAVDICATIO contractus. Vide, CONTRACTVS.

CLAVSVLA annullatiua inducit formam, deciſ. 20. num. 1.

Contra veriſimilem mentem contrahentium appoſita in Inſtrumento, cenſetur appoſita, ex ſtilo Notariorum, & præter contrahentium voluntatem, dec. 26. num. 1.

Generalis non refertur ad ſpecificata, dec. 414. n. 11. Intellige, vt n. 12.

Omiſſio clauſulæ *Actum*, & loci, & teſtium, quando non vitiet Inſtrumentum, dec. 300. n. 7.

Digitized by Google

Ad habendum, & quicquid ſibi placuerit, faciendum, æquipollet clauſulæ, *Et quibus dederit:* & reddit materiam tranſitoriam ad hæredes extraneos, deciſ. 330.num.4. & 5.

Appellatione remota, intelligitur ſolùm inter nominatos in Commiſſione, dec.161.n.4.

Arbitrio Rotæ, mitigat aliqualiter rigorem iuris, dec. 221.n.1.

Conſtito de bono iure, in Commiſſione ſanatoria, efficit vt nullitates mandati ob non extenſionem obligationis Cameralis, & propter exceſſum, non attendantur, ſi in reliquis mandatum eſt iuſtum, deciſ.301.nu.5.

Conſtito de vacatione prædicta, repetit non ſolum vacationem in menſe, ſed etiam modum vacationis ſupra expreſſum, per quem prouiſio pertinet ad Papam, dec.377.n.2.& 4.

Onus iuſtificandi clauſulam, *Conſtito*, & narratiuam reſeruationis, incumbit prouiſo Apoſtolico, eod. num. 5.

Conſtituti, transfert poſſeſſionem in rebus corporalibus: ſecus incorporalibus, dec.124.n.5.

Operatur, vt conſtituenti, non detur mandatum de manutenendo contra illum, cujus nomine conſtituit ſe poſſidere, dec.282.n.5.

Validitas vel inualiditas *Conſtituti* pendet a validitate vel inualiditate contractus in controuerſiam deducti, ead. n. 6.

Virtus *Conſtituti* ſtat in ſuſpenſo, pendente lite ſuper inualiditate contractus, ead.n.7.

Cum libera, intelligitur, dummodo procurator contrahat bona fide, & obliget dominum pro facto proprio ipſius domini, & non pro facto proprio ipſius procuratoris, vel alterius extranei, dec.359.n.1.

Limitatio à verbis, *In præmiſſis, & circa præmiſſa*, ead. num. 2.

Dudum, &c. apponitur in Bulla collationis Beneficij reſeruati, dec. 348.n.1.

Dummodo ad Nos diſpoſitio hac vice pertineat, apponitur in collatione Beneficij reſeruati, dec.348.n.1.

Eſt reſtrictiua, & oſtendit mentem Papę, quòd noluit præuenire, dec.426.nu.7.& 8.

Dummodo priuilegia ſint rationabilia, & honeſta; & ſint in vſu; eſt incompatibilis cum ſimplici noua conceſſione, dec.80. n.4. Et operatur, vt niſi ea verificata, confirmatio non ſuſtineatur in vim nouæ, conceſſionis, ead.n.1.

Dummodo remaneant centum pro Rectore, efficit vt penſionarius debeat illam iuſtificare, deciſ. 237.numero 3.

Apponitur in ſupplicatione, propter ſtilum notoriũ Datariæ, non admittendi penſiones in reſignatione Parochialium, ſine iſta præſeruatiua, deciſ. 246.n.5.

Non inducit conſenſum reſignantis in reſeruatione minoris ſummæ, ſi Rectori non remaneant centum, ead.n.6.

Nec tollit vim clauſulæ, *Non aliàs, aliter, &c.* ead. num. 7.

Sed operatur ſolùm vt penſio ſit reſeruata ſub conditione, ad effectum, vt remaneant centum Rectori, ead. num. 8.

Non infert ſcientiam Papæ primæ reſeruationis, deciſ.268.n.3.

Eſt appoſita ad fauorem Rectoris; & non debet retorqueri in eius odium, dec.279.n.3.

Et aliàs iuxta diſcretionem veſtram, appoſita in remiſſoria, intelligitur vltra expreſſa, dec.434.n.3.

Habet locum, ſi in partibus non dantur Interrogatoria; vel quando Iudex vult aliquid ſupplere, quod eſt ei permiſſum de Iure communi, ead.nu.4.

Non tribuit facultatem Iudici alterandi, pro ſuo arbitrio formam ſibi præſcriptam, ead.n.5.

Ponitur de ſtilo, etiam quando Interrogatoria ſunt data in Curia, & tranſmittuntur in rotulo remiſſoriæ, ead.n.6.

Etiamſi litigioſa, facit quòd literæ Apoſtolicæ, non ſint ſubreptitiæ, licèt in illis non ſit facta mentio litis vertentis, dec.134.n.3.

Et non aliàs, habet vim reſolutionis contractus, deciſ. 137.n.12.

Et, ſi omnes quandocunque deceſſerint ſine filijs legitimis, & naturalibus, poſita immediatè poſt reciprocam inter hæredes inſtitutos, intelligitur de iiſdem filijs, de quibus ſit mentio in clauſula præcedenti, dec.443.nu.1.

Tollit facultatem diſponendi ſuis filijs decedentibus ſine filijs.ead.num.4.

Non comprehendit filios filiorum poſitos in conditione, quando concurrit veriſimilis mens teſtatoris, ead.n.6.

Ex nunc, prout ex tunc, non operatur ante adimplementum, dec.247.n.2.

Omni meliori modo, poſita in vocatione deſcẽdentium, & prohibitione Trebellianicę, efficit vt vocatio & prohibitio ſint reſtrictę ad caſus, & perſonas expreſſas; & non ampliant fideicommiſſum, deciſ. 443.n.7.

Parito, præſupponit rem iudicatam, dec.108.n.2.

Iuxta ſtilum Signaturæ datur ſolùm, quando adſunt tres ſententiæ conformes, & non vbi adeſt vnica ſententia, ead.n.3.

Promittens releuare indemnem, & penitus ſine damno conſeruare, continet promiſſionem defenſionis, ſuſceptionis litis, & liberationis à moleſtijs, de.275.n.3.

Quam, & quas, appoſita in Commiſſione, operatur, vt poſſit procedi tanquam in prima, dec.325.num.8. Intellige vt num. 9.

Quatenus ſint in vſu, appoſita in confirmatione, operatur vt confirmatio non ſuffragetur, niſi probetur vſus, dec.409.n.1.

Refertur ad priuilegia, non ad Statuta, dec.442.n.1.

Quicquid placuerit faciendi, poſita in Donatione, euacuatur ex ſubſequenti prohibitione alienationis; & habet ſolum locum inter ipſos vocatos, deciſ. 308.n.8.

Quod vixeris, &, vt decentiùs, &c. recipiunt interpretationem ab illo onere, iuxta quod ſunt correſpectiuè appoſitæ, dec.3.n.6.

Quòd ſi non omnes, in delegatione Cauſæ, efficit vt ſtãte excuſatione tertij, alij duo delegati poſſint procedere in Cauſa, dec.340.nu.3.

Quorum omnium, & cuiuslibet ipſorum reſpectiuè ad hoc expreſſus accedit conſenſus, appoſita in Literis Apoſtolicis, probat conſenſum penſioni. dec.279.n.7.

Quorum tenores, non operatur, vt in Literis Apoſtolicis poſſit extendi totus tenor, cum derogatione expreſſa, dec.46.n.4.

Refectis expenſis, in Commiſſione operatur, vt quis non poſſit agere ante refectionem expenſarum, dec.437.n. 1.

Saluis infra dicendis, in donatione limitat facultatem alienandi, dec.308.n.9.

Si ita eſt, in diſpenſatione, neceſſariò importat cauſę cognitionem; ſed executor poteſt ſe extra iudicialiter informare, etiam ante diſpenſationem, deciſ. 330.n. 11.& 12.

Sine præiudicio alicuius, nihil ſuffragatur, quando in eadem conceſſione ineſt clauſula, *Ad habendũ, &c.* dec.330.n.6.

Sine præiudicio iurium ambarum partium, impedit quaſi poſſeſſionem ex excutione, dec. 107.n.3.

Si quid exequendum, in Commiſſione appellationis, præſeruat viam executiuam, & impedit effectum ſuſpenſiuum appellationis, ſi de iure eſt locus executioni, dec.362.n. 3.

Si quis ſe grauatum, non facit reum, nec poſſeſſorem, eum, contra quem præceptum nõ fuit executum, dec. 118. n.4.

Sine præmiſſo, ſiue quouis alio modo, operatur vt prouiſus debeat iuſtificare vacationem, deciſ. 277. num. 6.

Sublata, non obſtat quando non impugnatur Bulla, ſed tantùm oſtenditur, quòd Bulla non habet locum in illo caſu, dec.241.n.1.

Vocato N. appoſita in Gratia, facit ſententiam appellabilem, dec.287.n.2.

Vt decentius, &c. Vide in Clauſula. *Quoad vixeris.*

Vt in futurum cum maiori animo ſeruitia debeat proſequi, poſita in donatione ob benemerita non importat cauſam finalem, ſed ſolum impulſiuam, & excitatiuam donatarij, dec.307.n. 3.

CLERICATVS non probatur, perſonæ identitate non probata, dec. 61.n.1.

COADIVTORIA cum futura ſucceſſione, per obitum coadiuti ſortitur ſuum effectum, abſque noua collatione, dec.217.num. 10.

COGNITIO Cauſæ prælationis conſenſus, eſt arbitraria Iudicis, dec. 118.n. 3.

Cauſa commiſſa Iudici ſub nomine Dignitatis, tranſit in eius ſucceſſorem, dec.178.n.6.

COHABITATIO facit præſumere copulam, dec.329. num. 7.

Sed cohabitatio debet probari concludenter, eadem num. 8.

Ex cohabitatione excluditur præſumptio copulæ, in caſu minoris ætatis ſponſæ, ead.n. 9.

COHÆRES non poteſt agere, niſi pro rata ad ſe ſpectante, dec.213.n.4.

Intellige, niſi ſit ei relictus plenus vſus fructus portionis alterius cohæredis, ead.n.5.

COLLATIO facienda magis idoneo, eſt de iuſtitia, & neceſſaria, dec.32.n. 3.

In collationibus Beneficiorum, nunquam ſuccedit Capitulum, ſede vacante, niſi in caſibus à Iure expreſſis, dec.32.num.4.

Vide verb. CAPITVLVM.

Parochialium, Sede vacante, ſpectat ad Papam, & non ad Capitulum, dec. 35.n.1.

Collatio effectuata, conſtituit collatorem in quaſi poſſeſſione conferendi, dec.47.n.1.

In Cathedralibus, eſt communis Epiſcopo, & Capitulo, dec.53.n.3.& dec.172.n.2.& dec.184.nu.1. & dec.230. nu. 2.

Collatio præbendæ pertinet ad eum, ad quem pertinet electio perſonæ Penitentiarij, dec.53.n.4.

Sede Epiſcopali vacante, collatio, quæ erat ſimultanea, ſpectat ad Capitulum, deciſ. 184. numer. 2. 7. & 8.

In Bulla collationis Beneficij reſeruati, apponitur clauſula *Dudum, &c.* necnon alia clauſula, *Dummodo diſpoſitio ad Nos hac vice pertineat*, deciſ.348. num. 1.

COLLATIONATIO ſcripturæ, pro validitate actus, præſumitur facta ea die, in quam cadebat citatio ad videndum extrahi, & collationi, dec.89. n. 2.

Non eſt actus iuriſdictionis, ſed nudi miniſterij, & ſufficit quòd fiat à Notarijs, de mandato Iudicis, dec.337.n.6.

COLLEGIVM ibi dicitur habitare, vbi congregari conſueuit; vel vbi reſidet illius corpus, dec. 22. num. 1.

Dicitur Ciuis, ead. n.2.

Eſt perſona ficta, ead.n.5.

COMMENDA perpetua non excuſat à reſidentia perſonali, dec. 115.n. 3.

COMMISSIO ſubreptitia, eſt nulla, dec.71.n.1.

Sanatoria arbitrio Rotæ, dat facultatem dimittendi rigorem Iuris, & ſeruandi æquitatem, deciſ.188. num. 1.

Vide in verb. *Clauſula, Conſtito de bono iure.*

Commiſſio generalis reſtitutionis in integrum aduerſus, quamcunque rem iudicatam, compræhendit etiam negocium principale, dec.302.n.3.

Per Commiſſionem Cauſa fit appellabilis, dec. 362. n.2. Intellige, vt num.3.

Commiſſio reſtitutionis in integrum, vt afficiat, debet produci in actis, parte citata ad dicendum contra: alias, non fit de actis, dec.388.n.1.

Commiſſio, quæ non eſt de actis, non eſt neceſſario tranſportanda, ead.n.2.

Commiſſio Cauſæ excludit acquieſcentiam, dec.401. num. 6.

Non continens derogationem regulæ, *De iure quæſito non tollendo*, non præiudicat creditoribus, deciſ. 436.nu. 3.

COMMODVM. Nemo debet maius commodum reportare, ex abſentia, quam ex reſidentia, deciſ.66. num. 2.

COMMVNITAS. Contra Communitatem indefenſam non poteſt procedi in contumaciam, niſi detur ei curator, dec.425.n.3.

Vide in verb. ÆQVALITAS.

COMPARATIO ſcripturarum debet fieri à teſtibus peritis, & cum aliqua ſcriptura authentica, deciſ. 103. n. 3.

COMPARITIO procuratoris in termino citationis non ſupplet defectum intimationis, neque concludit neceſſariò ſcientiam decreti cum intimatione, dec. 346. n.4.

COMPENSATIO fructuum cum melioramentis, poteſt ſolum peti, attento primo ſtatu ante facta melioramenta, dec.81.n.1.

Non admittitur contra reſtitutionem dotis, deciſ. 243. n.2.

De quantitate ad ſpeciem, non fit compenſatio; præ-

præſertim in materia dotis,dec.318.num.2.

In affictibus fit compenſatio anni fertilis cum ſterili, deciſ.323.n.2.

Datur compenſatio pro partitis liquidis : ſecus pro non liquidis,dec.356.num.1. & 2.

Si res locata non perijt, ſed conductor propter inundationem,&c. non potuit percipere aliquam partem fructuum; ſi damnum eſt temporale, & non perpetuum ; haber locum compenſatio annorum fertilium cum ſterili, dec.363.n.2.

COMPLEMENTARIVS poteſt facere cedulam cum obligatione Camerali, licet præiudicet alijs creditoribus,quando ratio bancharia manet incolumis in ſuo ſtatu,& decoctio ignoratur, dec.147.nu.3.

COMPVLSATIO non eſt neceſſaria,quãdo Notarius, qui in prima compulſatione fuit rogatus, de ea fidem facit,dec.38.n.5.

COMPVTA. Actor concludenter probare debet identitatem computorum,dec.160.n.1.

Hæres,poſt acquieſcentiam multorum annorum non tenetur reddere rationem computorum defuncti, dec.344.n.3.

Computum ſi non eſt vniuerſale,non poteſt ex omiſſione partitarum inferri ſatisfactio, deciſ. 390. num. 1.

CONCESSIO prǽſumitur valida ex obſeruantia contractus per ſpatium multi temporis,dec.245.n.1.

In ampliatione,& extenſione conceſſionum,requiritur probatio plena,& concludens,dec.262.n.1.

CONCILIVM Tridentinum ſuſtulit patronatus, quorum titulus non probatur ex fundatione, & dotatione per multiplicatas antiquiſſimas præſentationes,dec.42. num.2.

Et hoc Decretum Concilij habet locum tam in petitorio,quàm in poſſeſſorio,ead.n.3.

Non annullat matrimonia clandeſtina : & declarantur eius verba : *Ad ſic contrahendum omnino inhabiles reddit*,dec.75.n.12. 13.

Tribuit Epiſcopis ius nominandi,ſeu eligendi Lectorem,vel Pœnitentiarium,& ius examinandi,& approbandi;& prǽſeruat ius conferendi,ei,cui prius competebat,dec.295.n.1.

Reuocauit Iurapatronatus competentia ex priuilegio,& præſcriptione ; & præſeruauit ſolùm competentia ex dotatione,vel fundatione,deciſ.352. num. 1.

Sed circa probationem nihil innouauit vltra diſpoſitionem Iuris communis,ead. n.2.

Expreſſit caſus,in quibus voluit fieri concurſum examinis,dec.403.n.2.

Vide in verb. PROBATIO præſumptiua Iuriſpatronatus.

Concilium Lateranenſe, Vide, DEROGATIO.

CONCLAVISTÆ. Vide in verb. FACVLTAS, TRANSFERRE, TRANSLATIO.

CONCORDATA obſtant prouiſioni Apoſtolicæ,quãdo Gratia non ſuſtinetur in vim præuentionis,deciſ. 426. n.1.

Germaniæ excipiunt Familiares Papæ, ead.n. 9.

Intellige de familiaribus veris,& continuis commenſalibus;& non de fictis,& per priuilegium, eadem num. 10.

Sub Concordatis Germaniæ comprǽhenditur Ecclesia Varmienſis,ead.n.2.

Nec non Tridentina Ciuitas,dec.410.n. 5.

CONCVRSVS præſumptionum, non admittitur æquè principalium,quarum vna non venit in conſequentiam alterius,dec.288. n.3.

Concurſus examinis in Lectore,& Pœnitentiario, nõ eſt neceſſarius,dec.403. n. 1.

Caſus, in quibus eſt faciendus concurſus examinis, ſunt expreſſi à Concilio Tridentino,ead.n.2.

Quando ad aliquam Dignitatem eſt eligendus magis nobilis, vel magis graduatus ; non eſt neceſſarius concurſus formalis; ſed ſatis eſt quòd Epiſcopus de iſtis qualitatibus ſe informet per ſeipſum, ead.num. 3.

CONDITIO. Ademptum ſub conditione,ſub contraria conditione cenſetur datum,dec.87.n.3.

Conditio debet adimpleri in forma ſpecifica, deciſ. 96.num. 3.

Tacita habet locum in ſubſtitutione vulgari, deciſ. 178.num. 3.

Conditione ceſſante, ceſſat validitas penſionis in ſumma expreſſa,dec.246.n.9.

Conditiones,quæ inſunt de Iure, non inducunt ſimoniam,dec.250.n.2.

Conditio habetur, ſecundum Ius commune, pro adimpleta, quando non ſtat per adimplere debentem,dec.436.n.4.

Conditione pendente, non eſt locus retractui,deciſ. 446.n. 17.

CONDVCTOR putans ſe non poſſe vti re conducta, ad vſum deſtinatum ; & timens ſibi inferenda eſſe damna in rebus; inuerisſimiliter cenſetur quòd nihilominus velit ſe obligare ad ſolutionem penſionis,dec.145.n.2.

Pacta oneroſa conductori, & vtilia Eccleſiæ cenſentur pars precij, dec.135.n. 7.

Ad conductorem, non pertinent fructus penſione non ſoluta,dec.174.n.1.

Implicat,quòd conductor ſit Dominus rei locatæ;&, quòd locator poſſit ex cauſa legitima eam vendere,& transferre illius dominium.dec.380.n.1.

Pactum,quòd ſi conductor deficit in ſoluendo, teneatur ad ſolutionem precij,quo fuit empta res locata;non eſt aptum per ſe ſolum mutare contractum in aliam ſpeciem,reddendo illum vſuratium, dec. 380.n.8.

Et eſt magis aptum afferre vtilitatem,quàm damnum conductoribus,ead n.11. & 12.

Inueriſimile eſt, quòd conductor conduxerit rem pluris quàm valeant fructus ex illa percipiendi, ſolutis oneribus, dec.387.n.1.

CONFESSIO vt noceat,debet eſſe certa,non ambigua, dec.4.num.5.

Auctoris præiudicat habentibus cauſam ab eo, dec. 11.num.6.

Geminata,multò magis probat, ead.n.7.

Probat contra confitentem,dec.39.n.1.

Vicarij ſine ſpeciali mandato, non poteſt præiudicare Epiſcopo,dec.48.n.15.

Officialis in contractu ſocietatis Officij, non dicitur ſimulata,dec.50.n.1.

Non poteſt dici ſimulata,quando non adeſt cauſa ſimulandi,ead.num. 5.

Quando non conſtat de errore, confeſſio non poteſt reuocari,dec.60. n.5. & 6.

Debitoris non probat creditum in præiudicium alio rum creditorum, dec.79.n.1.
Matris ad fauorem filij, non caret ſuſpicione, eadem num. 2.
Partis de quaſi poſſeſſione exigendi, ſufficit ad effectum mandati de manutenendo, dec.107.n.1.
Quantum vis clara, non præiudicat tertio, dec. 136. num. 2.
Titularis prædeceſſoris præiudicat ſucceſſori, deciſ. 164.num.1.
Dotis præiudicat tertio, & creditoribus, quando sūt lapſa tempora opponendi de non numeratione ſecuta, dec.185.n.2.
Receptionis partis dotis benè iuſtificatur, ex verificatione aliarum partitarum in maiori ſumma, eadem, num.3.
Debiti facta in teſtamento, valet in vim legati, quan do habet diſpoſitionem annexam, dec.225.n.6.
Extraiudicialis, non probatur per teſtes ſingulares, dec.278.num.11.
Geminata, tendens ad liberandum, & parandam exceptionem, non ad acquirendam actionem, probat contra confitentem, dec.283.nu.1.
Per ſubſcriptionem apocæ inducitur confeſſio, & approbatio omnium in apoca contentorum; & non eſt amplius iuſtificanda, dec.344.n.1. & 2.
Confeſſio clara vt iudicetur erronea, requiritur probatio plena, & concludens erroris, dec.347.n.1.
Nec ſufficiunt coniecturæ; de quibus eadem num. 2. & 3.
Confeſſio habens magnam concomitantiam veritatis, & iuſtificata in parte per ſcripturas, & coadiuuata per teſtes; non poteſt reijci vt erronea, deciſ. 365.num. 1.
Vt dicatur erronea, requiritur probatio plena, & concludens erroris, & ſufficit dare caſum poſſibilem in contrarium, ead.n.2. & 3.
Confeſſio principalis contraria teſtibus præualet eorum depoſitioni, dec.449.n.5.
Rectoris non præiudicat Eccleſiæ, dec.352.n.8.
CONFIDENTIA excluditur, quādo penſio reſeruatur pro perſona certa, & ex cauſa rationabili, de.104. num.10.
CONFINIVM expreſſio. Vide, CENSVS.
CONFIRMATIO. Bulla confirmationis in vim nouæ conceſſionis, non eget alia iuſtificatione, deciſ.48. num. 1.
Priuilegiorum cum clauſulis, *Dummodo ſint rationabilia, & honeſta*; &, *Quatenus ſint in vſu*; non ſuſtinetur in vim nouæ cōceſſionis, niſi verificatis eiſdem clauſulis, dec.80.nu.1.
Primæ depoſitionis cum tortura, reddit turbidam reuocationem, & ſeruit pro adminiculo veritatis primæ, dec.244.n.7.
Statutorū cum clauſula, *Quatenus ſint in vſu*, non ſuffragatur, niſi probetur vſus, dec.409.n.1.
CONGRVA debetur Vicario curam animarum exercenti, dec.84.n.1.
Semel aſſignata, non eſt amplius augenda: niſi conſter de eius inſufficientia, ead.n.2. & 3.
Debet eſſe talis, vt Vicarius ſine penuria, & incommodo, cum ea viuere poſſit, ead.n.4.
In eam non imputantur fructus ſeparatiā Vicaria, & fructus incerti, ead.n.5.
CONIECTVRÆ plures excludentes Iuſpatronatus; dec.242.n.1. & dec.375.n.4.
Probantes, Vicedominatum eſſe Eccleſiaſticum, dec. 257.n.4.
Vrgentiſſimæ pro filiatione, dec.260.n.4.
Probantes mandatum, dec. 278.n.2.3.4.5.
Pro excluſione tacitæ ſocietatis, deciſ. 361.numer.2. 3.4.5.
Quòd filij poſiti in conditione cenſeantur vocati, deciſ.373.n.13.14.15.
Pro inueſtitura antiqua, deciſ.374.numer. 11.12.13. 15.16.17.
Coniectura non ſolutionis liuelli non excludit dominium probatum ſufficienter, ex pluribus Inſtrumentis, & coniecturis, ead.n.20.
Coniecturæ excludentes correſpectiuitatem, deciſ. 382.n.3.4.5.
Coniecturæ, ex quibus ſuaderi poteſt, quòd partitæ omiſſæ in poſteriori computo non voluerſalis fuerint annotatæ in alijs computis antecedentibus, dec.390.n.2.
Pro identitate rei, dec.405.n.1.
Coniecturæ, quæ ſingulæ de per ſe non probant vocationem poſitorum in conditione, ſimul iunctæ cum expreſſa vocatione in alia parte teſtamenti, eam ſufficienter probant, dec.183.n.4.
CONSANGVINEVS. Alienatio rei Eccleſiaſticæ poteſt fieri conſanguineo, ſicut cuilibet extraneo, quando fit in vtilitatem Eccleſiæ, dec.119.n.7.
CONSENSVS Ordinarij in præſentatione ad Iuſpatronatus, præſumitur per lapſum multi temporis, deciſ.105.n.4.
Denegari non poteſt ſine iuſta cauſa; cuius cognitio eſt arbitraria Iudicis, dec.118.n.2. & 3.
Viri in teſtamento vxoris ſufficienter probatur, ſi eadem die, in eodem loco loci, coram iiſdem Notario, & teſtibus, eodemq; modo, & verbis eiſdem, ambo fecerint teſtamentum, dec.167.n.2.
Præſumitur interueniſſe, dum conſentire debens habuit ſcientiam actus, & illi non repugnauit, deciſ. 175.n.2.
Defectum conſenſus opponere non poteſt tertius, quando is, cuius fauore conſenſus requiritur, nihil opponit, dec.228.n.1.
Conſenſus pēſioni probatur ex literis expeditis cum clauſula, *Quorum* omnium, & cuiuslibet ipſorum ad hoc expreſſus accedit conſenſus, deciſ. 279. num.7.
Capituli in rebus arduis non eſt neceſſarius ad integrandam perſonam Epiſcopi; ſed propter intereſſe, quòd habet circa ſtatum Eccleſiæ, deciſ. 345. num. 4.
Alienationi rei, in qua aliquis ius habet; & recognitio voluntaria; important renunciationem, deciſ. 446.n.30.
CONSTITVENS procuratorem vti in rem propriam. Vide, PROCVRATOR.
CONSTITVTIO ſi mandet ſimpliciter ſine clauſula annullatiua alicui habenti aliàs poteſtatem faciendi actum, illum fieri ſub certa forma; actus non ſeruata tali forma geſtus valet; licèt contrafaciens ſit puniendus, dec.135.n.2.
Gregoriana tollens reſignanti actionem ſpolij, niſi doceat de publicatione, non habet locum in reſigna-

gnatione conditionali,& nulla ex defectu conſenſus,dec.246.n.11.

Gregoriana, *ſuper Iure congrui*, tribuit inquilinis ius retractus,ſine aliqua diſtinctione,dec.446.n.7.

Proſpicit ſolùm commodo, & quieti inquilinorum, ead.num.9.

Pontificia cenſetur veriſimiliter publicata, quando reperitur regiſtrata in Secretaria Apoſtolica, impreſſa ab Impreſſoribus Cameralibus, & publicè vendita, & obſeruata ſine contradictione in deciſione Cauſarum,dec.251.n.2.

Marchiæ,in contractibus mulierum, &c. requirit vltra conſanguineos, decretum Iudicis, deciſ.409. num. 3.

Pij V. *de Diſtributionibus* declaratur, dec.424.n.3.

Vide in verb. BVLLA.

CONSTITVTVM. Vide,CLAVSVLA *Conſtituti.*

CONSVETVDO probata non releuat,quando nõ probatur præciſè in terminis caſus, de quo agitur,deciſ.34.n.6.

Soluendi decimas Eccleſiæ, in qua percipiuntur Sacramenta,præfertur conſuetudini ſoluendi eas in loco tonſionis: quacunque conſuetudine contraria non obſtante,dec.78.n.1.& 5.

Debet probari in ſpecie,dec.95.n.1.

Neque probatur per teſtes, non deponentes de actibus particularibus,ead.n.2.

Conſuetudo ſeruiendi per Vicarium in Eccleſijs, in quibus eligitur induſtria perſonæ, non eſt valida, dec.115.n.2.

Non inducitur ex eo,quod vario modo obſeruatum fuit,dec.156.n.3.

Conſuetudo ineundi ſocietates vltra valorem Officij, non probatur obtenta in contradictorio Iudicio; imò conſtat de contrario,dec.251.n.26.

Non inducitur ex ſententijs diſformibus, eadem numero 27.

Etiamſi obtenta eſſet in contradictorio Iudicio,non ſuffragatur in materia vſuræ,ead.num. 28. & dec. 320.n.3.

Conſuetudo, quòd non appelletur à ſententia Metropolitani confirmatoria ſententiæ ſuffraganei, non valet,dec.392.n.2.

CONTRACTVS. In contractibus attenditur nominatio facta à contrahentibus, quando pacta non repugnent,dec.26.n.4.& dec.29.n.1.& 2.

In contractibus potiùs attẽditur qualitas pactorum, quam denominatio contrahentium,deciſ.29. numero 3.

Contractus dicitur ſimulatus, quando aſſerens ſe recepiſſe pecunias,eas non recipit, ſed ad manus alterius peruenerunt,dec.50.n.7.

Quæ proueniunt ex natura contractus, non eſt neceſſe,vt in mandato exprimantur,dec.99.n.6.

In contractibus, non attenditur nominatio contrahentium,ſed, quid voluerint agere,deciſ.132.numero 1.

Contractus claudicatio,præſertim in correlatiuis,induci non debet,dec.137.n.6.

In contractu nominato non eſt locus reſolutioni eiuſdem ob non adimplementum,dec.162.n.1.

In venditionis contractu, ſi bona vendita, ſunt alteri hypothecata, agendum eſt pro adimplemento, vel pro liberatione,ead.n.2.

Contractus eſt nullus, vel ſaltim annullandus, quando dolus dat ipſi cauſam,ead.n.5.

Intellige, vt num.6.

In contractus reſolutione,nõ fit differentia inter modum,& conditionem,dec.163.n.2.

Quando in contractu imponitur neceſſitas diſponendi,cum clauſula annullatiua;contractus reſoluitur non ſolùm,ſi diſpoſitio aliter fiat, ſed etiam,ſi facta non ſit,ead.n.4.

In contractibus nominatis eſt locus pœnitentiæ,quãdo apponitur pactum reſolutiuum, ſi conditio vel modus non fuerit adimpletus,ead.n.10.

Reſoluto contractu, ceſſat onus ei correſpectiuum, dec.172.n.1.

Contractus, in quo aſſecuratur lucrum incertum ſocietatis, non eſt vſurarius, ſi quantitas taxata eſt proportionabilis ad dubium euentum lucri, dec. 201.num.1.

Societatis, in quo merces dantur æſtimatæ ſocio, vt reſtituat id,quòd ſuper eſt de capitali in ſocietate poſito;non eſt vſurarius,ead.num.2.

Societatis cõtinens certam aſſecurationem fructuum, cum pacto,quòd capitale ſit ſaluum;aut, in quo ſola aſſecuratio fructuum eſt exceſſiua; non eſt licitus,ead. num. 4.

Si verò contractus aſſecurationis eſt diſtinctus à contractu ſocietatis,neque illi eſt correſpectiuus; eſt licitus,& non continet vſuram,ead.n. 5.

Contractus ex diuerſis cauſis, & inter diuerſas perſonas, non cenſentur correſpectiui, licèt ſint celebrati in continenti coram eodem Notario, deciſ. 382.num.1.

Subſtantialia contractus emptionis, & venditionis, dec.446.n.6.

Contractus de ſui natura poteſt eſſe temporalis,ead. num.12.

Cætera.Vide in verb.BVLLA, & in verb.CONSVETVDO.

CONTRADICTOR. Citatus ad Cauſam non fit legitimus contradictor,niſi opponat exceptiones releuantes,quibus excludatur Iudicium poſſeſſorium, dec.447.num.3.

CONTRAHENTES promiſcuè vtuntur verbo *Locauit*, ſeu *Vendidit*,dec.446.n.1.

CONTRARIETAS, etiam in non ſubſtantialibus, repellit in totum teſtes, qui reuocauerunt primam depoſitionem,dec.270.n.1.

Neque ſuffragatur proteſtatio,facta in ſecundo examine,quòd non intendunt recedere à prima depoſitione,ead.n.2.

Contrarietates,& inueriſimilitudines, iunctæ cũ exceptionibus contra perſonam,repellunt teſtem in totum,dec.297.n.2. & dec.311.n.1.

Contrarietates nonnullæ in dictis teſtium recenſentur,dec.407.n.9.

CONTRAVENTIO. Ceſſante contrauentione, ceſſant etiam damna,& intereſſe,dec.309.n.7.

CONTVMACIA reſoluitur per comparitionem ipſius contumacis,dec.54.n.9.

In contumaciam procedi non poteſt contra Communitatem indefenſam, non dato ei curatore, deciſ. 425.n.3.

Contumacia citati in non comparendo. Vide CITATIO generalis.

CO-

COPISTÆ error in annotatione anni partitarum, non inducit falſitatem, dec.435.num.4.
COPVLA præſumitur per cohabitationem concludenter probatam, dec.329.n.7.& 8.
Non tamen præſumitur in caſu minoris ætatis ſponſæ, ead.n.9.
Depoſitio de copula de viſu per foramē oſtij factum pro aditu gattorum; continet plura inuerisimilia, dec.376.n.6.7.8.
CORDVBA declaratur in deciſ. *Corduben. Capellaniæ*, dec.267.n.4.
CORRECTIO. In dubio non eſt inducenda correctio partis præcedentis ſcripturæ, ſine cauſa, dec.384. num.3.
CORRESPECTIVITAS non infert ſimoniam, quando pecunia ſolui promiſſa, non eſt proportionabilis donationi Iurispatronatus, dec.336.n.10.
Correſpectiuitatis materia eſt coniecturalis, & pendet à veriſimili mente contrahentium, deciſ.382. num.2.
Correſpectiuitas ex quibus coniecturis excluditur, ead.n.3.4.5.
Ceſſat, quando capitula ſunt ſeparata, & poſita in clauſulis ſeparatis, & de per ſe, & tendunt ad diuerſa; nec vnum tendit ad determinationem alterius, dec.430.n.1.
COVARRVVIAS declaratur *in cap. filius noſter, num.4. de teſtament.* dec.19.n.16.17.18.19.
CREDITOR præſumitur ſibi ſatisfeciſſe de ſuo credito in vita defuncti, ſi eius bona adminiſtrabat, dec.44.num.4.
In depoſito, non tenetur de negligentia ſui procuratoris in exigendo, dec.136.n.6.
Ceſſante animo vendendi alijs creditoribus, poteſt meliorem facere ſuam conditionem, dec.147.n.7.
Creditoribus prius venientibus, regulariter, debet ſatisfieri, nulla præſtita cautione, dec.189.n.4.
Inuerisimile eſt, quòd creditor per ſpatium plurium annorum neglexerit petere ſuum creditum, ead. num.6.
Creditor offerens in ſubhaſtatione bonorum, conſideratur vti perſona diuerſa, & non vti creditor, dec.206.n.7.
Admittitur ad licitandum, ſicut quilibet extraneus, ead.num.8.
Sed in ſubſidium, non inuento emptore, qui offerat iuſtum precium, ead.n.9.
Ad licitandum debet admitti à Iudice, ead.n.10.
Non tenetur recipere particulatim ſolutionem, dec.221.num.2.
Creditor, qui non poteſt aliunde cōſequi ſolutionem à ſuo debitore, curat vt plurimum ei dari pecunias ad intereſſe, vt cum eis ſibi ſatisfaciat, deciſ.223. num.4.
Conſtitutus procurator ad exigendum, non poteſt in præiudicium anteriorum ſibi ſatisfacere, de ſuo credito, dec.280.n.1.
Neque ei prodeſt bona fides, & ignorantia ſtatus, debitoris, ead.num.4.
Deſcriptus in liſta inſerta in Inſtrumento Concordiæ pro toto corpore Creditorum, tenetur ſtare aſſignationi, & diſtributioni bonorum debitoris, iuxta formam Concordiæ, dec.343.n.1.
Creditores hypothecarij poſſunt agere Saluiano, deciſ.224.n.1.
Vnius Prouinciæ, in quo caſu præferendi ſint creditoribus alterius Prouinciæ, dec.280.n.5.& 6.
Ab initio ſibi obligant perſonam, & vniuerſa bona; nec habent reſpectum ad negotiationes, eadem num.7.
CREDITVM non probatur in præiudicium aliorum Creditorum, per confeſſionem debitoris, dec.79. num.1.
Pendens à ratione adminiſtrationis tutelæ, eſt incertum, dec.328.n.2.
CRIMINALITAS. Quando per ſententiam declaratur, Inſtrumentum eſſe exequendum, tollitur omnis prætenſio criminalitatis: & ſententia parit exceptionem rei iudicatæ, dec.444.n.1.
Vide in verb. CAVSA.
CVLPA. Ex ſola facultate tributa marito exigendi, & vendendi bona in dotem aſſignata, non oritur culpa conſiderabilis, ad effectum, vt pereant damno ipſius, dec.309.n.4.
CVMVLATIO petitorij, & poſſeſſorij, quando admittatur, dec.258.n.4.
Per ſuperuenientiam noui tituli, ſine alia declaratione cenſetur noua cauſa cumulata poſſeſſioni præcedenti, dec.431.n.3.& 4.

D

DAMNVM emergens, in materia cambiorum, debet probari in indiuiduo, quòd pecunia accepta ſit, e.g. ad cambium, ob nō factam reſtitutionem pecuniarum, dec.12.n.1.
Neque proteſtatio abſque tali declaratione valet, ead. nu.2.
Nec ſufficit declaratio ſimplex, ead. n.7.
Damnum nō probatur paſſum ob intereſſe ſolutum, niſi probetur in indiuiduo, eſſe ſolutum ob talem cauſam, dec.16.n.1.
Neque ſtatur aſſertioni damnum paſſi, & multò minus ſucceſſoris; niſi verè conſtet de damno illato, ead.n.2.& 3.
Vide verb. PACTVM.
Fructus ſoluti ratione damni emergentis. Vide FRVCTVS.
DATA probat antiquitatem ſcripturæ, quando concurrunt præſumptiones, & coniecturæ, dec.313.n.2.
Sola Data non probat antiquitatem, dec.438.n.3.
DATIO. Dationi in ſolutum repugnat pactum redimendi infra tantum tempus, dec.29.nu.4.
Datio in ſolutum obtinet vim emptionis; & omne eius commodum, & incommodum ſpectat ad emptorem, ead.n.5.
Datio in ſolutum non cenſetur, quando bona data in ſolutum remanent in æſtimo venditoris, deciſ.29. num.6.
Neque quando venditor remanet in poſſeſſione bonorum, ead.n.7.
In datione in ſolutum præſumitur ſimulatio, concurrentibus coniecturis, ead.n.13.
Rationes, ex quibus præſumitur emptio ſimulata, militant etiam in datione in ſolutum, ead.n.14.
Per dationem in ſolutum obligatio præcedens extinguitur; & ſic poſt eam nulla mora conſiderari poteſt, ead.n.16.

Digitized by Google

DEBITOR. Confeſſio debitoris non probat creditum in præiudicium aliorum Creditorum, deciſ. 79. num. 1.
Debitor ſocietatis. Vide, SOCIETAS.
DECANVS ſi eſt negligens in puniendo reum; iuriſdictio remanet Epiſcopo, dec. 385. n. 2.
Decanus Canonicorum habet duo vota, dec. 410. nu. 3. & dec. 420. n. 2.
DECIMÆ. Percipientes Decimas tenentur ad quartam pro fabrica, quando illa non habet redditus diſtinctos, nec adeſt conſuetudo, quòd onus fabricæ ad alium ſpectet, dec. 90. n. 1.
Conſuetudo ſoluendi decimas Eccleſiæ, in qua percipiuntur Sacramenta, præfertur conſuetudini ſoluendi in loco confionis; quacunque conſuetudine contraria non obſtante, dec. 78. n. 1. & 5.
Sententia indiſtinctè loquens de decimis manipularibus grani, & ſeminis, poſt araturas omnium, & ſingulorum colonorum, & agricolarum, comprehendit decimas colonorum, & conductitiorum, dec. 153. n. 2.
Habitatores intra limites Plebaniarum, tenentur de Iure communi ſoluere decimas Eccleſiæ matrici, de omnibus fructibus, & non pro libito eorum voluntatis, dec. 156. n. 1. & 2.
Decimæ debentur Eccleſiæ Parochiali, de Iure communi, etiam de prædijs Regularium alteri locatis, dec. 393. n. 1. Niſi doceatur de exemptione in ſpecie, ead. n. 2.
In Cauſis Decimarum, Index laicus eſt omnino incompetens, dec. 269. n. 5.
DECIVS conſ. 330. declaratur, dec. 254. n. 2.
DECLARATIO facta lite pendente, non afficit, deciſ. 36. num. 3.
DECOCTIO, quando eſt latens, an poſſit imputari negligentia alijs creditoribus, dec. 147. n. 5.
DECRETVM irritans in facultate optandi, impedit alium poſſe optare, dec. 111. n. 1.
Irritans, licèt in ſupplicatione ſit appoſitum ad fauorem Cancellariæ, poteſt tamen opponi à Titulati, cuius intereſt, dec. 127. n. 4.
Ligat etiam ignorantes, dec. 133. n. 3.
Appoſitum in regula reſeruatiua, nō operatur ſuum effectum, donec reſeruatio ſit iuſtificata, dec. 324. num. 3.
Decretum interpoſitum cum intimatione, non afficit ante intimationem, dec. 378. n. 2.
Camerale, quantum ad ius retractus, fuit reuocatum in ſpecie à Pio V. dec. 446. n. 3.
DEFECTVS plures recenſentur, proceſſum vitiantes, dec. 130. n. 1.
Defectus intentionis in vna parte Gratiæ, non vitiat Gratiam in alia parte diſtincta, in quo ceſſat ille defectus, dec. 198. n. 7.
Defectus citationis ad videndum iurare teſtes, non ſanatur per citationem pro certa die ad dandum interrogatoria, dec. 33. n. 2.
Non expreſſionis minoris ætatis, in diſpenſatione ſuper matrimonio, non reddit Gratiam ſubrepticiam, quando matrimonium fuit collatum in tempus, quo ceſſat impedimentum ætatis, deciſ. 329. num. 6.
Recognitionis iurium poteſt opponi in Curia, etiāſi non fuit oppoſitus in partibus, dec. 402. nu. 1.
Lineæ inueſtitorum defectus probatio incumbit agēti ad recuperationem bonorū datorum in emphyteuſim, dec. 415. n. 1. & 3.
Lineæ præſumitur, niſi contrarium probetur, eod. nu. 4. Contrarium, quando fuit ſemel probata exiſtentia lineæ, ead. n. 5.
Ætatis eſt probandus ab eum allegante, dec. 410. n. 6. & dec. 430. n. 4.
DELICTA plura habentia tractum ſucceſſiuum, non ſolent committi, neq; venire ad notitiam eodem tempore, dec. 407. n. 4.
DENVNCIATIO, in materia retractus, requiritur pro forma, dec. 253. n. 3.
Denunciationes per vim Edicti probant ſufficienter quantitatem fructuum, dec. 333. n. 2.
DEPONENS pecunias, ad effectum ſe liberandi, debet à ſeipſo abdicare dominium, dec. 136. n. 3.
Remanet dominus pecuniarum, etiam in caſu, quo depoſitum reuocare non poſſit, ead. n. 4.
DEPOSITIO de copula de viſu per foramē oſtij factum pro ingreſſu gattorum, continet plura inueriſimilia, dec. 376. n. 6. 7. & 8.
Depoſitio teſtium, ſi deſit in tranſportatione actorum, non obſtat quominus procedi poſſit ad vlteriora in Cauſa, quando Pars offert velle habere articulos pro probatis, dec. 312. n. 1.
Depoſitio teſtis de facto proprio, ex certa ſcientia, facit plus quàm ſemiplenam probationem, dec. 333. n. 1.
DEPOSITVM reale ex quibus probetur, deciſ. 7. num. 2. & 3.
Quando non eſt iudiciale, cenſetur factum ſine conſenſu creditoris, & nullum ei præiudicium infert, dec. 136. num. 5.
Obligans ſe in forma depoſiti, liberatur facto depoſito, dec. 155. n. 1.
Approbans depoſitum, non poteſt opponere, quòd deponens non ſit liberatus, ead. nu. 3.
Obligatus in forma depoſiti, ſuperuenientibus ſequeſtris non debet ſoluere, ſed denunciare, & deponere, ead. n. 4.
Nec cenſetur velle promittere de ſuo, ead. n. 5.
Depoſitum, ſuper quo fuerunt illatæ moleſtiæ, non poteſt amoueri, niſi ſublatis moleſtijs, vel præſtita cautione de euictione, vel liberationis à moleſtijs, dec. 437. n. 2.
Acceptatum à creditore, ſi inſtet pro illius conſignatione, & obtineat decretum de conſignando, data cautione de reſtituendo; & à creditore præſtita; habet vim ſolutionis, ead. n. 3.
Acceptans depoſitum non poteſt amplius variare; ſed debet inſtare pro conſecutione illius, eadem num. 4.
Depoſitum decimarum debet fieri in cœmeterio, dec. 269. num. 2.
Non integrum non releuat; neque excuſat recuſatio Rectoris, ead. n. 3.
DEROGATIO Concilij Lateranenſis non eſt neceſſaria in tranſlatione, quādo fuit appoſita in prima reſeruatione penſionis, dec. 277. n. 8.
Derogatio vnica Regulæ, *de iure quæſito non tollendo*, ſufficit, quando duo Indulta idem contineat, dec. 355. num. 1.
Derogatum cenſetur cap. *nuper, de decim.* per derogationem

Digitized by Google

tionem Conciliorum generalium, cum clauſula, Quorum tenores, dec. 277. num. 9.

Derogatum non cenſetur decretis per ſolam relationem generalem ad eadem decreta in Literis ſucceſſoris, dec. 6. num. 1.

Neque, ſi ſequeretur abſurdum, ead. n. 5.

DESCENDENTIA probatur, ex pluribus enunciatiuis diuerſorum Inſtrumentorum, concurrentibus coniecturis, dec. 10. n. 1. & dec. 121. n. 1.

Vide in verb. FILIATIO.

DESTINATIO non operatur effectum contra intentionem deſtinantis, & ante ſecutum adimplementum, dec. 247. n. 17.

Solutionis faciendæ certis creditoribus deſcriptis in liſta, non cenſetur eſſe taxatiua, & reſtrictiua in præiudicium anteriorum, dec. 291. n. 1.

DETERIORATIO monetæ inferioris non cedit damno creditoris, dec. 249. n. 2.

DEVOLVTIO ex quibus excludatur, dec. 113. nu. 3. & dec. 132. n. 2.

Non habet locum, quando turnus non conſumitur, nec alteratur; & Capitulum confert iure proprio, dec. 184. n. 9.

Non habet locum, quando non eſt declarata caducitas, dec. 240. n. 1.

DICTIO, *Et cetera*, appoſita poſt verbum *Subſtituit*, an debeant extendi, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, dec. 178. n. 4.

In circa, quoad tempus, non poteſt referri ad ſpatium viginti annorum, & vltra, dec. 297. n. 4.

Ad quod tempus referri poſſit, eſt arbitrarium Iudicis, dec. 311. n. 2.

Intellige, vt num. 4. ead.

Aliquando importat tempus trium, vel quatuor annorum, ead. n. 3.

Omnes, eſt diſtributiua plurium, & non verificatur in duobus, dec. 443. n. 5.

Prædicta, facit relationem ad expreſſa, dec. 80. n. 2.

Prout, reſtringit mandatum ad tenorem Inſtrumenti, ad quod refertur, dec. 72. n. 3.

Seu, ponitur inter diuerſa, & ſtat augumentatiuè, dec. 373. n. 6.

Videlicet, poſita poſt genus, vel nomen appellatiuum, ſtat reſtrictiuè, dec. 262. num. 3.

DIGNITATES. Reſeruatio primarum Dignitatum in regul. 3. Cancellariæ, eſt concepta verbis prægnantibus, & comprehendit etiam Beneficia antea reſeruata in regula prima, dec. 414. n. 15.

DILATIO temporis non recipit certam æſtimationem, dec. 21. n. 1.

Dilationis obſtaculum remanet ſublatum, quando in Commiſſione eſt præfixus terminus, ad expediendam Cauſam; & eo elapſo, Cauſa fuit expedita, dec. 436. n. 2.

Dilatio non datur ad effectum impediendi immiſſionem, dec. 447. n. 2.

DILATIO teſtatoris an probet concludenter mutationem primæ voluntatis, dec. 404. n. 4.

DIMINVTIO. Locatio, ſi ſit perpetua, & cum pactis oneroſis conductori, ſit diminutio ſextę partis precij, dec. 135. n. 1.

DIOECESIS eſt territorium Epiſcopi, dec. 48. n. 17.

DISDICTA ſufficienter probatur per relationem Curſoris, dec. 203. n. 1.

Teſtes appoſiti in rogitu translationis periculi vitæ, an cenſeantur repetiti in rogitu reproductionis diſdictæ, ead. num. 2.

Terminus diſdictæ ſocietatis datur fauore debitoris, vt interim poſſit parare pecunias, dec. 296. numero 3.

Dies reproductionis diſdictæ non computatur in termino quindecim dierum, ead. n. 4.

Verba, *Cum diſdicta quindecim dierum præcedentium*, excludunt diem reproductionis, ead. n. 5.

DISMEMBRATIO quando eſt nulla, & ceſſat neceſſitas, & vtilitas Eccleſiæ; ſucceſſor non tenetur pro facto anteceſſoris, dec. 413. n. 1. & 2.

Etiamſi ſucceſſor ſucceſſerit in ſpolijs anteceſſoris, ead. num. 5.

DISPENSATIO. Quando petitur diſpenſari ad contrahendum matrimonium in gradu prohibito, ante legitimam ætatem; eſt neceſſaria diſpenſatio ſuper gradu, & ſuper ætate, dec. 329. num. 5.

Ex obſeruantia plurium annorum, præſumitur diſpenſationem fuiſſe valide executam, ead. num. 14.

Eſt de lege iuriſdictionis, dec. 402. n. 1.

Eſt præambulum neceſſarium, ſine quo non poteſt perueniri ad collationem Ordinum, ead. n. 2.

Diſpenſare non poteſt Archiepiſcopus cum ſubditis ſui ſuffraganei, ead. n. 3.

Diſpenſatio exerceri non poteſt, cum non ſubdito, ead. num. 4.

Facultas diſpenſandi cum illegitimo, & conferendi ordines, competit ſoli Epiſcopo, ead. num. 5.

DISPOSITIO Legis, Vide *LEX*.

DISTRIBVTIONES. Groſſa, & menſata, non ſunt diſtributiones quotidianæ, dec. 66. n. 1.

Capitulum non tenetur ad reſtitutionem diſtributionum, quæ dantur ſolum intereſſentibus, & reſidentibus, quando impedimentum reſidentiæ non prouenit ex facto Capituli, ſed ex facto iudicis valido, & iuſto, dec. 424. n. 1.

Diſtributiones peti nequeunt, de Iure communi, à Canonico non reſidente, ead. n. 2.

Declaratur Bulla Pij V. *de Diſtributionibus*, ead. n. 3.

Diſtributiones regulariter non veniunt appellatione fructuum, & emolumentum Canonicatus, eadem num. 4.

Capitulum ob iuſtam cauſam excuſatur à reſtitutione diſtributionum, ead. n. 5.

Intentio Papæ eſt, velle in reſeruatione penſionis afficere diſtributiones ab initio onere penſionis, ante præſtitutum ſeruitium, & acquiſitionem titularis, dec. 448. n. 3. & 6.

Capitulum poſt impoſitam penſionem, non poteſt amplius percipere iure proprio per ius non decreſcendi, diſtributiones, in præiudicium penſionarij, ead. num. 7.

DIVERSITAS cauſæ petitionis, & diuerſitas perſonarum, faciunt cauſam diuerſam, dec. 38. n. 1. & 3.

Aquæ diuerſitas probatur ex diuerſitate loci, & ex diuerſo tranſitu, dec. 43. n. 1. & 2.

DIVISIO inter Epiſcopum, & Capitulum, pro ſedandis controuerſijs, eſt valida, etiam abſque confirmatione, dec. 179. n. 7.

Sed non ideo præiudicatur reſeruationibus Apoſtolicis, ſi non eſt confirmata, ead. n. 8.

Diuiſio in ſucceſſione ab inteſtato, ſit in capita, &

non

non in ſtirpes, dec. 336. num. 1,

Cum hæredibus, eſt cauſa ſufficiens, vt legatarius nō poſſit habitare ſimul cum eis, dec. 371. n. 4.

DOLVS, vt habent locum diſpoſitio legis, *ſi quis maior, Cod. de tranſact.* probatur ſufficienter ex mora in omittendo ſucceſſiua, & continuata, concurrentibus interpellationibus, & contrauentione, deciſ. 137. n. 1.

Quando dat cauſam contractui, contractus eſt nullus, vel ſaltem annullandus, dec. 162. num. 5.

Intellige, vt num. 6.

Dolus, & culpa mariti excluditur in caſu, quo bona dotalia ante matrimonium, ſtabant ſub periculo vitæ vxoris, quæ erat iuuenis; ſi eius obitus euenit intra paucos menſes poſt matrimonium, deciſ. 309. num. 6.

DOMICILIVM, ad effectum incolatus in Vrbe, non contrahitur per habitationem decem annorum, quando habitatio non eſt cum animo permanendi, ſed alia de cauſa, dec. 25. n. 1.

Domicilium non contrahens, non dicitur incola, eadem num. 2.

Effectus domicilij tranſit ad hæredes extraneos, ad hoc ſolum, vt hæres non poſſit declinare forum defuncti, ead. n. 10.

DOMINIVM non probatur ſufficienter per ſolam locationem, dec. 11. n. 3. Niſi concurrentibus adminiculis, ead. n. 4. Et quænam ſint ead. n. 5. & 6.

Ad effectum deuolutionis dominium requirit probationes concludentes, & excutas: nec ſufficiunt locationes, ſolutiones, & alia adminicula, eadem num. 8. & 9.

Exceptio dominij opponi nequit à conductore, dec. 33. num. 4.

Dominium plenè probatur, etiam ad effectum caducitatis, per inueſtituras, concurrentibus adminiculis, dec. 110. n. 1.

Item per enunciatiuas antiquiſſimas plurium inſtrumentorum, ead. num. 3.

Rei Dominium non venit in ceſſione, quando ceſſionario eſt conceſſus ſolus eius vſus, pro certo tempore limitato, dec. 263. n. 1.

Bona aſſignata in dotem, quando non tranſeant in dominium mariti, dec. 309. n. 1.

In probatione dominij antiquiſſimi ſufficiunt coniecturæ, concurrentibus adminiculis, & preſumptionibus, dec. 374. num. 9. & dec. 439. n. 1.

Secus verò, ſi dominium non ſit antiquum: nam tunc requiruntur probationes fortiores, & efficaciores, ead. num. 10.

Dominium probatur clarè, per poſſeſſionem continuatā de vno in alium, probatam per plura inſtrumenta confecta à diuerſis Notarijs, diuerſis temporibus, & inter diuerſas perſonas, ead. n. 14.

Probatum ſufficienter ex pluribus inſtrumentis, & coniecturis, non excluditur per coniecturam non ſolutionis liuelli, dec. 374. n. 20.

Dominij tranſlatio impeditur, per prohibitionem alienationis factam, vt bona remaneant in familia; & cum ſtipulatione Notarij, dec. 308. n. 10.

Vide in verb. TRANSLATIO.

DOMINVS directus habet fundatam intētionem ſuam, quoad emphyteuſim, quando tota eius terra poſſidetur ab emphyteota, dec. 357. n. 1.

Intellige, niſi locatio in emphyteuſim habeat confines certos, & limitatos: in quo caſu onus probandi ſpectat ad dominum, non ad conductorem, ead. num. 2. & 3.

Dominus caſalis, in quo poſitæ ſunt pecudes, præfertur alijs creditoribus in precio herbarum, ex quibus fuerunt educatæ, dec. 383. n. 2.

DONATARIVS. Factum donatarij, contra donationem reuocatam, ei non præiudicat, ſi de Iure communi reuocatio donationis, non eſt valida, deciſ. 278. n. 9.

DONATIO concepta ſub certo modo, cum clauſula annullatiua, reſoluitur ſi modus non adimpleatur, dec. 163. n. 1.

Non cenſetur captatoria, quando donans, nihil acquirere poteſt, ead. n. 6.

Promiſſio de non reuocando donationem ex quacunque cauſa &c. intelligitur, modò impleatur ex alia parte, & non ſit factus locus reſolutioni contractus ob non adimplementum, ead n. 9.

Donatio cauſa matrimonij, non eget inſinuatione, dec. 183. n. 10. & dec. 200. n. 3. & dec. 308. nu. 1.

Donatio remuneratoria cōſiſtit in ſeruitijs de præterito; non in ſeruitijs præſtandis de futuro, deciſ. 278. nu. 6. & 8. & dec. 307. nu. 2.

Inter viuos, cum promiſſione de nō reuocando, etiam ob cauſam ingratitudinis, reuocari non poteſt, dec. 278. n. 7.

Actus contra donationem ex cauſa matrimonij, non præiudicant filijs in ea donatione vocatis, deciſ. 308. n. 7.

Donationis propter nuptias fructus debentur, ex ſententia multorum, viduæ, ſoluto matrimonio, dec. 217. n. 9.

Item debentur vxori in caſu vergentiæ ad inopiam, ead. nu. 10.

DOS. Vxore decedente cum liberis communis matrimonij, maritus, ex Statuto vrbis, lucratur totam dotem; quam liberis reſeruare debet, deciſ. 31. numero 1.

Dotis reſtitutio, ex communiori opinione, non fit, liberis extantibus, ead. n. 4.

Veriſimiliter cenſetur ſoluta dos, quando adeſt promiſſio præcedens, dec. 55. n. 2.

Dos data ab extraneo, in euentum reſtitutionis, eſt illi reſtituenda, dec. 177. n. 1. & 4.

In ſubſidium detrahitur, ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, ſi non adſint bona libera, dec. 193. num. 1. Sed ex portione dotare debentis, ead. n. 3.

In dotem computatur portio bonorum, quæ detrahitur ratione legitimæ patris, dec. 193. n. 2.

Stipulatio reſtitutionis dotis, ſecuta poſt dotis promiſſionem, non ſuffragatur ei, qui dotem promittit: niſi conſuetudo loci adſit in contrarium, dec. 213. n. 2.

Dotis fructus debentur officio Iudicis, dec. 217. n. 4. Contrarium, quòd peti poſſint actione de dote, ead. num. 5.

Dotis reſtitutio in caſu vergentiæ viri ad inopiam, eſt impropria reſtitutio, ead. nu. 6.

Dotis reſtitutio debet fieri ex bonis dotantis, eadém num. 11.

Dotis fructus, quando in inſtrumento adeſt promiſſio damnorum, & intereſſe, poſſunt peti, vti intereſſe.

Digitized by Google

reſſe vigore promiſſionis; licèt condemnatio fuerit omiſſa in ſententia,ead. n.8.
Mulieris intereſt, ſuam dotem collocari in tuto, vt inſeruiat oneribus matrimonij,dec. 229.n. 1.
Patris intereſt, dotem conſeruari,ne in caſu amiſſionis teneatur iterum filiam dotare,ead.num.2.
Dotem reſtituere tenetur qui eam recepit, & non ſuſtinet onera matrimonij; etiam extra caſum vergentiæ ad inopiam,ead. n. 3.
Promiſſio reſtituendæ,vel conſignandæ dotis,in omnes,& ſingulos caſus, comprehendit quemcunq; caſum,etiam extra vergentiam ad inopiam, deciſ. 243.n. 1.
Legatum dotis extinguitur per promiſſionem eiuſdem quantitatis, factam poſtea à legante, ex eadem cauſa dotis,dec.249.n.1.
Et vti res aliena ſoluendum eſt ab hærede, ex bonis hæreditarijs,ead. n.3.
Ex ſolutione partis dotis non dicitur mutata voluntas, nec alteratur legatum reſpectu partis non ſolutæ,ead.n.4. Intellige vt num.5.
Dotis legatum extinctum per promiſſionem eiuſdem quantitatis, non poteſt reuiuiſcere ex eo quòd legans non mutauit teſtamentum,ead.num.6.
Dos relicta filiæ à patre, poteſt grauari onere reſtitutionis, in eo, quod excedit quantitatem legitimæ,dec.317.n.1.
Secus verò infra quantitatem legitimæ, ead.n. 2.
Contrarium autem deciditur in caſu Deciſionis, eadem,num.5.
Dos non ſuccedit loco Legitimæ, quando Statutum diſponit, quòd mulier debeat eſſe tacita, & contenta dote,ead.n. 4.
Dotis promiſſio non eſt neceſſe quòd fiat mulieri;ſed debet fieri marito,dec.353.n.1.
Dos conſtitui poteſt ab extraneo, ſub conditione, quòd ſoluto matrimonio,debeat ei, vel alteri, reſtitui,ead. num. 2.
Aſſerens dotis augmentum eſſe factum, ex proprijs bonis,debet hoc probare plenè, & concludenter, dec.372.n. 1.
Tutor ſe obligans nomine proprio in conſtitutione dotis, cenſetur ſe obligaſſe vti fideiuſſor pro maiori cautela,dec.433. n.4.
Dotis legatum relictum arbitrio tutoris, intelligitur de dote congrua, ead.n. 8.
Pro dote aſſignari poteſt totum patrimonium,ſi qualitas perſonarum hoc ſuadeat, ead.n.11.
Summa dotis taxata à Statuto Vrbis, inter Nobiles non habetur pro congrua,ead.n.12.
Dotis conſtitutio facta à tutore habente facultatem à teſtatore conſtituendi dotem filiæ ſuo arbitrio, cenſetur facta nomine pupillorum, & de eorum bonis,dec.433.n.2.
Dotis confeſſio. Vide, CONFESSIO.
Dotis numeratio. Vide, NVMERATIO.
Dotis exactio in caſu vergentiæ ad inopiam. Vide, VERGENTIA.
Dos quando compenſetur cum legato.Vide,LEGATVM.
Dotis Eccleſiæ valor,ad effectum illam augêdi,computatur,non deductis oneribus,dec.2.num.2.
DOTARE. Onus dotandi ſpectat ad fratres,non ad matrem,quando fuit relicta à dos à patre in teſtamento,cuius ipſi ſunt hæredes, dec.433. n.1.
Dotandi onus ſpectat ad patrem, dec. 193. nu. 4. & dec.332.n.2.
Fratres non tenentur dotare ſorores, niſi tanquam hæredes patris,dec.372.n.2.
Tutor non cenſetur velle dotare de proprio, etiamſi ſit patruus, quando promiſit dotem vti tutor, & curator; & in libris tutelæ creauit pupillos debitores ſummæ promiſſæ,deciſ.433.n.3.
Intellige, dummodo dos non ſit exceſſiua; ita vt in exceſſu teneatur de ſuo,ead.num.6.
Frater non tenetur dotare ſororem vltra valorem portionis ei debitæ ab inteſtato; multoque minus vltra valorem totius patrimonij,ead.num. 5.
Contrarium num. 9.
Mater, de Iure communi,tenetur dotare filias in concurſu cum fratribus,quando non adſunt bona paterna,ead.num. 7.
De Iure communi,quando portio non ſufficit pro dotanda ſorore, fratres tenentur illam dotare de proprio,ead.n. 10.

E

ECCLESIA ad ſui regimen eget viris literatis, deciſ. 104.n. 3.
Quando eſt parochialis, Prior tenetur reſidere in ea perſonaliter, & exercere curam animarum, deciſ. 115.num. 1.
Si eſt annexa Prioratui, Prior poteſt in ea ſeruire per Vicarium:ſecus, ſi non ſit annexa,ead.nu.5.& 6.
Libera non poteſt redigi in ſeruitutem Iuspatronatus,per ſolum augmentum dotis,dec. 187.n.1.
In Eccleſia Tiraſonenſi ius eligendi Prædicatorem ſpectat ad Epiſcopum, dec.271.n.2.
Eccleſia Varmienſis eſt comprehenſa ſub Concordatis Germaniæ, dec.426.n.2.
Eccleſiæ curatæ non dantur Monaſterijs in titulum, dec.139. num.6.
In multis Hiſpaniæ Eccleſijs adſunt ſimul Regulares, & Beneficiati ſæculares,ead.n.4.
Eccleſiæ Regnorū Caſtellæ,& Legionis,vide in verb. INDVLTVM.
Eccleſiæ vtilitas. Vide, VTILITAS.
EDICTA. Appoſitio Edictorum, iuxta formam cap. vlt. *de elect. in 6.* non eſt neceſſaria,quando nullum effectum operari poteſt,dec. 314.n.4.
ELECTIO ſecunda non valet,non caſſata prima,deciſ. 420.num. 6.
Contrarium,quando prima electio fuit nulla, ea.n. 8.
Electio conditionalis eſt ipſo iure nulla,ead.nu.7.
Ad electionem procedi nequit, pendente diſcuſſione ſuper interpretatione Indulti, ead.n.9.
Quando vxori eſt reſeruata facultas diſponendi de bonis dotalibus in aliqua ſumma,ad eius electionem; tunc electio eſt facienda ante venditionem bonorum,dec.309.n.5.
ELIGERE. Quando omnes Canonici ſunt capitulariter congregati, ad effectum eligendi, & aliqui recedunt à Capitulo;eligendi facultas exiſtit penes eos,qui remanſerunt,dec.410.num.2.& dec. 402. num. 1.
Eligi poteſt abſens: & multò magis, quando eſt notus,dec.420.n.10.& 11.

EMPHYTEOTA poteſt conſtituere ſeruitute in bonis emphyteoticis, emphyteuſi durante, dec. 259. n. 1.

EMPHYTEVSIS conceſſa pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus in perpetuum, eſt tranſitoria ad hæredes extraneos, dec. 245. n. 2.

Finita emphyteuſi, datur domino directo Interdictum *Retinenda* pro recuperatione poſſeſſionis naturalis, dec. 259. n. 5.

In emphyteuſi, ſi res non eſt in totum perempta, & remanet tanta pars, quæ ſit ſufficiens pro penſione in recognitionem directi dominij, penſio debet integrè ſolui, dec. 339. n. 5.

Dominus directus habet fundatam intentionem ſuã, quoad emphyteuſim, quando tota eius terra poſſidetur ab emphyteota, dec. 357. n. 1.

Dummodo locatio in emphyteuſim, non habeat con fines certos, & limitatos: in quo caſu onus probandi ſpectat ad dominum, non ad conductorem, ead. num. 2. & 3.

Vide in verb. ONVS, & TENVTA.

EMPTIO. Subſtantialia contractus emptionis, & venditionis, dec. 446. num. 6.

Vide in verb. VENDITIO.

EMPTOR bonorum fideicommiſſariorum redditur tutus per commutationem volunratis teſtatoris, & ſubrogationem precij, dec. 116. n. 2.

Item, per conſenſum vocatorum ad fideicommiſſun, ead. num. 3.

Emptor, ſi ſcit adeſſe creditores anteriores, non liberatur, ſi ſoluit poſterioribus, dec. 291. n. t. 9. & 10.

Emptori domus, nullum ius acquiritur in præiudicium vicini, niſi venditio ipſimet vicino intimetur à venditore, dec. 220. n. 8.

ENVNCIATIVÆ antiquiſſimæ plurium inſtrumentorum habent vim famæ, & probant dominium, deciſ. 110. num. 2.

Antiquiſſimę Iuriſpatronatus ex fundatione, & quaſi poſſeſſio præſentandi, ſufficiunt ad effectum, vt ſuperſedeatur in executione Breuis Apoſtolici, dec. 238. num. 1.

Antiquiſſimæ habent vim famæ, & probant immemorabilem, dec. 352. n. 3.

Factæ in diuerſis temporibus, inter diuerſas perſonas, & à diuerſis Notarijs, comprobãt veritatẽ Inſtrumentorũ, & vnũ coadiuuat aliud. dec. 432. n. 2.

EPISCOPVS ex iuſta cauſa poteſt reſeruare penſionem ad fauorem alterius, diſpenſando etiam contra Canones, dec. 104. n. 1. & 4.

Cum maiori parte Capituli poteſt ſtatuere, vt quilibet Cauonicus de ſuis præbendis conferat alicui pauperi Scholari certam quantitatem annuam in ſubſidium, ead. num. 5.

Habet alternatiuam, quandiu in ſua Eccleſia verè, & perſonaliter reſederit per integrum menſem, dec. 171. n. 1. Vide in verbis, ALTERNATIVA, PRÆSENTIA, REGVLA, RESIDENTIA.

Non poteſt vigore alternatiuæ conferre Beneficium non vacans in vno ex quatuor menſib. dec. 179. n. 1.

In concurſu duorum æquè nobilium, habet facultatem gratificandi alteri ex eis, dec. 295. n. 5.

In materia ſubiectionis regulariter, non agit ſine interuentu Capituli, dec. 345. n. 2.

In quo caſu teneatur aſſumere partes Iudicis, & ſit mixtus executor, dec. 425. n. 5. & dec. 445. n. 1. & 2.

Si procedat extraiudicialiter vti merus executor, nõ citato neque audito Capitulo; ſententia eſt nulla. dec. 445. num. 3.

Epiſcopi non ſolent eſſe faciles in inſtituendo præſentatos, ſi eis non conſtat de Iurepatronatus pręſentantium, dec. 264. n. 3.

ERECTIONES in Dignitatem ſolent cõcedi ſine pręiudicio habentium ius in Beneficio, dec. 247. nũ. 11.

ERROR Iuris non nocet idiotæ, dec. 278. n. 10.

Errorem pretendens in computis, poſt eorum ſolidationem, debet docere concludenter de errore, qui ſit conſiderabilis, & proueniat ex dolo; ad effectum vt altera Pars teneatur iterum reddere rationem, dec. 435. n. 1.

Error Copiſtæ in annotatione anni partitarum, non inducit falſitatem, ead. n. 4.

EVENTVALITAS nou alterat præcedens legatum, dec. 13. num. 2.

EVENTVS futurus non habetur in conſideratione, quando ſtatu pręſenti inſpecto, veriſimiliter non eſt contingens, dec. 116. n. 4.

EVGENIANA habet locum ad fauorem Curialis, ſolũ in cauſis, in quibus eſt reus, de. 65. n. 1. & de. 93. n. 1.

EVICTIO non debetur quando prouenit ex natura rei, dec. 1. num. 1.

Intellige, niſi verba promiſſionis ſint valde ampla, dec. 3. num. 1.

Obligatus de euictione in forma, & ad legitimam, & generalem defenſionem, non tenetur, niſi ad euictionem pro qua de Iure tenebatur, ead. n. 2. & 6.

Amplia, licèt obligatio contineret euictionem in genere, ead. num. 3.

In materia euictionis attenduntur cõiecturæ, ea. n. 4.

Ad euictionem inducendam, verba debent eſſe talia, vt non poſſint recipere interpretationem à natura rei, ead. num. 5.

Promiſſio de euictione in euentum quòd bona non ſint libera, non excludit quòd emptor ſtante nullitate contractus, non poſſit recedere ab emptione, dec. 210. n. 12.

Ius perſonale competens pro euictione, eſt diuerſum à bonis, dec. 206. num. 4.

Ius agendi de euictione, transferri poteſt in emptorem, ead. num. 6.

EXAMEN abſque præuia citatione ad videndum, iurare teſtes, eſt nullum, dec. 33. n. 1.

In materia examinis teſtium, quadriennium non currit, quando impedimentum prouenit ob moram Iudicis, & propter impedimentum Partis, ea. n. 3.

Examen extra locum Iudicij, vt ſit validum, debet præcedere citatio pro remiſſoria; vel ſaltem remiſſoriæ intimatio, dec. 170. n. 2. & 7.

EXCEPTIO cedẽdarũ in quo caſu nõ obſtet, de. 50. n. 8.

Contenta in regula *de triennali*, non habet locum in vacatione propter dimiſſionem, iuxta formam Concilij Tridentini, dec. 366. n. 1.

Contra tranſlationem Iuriſpatronatus non poteſt allegari ab alio, quàm ab eo, in cuius fauorem eſt inducta, dec. 330. n. 7.

Defectus dominij, ſi nõ probetur clarè, & cõcludenter, nõ poteſt retardare immiſſionem. dec. 310. n. 1.

De iure tertij, quando eſt excluſiua iuris venditoris, poteſt opponi ab emptore. dec. 92. n. 5.

Dominij non poteſt opponi à cõductore, dec. 36. n. 4.

Exceptionis penſionis ante Literas expeditas, ſi non ſit clara, non poteſt impedire executionem Literarum Apoſtolicarum, dec. 391. n. 9.
Nullitatis contractus non poteſt retrotrahi in præiudicium contractuum antea initorum, deciſ. 235. num. 4.
Nullitatis non admittitur poſt ſuſceptionem termini, deciſ. 389. num. 2.
Nullitatis turbidæ non attenditur ad effectum reuocandi ſententiam, de cuius iuſtitia clarè liquet, deciſ. 381. num. 7.
Odij, & inimicitiæ repellit teſtem in totum; & ſufficit quòd præſumptiuè probetur, dec. 341. n. 1.
Pendens à prætenſionibus illiquidis, non poteſt impedire executionem mandati, dec. 389. nu. 3.
Periurij repellit agentem à limine Iudicij, deciſ. 282. num. 2.
Poſita ad diminuendum, non ampliat pactum, deciſ. 186. num. 7.
Præſcriptionis eſt exceptio litis finitæ, dec. 5. n. 5.
Rebellionis non habet locum poſt ſecutam veram, & actualem reconciliationem, & continuatam ex parte domini, & vaſſallorum, dec. 370. num. 5.
Tanto magis ſi rebellio fuit generalis, & nulla ſuberat cauſa odij particularis contra teſtem, eadem, num. 6.
Regulæ reſeruatoriæ, *Et non cum alijs*, non habet locum, quando prouiſio in turno Epiſcopi, propter diuiſionem exercitij, ſpectat ad eius liberam collationem, dec. 184. n. 6.
Subminiſtrationis expenſarum teſti, qui longè diſcedit ad ſubijciendum ſe examini; non eſt exceptio releuans, dec. 370. num. 7.
Turbida, & requirens altiorem indaginem, non poteſt retardare executionem Obligationis Cameralis, dec. 76. n. 2. & dec. 175. n. 1.
Nec habetur in conſideratione in Iudicio ſummario; ſed reſeruatur in alio Iudicio, dec. 310. n. 2.
EXCESSVS limitis facultatum eſt probandus ab eo, qui ſuper illo ſe fundat, dec. 135. num. 5.
Taxationis lucri eſt probandus ab illum opponente, dec. 186. n. 10.
Mandati non reputatur, quando mandatum eſt pinguius adimpletum, propter vtilitatem mandatis, & ob maiorem commoditatem adimplendi promiſſa, dec. 208. n. 1.
EXCVSSIONIS beneficium, non competit fideiuſſori obligato vti principali, principaliter, & in ſolidũ, in forma Cameræ, dec. 275. n. 4.
Suſceptio termini impedit, vt non poſſit amplius peti beneficium excuſſionis, ead. num. 5.
EXECVTIO ad inſtantiam vnius creditoris prodeſt omnibus alijs: & anteriores, ſi compareant, in ea ſunt præferendi, dec. 155. n. 2.
Obligationis Cameralis non poteſt retardari per exceptionem non releuantem, vel turbidum, dec. 76. n. 2. & deciſ. 175. n. 1.
Impeditur per nullitatem propoſitam per viam exceptionis, de qua Iudici conſtet, dec. 28. n. 4.
Petens executionem contractus debet prius adimplere pro parte ſua, dec. 273. n. 3.
EXECVTOR non poteſt alterare diſpoſitionem fundatoris, imponendo onus Capellano; quòd celebret per ſe ipſum, quando verba fundationis recipiunt certam interpretationem à Iure, deciſ. 394. num. 3.
A ſententia miſti executoris datur appellatio, etiamſi tranſiuerit in iudicatum; dummodo bis non fuerit finita, deciſ. 360. n. 13.
Executor, id eſt, Binnarius, præſumitur in dubio feciſſe executionem in bonis in mandato expreſſis, dec. 321. n. 2.
EXEMPTI poſſunt viſitari, corrigi, & puniri ab Ordinarijs, ex diſpoſitione Cõcilij Tridentini; quacunque conſuetudine, &c. non obſtante, dec. 48. n. 5.
EXEMPTIO non probatur ex receptione in protectionem, dec. 48. n. 2.
Capituli ab Ordinario, non infert quòd illi ſit adempta iuriſdictio ordinaria in non exemptos, ea. n. 4.
A iuriſdictione Epiſcopi, concedi non poteſt à Legato de latere, ead. num. 3.
Non inducitur per actus æquiuocos, dec. 401. n. 7.
Non interuentus Suffraganei ad Synodum, non releuat ad effectum exemptionis Eccleſiæ; niſi probetur conuocatio ipſius ad Synodum, & quòd noluerit accedere, eo quia prætendebat ſe non eſſe Suffraganeum, ead. n. 8.
EXHIBERE libros rationum, vt quis cogatur, eſt probandum plenè, & concludenter, quòd libri penes illum exiſtant, deciſ. 51. num. 1. & deciſ. 344. n. 6.
Vide in verb. HÆRES, & in verb. LIBRI.
EXHIBITIO librorum non datur, niſi conſtito de intereſſe petentis, dec. 51. n. 3.
EXPEDITIO Literarum facta poſt pẽſionem exactam, non ſuffragatur, dec. 20. n. 7.
Confirmationis translationis Iuriſpatronatus, non eſt neceſſaria, quando agitur ad effectum inſtitutionis præſentati; ſed ſufficit quòd doceatur de confirmatione per ſolas ſupplicationes, deciſ. 330. num. 2.
EXPENSÆ litis ſubminiſtrantur, conſtito de paupertate, & præſumptione boni iuris, dec. 281, n. 2.
Intellige vt dec. 284. n. 1.
Expenſarum ſubminiſtratio teſti, qui longè diſcedit ad ſubijciendum ſe examini, non eſt exceptio releuans contra ipſum, dec. 370. num. 7.
EXPRESSIO valoris Beneficij facta per modum negatiuum, *non excedit*, non concludit, quòd Rectori remaneant centum, dec. 237. n. 5.
Ordinationis ad titulum, requiritur pro forma, nec poteſt adimpleri per æquipollens, dec. 246. n. 13.
Expreſſio generalis ſuper vna domo, Vide, CENSVS.
EXSTINCTIO lineæ. Vide, DEFECTVS.
EXTRANEVS poteſt conſtituere dotem ſub conditione, quòd, ſoluto matrimonio, debeat ei vel alteri reſtitui, dec. 353. n. 2.
EXTRAVAGANS, *Ambitioſæ*, non habet decretum irritans, dec. 135. n. 1.
Habet locum etiam in locationibus factis ad ſexennium, dec. 157. n. 1.
Eius tenor non eſt neceſſariò inſerendus in Commiſſione; ſed ſatis eſt, quòd illi ſit derogatũ de. 119. n. 6.
EXTREMVM primum probatur ex ſola immiſſione ſine eiectione colonorum, quando poſſeſſio capitur auctoritate Iudicis, dec. 232. n. 1.
Intellige, hoc procedere, ſi Iudex ritè, & rectè proceſſit, ead. num. 2.

Ad

Ad effectum ſpolij, pendet à validitate, & iuſtitia mandati, dec. 276. num. 1.

Probatur per poſſeſſionem inſtrumentalem, deciſ. 346. num. 1.

F

FABRICA. Vide in verb. DECIMÆ, & in verb. QVARTA.

FACVLTAS legitimandi conceſſa Dominis de Campegijs, licet ampliſſima, non ſe extendit aduerſus voluntatem teſtatorum, dec. 260. n. 8.

Transferendi non compræhendit penſiones impoſitas ſuper Eccleſijs Cathedralibus, quæ ſunt ſpeciali nota dignæ, deciſ. 277. num. 6.

Contrarium, quoad Conclauiſtas, propter priuilegium eis conceſſum, ead. n. 7.

Alienandi, in Donatione, limitatur per clauſulam, *Saluis infra dicendis*, dec. 308. n. 9.

Conceſſa Hebræis mutuandi, &c. eis non ſuffragatur niſi ſeruata forma eiuſdem, dec. 327. num. 8.

Nec eſt pura, & ſimplex, ſed habet certas qualitates, & limitationes, ead. num. 10.

Vide in verb. HEBRÆI.

Capit. 8. & 13. facultates conceſſæ Hebræis mutuandi ad vſuram, fuerunt appoſitę ad vitandas fraudes, & dant modum, & formam, ead. n. 11.

Capitula facultatum conceſſarum Hebræis mutuandi, &c. non omnia ſunt inter ſe correſpectiua, dec. 406. n. 1.

Facultas extrahendi ſcripturas probatur, iuxta ſtilum Rotæ, ex ſola aſſertione Notarij extrahentis, dec. 337. num. 1.

Conferendi ordines, & diſpenſandi cum illegitimo, competit ſoli Epiſcopo, dec. 402. n. 5.

Donandi Iuſpatronatus recipit interpretationem à natura ipſius Iuriſpatronatus, deciſ. 330. num. 8.

Facultas eligendi. Vide, CANONICI, ELIGERE.

FALLIMENTVM non cedit damno creditoris, ſed debitoris, quando non interuenit delegatio, dec. 136. num. 1.

FALSITAS. In detegenda falſitate reuocationis, vel primæ depoſitionis teſtium, attenduntur coniecturæ, & veriſimilitudines, dec. 244. n. 6.

Falſitas non inducitur per errorem Copiſtæ in annotatione anni partitarum, deciſ. 435. nu. 4.

FALSVM. Querela de falſo inducit cauſam odij, & inimicitiæ, dec. 341. n. 2.

Et operatur vt quærelatus, antequàm innocentem ſe oſtendat, repellatur, propter malam famam, a teſtimonio ferendo, ead. n. 4. & 5.

Vide in verb. TESTES.

FAMA non probat in materia de recenti, dec. 418. n. 6.

FAMILIA melius conſeruatur per vnum, quàm per plures, dec. 163. n. 12.

FAMILIARES Papæ non ſunt compræhenſi in Concordatis Germaniæ, dec. 426. n. 9.

Intellige de familiaribus veris, & continuis commenſalibus, & non de fictis, & per priuilegiū, ea. n. 10.

FAMVLVS vilis conditionis inueriſimile eſt quòd interſit actibus dominorum, qui ſoleant occulte geri; quodq; ei propalent facinus graui pœna mulctandum, dec. 322. n. 3.

Non ſolet admitti in cubiculis dominorum. dec. 376. num. 4.

Nec ei ſine neceſſitate ſolent communicari negocia grauia, in quibus agatur de nece hominis, ead. nu. 3. & 11.

FATALIA prorogare non poteſt Iudex; poteſt tamen ſuſpendere, dec. 33. n. 4. & 6.

FEVDVM. Maritus non ſuccedit in feudo, quando non eſt tranſitorium ad hæredes extraneos: ſecus in feudo hæreditario, dec. 245. n. 4.

FICTIO. Quod per fictionem eſt tale non eſt propriè tale, deciſ. 22. num. 6.

FIDEICOMMISSARIVS non poteſt capere poſſeſſionē propria auctoritate, de. 44. n. 6. & dec. 231. n. 2.

Poſſidens abſque vitio, & habens parem titulum, dicitur legitimus contradictor, dec. 258. n. 9.

Debet accipere poſſeſſionem vel de manu hæredis, vel auctoritate Iudicis, dec. 405. n. 4.

Ei competit regulariter ſola actio perſonalis: ſed quādo adeſt ſtipulatio, & hypotheca ad fauorem vocatorem, competit etiam rei vendicatio, dec. 210. num. 4. & 5.

FIDEICOMMISSVM non habet locum, ſi nō ſint extinctæ lineæ grauatorum, dec. 96. n. 2.

Simplex, & abſolutum, cenſetur inductum inter hæredes, & ſucceſſores, quando in teſtamento ſunt vocati per nomen collectiuum, dec. 183. n. 5.

Materia vocationis ad fideicommiſſum, pendet à veriſimili mente teſtatoris, & coniecturis, dec. 373. num. 4. & 9.

FIDEIVSSOR, licèt non fuerit damnum paſſus, poteſt tamen, ex Statuto Vrbis agere pro liberatione à fideiuſſione, vel præſtatione fideiuſſionis, pro conſeruatione indemnitatis, dec. 159. num. 1.

Non obſtante prorogatione temporis, tenetur, quando obligatio principalis eſt pura, & ſine temporis præfinitione, dec. 208. n. 2.

Liberatur per liberationem principalis debitoris, dec. 343. n. 3.

Si eſt obligatus vti principalis principaliter, & in ſolidum, in forma Cameræ, ei non competit beneficium excuſſionis, dec. 275. n. 4.

FIDES ſimplex non probat, dec. 63. n. 2.

Extracta, parte non citata, non facit fidem, deciſ. 324. num. 2.

Valoris beſtiarum non concludit, niſi probetur qualitas, & pondus earumdem, dec. 367. n. 2.

Mercatoris, ſtante eius decoctione, non probat ſola, ſed facit magnum adminiculum, deciſ. 222. n. 3.

Copia impreſſa non facit fidem, ſine ſubſcriptione Notarij, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica munitæ, dec. 277. n. 2.

Materia adhibendi fidem teſtibus eſt arbitraria Iudicis, & pendet à veriſimilitudine, præſumptionibus, & coniecturis, dec. 376. num. 9.

FILIA acceptans ex legato patris dotem maiorem Legitima, cum onere fideicommiſſi, ratificaſſe cenſetur fideicommiſſum patris, dec. 317. n. 6.

Sed debet requiri approbatio clara, & concludens; nēpe quod filia interueniat in contractu confeſſionis doris, in quo fiat mentio legati paterni, ea. n. 8.

FILIATIO probatur ex teſtibus de publica voce, & fama communi reputatione, & nominatione patris, dec. 10. n. 2.

Item per fidem libri Baptiſmalis, addito aliquo adminiculo, ead. num. 3. & dec. 214. n. 1.

Digitized by Google

Legitima probatur ex fide Parochi, dec. 214.n.5.
Quibus coniecturis probetur, dec. 260.num.4.
Teſtes contra præſumptionem filiationis legitimæ, non admittuntur, niſi ſint omni exceptione maiores, dec. 138. nu. 3.
Annotatio parentis de ortu filij conſtituit filium in quaſi poſſeſſione filiationis, & transfert in negantem, onus probandi, dec. 214. n. 2.
Probatio certa filiationis, reſpectu patris, dari nequit: & ad hunc effectum ſufficit probatio præſumptiua per coniecturas; etiam in probatione filiationis illegitimæ, dec. 260.n.1. 2. 3.
Quaſi poſſeſſio filiationis probatur ex tractatu, & reputatione, ead. num. 5.
Teſtes non poſſunt deponere directè ſuper filiatione, reſpectu patris. ead. n. 6.
Conſtituto in quaſi poſſeſſione filiationis non præiudicat ſubſequens negatio patris, ead. num. 7.
FILII facilius priuantur alimentis, quàm parentes, dec. 77. num. 6.
Poſiti in conditione, regulariter non cenſentur vocati, dec. 169.n.7. & dec. 183.n.1.
Dummodo non concurrant in contrarium coniecturæ mentis teſtatoris, dec. 183.n.2. & dec. 313.n.12.
Si in alia parte teſtamenti ſunt vocati expreſsè, cenſentur etiam vocati in alia parte, in qua ſunt poſiti tantùm in conditione, dec. 183.n.3.
Vide in verb. CONIECTVRÆ.
Quando vocantur filij nati, & naſcituri, ab aſcendente, an cenſeantur etiam vocati nepotes, vide in verb. NEPOTES.
Teſtator ponens in conditione ad excluſionem ſubſtitutis, non ſolùm filios, ſed etiam filios filiorum hæredis grauati; cenſetur intellexiſſe de filijs primi gradus grauati, dec. 373.n.5. & 7.
Quando non ſint grauati reſtituere filijs poſitis, item in conditione, eadem num. 19.
Filij filiorum poſiti in conditione, cenſentur vocati, ex Statuto Vrbis, ead. num. 11.
FILIVS natus in figura matrimonij, quibus coniecturis probetur adulterinus, dec. 138.n.4.
Quando poſſibile eſt, eſſe natum ex matrimonio, natus præſumitur ex eo; niſi contrarium probetur, ead. num. 1.
Neque iſta præſumptio eliditur per educationem tractatum, & confeſſionem adulteri, ead. n. 2.
Et contra eam non admittuntur teſtes, niſi ſint omni exceptione maiores, ead. num. 3.
Adoptiuus excludit ſubſtitutum cum conditione, ſi deceſſerit ſine legitimo hærede, dec. 427.n.1.
FOLIA alba apud ſe retinens, non exinde probatur cõcludenter, quod ijs vſus fuerit, dec. 358.n.2.
FORENSIS quis dicatur, dec. 146.nu.2. & 3.
Pater ſi non eſt forenſis; multò minus eſt filius in ea ciuitate natus, ead. num. 4.
FORMA non ſeruata, actus eſt nullus, dec. 20.n.2.
FRATER probat mandatum, dec. 99. n. 5.
FRATRES non tenentur dotare ſorores, niſi tanquam hæredes patris, dec. 372.n. 2.
Non tenentur eas dotare vltra valorem portionis eis debitæ ab inteſtato; multoque minus, vltra valorem totius patrimonij, dec. 433.n.5. Contra r. n. 9.
De Iure communi, quando portio non ſufficit pro dote ſororis; frater tenetur illam honorifice dotare de proprio, eadem numero 10.
FRVCTVS dicuntur percepti à Capitulo, quando ſunt percepti à perſona deputata à Capit. dec. 67. nu. 1.
Pendentes, ſunt emptoris, etiamſi venditio fiat, illis maturis; niſi aliud ſit conuentum, dec. 101.n.1.
Dotis debentur officio Iudicis, dec. 217.n.4.
Dotis poſſunt peti vti intereſſe, vigore promiſſionis, quando in Inſtrumento adeſt promiſſio damnorum, & intereſſe; licet condemnatio fuerit omiſſa in ſententia, ead. n. 8.
Donationis propter nuptias, ex ſentẽtia multorum, debentur viduæ, ſoluto matrimonio, ead. n. 9.
Debentur etiam vxori in caſum vergentiæ ad inopiã, ead. n. 10.
Gregis, ſunt venales, & tranſeunt in emptore libero ſine hypotheca, dec. 224.n.13.
Rei legatæ debentur legatario, vel à die aditæ hæreditatis; vel à die moræ; quando ex re legata percipiuntur fructus, dec. 225.n.4.
Ex puro mutuo percipi non poſſunt, citra vſuram, dec. 233.n.3. & dec. 320. n. 2.
Non debentur diſſoluta ſocietate; ſed competit ſolùm actio ad intereſſe probatum verè, & concludenter, & non præſumptiuè, dec. 223.n.6.
Sponte ſoluti à ſciente illos eſſe indebitos, nõ poſsũt amplius repeti, niſi in caſu vſurarum, ea. n. 8. & 9.
Non debentur in cenſu nulliter impoſito, deciſ. 320. num. 4.
Percepti de bonis teſtatoris, ſunt computandi in Trebellianicam, dec. 258.n. 3.
Soluti ratione damni emergentis, debentur ab eo, qui fuit in mora in ſoluendo, poſt interpellationem iudicialem factam à moleſtiam paſſo, deciſ. 334.n.1.
Penſione non ſoluta, non pertinent ad conductorem, dec. 174.n. 1.
Venditori debentur fructus recompenſatiui rei venditæ, pro rata precij non ſoluti, dec. 178.n.1.
Perceptio fructuum præſupponit certitudinem bonorum, dec. 2.n.4.
In fructibus Beneficij, non computatur onus perpetuum, dec. 279.n. 2.
Quantitas fructuum probatur ſufficienter per denũciationes, in vim Editi, dec. 333.n.2.
Materia quantitatis fructuum, eſt difficilis probationis, ead. n. 3.
Valor fructuum probatur ex calmerio: item ex propria venditione, ead. n. 4.
FVNDVS. In fundi dotalis alienatione requiritur conſenſus mariti, dec. 304. n. 1.
Alienatio fundi dotalis facta non ad reddendam meliorem conditionem filiæ, ſed in vtilitatem patris, eſt nulla, ead num. 4.

G

GALLESII noua forma obligationis Cameralis compræhendens tertium poſſeſſorem, non probatur, dec. 64.n.4.
GALLIA. In Regno Galliæ ſolent traſmitti mandata cum nomine, & cognomine procuratorum in albo, dec. 326.n.3.
GENER manens in domo ſoceri, veriſimiliter cenſetur non vrgere ſolutionem dotis, dec. 195.n.2.

GE-

GESTOR negociorum non poteſt vti retentione, vel compenſatione ſui crediti, in præiudicium creditorum anteriorum, dec. 280. n. 2.

GIPSIVS in *Placentina Donationis* declaratur, deciſ. 307. num. 1.

GLOSSÆ opinio *in leg. Lucius, ff. de hæred. inſtit.* quòd filij in conditione poſiti non cenſeantur vocati, non habet locum, quando concurrunt in contrarium coniecturæ veriſimilis mentis teſtatoris, dec. 373. num. 12.

GRANI identitas non probatur, ex translatione illius ab vno granare ad aliud, dec. 174. n. 2.

GRATIA non cenſetur iuſtificata, quando narratur non exceſſus valoris Beneficij, & probatur contrarium, dec. 24. num. 1.

De Beneficio vti vacante, remanet ſubreptitia, ſi Beneficium non vacet; & non inducit vacationem, dec. 226. n. 7.

Erectionis &c. ante adimplementum, & effectuationem, non cadit ſub regula tertia reſeruatoria, dec. 247. num. 1.

Licet cum decreto irritante, ſi non iuſtificatur, non priuat aliquem ſua poſſeſſione, dec. 285. n. 4.

Iuſtificatio Gratiæ non eſt neceſſaria pro obtinendo mandato de manutenendo, dec. 391. n. 5.

Gratia inferioris non eget iuſtificatione: & dicens eam nullam, debet probare nullitatem, deciſ. 420. num. 5.

Quando non ſuſtinetur in vim præuentionis, Concordata obſtant prouiſioni Apoſtolicæ, deciſ. 426. num. 1.

In Gratia Apoſtolica de primò vacaturis, non præſumitur, quòd Epiſcopus non fecerit debitam diligentiam; nec, quòd noluerit conſumere Gratiam, omiſſa prima vacatione, dec. 133. n. 1.

Gratia de vacaturo, intelligitur de vacatione de iure, & de facto, ead. n. 2.

Vt ſit valida, non ſufficit quòd habuerit effectum per certum tempus: ſed neceſſe eſt, quòd ſit totaliter effectuata, dec. 164. n. 4.

GRAVAMEN non debet in dubio extendi ad filios filiorum poſitos in conditione, dec. 443. n. 3.

GRAVATVS alienās non poteſt vti pacto reſolutiuo in præiudicium vocatorum, dec. 210. n. 11.

GREX cadit ſub hypotheca generali bonorum, deciſ. 224. n. 4. & dec. 383. n. 1.

Æquiparatur tabernę, quoad hoc, vt dicatur ius vniuerſale, ead. n. 11.

Non exponitur, nec retinetur venalis, quòd ſingulas oues minutatim; ſed retinetur tanquam corpus, ead. n. 12.

Quomodo cadat, vel non cadat, ſub hypotheca, ead. num. 14.

Fructus gregis ſunt venales, & tranſeunt liberè in emptorem, ſine hypotheca, ead. n. 13.

Gregis venditio ad numerum, cenſetur facta ad effectum ſciendi quantitatem, & conſtituẽdi precium; & non ad excludendam venditionem gregis, vti corporis, ead. num. 15.

Pro hypotheca gregis competit Saluianum, dec. 383. num. 1.

Vide in verb. DOMINVS, &, HYPOTHECA.

Groſſa, & Menſata, non ſunt diſtributiones quotidianæ, dec. 66. n. 1.

H

HABITATIO eſt potiſſima cauſa ſubiectionis, & iuriſdictionis paſſiuæ, dec. 407. n. 1.

HÆREDITAS iacens repræſentat perſonam defuncti, dec. 100. n. 3.

Dicitur iacens ante quàm, facta diligenti inquiſitione, & citatis his, quorum intereſt, cõſtet neminem velle eſſe hæredem, ead. n. 4.

HÆRES, de Iure communi, tenetur ad æſtimationem legati rei dotalis, dec. 19. n. 8.

Quando non habet commercium, & poteſt habere legatum; tunc præſtari debet æſtimatio rei, ead. num. 15.

Non tenetur ad æſtimationem legati, quando error præcedentis cauſæ inualidæ, induxit teſtatorem ad legandum, qui alias non fuiſſet legaturus, ead. num. 17.

Repræſentat perſonam defuncti, in iure actiuo, & paſſiuo creato, & formato, in perſona defuncti: alias, ſecus, dec. 25. n. 4.

Quis probatur eſſe hæres, ex poſſeſſione bonorum defuncti, dec. 44. n. 1.

Et ex perceptione fructuum; etiamſi eſſet creditor, ead. n. 2. & 5.

Item ex communi reputatione, & de auditu ab ipſomet hærede, ead. n. 3.

Capiens poſſeſſionem propria auctoritate, non Iudicis; præſumitur poſſidere, & exigere vti hæres, ead. n. 7.

Non tenetur ad exhibendum libros defuncti; ſed ſufficit quòd iuret, ſe illos non habere, dec. 51. n. 2.

Non tenetur petere cautionem de reſtituendo, niſi quando ſit adeſſe alios creditores, dec. 189. n. 9.

Cum beneficio legis, & inuentarij non tenetur in ſui præiudicium ratum habere factum defuncti, dec. 308. num. 14.

Non eſt cogendus poſt acquieſcentiam multorum annorũ reddere rationem computorum defuncti, dec. 344. nu. 3. & 5.

Si iuret, ſe libros rationum defuncti non habere, ſufficit, vt non cogatur ad exhibendum, ead. n. 7.

Probatur concludenter quis eſſe hæres, per venditionem ab eo factam bonorum hæreditariorum, deciſ. 405. nu. 2.

Prætendens ſe eſſe hæredem cum beneficio legis, & inuentarij, tenetur hoc probare plenè, & concludenter, ead. num. 3.

Hæres filij tenetur præſtare alimenta eius matri, quando in ſummam egeſtatem ſit redacta, deciſ. 77. num. 1.

HEBRÆI mutuantes debent annotare in libro qualitatem pignoris magis eſſentialem; illique, ſi oppignorās inſtet, apponere ſigillum, vel ſymbolum: & ſi pignus conſiſtat in materia precioſa, debent annotare pondus, & numerum, deciſ. 327. num. 1. & 6.

Secundum Ius commune, Hebræus tenetur reſtituere veris dominis res ſuas, ſine eorum conſenſu pignoratas, abſque reſtitutione precij, & vſurarum, ead. num. 3. & 9.

Nunquam habuerunt facultatem mutuandi liberam & abſolutam, ſed reſtrictam, & limitatam, eadem num. 13.

Vide in verb. FACVLTAS.

HISPANIA. In multis Hiſpaniæ Eccleſijs adſunt ſimul Regulares, & Beneficiati ſæculares, deciſ. 140. num. 4.

HOSPITANDI onus ſpectat ad Vicedominum, deciſ. 398. num. 3.

Hypotheca præſcribitur ſpacio decem annorum, dec. 211. num. 1.

Extinguitur in mercibus venditis, & remanet in mercibus ſubrogatis, dec. 244. n. 3.

Cadit ſuper grege, & pro ea competit Saluianum, dec. 383. n. 1.

Hypotheca creditoribus anterioribus, ſi adſint, non intelligitur ſublata, quando verba ſtant demonſtratiuè, dec. 291. n. 4.

Papa liberans rem venditam ab omnibus hypothecis, intelligitur velle illam eximere ab omnibus obligationibus; non autem reſpectu precij eiuſdem, in quod translatæ ſunt omnes hypothecæ Creditorum, dec. 291. n. 14.

HYPOTHECARIA. Per hypothecariam bona auocantur ſolùm, quando debitum non ſoluitur, deciſ. 210. num. 6.

I

IDENTITAS probatur coniecturis, & præſumptionibus: & ſufficit quòd conueniat maior pars qualitatum expreſſatum, deciſ. 60. num. 1. & dec. 160. num. 2.

Præſertim, quando non agitur ad effectum caducitatis, ſed ad effectum recognitionis, & ſolutionis canonis, dec. 60. num. 2.

Grani non probatur, ex translatione illius, ab vno granario ad aliud, dec. 174. n. 2.

Bonorum probatur ſufficienter per duas demonſtrationes: maximè, ſi iuxta confines expreſſos non oſtendatur aliud ſtabile, in quo poſſit verificari inueſtitura, dec. 174. n. 21. & 22.

Probatur item ex continuata ſucceſſione de vno in alium, ead. nu. 23.

Nec non ex depoſitione teſtium, de auditu, eadem num. 24.

In probatione identitatis non eſt neceſſe quòd omnes demonſtrationes conueniant, dec. 60. n. 3.

Quibus coniecturis probetur identitas rei, dec. 405. num. 1.

Pro identitate bonorum ſufficit, quòd concurrant duæ demonſtrationes, licet aliæ non conueniant, dec. 439. n. 2.

IGNORANTIA decreti irritantis in reſeruatione penſionis, eſt inuerlſimilis, ſtante exactione plurium annorum, dec. 127. n. 7.

Procuratoris permutantis non attèditur ad effectum nullitatis permutationis: ſed ſufficit ſcientia principalis, dec. 153. n. 1.

Vitij rei venditæ non præſumitur in venditore; ſed potius ſcientia, dec. 180. n. 4.

Venditionis officij non efficit vt ſocietas duret, dec. 233. num. 4.

IGNORARE primam declarationem non præſumitur qui facit mentionem ſecundæ in qua explicitè cōtinetur tenor primæ, dec. 151. n. 1.

ILLATIO non valet; Excluditur à ſucceſſione proximioris: ergo excluditur à ſucceſſione remotioris, dec. 68. n. 6.

Non valet: Seius erat proximior Titio: ergo adiuit eius hæreditatem, dec. 82. n. 3.

Ex ſcientia negociorum, non infertur neceſſariò ad ſcientiam decoctionis, dec. 147. n. 6.

Ex valore rei vnius temporis, non infertur ad aliud tempus, dec. 197. n. 1.

Ex valore vnius rei, non poteſt inferri ad valorem alterius; niſi probetur, quòd idem ſit precium vtriuſque, dec. 197. n. 2.

Ex valore aliorum locorum, nō infertur ad valorem loci, in quo eſt facta venditio, dec. 284. nu. 2.

Ex ſtylo generali articulato non poteſt inferri ad caſum particularem, in quo adſint particulares rationes diuerſitatis, dec. 315. n. 1.

Ex eo quòd ſint grauati filij teſtatoris, non ſequitur quod ſint grauati filij filiorum, dec. 373. n. 20.

Non valet illatio à verbis generalibus ad verba vniuerſalia, dec. 414. n. 13.

IMMEMORABILIS probatur per enunciatiuas antiquiſſimas, dec. 352. n. 3.

Excluditur per actus contrarios infra centum annos, dec. 401. n. 1.

Immemorabile tempus non eſt, cuius datur initium, dec. 48. n. 9.

IMMISSIO, alio exiſtente in poſſeſſione, non impeditur ſubrogato, quando adeſt ſimilis titulus, deciſ. 14. num. 6.

Impedire volens immiſſionem, offerendo pecunias, non habet aliud remedium, quàm, vt creditor ei cedat actiones ſuas, dec. 189. n. 2.

Poſterior immiſſio, vigore Literarum Apoſtolicarū, non præiudicat anteriori poſſeſſioni, quando executor nulliter proceſſit, dec. 215. n. 4.

Quando inſtitutio eſt facta in bonis, de quibus teſtator diſponere poteſt; non poteſt dari immiſſio ante quàm conſtet, de quibus bonis teſtator diſponere poterat, dec. 258. n. 1.

Et ad hunc effectum eſt neceſſaria liquidatio, tam reſpectu bonorum de tempore obitus, quàm reſpectu quantitatis Legitimæ, & Trebellianicæ, ead. num. 2.

Immiſſione vigore legis fin. *Cod. de Edict. Diu. Adrian. Tollen.* eſt locus probata deſcendentia, & identitate bonorum fideicommiſſariorum, dec. 274. n. 1.

Immiſſio iudicialis, ſine expulſione, vel cum recognitione colonorum, non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, ſi Iudex non proceſſit rite, & rectè, deciſ. 276. n. 2.

Retardari non poteſt per exceptionem defectus dominij, niſi probetur clarè, & concludenter, deciſ. 310. n. 1.

Impeditur pro Legitima; item pro dote, donatione propter nuptias, & impenſa funeris, eadem num. 3. & 4.

In poſſeſſionem concedi non poteſt, appellatione pendente, dec. 360. n. 2.

Ad immiſſionem impediendam non admittuntur exceptiones, niſi ſint probatæ, vel probandæ in continenti, dec. 447. n. 1.

Ad effectum impediendi immiſſionem, non conceduntur dilationes, ead. n. 2.

IMMISSVS vigore Saluiani, non tenetur cauère de reſtituen-

tuendo prioribus,& potioribus, dec.189.n.1.

IMPEDIMENTA ſatis iuſtificata cenſentur ex ipſo quòd Pars,quæ negat ſe impedire,impedimentis, non renunciat,dec.18.num.1.

Impedimenta reſidentiæ. Vide in verb.CAPITVLVM.

IMPENSA Prædicatoris ſpectat ad Epiſcopum, deciſ. 271.num.4.

Intellige,vt num. 5.

IMPLEMENTVM in parte non facit ceſſare diſpoſitionem legis,*Si quis maior.Cod.de tranſact.* concurrente noua mora,dec.137.n.7.

IMPVGNANS ſecundam reſeruationem ob nõ factam mentionem primæ, tenetur probate illius validitatem,dec.279.n.5.

INCESTVS non præſumitur,præſertim in præiudicium mattimonij,dec.329.n.10.

INCLVSIO terrarum intra aliquos fines, eſſet inutilis, ſi non excluderet terras exiſtentes, extra illos fines,dec.262.n.4.

INCOLA non dicitur qui non contrahit domicilium, dec.25.n.2.

INCOLATVS contrahitur per habitationem, & ſic non poteſt referri ad perſonam fictam, deciſ. 22. num. 7.

Ad effectum incolatus in Vrbe, non contrahitur domicilium per habitationem decem annorum,quãdo habitatur non animo permanendi, ſed alia de cauſa,dec.25.n.1.

INCOMPATIBILITAS inducit defectum conſenſus, dec.153.n.3.

INDEBITVM ſcienter ſoluens poteſt repetere, ſi poteſt ſumi alia præſumptio, quàm donationis, dec. 233.n.8.

INDEFINITA in quo caſu non æquipolleat vniuerſali, dec.349.n.4.

In reg.31.Cancellar. indefinita æquipollet vniuerſali, quando materia admittit latam interpretationem,dec.414.n.6.

INDEMNITAS. Simplex promiſſor indemnitatis,regulariter conueniri nequit, niſi priùs excuſſo debitore principali,dec.275.n.1.

Limita, vt non procedat, quando promiſſio eſt concepta cum clauſula, *Penitus ſine damno conſeruare*, ead.num.2.

INDVLTVM Sixti Quarti pro Eccleſijs Regnorum Caſtellæ,& Legionis,nõ tribuit,neque aufert pertinentiam collationis: ſed in eo inſtituuntur duæ præbendæ in Cathedralibus; vna pro Theologo, & alia pro Doctore,dec.230.n.1.& 3.

Fuit à Leone Decimo extenſum ad Regna Nauarræ, & Granatæ,ead.n.5.

Quando duo Indulta idem continent, ſufficit vnica derogatio regulæ,*de Iure quæſito non tollendo*, deciſ. 335.num.1.

Limita vt num. 2.

Relatio ſecundi Indulti ad primum nõ habet locum, quoad iura,quæ expreſsè tollũtur; ſed quoad alia non expreſſa,ead. n.4.

INFERIORES non poſſunt eorum pactis priuatis præiudicare reſeruationibus Apoſtolicis, deciſ. 179. num. 9.

INFIRMITAS eſt cauſa ſufficiens vt legatarius nõ poſſit habitare ſimul cum hæredibus.dec.371.n.5.

Donec durat,non inducitur vacatio Beneficij, deciſ. 394.n.4.

INFORMATIO à teſtibus non iuratis tenet,quando Iudices poſſunt ſe extraiudicialiter informare,deciſ.135.n.4.

INHIBITIO, de Iure communi debet concedi Epiſcopo, ſi non probetur conſuetudo in contrarium, dec.125.n.1.

INIMICITIA,ad effectum repellendi teſtem,probatur ex pluribus,dec.316.n.2.6.7.

Et ſufficit quòd probetur præſumptiuè, ead.nu. 8.& dec.370.n.2.

Et ſufficit cauſa odij,& inimicitiæ,dec. 316.n.9.

Præſumitur ex quærela de delicto graui, ead.n.3.

Quando adimat fidem teſti, eſt arbitrarium Iudicis, ead.n.12.

Exceptio inimicitię,& odij,repellit in totum teſtem, & ſufficit quòd præſumptiuè probetur, deciſ.341. num.1.

INIMICVS. Teſti aſſerenti ſe non eſſe inimicum eius, contra quem deponit,non datur fides, quando facta repugnant eius aſſertioni, dec.316.n.10.

Inimico reconciliato de recenti non eſt adhibenda fides,ead.n.11.

Teſti deponenti contra fratrem ſui inimici non creditur,ead.n.13.

INIVRIA verbalis valde leuis, & præſertim inter conſanguineos,non repellit teſte à teſtificando, deciſ. 57.num.1.

INIVSTITIA ſententiæ dicitur notoria quando colligitur ex actis,deciſ.221.n.4.

Notoria inducit nullitatem, ead.num.5.

INNOCENTIANA habet locum, quando ſcripturæ ſunt bènè compulſatæ, & recognitæ, decſ. 412. num. 2.

INQVILINVS, ei non facta denunciatione, habet annum à die ſcientiæ ad declarandum,an velit retrahere,dec.446.n.25.

Inueriſimiliter cenſetur, quòd voluerit ſine cauſa ſibi præiudicare,renunciando iuri,cuius renunciatio ab eo non petebatur, nec peti poterat, eadem num.29.

Inquilini recognitio erga emptorem in dominum, & poſſeſſorem, vide in verb. RECOGNITIO.

INSIGNIA in rebus, quæ dantur Eccleſijs, non apponuntur ad effectum retinendi dominium; ſed vt remaneat memoria illorum, qui donauerunt Eccleſijs,dec.384.n.6.

INSTITVTIO æqualis patris donantis inter filios, non compræhendit bona donata,dec.308.num.4.

INSTITVTVS in Beneficio,eſt illius defenſor immediatus,dec.250.n.1.

INSTRVCTIO teſtium,licèt nihil mali contineat,oſtendit tamen affectionem inſtruentis, erga eum, ad cuius inſtantiam teſtes examinari debent, deciſ. 407.n.6.

INSTRVMENTVM non probat,quando non eſt recognita manus Notarij,dec.63.n.1.

Non faciens plenam fidem, propter Statutum, probat tamen plenè,ſi concurrant adminicula, deciſ. 121.num.2.

Quando non vitietur per omiſſionem clauſulæ, *Actum*, & loci, & teſtium,dec.300.n.7.& 8.

Originale crediti, ſi tranſmittatur vnà cum mandato ad

to ad exigendum, non cenſetur tranſmiſſum ad alium finem, quàm illud exigendi: & ex eo comprobatur mandatum, & iuſtificatur ſolutio, deciſ. 326. n. 2.

Exemplatum ab alio de mandato Notarij, habentis facultatem, & ab eo ſubſcriptum, & approbatum, eſt in forma probanti, dec. 337.n.3.

Antiquiſſimum, licèt non ſit in forma probanti, facit fidem, non obſtante defectu ſolemnitatum, quando docetur de eius obſeruantia, dec.374.n. 1.

In Inſtrumentis antiquiſſimis vltra centum annos nō requiritur de ſtylo Rotæ, recognitio manus Notarij; ſed ſufficit quod ſcriptura habeat faciem publici Inſtrumenti, & præſeferat antiquitatem, dec. 337.n.2.& dec.432.n.1.

Inſtrumenta plura antiqua concernentia idem facta, & rogata à diuerſis Notarijs, dicuntur eſſe in forma probanti, dec.337.n. 5.

Inſtrumenti obſeruantia ex pluribus deducitur, dec. 374.n. 2.3.4.5.

Obſeruantia, ſecundum aliquos operatur, vt inſtrumento detur fides; non autem, vt probet contra tertium, ead. nu.7. Contrarium verius, nu. 8.

Inſtrumenta comprobantur ex enunciatiuis factis in diuerſis temporibus, inter diuerſas perſonas, & à diuerſis Notarijs; & vnum coadiuuat aliud, dec, 432. n. 2.

Contra Inſtrumentum requiritur probatio plena, & multum concludens, dec. 233.n. 1.

INTERDICTVM *Retinendæ*, emphyteuſi finita, datur domino directo pro recuperatione poſſeſſionis naturalis, dec. 259. n.5.

INTERESSE certum pro tempore futuro taxatum, eſt illicitum, dec. 21.n.2.

Quinque pro centenario eſt proportionabile, & non exceſſiuum; & ideo non illicitum, dec.27.num.4.

Vide verb. PACTVM. PROMISSIO.

Damni emergentis, & lucri ceſſantis, conceditur mercatori ſolito negociari, ead.num. 5.

Lucri ceſſantis poteſt deduci in pactum, quando non eſt taxatum certum, ead.n. 6.

Promiſſio ſolutionis damnorum, & intereſſe, intelligi debet de intereſſe damni emergentis, & lucri ceſſantis, vt contractus valeat, ead.num. 7.

Peti non poteſt intereſſe, quando ſolutio fuit dilata ex voluntate partium, dec.101. n.3.

INTERPELLATVS tenetur poſt interpellationem factam ad precium quanti plurimi, dec. 234.n. 1.

Item ad fructus, perceptos tantùm, & ad damna, & intereſſe, ead.num. 2.

Sed hæc omnia ſunt probanda concludenter, iuxta requiſita Caſtrenſis, ead.n.3.

INTERPRETIS recuſatio facta per plures annos ante examen, vt afficiat, debet repeti, quando per Iudicem idem interpres denuò deputatur, deciſ. 349. num. 2.

INTERROGATORIA ſuper Confeſſione, & Communione ſi omittantur, non ſolet adhiberi fides teſti, niſi repetatur ſuper ijs interrogatorijs omiſſis, deciſ.311.n.5.

Interrogatoriorum omiſſio non reddit, ex Rotæ ſtylo, nullum examen; licèt non ſoleat adhiberi fides teſtibus taliter examinatis, niſi repetantur, deciſ. 434.n. 1.

Interrogatoria ſuperflua, & irreleuantia reſecari poſſunt à Iudice remiſſoriali, ead. n.7.

Interrogatorium ſuper Confeſſione, & Communione, eſt releuans, ead.num. 8.

Solet fieri, & de ſtylo Curiæ admittitur in quolibet examine teſtium, ead. n.10.

Vide in verb. CLAVSVLA, *Et aliàs iuxta diſcretionem veſtram.*

INTIMATIO recambiorum pro extinctione cambij, ſufficit ſine alia interpellatione, dec. 290. n.1.

Quando fieri debet pluribus non facientibus Collegium, eſt facienda ſingulis, ead. n.3.

Moleſtiarum ſatis probatur, ex reproductione actorum, cum citatione ad dicendum contra dec.303. num. 2.

Item per præfixionem termini ad docendum de remotione impedimenti, ead. n.3.

Intimatio decreti de ſubhaſtando ſolet fieri de ſtylo, dec.378.n. 1.

INVENTARIVM bonorum grauatorum confectum à tutore, vti bonorum liberorum, non præiudicat fideicommiſſario, dec.308. n.13.

Vide in verb. HÆRES.

INVERISIMILE eſt, quòd conductor putans ſe non poſſe vti re conducta ad vſum deſtinatum, & timens ſibi inferenda eſſe damna in rebus proprijs, velit nihilominus ſe obligare ad ſolutionem penſionis, dec.145.n.2.

Inueriſimile eſt, quòd quis velit vnicum negocium expedire in duabus ſupplicationibus, & ſubijcere ſe duplicibus expenſis, pro expeditione Literarum, dec.155.n.2.

Inueriſimile eſt, quòd creditor per ſpacium plurium annorum neglexerit petere ſuum creditum, deciſ. 189.n.6.

Inueriſimile eſt, quòd quis ſoluat ſine quietantia quantitatem magnam pecuniarum, puta mille deciſ.195.n. 2.

Inueriſimile eſt, quod aliquis recordetur de geſtis tempore infantiæ, dec. 297.n.3.

Inueriſimile eſt, quòd famulus vilis conditionis interſit actibus dominorum, qui ſoleant occultè geri; quodque ei domini propalent facinus graui ſupplicio puniendum, dec. 322. n.3.

Inueriſimilis eſt valde depoſitio teſtis de copula de viſu per foramen oſtij, factum pro aditu gattorum, dec.376.n.6.

Inueriſimile eſt, quòd Papa voluerit, Canonicos non inſeruientes in Eccleſia, & alibi reſidentes, effici participes oblationum, quæ dantur Eccleſiæ intuitu pietatis, & miniſtris Sacramentorum, deciſ. 384. n. 2.

Inueriſimile eſt, quòd conductores pluris conduxerint rem, quàm valeant fructus ex ea percipiendi, deductis oneribus, dec.387.n.1.

Inueriſimile eſt, quòd inquilinus voluerit ſine cauſa ſibi præiudicare, renunciando iuri, cuius renunciatio ab eo non petebatur, nec poterat peti, deciſ. 446.n. 29.

INVERISIMILITVDINES iunctæ cum qualitate perſonæ teſtis, & ſuſpicione ſubornationis, & odij faciunt vt teſti nulla ſit adhibenda fides, dec. 376. num. 10.

INVESTIMENTVM fieri debet, cum conſenſu empto-

Digitized by Google

emptoris,deciſ.117.num.1.

INVESTITVRA antiqua cõceſſionis in emphyteuſim, concurrentibus adminiculis, probat dominium, dec.202.n.1.& dec.439.n.1.

Satis cenſentur adminiculata ex alia inueſtitura, deciſ.202.n.2.

Cenſetur approbata per productionem de ea factam ead.num.3.

Antiqua ex quibus coniecturis,& præſumptionibus adminiculetur,dec.374.n.11.12.13.15.16.17.

Inueſtituræ,concurrentibus adminiculis,& præſumptionibus, probant ſufficienter dominium, ſi ſit antiquum,dec.106.n.1.& deciſ.374.n.9.Secus,ſi non ſit antiquum,dec.374.n.10.

Et ad omnem effectum,etiam caducitatis, deciſ.110.num.1.

IOCALIA. Impenſæ in iocalibus non retardant reſtitutionem dotis, quando aliquis promiſit dotem integram reſtituere: etiamſi iocalia facta eſſent ex pecunijs dotalibus,dec.318.n.1.& 3.

ITINERIS arreptio ad Curiam, habet vim proſecutionis appellationis,dec.400.n.3.

IVDEX commiſſarius præſumitur informatus de requiſitis cauſæ,dec.11.num.2.

Iudex non poteſt prorogare fatalia; poteſt tamen ea ſuſpendere,dec.33.n.4.& 6.

Iudicis mora propter factum Partis, non debet nocere alteri Parti, quæ non fuit negligens, eadem num.5.

Ad vocandum Iudicem ſuſpectum, requiritur mandatum ſpeciale,dec.52.n.1.

Iudex, ad effectum cognoſcendi, de euidenti Eccleſiæ vtilitate, poteſt ſe informare extradicialiter, quando eſt ei commiſſum ſimpliciter, vt ſe informet; & eſt derogatum extrauaganti, *Ambitioſæ*, dec.119.n.5.

Iudex ſucceſſor non habet facultatem, cognoſcendi Cauſas delegatas anteceſſori nomine proprio,deciſ.178.n.6.

Cognitio Cauſæ commiſſæ Iudici ſub nomine Dignitatis, tranſit in eius ſucceſſorem, ead.n.6.

Iudex laicus eſt omnino incompetens in Cauſis Decimarum,dec.269.n.5.

Iudex nõ procedens rite,& rectè,non priuat aliquem ſua poſſeſſione, dec.287.n.3.

Iudicis officium eſt, veritatem vndique indagare, dec.322.n.6.

Iudex non præſumitur ſe ingeſiſſe in cognitione Cauſæ,niſi habita prius fide deputationis in eius perſonam,dec.389.n.1.

Si ritè,& rectè proceſſit,priuat poſſeſſione eum,contra quem pronunciat,dec.422.n.1.

Si verò non ritè,& rectè proceſſit, ſententia non priuat poſſeſſione ciuili, & in tali caſu mandatum de manutenendo datur ijs,qui prius poſſidebant, & non habuerunt ſe pro ſpoliatis,ead.n.2.& 3.

Iudex remiſſorialis,ſaltem ſine conſenſu alterius Partis, non poteſt alterare formam ſibi præſcriptam in remiſſoria,dec.434.n.2.

Poteſt reſecare interrogatoria ſuperflua,& irreleuantia,ead.num.7.

IVRA non dicuntur eſſe in forma probanti, quando ſunt extracta ex Archiuio Capituli, contra non ſubditum,dec.34.n.1.

Vt iura extracta ex Archiuio probẽt,requiritur quòd Cuſtos Archiuij non ſit ſuſpectus, ead.n.2.

Et debet conſtare de tempore repoſitionis ante motam litem,ead.n.4.

Necnon debet præcedere citatis ad videndum collationari iura cum originalibus, ead.num.7.

Iuribus Archiuij, ſi ſint authentica, datur fides, non ratione Archiuij, ſed quia ipſa ſunt authentica, ead.num.5.

Iura ad fauorem alicuius veriſimiliter, non poteſt quis habere,niſi ab ipſomet,de cuius intereſſe agitur,dec.278.n.3.

Iura extracta ex Archiuio Eccleſiæ,non probant cõtra non ſubditum,dec.438.n.1.

IVRAMENTVM teſtium probatur ex enunciatiua Notarij, quando fuerunt examinati coram Iudicibus commiſſarijs,dec.135.n.3.

Eundem effectum operatur contra reum inobſeruantem,quàm contra actorem,dec.137.n.5.

In ſupplementum non datur contra Inſtrumentum, niſi adſit ſemiplena probatio erroris Notarij, dec.145.n.3.

Quando adſunt plura iuramenta, nõ ſufficit ſimplex abſolutio; ſed eſt neceſſaria in ſpecie ab omnibus iuramentis,dec.282.n.3.

Iuramenti calumniæ omiſſio, non inualidat ſententiam,quando fuit petitum poſt plenè probatam intentionem actoris,dec.308.nu.1.

Et ſufficit quòd ſit poſtea præſtitum in terminis ſubſtantialibus,ead.n.2.

Iuramentum calumniæ ſufficit quòd præſtetur à procuratore habẽte à principali ſpeciale mandatum, dec.391.n.2.

IVRISDICTIO puniendi reum remanet Epiſcopo,quãdo Decanus eſt negligens in puniendo, deciſ.385.num.2.

Actus nonnulli recenſentur ad probandum exercitium iuriſdictionis;& refelluntur, dec.288.num.6.7.8.9.10.

IVS agendi de euictione transferri poteſt in emptorem,dec.206.n.6.

Appellandi,& dicendi de nullitate,non competit niſi illi,cui ſententiæ obſtat,dec.325.n.1.

Accreſcendi, & Ius non decreſcendi. Vide in verb. PORTIO.

Alterius cenſetur effectum deterius propter expenſas factas in litibus,dec.137.n.15.

Et quando eſt effectum deterius, ob culpam Partis, non eſt locus purgationi moræ, attenta etiam æquitate canonica,ead.n.16.

Exigendi certam quantitatem fructuum, conſtituitur ſimpliciter ſuper ipſa re; & non ſuper aliqua certa parte ipſius rei,dec.339.n.3.

Nominandi,ſuccedente vacatione, vt ſit plenè, & perfectè quæſitum,ſufficit quòd tollatur ius in ſpe habente cauſam de præterito,dec.198.n.5.

Nominandi, ſeu eligendi Lectorem, vel Pœnitentiarium,& ius examinandi,& approbandi,tributum à Concilio Tridentino Epiſcopis;& ius conferendi præſeruatur ei,cui priùs competebat,dec.295.num.1.

Offerendi competit vni creditori, ementi per ſubhaſtationem,vigore crediti canonizati, dec.70. numero 1.

Per-

Digitized by Google

Perpetuum,& iuriſdictionale,eſt ius valde conſiderabile,ead.num. 3.
Perſonale,quod competit pro euictione,eſt diuerſum à bonis,dec. 206.n.4.
Poſſeſſoris non variatur ex mutatione perſonarum, dec.398. n.1.
Præſentandi non amittitur per non vſum,ſi præſentationes non fuerunt factæ animo priuandi Compatronum,qui non præſentauit,dec.69.n.3.
Vicini in retractu, oritur poſt contractum, dec. 220. num. 2.
Donec poteſt conſtare de iure, non dicitur conſtare de non iure,deciſ.392.num. 5.
Iure venditoris reſoluto,reſoluitur etiam ius emptoris,dec.200, num. 8.
IVSPATRONATVS ex quibus adminiculis probetur quod pertineat ad aliquam familiam, deciſ. 105. num. 2.
In antiquis non probatur per teſtes deponentes, de publica voce,& fama,dec. 149. n.5.
Ex dotatione, & fundatione, non probatur ex ſola enunciatiua Ordinarij, ead. n. 9.
Quando dicatur mixtum,dec.69. num.1.
Mixtum non præſcribitur per præſentationes factas à Compatronis prætendentibus præſcribere alteram medietatem, niſi probentur factæ animo priuandi alios compatronos,eadem,num.2.
Laicorum non compræhenditur ſub regula Cancellariæ reſeruationum, dec.215.n. 2.
Quibus coniecturis excludatur Iuſpatronatus, dec. 242.num.1.& dec.375.n. 4.
Probatur per enunciatiuas antiquiſſimas, concurrentibus adminiculis,& coniecturis, dec. 264. nu. 1. 2.4.5.6.
Conceſſum cum conditione probatur, ſi conſtet de adimplemento,dec. 265. num. 1.
Ceſſantibus deſcendentibus non extinguitur,ſed trãſit ad hæredes extraneos, quando verba institutionis non ſtant taxatiuè,ſed demonſtratiuè,dec. 330. n.1.
Quòd ſit ex dotatione, vel fundatione, deducitur probatio præſumptiua ex antiquitate temporis, iuncta cum coniecturis,& præſumptionibus, dec. 352. n. 4.
Probatio præſumptiua Iuriſpatronatus ex dotatione,vel fundatione,excludit derogationem Concilij,licèt in enunciatiuis non dicatur, quòd Iuſpatronatus ſit ex dotatione, vel fundatione, eadem num.5. & 6.
Non probatur per ſententias modernas, & ſine proceſſu,dec. 375.n.2.
Neque per præſentationem, quæ non probetur effectuata,ead.n. 3.
Transfertur in emptorem per emptionem factam loci,cum omnibus iuribus, & actionibus,dec. 114. num. 1.
Miſtum eſſe infertur ex inueſtitura medietatis eiuſdem facta ab Eccleſia, & retentione alterius medietatis penes ſe, ead.nu. 2.
Præſentatio in Iurepatronatus ſpectante ad duos pro medietate, intelligitur facta pro medietate, ead. num. 3.
Præſentationes, ſi non ſint antiquiſſimæ, non inducunt præſumptionem Iuriſpatronatus, ex fundatione, & dotatione,dec.34.num.1.
Iuriſpatronatus reſeruatio ceſſat,ſi non conſtituatur dotis augmentum, dec.2.n.1.
Probatur reſeruatio,per dotationem,dec.59.nu.1.
Et multo magis, ſi cum antiquitate temporis concurrant plures præſentationes, quæ habuerint effectum,ead.n. 2.
Iuſpatronatus plenè probatur ex aſſertione de eo facta à Papa motu proprio, dec. 149.n.1.
Cõcilium Tridentinum ſuſtulit Patronatus, quorum titulus non probatur ex fundatione, & dotatione, per multiplicatas antiquiſſimas præſentationes,dec.42. n. 2.
Et hoc decretum locũ habet tam in petitorio, quàm in poſſeſſorio,ead. n. 3.
Concilium Tridentinum reuocauit Iurapatronatus competentia ex priuilegio, & præſcriptione; & præſeruauit ſolum competentia ex dotatione, vel fundatione: ſed circa probationem,nihil innouauit vltra diſpoſitionem Iuris communis, dec.352. num. 1.
Eccleſia libera non poteſt redigi in ſeruitutem Iuriſpatronatus per ſolum augmentum dotis, deciſ. 187.num.1.
Etiamſi ſit depauperata; niſi totaliter dotem amiſerint,ead.num. 2.
Iuriſpatronatus mentio non eſt neceſſaria in Gratia, quando illud fuit nulliter reſeruatum,ead.n.4.
Facultas donandi Iuſpatronatus recipit interpretationem à natura ipſius Iuriſpatronatus, dec. 330. num. 8.
Procurator conſtitutus ad donandum Iuſpatronatus alicui perſonæ, poteſt donare illi, & eius hæredibus, quando in mandato procuræ nõ adeſt aliqua actio taxatiua,& excluſiua hæredum, ead.num.9.
Vide in verb. SIMONIA.
Quando Iuſpatronatus prætenditur à domino loci, tunc cadit ſuſpicio vſurpationis,dec.375.n.1.
Exceptio contra translationem Iuriſpatronatus. Vide in verb. EXCEPTIO.
Expeditio literarum confirmationis, translationis Iuriſpatronatus. Vide, EXPEDITIO.
Retroceſſio bonorum, pro augmento Iuriſpatronatus. Vide, RETROCESSIO.
IVSTIFICATIO in Beneficio litigioſo non eſt neceſſaria,dec.58.n.1.& dec.168.n. 2. Contrarium, dec. 168.num. 4.
Quare iuſtificatio, non ſit neceſſaria in Beneficio litigioſo,ead.n.4.
Gratiæ iuſtificatio, non eſt neceſſaria pro obtinendo mandato de manutenendo, dec.391.n.5.

L

LÆSIO ſi ſit enormiſſima, Prælatus poteſt in vita ſua venire contra tranſactionem iuratam, deciſ. 72.num. 3.
Læſio,vel non euidens Eccleſiæ vtilitas eſt probanda à Rectore illius,dec.135. n.9.
Ad effectum læſionis inducendæ, modica ſumma, non habetur in conſideratione,dec. 236.n.1.
Offerens ſe paratum ad retrouendendã omnia contenta in ceſſione, remouet à ſe omnem ſuſpicionem

Digitized by Google

nem læſionis, eadem numero 2.

Non poteſt deduci ex omiſſione integræ deſcriptionis mercium, & creditorum ſingulariter, & nominatim, ſi in effectu ſit deſcripta tota ſumma, tam capitalis, quàm lucri, dec. 263. nu. 2.

Leſioni non eſt locus, niſi probetur quòd credita, tam aſſignata, quàm omiſſa, excedant debita, ead. num. 3.

LAICIS Officialibus non traditur poſſeſſio à Capitulo, nec datur locus in Choro inter Canonicos, deciſ. 257. num. 7.

LAVDVM non attenditur, quando conſtat de contrario vſu, dec. 48. num. 13.

In re Eccleſiaſtica, ſi non ſit confirmatum à Sede Apoſtolica, non tranſit ad ſucceſſores, ead. n. 14.

Dicitur nullum, ex defectu citationis; & iniuſtum, quando non iuſtificatur ex actis, dec. 194 n. 1.

Et in his caſibus non eſt exequendum, deciſ. 205. num. 1.

LAVRENZAGHI Commune, & homines, exiſtant in quaſi poſſeſſione dignioris loci, dec. 120. n. 1.

LEGATARIVS, quantum ad rem legatam, cenſetur magis dilectus, dec. 19. num. 22.

Iuſtam cauſam habet, vt non poſſit habitare cum hæredibus, vel ob diuiſionem ſubſecutam; vel ob ætatem, vel infirmitatem, egeniés continua ſeruitute, dec. 371. n. 4. & 5.

LEGATVM, In legato, quòd ſolui non debet, ſed præſtari, non eſt locus dilationi, dec. 13. n. 1.

Legatum præcedens non alteratur ab euentualitate, ead. num. 2.

Factum filiæ, largè interpretatur, vt hæres cenſeatur magis grauatus, ead. n. 4.

Rei alienæ debetur; &, ſi res ipſa præſtari nequit, debetur æſtimatio, dec. 19. n. 1.

Quando eſt factum perſonæ coniunctæ, non fit diſtinctio ſcientiæ, vel ignorantiæ teſtatoris, quòd res legata eſſet aliena, ead. num. 2.

Non habens diem vel conditionem, debetur ſtatim adita hæreditate, ead. n. 3.

Relictum titulo inſtitutionis, & pro Legitima, debetur cum fructibus, ead. n. 4.

Factum cum facultate capiēdi, rem legatam propria auctoritate, debetur ſtatim, non expectata aditione hæredis, ead. n. 5.

De iure communi hæres tenetur ad æſtimationem legati rei dotalis, ead. n. 8.

Dicitur nullum, quando res legata non eſt in communi commercio, ead. num. 14.

Ceſſantibus coniecturis, non cenſetur relictum animo compenſandi cum dote, dec. 225. n. 1.

Quando non eſt eiuſdem ſummæ cum dote, tunc debetur vtrunque, tam dos, quàm legatum, eadem num. 2.

Item debetur vtrumq; quando adeſt diuerſitas temporis in conſtitutione dotis, & legati; & ſubſtitutiones non ſunt pares, ead. n. 3.

In legato pecuniæ, non debentur fructus, ſed ſolùm damna, & intereſſe, probata verè, & concludenter, ead. num. 5.

Confeſſio debiti facta in teſtamento, valet in vim legati, quando habet diſpoſitionem annexam, ead. num. 6.

Legato extincto, ceſſat qualitas eidem legato annexa, deciſ. 349. num. 2.

Non extinguitur per adimplementum in parte, ead. num. 8. Intellige vt n. 9.

Legatum dotis regulariter nō extinguitur in totum, ſed tantùm pro concurrenti quantitate, ſi teſtator in vita collocat nuptui filiam, & ei dat partem dotis legatæ, dec. 404. n. 1.

Contrarium, quando ex coniecturis conſtaret de contraria mente teſtatoris, ead. num. 2.

Legatum dotis relictum arbitrio tutoris, intelligitur de dote congrua, dec. 433. n. 8.

Vide in Verb. DOS.

LEGATVS de latere non poteſt eximere à iuriſdictione Epiſcopi, dec. 48. n. 3.

Eius auctoritas in aliqua conceſſione, præſumitur ex lapſu temporis, & obſeruantia ſubſecuta, deciſ. 7. num. 5.

LEGITIMA eſt tertia pars illorum bonorum, in quibus ille, cui legitima debetur, ſucceſſurus fuiſſet ab inteſtato, dec. 74. n. 4.

Non detrahitur, ex bonis fideicommiſſo particulari ſubiectis, dec. 200. num. 5.

LEGITIMATIO perſonæ alicuius inducitur per acceptationem deſertionis inſtantiæ, factam contra ipſum, dec. 214. num. 3.

Illegitimatio facta contra voluntatem patris, eſt inualida, dec. 260. n. 8. & dec. 289. n. 1.

Et ſufficit ad hunc effectum, quòd conſtet de diſſenſu patris, & contradictionibus extraiudicialibus, ead. n. 2.

Redditur nulla per obreptionem qualitatis ſpeciali nota dignæ, dec. 260. n. 9.

LEX. Ceſſante ratione legis in caſu particulari, non proinde ceſſat legis diſpoſitio, quando eſt inducta pro euitanda fraude, dec. 327. n. 17.

Legi non præſtat impedimentum, quod de iure non ſortitur effectum, dec. 273. n. 1.

L. *A Diuo Pio, §. in venditione, ff. de re iudic.* declaratur dec. 206. n. 5.

L. *Cùm tabernam, ff. de de pignor,* declaratur, dec. 224. num. 7.

L. *Curabit, Cod. de act. empt.* non habet locum, quando emptor non eſt gauiſus re, & precio, dec. 101. n. 2.

Neque habet locum, quando creditor nunquam fuit dominus bonorum, dec. 378. n. 3.

L. *Dolus, ff. mandati,* declaratur, dec. 136. n. 7.

§. *Emphyteuſim, in auth. de non alien.* declaratur deciſ. 245. n. 7.

L. *In actione, §. item, ſi pro alicuius, ff. pro ſoc.* declaratur dec. 233. n. 7.

L. *Is, à quo, ff. de rei vendic.* declaratur dec. 161. n. 8.

L. *Procuratorem, Codic. mand.* declaratur deciſ. 136. num. 7.

L. *Pupillus, ff. de his, quæ in fraud. credit.* declaratur dec. 147. num. 8.

L. *Sed & ſocius, §. ſi abſenti, ff. pro ſoc.* declaratur dec. 233. num. 7.

L. *Si per diuerſas, Cod. mand.* declaratur dec. 221. n. 6.

L. *Si præcedente, §. Lucius, ff. mand.* declaratur deciſ. 343. num. 3.

L. *Si quis maior, Cod. de tranſact.* non habet locum in Vniuerſitate, quantum ad pœnam periurij, & infamiæ, ſecus, quantum ad priuationem commodi contractus, dec. 137. n. 2.

Ha-

Digitized by Google

Habet locum in actore, & non in reo, eadem num, 3. Contrarium num. 4.

Eius diſpoſitio, non ceſſat per implementum in parte, concurrente noua mora, ead.n.7.

L. *Si quis presbyter, Cod. de Epiſcop. & cler*, declaratur, dec.245. n. 6.

L. *Si quis Titio*, §. *vlt. ff. de leg.2*. declaratur deciſ. 163. num. 11. & 13.

L. *Vnum ex familia*, §. *rogo, ff. de leg.2*. declaratur dec. 163.n.11. & 13.

L. 1. *Cod. de condit. furt.* declaratur dec. 221.n.7.

LIBER antiquus non eget recognitione manus, etiamſi non probetur ſcriptus à publica perſona, dec.89. num. 1.

Mercatoris non probat pro tertio contra tertium, dec.216.n. 1.

Priuatus, de Iure communi, non probat ad fauorem ſcribentis, in præiudicium tertij, dec.327.nu.7.

Exhibitio libri vt validè petatur, eſt probanda concludenter exiſtentia illius apud eum, à quo petitur, dec.51. n.1. & dec.344.n.6.

Hæres non tenetur exhibere libros defuncti: ſed ſufficit quòd iuret ſe illos non habere, dec.51.n.2. & dec. 344. n. 7.

Particularis adminiſtrator, non tenetur conficere librum rationum; & contra eum non datur iuramentum in litem: ſed ſufficit illi, ſine libro reddere rationem de ijs, quæ probantur ad eius manus peruenisse, dec.150.n. 1. & 2.

LIBERATIO non inducitur per ſolum ordinem ſoluendi, directum mercatori; niſi ſequatur ſolutio, dec. 222. n.4.

Liberatio à probatione verſionis, in caſu Statuti Rauennæ, præſupponit contractus fuiſſe initos à rectore pro ſeruitio familiæ, dec.359. n. 8.

LIBERTAS. Ad libertatem acquirendam, quando ſubiectio alicuius Eccleſiæ eſt effectuata ad fauorem Metropolitani, non ſufficit non vſus, & negligentia non vtentis: ſed ſunt neceſſarij actus poſitiui, contrarij ſeruituti, directi ad libertatem acquirendam, cum ſcientia, & patientia non vtentis; & quòd ex illis actibus conſtet, Eccleſiam illam à Sede Apoſtolica habitam fuiſſe vti ſibi ſubiectam, dec.401.n. 4.5. & 9.

Libertatis præſcriptio præſupponit ſubiectionem, ead.num. 13.

LICENTIA abeundi ab Eccleſia, eſt neceſſariò obtinenda ab Epiſcopo, dec.402.n.6.

LICITATIO. Vide, CREDITOR.

LINEA inueſtitorum, quòd ſit finita probare debet, agens ad recuperationem bonorum datorum in emphyteuſim, dec. 415. n.1.

Lineæ defectus præſumitur, niſi contrarium probetur, ead. num. 4.

Contrarium, quando fuit ſemel probata exiſtentia lineæ, ead.num.5.

LIQVIDATIO damnorum ob non conſecutionem fructuum, pendet à liquidatione fructuum, dec.354. num. 2.

LITIS mentio non eſt neceſſaria, neque iuris alterius, quando per ceſſionem non præiudicatur alicui, dec.239.n. 1.

LITERÆ Apoſtolicæ non dicuntur expeditæ, niſi poſtquam ſunt plumbatæ, dec.20.n.4.

Expeditæ in forma, *Rationi congruit*, non tribuunt ius de nouo, ead.n. 8.

In Literis, *Si in euidentem*, cauſa finalis eſt euidens vtilitas, dec.135.n. 6.

LIVELLVS. Coniectura non ſolutionis liuelli non excludit dominium probatum ſufficienter ex pluribus Inſtrumentis, & coniecturis, dec.374.n.20.

Diuerſitas in ſolutione liuelli, non tollit obſeruantiam, quantum ad poſſeſſionem, ead. n.6.

LOCATIO ſola non ſufficit ad probationem dominij, niſi concurrant adminicula, dec. 11. n. 3.4.5.6.

Non redditur illicita per pactum de mutuando, appoſitum in locatione, ſi penſio eſt iuſta, deciſ. 88. num. 1.

Bonorum Eccleſiæ dicitur valida, accedente ſententia Iudicum, & concurrente obſeruantia eiuſdem, deciſ.119.num. 3.

Si ſit perpetua, & cum pactis oneroſis conductori ſit diminutio ſextæ partis precij, dec.135.nu. 11.

Facta pro vnico precio, ſi eſt nulla in parte, eſt nulla in totum, dec.157.n. 5.

Bonorum Monaſterij facta à non habente poteſtatem, non cenſetur ratificata per receptionem affictus, & alios actus: ſed eſt neceſſarius conſenſus totius Monaſterij, ead.num. 7.

Locationes aliorum bonorum, non probant ad effectum Extrauagantis, *Ambitioſæ*, ſi nō ſint eiuſdem quantitatis cum bonis Eccleſiæ locatis, deciſ. 135. num. 10.

Ad effectum probandi redditus rei venditæ, non habentur in conſideratione locationes, niſi percutiant tempus venditionis, vel magis proximum, dec.109. n.2.

Locationis contractus, quomodo diſcernatur à contractu venditionis, dec. 446.n.2.

LOCATOR, in bonis in locaconducta inuectis, ſibi ſpecialiter hypothecatis, præfertur omnibus creditoribus, etiam anterioribus, dec.182.n. 1.

LVCRVM dotale quando defertur marito, vxor poteſt de ipſa dote in vltima voluntate, decimam partem tantum relinquere pro anima, ex Statuto Vrbis, *lib.1.cap.* 134. deciſ.19. n. 6.

Incertum ſocietatis vendi poteſt, pro precio certo, dec.186. n.6.

M

MACERATA. Vide in verb. STATVTVM.

MAIOR, regulariter, non reſtituitur aduerſus rem iudicatam ob negligentiam procuratoris: ſed reſtitutio debet fundari in bono iure, deciſ. 302. num.4. & 5.

MALEFICIVM inducit obligationem in ſolidum, dec. 221.num. 8.

MANDATARIVS non cenſetur exceſſiſſe fines mandati, quando mandatum eſt pinguius adimpletum, propter vtilitatem mandantis, & ob maiorem commoditatem adimplendi promiſſa, deciſ. 208. num. 1.

MANDATVM generale ad lites non ſufficit, quando requiritur accuſatio, & inſcriptio in forma Iuris, & in defectu probationis, ſuccedit obligatio ad pœnam extraordinariam arbitrio Iudicis: ſed eſt neceſſarium mādatum ſpeciale, dec.400.n.4. & 5.

Re-

Reuocatio mandati probat mandatum præceſſiſſe, dec.22.n.15.
Mandatum ſoluendi, reſtrictum in vno loco, non poteſt extendi ad ſolutionem, faciendam in alio loco, dec.37.n.2.
Reſtringitur à dictione, *Prout*, ad tenorem Inſtrumenti, ad quod refertur, ead.n.3.
Soluendi debita ex vna cauſa, non extenditur extra illam cauſam, ead.num.4. & 5.
Probatur ex literis mandantis, & ex pluribus alijs, vt hic, dec.99.n.1.2.3.4.
Frater probat mandatum, ead.n.5.
In mandato non eſt neceſſe exprimere ea, quæ proueniunt ex natura contractus, ead.n.6.
Stante mandato, ratificatio non eſt neceſſaria, ead. num.7.
Regulariter expirat per mortem conſtituentis, quando non adeſt hæres, dec.100.n.1.
Sed intellige hoc procedere, quando hæreditas eſt vacans; ſed non, quando eſt iacens, ead.n.2.
Aſſerens ſe ſubſcripſiſſe de mandato alicuius, non probat mandatum; ſed debent de eo deponere teſtes, qui fuerunt præſentes, dec.103.n.6.
Non probatur ex aſſertione Notarij, niſi concurrant adminicula, dec.211.n.2.3.4.
Præſumitur propter intereſſe illius, ad quem negocium pertinet, dec.255.n.2.
Probatur præſumptionibus, & coniecturis, dec.278. num.1.2.3.4.5.
Mandatum, in quo relicta ſunt in albo nomina procuratorum, ſi tranſmittitur ad aliquem, is cenſetur conſtitutus procurator, dec.326.n.1.
Si inſtrumentum originale crediti tranſmittatur vna cùm mandato ad exigendum, cenſetur tranſmiſſum ad finem illud exigendi; & ex eo comprobatur mandatum, & iuſtificatur ſolutio, eadem numero 2.
In Galliæ Regno mandata tranſmitti ſolent cum nomine, & cognomine procuratorum in albo, ead. num.3.
Mandatum eſt exequendum, quando iuſtificatur, ex confeſſione eiuſdem Rei, & relatione calculatoris, dec.30.n.1.
Exequi non poteſt contra tertium poſſeſſorem, quando fuit actum actione perſonali; etiam ſi fuiſſet citatus: dummodo ius ipſius non ſit deductum in Iudicio, dec.64.n.1. & 2.
Eſt nullum, quando non fuit legitimata perſona comparentis, dec.97.n.1.
Eſt iniuſtum, quando actor non ſe probat talem, qualem ſe facit ead.n.2.
Nec iuſtificatur poſt illius relaxationem, ead.n.3.
Ad effectum executionis, debet iuſtificari ex iiſdem actis, dec.256.n.8.
Relaxatum contra bona hæreditaria, non citato hærede; vel, ſi hæreditas eſt iacens, ei non deputato, & citato curatore; eſt nullum, dec.272.n.1.
Relaxatum, citato eo, qui fuit ſubſtitutus ab actore ad lites, quem non probatur fuiſſe conſtitutum à legitima perſona; eſt nullum, dec.276.n.4.
Relaxatum, vel executum pro ſumma exceſſiua, eſt iniuſtum, ead. num.5.
Eſt nullum, quando fuit actum obligatione Camerali, ea non extenſa, dec.301.n.2.
Item, quando fuit relaxatum pro majori ſumma, eadem, num.3.
Sed iſtæ nullitates tolluntur per Commiſſionem ſanatoriam, ead.num.4.
Mandatum de manutenedo, in concurſu, quando vtriuſque partis poſſeſſio eſt turbida, neutri datur; ſed gratioſæ ſubrogatus immittitur in poſſeſſionem Beneficij, dec.9.n.1.
Non poteſt concedi translatario, qui nunquam exegit, deci.73.n.2.
Ad eius effectum ſufficit confeſſio Partis, de quaſi poſſeſſione exigendi, dec 107.n.1.
Requirit neceſſario quaſi poſſeſſionem propriam; etiam in iuribus incorporalibus, dec.124.n.1.& 2.
Concedendum eſt ei, qui reperitur in poſſeſſione, deciſ.298.n.2.
Si Iudex non proceſſit ritè, & rectè, datur ei, qui prius poſſidebat, & non habuit ſe pro ſpoliato, deciſ. 422.nu.3.
Ad effectum mandati de manutenendo, non probant teſtes examinati in Iudicio executiuo, dec.391.n.3.
MANVTENTIO. Ad effectum manutentionis, ſufficit poſſidenti docere ſolùm de ſua poſſeſſione, deciſ. 314.num.3.
MARITVS, decedente vxore cum liberis communis matrimonij, lucratur totam dotem, ex Statuto Vrbis *lib.1.cap.*131.dec.31.n.1.
Tenetur prouidere vxori de neceſſarijs pro eius vſu, dec.256.n.3.
MATELICA. In Terra Matelicæ, ob defectum confirmationis Statutorum, obſeruantur Conſtitutiones Marchiæ, dec. 364.n.2.
MATER, de Iure communi, tenetur dotare filias in concurſu cum fratribus, quando non adſunt bona paterna, dec.433.n.7.
MATRIMONIVM ſufficienter probatur per duos teſtes de viſu, & per fidem Parochi regiſtratam in libro Matrimoniali, dec.75.n.1.
Ex quibus adminiculis probetur, ead.n.2.3.4.5.
Non dicitur clandeſtinum, quando eſt celebratum de licentia Vicarij coram tribus teſtibus, ead.n. 6.
Ad probandum matrimonium clandeſtinum, non ad impugnandum aliud, nec ad ipſum dirimendum, ſufficit probatio ordinaria, neque requiritur pleniſſima, ead.num. 8.
In Cauſa matrimonij non eſt neceſſe vt teſtes conueniant in verbis formalibus; ſed ſufficit quòd concordent in ſubſtantia, ead.n.9.
Matrimonium vt ſit validum, ſufficit eſſe cõtractum per verba de præſenti, coram proprio contrahentium Parocho, vel alio Sacerdote, de ipſius Parochi vel Ordinarij licentia, & coram teſtibus, ead. num. 11.
Clandeſtinum non annullatur per Concilium Tridentinum. Et declarantur eius verba, *Ad ſic contrahendum omnino inhabiles reddit*, ead.nu.12.& 13.
Quando agitur ad effectum ſucceſſionis, ſufficit leuis probatio matrimonij, dec.305.n.3.
Contractum in gradu prohibito inter ſcientes impedimentum, ad hoc vt ſit validum, eſt neceſſaria diſpenſatio, dec.329.n.1.
Fides data, viuente coniuge, & machinatio in vitam ipſius, cum adulterio, efficit vt matrimonium poſtea ſecutum non ſit legitimum, dec.376.n.5.

MELIORAMENTA. Fructuum compenſatio, cum meliorame͂tis poteſt ſolum peti, attento primo ſtatu ante facta melioramenta, dec. 81.n.1.

MENS Papæ talis eſſe præſumitur, qualis eſſe debet de Iure, dec.6.n.3.

Veriſimilis contrahentium colligitur ex Inſtrumento contractus, dec.291.n.8.

MENSA Epiſcopalis non tenetur in ſubſidium prouidere Rectoribus Eccleſiarum, dec.413.n.3.

MENSATA, & groſſa, non ſunt diſtributiones quotidianæ, dec. 66.n. 1.

MENTECAPTVS filius, maximè ſi dementia ſuperuenit poſt obitum patris, facit deficere conditionem, ſi deceſſerit ſine filijs, dec.433.n.8.

MENTIO, Faciens mentionem ſecundæ declarationis, in qua explicitè continetur tenor primæ, non præſumitur primam ignorare, dec.151. nu.1.

Iurispatronatus in Gratia non eſt neceſſaria, quando Iuſpatronatus fuit nulliter reſeruatũ, dec.187.n.4.

Litis, aut alterius iuris, non eſt neceſſaria, quando per ceſſionẽ nõ infertur preiudiciũ alicui, dec.239.n.1.

Penſionis primò impoſitæ eſt neceſſaria, in reſeruatione alterius penſionis, etiam quando prima penſio eſt perpetua, dec.279.nu.1.

MERCATOR. Mercatori ſolito negociari, conceditur non ſolùm intereſſe damni emergẽtis, ſed etiã lucri ceſſantis, dec.27.n. 5.

Stilus Mercatorum notorius eſt, vt nihil ſoluãt, quod in ſuis libris non annotetur, dec.222.n.1.

Fides Mercatoris, ſtante eius decoctione, non probat ſola, ſed facit magnum adminiculum, de.222.n.3.

MERCES venales veniunt ſub hypotheca generali, ex opinione magis communi, dec.224.n.2.

Intellige, vt num.6.

Alienatæ ante quàm ſit motũ Iudiciũ, vel orta actio hypothecaria, tranſeunt abſque vlla obligatione in emptorem, ead.n.6. Intellige, vt n.8.

Tabernę merces ſunt deſtinatæ ad continuam venditionem; & ſic cenſentur obligatæ ſecundùm ſuam deſtinationem, ead.n.9.

MINISTRI. Augumentum Miniſtrorum Eccleſię quando petitur ab Vniuerſitate, debet probari, quòd propter paucitatẽ Miniſtrorũ, & multitudinẽ incolarũ, aliqui deceſſerint ſine Sacramẽtis, de.83.nu.1.

MISSÆ. Pactum celebrandi Miſſas ſi eſt appoſitum in præſentatione, ante collationem, & non in ipſo actu collationis, nõ inducit ſimoniã, dec.250.n.4.

Amplia, vt neque eam inducat, ſi eſt appoſitum in ipſo actu collationis, ead.n. 5.

Onus celebrationis Miſſarum, eſt quid ſpirituale, & nullum affert commodum tẽporale patrono præſentanti; & ideo non eſt ſimoniacum, ead. nu.6.

Miſſarum oblationes, ex Iure communi, debentur Beneficiatis, dec.384.n. 1.

Onus celebrationis Miſſarum quando obliget Capellanum ad celebrandum per ſeipſum, dec.394.n.2.

MINOR ætas. Vide, DEFECTVS.

MOHEDANVS dec.28. *de renunciat.* declaratur, deciſ. 56. n. 7.

MOLESTIÆ illatæ in aſſecutione poſſeſſionis, ſecundi Beneficij, operantur vt non ſit factus locus decreto, dec.366.n. 7.

Sed ad hunc effectũ, prouiſus debet dare operã efficacem vt aſſequatur poſſeſſionem ſecundi, ead.nu.8.

Moleſtiarũ intimatio ſatis probatur ex reproductione actorũ, cũ citatione ad dicendũ cõtra, de.303.n.2.

Item per præfixionem termini ad docendum, de remotione impedimenti, ead.n.3.

MONACHVS quando poſſit per Vicarium ſeruire Eccleſiæ parochiali, dec. 115. nu. 4.

Poteſt publicare Inſtrumenta rogata ante ingreſſum in Religionem; & multò magis, ſi concurrat licentia Abbatis; circa quem, creditur aſſertioni eiuſdem Monachi, dec. 432, num. 4.& 5.

Poteſt eſſe Notarius ſolum Inſtrumentorum ſuæ Abbatiæ, quæ priuatim expediuntur, ead.nu.6.

MONETA. Quando moneta, puta, libra, eſt in obligatione, & paulus in ſolutione; tunc, ſi libra non reperiatur, & paulus non ſit diminutus, ſed ſolùm alteratio ſucceſſerit propter deteriorationem monetæ inferioris, v.gr. quadrantis, quæ non eſt in obligatione, nec in ſolutione: ſolutio eſt facienda iuxta æſtimationem temporis contractus, de.429.n.1.

Deterioratio monetæ inferioris, non cedit damno creditoris, ead. num. 2.

MONITORIVM incertũ & generale, ſine ſpecificatione criminum, reddit ſentẽtiam nullam, de.54.n.1.

MOTVS PROPRIVS debet recipere interpretationem ab Inſtrumento, dec.291.n.11.

Per motum proprium licentiæ alienandi non ſolet inferri præiudicium creditoribus anterioribus, reſpectu precij ſubrogati loco rei venditæ, ead.n.12.

In motus proprij interpretatione ille ſẽſus eſt amplectendus, per quem ſit ſatis intentioni Papæ, & Partium, & non tollitur ius quæſitum alicui, ea.n.13.

MORA conſiderari non poteſt, poſt dationem in ſolutum, dec.29.n. 16.

Iudicis mora propter factum Partis, non debet nocere alteri Parti, quæ non fuit negligens, dec.33.n.5.

Vendens cum pacto redimendi quando cõſtituatur, vel non, in mora, dec.92. n.1.

Per ſolutionem non factam tempore conſtituto, quis dicitur conſtitutus in mora, ead.n.3

Intellige, vt n. 4.

Mora venditoris, quando non fuit nociua emptori, non debet impedire interuſurium, dec.101.n. 4.

Declara, hoc ꝓcedere, quãdo res eſt tradita, ea.n.5.

Mora purgari non poteſt poſt extinctionem penſionis, dec.127.nu.5.

Concurrente noua mora, implementum ex parte, non facit ceſſare diſpoſitionem legis, *Si quis maior, Cod. de tranſact.* dec. 137. n. 7.

Stante noua mora, & contrauentione, moræ præcedentis remiſſio non excuſat, dec.137.n.8.

Mora, de æquitate Canonica non ſolet purgari, quando contumacia eſt nimia, & concurrit lapſus temporis notabilis, cũ declaratione in cõtrariũ, ea.n.9.

Contrarium, quando ius alterius non eſt factum deterius, ead. num. 10.

Etiamſi opponatur de adimplemento, & de reſciſſione, ead.n.11.

Moræ *purgatio* non conceditur quando contractus eſt reſolutus, ead.n.13.

Peti non poteſt, ſtante declaratione nõ acceptationis cõtractus; niſi prius declaratio reuocetur, ea.n.14.

Non habet locum, attenta etiam æquitate Canonica, quando ius alterius eſt effectum deterius, ob culpam Partis, ead.n. 16.

Ne-

Neque habet locum, quando contractus reſolnitur ob non adimplementum in tempore, dec. 248. n. 1.

Item, quando res, quæ tradi debebar, non fuit tradita, neque eſt in ſtatu, vt tradi poſſit, ead. n. 5.

Ad effectum purgationis moræ, æquitas non habet locum, qnando contrahens recuſat ſtare contractui, & diſputat negocium principale, ead. n. 6.

Ex mora quando probetur dolus.
Vide in verb. DOLVS.

MVLIER inſtituta hæres limitatè, donec vitam vidualem ſeruauerit, priuatur hęreditate, per tranſitum ad ſecundas nuprias, dec. 87. n. 1.

Taliter inſtituta hæres, ſi non præſtet cautionem Mucianam, eius inſtitutio reſoluta cenſetur vſque ab initio, eadem num. 2.

Dotata ab extraneo, in ſtipulatione reſtitutionis dotis potius videtur adiecta ſolutioni, quam obligationi, dec. 177. num. 2.

Dotata ab extraneo, ſi decedat ſine filijs, non poteſt diſponere de dote, etiam in teſtamento, in præiudicium dotantis, ead. num. 5.

Habet intereſſe, vt eius dos ſeruetur in tuto, & inſeruiat oneribus matrimonij, dec. 229. n. 1.

MVLTIPLICATIO titulorum datur in beneficialibus, dec. 105. n. 5.

MVNVS prædicandi, de Iure communi, ſpectat ad Epiſcopum, dec. 271. n. 1.

MVTATIO prioris voluntatis teſtatoris,
Vide in verb. DILECTIO.

MVTVARE. Hebræi mutuantes ad vſuram, &c.
Vide in verb. FACVLTAS, &, HÆBREI.

MVTVVM non datur, non data translatione dominij. dec. 380. n. 2.

In mutuo verò, vel palliato, non cadit vſura, ea. n. 3.

Nec perceptio fructuum, dec. 320. numer. 2. & deciſ. 233. num. 3.

N

NARRATA in reſeruatione penſionis, pręſumuntur iuſtificata ex lapſu temporis, deci. 40. nu. 4.

NARRATIVA præſumitur vera, ex diuturnitate temporis, & obſeruantia ſubſecuta, dec. 11. nu. 1.

Cum clauſula, *Ne ex ceſſione nimium diſpendium patiaris*, ſufficienter iuſtificatur, quando conſtat de dimiſſione penſionis, dec. 40. n. 7.

Fiſci in Commiſſione nihil probat, niſi verificetur, dec. 419. num. 7.

Papæ probat, quando Gratia, vel eius reuocatio, eſt fundata in illa narratiua, dec. 426. num. 5.

Valoris non percutiens tempus Gratiæ, non releuat, deciſ. 267. num. 5.

NAVARRVS *conſ. 29. num. 3. de vſur.* declaratur, deciſ. 251. num. 20.

NEGATIVA non probatur ex proceſſu non integro, quòd quis in eo non ſit nominatus, dec. 349. n. 5.

Quòd non ſit facta ſolutio, non probatur concludenter ex eo, quòd non docetur de ſolutione, deciſ. 374. n. 19.

NEGOCIVM graue, in quo agatur de nece hominis, ſolet teneri occultum, nec ſine neceſſitate communicatur famulo vilis conditionis, dec. 376. n. 3.

Eſt inueriſimile, quòd quis velit vnicum negocium expedire in duabus ſupplicationibus, dec. 153. n. 2.

NEPOTES. Quando vocantur filij naſcituri ab aſcendente, regulariter cenſentur etiam vocati nepotes, propter diſpoſitionem collatam in futurum euentum, dec. 373. num. 1.

Limita, vt non procedat, quando non vocantur filij ſimpliciter, & indefinitè, ſed vocantur reſtrictiuè filij nati, & naſcituri ex legitimo matrimonio hæredis grauati, ead. num. 2.

Item, quando agitur de inducendo odio, & grauamine reſpectu ipſorum filiorum, ead. n. 8, & 10.

Qualitas natiuitatis, ex legitimo matrimonio filiorum non adaptatur nepotibus, ead. n. 3.

Nepotes poſiti in conditione cum filijs diſiunctiuè, per alternatiuam, *ſeu*, non autem copulatiuè, ſunt vocati per vulgarem; & ſic, filij non ſunt grauati reſtituere nepotibus, ead. num. 19.

NOTARIVS. Induſtria Notarij non eligitur, vt ſcribat, ſed vt præſtet fidem geſtis, dec. 337. num. 4. & dec. 432. num. 7.

Iuxta Rotæ ſtilum, ſtatur aſſertioni Notarij circa eius facultates, dec. 412. n. 3.

Notarius quis eſſe probatur per plura Inſtrumenta ab eo rogata, vti Notarius, dec. 432. n. 3.

Monachus an poſſit eſſe Notarius. Vide in verb. MONACHVS.

Notarij ſignum. Vide in verb. SIGNVM.

NOTITIA qualitatum, quæ ſolent teneri occultæ, vt eſt e. g. morbus Gallicus, non poteſt inferri ex vicinitate, & conuerſatione, dec. 112. num. 1.

NVLLITAS propoſita per viam exceptionis, de qua Iudici conſtet, impedit executionem obligationis, dec. 28. num. 4.

Penſionis exactæ contra decretum, non cenſetur remiſſa per ſolutionem factam ſiue continuatam à Titulari poſt literas expeditas, dec. 127. n. 6.

Sententiæ ex defectu citationis, non influit ad nullitatem proceſſus validi, dec. 154. n. 2.

Contractus ex defectu ſolemnitatis non adhibitæ habet locum, volente eo, qui de illa dare poteſt, dec. 235. num. 3.

Nullitatis contractus exceptio, non poteſt retrotrahi in præiudicium contractuū antea initorū, ea. n. 4.

Dans de nullitate contractus, neque petit executionem contractus, neque diſtractum, dec. 273. n. 6.

Cōtractus quando declaratur nullus, vel altera pars acquieuit nullitati; tunc, qui dedit de nullitate, tenetur reſtituere omnia, quæ accepit, ead. n. 7.

Nullitates mandati ob non extenſionem obligationis Cameralis, & ob exceſſum in ſumma, tolluntur per Commiſſionem ſanatoriā, dec. 301. n. 2. 3. & 4.

Intellige, ſi mandatum in reliquis eſt iuſtum, ead. n. 5.

Vt nullitas induatur, inſpicitur potiſſimè præſumpta mens diſponentis, deciſ. 327. num. 15.

Nullitatis turbidæ exceptio non attenditur ad effectum reuocandi ſententiam, ſi de ſententię iuſtitia clarè liquet, dec. 381. nu. 7.

Exceptio nullitatis nō admittitur poſt ſuſceptionem termini, dec. 389. n. 2.

Proceſſus nullitas non efficit vt iura producta in prima inſtantia, non ſint in forma probanti, quamuis fuerint in eo inſerta, dec. 412. n. 5.

Iuriſdictionis nullitas nō habet locū, quādo Notarius ſecūdæ inſtātiæ fuit etiam Notarius tertiæ, in qua fuit productus proceſſus primæ, & ſecundæ inſtantię, & publicatus à Notario tertiæ inſtātię, ea. n. 6.

NVMERATIO probatur per verba Notarij aſſertiua depoſiti, deciſ. 7. num. 1.
Promiſſione dotis præcedente, confeſſio ſubſequens probat veram numerationem, dec. 185. n. 1.
NVMERVS, & pondus, in pignore precioſo, debent deſcribi copulatiuè, etiam quando fuiſſet appoſitum ſigillum, deciſ. 327. num. 5.
NVNCIVS Apoſtolicus non habet facultatem committendi Cauſas beneficiales, dec. 412. n. 4.

O

OBITVS probatur, ex libro Parochi, ſeu Rectoris Eccleſiæ, vel Sacriſtæ, dec. 214. n. 4. & dec. 226. num. 1.
OBLATIO fideiuſſorum facta in tempore præſtituto, citatis intereſſe habentibus, operatur vt non poſſit cogi ad reſciſſionem contractus ob non adimplementum, dec. 162. num. 3.
Oblationes Miſſarum debentur, ſecundum ius commune, Beneficiatis, dec. 384. n. 1.
Nec eſt veriſimile, quòd Papa voluerit Canonicos non inſeruientes Eccleſiæ, & alibi reſidentes, effici participes oblationum, quæ dantur Eccleſiæ intuitu pietatis, & miniſterij Sacramentorum, ead. num. 2.
Oblationes Miſſarum, ſi ſint incertæ, & offerantur dietim, debentur ſolis Beneficiatis in Eccleſia inſeruientibus. Si verò ſint antiquitus inſtitutæ, & ſint certæ, de illis Capitulum participare debet, dec. 411. num. 1.
OBLIGATIO præcedens extinguitur per dationem in ſolutum; & ſic, poſt eam nulla mota conſiderari poteſt, dec. 29. num. 16.
In aditione hæreditatis, intelligitur iuxta formam teſtamenti, dec. 249. n. 10.
Facta à procuratore excedente fines mandati, eſt nulla, deciſ. 254. num. 1.
Defenſionis bonorum habet locum ſtatim, mota controuerſia ſuper bonis, dec. 303. n. 1.
Simplex ad generalem defenſionem bonorum, comprehendit moleſtias illatas ex quauis cauſa, & à quibuſcumque perſonis, dec. 321. n. 1.
Matris pro dote filiæ, cum iuramento, ſuſtinetur, deciſ. 338. n. 1.
Mulieris eſt inualida, & iuramentum nihil operatur, quando remanet indotata, ead, num. 3.
Contrarium, quando ei remanet maior pars ſuæ dotis, ead. n. 4.
Obligatio *Cameralis* in Literis reſeruationis penſionis, eſt acceſſoria ad formam earumdem Literarum, & recipit omnes conditiones earum, dec. 28. num. 1.
Non afficit tertium poſſeſſorem, dec. 64. n. 3. & 4.
Tam pro ſumma expreſſa, quàm pro quauis alia ſumma, in qua quis remanebit debitor, habet executionem paratam, etiam pro ſumma incerta; facta tamen priùs liquidatione; etiamſi in liquidatione non adſit obligatio Cameralis, dec. 350. num. 1.
Releuationis indemnitatis, & reſtituendi prioribus, & potioribus, habet viã executiuam, dec. 362. n. 1.
Executio obligationis impeditur per nullitatem propoſitam per viam exceptionis, de qua Iudici conſtet, dec. 28. num. 4.
OBLIGATVS in forma Cameræ ſoluere penſionem habita vel non habita poſſeſſione, niſi doceat ſe feciſſe diligentiam pro aſſequenda poſſeſſione, non poteſt excuſari à ſolutione penſionis, dec. 41. n. 1.
In forma depoſiti, ſuperuenientib. ſequeſtris, nõ debet ſoluere, ſed denunciare, & deponere, dec. 155. n. 4.
Nec cenſetur velle promittere de ſuo, ead. n. 5.
Obligato ſoluere creditoribus anterioribus nõ competit aliqua defenſio ad excluſionem ipſorum, ſi ſoluat poſterioribus, deciſ. 379. num. 3.
Obligati, omnes dicuntur principales, reſpectu creditoris, dec. 50. n. 3.
OBREPTIO qualitatis ſpeciali nota dignæ reddit legitimationem nullam, dec. 260. n. 9.
OBSERVANTIA contra formam præſcriptam, nihil operatur, deci. 5. n. 7.
Subſecuta, dat fidem ſcripturis, etiam non authenticis, dec. 59. n. 6.
Æquiuoca, non eſt ſufficiens interpres, dec. 103. n. 4.
Iuncta cũ quaſi poſſeſſione, nõ releuat pro Iurepatronatus, niſi doceatur de adimplemẽto, de. 242. n. 2.
Sententiæ non infertur neceſſario ex actibus æquiuocis, dec. 288. n. 1. & dec. 431. n. 2.
Plurium annorum, facit præſumere diſpenſationem fuiſſe validè executam, dec. 329. nu. 14.
Inſtrumenti, ex pluribus deducitur, deciſ. 374. num. 2. 3. 4. 5.
Non tollitur quantum ad poſſeſſionem, ex diuerſitate in ſolutione liuelli, ead. n. 6.
Operatur, ſecundum aliquos, vt Inſtrumento detur fides; nõ autem, vt probet contra tertium, ead. n. 7.
Contrarium verius, num. 8.
Ad effectum obſeruãtiæ in cõtrarium, non ſuffragantur actus, qui dederunt cauſam liti, dec. 196. nu. 1.
Ex obſeruantia difformi non oritur titulus ſufficiens ad præſcribendum, dec. 401. n. 3.
Ad effectum obſeruantiæ ſententiæ, ſcientia, & patientia Epiſcopi probatur ex multiplicitate actuũ, cum lapſu longi temporis, dec. 429. n. 1.
ODIVM, & inimicitia, repellit in totum teſtem; & ſufficit quòd præſumptiuè probetur, dec. 341. nu. 1.
Odij cauſa inducitur ex querela de falſo, ead. nu. 2.
Neque excluditur per teſtem aſſerentem, ſe abſolutum de illa querela, ead. n. 3.
In querelato cauſa odij iuſtior efficitur, quãdo querela eſt detecta falſa, ead. n. 6.
OFFICIALIS confeſſio in contractu ſocietatis officij, non dicitur ſimulata, dec. 50. n. 1.
Officialis ex ſua obligatione tenetur, licet pecuniæ ad ipſum non peruenerint, ead. n. 2.
Vide in verb. SOCIETAS *Officij*.
Officialib. laicis nõ traditur poſſeſſio à Capitulo, nec datur locus in Choro inter Canonicos, de. 257. n. 7.
OFFICIVM non alienatur per contractum ſocietatis officij; ſed ſolùm admittitur ſocius ad perceptionem fructuum, dec. 251. num. 8.
Quando eſt grauatum in totum, nihil remanet Officiali periculo expoſitum, pro cuius aſſecuratione aliquid præſtari poſſit, ead. n. 16.
Eo ipſo, quod quis eſt admiſſus in ſocium Officij, Officium eſt ei communicatum, & non eſt amplius communicabile, ead. num. 13.
Officia ſunt de regalibus; & ideo non poſſunt pignorari, vel obligari, ead. n. 7.

Non

Non poſſunt ſubhaſtari, niſi cum magna difficultate, ead. num. 24.
Vide in verb. SOCIETAS *Officij*.

OMISSIO clauſulæ *Actum*, & loci, & teſtium, quando non vitiet Inſtrumentum, dec. 300. num. 7.
Iuramenti calumniæ non inualidat ſententiam, quando fuit petitum poſt plenè probatam intẽtionem actoris, dec. 381. n. 1.
Interrogatoriorum, ex ſtilo Rotæ non reddit nullum examen; licèt non ſoleat adhiberi fides teſtibus taliter examinatis, niſi repetantur, dec. 434. nu. 1.

ONVS correſpectiuum contractui ceſſat, reſoluto eadem contractu; etiamſi contractus reſoluatur, ex cauſa voluntaria, dec. 172. n. 1. & 2.
Celebrationis Miſſarum, eſt quid ſpirituale, & nullum affert commodum patrono præſentanti: & ideo non eſt ſimoniacum, deciſ. 250. num. 6.
Perpetuum non computatur in fructibus Beneficij, dec. 279. n. 2.
Dotandi filiam ſpectat ad patrem, dec. 332. n. 2.
Hoſpitandi, & patrocinandi, ſpectat ad Vicedominum, deciſ. 398. n. 3.
Dotandi ſpectat ad fratres, non ad matrem, quando dos fuit relicta à patre in teſtamento, cuius ipſi ſunt hæredes, dec. 433. nu. 1.
Probandi, quòd terræ, non expreſsæ in emphyteuſi ſint emphyteoticæ, ſpectat ad dominum directũ: præſertim, ſi agit ad caducitatem, deciſ. 262. num. 7. & 8.
Probandi non euidentem Eccleſiæ vtilitatem, incũbit actori, non reo, quando cum obſeruantia concurrit ſolemnitas, dec. 119. n. 4.

OPPONENS generalia contra, intelligitur præſeruare proteſtationem præcedentem, dec. 22. n. 14.

OPPOSITIO Partis contra teſtes, nõ officit quin Iudex poſſit animum ſuum informare, ex eorum depoſitionibus, dec. 322. n. 5.
De inobſeruantia capitulorum contra Hebræos mutuantes, &c. ſuccedit loco quærele, deciſ. 327. numero 18.

ORDINARIVS poteſt, ex diſpoſitione Concilij Tridentini, viſitare corrigere, & punire exemptos, quacumque conſuetudine, ſententia, &c. non obſtante, dec. 48. n. 5. Declara vt num. 16.
Ordinarius, aut quiuis alius, non poteſt ſe intromittere in prouiſione, ſtante reſeruatione, vel affectione, deciſ. 168. n. 4.
Conſenſus Ordinarij in præſentatione ad Iuſpatronatus præſumitur per lapſum multi temporis, dec. 105. n. 4.

ORDINATIO. Expreſſio ordinationis ad titulum, requiritur pro forma, & non poteſt adimpleri per æquipollens, dec. 246. n. 13.

ORDO ſolus ſoluendi directus mercatori, non inducit liberationem, niſi ſecuta ſolutione, deciſ. 222. num. 4.

ORIOLENSIS deciſio in *Salamantina Alternatiua* declaratur, dec. 279. n. 4.

OSASCHVS *deciſ. 20. num. 6.* declaratur, deciſ. 19. num. 10.

OSTENTATIO maioris dotis non infert ſimulationem contractus dotalis, dec. 353. n. 3.

P

PACTVM de ſtando ſimplici aſſertioni damnum paſſi; vel, quòd credatur ſcripturæ priuatæ; an valeat, dec. 13. n. 3. 4. 5.
Et tale pactum intelligitur arbitrio boni viri, eadem num. 6. & iuxta diſpoſitionem Iuris, dec. 21. nu. 4.
De ſtando aſſertioni creditoris cum iuramento, in materia damnorum, & intereſſe, valet; dummodo ſit ſimplex, & non contineat certum intereſſe, deciſ. 21. num. 3.
Secus, ſi contineat intereſſe certum, ead. n. 6.
Tale pactum efficit vt non ſtetur declarationi damnum paſſi, niſi verè conſtet de damno illato, ead. num. 5.
Pactum, quòd damnum, & intereſſe poſſit taxari præcedente iuramento, vſque ad ſummam quinque pro centenario, & non vltra, non eſt illicitum, dec. 27. num. 1.
Per huiuſmodi pactum debitor non eſt obligatus, niſi verè intereſſe probetur, ead. num. 2.
Et, ſi intereſſe excederet ſummam taxatam, non eſſet obligatus præſtare maiorem quantitatem, eadem num. 3.
Pactum redimendi infra tantum tempus, repugnat dationi in ſolutum, dec. 29. num. 4.
De retrouendendo adiectum in continenti, vel correſpectiuè ad primum contractum, ſapit vſuram: ſecus verò, ſi ſit adiectum ex interuallo, ex voluntate emptoris, dec. 201. num. 6.
De mutuando appoſitum in locatione, nõ reddit eam illicitam, quando penſio eſt iuſta, dec. 83. nu. 1.
Et multò magis, quando fructus ſunt incerti, neque concurrit aliud requiſitum ad probandum contractum vſurarium, ead. n. 2.
Oneroſum cõductori, & vtile Eccleſiæ, cenſetur pars precij, dec. 135. num. 7.
Idem ſæpius repetitum in Inſtrumento, oſtendit eiuſdam voluntatem contrahentis, dec. 163. n. 3.
Reſolutiuum habet locum, ſi is, in cuius fauorem eſt appoſitum, eo vti velit, deciſ. 169. num. 5. & deciſ. 183. num. 8. & dec. 200. num. 2.
Intellige, vt dec. 183. n. 9.
Reſolutiuum in donatione appoſitum; vel impedit translationem dominij ab initio; vel ſaltem, ſecuta contrauentione, reſoluit titulum donatarij deciſ. 200. n. 7.
Pacto reſolutiuo cenſetur vti velle alienans, & ſuſtinens litem ſuper validitate alienationis, dec. 169. num. 6.
Pactum aſſecurationis capitalis, vel lucri, in ſocietate, non eſt validum. dec. 186. num. 8. Intellige, vt num. 9.
De reſtituendo capitale remanens in fine ſocietatis, eſt validum, & licitum, dec. 186. n. 4.
Celebrandi Miſſas, ſi eſt appoſitum in præſentatione ante collationem, & non in ipſo actu collationis, non inducit ſimoniam, dec. 250. n. 4.
Amplia, vt neque appoſitum in ipſo actu collationis, ſimoniam inducat, ead. n. 5.
Liberationis infra triennium, eſt illicitum, deciſ. 254. num. 3.
Pactum, quòd cenſus ſit liber ab omni onere, non eſt contra naturam contractus cenſus, dec. 331. nu. 3.

Digitized by Google

Quòd redemptio cenſus debeat intimari per ſex menſes ante, non repuguant formæ præſcriptæ in Bulla Pij V. ead. n. 4.

Quòd emptor cenſus, qui conduxit bona cenſuata, non poſſit ab eis expelli, etiam finita locatione, niſi facta redemptione cenſus; eſt contra naturam cenſus, ead. n. 5. Intellige vt num. 6.

Quòd ſi conductor deficit in ſolutione, teneatur ad ſolutionem precij, quo fuit empta res locata; non eſt aptum per ſe ſolum mutare cõtractum in aliam ſpeciem, reddendo illum vſurarium, dec. 380. numero 9.

Et eſt magis aptum afferre cõductoribus vtilitatem, quàm damnum; eadem, num. 11. & 12.

Quòd conductor Officiorum non poſſit ſoluere eorum precia, & ea ſibi acquirere, niſi lapſo triennio; non eſt illicitum: & eſt merè facultatiuum in fauorem conductoris, ead. n. 13. & 14.

Pactum debet intelligi, iuxta veriſimilem mentem contrahentium, dec. 31. n. 5.

Vitiatur, & non vitiat contractum cenſus, quando in eodem contractu exprimitur, quòd debeat ſeruari Bulla Pij V. reducendo facta in contrarium ad formam dictæ Bullæ, dec. 331. n. 1.

PALEOTTVS dec. 251. declaratur, dec. 329. n. 15.

PALLIATIO de contractu mutui ad contractum locationis, fit ſolum, vt periculum ſpectet ad conductorem, & loco rei reſtituatur pecunia, deciſ. 380, num. 5.

PAMPHILIVS Senior *in deciſ. Paſten. Penſionis*, declaratur, dec. 255. num. 3. & in *Calaguritana Canonicatus*, dec. 267. n. 4.

PANIS Charitates debentur, ſecundum Ius commune, Beneficiatis, dec. 384. num. 1.

Si ſint incertæ, & offerantur dietim, debentur ſolis Beneficiatis in Eccleſia inſeruientibus; ſi verò ſint antiquæ, & certæ, de iſtis Capitulum participare debet dec. 411. n. 1.

PAPA difficilius concedit de nouo, quàm confirmet, dec. 80. n. 3.

In dubio non cenſetur ſibi velle præiudicare, extendendo alternatiuam ad ea Beneficia, in quibus Epiſcopus reſidens ea gaudere non poteſt, dec. 179. num. 3.

Licet ſignauerit Gratiam, cenſetur tamen nolle priuare non priuandum, dec. 227. n. 8.

Non cenſetur velle auferre Capitulis collationem liberam, & inducere ſimultaneam, in præiudicium concordiarum, & conſuetudinum particularium, de quibus ipſe non habuit notitiam, deciſ. 230. num. 4.

Non cenſetur velle grauare Beneficia duplici onere, dec. 279. num. 4.

Liberans rem venditam ab omnibus hypothecis, Intelligitur velle illam eximere ab omnibus obligationibus; non autem reſpectu precij eiuſdem, in quod tranſlatæ ſunt omnes hypothecæ creditorum, deciſ. 291. num. 14.

Concedendo retentionem penſionis, vult præiudicare titularibus, eis auferendo iſtud lucrum, deciſ. 45. num. 7.

Præſumitur habere ſcientiam eorum, quæ competunt de Iure; non autem priuilegij ſpecialis, deciſ. 46. num. 3.

Quando reſeruat, vinculum reſeruationis ſtatim inijcitur: & ideo eſt attendendum tempus reſeruationis, & non vacationis, dec. 247. num. 5. Intellige vt num. 6.

Papæ mens talis eſſe præſumitur, qualis eſſe debet de Iure, dec. 6. n. 3.

Scientia purgat vitium ſimoniæ, dec. 4. n. 1.

Scientia oneris præſumitur, ex breuitate temporis, dec. 8. n. 1.

Item ex recordatione ſecundæ penſionis, ead. n. 2.

Aſſertioni ſtatur non ſolùm in illa parte, quæ conuenit partim factum proprium ipſius, & partim factum in præſentia eiuſdem; ſed etiam in ea parte, quæ concernit factum alienum, dec. 426. num. 3. & 4.

Simplex eius narratiua probat, quando Gratia, vel eius reuocatio, eſt fundata in illa narratiua, ead. num. 5.

Eius intentio in reſeruatione penſionis eſt, velle afficere diſtributiones ab initio onere penſionis ante præſtitum ſeruitium, & acquiſitionem titularis, dec. 448. num. 3. & 6.

Eſt inueriſimile, quòd Papa voluerit Canonicos non inſeruientes in Eccleſia, & alibi reſidentes, efficere participes oblationum, quæ dantur Eccleſiæ intuitu pietatis, & miniſterij Sacramentorum, dec. 384. num. 2.

Non eſt credibile, quòd idem Papa, qui conceſſit Gratiam, voluerit illam reuocare, ſi fundamentum reuocationis non eſſet verum, dec. 426. n. 6.

Vide in verb. PROBATIO, & SCIENTIA.

PARISIVS *conſil. 98. lib.* 4. declaratur, deciſ. 161. num. 7.

PARITIO merè verbalis non excludit ordinem præcedentem, dec. 255. num. 4.

PARTITÆ. Per partitis liquidis datur compenſatio; ſecus pro non liquidis, dec. 356. n. 1. 2.

Ex partitarum omiſſione, non poteſt inferri ſatisfactio, ſi computum non eſt vniuerſale, deciſ. 390. num. 1.

Partitæ omiſſæ in poſteriori computo, non vniuerſali, ex quibus coniecturis ſuaderi poſſit, quòd ſint annotatæ in alijs computis antecedentibus, deciſ. 390. n. 2.

Partita erronea tantùm in cauſa ſolutionis, ſi non ſit duplicata, non continet dolum, nec errorem præiudicialem, deciſ. 435. num. 3.

Error Copiſtę in annotatione partitarum, non inducit falſitatem, ead. n. 4.

PATER, & mater, de Iure communi, ſuccedunt æqualiter in bonis filij, dec. 74. n. 3.

Eſt legitimus adminiſtrator bonorum ſuorum pupillorum, dec. 107. n. 2.

Dotans habet intereſſe vt dos conſeruetur; ne in caſu amiſſionis teneatur iterum filiam dotare, deciſ. 229. nu. 2.

Ad ipſum ſpectat onus dotandi filias, deciſ. 193. numero 4.

Pater, & filius, ſi fuerunt in quaſi poſſeſſione præſentandi, idem præſumitur de altero filio, deciſ. 121. num. 3.

PATRIARCHA Alexandrinus in *Papien. Bononien*, declaratur, dec. 357. num. 5.

PATIENTIA. Per verbalem patientiam ſufficienter, dici-

dicitur paritum, quando quis non tenetur aliquid præſtare, dec. 108. num. 1.

PATRIMONIVM totum aſſignari poteſt pro dote, ſi qualitas perſonarum hoc ſuadeat, dec. 433. nu. 11.

PATROCINARI. Onus patrocinandi, & hoſpitandi, pertinet ad Vicedominum, dec. 398. nu. 3.

PATRONVS. In materia patronorum præſentantium, multum defertur ſententiæ Ordinarij, deciſ. 265. num. 2.

PAVPER dicitur qui habet in bonis valorem ſolum centum ſcutorum, vel circa, dec. 376. num. 1.

PAVPERTAS, & præſumptio boni iuris, ſuffragatur ad effectum ſubminiſtrationis alimentorum, & expenſarum litis, dec. 281. n. 2.

Paupertatis, & vilitatis qualitates, adimunt in totum fidem teſti, dec. 322. n. 4.

Paupertas excuſat à proſecutione litis, deciſ. 366. num. 9.

PENIA in *Romana Societatis* declaratur, deciſ. 332. num. 7.

PENSIO cenſetur reſeruata propter onus, quando reſeruatur in continenti poſt impoſitum onus, dec. 6. num. 2.

Impoſita propter onus, non debetur penſionario illud onus ſubire recuſanti, ead. n. 4.

Extinguitur, de ſtilo Curiæ, per promotionem ad Epiſcopatum; & eiuſdem retentio, eſt noua Gratia, dec. 28. num. 3.

Eius reſeruatio ad fauorem alicuius bene deducitur, quando ille eſt conſtitutus procurator irreuocabilis ad exigendum, transferendum, & extinguendum, deciſ. 56. num. 1.

Transferri nequit ſine conſenſu illius, ad cuius fauorem verè reſeruata exiſtit, ead. num. 2. & 6.

Non reſeruatur ante vacationem, neque poſt prouiſionem; ſed in actu collationis, dec. 104. nu. 8.

Exacta ante expeditas Literas Apoſtolicas, contra formam decreti irritantis in ſupplicatione appoſiti, eſt nulla, dec. 127. num. 1.

Nec ſufficit quòd Literæ ſint expeditæ ante quam opponatur de nullitate penſionis, ead. nu. 2.

Quando non dicatur validè, & irreuocabiliter acquiſita, dec. 246. n. 2.

Licet reſeruata cum clauſula, *Dummodo remaneant centum pro Rectore*, non eſt reducibilis, quando eſt reſeruata ex cauſa reſignationis, & cum clauſula, *Non alias, aliter, &c.* ead. num. 4.

Vide in verb. CLAVSVLA, *Dummodo remaneant centum pro Rectore*.

Eius acceptatio probatur ex Literis Apoſtolicis deſuper expeditis, dec. 279. n. 6.

Cōſenſus penſioni probatur ex literis expeditis cum clauſula, *Quorum omnium, & cuilibet ipſorum reſpectiuè ad hoc expreſſus accedit conſenſus*, ead. num. 7.

Cenſetur extincta, ſi exigatur ante Literas Apoſtolicas expeditas, dec. 391. n. 8.

Imponitur in fauorem penſionarij; cui ſine aliquo ſeruitio eſt debita, dec. 448. n. 4.

Omni tempore debet ſolui penſionarijs, abſque aliqua ſubdiuiſione ratæ temporis vacationis, ead. num. 5.

Narrata in reſeruatione penſionis, præſumuntur iuſtificata ex lapſu temporis, dec. 40. n. 4.

Nullitas penſionis. Vide in verb. NVLLITAS.

Obligans in forma Cameræ ſoluere penſionem, habita, vel non habita poſſeſſione; ſi non doceat ſe feciſſe diligentiam pro aſſequenda poſſeſſione, non poteſt excuſari à ſolutione penſionis, deciſ. 41. num. 1.

Penſiones ſunt, ſecundum Ius commune, compatibiles cum Epiſcopatu, dec. 45. n. 1.

Sed, de ſtilo Curiæ, extinguuntur per promotionem, ead. num. 2. Intellige vt num. 3, & 9.

Epiſcopus ex iuſta cauſa poteſt reſeruare pēſionem ad fauorem alterius; diſpenſando etiam contra Canones, dec. 104. num. 8.

Per extinctionem penſionis purgari non poteſt mora expeditionis Literarum, dec. 127. n. 5.

In reſeruatione penſionis ignorantia decreti irritantis eſt inueriſimilis, ſtante exactione plurium annorum, ead. num. 7.

Contra conſentientem penſioni proceditur executiuè, & ſine iuſtificatione, dec. 237. n. 1.

Ceſſante iuſtificatione Gratiæ, ceſſat acquiſitio valida, & irreuocabilis, penſionis, dec. 246. n. 3.

Conditione ceſſante, ceſſat validitas penſionis in ſumma expreſſa, ead. n. 9.

Validitate penſionis ceſſante, ceſſat etiam reſignatio, ead. num. 10.

Penſionis primò impoſitæ, mentio eſt neceſſaria in reſeruatione alterius penſionis, etiam, quando prima penſio eſt perpetua, dec. 279. n. 1.

Exceptio exactionis penſionis ante expeditionem Literarum, ſi non ſit clara, non poteſt impedire executionem Literarum Apoſtolicarum, dec. 391. num. 9.

Vide in verb. SCIENTIA, & VERBA.

PENSIONARIVS, ſtante reſeruatione multi temporis, & exactione de præſenti, præſumitur penſionem ſemper exegiſſe, dec. 40. n. 5.

Poteſt, pro ſolutione penſionis, dirigere ſuas actiones contra titularem excommunicatum, vel ſuſpenſum, qui ex ſua culpa, non potuit inſeruiendo lucrari diſtributiones: Vel contra Capitulum, quod eas diſtributiones percepit, dec. 448. n. 10.

Vide in verb. CAPITVLVM, &, DISTRIBVTIONES.

PERICVLVM amiſſionis rei locatæ, excludit certam ſpem lucri, & translationem dominij, deciſ. 380. num. 10.

Vitæ in conditione ad vitam, currit ſtatim ac dominium eſt translatum in emptorem, deciſ. 446. numero 15.

PERIVRII exceptio repellit agentem à limine Iudicij, dec. 282. num. 2.

PERMVTATIO quando eſt nulla, ex defectu conſenſus, eſt neceſſarius nouus conſenſus formalis, & ante illum præſtitum eſt locus pœnitentiæ, deciſ. 153. num. 4.

Ad effectum nullitatis permutationis, non attenditur ignorantia procuratoris permutantis; ſed ſufficit ſcientia principalis, ead. num. 1.

PETITIO ſolorum terminorum currentium facit præſumere ſolutionem integram terminorum præcedentium, dec. 40. n. 6.

PETITONES contrariæ, & incompatibiles inter ſe, faciunt reſultare Cauſam diuerſam, dec. 38. num. 2.

Vide in verb. DIVERSITAS.

In-

Inſtrumentalis prefertur poſteriori, dec. 287. num. 1.
Et ſufficit ad effectum mandati de manutenendo, quando non probatur, poſſeſſionem priùs fuiſſe plenam, dec. 285. n. 1.
Sed non præiudicat anteriori, ad effectum mandati de manutenendo, dec. 324. n. 1.
Turbatiua non impedit manutentionem, ſi antiquus poſſeſſor non habuit ſe pro ſpoliato, deciſ. 285. num. 2.
In beneficialibus, regulariter non eſt manutenibilis, quando inſtitutio non fuit facta cum appoſitione Edictorum. dec. 314. n. 1.
Sed iſta negatiua eſt probanda clarè, & concludenter, ead. n. 2.
Continuata de vno in alium, probata per plura Inſtrumenta à diuerſis Notarijs, diuerſis temporibus, & inter diuerſas perſonas rogata, probat clarè ius, & dominium directum. deciſ. 374. num. 14.
Poſſeſſionem capiens propria auctoritate, non Iudicis, præſumitur poſſidere, & exigere vti hæres, dec. 44. n. 7.
Poſſeſſionis acquiſitio plurimum pendet ab animo, dec. 285. n. 5.
Poſſeſſionis cauſa magis attenditur, quàm exercitium, dec. 398. n. 2.
PLOTVS *in leg. ſi quando num.* 14. *&* 32. declaratur dec. 93. n. 5.
POENA ſtat excluſiuè ad nullitatem, deciſ. 327. nu. 12.
Intellige vt num. 14.
Pœnitentia non habet locum in contractibus nominatis, quando apponitur pactum reſolutiuum, ſi conditio, vel modus non fuerit adimpletus, deciſ. 163. n. 10.
POENITENTIARIVS Maior habebat olim facultatem diſpenſandi ſuper matrimonio contracto in gradu prohibito, deciſ. 329. n. 2.
Eius iuriſdictio non eſt reſtricta ad certum territorium, nec expirat propter eius abſentiam, eadem numero 3.
Solet reſcribere, *De mandato Papæ*, tam ſi eſt præſens in Curia, quàm ſi eſt abſens, ead. n. 4.
PONDVS. Per annotationem ponderis, & numeri gêmarum ceſſat periculum fraudis, dec. 327. num. 4.
Pondus, & numerus in pignore precioſo, debent deſcribi copulatiuè, etiam in caſu, quo fuiſſet appoſitum ſigillum, ead. num. 5.
PORTIO bonorum, quæ ratione Lègitimæ patris detrahitur, computatur in dotem, dec. 193. n. 2.
Quando ſpectat ad Capitulum per ius accreſcendi, tranſit cum ſuo onere, dec. 448. num. 1.
Secus, ſi ſpectat per ius non decreſcendi: nam tunc remanet libera ſine aliquo onere, ead. num. 2.
POSITIONES poſſunt reuocari, quando conſtat de errore: & præſertim, ſi datæ ſint à procuratore, dec. 43. num. 3.
POSSESSIO capta vigore præcepti Iudicis incompetentis, eſt nulla ipſo iure; niſi poſſidens habuiſſet facultatem capiendi poſſeſſionem auctoritate propria, dec. 118. n. 1. 2.
In bonis feudalibus, tranſit, ſecundum aliquos, ſine appræhenſione, dec. 124. nu. 3.
Contraria tamen opinio eſt communior, ead. num. 4.
Per clauſulam *Conſtituti* transfertur, in rebus corporalibus; ſecus in incorporalibus, ead. num. 5.
Quando eſt vacans, non fit præiudicium poſſeſſori, deciſ. 168. num. 5.
Anterior, licèt inſtrumentalis, eſt manutenibilis, quādo alius tunc non eſt in poſſeſſione, deci. 215. nu. 1.
Capta poſt petitam inſtitutionem præſentati, non eſt attentata, ſi præſentatio fuit admiſſa, nec probatur fuiſſe motam litem ſuper inſtitutione, illamque fuiſſe denegatam, ead. num. 3.
Eſt nulla, ſi fuit capta pendente tempore ad appellandum, ead. n. 6.
Ciuilis ſemper remanet penes dominum directum, dec. 259. n. 4.
Et præfertur in concurſu cum naturali, deciſ. 285. num. 3.
Anterior præfertur inſtrumentali, deciſ. 259. nu. 11. & dec. 289. n. 3.
Præſertim, ſi teſtes deponunt de hora certa, dec. 259. num. 12.
Triennalis Beneficij inducit præſumptionem diſpenſationis, & alterius tituli validi, dec. 267. num. 1. & 2.
Triennalis poſterior procedens ex titulo infecto, non habetur in conſideratione, dec. 319. nu. 2.
POSSESSOR, detecta nullitate ſui tituli in petitorio, remouetur à poſſeſſione, dec. 14. n. 4.
Ipſius ius non variatur ex mutatione perſonarum, dec. 398. n. 1.
POSSIDENS hæreditatem, ſi non oſtendat, ſe poſſeſſionem cepiſſe auctoritate Iudicis, præſumitur poſſediſſe vti hæres, non vti fideicommiſſarius, deciſ. 231. num. 3.
Ad effectum manutentionis, ſufficit poſſidenti docere ſolum de ſua poſſeſſione, dec. 314. n. 3.
PRÆBENDÆ collatio ſpectat ad eum, ad quem ſpectat electio perſonæ Pœnitentiarij, dec. 53. n. 4.
PRÆDICATORIS impenſa ſpectat ad Epiſcopum, deciſ. 271. nu. 4.
Intellige vt num. 5.
PRÆIVDICIVM in bonis Eccleſiæ eſt inſeparabile à præiudicio colonorum, dec. 416. num. 4.
Iuriſdictionale, eſt multum conſiderabile, dec. 335. num. 3.
PRÆLATVS poteſt in vita ſua venire contra tranſactionem iuratam, quando deducitur læſio enormiſſima, dec. 72. nu. 3.
PRÆSCRIPTIO quadragenaria interrumpi amplius, non poteſt, dec. 49. num. 4.
Interrumpitur per petitionem iudicialem, deciſ. 334. num. 2.
Statutaria ſemel interrupta, non currit amplius, ead. num. 3.
Vnica præſcriptiò non ſufficit in annuis præſtationibus, deciſ. 386. num. 3.
Quo ad ius petendi Legitimam, & Trebellianicam, non currit hæredi grauato poſſidenti bona fideicommiſſaria, dec. 258. n. 5.
A præſcriptione ſubducendum eſt tempus minoris ætatis, ead. nu. 7. & deciſ. 334. num. 4.
Vide in verb. REMEDIVM.
PRÆSENTATIO in præſentati abſentia, & non acceptata in tempore, eſt nulla, de. 17. n. 3.
Simoniaca vnius quando non reddat compræſentationes aliorum ſimoniacas, deciſ. 103. numer. 5. & 7.

In Iurepatronatus ſpectante ad duos pro medietate, intelligitur facta pro medietate, deciſ. 114. numero 3.

Suſtinetur, etiam ex alia occaſione non expreſſa, dec. 265. n. 4.

Poſterior ſuſtinetur, quando anterior non habuit effectum, ead. num. 5.

Si non ſit effectuata, non probat Iuſpatronatus, deciſ. 375. n. 3.

Præſentationes ſi non ſit antiquiſſimæ, non inducunt præſumptionem Iuriſpatronatus ex fundatione, & dotatione, dec. 42. n. 1.

Modernæ non probant Iuſpatronatus, deciſ. 441. num. 1.

PRÆSENTATVS à patronis eſt præferendus prouiſo à Cardinali Titulari, quando conſtat de Iurepatronatus ex fundatione, & dotatione, & concurrit obſeruantia cum adminiculis, dec. 105. num. 3.

Venit inſtituendus, ſtante quaſi poſſeſſione cum cognitione Cauſæ adhibita ab Ordinario, deciſ. 59. num. 3.

Si eſt de familia, præfertur alijs, dec. 134. n. 4.

A maiori parte præſentatus, eſt inſtituendus, deciſ. 265. n. 6.

PRÆSENTIA, & conſenſus viri in teſtamento vxoris, ex quibus ſufficienter probetur, deciſ. 167. num. 2.

Temporalis Epiſcopi, pro alternatiua, debet eſſe ordinata ad effectum reſidendi in ſua Eccleſia, deciſ. 171. n. 3.

PRÆSTATIO. In præſtatione attenditur modus inductus à conſuetudine, etiamſi ſit contra Ius, quàdo à Lege non eſt præſtituta certa menſura, deciſ. 109. num. 3.

Et attenditur conſuetudo particularis illius loci, eadem, n. 4.

In annuis præſtationibus non ſufficit vnica præſcriptio, dec. 386. n. 3.

PRÆSVMPTIO vtilitatis reſultat ex confirmatione contractus, dec. 135. n. 8.

Boni iuris, in negocio principali iam terminato, non ſufficit ad effectum ſubminiſtrationis alimentorum, & expenſarum, litis in alijs præſumptionibus, dec. 284. n. 1.

Odij, & inimicitiæ non tollitur in teſte per ſolum curſum temporis, niſi concurrant ſigna reconciliationis, dec. 341. n. 8.

In dubio, in foro exteriori, ſumitur omnis præſumptio, quòd contractus non ſit vſurarius, deciſ. 380. num. 7.

Non admittitur concurſus præſumptionum æquè principalium, quarum vna non venit in conſequentiam alterius, dec. 288. num. 3.

Licet pro ſententia, à qua fuit appellatum, non præſumatur præſumptione iuris, & de iure; præſumitur tamen præſumptione iuris ſimpliciter, deciſ. 28. num. 5.

PRÆCIVM conuentum, in dubio præſumitur iuſtum, niſi contrarium probetur, dec. 197. n. 3.

PRESBYTERATVS probatur ex literis Ordinarij, dec. 226. n. 2.

PRIMATIA. In Iudicio ſuper Primatia, non eſt neceſſaria citatio alterius, quàm illius, contra quem principaliter agitur, dec. 345. n. 5.

PRINCIPALIS præſumitur certioratus à ſuo procuratore, dec. 127. n. 8.

Obligati, omnes, reſpectu creditoris, dicuntur principales, deciſ. 50. num. 3.

PRIOR tenetur reſidere perſonaliter in Eccleſia, quando eſt Parochialis; & exercere curam animarum, deciſ. 115. num. 1.

Poteſt ſeruire per Vicarium in Eccleſia, quando eſt annexa Prioratui: ſecus, ſi non ſit annexa, eadem num. 5. & 6.

Non habens titulum in alia Eccleſia, debet reſidere in illa, cuius cura ad ipſum ſpectat; & ſeruire per ſeipſum, dec. 140. n. 5.

PRIORATVS, Allegans Prioratum eſſe diuerſum à parochiali, tenetur probare diuerſitatem, deciſ. 140. num. 1.

Prioratum non eſſe diſtinctum à parochiali, probatur ex multis, de quibus hic, ead. num. 2.

PRIVATIO Beneficiorum non inducitur per ſententiam condemnatoriam propter delictum, niſi in ea contineatur expreſsè pęna priuationis Beneficiorum, dec. 227. num. 4.

Beneficij non inducitur per Gratiam reſtrictam ad vacationem narratam, ead. num. 5.

PRIVILEGIVM Ciuilitatis eſt perſonale, & non tranſit ad hæredes, dec. 25. n. 3.

Vſus Mitræ, & Baculi, datur in honorem Eccleſiarum, & non in amplitudinem iuriſdictionis, deciſ. 48. num. 6.

Publicatum, & inſertum in Bullario, non poteſt dici quòd ſit copia ſimplex, ita vt executor non potuerit illi adhibere fidem, dec. 277. n. 5.

Regulæ 31. Cancellariæ eſt conceſſum omnibus Cardinalibus per viam regulæ, dec. 414. n. 7.

Priuilegia, per non vſum quadraginta annorum, vel non fuerunt vſu recepta, vel ſpatio tanti temporis cenſentur præſcripta, deciſ. 49. num. 2.

Priuilegij æqualitas non ſuffragatur Eccleſiæ contra Communitatem, quando Communitas remanet indefenſa, & per ſententiam ad fauorem Eccleſiæ infertur præiudicium Communitati, deciſ. 425. num. 4.

PROBARE. Vide in verb. TESTES.

PROBATIO plena non poteſt elidi, niſi per aliam probationem plenam, dec. 75. nu. 10.

Specifica præualet probationi genericæ, dec. 85. nu. 1. & dec. 407. n. 5.

De Eccleſijs non vnitis, non præiudicat Eccleſijs vnitis, ead. n. 2.

Plena Iuriſpatronatus reſultat ex aſſertione facta de eo à Papa, motu proprio, dec. 149. n. 1.

Præſertim, ſi fundans ſe in tali aſſertione, reuocet vnionem antea factam, ead. num. 2.

Præſumptiua non concludit; & ad eam tollendam, ſufficit alia probatio præſumptiua, dec. 160. nu. 3.

Præſumptiua Iuriſpatronatus ex dotatione, vel fundatione, excludit derogationem Concilij; licèt in enunciatiuis non dicatur, quòd Iuſpatronatus ſit ex dotatione, vel fundatione, dec. 352. n. 5. & 6.

Leuior, ſufficit quoad perſonas præſentantium, quando agitur ſolùm inter prouiſos, & Ordinarius non eſt in cauſa pro liberatione Beneficij, deciſ. 265. num. 3.

Affirmatiua per ſcripturas, reddit materiam articulatam

laeam in contrarium, calumnioſam, & valdè ſuſpectam, dec. 428. n. 2.

In probatione ſcripturarum, in præiudicium creditoris, vel alterius tertij, debent neceſſario concurrere requiſita legis, *Scripturas, Cod. qui potior in pign. hab.* dec. 147. n. 1.

Dummodo veritas non probetur per teſtes, qui fuerunt præſentes, & per alia documenta, de quibus hic, ead. num. 2.

Contra plenam probationem reſultantem ex aſſertione Papæ, admittitur probatio in cõtrarium, quòd Papa fuit malè informatus: ſed hæc probatio debet eſſe certa, & concludens, ead. n. 3.

Stante ambiguitate, non reſultat probatio concludens, quòd Papa fuerit male informatus, eadem num. 10.

In probatione dominij antiquiſſimi ſufficiunt inueſtituræ, cum adminiculis, & præſumptionibus: ſecus verò, ſi dominium non ſit antiquum; nam tunc requiruntur probationes fortiores, & efficaciores, dec. 374. n. 9. & 10.

PROCESSVS executiuus quare habeat executionem paratam contra hæredem, dec. 25. n. 9.

Quibus defectibus vitietur, dec. 130. n. 1.

Pro ſubſtantia, & validitate proceſſus, ſufficit citare illum, contra quem principaliter dirigitur petitio, dec. 345. n. 1.

Et alter, cuius intereſt, auditur tanquam tertius, ead. num. 6.

Ex proceſſu nõ integro non probatur negatiua, quòd quis in eo non ſit nominatus, dec. 349. n. 5.

PROCVRATOR conſtitutus cum ſolemnitatibus ſtatutarijs ad faciendum actum pro minore, &c. poteſt illum actum facere abſque alia ſolemnitate, dec. 37. n. 7.

Secus verò, quãdo eſt conſtitutus, non ad faciendum certum actum; ſed generaliter, ead. num. 8.

Effectus dominus litis non poteſt reuocari, niſi ipſe, & aduerſarij conſentiant, dec. 100. n. 5.

Conſtitutus ad donandum Iuſpatronatus alicui perſonæ, poteſt donare illi, & eius hæredibus, quando in mandato pecuniæ, non adeſt aliqua dictio taxatiua, & excluſiua hæredum, dec. 330. n. 9.

Si ſcripſit domino, ſe eius nomine donaſſe Titio centum; poteſt dominus, etiamſi literas recepit, perſcrutari, an donauerit, necne, dec. 344. n. 4.

Ille cenſetur conſtitutus, ad quem tranſmittitur mandatum cum nomine procuratorum in albo, deciſ. 326. n. 1.

Conſtituens procuratorem, vti in rem propriam, tenetur ad illud mandatum ex neceſſitate; & actiones directæ remanent penes eum inutiles, & inefficaces, dec. 56. n. 3.

PROHIBITIO alienationis, ſi non eſt facta contemplatione certæ perſonæ; vel eſt nulla; vel cenſetur facta in odium alienantis, fauore cohæredis, vel venientium ab inteſtato, dec. 169. n. 3.

Alienationis, cum pacto reſolutiuo; aut impedit trãſlationem dominij ab initio; aut ſecuta reſolutione, efficit vt dominium retrotransferatur, dec. 210. num. 7. & 10.

Alienationis, facta vt bona permaneant in familia, & cum ſtipulatione Notarij; impedit translationem dominij, dec. 308. n. 10.

Ne quis plantet vineas, & colat terras aliorum; comprehendit etiam terras Eccleſiæ; & ideo non ligat, dec. 416. num. 1.

Et eſt contra libertatem Eccleſiaſticam, ead. n. 2.

Amplia, etiamſi prohibitio eſſet limitata; videlicet, donec terræ dominorum loci non fuerint cultæ, ead. num. 3.

PROMISSIO ſolutionis damnorum, & intereſſe intelligitur de intereſſe damni emergentis, & non lucri ceſſantis, vt contractus valeat, dec. 27. n. 7.

De non petendo remiſſionem ex quauis cauſa, non intelligitur de caſibus inſolitis, dec. 139. n. 2.

De non reuocando donationem ex quacumque cauſa, intelligitur, modò impleatur ex alia parte, & non ſit factus locus reſolutioni contractus, ob nõ adimplementum, dec. 163. n. 9.

De reſtituendo capitale in fine ſocietatis, intelligitur de capitali tunc remanente, dec. 186. n. 3.

De faciendo conſentire omnem perſonam, intelligitur de habente ius ex cauſa de præterito; non autem de iure proueniente poſt contractum, deciſ. 220. num. 1.

De faciendo conſentire omnes, nunc vel in futurum quomodolibet intereſſe habere prætendentes, intelligitur de habentibus intereſſe, ex cauſa tãtùm de præterito, ead. num. 7.

De euictione, in caſu, quo bona nõ ſint libera, non excludit quòd emptor, ſtante nullitate contractus, non poſſit recedere ab emptione, deciſ. 210. n. 12.

Damnorum, & intereſſe, ceſſat in caſu, quo non habet locum promiſſio euictionis, & de faciendo conſentire omnem perſonam, dec. 220. nu. 4.

Dotis non eſt neceſſe quòd fiat vxori; ſed eſt facienda marito, dec. 353. n. 1.

Reſtituendæ, vel conſignandæ dotis in omnes, & ſingulos caſus, comprælendit quemcunque caſum, etiam extra vergentiam ad inopiam, deciſ. 243. num. 1.

Dandi calculum in tempore præſtituto, non cenſetur facta ad effectum perimendi obligationem ſoluendi, ſi calculus non daretur intra illud tempus; ſed ad effectum differendi ſolutionem: ita, vt ante illud tempus non poſſit peti executio obligationis, dec. 423. n. 1. 2. 3.

Ideoque ſufficit quòd adimplementum quandocumque ſuperuenerit, ead. nu. 4.

Facta in venditione, quòd bona ſint libera, &c. intelligitur limitatè, reſpectu validitatis venditionis, pro ſecuritate emptoris, dec. 169. n. 1.

Quando promiſſio, de adimplendo omnia, & ſingula, &c. eſt ſubſcripta à pluribus; tunc verba ſunt referẽda ſingula ſingulis; vt quilibet teneatur pro ijs, ad quæ ſe obligauit, dec. 256. n. 7.

In promiſſione ſoluendi totam ſummam, in qua aliquis, factis computis, debitor remanebit; cenſetur ſolum dilata ſolutio totius ſummæ poſt terminationem litis, dec. 436. n. 1.

PROMISSOR ſimplex indemnitatis, regulariter non poteſt conueniri, niſi excuſſo prius debitore principali, dec. 275. n. 1.

Limita, vt non procedat, quando promiſſio eſt concepta cum clauſula, *Penitus ſine damno conſeruare*, ead. num. 2.

Vide. CLAVSVLA, *Promittens releuare indemnem, &c.*

PROPOSITVM. Idem operatur propoſitum in propoſito, quod, oppoſitum in oppoſito, deciſ. 273. num. 5.

PROPRIETAS. Canonis ſolutio eſt vrgens argumentum proprietatis, dec. 11. n. 5.

PROTESTATIO, Neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, operatur vt ſit neceſſaria realis productio mandati in actis, dec. 22. n. 10.

Et reddit nullum mandatum executiuum, niſi ante eius relaxationem, producatur in actis mãdatum procuræ, dec. 82. n. 1.

Etiamſi dicta proteſtatio ſit facta ab eo, qui non docet ſe eſſe procuratorem: dummodo contra eum, non ſit oppoſitum, quòd doceat de mandato, ead. num. 2.

Facta reſpectu Cauſæ, & litis, durat donec duret lis, dec. 22. n. 12.

Cenſetur repetita, quando omnia acta prioris inſtantiæ fuerunt repetita in ſecunda, ead. n. 13.

Generalis *talis, qualis eſt*, non releuat, quando vitium latet; ſed eſt neceſſaria expreſſio in ſpecie, dec. 180. num. 2. Intellige vt num. 3.

De accipiendo pecunias ad ſocietatem, requirit declarationem, quòd pecuniæ accipientur ad commodum, & incommodum, &c. dec. 293. n. 1.

Et non debet talis proteſtatio eſſe vaga, & incerta, ſed debet exprimere, per acta cuius Notarij, ead. num. 2.

Proteſtatio, etiam non intimata, ſufficit, quando eſt facta in ipſo contractu ſocietatis, ead. n. 4.

Inquilini in recognitione emptoris in dominum, non eſt neceſſaria, quando ipſe ſcit ius ſuum ſaluum eſſe, dec. 446. n. 31.

Effectus proteſtationis ſemper durat, donec ſit factus aliquis actus contrarius, parte non contradicente, dec. 22. n. 11.

Opponens *generalia contra*, intelligitur præſeruare proteſtationem præcedentem, ead. n. 14.

In materia reſtitutionis fructuum, non eſt neceſſaria proteſtatio pro fructibus perceptis, dec. 66. nu. 3.

PROVISIO dicitur effectuata, quando vti vacans per obitum prouiſi, impetratur ab alio, deciſ. 105. num. 1.

Spectat iure proprio, vigore Concordiæ, ad liberam collationem illius, qui eſt in turno, dec. 184. n. 4.

Intellige, vt num. 5.

Legis non excluditur per prouiſionem particularem, dec. 248. n. 2.

Annua aſſignata vxori, ſolet, iuxta communem obſeruantiam, ſolui ex bonis datis in dotem, deciſ. 256. num. 4.

Et eius taxatio non eſt veriſimile, quòd remittatur arbitrio illam ſoluere debentis, ead. n. 5.

Ordinarij non probat tempus in concurſu prouiſionis Apoſtolicæ, propter ſuſpicionem antidatæ, deciſ. 377. num. 6.

Contrarium, ſi prouiſio Ordinarij habeat ſubſcriptionem Notarij teſtes, & ſigillum ead. n. 7.

Stante reſeruatione, vel affectione, nec Ordinarius, nec quiuis alius, poſſunt ſe intromittere in prouiſione, dec. 168. n. 4.

Vide in verb. EXCEPTIO *Regulæ reſeruatoria.*

PROVISVS à Capitulo non poteſt agnoſcere bonam fidem contra prouiſum à Papa, ſi non probetur concludenter facultas Capituli conferendi; & quòd vacatio obtigerit in turno Capituli, deciſ. 41. num. 2.

PVBLICATIO eſt pars reſignationis, dec. 123. n. 1.

Impetrans Gratiam, ob non publicationem facta à primo prouiſo, debet hanc negatiuam plenè, & concludenter probare, dec. 187. num. 5.

PVRGATIO moræ ſemper admittitur de æquitate Canonica, quando ius alterius non eſt factum deterius, dec. 137. n. 10.

Etiamſi opponatur de adimplemento, & de reſciſſione, ead. n. 11.

Non conceditur quando contractus eſt reſolutus, ead. nu. 13.

Peti non poteſt, ſtante declaratione non acceptationis contractus, niſi prius declaratio reuocetur, ead. num. 4.

Vide in verb. MORA.

PVTEVS *deciſ. 77. lib. 3*, declaratur, dec. 161. n. 7.

Q

QVADRIENNIVM reſtitutionis in integrum, currit à die ſcientiæ, dec. 192. n. 2.

Non currit, in materia examinis teſtium, quando impedimentum prouenit ob moram Iudicis, & propter impedimentum Partis, dec. 33. nu. 3.

QVALITAS adiecta verbo, intelligitur ſecundùm tempus verbi, dec. 25. n. 6. & dec. 201. n. 3.

Perſonæ non tranſit ad hæredem, dec. 25. n. 7.

Natiuitatis ex legitimo matrimonio, non adaptatur nepotibus, dec. 373. n. 3.

Notitia qualitatum, quæ ſolent teneri occultæ, non poteſt inferri ex vicinitate, & conuerſatione, deciſ. 112. num. 1.

Qualitates, vilitatis, & paupertatis, adimunt in totum fidem teſti, dec. 322. num. 4.

QVANTITAS fructuum rei cenſuatę, ad effectum inualidandi cenſum, debet deduci aliunde, quàm ex locatione poſtea ſubſecuta, dec. 331. n. 2.

Precij in locatione, ſeruit pro declaratione mentis contrahentium, quando verba ſunt dubia, deciſ. 357. num. 4.

Materia quantitatis fructuum, eſt difficilis probationis, dec. 333. n. 3.

QVARTA. Ius quartę funeralis competit Rectoribus, ex diſpoſitione Iuris communis, deciſ. 49. nume. 1. & 3.

Percipientes decimas, tenentur ad quartam pro fabrica, quando fabrica non habet redditus diſtinctos, nec adeſt conſuetudo, quod onus fabricæ ad alium ſpectet, dec. 90. n. 1.

QVASI POSSESSIO eſt facti; & ſine facto non acquiritur, neque transfertur, dec. 73. n. 1.

Non amittitur, animo exigendi non amiſſo, dec. 107. num. 4.

Eccleſiæ de aliquo loco; vti de diœceſi, probatur per actus iuriſdictionales, & alios actus ibi exercitos à Vicario, dec. 204. n. 1.

Item per collationes Beneficiorum, ordinum, &c. & conceſſione Eccleſiarum, factas ab Ordinario, vti in locis ſuæ diœceſis, ead. n. 2.

Item per deputationes Vicariorum factas à Capitulo, ſede vacante, & intimatas, ſuumque effectum

forti-

Digitized by Google

fortitus in eiſdem locis, eadem num. 3.
Item per comparitiones Abbatis; Archipresbyteri, & Cantorum eorumdem locorum, vti de diœceſi, factas in Ciuitate Epiſcopali, ead. num. 4.
Item per ſolutionem ſubſidij charitatiui factam Ordinario, ead. n. 5.
Item ex pluribus enunciatiuis antiquiſſimis, eadem num. 6.
Non acquiritur, niſi conſtet de ſcientia actuum, & patientia Vniuerſitatis, contra quam quaſi poſſeſſio prætenditur, ead. n. 7.
Limita vt num. 8.
Probatur per plures actus ſucceſſiuos, diuerſis temporibus geſtos, dec. 298. n. 1.
Sufficit ad effectum validitatis electionis, quando agitur incidenter de facultate conferendi, deciſ. 410. num. 1.
Non ſufficit ad effectum excludendi reſeruationem, dec. 441. n. 2.
Pater, & filius, ſi fuerint in quaſi poſſeſſione præſentandi, idem præſumitur de altero filio, deciſ. 121. num. 3.
In quaſi poſſeſſione negatiua, eſt neceſſaria contradictio cum acquieſcentia, dec. 190. nu. 1.
QVERELA, quando eſt leuis, vel eſt data contra voluntatem querelantis, non dat cauſam exhæredationis, dec. 77. n. 3.
Super delicto graui, inducit præſumptionem inimicitiæ, dec. 316. n. 3.
Data ad reddendum teſtem inhabilem, non habetur in conſideratione, niſi appareat fuiſſe datam ex cauſa, quæ probetur fuiſſe veram, eadem num. 4. & 5.
De falſo, inducit cauſam odij, & inimicitiæ, deciſ. 341. n. 2.
De falſo, operatur vt querelatus, ante quàm ſe innocentem oſtendat; repellatur, propter malam famam, à teſtimonio ferendo, ead. n. 4. & 5.
QVIETANTIA. Non eſt veriſimile, quòd quis ſoluat magnam quantitatem pecuniarum ſine quietantia, dec. 195. nu. 1.

R

RATIFICATIO promiſſa intelligitur, quatenus opus ſit; &, ſtante mandato, non eſt neceſſaria, dec. 99. n. 7.
Etiam ſi agatur de ratificatione concordiæ, deciſ. 248. n. 3.
Societatis officij ſufficienter probatur per actualem ſolutionem factam à dante pecunias. Et hæc ſolutio probatur per cedulam accipientis pecunias, dec. 300. n. 1.
Probatur etiam per ſolutionem fructuum, factam tam ipſi danti pecunias ad ſocietatem, quàm procuratori ad exigendum, ead. n. 3. & 4.
Cenſus impoſiti à procuratore non inducitur ex ſola receptione partis ſummæ; ſed requiritur prætereà, quòd probetur in eo, qui acceptauit, ſcientia impoſitionis totius cenſus, dec. 359. n. 3.
Ex lapſu temporis, & taciturnitate, præſumitur in dante pecunias ſcientia ſocietatis officij, & conſequenter ratificatio eiuſdem, dec. 300. n. 5.
Vide in verb. FILIÆ.
RATIO adminiſtrationis ſemel reddita, non eſt amplius reddenda niſi probetur quòd non fuerit reddita plenè, & ſufficienter, dec. 421. n. 1.
REBELLIO non cadit in non ſubditum, deciſ. 370. num. 1.
Rebellionis exceptio non habet locum poſt ſecutam veram, & actualem reconciliationem, & continuatam ex parte domini, & vaſſallorum, ead. n. 5.
Tanto magis, ſi rebellio fuit generalis, & nulla ſuberat cauſa odij particularis contra teſtem, eadem, num. 6.
REBELLIS non dicitur qui ſequitur partes hoſtis domini ſui, non tanquam hoſtis, ſed quia putabat eum eſſe dominum, dec. 316. n. 1.
Vt quis dicatur rebellis, debet probari, quòd de tempore rebellionis eſſet præſens, & interueniſſet in ea; vel, quòd ſecutus ſit partes rebellium, deciſ. 370. n. 4.
RECAMBIA. Intimatio recambiorum pro extinctione cambij, ſufficit ſine alia interpellatione, deciſ. 290. n. 1.
RECIPROCA. Vide in verb. CLAVSVLA, *Et, ſi omnes quandocumque deceſſerint, &c.*
RECOGNITIO bonæ fidei facta per mulierem ſine ſolemnitatibus, dicitur ſimulata, dec. 50. n. 6.
Iurium poteſt fieri quandocumque, etiam poſt ſententiam, ſi Pars non opponat, dec. 231. n. 4.
Manus Notarij in Inſtrumentis antiquis vltra centum annos, non requiritur, ex Rotæ ſtilo: ſed ſufficit quòd ſcriptura habeat faciem publici Inſtrumenti, & præſeferat antiquitatem, dec. 337. nu. 2.
In quilibni erga emptorem, in dominium, & poſſeſſorem, intelligitur facta reuocabiliter, ſi dominium eſt reuocabile: & poteſt intelligi de dominio, & poſſeſſione de præſenti; citra præiudicium iuris retrahendi ſibi competentis per totum annum, dec. 446. n. 26. & 27.
Defectus recognitionis iurium poteſt opponi in Curia, etiamſi non fuerit oppoſitus in Partibus, dec. 412. n. 1.
Recognitio ſcripturæ. Vide, SCRIPTVRA.
Recognitio ſententiæ. Vide, SENTENTIA.
RECONCILIATIO. Signis reconciliationis ceſſantibus, præſumitur in teſte cõtinuare malus animus, etiam poſt litem finalem, dec. 341. n. 9.
RECORDARI. Inueriſimile eſt, quòd quis recordetur de geſtis tempore infantiæ, dec. 297. n. 3.
RECTOR & gubernator familiæ, in Vrbe Rauennæ, poteſt alios eiuſdem familiæ in ſolidum obligare, dec. 359. n. 4.
Vide in verb. STATVTVM Rauennæ.
REVISVS. Narratio explicita recurſus in ſupplicatione abſolutionis, probat ipſum recurſum, deciſ. 255. n. 1.
RECVSATIO facta per plures annos ante examen, ad hoc vt afficiat, debet repeti, quando per Iudicem idem interpres denuò deputatur, dec. 349. n. 2.
REDDITVS, quando non probatur præciſè de tempore venditionis debet taxari ſecundùm eam quantitatem, quæ tribus proximis annis eſt collecta, dec. 109. o. 1.
Nec habentur in conſideratione locationes poſtea vel antea factæ, ſi non percutiant tempus venditionis, vel magis proximum, ead. n. 2.

RED-

REDHIBITORIA vtilis datur etiam in libris, quando propter vitium latens expedit eos non habere; vel multum impeditur eorum vſus, dec.180.n.1.

Datur in totum, quando libri ſunt venditi vnico precio, & vnus ſine alio remanet imperfectus, ea.n.6.

Non datur emptori ſcienti vitium, ead. n.7.

Ceſſat, quando vitium ſuperuenit, ead.num. 8.

Tempus ſex menſium præfinitum redhibitoriæ, currit à die ſcientiæ, ead.n.9.

Non habet locum, quando vitium eſt modicum, ea. num. 10.

REGRESSVS non datur ſingulari ſucceſſori contra primum venditorem, Vide in verb. SVCCESSOR.

REGVLA, *De Iure quæſito non tollendo*, præſeruat quodcunque ius, etiam minimum, deciſ. 198. num.1. & dec.195.num.2.

Habet locum etiam, quando tollitur ius competens ex diſpoſitione Iuris communis. Niſi agatur de exemptione, vnione, vel alia ſimili gratia de ſui natura præiudiciali, dec.198.n.3. & 4.

Derogatio huius regulæ debet eſſe ſpecialis, etiamſi Papa intellexerit præiudicium: nec ſufficit mentio regularum in genere, ead.n.2. & 6.

Quando nõ ſit neceſſaria illius derogatio, de.15.n.3.

De non vtendo diſpenſatione, niſi Literis expeditis, non annullat Gratiam; ſed ſupponit quòd non ſuffragetur ante Literarum expeditionem, dec.20.num.5.

De ſubrogando, debet ſeruari in Beneficijs litigioſis, dec.414.n. 17.

De triennali ſuffragatur ei, qui per triennium poſt decretum remanſit in poſſeſſione, dec. 267.n.3.

Suffragatur ſolùm poſſeſſori, dec.319.n.1.

Exceptio contenta in regula *de triennali*, non habet locum in vacatione propter dimiſſionem iuxta formam decreti, dec.366.n.1. Contrarium, num.2.

Fundans intentionem ſuam in exceptione regulæ, *de triennali*, vide in verb. BENEFICIVM, &, VACARE.

Reſeruatoria concedens alternatiuam, requirit præſentiam temporalem Epiſcopi; dummodo ſit per integrum menſem, dec. 171.n.2.

Huius regulæ intentum fuit, priuilegio alternatiuæ allicere Epiſcopos ad reſidentiam, ead.n.5.

Non comprehendit Beneficia ſpectantia ad collationem Capituli, dec.184.n.3.

Eius exceptio, *Et non cum alijs*, non habet locum, quãdo prouiſio in turno Epiſcopi, propter diuiſionem exercitij ſpectat ad eius liberã collationẽ, ea.n. 6.

Non comprehendit Beneficium de Iurepatronatus laicorum, dec.215.n.2.

Non comprehendit Gratiam erectionis, &c. ante adimplementum, & effectuationem, dec.247.n.1.

Excipit collationes factas vigore Concordatorum Germaniæ, dec.410.n.4. & dec.420.n.12.

Tertia excipit Beneficia ad collationem cum aliõ; & reſeruat ſolum Beneficia ſpectantia ad collationem Epiſcopi, & non Capituli, dec. 173.nu.3.4.6.

Reſeruat quæcunque Beneficia familiarium Cardinalium, & conſequenter etiam primas dignitates in Cathedralibus, dec.414.n.2.9. & 10.

Eſt præparatoria regulæ 31.ead. n.4.

Regulæ tertiæ reſeruatio. Vide, RESERVATIO.

Regulæ 31. priuilegium eſt conceſſum omnibus Cardinalibus per viam regulæ, dec.414.n.7.

In ea, verba indefinita æquipollent vniuerſalibus, quãdo materia admittit latam interpretationem, eadem num. 6.

Regula 53. declaratur, dec.127.n.3.

Ceſſante regula, ceſſat effectus tituli præſumpti prouenientis vigore illius regulæ, dec.366.n.4.

RELATIO, quando eſt certa, non alterat confeſſionem præcedentem, dec. 57.n.2.

Periti imperfecta, eſt nulla, dec.81.n.2.

Secundi Indulti ad primum, non habet locum quoad ista, quæ expreſsè tolluntur; ſed quoad alia non expreſſa, dec.335.n.4.

RELEVATIO. Actio pro releuatione indemnitatis competit, etiamſi moleſtiæ illatæ fuerint de facto, quando præceſſit illarum intimatio, dec.362.n.5.

REMEDIVM legis, *Diffamari*, non competit ei, qui non poſſidet, dec.65.n.2. & dec.93.num.2. & dec.118. num. 3.

Legis finalis, *Cod. de Edicto Diu. Adriani Tollendo*, non præſcribitur, niſi probetur concludenter poſſeſſio pacifica per tempus requiſitum, dec.258.nu.6.

Hoc remedium an detur inſtituto in re certa, ea.n.10.

REMISSIO moræ præcedentis, ſtante noua mora, & contrauentione, non excuſat, dec.137.n.8.

Promiſſio de nòn petendo remiſſionem, ex quauis cauſa, non intelligitur de caſibus inſolitis, deciſ. 139.num.2.

Ad effectum remiſſionis affictus, inſpicitur, an tempore locationis fuerit veriſimiliter, cogitatum de caſu poſtea ſecuto, dec.145.n.1.

Nec ſufficit probatio damni in certo tempore; ſed eſt probandum damnum per totum tempus locationis, dec.323.n.1. & dec.363.n.3.

Remiſſio affictus fit pro rata, ſi fundus, vel eius pars, eſt totaliter perfecta, dec. 363. n.1.

REMISSORIA denegatur, quando articuli ſunt irreleuantes, dec.5.num.1.

Item, quando adeſt vehemens præſumptio calumniæ, dec.102.n.1. & dec.129. n.4.

Item, quando petitur pro impedienda executione ſententiarum, dec.102.n.2.

Calumniæ ſuſpicio, ad effectum denegandi remiſſoriam, ex quibus oriatur, dec.129.n.2.

Non conceditur pro articulo, ſuper quo fuerunt alias examinati teſtes, dec.315.n.2.

Probata releuantia, non poteſt denegari, deciſ. 302. n.1. & dec.126.n.1. & dec.192.n.1.

In conceſſione remiſſoriæ, in materia obiectiua, requiritur magnus fumus, dec.129.n.1.

Vide in verb. EXAMEN, &, RES IVDICATA.

RENOVATIO ſocietatis non deducitur ex calculo continente ſolum tractatum de renouando, non autem renouationem, ſeu illius ratificationem, dec.306. n.1.

RENVNCIATIO donationi propter nuptias, lucro quarti dotalis, &c. in euentum reſtitutionis dotis, non habet locum, quando vxor decedit extantib. filijs communis matrimonij: & intelligitur facta in caſu, quo filij non ſuperſint, dec.31.n. 2. & 6.

Generalis bonorum paternorum, &c. non probat illorum exiſtentiam; ſed intelligitur, quatenus aliquã adeſſent, dec.213.n.1.

Non inducitur, quàndo verba neceſſariò illam non important, dec.446.n.28.

Inducitur per conſenſum alienationi rei, in qua aliquis ius habet; & per recognitionem voluntariam, ead. num. 30.

REPRODVCTIO verbalis citationis ſufficit ad validitatem proceſſus; cùm realis reproductio poſteà retrotrahatur ad diem termini, dec. 282. n. 1.

RES eadem, & fructus illius, vendi poſſunt pluribus perſonis, dec. 251. nu. 11. & 12.

RES *iudicata*. De re iudicata conſtat, quando non fuerunt prorogata fatalia, dec. 17. n. 1.

Aduerſus rem iudicatam nemo poteſt audiri, niſi obtenta reſtitutione in integrum ex gratia Principis, deci. 23. num. 1.

Et, niſi in ea ſit expreſsè reſtitutus aduerſus rem iudicatam, ead. num. 2.

Quando res iudicata eſt ſuſpenſa, per Commiſſionem reſtitutionis in integrum, non impedit conceſſionem remiſſoriæ, dec. 302. n. 2.

Vide in verb. RESTITVTIO.

REI *vendicatio* competit fideicommiſſario, quando adeſt ſtipulatio, & hypotheca ad fauorem vocatorum, dec. 210. n. 5.

Cõpetit ſubſtitutò in caſu alienationis, dec. 200. n. 9.

Vt ſit locus rei vendicationi, requiritur probatio plena, & concludens dominij, dec. 422. nu. 4.

RESERVATIO, licèt non ſit notoria, operatur, vt nec Ordinarius, neque alius, poſſit ſe intromittere, dec. 58. nu. 2.

Superueniens, non annullat collationem Ordinarij legitimè factam, dec. 247. n. 8.

Non tribuit ius de nouo, dec. 283. n. 4.

Iuriſpatronatus ceſſat, ſi non ſit conſtitutum augmentum dotis, dec. 2. num. 1.

Probatur per dotationem, dec. 59. n. 1.

Penſionis ad fauorem alicuius benè deducitur, quando ille eſt conſtitutus procurator irreuocabilis ad exigendum, transferendum, & extinguendum, dec. 56. num. 1.

Non facta mentione alterius penſionis, priùs impoſitæ, eſt inualida, dec. 268. n. 1.

Etiamſi prima penſio eſſet conditionalis, ead. n. 2.

Regulæ tertia Cancellariæ fuit inducta, vt Papa de omnibus Beneficijs vacantibus per obitum familiarium Cardinalium, diſponat cum conſenſu Cardinalium, dec. 414. n. 3.

Primarum Dignitatum in eadem regula tertia, eſt concepta verbis prægnantibus, & comprehendit etiam Beneficia reſeruata antea in regula prima, ea num. 15.

Reſeruationibus Apoſtolicis non poſſunt inferiores præiudicare cum eorũ pactis priuatis, dec. 179. n. 9.

Vinculum reſeruationis inijcitur ſtatim, ac Papa reſeruat: & ideo eſt attendendum tempus reſeruationis, & non vacationis, dec. 247. num. 5.

Intellige vt num. 6.

Impugnans ſecundam reſeruationem, ob nõ factam mentionem primæ, tenetur probare illius validitatem, dec. 279. n. 5.

Ad validitatem ſecundæ reſeruationis ſufficit, quòd Papa habuerit ſcientiam primæ: ſed iſta ſcientia eſt probanda concludenter, ead. num. 8. & 9.

Non eſt nouũ, nec inconueniens, quòd idẽ Beneficiũ ſit reſeruatum plurib. reſeruationib. dec. 414. n. 14.

Vide in verb. PAPA, & REGVLA.

RESIDENTIA Epiſcopi probatur ex prouiſione facta in domo Capituli, dec. 53. n. 1.

Caſualis, & momentanea Epiſcopi in ſua Eccleſia, abſq; animo permanendi, nõ dicitur propriè reſidentia requiſita à regula reſeruatoria, dec. 171. n. 4.

Commenda perpetua, non excuſat à reſidentia perſonali, dec. 115. num. 3.

Vide in verb. PRIOR, & CONSVETVDO.

RESIGNATIO, ſi eſt conditionalis, cõditione nõ adimpleta, cenſetur nulla ex defectu conſenſus; & tunc competit reſignanti actio ſpolij, dec. 246. num. 1.

Eſt nulla, quando in ea non ſit mentio, quòd reſignans fuit ordinatus ad titulum Beneficij reſignati, ead. num. 12.

Quando reſignatio eſt conditionalis, & nulla ex defectu conſenſus; tunc non habet locum Conſtitutio Gregorij tollens reſignanti actionem ſpolij, niſi doceat de publicatione, ead. num. 11.

RESOLVTIO. In contractu nominato non eſt locus reſolutioni contractus ob non adimplementum, dec. 162. num. 1.

In reſolutione contractus non ſit differentia inter modum, & conditionem, dec. 163. n. 2.

Vide in verb. CONTRACTVS.

RESPONSIO ad poſitiones qualificata, & limitata, non probat, dec. 359. n. 5.

RESTITVTIO omnia reponit in priſtinum ſtatum, dec. 15. num. 1.

Gratioſa non tollit effectum executionis rei iudicatæ; ſed tantum efficit, vt reſtitutus audiatur aduerſus rem iudicatam, dec. 23. n. 34.

Nec priuat quem commodo ſuæ poſſeſſionis, antequàm reſtitutus doceat de ſuo bono iure, ead. n. 5.

Dotis, ob vergentiam ad inopiam, eſt impropria reſtitutio, dec. 217. n. 6.

Debet fieri de bonis dotantis, ead. num. 11.

Non retardatur per exceptionem impenſarum in iocalibus, quando quis promiſit dotem integram reſtituere, dec. 318. n. 1.

Vide in verb. DOS.

In integrum non competit, quando non conſtat de bono iure, dec. 17. n. 2.

Eius quadriennium currit à die ſcientiæ, dec. 192. n. 2.

Commiſſio generalis reſtitutionis in integrum aduerſus quamcunquem rem iudicatam comprehendit etiam negocium principale, dec. 302. nu. 3.

Ad effectum reſtitutionis *in ſpolio*, ſufficit ſolùm probare extrema, dec. 260. num. 10.

Et ad eandem reſtitutionem impediendam, ſatis eſt quòd primum extremũ reddatur turbidũ ea. n. 13.

Bonorum non eſt neceſſaria, quando non verſamur in primo fideicommiſſario, dec. 274. n. 2.

Maiori regulariter non competit reſtitutio, *aduerſus rem iudicatam*, ob ſolam negligentiam procuratoris; ſed reſtitutio debet fundari in bono iure, dec. 302. num. 4. & 5.

Capitulum, quando non teneatur ad reſtitutionem diſtributionum, &c. Vide in verb. CAPITVLVM.

RETENTIO conceſſa poſt promotionem, non facta mentione Iuriſpatronatus laicorum, quando dicatur ſubreptitia, dec. 45. num. 6.

Ob creditum non admittitur contra reſtitutionem dotis, dec. 243. num. 3.

Datur ꝓ Legitima, & impedit immiſſionẽ, d. 310. n. 3.

Item

Item pro dote, donatione propter nuptias, & impenſa funeris, ead. num. 4.

Per conceſſionem retentionis penſionis, Papa vult præiudicare titularibus, eis auferendo iſtud lucrum, dec. 45. n. 7.

RETRACTVS, vigore Conſtitutionis Gregorij, habet locum in venditione ad vitam, dec. 446. n. 4. & 9.

In caſu retractus, venditor non tenetur ad refectionem melioramentorum, dec. 220. nu. 5.

In tetractu, denunciatio requiritur pro forma, deciſ. 253. n. 3.

Quantum ad ius retractus, Décretum Camerale fuit in ſpecie reuocatum à Pio Quinto, dec. 446. n. 3.

Volenti retrahere, tempus non currit pendente conditione, ead. num. 24.

Vide in verb. IVS, & in verb. BVLLA.

RETROCESSIO præſumitur doloſa, & læſiua, quando pro prædio fructifero aſſignatur aliud ſtabile nullius æſtimationis, dec. 304. n. 3.

Bonorum aſſignatorum pro augmento Iuriſpatronatus, ſuſtinetur per obligationem aſſignantis, de dando alind aſſignamentum æquè idoneum; & interim, de ſoluendo quantitatem promiſſam, deciſ. 330. num. 3.

RETROTRANSLATIO dominij habet locum ſolùm in pacto legis commiſſorię, & adiectionis in diem, dec. 210. n. 8.

Contrarium eſt verius, quòd ſcilicet habeat locum in omnibus pactis reſolutiuis; dummodo ſit concepta verbis reſolutiuis directis, ead. n. 9.

REVOCATIO mandati probat mandatum pręceſſiſſe, dec. 22. num. 15.

Procuratoris non præiudicat Parti, quando illi non fuit intimara, ead. num. 16.

Quando reuocatio teſtium eſt informis, & ſine citatione partis, primò dicto non adimitur fides in totum, dec. 244. n. 2.

Multò magis, quando reuocatur ſecunda depoſitio cum interrogatorijs, & prima confirmatur cum tortura, ead. num. 3.

Vide in verb. TESTES.

REVS. Actore non iuſtificante ſuam Gratiam, reus poſſeſſor debet abſolui, dec. 144. nu. 1. & deciſ. 187. num. 6.

ROTA dec. 10. *de præbendis, in nou.* declaratur, deciſ. 247. n. 7.

RVBEVS in deciſ. *Meten. Canonicatus* reijcitur, quoad intellectum clauſulæ, *Dummodo ad Nos diſpoſitio hac vice pertineat*, dec. 426. n. 7.

S

SALVIANVM competit creditoti cum hypotheca, dec. 128. num. 3.

Vt competat, debet conſtare de quantitate certa crediti; & non ſufficit creditũ in gęnere, dec. 328. n. 1.

Immiſſus vigore Saluiani, non tenetur cauere de reſtituendo prioribus, & potioribus, dec. 189. n. 1.

SATISFACTIO inferri non poteſt, ex omiſſione partitarum in computo, quod non ſit vniuerſale, deciſ. 390. num. 1.

SCHOLARIS. Vide EPISCOPVS.

SCIENTIA Papæ purgat vitiũ ſimoniæ. dec. 4. n. 1. & 6.

Officialiũ Cãcellariæ, dicitur ſcientia Papæ, ead. n. 7.

Papæ oneris penſionis præſumitur ex breuitate temporis: & ex recordatione ſecundæ penſionis, dec. 8. num. 1. & 2.

Loci examinis efficit, vt examen abſq; citatione pro remiſſoria, ſit validum; dummodo ſcientia habeatur ante completum examen, dec. 170. nu. 4.

Societatis officij in dãte pecunias præſumitur ex lapſu temporis, & taciturnitate, dec. 300. nu. 5.

In Papa præſumitur ſcientia eorum, quæ competunt de Iure; non autem vigore priuilegij ſpecialis, dec. 46. num. 3.

Sciẽtia ſola venditionis abſque denunciatione, quatenus ſufficeret, deberet eſſe omnium pactorum, cum quibus eſt facta, dec. 253. n. 4.

Scientia, & conſenſus Capituli ſubiectionis Eccleſiæ pręſumitur, quando Gratia ſubiectionis eſt conceſſa in Conſiſtorio, & concurrunt cum antiquitate temporis plures actus poſitiui, dec. 401. n. 12.

Scientia, & patientia Epiſcopi, ad effectum obſeruantiæ ſententiæ, probatur ex multiplicitate actuũ, cum lapſu longi temporis, dec. 431. num. 1.

SCIRE quilibet præſumitur Statuta, & leges propriæ ciuitatis, dec. 19. num. 20.

SCRIPTVRA dicitur ſufficienter recognita, quando, concurrentibus adminiculis, teſtes recognoſcentes deponunt ſe habere notam manum ſcribentis, dec. 55. n. 1. 3. 4.

Pro validitate actus, pręſumitur collationata ea die, in qua cadebat citatio ad videndum extrahi, & collationati, dec. 89. n. 2.

Vt probet ſimoniam in præiudiciũ tertij, debet eſſe ſubſcripta à tribus teſtibus, & habere alia requiſita legis, *Scripturas, C. qui pot. in pig. hab.* dec. 103. n. 1.

Amplia in probatione cuiuslibet ſcripturæ in præiudicium creditorum, vel alterius tertij, dec. 147. n. 1.

SENTENTIA plures defectus patiens, non coadiuuatur antiquitate, dec. 48. n. 7.

Lata in petitorio abſorbet poſſeſſorium, ead. nu. 12.

Inter alios acta, non nocet tertio, dec. 50. n. 4.

Redditur *nulla* per monitorium incertum, & generale, ſine ſpecificatione criminum, dec. 54. n. 1.

Item, ſi reus longè abſit à loco, vbi eſt citatus, ea. n. 2.

Et multò magis, ſi agatur de graui eius præiudicio, ead. num. 4.

Item, quando in monitorio non eſt inſerta copia facultatis Iudicis, neque ſubdelegationis ab eo factæ, ead. nu. 3.

Item, quando eſt lata non ſeruatis terminis ſubſtantialibus, dec. 128. n. 1. & dec. 181. num. 1.

Item, quando quis citatur ad comparendum infra terminum, in quo eſt impoſſibile, quòd compareat, deciſ. 134. num. 1.

Item eſt nulla, & etiam iniuſta, quando exceptiones oppoſitæ non iuſtificantur, dec. 143. n. 2.

Item eſt nulla, quando eſt lata à Iudice recuſato iuſtis ex cauſis, cum appellatione ab vlteriori proceſſu, dec. 400. num. 1.

Item, ſi Epiſcopus procedat extraiudicialiter, vti merus executor, non citato, neque audito Capitulo, dec. 445. nu. 3.

Quando dicatur contumacialis, dec. 54. n. 8.

Super redditibus ſoluendis ſimpliciter condemnans, compræhendit redditus tam præteritos, quàm futuros, dec. 98. num. 1.

Quando eius verba non ſunt clara, recipit interpretationem ab eo, quòd de Iure fieri debuit, deciſ. 98.num. 2.

Si eſt nulla in parte, eſt nulla in totum, propter ſui indiuiduitatem, dec. 221.n.2.

Indiſtinctè loquens de decimis manipularibus grani & ſeminis, poſt araturas omnium & ſingulorum colonorum, & agricolarum, comprehendit decimas colonorum, & conductitiorum, dec.152.nn.2.

Dicitur notoriè iniuſta, quando colligitur exactis, dec. 221.num, 4.

Condemnatoria falſi, lata contra teſtes, non præiudicat Parti non citatæ, dec.244.n.5.

Sed reddit teſtes infames num. 8.

Intellige vt num.9.& 10.

Et inhabilitat teſtes ſolũ reſpectu noui examinis, nõ autẽ reddit nullũ examen precedens, dec.261.n.3.

Quando fecit tranſitum in iudicatum, eſt exequenda, dec.252.n.1.

A Iudice, qui non proceſſit ritè, & rectè, non priuat anteriorem poſſeſſorẽ, dec.285.n.5.& de.422.n.2.

Secus verò, ſi ritè & rectè proceſſit, dec.422.n.1.

Concepta alternatiuè, non poteſt dubitari de eius validitate, dec,286.num.1.

Fit appellabilis per clauſulam, *Vocato N.* appoſitam in Gratia, dec.287. num.2.

Antiquiſſima, exemplata ab eodem Notario, qui fuit de ea rogatus, non requirit recognitionem manus Notarij: ſed ſufficit quòd habeat faciem ſententiæ originalis, cum clauſula, *Actum*, teſtibus, & alijs ſubſtantialibus, dec.313.n.1.

Cenſetur approbata, ex appellatione, & eius commiſſione, dec.325.n.10.

Lata per ſpatium temporis antiquiſſimi, probat ſine proceſſu, & multò magis, quando non agitur de executione ſententiæ, ſed de ea opponitur per viã exceptionis, dec. 340, n.1.& 2.

Niſi eam impugnans doceat de defectibus per exhibitionem proceſſus, ead.num. 4.

Lata contra Epiſcopum, non citato Capitulo intereſſe habente, non eſt nulla ipſo iure, ſed habet implicitum ſtatum validitatis, donec Capitulum ſuum, præiudicium deducat: neque afficit Capitulum non citatum in Cauſa, dec. 345. n.7.8.9.

Lata à mixto executore, eſt appellabilis, etiamſi trãſiuerit in iudicatum; dummodo lis non ſit finita, dec.360.n.1.& 3.& dec.392.n.1.

Ciuilis parit exceptionem rei iudicatæ in criminali, quando declaratur per ſententiam, Inſtrumẽtum eſſe exequendum; & tunc tollitur omnis pretenſio criminalitatis, dec. 444.n.1.

Pro ſententia, à qua fuit appellatum, præſumitur præſumptione Iuris ſimpliciter, dec. 28.n.5.

Ex Hiſpaniæ ſtilo, ſententia poteſt ferri quandocunque poſt factam concluſionem in Cauſa, abſque alia citatione ad ſententiam, dec.78.n.2.

Multòque magis, ſi Procurator Partis ſit præſens, eadem num. 3.

Obſeruantia ſententiæ, non deducitur ex actibus æquiuocis, dec.288.n.1.

Effectuatione ſententiæ non probata, non poteſt præſumi, quòd actus ſubſecuti, fuerint facti in executionem, & obſeruantiam illius ſententiæ, ead. n. 2.

Ad hoc vt ſententia antiqua probet, debet cum antiquitate concurrere obſeruantia, dec.325.n.5.

Intellige vt num.6.

Actus contra obſeruantiam ſententiæ, geſti poſt litem motã, nõ habentur in cõſideratione, ead. n.7.

Sententiæ modernæ, & ſine proceſſu, non probant Iuſpatronatus, dec.375.nu.2.

Pro ſententiæ validitate, etiam contra ordinem ſcripturæ, præſumitur quòd præceſſerit terminus ad ſententiam; niſi probetur concludenter contrarium, dec. 391.n.7.

SEPARATIO bonorum facta à debitore ſine citatione, & interuentu creditorum, eis non preiudicat, in ſua hypotheca, dec.379.n.1.

Bonorum fideicommiſſi à bonis liberis, tendit ad fauorem creditorum, ead.n.3.

Vide in verb. CAPITVLVM.

SEQVESTRVM non conceditur pro credito non liquido, dec,281.n. 3.

SERVIRE qui non poteſt per ſeipſum in perſonali, & independenti; ſatis eſt quòd in perſonali ſeruiat per ſeipſum; & in dependenti, per Vicarium, deciſ. 140.n.7.

SERVITVS in dubio non preſumitur, dec.259.n.7.

Ad acquirendam ſeruitutem iuris lignãdi, & paſcendi, eſt neceſſaria præſcriptio immemorabilis, vel ſaltem quadragenaria ad titulũ verũ, dec.131.n.1.

Nec ſufficit quadragenaria, niſi probetur ſufficienter titulus, ead.num.2.

SIGNVM Notarij non eſt de ſubſtantia ſcripturæ, deciſ.313.n.6.& dec.432.num.9.

Defectus ſigni Notarij in Inſtrumento, non vitiat, quando ſignum adeſt in protocollo, dec.432. n.8.

SIMONIA purgatur per ſcientiam Papæ, dec.4.n.1.

Debet probari concludenter, ead.nu.2.& deciſ. 104. num. 6.

Non inducitur ex reſeruatione penſionis, facta ab Epiſcopo ex cauſa iuſta, dec.104.n.2.

Non inducitur per conditiones, quæ inſunt de iure, dec,250.n. 2.

Non infertur ex ſola correſpectiuitate, quando pecunia ſolui promiſſa non eſt proportionabilis, & correſpondens donationi Iuriſpatronatus, dec.330. num. 10.

In dubio ſumẽda eſt ea interpretatio, quæ ſimoniam excludat, dec.4. n.3.

Condemnatus ob ſimoniam, non cenſetur priuatus Beneficijs non ſimoniacè obtentis; licèt his etiam ſit priuandus, dec.227.n.3.

Vt probetur per ſcripturas, quid requiratur.

Vide in verb. SCRIPTVRA.

SIMVLATIO non arguitur, quando venditor remanet in poſſeſſione, ex titulo locationis; niſi aliud ſuadeant coniecturæ, dec.29.n.8.

Præſumitur in datione in ſolutum, concurrentibus coniecturis; etiam ſine modicitate precij, ead.nu. 13. & 14.

Non infertur neceſſariò ex diuiſione, dec.308.nu.5.

Contractus dotalis ſimulatio non infertur ex oſtentatione maioris dotis, dec.353.n.3.

Coniecturæ, ex quibus ſimulatio deducitur, dec. 29. num.9. 10.11. & 12.

Stante veritate crediti, ceſſat cauſa ſimulationis, dec. 223.num. 3.

Caſus probans ſimulationem cõtractus, de.280.n.3.

SI-

SIMVLATVS dicitur contractus, quando aſſerens ſe recepiſſe pecunias, eas non recepit, ſed ad manus alterius peruenerunt, dec.50.n. 7.

SOCIETAS conſiſtere nequit ſine certa ſumma, deciſ. 86.num. 2.

Præſumitur non ampliùs continuata, ſi bilancium conuentum fieri in quolibet anno, durante ſocietate, omittatur fieri, ead.num.3.

Omnium bonorum, ad hoc vt comprehendantur in hæreditate, tria requirit; habitationem communem, lucrorum communicationem, & quòd non fuerit reddita ratio expenſarum, dec.449.n.2.

Tacita non infertur ex actibus æquiuocis, deciſ. 361. num. 6.

Et ex quibus coniecturis excludatur, ead.nu, 1.

Ad inducendam tacitam ſocietatē requiruntur actus neceſſariò illam inferentes, ead. nu. 2.3.4.5.

Contractus ſocietatis, in quo aſſecutatur lucrum incertum, non eſt vſurarius, ſi quantitas taxata, eſt proportionabilis ad dubium euentum lucri, deciſ. 201.n, 1.

Contractus ſocietatis, in quo merces dantur æſtimatæ ſocio, vt reſtituat id quod ſupereſt de capitali in ſocietate poſito, non eſt vſurarius, ead. n. 2.

Societatis debitor bene ſoluit vni ex ſocijs, ſocietate finita, ſi durat effectus eiuſdem ſocietatis: etiamſi ſocius, cui ſoluit, remanſiſſet debitor ſocietatis, dec.355.n.1. & 2.

Vide in verb. CONSVETVDO, & SOCIVS.

Societas *Officij* diſſoluitur per venditionem, deciſ. 233.n. 1.

Et ſocietate diſſoluta, ceſſat periculum vitæ, & remanet purum mutuum, ead.num.2.

Suſtinetur ſolùm propter periculum amiſſionis ſortis, & licite percipiuntur fructus, ead.n.5.

Et diſſoluta, fructus non debentur; ſed competit ſolum actio ad intereſſe probatum verè, & concludenter, & non præſumptiuè, ead.n.6.

Non poteſt ſubſiſtere ſine ſubiecto, hoc eſt, officio; & communicatione fructuum, ead.n.5.

Eius contractus forma, ead.n.4.

Ceſſante periculo vitæ, ſuſtineri nequit in vim ſponſionis, dec.521.n.18.

Suſtinetur ratione periculi: & ceſſante periculo, remanet purum mutuum, & non debentur fructus, ead.n. 21. & 22.

Contrahi poteſt ſuper re aliena, in præiudicium contrahentis, ead.n. 23.

Sine officio, eſt contractus vſurarius, ead.n.25.

Probatur ſufficienter, iuſtificata per actualem ſolutionem factam à dante pecunias: & hæc ſolutio probatur per cedulam accipientis pecunias, dec. 300.n. 1.

Non cenſetur diſſoluta per venditionem vnius Officij, ſi aliud Officium, quod remanet, eſt capax totius ſummæ, dec 417.n.1.

Si verò non eſt capax totius ſummæ, ſocietas ſuſtinetur pro rata, cuius eſt capax; nec in hoc caſu habet locum ratio indiuiduitatis, ead.n.2. & 3.

In ſocietate officij compenſatur periculum Officialis cum periculo dantis pecunias, dec.251.n.6.& 17.

Per contractum ſocietatis officij, non alienatur officium; ſed ſocius admittitur ſolùm ad participationem fructuum, ead.n. 8.

Societas vltra valorem Officij ſuſtineri nequit in vim cenſus vitalitij, ead.n. 14.

In contractu ſocietatis officij confeſſio officialis non dicitur ſimulata, dec.50.n.7.

Societatis renouatio non deducitur ex calculo continente ſolum tractatum de non renouando, & non renouationem, vel illius ratificationem, dec.306. num. 1.2.

Societates Officij ſuſtinētur, ex conſtitutione Pij IV. vſque ad valorem eiuſdem officij, & non vltra, dec.251.n.1.& dec.320.n. 1.

Non poſſunt ſuſtineri in exceſſu, dec.251.n.3.

Vide in verb. *Conſuetudo, Officium, Ratificatio, Socius.*

SOCINVS Iun. *conſ.74.num.17.& 20.lib.* 1. declaratur, dec. 19.n.11.14.& 21.

SOCIVS. Eo ipſo, quo aliquis eſt admiſſus in ſocium Officij, officium eſt ei communicatum, & non eſt amplius communicabile, dec. 251.n. 13.

Quando ſocius accipiens pecunias ad ſocietatem officij eſt principalis, non poterit petere fructus, nec ratione lucri ceſſantis, nec ratione damni emergentis, dec.293.n.3.

Socij habent ſolum mādatum ad faciendum ea, quæ ſunt vtilia ſocietati, dec.37. n. 1.

SOLEMNITATES non ſunt neceſſariæ, in re ſolita locari, dec.157.n.2.

Intellige dummodo præceſſerit vna locatio ſolemnis & valida; vel, ea deficiente, duæ conceſſiones, cum curſu quadraginta annorum, eadem num.3.

Per ſpatium temporis antiquiſſimi præſumuntur adhibitæ, dec. 340.n. 1.

In contractu filiæ ad fauorem patris, regulariter, nō ſunt neceſſariæ: licèt contrarium ſentiant aliqui, dec. 304.n. 5. & 7.

Intellige hoc non procedere, quando contractus non fuit initus bona fide ex parte patris, & cum læſione filiæ, ead. num. 6.

Statutariæ non ſunt neceſſariæ in obligatione pro dote, dec. 332. n. 5.

SOLIDATIO. Vide in verb. ERROR.

SOLVTIO debet probari ab eo, qui in illa fundat intentionem ſuam, dec.62.n. 1.

Quando fuit dilata ex voluntate partium, non poteſt peti aliquòd intereſſe, dec.101. n.3.

Facta vni ex creditoribus, non poteſt retractari ab alijs, quando ratio bancharia ſoluit omnibus, & creditores non inſtant pro conſecutione ſui crediti, dec. 147.n.4.

In dubio præſumitur facta de proprijs pecunijs, dec. 218.num. 1.

Limita, vt non procedat, quando ſolutio eſt facta nomine principalis, per manus expeditoris, ea. n. 2.

Canonis ſolutiò eſt vrgens argumentum proprietatis, dec. 11. n.5.

Solutio canonum, & alia adminicula, non ſuffragantur pro caducitate, dec.422. n.7.

Solutionis appellatione, ſaltem largè, venit omnis ſatisfactio, dec. 13.n. 3.

Petitio ſolorum terminorum currentium facit præſumere ſolutionem integram, omnium terminorum præcedentium, dec.40.n.6.

In promiſſione ſoluendi totam ſummam, in qua quis, factis computis, debitor remanebit, cenſetur ſolum dilata ſolutio totius ſummæ, poſt ter-

minationem litis, deciſ.436.num.1.
SOROR de Iure communi habet partem pro rata, in bonis paternis, dec.372.n.3.
SOTVS, de iuſt.& iure lib.6.quæſt.6.art.2, col. pennlt. declaratur, dec.251.n.20.
SPOLIATVS à Iudice non poteſt ſibi ius dicere, & propria auctoritate recuperare poſſeſſionem, deciſ. 276.num.6.
SPOLIVM. Actio ſpolij non competit ei, qui facto ſuo cecidit à poſſeſſione, dec.164.n.2.
Conſentiens exactioni penſionis conditionaliter, habet actionem ſpolij, ead, num.3.
In ſpolio ratione delicti, poteſt agi contra plures in ſolidum, dec.231.n.6.
SPONSALIA, ſecuta ſobole, tranſibant in matrimoniū, ante Concilium Trideotinum, dec.305.n.1.
SPONSIO. Iuſtitia ſponſionis eſt fundata ſuper periculo, dec.251.n. 19.
SPVRIVS non habet agnatos, neque cognatos, deciſ. 94. n.2.
STATVTVM quando aliquid operatur, non habet intelligi, quòd voluerit corrigere Ius commune, deciſ.19.n. 12.
Tunc intelligitur corrigere Ius commune, quando aliàs nihil poteſt operari, ead. num. 13.
Loquens de Ciuibus, intelligitur de veris Ciuibus, non de fictis, dec.22.n. 3.
Prohibens appellationem, eſt odioſum, & ſtrictè intelligendum, ead.n. 4.
Eſt intelligendum verè, & propriè, ead.num. 8.
Non confirmatum, non ligat, dec.317.num.3.& dec. 364.num. 1.
Excluſiuum, excludit ſolùm perſonas in eo expreſſas ab hæreditate perſonarum expreſſarum, deciſ.68. num. 1.
Non excludens feminas à ſucceſſione matris, multò minus cenſetur voluiſſe eas excludere à ſucceſſione auunculi, ead.num.2.
Excludens certam perſonam expreſſam, excludit pariter aliam non expreſſam remotiorem, quando vult ſuccedere ex perſona excluſa, vel deſeruit lata verbi ſignificatio, ead.nu.3.
In quo caſu non cenſeatur excludere à ſucceſſione tranſuerſalium, vel alterius perſonæ remotioris non expreſſæ, ead. num. 5.
Quando vocat patrem ad ſucceſſionem filij in toto; opinio communis eſt, quòd mater cenſeatur excluſa à Legitima, dec.74.n.2.
Inhabilitans perſonam, trahitur extra territorium, quoad bona ſita in territorio, dec.146.n.5.
Fauorabile laicorum, trahitur etiam ad Clericos, ſi eo vti velint, ead. n. 6.
Remouens appellationem propter quarentigiam, habet ſolùm locum inter ipſos contrahentes, dec. 161. n. 5.
Compræhendens caſus remiſſionis, ceſſionis, & quietationis, compræhendit etiam contractum tranſactionis, dec.368.n.2.
Conditum ad fauorem agnationis, habetur pro iuſto, & rationabili, dec.442. n.2.
Auximanum requirit in contractibus remiſſionis, &c. copulatiuè decretum Iudicis, & inſinuationem, dec.368.nu.4.
Bononiæ, de alimentis præſtandis mulieri, habet locum non ſolum quando dos reſtitui debet, ſed etiam ante quàm dos ſit conſtituta, dec.408.n.1.
Ciuitatis Caſtelli, de teſtamento vxoris, non requirit expreſſionem præſentiæ, & conſenſus viri in ipſo teſtamento, dec.167.n.1.
Maceratenſe non compræhendit obligationem neceſſariam pro dote, dec. 76.n.1.
Matelicæ, non diſponit, quòd in contractibus mulierum, &c. loco conſanguineorum adhibeantur vicini, dec.409.n.2.
Mediolanenſe, de continuanda poſſeſſione defuncti in hæredem, non habet locum in bonis, quæ à defuncto naturaliter tantùm poſſidebantur, dec.65.nu.3.
Neque quando poſſeſſio eſt apud defunctum, ex cauſa de ſui natura non tranſitoria ad hæredes, ead. num.4.& dec. 93.n.3.
Idem ſtatutum prohibens aſcendentes, ne relinquāt plus vni filio, quàm alteri, eſt validum, & præſumitur vſu receptum, dec. 146.n.1.
Peruſinum diſponens, quòd defuncto ſuperſtitibus patre, & matre, pater illi ſuccedat in totum, præterquàm in Legitima, in qua ſuccedat mater; intelligitur, quoad legitimam, de tertia parte tantùm ejus portionis, in qua mater ſuccederet, ſi Statutum eam non excluderet, dec.74.n.1. & 5.
Contraria opinio declaratur, ead.num.6.
Rauennæ diſponit, quòd rector, & gubernator familiæ poſſit alios in ſolidum obligare, dec. 359.n.4.
Et habet locum, quando rector familiæ obligat alios de familia pro negocijss ad ipſam familiam ſpectantibus, ead.num.6. Et de ratione, ead, n.9.& 10.
Prædictum Statutum eſt valde exorbitans, & debet ſtrictè interpretari: nec habet locum, quando facultas obligandi eſt limitatè conceſſa procuratori, ead.n.10.& 11.
Vide in verb. LIBERATIO.
*Vrbis, lib.1.cap.*85. requirit in relaxatione mandati citationem perſonarum, quæ ex hoc principaliter lædi poſſunt, dec.272. n. 2.
*Lib.1.cap.*134. de lucro dotali, refertur, & explicatur, dec.19.num.6.7.9. 12.
Lib. 1. cap. 151. habet locum vbicumque directè vel indirectè remittitur aliquod ius, dec.37.n.6.
Præſumit in muliere, & minore iuramentum dolo extortum, dec.332.n.7.
*Lib.1.cap.*152. non habet locum in cauſa dotis, & obligatione reſtitutionis illius, dec.185.nu.4.
*Lib. 1.cap.*157. eſt deciſorium, & perimit ius partis, dec.159.nu.2.
Lib.1, cap. 158. excipit contractum cenſus: & in *cap.* 159, non compræhendit contractum iuratum, deciſ. 386.n. 1.2.
*Lib.1.cap.*178. *de duabus conformibus*, ſe reſtringit inter ciues, incolas, & diſtrictuales, dec.25.n. 5.
Nec debet extendi de perſona ad perſonam, in qua non reperiatur qualitas expreſſa, ead. n.8.
Eſt correctorium Iuris communis, & ideo ſtrictè intelligendum, dec. 161. n.2.
Statuta *Mercatorum*, quòd gubernator negocij poſſit alios obligare, intelligitur in negocijs, ſpectantibus ad mercaturam, 359. n. 7.
Statutorum confirmatio cum clauſula, quatenus ſint in vſu, non ſuffragatur, niſi probetur vſus, deciſ. 409. n. 1.

Qui-

Quilibet præſumitur ſcire leges, & Statuta propriæ ciuitatis, dec. 19. n. 20.

STIPVLATIO reſtitutionis dotis ſecuta poſt dotis promiſſionem, non ſuffragatur ei, qui dotem promittit; niſi conſuetudo loci ſit in contrarium, dec. 213. num. 2. & 3.

SVBDITVS quis efficitur ratione habitationis, licèt nõ præſtiterit iuramentum fidelitatis, dec. 407. nu. 2.

Non repellitur regulariter á teſtimonio ferendo, ratione iuriſdictionis, ead. n. 7.

Limita vt num. 8.

SVBHASTATIO facta non citatis intereſſe habentibus, eſt nulla, dec. 292. n. 2.

Item eſt nulla, quando non præceſſit intimatio decreti de ſubhaſtando, niſi infra tres dies, dec. 346. n. 2.

Neque ceſſat nullitas ex comparitione procuratoris &c. Vide in verb. COMPARITIO.

Item redditur nulla ex defectu mandati procuratorij; nec non, ſi fiat pro maiori ſumma, deciſ. 346. num. 6. 7.

Habet neceſſariam dependentiam a credito, deciſ. 381. num. 5.

Vt ſit inualida, ſufficit quòd fuerit facta pro aliqua ſumma indebita, ead. n. 6.

Emens per ſubhaſtationem, vigore crediti canonizati, habet ius offerendi, vti creditor, dec. 70. n. 1.

SVBIECTIO vt ſit valida, eſt neceſſaria citatio, & conſenſus Capituli, & Cleri, dec. 401. n. 10.

Contrarium num. 11.

Eius ſcientia quãdo præſumatur in Capitulo, ea. n. 12.

Subiectionem præſupponit præſcriptio libertatis, ead. num. 13.

Vide in verb. LIBERTAS.

Subiectionis, & iuriſdictionis paſſiuæ cauſa potiſſima eſt habitatio, dec. 407. n. 1.

In materia ſubiectionis, Epiſcopus regulariter non agit ſine interuentu Capituli, dec. 345. n. 2.

Intellige vt num. 3.

SVBMINISTRATIO expenſarum teſti, qui longè diſcedit ad ſubijciendum ſe examini, non eſt exceptio releuans, dec. 370. n. 2.

SVBORNATIO teſtis redditur multùm veriſimilis, quando depoſitio eſt conformis inſtructioni, ipſi datæ, dec. 322. n. 1.

Item redditur veriſimilis ex cauſa odij in eum, contra quem examinatur, ead. n. 2.

SVBREPTIO ceſſat, quando Gratia non eſt noua, neq; præiudicialis titulari, dec. 45. n. 5.

Non attenditur quando alienatio eſt facta in euidentem vtilitatem Eccleſiæ, dec. 119. n. 8.

SVBROGATIO non tribuit titulum in Beneficio de Iure patronatus laicorum, ſi non fiat mentio de huiuſmodi Iurepatronatus, dec. 14. n. 1.

Contrarium num. 5.

Subrogationi non eſt locus, quando poſſeſſio non eſt vacans, ead. n. 2.

SVBROGATVS gratioſè immittitur in poſſeſſionem Beneficij in concurſu, quando vtriuſq; Partis poſſeſſio eſt turbida, dec. 9. n. 1.

Præfertur prouiſo ab Ordinario, dec. 58. n. 3.

Subrogatus gratioſè ad poſſeſſionem ſui auctoris, ſi probat illius poſſeſſionem, & ſuum Clericatum, non tenetur iuſtificare narratiuam ſuæ Gratiæ, dec. 168. num. 1.

Subrogato gratioſè datur immiſſio, etiam non iuſtificata narratiua Gratiæ, dec. 14. n. 3.

Immiſſio, alio exiſtente in poſſeſſione, non impeditur ſubrogato, quando non adeſt ſimilis titulus, ead. num. 6.

SVBSCRIPTIO apocæ inducit confeſſionem, & approbationem omnium in apoca contentorum; & non eſt amplius iuſtificanda, dec. 344. nu. 1.

Vide in verb. CALCVLVM.

SVBSTITVTIO vt dicatur purificata, etiamſi non adſit reciproca inter filios plurium grauatorum, debet tamen mors omnium expectari, dec. 96. n. 4.

Filiorum ad inuicem, continet tantùm vulgarem: & hæc expirat per aditionem hæreditatis, dec. 178. num. 2.

In materia ſubſtitutionis, non fit extenſio; & ſufficit dicere: In hoc caſu non loquitur ſubſtitutio, dec. 373. num. 16. 17.

Verba ſubſtitutionis in dubio ſunt referenda ad perſonas expreſsè, & principaliter vocatas, & non ad enunciatiuè expreſſas, & poſitas in conditione ad diuerſum effectum inducendi ſubſtitutionem ad fauorem vnius ex filijs in caſum obitus alterius ſine filijs, dec. 443. n. 2.

SVBSTITVTVS poteſt reuocare alienationes bonorum fideicommiſſariorum, dec. 200. n. 1.

Subſtituto competit in caſu alienationis rei vendicatio; vel ſaltem actio vtilis in ſubſidium, eadem num. 9. & 10.

SVCCEDERE. Non poteſt ſuccedi ab inteſtato, ei, qui deceſſit teſtatus, dec. 94. nu. 1.

Vide in verb. BONA, LEGITIMA, PATER.

SVCCESSIO. In ſucceſſione ab inteſtato, diuiſio fit in capita, & non in ſtirpes, iuxta opinionem Azonis contra Accurſium, dec. 336. n. 1.

SVCCESSOR ſingularis, non habet regulariter regreſſum contra primum venditorem ſui auctoris pro euictione, dec. 206. n. 1.

Limita, vt hoc non procedat, quando ſingularis ſucceſſor fuit poſitus in locum primi emptoris; nec, quando habet ceſſionem iurium competentium primo emptori, ead. n. 2.

Succeſſor non tenetur pro facto prædeceſſoris, niſi quando iſte nomine Eccleſię, & vtiliter contraxit: Et, niſi ad conuerſa in vtilitatem Eccleſiæ, deciſ. 399. n. 1. 2.

Vide in verb. DISMEMBRATIO.

Quando onus eſt reale, ſucceſſor tenetur, factis diligentijs contra prædeceſſorem, dec. 413. n. 4.

SVMMA modica non eſt conſiderabilis, ad effectum læſionis, dec. 236. n. 1.

SVPERSEDERE. Vide, ENVNCIATIVA.

T

TABERNA non retinetur venalis in totum, nec in aliqua parte: & ſic cenſetur hypothecata ſimpliciter, & tranſit in emptorem cum ſua hypotheca. dec. 224. n. 10.

Eius merces ſunt deſtinatæ ad continuam venditionem, & ſic cenſentur obligatæ iuxta ſuam deſtinationem, ead. n. 9.

TAXATIO fit iuxta dictum teſtium percutientium tempus venditionis, & qui concordent in minori ſum-

ſumma, deciſ. 142. num. 1.

Prouiſionis non eſt veriſimile quòd remittatur arbitrio illam ſoluere debentis, dec.256.n.5.

Intereſſe inter creditorem, & debitorem, tempore dilationis durante, eſt illicita, dec.378.n.4.

TEMPVS ſex menſium præfinitum redhibitoriæ, currit à die ſcientiæ, dec.180. n.9.

Præfixum ad aliquid agendum, intelligitur, vt, eo tempore durante, non poſſit aliquis cogi ad illum actum, dec.228. n.2.

Incipit currere à die contractus ante conditionem adimpletam, quando venditor conſtituit ſe poſſidere nomine emptoris: niſi clauſula *Conſtituti* ſit limitata per verba, *Cum pactis, & conuentionibus infraſcriptis*, dec.446.n.22.23.

Ad retrahendum non currit non valenti agere, ead, num. 18.

In volente retrahere, tempus non currit pendente conditione, ead.num. 24.

TENVTA. *Tota* tenuta poſſeſſa ab Emphyteota præſumitur emphyteotica, ſi aliud non probatur: Dūmodo inueſtitura non ſit limitata intra certos fines, dec.262.n. 5. & 6.

TERMINI ſubſtantiales non poſſunt in totum omitti, licèt ſit data facultas procedendi abſque alia obſeruatione terminorum, dec. 128.n.2.

TERMINVS. Suſceptio termini non præiudicat, quando eſt facta metu mandati executiui, & detegitur error confeſſionis, dec.293.n.5.

Dies termini in contractibus non computatur in termino, dec.296.n. 1.

Ad effectum computationis termini, inſpicitur materia ſubiecta, ead.n.2.

Terminus diſdictæ ſocietatis, datur fauore debitoris, vt interim poſſit parare pecunias, ead.n.3.

Dies reproductionis diſdictæ non computatur in termino quindecim dierum, ead. n.4.

Nouus terminus ad liberandum à moleſtijs ei concedi non debet, cui antea fuerunt præfixi plures alij termini, & qui etiam ſuſtinuit litem, dec.321. num. 3.

TERRIBILITAS quomodo probetur, dec.407.n. 3.

Ad effectum repellendi teſtes, debet clarè, & concludenter probari, & non ſufficit terribilitas in genere: ſed requiritur in ſpecie, vt ſit talis, quòd teſtes timeant ab ea damnum ex cauſa examinis, deciſ. 419.num.1.2.

Non infertur ex actibus contra hoſtes, ead.n.8.

Neque ex timore reuerentiali, ead.num. 3.

Neque infertur neceſſariò ex illis verbis, *Non è troppo buon Signore per noi, ne vſa diſcretione*, ead.n.5.

TERTIVS poſſeſſor. Contra tertium poſſeſſorem exequi non poteſt mandatum, quando fuit actum actione perſonali; etiamſi fuiſſet citatus: dummodo ius ipſius non ſit deductum in Iudicio, dec. 64. num. 1.2.

Obligatio Cameralis nō afficit tertium poſſeſſorem, ead.num. 3.

Tertius, qui habet ſcientiam litis, non poteſt appellare, dec.161. n. 6.

Non poteſt opponere de conſenſus defectu, quando is, cuius fauore conſenſus requiritur, nihil opponit, dec.228.n.1.

Veniens principaliter ad deducendum ius ſuum contra ſententias, intelligitur venire tanquam in prima inſtantia; & non facit ſententias ſuas, dec.325. num.3. Contrarium num.4.

TESTATOR ponens in conditione ad excluſionem ſubſtituti, non ſolùm filios, ſed etiam nominatim filios filiorum hęredis grauati, cenſetur intellexiſſe ſolùm de filijs primi gradus grauati, deciſ.373.num. 5. & 7.

Vide in verb. MVTATIO.

TESTIS vnicus, & inimicus, nihil probat, dec.54.n.5.

Iudicans, non probat, dec.85. n.3.

Intellige vt dec.119. n. 2.

Inductus cenſetur approbatus ab inducente, deciſ. 166. n. 1.

Examinatus ſine partis citatione, non probat, deciſ. 223. num. 2.

Si affirmet, ſe falſum depoſuiſſe, ei creditur; ſed non in præiudicium Partis, cui fuit quæſitum ius ex prima depoſitione, dec.261. n. 4.

Si eſt perſona vilis, ei non adhibetur fides; nec non ſi eſt ſubditus illius, pro quo deponit, dec.297.n.1.

Quando deponit de re, quæ pendet ab eius æſtimatione, ſtandum eſt ipſius opinioni, dec.311.nu.7.

Si aſſerat ſe non eſſe inimicum eius, contra quem deponit, ei non datur fides, quando facta repugnant eius aſſertioni, dec. 316.n.10.

Si deponit contra fratrem ſui inimici, ei non pręſtatur fides, ead.n. 13.

Deponens de facto proprio ex certa ſcientia, facit plus quàm ſemiplenam probationem, deciſ.333. num.1.

Si aſſerit ſe abſolutum de querela, ei non creditur, ad effectum excludendi cauſam odij, & inimicitiæ, & dandi fidem illius depoſitioni, dec.341.n.3.

Deponens de viſu, quomodo ſit intelligendus, dec. 349. n. 3.

Qui per annum non fuit confeſſus ſua peccata, nec recepit Euchariſtiam; iuxta opinionem Rotæ, repellitur à teſtificando, dec. 434.n.9.

Deponens de iudicio ſuo, probat, ſi reddat concludentes rationes, dec.119.n.2.

Abſolutio teſtis à falſa querela, non facit eum eſſe idoneum ad teſtificandum contra querelantem, niſi querela fuerit data affectatè, ad effectum adimendi fidem teſti, dec.341. n. 7.

In teſte, ceſſantibus ſignis reconciliationis, præſumitur continuare malus animus, etiam poſt litem finitam, ead. num.9.

Teſtes in materia obiectiua debent probare ex certa ſcientia, de tempore decem annorum, dec. 24.n.2.

Examinati pro informatione Curiæ non probant delictum, dec.54.n.6.

Examinati à Iudice laico contra Clericum, non probant, ead. n. 7.

Examinati in Cauſa Beneficiali à Iudice laico, non probant, dec.63.nu. 3.

In cauſa matrimonij non eſt neceſſe, quòd cōueniant in verbis formalibus: ſed ſufficit quòd concordent in ſubſtantia, dec.75.num.9.

Habentes contra propriam depoſitionem Inſtrumenta, & confirmationem Partis, non probant, deciſ. 86.n. 3.

Deponentes ad fauorem Eccleſiæ, ſunt in dubio pręferendi deponentibus contra Eccleſiā, dec.90.n.2.

Non

Digitized by Google

Non deponentes de actibus particularibus, non probant conſuetudinem, dec, 95.n.2.

Non bene informati, non probant, dec.122.n.1.

Non admittuntur contra præſumptionem filiationis legitimæ, niſi ſint omni exceptione maiores, deciſ. 138. n. 7.

Non coarctantes negatiuam, quòd aliter eſſe non poſſet, quia ipſi ſcirent, non probant concludenter, dec.149.n.8.

Deponentes ad propriam exonerationem, non probant, dec, 152, num, 1.

Aſſerentes ſe ignorare alia onera, non probant concludenter, dec, 158.n.2.

Si ſint examinati cum interrogatorijs Partis, Rota ſolet ſemper arbitrari, quòd eis ſit adhibenda fides, dec.188. n.2,

Appoſiti in rogitu translationis periculi vitæ, cenſentur repetiti in rogitu reproductionis diſdictæ eodem tempore factæ, ſi Notarius eodem contextu de vtroque ſe rogauit, dec, 203.n.2.

Reuocantes primum dictum, non repelluntur in totum; ſed ſuper eorum depoſitione non poteſt fundari ſententia, dec.244.n.1.& dec.261.n.12.

Reuocantes ſecundum dictum, debent ſubijci torturæ, dec.244.n. 4.

Non poſſunt deponere directè ſuper filiatione, reſpectu patris, dec.260.n.6,

Deponentes de valore per aſcenſum, nõ probant, ſi valor eſt expreſſus negatiuè per non exceſſum, deciſ.267.n. 6,

Examinati in criminali, quando probent in Iudicio ciuili, dec, 283.n.2.

Quando ceſſat defectus iuriſdictionis; ſi ſint examinati cum interrogatorijs, ſolet adhiberi fides eorum depoſitioni, dec.354.n.1.

Examinati ad effectum mandati, de manutenendo, non probant in Iudicio executiuo, dec.391.n.3.

Secus verò, ſi remiſſoria non eſt reſtricta ad ſolum remedium manutentionis, ead.n.4. & 6.

Teſtium inſtructio. Vide, Inſtructio.

Materia adhibendi fidem teſtibus, eſt arbitraria Iudici, & pendet à veriſimilitudinibus, præſumptionibus, & coniecturis, dec. 376.n.9.

In ijs, quæ ſolent committi occultè, admittuntur teſtes minus idonei, ead.n.11.

Intellige vt num. 13.

Vide in verb. INTERROGATORIA, &, SVBMINISTRATIO.

TIMOR reuerentialis non probant terribilitatem, nec inducit iuſtam cauſam timoris in teſtibus, dec.419. num. 3.

TIRAQVELLVS *de vtroque retractu §.1.gloß.t4.nu.8.9.* declaratur, dec.446.n.13.

TIRASONENSIS Eccleſia ius eligendi Prædicatorem, habet ſpectans ad Epiſcopum, ex reſolutione particulari Congregationis Concilij: licèt præbenda Canonicalis fuerit ſuppreſſa, & vnita pro ſalario Prædicatoris, dec. 271.n. 2.

TITVLARIS non habet ius, niſi extincta penſione, dec, 45.num.4.

Quando agitur petitorio, fundatam habet ſuam intentionem ex eo ſolum, quod negat ſe debere, dec. 91.num, 2.

TITVLVS non requiritur, quando aſſiſtit Ius commune, deciſ. 49. numer. 3.

Excludit timorem vſurpationis, dec.59. n.4.

Sufficiens ad præſcribendum non oritur ex obſeruantia difformi, dec.401. n. 3.

Libertatis, ſeu exemptionis, reducitur ad nõ titulum, quando ſtatus præcedens eſt extinctus per ſubiectionem poſteriorem executam, ead. n. 2.

Vnde vir, & vxor, non habet locum in emphyteuſi Eccleſiaſtica, dec.245.num. 3.

Intellige, vt num.5.

TRANSACTIO nihil transfert in poſſeſſorem in re dimiſſa, dec.26.num.2.

Reſtricta inter certas perſonas, non ſuffragatur alijs, dec.308.n. 6,

Carens inſinuatione, eſt nulla, dec.368.n.1.

Cenſetur veriſimiliter, non habuiſſe effectum, quando tam ante, quàm poſt tranſactionem, fuit ſemper litigatum, & nunquam fuit oppoſitum de trãſactione, dec, 396.n. 2.

Non concepta verbis claris, & prægnantibus, intelligitur de portione, ſpectante ad cohæredem, ante purificatum fideicommiſſum; non autem poſt illud purificatum; & recipit declarationem à modicitate ſummæ ſolutæ renunciãti, dec, 427.n.3.& 4.

Quando contractui tranſactionis non poteſt conuenire forma tradita à Statuto, remanet ſimplex obligatio, dec.26.n, 3.

Prælatus poteſt in vita ſua venire contra tranſactionem iuratam, quando deducitur læſio enormiſſima, dec, 72.n. 3,

Dans de inualiditate tranſactionis, poteſt audiri ſine reſtitutione pignorum, & chirographi, dec, 273. num, 2.

In tranſactione interuenit neceſſariò remiſſio, & quietatio, dec, 368.n. 3.

In tranſactione ſemper aliquid datur, vel retinetur, dec.396. n. 1.

TRANSFERRE. Facultas transferendi non comprehendit penſiones impoſitas ſuper Eccleſijs Cathedralibus, quæ ſunt ſpeciali nota dignæ, deciſ.277. num. 6,

Contrarium, quoad Conclauiſtas, ob priuilegium eis conceſſum, ead.num, 7.

Vide in verb. PENSIO.

TRANSLATARIVS non debet magis grauari, quàm transferens, ſi viueret, dec. 40.n, 3.

Quando teneatur iuſtificare Gratiam transferentis, dec.91, n.3. & 4.

Ei conceditur clauſula, *Sine retardatione ſolutionis penſionis*, etiamſi non exegerit, quando transferens fuit in quaſi poſſeſſione exigendi, dec.40.n.2.

Translatario, qui nunquam exegit, non poteſt concedi mandatum de manutenendo, dec.73.n.2.

TRANSLATIO intelligitur facta cum ſuis qualitatibus, dec, 40.n. 8.

Operatur vt antiqua penſio extinguatur, & noua creetur, dec.73.nu.3.

Non eſt valida, quando non datur compenſatio æquiualens: & datur exemplum, dec.113.n.1.

Crediti facta in alios, vti procuratores, vel adminiſtratores, præiudicat creditori transferenti, ita vt creditum non remaneat in eiuſdem perſona, dec, 191.num.1.

Dominij non impeditur regulariter, per ſolam prohibi-

Digitized by Google

hibitionem alienationis,dec.200. n. 12.
Sed debet prohibitio eſſe facta ad effectum, vt bona maneant in familia, & cum ſtipulatione Notarij, dec.308.n. 10.
Penſionis poteſt fieri à Conclauiſtis, coram quibuſcumque Ordinarijs locorum, vel Canonicis Metropolitanarum, vel aliarum Eccleſiarum; ex priuilegio Sixti Quinti, dec.277. num. 1.
Dominij excluditur ob periculum amiſſionis rei locatæ, dec.380.n. 10.
In translatione non eſt neceſſaria derogatio Concilij Lateranenſis, quando fuit appoſita in prima reſeruatione penſionis, dec.277.n. 8.
Translatione dominij non data, non datur mutuum, dec.380.n.2.
Translatione dominij ſecuta, fructus ſoluuntur pro vſu pecuniæ mutuatæ, & non pro vſu rei, ead. n.4.
TRANSPORTATIO actorum quando ſit neceſſaria, extra cauſam appellationis, dec.282.num.4.
In actorum trāſportatione ſi deſit teſtium depoſitio, non obſtat quominus procedi poſſit ad vlteriora in Cauſa, quando Pars offert ſe velle habere articulos pro probatis, dec.312.nu.1.
TREBELLIANICA non detrahitur ex bonis fideicommiſſo particulari ſubiectis, dec.200.n.5.
In Trebellianicam ſunt computandi fructus percepti de bonis teſtatoris, dec.258. nu.3.
TRIDENTINA Ciuitas comprehenditur in Concordatis Germaniæ, dec.410.n.5.& dec.420.n.12.
TVRNVS dicitur conſumptus per prouiſionem factam, niſi probetur, vel vacationem non habuiſſe effectum, vel poſtea aliam vacationem ſucceſſiſſe, dec.173.num.1.
TVTOR conſtituens dotem pupillæ. Vide in verbo, DOS.

V

VACATIO Beneficij vt inducatur, debent concurrere adeptio poſſeſſionis, & conſecratio, vel lapſus trium menſium ad conſecrationem præſtitutorum, dec.45.num.8.
Beneficiorum promoti ad Epiſcopatum, non inducitur ante conſecrationem, & adeptionem poſſeſſionis, quando prouiſus non fuit in mora petendi cōſecrationem, dec.168.n.7.
Beneficiorum non inducitur ipſo iure, niſi in certis criminibus in Iure expreſſis; etiamſi crimen irrogaret infamiam, dec.227. nu. 1. 2.
Beneficij non inducitur donec durat infirmitas, dec. 394. n. 4.
Vide in verb. BENEFICIVM.
VAGABVNDVS vt quis dicatur, debet probari; quòd non habeat certam ſedem, & domicilium, deciſ. 349. nu. 1.
VALOR *Beneficij*, probatur per teſtes de publica voce, & fama, dec.39. n. 3.
Quando dicatur non probatus, dec. 61. n.2.
Expreſſus per modum affirmatiuum, eſt plenè, & cōcludenter probandus, deductis oneribus, dec.158. num.1.& dec.237. n.6.
Bonorum Eccleſiæ iudicatur ſecundùm tempus contractus; nec inſpicitur tempus ſuperueniens, dec. 119.n. 9.
Dotis Eccleſiæ, ad effectum illam augendi, computatur non deductis oneribus, dec.2.nu.1.
Totius infertur, ex noticia omnium partium integralium illius, dec.122.n. 2.
Ex valore *rei* vnius temporis, non infertur ad aliud tempus, dec.197.n. 1.
Ex valore vnius rei non poteſt inferri ad valorem alterius, niſi probetur, quòd idem ſit precium vtriuſque, ead. num. 2.
Expreſſio valoris facta per modum negatiuum, *Non excedit*, non concludit, quòd Rectori remaneant centum, dec.237. n. 5.
Narratiua valoris non percutiens tempus Gratiæ, non releuat, dec. 267. n. 5.
Teſtes deponentes de valore per aſcenſum, non probant, ſi valor eſt expreſſus negatiuè per non exceſſum, ead.num.6.
Ex valore aliorum locorum non infertur ad valorem loci, in quo eſt facta venditio, dec. 284. n.2.
Materia valoris eſt arbitraria, & pendet multum à coniecturis propter difficultatem probationis, deciſ.367.nu. 1.
Fides valoris beſtiarum non concludit, niſi probetur qualitas, & pondus earumdem, ead.n.2.
VARMIENSIS Eccleſia eſt comprehenſa ſub concordatis Germaniæ, dec.426.num. 2.
VENDENS cum pacto redimendi, quando conſtituatur, vel non, in mora, deciſ.92.num.1.
Ad vitam, licèt ſit temporalis, eſt propria, & vera vēditio, & in ea interueniunt omnia ſubſtantialia venditionis, dec. 446. n.5.
In venditione ad vitam eſt locus retractui, vigore Conſtitutionis Gregorij, ead.n. 4. 8. & 10.
VENDITIO *Domus* ſi non intimetur vicino à venditore, nullum ius acquiritur emptori contra vicinum, dec.220. n.8.
In venditione domus, non facta ſolutione, ex parte emptoris, non eſt locus reſtitutioni precij ſolnti, ex parte vicini, vel inquilini, dec.446. nu.20.
Gregis ad numerum, cenſetur facta ad effectum ſciendi quantitatem, & conſtituendi precium, & non, ad excludendam venditionem gregis, vti corporis, deci.224.nu.15.
Venditionis *Officij* certioratio non eſt neceſſariò facienda ſocio, qui dedit pecunias ad ſocietatem, deciſ.233.nu.11.
Perpetua venditio, eſt propria venditio, deciſ. 446. num. 11.
In venditione promiſſio facta, quòd bona ſunt libera &c. intelligitur limitatè, reſpectu validitatis venditionis, pro ſecuritate emptoris, dec.169.n.1.
Verba dubia contractus venditionis declarantur ex quantitate precij, dec. 180.n. 5.
Vt venditio non ſuſtineatur, ſufficit quod res vendita, non ſit omnino libera, ſicut fuit promiſſum; & quòd emptor aliquo caſu pati poſſit moleſtiam, dec.200.n.1.
VENDITOR coactus ad vendendum non tenetur præſtare cautionem, dec.189.n.5.
In caſu retractus, non tenetur ad refectionem meliorumentorum, dec.220.n. 5.
VERBA Notarij aſſertiua depoſiti, probant numerationem, dec. 7. n. 1.
Dubia contractus venditionis declarantur ex quantitate precij, dec.180.nu.5.

De-

Debent interpretari ſecundùm intellectum ſanum, bonum, ciuilem, & vitio carentem: ita vt in dubio excludatur contractus illicitus, dec. 186. n. 2.

Quando ſunt clara, non eſt locus obſeruantiæ interpretatiuæ, dec. 196. n. 2.

Licèt prægnantia, ſi non concludant neceſſariò, recipiunt interpretationem à natura rei, dec. 220. n. 3.

Impersonalia non inducunt obligationem, niſi contra illum, ad quem de iure ſpectat ſubire onus, deciſ. 256. n. 1.

Generalia recipiunt limitationem à verbis ſubſequẽtibus, dec. 262. n. 2.

Inſtrumenti referentis ſi ſint clara, ſtatur referenti, quamuis relatum non reperiatur, dec. 283. num. 3.

Non ſufficiunt, vbi opus eſt facto, dec. 290. n. 2.

Quando ſtant demonſtratiuè, non intelligitur ſublata hypotheca creditoribus anterioribus, ſi adſint, dec. 291. n. 4.

Fundationis Capellæ directa ad Capellanum, vt debeat celebrare certas Miſſas, denotant onus celebrationis Miſſarum iniunctum Capellano; non autem obligationem celebrandi per ſeipſum, deciſ. 394. n. 2.

Æquiuoca, ſunt in dubio referenda ad intellectum Iuris, dec. 419. n. 4.

Subſtitutionis, in dubio ſunt referenda ad perſonas expreſsè, & principaliter vocatas, & non ad enunciatiuè expreſſas, & poſitas in conditione ad diuerſum effectum inducendi ſubſtitutionem ad fauorem vnius ex filijs in caſu obitus alterius ſine filijs dec. 443. n. 2.

Aedificia quæcumque, ſunt apta compræhẽdere etiam palatia, dec. 374. n. 18.

Cum diſdicta quindecim dierum præcedentium, excludunt diem reproductionis, dec. 296. n. 5.

De adimplendo omnia, & ſingula, poſita in promiſſione ſubſcripta à pluribus, ſunt referenda ſingula ſingulis; vt quis teneatur pro ijs, ad quæ ſe obligauit, dec. 256. n. 7.

De quibus diſponere poteſt, in hæredis inſtitutione, non ſunt appoſita ad reſtringendam inſtitutionem vniuerſalem; ſed ad excludendum bona fideicommiſſo ſubiecta, dec. 258. nu. 11.

Et non aliud, in promiſſione dotis, important, quòd nihil aliud filia petere poſſit occaſione dotis legatæ, dec. 404. nu. 3.

Et quatenus non extarent filij maſculi (hæredis, *) ſeu filij filiorum ipſius*, poſita in teſtamento, non inducunt vocationem ſeparatam, grauando filios primi hæredis onere fideicommiſſi ad fauorem nepotum: ſed dant ordinem, & prælationem inter eos, ad effectum excludendi ſubſtitutum in caſu obitus hæredum, dec. 373. n. 18.

Fundata, & erecta nutu, conſenſu, & auxilio N. excludunt, quòd iſte fuerit fundator Iuriſpatronatus, dec. 149. n. 4.

In conſpectu, in demonſtratione confinium, quomodo intelligantur, dec. 60. num. 4.

In omnem, & quemcunque caſum, compræhendunt caſum, etiam improprium, dec. 217. n. 1.

Ita quòd in quocumque caſu, &c. poſita in obligatione de euictione, ſtant illatiuè & acceſſoriè ad promiſſionem præcedentem, dec. 3. n. 10.

Iuxta ſtilum, & conſuetudinem Ciuitatis, &c. efficiunt vt contrahentes cenſeantur voluiſſe ſe conformare diſpoſitioni Statuti illius loci, dec. 177. n. 3.

Liberè, & pleno iure, interpretationem recipiunt à ſubiecta materia, dec. 3. n. 7.

Non aliud habeat, quam ius paſcendi, ſunt excluſiua omnium iurium, præter expreſſum, dec. 35. n. 1.

Non è troppo buon Signore per noi, nè vſa diſcretione, non inferunt neceſſariò terribilitatem, dec. 419. n. 5.

Portò in contanti, iuxta Mercatorum ſtilum exponuntur: Habuit illam ſummam à bancho, deciſ. 435. num. 2.

Pro ſe, & primogenitis maſculis ab eo deſcendentibus, non ſtant taxatiuè, ſed demonſtratiuè, deci. 59. n. 5.

Purè merè, & ſimpliciter, poſita in donatione, non repugnant donationi continenti modum, vel conditionem, dec. 163. num. 7. & dec. 200. n. 4.

Et intelliguntur cum ſua cauſa; dummodo adimpleatur conditio, vel modus, dec. 163. num. 8.

Quòd Deus auertat, non referuntur ad caſum neceſſarium, ſed ad contingentem, dec. 31. n. 3.

VERBVM, *Debet*, importat neceſſitatem, dec. 162. nu. 5.

Elegit, importat præſentationem, quando electio fit vigore Iuriſpatronatus, dec. 103. n. 8.

Eo ipſo, in Decreto appoſitum, annullat ipſo iure, dec. 20. num. 6.

Locauit, ſeu *Vendidit*, ponitur promiſcuè à contrahentibus, deciſ. 446. n. 1.

Poſſit, ex ſui natura importat liberam voluntatem; ſed ratione ſubiectæ materiæ, importat quandoque neceſſitatem, deciſ. 291. n. 6. & 7.

VERGENTIA ad inopiam. Vide in verb. DOS, &, RESTITVTIO.

VERSIO in cauſam expreſſam non eſt probandus, quãdo contractus eſt initus ex cauſa voluntaria, dec. 235. num. 1.

Probatur præſumptionibus, & coniecturis, ead. n. 2.

In communem vtilitatem, quomodo probetur, dec. 294. num. 1.

VICARIVS, ſede vacante, habet facultatem abſoluendi, ad effectum cogendi, dec. 72. num. 1.

Neque eſt neceſſaria citatio, ead. n. 2.

Eius confeſſio ſine mandato ſpeciali, non poteſt præiudicare Epiſcopo, dec. 48. n. 15.

Si curam animarum gerat, ei debetur congrua, deciſ. 84. num. 1.

Et debet eſſe talis, quòd Vicarius ſine penuria, & incommodo, cum ea viuere poſſit, ead. n. 4.

In quam non ſunt imputandi fructus ſeparati à Vicaria, & fructus incerti, ead. num. 5.

VICEDOMINATVS poteſt eſſe, & non eſſe officium Eccleſiaſticum, ſecundùm qualitatem miniſterij annexi, dec. 257. n. 1.

Probatur Eccleſiaſticus ex pluribus collationibus factis ab Epiſcopo, quæ fuerint effectuatæ, ead. n. 2.

Ex quibus cõiecturis probetur Vicedominatum eſſe Eccleſiaſticum, ead. nu. 4. 5. 6.

VICEDOMINVS. Ad Vicedominum ſpectat onus hoſpitandi, & patrocinandi, dec. 398. num. 3.

VICINITAS. Ex vicinitate, & conuerſatione, non poteſt inferri notitia qualitatum, quæ ſolent teneri occultæ; vt eſt, ver. gr. morbus Gallicus, deciſ. 112. num. 1.

VICINVS an teneatur emptori ad refectionem melioramentorum, dec. 220. n. 6.

VILI-

Index Notabilium.

VILITAS perſonæ probatur ex ſeruitio mercenario, necnon ex cauponaria, dec. 311. n. 6.

Qualitas vilitatis adimit fidem teſti, dec. 322. nu. 4.

VNIO eſt inualida, quando in eius literis non eſt facta mentio ſpecialis iuris tertij, dec. 46. n. 1.

Licet ſit nulla; remanet tamen affectio, propter appoſitionem manus Papæ, dec. 168. nu. 6.

Vniones factæ Seminarijs erigendis, ſunt nullæ, ex decreto Congregationis Concilij, dec. 165. n. 1.

VNITVM. Impetrans Eccleſiam, cui altera eſt vnita, non poteſt vnam ſine alia poſſidere, dec. 53. nu. 6.

Vnitorum eadem eſſe debet diſpoſitio, ead. n. 5.

VOCATIO deſcendentium, cum clauſula, *Omni meliori modo*; & prohibitio Trebellianicæ; ſunt reſtrictæ ad caſus, & perſonas expreſſas; & non ampliant fideicommiſſum, dec. 443. num. 7.

Vide in verb. CONIECTVRÆ.

VOLVNTAS. Mutatio voluntatis deliberatæ multorum annorum, eſt valdè inueriſimilis, dec. 112. n. 2.

VOTA conditionalia in electione, ſubducuntur de medio, & nulli accreſcunt, dec. 420. n. 3.

VSVRA non cadit niſi in mutuo vero, vel palliato, dec. 380. num. 3.

Non cadit in contractu locationis, ead. nu. 6.

In dubio in foro exteriori ſumitur omnis præſumptio, per quam in contractu excludatur vſura, ead. num. 7.

Maximè, ſi de vſura non opponatur à Parte pro ſuo intereſſe ciuili, ſed à fiſco, ead. num. 8.

VSVRPATIONIS ſuſpicio habet locum, quando Iuſpatronatus prætenditur a Domino loci, dec. 375. num. 1.

Coniecturæ, ex quibus augetur in Iurepatronatus ſuſpicio vſurpationis, ead. n. 4. & 5.

VTILITAS euidens Eccleſię non iuſtificatur in alienationibus, ex ſola conſideratione calamitatum temporis præſentis, dec. 71. n. 2.

Ex quibus probetur, ad effectum validitatis locationis bonorum Eccleſiæ, dec. 119. n. 1.

Vide in verb. IVDEX, &, ONVS.

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google

Prem. Legatoria Artistica
ACHILLE FIORE
Via Grande Archivio, 3 - Napoli